

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

42

VENÄJÄNKIELINEN LAITOS
JULKAISTU
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS
MOSKOVA · 1969

V. I. LENIN

42
OSA

Lokakuu 1917—maaliskuu 1923

ESIPUHE

Neljäskymmenes toinen osa sisältää Lokakuun vallankumouksen jälkeen kirjoitettuja tuotteita, jotka on julkaistu ensi kerran V. I. Leninin Teosten 5., venäjänkielisessä painoksessa tai Lenin-kokoelmissa, aikakaus- ja sanomalehdissä. Kyseiset asiakirjat täydentävät olennaisesti käsillä olevan laitoksen vastaavissa osissa julkaistuja teoksia.

Ensimmäinen ryhmä kirjoituksia ajoittuu vuoden 1917 marraskuun ja 1918 heinäkuun väliseen kauteen, joka oli sosialistisen vallankumouksen edelleenkehittymisen ja neuvostovallan lujittumisen kautta. Näistä mainittakoon ennen kaikkea »Teesit puolueen tehtävistä + ajankohta», artikkeli »Plehanov terrorista», »Ehdotus VSDTP(b):n KK:n päätöslauselmaksi S. A. Lozovskin erottamisesta puolueesta», »Taloudellisten toimenpiteiden ohjelman hahmotelma» sekä useat »Neuvostovallan lähimmät tehtävät» artikkelin alkuperäisen variantin luvut. Niissä luonnehditaan ongelmia, jotka työväenluokan oli ratkaistava noustuaan valtaan, tähdenne-tään proletariaatin diktatuurin lujittamisen ja kukistettujen riistäjäluokkien vastarinnan lannistamisen välttämättömyyttä sekä arvostellaan ankarasti puolueen oikeisto-opportunistisia aineksia.

Useat asiakirjat, puheet y.m. liittyvät Leninin taisteluun sodasta irrottautumisen ja Brestin rauhansopimuksen solmimisen puolesta (puhe YTpKK:n* bolshevikkir ryhmän ja vasemmistoeserrien ryhmän yhteisessä istunnossa helmikuun 19 p:nä 1918, puhe latvialaisille tarkka-ampujille helmikuun 20 p:nä 1918 y.m.). Lukuisat Leninin laatimat ehdotukset Kansankomissaarien Neuvoston päätöksiksi kuvastavat kom-

* Ks. tämän ja muiden lyhenteiden selityksiä kirjan lopusta, ss. 582—583.
Toim.

munistisen puolueen ja neuvostohallituksen ensimmäisiä toimenpiteitä valtiollisen ja taloudellisen rakennustyön sekä kulttuurityön alalla.

Suuri osa aineistoista liittyy ulkomaiden sotilaallisen intervention ja kansalaissodan kauteen. Niitä ovat muistiinpanot »Puolustusneuvoston tehtävistä ja työn järjestelystä», patruunakomission istunnossa tehdyt merkinnöt, »Ehdotus VKP(b):n KK:n päätökseksi työläisryhmien lähettämisestä työhön elintarvikealalle ja kulkulaitokseen», »Ehdotus Puolustusneuvoston päätökseksi neuvostovirastojen toimihenkilöiden mobilisoinnista», »Ehdotukset KK:n Poliittisen toimikunnan päätöksiksi toimenpiteistä Mamontovia vastaan», »Ehdotuksia sotilaallisista kysymyksistä», »VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökset Länsirintaman Vallankumouksellisen Sotaneuvoston päiväkäskyn johdosta» sekä Leninin puhe rintamalle lähteville Ivanovo-Voznesenskin kommunistityöläisille lokakuun 24 pnä 1919, puhe Moskovan ensimmäisten konekivääriseurueiden punapäälliköiden XI päästötalouksessa toukokuun 12 pnä 1920 ja »Selostus tasavallan sisä- ja ulkopoliittisesta tilanteesta VKP(b):n Moskovan järjestön aktiivijäsenten neuvottelukokouksessa lokakuun 9 pnä 1920». Edellä mainitut puheet ja päätösehdotukset sekä monet muut asiakirjat kuvastavat selvästi sitä jättäiläistyötä, jota Keskuskomitea ja neuvostohallitus tekivät Leninin johdolla maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden murskaamisen järjestämisessä.

Huomattava sija tässä osassa on sodan päätyttyä kirjoitetuilla artikkeleilla ja asiakirjoilla. Neuvostokansan ensivuoroisia tehtäviä olivat tuolloin kansantalouden jälleerakentaminen ja sosialistinen rakennustyö. Teollisuus, maatalous, tiede ja tekniikka, kansansivistystyö, valtiokoneiston parantaminen, kansallisuuskysymys, ulkopolitiikka — siinä osa kysymyksistä, joita Lenin käsitteli jatkuvasti johtaessaan puolueen ja hallituksen toimintaa.

Tähän osaan sisältyvissä Leninin artikkeleissa y.m. on huomattava määrä sosialistisen rakennustyön suunnitelman laadintaa valaisevaa lisäaineistoa.

Merkittäviä ovat vuonna 1962 ensimmäisen kerran julkaistut »Neuvostovallan lähimmät tehtävät» artikkelin alkuperäisen variantin luvut (IV luvun loppu, luvut V—IX ja X luvun alku). Lenin valaisee niissä yksityiskohtaisemmin kuin lopullisessa tekstissä useita uuden yhteiskunnan raken-

nustyön alkuvaiheen ongelmia, selvittää taloudellisten tehtävien ratkaisemisen tärkeyttä ja kansantalouden oikean johdon tarpeellisuutta kapitalismin ja sosialismin välisenä siirtymäkautena. Amerikkalaisen »The World» lehden kirjeenvaihtajan Lincoln Eyren ja japanilaisen »Osaka Asahi» lehden kirjeenvaihtajan kanssa käymissään keskusteluissa sekä »Muisiinpanoissaan sähköistämisestä» Lenin selittää sähköistämisen merkitystä sosialismin taloudellisen perustan luomisessa ja tuotantovoimien kehityksessä. Uuden talouspolitiikan kysymyksiä hän on käsitellyt YAKN:n kommunistiryhmän istunnossa huhtikuun 11 p:nä 1921 loppupuheenvuorosaan toimilupia koskevasta selostuksesta käydyin keskustelun johdosta, VKP(b):n X yleisvenäläisessä konferenssissa uutta talouspolitiikkaa koskevaa päätöslauselmaa käsiteltäessä käyttämässään puheenvuoroissa sekä kirjeessään »Pohjois-Amerikan venäläiselle siirtokunnalle».

Lenin piti sosialistisen taloudenhoidon tärkeimpinä periaatteina ja menetelminä demokraattisen sentralismin johdonmukaista noudattamista talouselämän johtamisessa, tieteellistä suunnittelua, järkipäisiä ja efektiivistä taloudenhoitoa, oikeaa työn järjestelyä, itsekannattavuuden periaatteen soveltamista, tuotantolaitosten toiminnan järjestämistä kannattavaksi ja voittoa tuottavaksi sekä aineellisten ja moraalisien kannusteiden käyttöä tuotannon kehittämässä. Näitä asioita valaisevina voitaisiin mainita puheenvuoro KKTN:n puhemiesistunnon istunnossa huhtikuun 1 p:nä 1918, »Huomautuksia kansallistettujen tuotantolaitosten johtamisesta koskevien säännösten luonnoksesta», päätösehdotus »Spesialistien palkoista», »Lisäyksiä talkootöitä koskevaan säännösehdotukseen», »Yleistä suunnittelukomissiota koskevan TPN:n päätöksen peruskohdan luonnos», »Kaupallinen asiain järjestely» artikkelin jäsenitys, »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle tuotantolaitosten palkitsemisesta» y.m.

Määritellään taloudellisen rakennustyön tehtäviä Lenin kirjoitti ammattiliittojen edustajakokouksessa pidettävän puheen jäsenyyksessä: »Työkuri, työn tuottavuuden kohottaminen, työn järjestely, tuotemäärän lisääminen, armoton tais-telu holtittomuutta ja virkavaltaisuutta vastaan. Siten päästään voittoon» (s. 267).

Tässä osassa julkaistu aineisto: »Lisäys ehdotukseen KKN:n päätökseksi 'Maatalouskoneiden jakelusta'», »Ehdotus TPN:n

päätökseksi 'Fowlerin' auroista», ehdotus KKN:n päätökseksi »Toimenpiteistä neuvostotilojen organisaation parantamiseksi» y.m. kuvastaa Leninin huolenpitoa maatalouden kohottamisesta, koneiden hankkimisesta talonpojille, neuvostotilojen kehittämisestä, osuustoiminnan tukemisesta valtion toimesta, edellytysten luomisesta maaseudun sosialistista uudelleenjärjestelyä varten.

Osa asiakirjoista on omistettu kulttuuriongelmile: ehdotus KKN:n päätökseksi »Kirjastotoimen järjestämisestä», »Ohjekirjelmä työläisten ja talonpoikien lukemiston laatimisesta», »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi Poliittisen Valistustyön Pääkomiteasta», »Proletaarista kulttuuria koskevan päätöslauselman hahmotelma», »Lisäys ehdotukseen KKN:n päätökseksi korkeakoulujen pakollisesta opintominimistä», »Ehdotus VKP(b):n KK:n kokouksen päätökseksi Valistuskomissariaatin uudelleenjärjestelystä» sekä »Elokuva-alaa koskevia ohjeita». Näissä ja monissa muissa asiakirjoissa on esitetty tärkeitä ajatuksia kulttuurivallankumouksen olemuksesta ja teistä, työtätekevien kommunistisesta kasvatuksesta sekä joukkojen poliittisesta valistamisesta.

Poikkeuksellisen tärkeä on Leninin kirje »SNTL:n muodostamisesta», jossa hän esitti ajatuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton, yhtenäisen monikansallisen sosialistisen valtion muodostamisesta rakentamalla sen yhdenvertaisten ja suvereenien neuvostotasavaltojen vapaaehtoisen liittoutumisen pohjalle. Kommunistisen puolueen ja neuvostovaltion kansallisuuspolitiikan kysymyksiä valaisevat myös »Idän kansojen kommunististen järjestöjen II yleisvenäläisen edustajakokouksen osanottajien neuvottelussa tehdyt muistiinpanot», »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi VKP(b):n tehtävistä Turkestanissa», »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi VKP(b):n tehtävistä itämaisten kansojen asuma-alueilla» y.m. Niissä Lenin tähdentää sitä, että on lujitettava Neuvostomaan kaikkien kansallisuuksien liittoa ja veljellistä yhteistoimintaa sekä taisteltava päättäväisesti shovinismia ja nationalismia vastaan.

Neuvostojen VIII edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän kokouksessa toimilupakysymyksestä tehdyn selostuksen johdosta antamassaan loppulausunnossa Lenin esitti tärkeän teesinsä neuvostolaisesta isänmaallisuudesta: »Sellaisen hen-

kilön isänmaallisuus, joka mieluummin kärsii kolme vuotta nälkää kuin luovuttaa Venäjän ulkomaalaisille, on todellista isänmaallisuutta, jonka puuttuessa emme olisi kyenneet pitämään puoliamme kolmea vuotta. Ilman tuota isänmaallisuutta emme olisi kyenneet puolustamaan Neuvostotasavaltaa, hävittämään yksityisomistusta... Se on parhainta vallankumouksellista isänmaallisuutta» (s. 204).

Kirjoituksessaan »Neuvostovallan demokraattisuudesta ja sosialistisesta luonteesta» sekä Presnjan kaupunginosassa heinäkuun 26 p:nä 1918 joukkokokouksessa pitämässään puheessa Lenin selittää Neuvostojen olemusta ja Neuvostomaan perustuslain tosidemokraattista luonnetta.

Lukuisat asiakirjat kuvastavat Leninin tarmokasta toimintaa valtiokoneiston parantamisen ja täydellistämisen sekä valtion, puolueen ja kansalaispiirien harjoittaman valvonnan tehostamisen alalla. Niistä mainittakoon »Ehdotuksia KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien keskeisestä työnjaosta», »Ehdotuksia KKN:n puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien työjärjestyksestä», »Kirje L. B. Kameneville, A. I. Rykoviille ja A. D. Tsjurupalle KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien työnjaosta», »VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan ohje työläisinspektiosta», »Aineistoa artikkeliin 'Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio'» y.m. Useat asiakirjat tähtäävät sosialistisen laillisuuden lujittamiseen: »Lakien tiukkaa noudattamista koskevan päätöksen teesiluonnos», »YEK:n toimintaa koskevat ehdotukset», kuvernementtien erikoiskomissioiden IV konferenssissa helmikuun 6 p:nä 1920 pidetty puhe y.m.

Lenin näki kommunistisessa puolueessa neuvostoyhteiskunnan johtavan ja suuntaavan voiman. Hän taisteli väsymättömästi puolueen aatteellisen ja järjestöyhtenäisyyden lujittamiseksi, tähdensi sitä, että on kehitettävä kaikki tavoin puoluedemokratiaa, noudatettava johdonmukaisesti kollektivistista johtoperiaatetta ja lujitettava puolueen yhteyksiä joukkoihin. Nämä kysymykset kuvastuvat monissa tässä osassa julkaistuissa aineistoissa: VKP(b):n IX yleisvenäläisessä konferenssissa pidetyssä puheessa puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä, tätä kysymystä koskevassa päätöslauselmaehdotuksessa ja siihen tehdyissä ehdotuksissa, puheessa, jonka Lenin piti Neuvostojen VIII edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän kokouksessa käsiteltäessä Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien

Neuvoston selostusta ulko- ja sisäpolitiikasta, Moskovan kaupungin puolueaktiivin kokouksessa helmikuun 24 p:nä 1921 pidetyssä puheessa, luonnoksessa »VKP(b):n KK:n kirje suhtautumisesta puolueeseen kuulumattomiin työläisiin», VKP(b):n X edustajakokouksen osanottajien — »Kymmenen ohjelmaa» kannattavien — neuvottelukokouksessa pidetyn puheen jäsenyyksessä sekä »Huomautuksissa VKP(b):n KK:n toimintasuunnitelman johdosta».

V. I. Leninin kirjoittama ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi »Kommunistitsheski International» aikakauslehdessä julkaistujen A. M. Gorkin artikkelien johdosta kuvastaa selvästi Leninin periaatteellisuutta ja ehdottoman kielteistä suhtautumista henkilönpalvontaan.

Suuri merkitys on lukuisilla neuvostovaltion ulkopoliittikan kysymyksiä selvittäville asiakirjoilla: ulkomaisten lehtimiesten kanssa käytyjen keskustelujen pikakirjoitteilla sekä »Genovan valtuuskunnan varajohtajalle ja kaikille jäsenille annettavilla toimintaohjeilla», »Genovan konferenssiin lähtevälle neuvostovaltuuskunnalle annettavien VKP(b):n KK:n ohjeiden luonnoksella», ehdotuksella VKP(b):n KK:n päätökseksi »Neuvostovaltuuskunnan tehtävistä Genovassa», »Korjauksilla ja huomautuksilla Genovan konferenssiin lähtevän neuvostovaltuuskunnan julkilausuman luonnokseen» y.m. Niissä on muotoiltu Neuvostotasavallan ulkopoliittikan johtavat periaatteet sekä neuvostodiplomatian tehtävät ja menetelmät.

Nuo asiakirjat osoittavat, kuinka johdonmukaisesti neuvostohallitus harjoitti Leninin johdolla rauhanpolitiikkaa ja pyrki solmimaan liikesuhteita kapitalistisiin maihin. Keskustellessaan amerikkalaisen lehtimiehen kanssa Lenin sanoi: »En näe mitään syytä, joiden vuoksi tällainen sosialistinen valtio kuin meidän valtiomme ei voisi solmia rajattomia liikesuhteita kapitalistimaihin» (s. 137). Samalla neuvostohallitus torjui päättävästi imperialistivaltojen pyrkimykset sekaantua Neuvostotasavallan sisäisiin asioihin, pakottaa sen hyväksymään orjuuttavia taloudellisia sopimusehtoja. Lenin sanoi: »Olemme ilmoittaneet monta kertaa, että pyrimme rauhaan... Mutta emme aio sallia, että meidät kuristetaan rauhan nimessä hengiltä» (sama).

Tärkeä merkitys on asiakirjoilla, jotka kuvastavat neuvostovaltion ja niiden maiden ystävällisiä veljessuhteita, joissa kansa oli noussut valtaan. Tässä osassa on julkaistu

ehdotuksia KKN:n päätöksiksi sopimuksesta Suomen sosialistisen työväentasavallan kanssa. Se oli historian ensimmäinen kahden sosialistisen tasavallan välinen sopimus, näyte uudentyyppisistä tasa-arvoisten, suvereenien valtioiden kansainvälisistä suhteista. Keskustellessaan Mongolian Kansantasavallan valtuuskunnan kanssa Lenin esitti tärkeitä ajatuksia siitä, mitä teitä kehittyvät sosialismiin yhteiskuntajärjestelmältään esikapitalistisella asteella olevat maat ja millaisia ovat näiden maiden oloissa vallankumouksellisten puolueiden taktiikan erikoisuudet.

Monet tähän osaan sisältyvät kirjoitukset y.m. ovat arvokas lisä Leninin tunnettuihin kansainvälistä työväenliikettä ja kommunistista liikettä käsitteleviin teoksiin. Niistä mainittakoon ennen kaikkea G. V. Tshitsherinille osoitettu kirje (joulukuun loppu 1918), jossa Lenin hahmottelee yleispiirtein Kommunistisen Internationaalin aatteellisen ohjelman ja järjestöperiaatteet. Varsin mielenkiintoisia ovat Kominternin II kongressiin liittyvät aineistot: »Proletariaatin diktatuuri» -käsitteen sisältöä ja tämän tunnuksen vääristely- »villityksen» vastustamista koskevan päätöslauselman jäsenyys», »Huomautuksia A. Sultan Zaden alustukseen Idän yhteiskunnallisen vallankumouksen näköaloista» y.m. Osa asiakirjoista on yhteydessä Kominternin III kongressiin ja ne heijastavat sitä suurta työtä, jota Lenin suoritti kongressin tärkeimpiä päätöksiä laadittaessa ja sen työn johtamisessa. Näitä ovat »Kirje O. W. Kuusiselle ja huomautuksia »Kommunististen puolueiden järjestörakennetta, työmetodeja ja toiminnan sisältöä koskevien teesien» luonnokseen», »Huomautuksia Kommunistisen Internationaalin III kongressia varten laadittuihin taktiikkaa koskeviin teesiluonnoksiin» sekä puheet saksalaisen, puolalaisen, tshekkoslovakialaisen, unkarilaisen ja italialaisen valtuuskunnan jäsenten neuvottelukokouksessa.

Noissa asiakirjoissa kuvastuu Leninin leppymätön taistelu kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä ilmennyttä oikeisto-oppportunismia, reformismia ja revisionismia sekä samalla »vasemmistolaisuutta», seikkailupolitiikkaa, dogmatismia ja lahkolaisuutta vastaan. Lenin antaa niissä varsin tärkeitä ohjeita kansainvälisen kommunistisen liikkeen strategian ja taktiikan kysymyksistä. Hän korostaa sitä, että kommunistipuolueiden tulee kiinnittää päähuomio työväenluokan enemmistön, työtätekevien joukkojen enemmis-

tön voittamiseen puolelleen ja niiden valmentamiseen sosialistiseen vallankumoukseen. Useissa asiakirjoissa — »Ehdotuksessa VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi yhteisrintamataktiikasta», »Kirjeessä VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenille huomautuksista ehdotukseen Kominternin TpK:n ensimmäisen laajennetun kokouksen päätökseksi kolmen Internationaalin konferenssiin osallistumisesta», »Ehdotuksessa puolueen XI edustajakokouksen päätöslauselmaluonnokseen VKP(b):n Kominternin-valtuuskunnan toimintakertomuksen johdosta» y.m. — Lenin puolustaa yhteisrintamataktiikkaa, yhtenäisyyden aikaansaamista työväenluokan toiminnassa.

Tämän osan »Liitteissä» on julkaistu kyselylomakkeita, joihin Lenin on vastannut kommunistisen puolueen edustajakokousten ja konferenssien osanottajana VKP(b):n Moskovan järjestön jäsenten uusintarekisteröinnin sekä yleisvenäläisen VKP(b):n jäsenten luetteloinnin aikana.

Suuri merkitys on kyseisissä »Liitteissä» julkaistulla »V. I. Leninin päivystävien sihteerien päiväkirjalla», johon on merkitty Leninin antamat tehtävät, asiakkaiden vastaanotot y.m. Tämä päiväkirja osoittaa, että Lenin uhraisi kaikki voimansa puolueen ja työväenluokan asialle kamppaillen miehuullisesti vaikean sairautensa voittamiseksi.

*NKP:n Keskuskomitean marxismin-leninisin
instituutti*

Lokakuu 1917 – heinäkuu 1918

PUHEENVUORO KKN:n* ISTUNNOSSA MARRASKUUN 3 (16) pnä 1917

Toveri Lenin vastustaa kaikkinaisten sopimusten tekoa Vikzhelin¹ kanssa, joka huomenna kukistetaan vallankumouksellisin keinoin, alhaalta käsin. Moskovan tueksi on lähetettävä Pietarista luovia, vallankumouksellisia järjestäjävoimia, nimenomaan matruusiainesta. Elintarvikeongelma: pohjoisesta käsin olemme turvattuja. Sitten kun vallataan Moskova ja kukistetaan Vikzhel alhaalta käsin, saamme elintarvikkeita Volgalta.

*Julkaistu ensi kerran
6.—7. marraskuuta 1927
»Pravda» lehden 255. n:ossa
N. Gorhunovin artikkelissa
»Kuinka lokakuun päivinä
luotiin Kansankomissaarien
Neuvoston koneisto»*

*Julkaistaan
pöytäkirjamerkintöjen käsin kirjoitetun
kappaleen mukaan*

LISÄYKSIÄ ASETUSEHDOTUKSEEN TALVIVARUSTEIDEN PAKKO-OTOSTA RINTAMASOTILAILLE

Lisättävä:

Otsikko: + ... ja rikkaiden asuntojen pakkootosta köyhien hädän lieventämiseksi...

§ 1. ...huovan lisäksi jokin lämmin vaatekappale (palttoo, turkki, pusero, huopasaappaat y.m.).

§ 2. ...Rikkaiden asunnoksi katsotaan niin ikään jokainen

* Ks. alavilitettä s. IX. Toim.

asunto, jossa on huoneita yhtä monta tai useampia kuin tässä asunnossa vakinaisesti asuvia henkilöitä.

Rikkaiden asuntojen omistajien on kaiken omaisuuden konfiskoinnin uhalla jätettävä viipymättä 2 kappaleena ilmoitus omistamistaan ja rintaman tarpeisiin luovutettavista talvi-varusteista, toinen kappale talokomitealle ja toinen työläisten ja sotilaiden edustajien piirineuvostolle.

Rikkaiden asuntojen omistajien on saman rangaistuksen uhalla jätettävä viipymättä samoille virastoille ja samoin 2 kappaleena ilmoitus siitä, että he tyhjentävät toisen kahdesta rikkaasta asunnosta pääkaupungin köyhän väestön tarpeisiin (ts. kaksi rikasta perhettä, joilla kummallakin on rikas asunto, sitoutuvat muuttamaan tämän talven kuluessa toiseen asunnoistaan ja luovuttamaan sodan aiheuttaman äärimmäisen asunnontarpeen vuoksi toisen asunnon köyhän väestön käyttöön).

Talokomiteat laativat viipymättä luettelon pakko-ottoon joutuvista rikkaiden asunnoista ja työläisten edustajain piirineuvostot vahvistavat nämä luettelot sekä määräävät, millä ehdoilla ja missä järjestyksessä köyhät perheet saavat nämä asunnot käyttöönsä.²

*Kirjoitettu 1917 marraskuussa,
ennen 8 (21) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

»ASSOCIATED PRESS» UUTISTOIMISTON KIRJEENVAIHTAJALLE G. JARROSILLE MYÖNNETTY HAASTATTELU

MARRASKUUN 15 (28) p:nä 1917

Bolshevikkien saatua Pietarissa toimitetuissa vaaleissa kuusi paikkaa³ »Associated Pressin» kirjeenvaihtaja haastatteli Kansankomissarien Neuvoston Puheenjohtajaa, joka oli puolueensa saaman suuren voiton innoittama.

— Mitä ajattelette perustavan kokouksen vaalien tuloksista? kysyi kirjeenvaihtaja.

— Ajattelen, että nämä vaalit ovat todistus bolshevikki-puolueen suuresta voitosta. Äänimäärä, jonka se sai touko-, elo- ja syyskuun vaaleissa, on lisääntynyt jatkuvasti⁴. Kun

saadaan kuusi paikkaa kahdestatoista kaupungissa, jossa porvaristo (kadetit⁵) on hyvin voimakas, se merkitsee voittoa Venäjällä.

— Otaksutteko, että kokoonpanoltaan sellainen perustava kokous, jota Pietarin vaalien tulokset enteilevät, hyväksyy kaikki kansankomissaarien hallituksen toimenpiteet?

— Hyväksyy kyllä, koska, kuten Te otaksutte, silloin meitä vastassa ei tule olemaan mitään enemmistöä, meillähän on yhdessä vasemmistoeserrien⁶ kanssa Pietarissa enemmistö (seitsemän kahdestatoista).

— Mitkä puolueet tulevat mukaan uuteen Kansankomissaarien Neuvostoon?

— En tiedä varmasti, mutta luullakseni bolshevikkien lisäksi ainoastaan vasemmistoeserrät.

*Julkaistu ensi kerran
osittain 1962 »Istorija SSSR»
aikakausjulkaisun 2. n:ossa*

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1965 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös englannista*

YLIMPIEN TOIMIHENKILÖIDEN JA VIRKAMIESTEN PALKOISTA

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI⁷

Katsoen välttämättömäksi ryhtyä äärimmäisen tarmokkai-
siin toimenpiteisiin ylimpien toimihenkilöiden ja virkamies-
ten palkkojen alentamiseksi poikkeuksetta kaikissa valtion,
yhteisöjen ja yksityisten omistamissa laitoksissa ja yrityk-
sissä Kansankomissaarien Neuvosto päättää:

1) määrätä kansankomissaarien korkeimmaksi palkaksi 500
ruplaa kuukaudessa lapsettomille ja 100 ruplaa lisää kus-
takin lapsesta; asuinhuoneisto saa käsittää enintään 1 huo-
neen kutakin perheenjäsentä kohden; 2) pyytää kaikkia työ-
läisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien paikallisneu-
vostoja valmistelemaan ja suorittamaan ylimpien toimihen-
kilöiden erikoisverotusta koskevia vallankumouksellisia toi-
menpiteitä; 3) velvoittaa Finanssiministeriön laatimaan
yleisen lakiehdotuksen tällaisesta palkkojen alennuksesta;

4) velvoittaa Finanssiministeriön ja kaikki eri komissaarit tarkistamaan viipymättä ministeriöiden menoarviot ja alentamaan suhteettoman korkeita palkkoja ja eläkkeitä.

*Kirjoitettu marraskuun 18
(joulukuun 1) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI SOTAMINISTERIÖSTÄ⁸

Koska kenraali Manikovski on antanut Moskovon sotilaspiirissä vastavallankumouksellisen määräyksen, jolla kieltää vaihtamasta nimitettyjä päälliköitä valittuihin, —

koska kenraali Marushevski on käynyt Neuvostoa vastaan tähdättyjä neuvotteluja Duhoninin kanssa ja yrittänyt rikkollisesti sabotoida välirauhaneuvottelukunnan järjestämistä *, —

1) Manikovski ja Marushevski on viipymättä pidätettävä eikä heitä saa vapauttaa muuten kuin Kansankomissaarien Neuvoston luvalla⁹;

2) Sotaministeriössä on aloitettava viipymättä äärimmäisen tarmokas puhdistus ja erotettava ylimpään päällystöön kuuluvat epäluotettavat ainekset;

3) on kutsuttava viipymättä Pietariin luotettavia aineksia latvialaisten tarkka-ampujarykmenttien päällikkökunnan keskuudesta;

4) on kutsuttava viipymättä Pietariin yksi latvialainen tarkka-ampujarykmentti¹⁰;

5) on tiedotettava joka päivä KKN:lle mainittujen toimenpiteiden tosiasiallisesta suorittamisesta.

Tätä päätöstä ei julkaista.

*Kirjoitettu marraskuun 19
(joulukuun 2) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ensimmäiset kaksi kappaletta on kirjoitettu L. D. Trotskin käsialalla. Toim.

VUOKRATALOJEN KONFISKAATIOTA KOSKEVAN LAIN TEESIT¹¹

1) *Kaikki* maa (kaupungeissa) siirtyy kansan haltuun (omistukseen).

2) *Vakinaisesti* vuokralle annetut talot konfiskoidaan kansan omistukseen.

3) *Ei*-vuokratalojen omistajat jäävät omistajiksi ja säilyttävät ilman mitään muutoksia omistusoikeutensa kunnes perustava kokous tekee päätöksensä.

4) Muutaman (2—3) kuukauden hyvitysmaksu konfiskoitujen talojen omistajille, jos he todistavat, etteivät...*

5) Asunnonvuokran perivät (mitkä?) *neuvostot* (neuvostojen juokseville tileille).

6) Rakennuslautakunnat (ammattiliitot + rakennusjärjestöjen yhtymä) huolehtivat myös talouspuolesta (polttoaine y.m.).

7) Vuokraa aletaan periä viipymättä.

8) Rakennus- ja talouslautakunnat alkavat toimia vähitellen, tietystä järjestyksessä sitä mukaa kuin ammattiliitot ja neuvostot muodostavat niitä.

9) Talojen lämmitys ja kunnossapito on talokomiteoiden ja muiden järjestöjen (ammattiliittojen, neuvostojen, kaupunginduuman polttoaineosaston y.m.) velvollisuus.

*Kirjoitettu marraskuun 20
(joulukuun 3) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI SOSIALISTISEN POLITIIKAN HARJOITTAMISESTA TALOUSELÄMÄN ALALLA¹²

1) Lähetetään 2—3 insinööriä Maanpuolustusasioita käsittelevään erikoisneuvottelukuntaan valvomaan ja laatimaan yleistä teollisuuden demobilisointisuunnitelmaa (tämän ryhmän muodostaminen annetaan Kozminin tehtäväksi)¹³;

2) muodostetaan 3—5-henkinen valiokunta KKN:n jäse-

* Lause on jäänyt kesken. *Toim.*

nistä (ja ei-jäsenistä) käsittelemään hallituksen talouspolitiikan peruskysymyksiä (valiokunnan muodostaminen annetaan Pjatakovin ja Buharinin tehtäväksi);

3) järjestetään elintarvikealan työntekijäin neuvottelukokous käsittelemään käytännöllisiä toimenpiteitä sotarovouksen ehkäisemiseksi ja erittäin suurta hätää kärsivien väestökerrosten aseman parantamiseksi (tämän neuvottelukokouksen järjestäminen annetaan Shljapnikovin + Manuilskin tehtäväksi).

*Kirjoitettu marraskuun 27
(joulukuun 10) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TALOUDELLISTEN TOIMENPITEIDEN OHJELMAN HAAMOTELMA

Pankkien kansallistaminen

Rahojen palauttaminen takaisin valtionkassaan

Uusitaan isot setelit

Vallankumoukselliset toimenpiteet tehtaiden siirtämiseksi hyödylliseen tuotantoon

Kulutuksen keskittäminen tehden kulutusyhdistysten jäsenyyden pakolliseksi

Ulkomaankaupan valtionmonopoli

Teollisuuden kansallistaminen

Valtionlainat.

*Kirjoitettu aikaisintaan
marraskuun 27 (joulukuun 10) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MIELENOSOITUSTUNNUKSISTA¹⁴

Kehottaisin lisäämään 28. XI julkaistuihin mielenosoitustunnuksiin:

Häpeä niille »oikeisto»-eserrille ja »tshernovilaisille»¹⁵, jotka poistuivat talonpoikien edustajakokouksesta!

Eläköön neuvostovallan kannalle asettunut talonpoikien II yleisvenäläinen edustajakokous!

Työtätekevä kansa vaatii perustavaa kokousta tunnustamaan neuvostovallan ja neuvostohallituksen!

Eläköön pankkien kansallistaminen!

Alas sabotaasin harjoittajat ja lakkoilevat virkamiehet! Boikotti ja vallankumouksellinen terrori heitä vastaan!

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun
28 (joulukuun 11) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1957
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 3. n:ossa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EDESVASTUU PERUSTELEMATTOMISTA SYYTÖKSISTÄ

EHDOTUS VSDTP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI¹⁰

KK saattaa voimaan periaatteen:

kaikissa rettelöitä ja henkilökohtaisia syytöksiä koskevissa tapauksissa ne, jotka lausuvat julki sellaisia syytöksiä esittämättä tarkkoja syytteitä oikeuden edessä, katsotaan parjaajiksi;

— niitä, jotka katsovat tuonkaltaisten syytösten loukanneen itseään, kehoitetaan vetoamaan oikeuteen.

*Kirjoitettu marraskuun 29
(joulukuun 12) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

SOTATARVIKETEHTAIDEN SIIRTÄMISESTÄ TALOUDELLISESTI HYÖDYLLISIIN TÖIHIN

KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS

Tov. Raskolnikov määrätään lähtemään kiireellisesti Kauppa- ja teollisuuskomissariaattiin sekä Elintarvikekomissariaattiin (konehankintaosastolle) järjestämään viipymättä tilauksia, jotka voitaisiin antaa merisotavarusteita rakentaville ja korjaustöitä tekeville tehtaille. Erittäin kiireellistä

on maatalouskaluston ja koneiden tuotanto, veturien rakentaminen ja korjaus. Ennen kaikkea on kiinnitettävä huomio Pietarin metallitehtaaseen, jolla on polttoainetta ja metallia pitkäksi aikaa.

Meriyli-intendentuurin tehtäväksi annetaan tarkistaa viipymättä Meriministeriön vuoden 1917 menoarviot tarkoituksena keskeyttää kaikki varojen käyttö sota-alusten rakennusohjelman toteuttamiseen ja yleensä kaikki tuottamattomat menot ja siirtää vastaavat määrärahat kansantaloudellisesti hyödyllisiin töihin. Tov. I. E. Gukovski valtuutetaan osallistumaan tähän työhön kaikkien laitosten menoarvioiden tarkistustyön erikoiskomissaarina.

Tov. Raskolnikov ja Meriyli-intendentuurin valtuuttama henkilö (tai tov. Gukovski) sekä Kauppa- ja teollisuuskomissariaatin valtuutettu velvoitetaan tekemään *joka päivä* selostus tämän määräyksen täytöstä Kansankomissaarien Neuvostolle.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu marraskuun 29
(joulukuun 12) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TEESIT PUOLUEEN TEHTÄVISTÄ + AJANKOHTA

- (a) Tunnustetaan 25. X vallankumous sosialistiseksi vallankumoukseksi.
- (b) Torjutaan kaikki, millä pyritään rajoittamaan tätä toteamusta siinä hengessä, että se on palaamista porvarillis-demokraattiseen vallankumoukseen (siirtymisen asteittäisyys; pikkuporvariston kanssa liittoutumisen »vaihe» etc.).
- (γ) Proletariaatin diktatuuri, sen erikoisuudet erotukseksi »yleisestä», muodollisesta (porvarillisesta) demokratis-
mista, sen taktiikka.
- (δ) Neuvostovalta ja bolshevikkien valta.
- (e) Sopimus pikkuporvariston kanssa, mutta ei siinä mielessä, että liittoudutaan porvarillis-demokraattista vallanku-

mousta varten eikä siinä mielessä, että rajoitetaan sosialistisen vallankumouksen tehtäviä, vaan pitäen silmällä yksinomaan pikkuporvariston *erinäisten* kerrosten sosialismiin siirtymisen *muotoja*.

- (t) Porvarilliset vapaudet *versus** riistäjien nujertaminen.
- (x) Sabotaasin harjoittajat ja kapitalistit; kapitalistit ja porvariston »yleinen mielipide».
- (z) Perustava kokous ja sen alistaminen neuvostovallalle ja pakottaminen toimimaan kansalaissodan etuja ja olosuhteita vastaavasti.
- (n) Huippukerrosten järjestöt (Vikzhel¹, talonpoikainen TpKK etc.) ja taistelu niitä vastaan.
- (b) Taistelu reformismiin *nykyisiä* kannanottoja vastaan:
 - (1) pikkuporvarilliset mukana-kulkijat sitovat proletariaatin kädet
 - (2) »pohjakerrosten» vallankumoustaistelun mittasuhteiden rajoittaminen
 - (3) kieltäytyminen terrorista.

Kirjoitettu marraskuussa 1917

Julkaistu ensi kerran 1957

*»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 1. n:o:ssa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VASTAUKSET ALEKSANDROVIN-GRUSHEVIN PIIRIN TYÖLÄISTEN VALTUUSKUNNAN ESITTÄMIIN KYSYMYKSIIN¹⁷

1) Kaivosten ja tehtaiden takavarikoinnista Aleksandrovin-Grushevin piirissä.

Kaivokset ja tehtaat voidaan konfiskoida vasta sitten, kun piiri on vapautettu Kaledinin joukoista ja vaikutuksesta.

2) Onko nyt hylättävä kaivokset ja muutettava keski-Venäjälle?

On pysyttävä paikoillaan ja tehtävä työtä niin kauan kuin kyetään pitämään puolia. Kansankomissaarien Neuvoston päätöslauselma tästä kysymyksestä: Aleksandrovin-Grushevin piirin työläisiä kehoitetaan ottamaan yhteys Harkoviin Punaisen kaartin aseistamista varten. Tovereita pyydetään pitämään puoliaan niin kauan kuin voimia riittää, viimeiseen saakka, ja jatkamaan työtä.

* — vastaan. *Toim.*

3) Vartioston lähettämisestä kaivoksille.

Meidän joukkomme liikehtivät kyllin suurilukuisina Kaledinin joukkojen suuntaan.

4) 3 000 000 ruplan suuruisen raha-avun myöntämisestä töitä varten.

Tov. Artjomin palattua Harkovista selviää kysymys Polttoainemonopolista¹⁸.

5) Onko Kaledinin hallituksen seteleitä pidettävä käypänä rahana? Setelit on katsottava mitättömiksi.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu joulukuun 11
(24) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VALTIONVIRASTOJEN TOIMIHENKILÖIDEN PALKKAUKSESTA¹⁹

Kansankomissaarien Neuvosto vahvistaa hallitusvirastojen henkilökuntakysymystä tutkineen valiokunnan esittämät ja hallitusvirastojen alempien toimihenkilöiden yleisvenäläisen edustajakokouksen hyväksymät peruspalkat normiksi, jota tulee pitää ohjeena.

*Kirjoitettu joulukuun 13
(26) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

PRAKTIKKOVALIOKUNNAN MUODOSTAMISESTA

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI²⁰

Kansankomissaarien Neuvosto kehottaa Korkeinta kansantalousneuvostoa muodostamaan viipymättä praktikkovaliokunnan, jonka tehtäväksi annetaan koota kaikilta virastoilta,

laitoksilta ja järjestöiltä hyödyllisten tuotteiden valmistus-tilauksia, sijoittaa nämä tilaukset työtä vailla oleviin ja suljettaviin tehtaisiin ja tarkastaa, kuinka paljon näitä tilauksia todella annetaan ja täytetään. Valiokunnan tulee Korkeimman kansantalousneuvoston yleistä taloussuunnitelmaa lähtökohtanaan pitäen ehdottaa Kansankomissaarien Neuvostolle vallankumouksellisia toimenpiteitä, joihin se ryhtyy täyttääkseen viipymättä tehtävänsä, ja antaa kaksi kertaa viikossa selostus toiminnastaan.

*Kirjoitettu joulukuun 15
(28) pnä 1917*

*Julkaisu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

OHJE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON ISTUNTOJEN KÄSITTELYLISTALLE OTETTAVIEN ASIOIDEN ESITTÄMISJÄRJESTYKSESTÄ

Jokaiselta komissaarilta, joka esittää jonkin kysymyksen ottamista Kansankomissaarien Neuvoston käsittelylistalle, vaaditaan alustava *kirjallinen* ilmoitus, jossa on mainittu:

a) mitä asia koskee (lyhyesti) [tämä maininta ei saa rajoitua pelkkään viittaukseen («siitä ja siitä asiasta»), vaan *on selitettävää* asian *s i s ä l t ö*].

b) mitä nimenomaan ehdotetaan Kansankomissaarien Neuvoston päätökseksi? (on osoitettava tarkasti, *mitä* esittäjä haluaa: pyytää myöntämään varoja; hyväksymään *sellaisen ja sellaisen* päätöslauselman j.n.e.)

c) koskeeko puheena oleva asia muiden komissaarien hallintoaaroja? mitä nimenomaan? onko heiltä saatu kirjalliset lausunnot?²¹

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 16
(29) pnä 1917*

*Julkaisu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI OIKEUSASIAIN
KANSANKOMISSAARIN I. Z. STEINBERGIN
JA OIKEUSASIAIN KOMISSARIAATIN KOLLEGION
JÄSENEEN V. A. KARELININ VÄÄRÄSTÄ
MENETTELYSTÄ²²**

Kansankomissaarien Neuvosto katsoo, että Dzerzhinskin komission samoin kuin muidenkin neuvostojen nimittämien komissioiden²³ päätöksiin voidaan tehdä yleensä muutoksia ainoastaan hakemalla niihin muutosta Kansankomissaarien Neuvostolta, mutta ei missään tapauksessa oikeusasiain komissaarin määräyksillä.

Kansankomissaarien Neuvosto katsoo edelleen, että tovereiden Steinbergin ja Karelinin menettely — joulukuun 19 päivän vastaisena yönä vangittujen vapauttaminen — oli sekä muodollisesti että asiallisesti lainvastaista, sillä se soti sekä Dzerzhinskin komission oikeuksia että myös Kansankomissaarien Neuvoston suoranaista päätöstä vastaan, joka tehtiin illalla 18. XII vangittujen pidättämisestä henkilöilisyiden selvittämistä varten.

*Lenin**

*Kirjoitettu joulukuun 19 p:nä 1917
(tammikuun 1 p:nä 1918)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PLEHANOV TERRORISTA

Oli aika, jolloin Plehanov oli sosialisti, vallankumouksellisen sosialismin huomatuimpia edustajia.

Niinä — palaamattomasti ikuisuuteen vierähtäneinä — aikoina Plehanov lausui mielipiteensä eräästä kysymyksestä, jolla on ratkaiseva merkitys juuri nykykaudella.

Se tapahtui vuonna 1903, kun Venäjän sosialidemokratia käsitteli toisessa puoluekokouksessa ohjelmaansa.

Tuon edustajakokouksen pöytäkirjoissa on säilynyt seuraava varsin opettavainen, kuin vasiten nykypäivää varten kirjoitettu sivu:

* Asiakirjan on allekirjoittanut myös J. V. Stalin. *Toim.*

»*Posadovski*. Se mitä täällä on sanottu korjausehdotusten puolesta ja niitä vastaan, tuntuu minusta vakavalta erimielisyydeltä eikä kiistalta yksityisseikoista; olemme epäilemättä eri mieltä seuraavasta peruskysymyksestä: *pitääkö tulevan politiikkamme riippua yksistä tai toisista demokratian perusperiaatteista, jotka tunnustetaan ehdottomiksi arvoiksi, vai onko kaikki demokratian periaatteet alistettava palvelemaan yksinomaan meidän puolueemme etuja?* Kannatan päättäväisesti jälkimmäistä. Demokratian periaatteiden joukossa ei ole mitään sellaista, jota meidän ei tulisi alistaa palvelemaan puolueemme etuja. (H u t o: 'Myös henkilöllinen koskemattomuus?') Kyllä! myös henkilöllinen koskemattomuus! Tavoitteeseemme — yhteiskunnalliseen vallankumoukseen — pyrkivänä vallankumouksellisena puolueena meidän tulee määrätä suhteemme demokratian periaatteisiin pitäen silmällä yksinomaan tuon tavoitteen mahdollisimman pikaista saavuttamista, puolueemme etuja. Jos se tai tämä periaate on meille epäedullinen, emme saata sitä voimaan.

Sen vuoksi vastustan ehdotettuja korjauksia, koska ne saattavat vastaisuudessa rajoittaa toimintavapauttamme.

Plehanov. Kannatan täydellisesti *toiv. Posadovskia*. Sitä tai tätä demokratian periaatetta ei saa tarkastella sellaisenaan, abstraktisena, vaan sen suhteessa periaatteeseen, jota voidaan sanoa demokratian johtavaksi periaatteeksi, nimittäin siihen periaatteeseen, joka kuuluu: *salus populi suprema lex**. Vallankumousmiehen kielelle käännettynä tämä merkitsee, että vallankumouksen menestys on korkein laki. Jos vallankumouksen menestyksen nimessä olisi tilapäisesti rajoitettava jotakin demokratian periaatetta, olisi rikollista olla rajoittamatta sitä. Henkilökohtainen mielipiteeni on se, että yksinpä yleisen äänioikeuden periaattakin on tarkasteltava mainitsemani demokratian johtavan periaatteen kannalta. Hypoteettisesti on ajateltavissa sellainen tapaus, että me sosialidemokraatit asetimme vastustamaan yleistä äänioikeutta. Italian tasavaltujen *torvaristo* riisti aikoinaan poliittiset oikeudet aatelisilta. Vallankumouksellinen proletariaatti saattaisi rajoittaa yläluokkien poliittisia oikeuksia, kuten yläluokat ovat aikoinaan rajoittaneet proletariaatin poliittisia oikeuksia. Sellaisen toimenpiteen tarpeellisuutta voitaisiin arvostella vain pitäen silmällä sääntöä: *salus revolutionis suprema lex***. Samalle kannalle meidän tulisi asettua myös parlamenttien pitkäikäisyyttä koskevassa kysymyksessä. Jos kansa valitsisi vallankumouksellisen intomielisyyden vallassa oikein hyvän parlamentin, eräänlaisen *chambre introuvable'n* (verrattoman kamarin), meidän olisi pyrittävä tekemään siitä pitkäikäinen parlamentti; jos taas vaalit osoittautuisivat epäonnistuneiksi, meidän olisi pyrittävä hajottamaan parlamentti ei kahden vuoden, vaan mikäli mahdollista kahden viikon kuluttua.» (Puolueen toisen edustajakokouksen pöytäkirjat, ss. 168—169.)

Sosialismin vihollisilta voidaan riistää tietyksi ajaksi paitsi henkilöllistä koskemattomuutta, paitsi painovapautta myös yleinen äänioikeus. Huono parlamentti on pyrittävä »hajottamaan» kahdessa viikossa. Vallankumouksen edut,

* — kansan etu on ylin laki. *Toim.*

** — vallankumouksen etu on ylin laki. *Toim.*

työväenluokan edut ovat ylin laki. Näin ajatteli Plehanov silloin kun hän oli sosialisti. Näin ajatteli yhdessä Plehanovin kanssa suurin osa nykyisistä menshevikeistä, jotka nyt kirkuvat »bolshevikkien terrorista».

»Vallankumouksen edut» vaativat nyt taistelemaan ankarasti sabotaasin harjoittajia, junkkarikapinoiden järjestäjiä ja pankkiirien rahoittamia lehtiä vastaan. Kun neuvostovalta lähtee tämän taistelun tielle, menshevikkien ja eserrien leiriin kuuluvat herrat »sosialistit» huutavat kaikilta katoilta, ettei voida sallia kansalaissotaa eikä terroria.

Eikö se ollut terroria, herrat, kun teidän Kerenskinne²⁴ saattoi rintamalla uudestaan voimaan kuolemanrangaistuksen?

Eikö se ollut kansalaissotaa, herrat, kun teidän kokoomusministeristönne ampui Kornilovin²⁵ käsin kokonaisia rykmenttejä sen vuoksi, etteivät ne olleet kyllin sotaintoisia?

Eikö se ollut terroria, herrat, kun teidän Kerenskinne ja Avksentjevinne²⁶ telkesivät yksistään Minskin vankilaan 3000 sotamiestä »vahingollisen agitaation» takia?

Eikö se ollut terroria, herrat, kun te vainositte *työväenlehtiä*?

Ero on vain siinä, että Kerenskit, Avksentjevit ja Lieberdanit²⁷ ovat harjoittaneet sulassa sovussa Kornilovien ja Savinkovien²⁸ kanssa terroria *työläisiä, sotamiehiä ja talonpoikia vastaan* harvalukuisten tilanomistajien ja pankkiirien eduksi, mutta neuvostovalta ryhtyy päättäviin toimenpiteisiin tilanomistajia, sotarosvoja ja heidän apureitaan vastaan *työläisten, sotamiesten ja talonpoikien eduksi*.

»Pravda» n:o 221,
tammikuun 4 pnä 1918
(joulukuun 22 pnä 1917)
ja »Izvestija TsIK» n:o 259,
joulukuun 23 pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden
tekstin mukaan, joka on tarkistettu
vertaamalla »Izvestija TsIK»
lehden tekstiin

EHDOTUS VSDTP(b):n KK:n PÄÄTÖSLAUSELMAKSI S. A. LOZOVSKIN EROTTAMISESTA PUOLUEESTA

VSDTP:n (bolshevikkien) KK:n päätöslauselma

Ottaen huomioon, että

1) tov. Lozovski on Lokakuun vallankumouksen alkamis-
hetkestä lähtien esittänyt katsomuksia, jotka eroavat perin
pohjin puolueen katsomuksista ja yleensä vallankumouk-

sellisen proletariaatin näkökannasta, mutta sen sijaan käyvät kaikessa oleellisessa yhteen sen pikkuporvarillisen kannan kanssa, joka kiistää proletariaatin diktatuurin välttämättömänä sosialismiin johtavana siirtymävaiheena;

2) porvariston kannalle siirtyneessä »Novaja Zhizn»²⁹ lehdessä...* marraskuuta julkaisemallaan lausunnolla³⁰ tov. Lozovski aiheutti yleistä suuttumusta ei ainoastaan puolueen jäsenten, vaan myös valvutuneiden työläisten keskuudessa yleensä, jota paitsi heti tuon lausunnon julkaisemisen jälkeen tehtyä VSDTP:n KK:n päätöstä tov. Lozovskin erottamisesta puolueesta ei saatettu julkisuuteen eikä pantu täytäntöön vain sen tähden, että eräät toverit sanoivat olevansa siinä toivossa, että toveri Lozovskin horjunta on tilapäistä ja aiheutuu vain siitä, ettei hän ole heti kyennyt käsittämään tavattoman nopeasti tapahtuvan historiallisen kumouksen merkitystä;

3) niiden tovereiden toive, jotka halusivat antaa tov. Lozovskille aikaa käsittää täydellisesti nykyisen vallankumouksen merkityksen, ei ole toteutunut, ja toveri Lozovskin koko poliittinen menettely yleensä ja varsinkin hänen artikkeleinsä »Professionalnyi Vestnikin» 7. ja 8. numerossa³¹ todistavat kyseisen toverin katsomusten eroavan täydellisesti sosialismin pohjimmaisista periaatteista siinä, mikä koskee proletariaatin tehtävää socialistisessa vallankumouksessa;

4) kuulumalla puolueeseen henkilö, joka on ollut ammatillisessa liikkeessä huomattavalla toimipaikalla ja aiheuttaa tässä liikkeessä ennen näkemätöntä porvarillista turmelusta, ei ainoastaan saata huonoon valoon puoluetta ja demoralisoi kaikkea järjestötyötä proletariaatin keskuudessa, vaan myös vaikeuttaa käytännössä suuresti ammattiliittojen kiireellisen tehtävän täyttämistä — socialistisen teollisuuden järjestämistä;

5) saman puolueen riveissä on mahdotonta toimia yhdessä henkilön kanssa, joka ei ole käsittänyt puolueohjelmamme tunnustaman proletariaatin diktatuurin välttämättömyyttä eikä sitä, että ilman tällaista diktatuuria, t.s. ilman johdonmukaista, armotonta, mistään porvarillis-demokraattisista kaavoista piittaamatonta riistäjien vastarinnan lannistamista ei voida suorittaa socialistista eikä edes johdonmukaista demokraattista kumousta, ei voida ryhtyä mihinkään tehok-

* V. I. Lenin on jättänyt käsikirjoitukseen paikan päivämäärää varten. *Toim.*

kaisiin toimenpiteisiin kriisin ja sodan aiheuttaman rappio-tilan torjumiseksi;

6) saman puolueen riveissä on mahdotonta toimia yhdessä henkilön kanssa, joka kiistää valtiovallan haltuunsa ottaneen proletariaatin sosialistiset tehtävät eikä tunnusta, että ammattiliitot ovat velvolliset ottamaan suorittaakseen valtiollisia funktioita ja järjestämään erittäin tarmokkaasti ja päätävästi tuotteiden tuotannon ja jaon sosialistiselle pohjalle koko valtion mitassa; —

— tämän huomioon ottaen VSDTP:n KK on päättänyt erottaa toveri Lozovskin VSDT:n (bolshevikkien) Puolueesta ja julkaista tämän päätöksen viipymättä.

*Kirjoitettu joulukuun 30 p:nä 1917
(tammikuun 12 p:nä 1918)*

*Julkaistu 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjotuksen mukaan*

KKN:n PÄÄTÖS TAISTELUSTA KALEDINIA³² VASTAAN

1

KKN:n PÄÄTÖS

Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyy päättävät toimenpiteet, joihin tov. Antonov³³ on ryhtynyt kaledinilaisia ja heidän apureitaan vastaan taisteltaessa, ja samalla päättää, että sotaväen komentajalla on oikeus soveltaa rankaisutoimenpiteitä sabotaasia harjoittaviin kapitalisteihin, jotka uhkaavat aiheuttaa työttömyyttä ja nälänhätää, ja jopa lähettää syylliset pakkotöihin kaivoksiin.

2

LISÄYS KKN:n PÄÄTÖKSEEN

Niin pian kuin vallankumouksellisten tuomioistuinten muodostaminen käy mahdolliseksi, ne käsittelevät viipymättä jokaisen pakkotöihin määräämistapauksen ja joko määräävät pakkotyötuomion pituuden tai vapauttavat pidätetyt.

*Kirjoitettu: päätös joulukuun
30 p:nä 1917 (tammikuun 12 p:nä
1918); lisäys päätökseen
tammikuun 1 (14) p:nä 1918*

*Julkaistu ensi kerran: päätös 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa;
lisäys päätökseen 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjotusten mukaan*

YLIMPIEN TOIMENHALTIJAIN PALKKANORMISTA

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI³⁴

Kansankomissaarien Neuvosto päättää tov. Shljapnikovin tekemän ylimpien toimenhaltijain palkanormia koskevan kyselyn johdosta:

1) vahvistaa, että KKN:n jäsenten 500 ruplan kuukausipalkkaa koskeva asetus tarkoittaa korkeimpien palkkojen *likimääräistä* normia, mutta ei kiellä maksamasta spesialisteille enemmän;

2) muistuttaa, että KKN:n asetus vaatii ryhtymään valankumouksellisiin toimenpiteisiin kohtuuttoman korkeiden palkkojen alentamiseksi³⁵;

3) kehottaa kaikkia kansankomissaareja ilmoittamaan viipymättä, mitä nimenomaan on tehty tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi;

4) kehottaa finanssiasiaain komissaaria ilmoittamaan, onko ryhdytty päättäviin toimenpiteisiin tuloveron perimiseksi ja tämän veron kiertämisen ehkäisemiseksi;

5) kehottaa työläisten, sotilaiden ja talonpoikien paikallisneuvostoja ryhtymään tarmokkaampiin toimenpiteisiin ylimääräisten verojen perimiseksi kohtuuttoman suurista tuloista.

*Kirjoitettu tammikuun 2
(15) p:nä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

ELINTARVIKETILANTEEN PARANTAMISTOIMENPITEISTÄ

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI³⁶

Lykäten elintarvikeneuvostoa koskevien asetusten julkaisemisen elintarvikejärjestöjen edustajien neuvottelukokouksiin saakka ja vaatiens tiukasti kaikkia elintarvikealan työntekijöitä pysymään toimissaan ja välttämään erillisiä selkauksia

Kansankomissaarien Neuvosto antaa Yleisvenäläisen elintarvikeneuvoston ja Elintarvikeasiain komissariaatin teh-

täväksi lähettää entistä ripeämmin paitsi komissaareja myös lukuisia aseellisia osastoja edistämään ääri vallankumouksellisin toimenpitein lastien kuljetusta, viljan hankintaa ja luovutusta j.n.e. sekä käymään armotonta taistelua keinoittelijoita vastaan, jopa kehottaen paikallisneuvostoja ampumaan paljastetut keinottelijat ja sabotaasin harjoittajat paikalla.

Kansankomissaarien Neuvosto kehottaa pidättymään anosten lisäämisestä ja sen sijaan lähettämään enemmän viljajunia ja valvomaan tarkasti niiden kulkua.

On ryhdyttävä pikaisiin toimenpiteisiin Pietarin rautatie-solmun tyhjentämiseksi, vastuu tämän tehtävän suorittamisesta langetetaan Yleisvenäläiselle elintarvikeneuvostolle.

Yleisvenäläinen elintarvikeneuvosto veloitetaan selostamaan joka päivä KKN:lle elintarvikehankintojen kulkua ja esittämään elintarvikkeiden hankintaoperaatioiden suunnitelma.

*Kirjoitettu tammikuun 14
(27) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

KKN:n KYSELY VASEMMISTOESERRIEN PUOLUEEN KK:lle³⁷

Kansankomissaarien Neuvoston yöllä 14. I hyväksymän päätöksen nojalla — oheen liitetään ote pöytäkirjavihkosta — pyydämme vasemmistoeserrien puolueen KK:ta ilmoittamaan:

1) milloin vasemmistoeserrien Pietarin komitea teki päätöksen, ettei se halua nimittää työntekijöitä Tutkintakomissioon niin kauan kuin Kozlovski kuuluu siihen?

2) millainen on tuon päätöksen sanamuoto?

3) tunsiko vasemmistoeserrien puolueen Keskuskomitea tuon päätöslauselman ja käsiteltiinkö sitä vasemmistoeserrien puolueen KK:ssa?

4) milloin ja kuka (vasemmistoeserristä) ilmoitti Pietarin Neuvostossa tai sen toimeenpaneavassa komiteassa, että vasemmistoeserrät eivät tule Tutkintakomissioon niin kauan kuin Kozlovski kuuluu siihen?

5) ovatko vasemmistoeserrät täyttäneet Pietarin Neuvoston päätöksen, jossa vasemmistoeserriä kehoitettiin esittämään määrätyn ajan kuluessa todisteensa Kozlovskia vastaan?

*Kirjoitettu tammikuun 15
(28) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI ITÄMEREN JA MUSTAN MEREN LAIVASTON ALISTUSJÄRJESTYKSESTÄ³⁸

Katsoen 51. §:ään liittyvän selityksen sanamuodon epätarkaksi tai väärinkäsitykseen perustuvaksi, koska teksti kirjaimellisesti merkitsee yleisvaltakunnallisen neuvostovaltan johtavan osuuden kieltämistä³⁹, KKN pyytää laivaston lainsäädäntöelintä tarkistamaan mainitun selityksen sanamuodon.

KKN merkitsee tiedoksi laivaston edustajain ilmoituksen, ettei kyseisessä selityksessä millään muotoa kiistetä neuvostohallituksen keskusvaltaa, ja velvoittaa toverit Proshjanin ja Lunatsharskin laatimaan motivoitun Kansankomissaarien Neuvoston vetoomuksen laivaston lainsäädäntäelimelle esittäen siinä Kansankomissaarien Neuvoston kannan.

*Kirjoitettu tammikuun 15
(28) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TYÖPALKOISTA

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI⁴⁰

Kansankomissaarien Neuvosto vahvistaa Posti- ja lennätinkomissariaatin menoarvion väliaikaisesti, kahdeksi kuukaudeksi, pitäen silmällä sitä, että ryhdytään viipymättä tarkistamaan ja tasoittamaan yleisesti virka- ja työpalkkoja kaikilla ammattialoilla ja maan kaikilla seuduilla.

Tämän tarkistuksen suorittaa Työkomissariaatti yhteisymmärryksessä kaikkien muiden komissariaattien ja työväenjärjestöjen kanssa.

*Kirjoitettu tammikuun 16
(29) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUKSET KKN:n PÄÄTÖKSIKSI ELINTARVIKEASIAIN JÄRJESTELYSTÄ⁴¹

Kansankomissaarien Neuvosto pyytää Elintarvikejärjestöjen kokousta nimeämään viipymättä, jo huomisaamuna muutamia, vaikkapa kolme kokeneinta elintarvikealan työntekijää, jotka voisivat heti paikalla osallistua nykyisten ylimpien elintarvikelaitosten työhön ja mitä päättävimpien vallankumouksellisten toimenpiteiden suunnitteluun nälhädän torjumiseksi.

Kansankomissaarien Neuvosto pyytää Elintarvikejärjestöjen kokousta valitsemaan valiokunnan, jonka tulee kuulla kaikkien keskenään konfliktiin joutuneiden ryhmien, laitosten ja elintarvikealan työntekijäin tiedotukset, ja jättämään KKN:lle tämän valiokunnan lausunnon.

*Kirjoitettu tammikuun 16
(29) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PIETARIN NEUVOSTON TUTKINTAKOMISSION TOIMINNASTA

21. I 1918 pidetyssä istunnossa

Kuultuaan Tutkintakomission toimintaa koskevan tutkintakomission selostuksen KKN päätti:

Täydentää komissiota kahdella jäsenellä, nimittää siihen tov. Algasovin ja yhden bolshevikin Sverdlovin osoituksen mukaan.

Myöntää komissiolle oikeuden suorittaa kotitarkastuksia, takavarikkoja ja pidätyksiä sopimatta niistä ennakolta minikään laitoksen kanssa.

Antaa komission käytettäväksi tekniset välineet ja myöntää sille luottoa Oikeuskomissariaatin varoista.

Pyytää komissiota toimimaan ripeämmin ja tarmokkaammin voidakseen erottaa pikemmin muista ne, joiden syyttömyys on jo ilmeinen, koska syytökset ovat selvästi valheellisia⁴².

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

SOTATARVIKETEHTAIDEN SIIRTÄMISESTÄ TALOUDELLISESTI HYÖDYLLISIIN TÖIHIN

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI

Valittaen syvästi sitä, että asianomaiset komissariaatit ovat viivästyttäneet tavattomasti metallitehtaiden käytännöllistä siirtämistä hyödyllisiin töihin, KKN pyytää Pietarin metallimiesten liittoa, että se ryhtyisi viipymättä Työkomissariaatin, Pietarin Neuvoston ja KKTN:n myötävaikutuksella siirtämään metallitehtaita rautatiekaluston korjaus- ja parannustöihin sekä valmistamaan tuotteita, joita voidaan vaihtaa viljaan, j.n.e.

Kaikki sotatarviketoimitukset on lopetettava.

*Kirjoitettu tammikuun 23
(helmikuun 5) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

LISÄYS LUONNOKSEEN »PERUSLAKI MAAN SOSIALISOINNISTA»⁴³

Silloin kun maata ei tarkoiteta viljeltäväksi (rakennustoiminta, kulttuuri- ja sivistyslaitokset, erikoiset ansiotoimet y.m.s.), tontin suuruuden määräävät paikallisneuvostot lupaa hakevan henkilön tai laitoksen tarpeita vastaavasti ja riippuen siitä, kuinka välttämätön on yhteiskunnallisesti se tarkoitus, johon maata pyydetään.

*Kirjoitettu 1918 tammikuussa,
ennen 27 (helmikuun 9) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

**LISÄYS ASETUSEHDOTUKSEEN
TEIDEN VARTIOINNISTA HUOLEHTIVAN
YLEISVENÄLÄISEN HALLINNONHAAROJEN
YHTEISEN ERIKOISKOMISSIION
PERUSTAMISESTA⁴⁴**

Vartiosto velvoitetaan ennen kaikkea toimimaan säälimättä keinottelun ja luvottomien elintarvikekuljetusten ehkäisemiseksi.

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaislaan
käsi kirjoituksen mukaan*

**PIETARIN ELINTARVIKETILANTEEN
PARANTAMISEKSI EHDOTETUT TOIMENPITEET**

Kansankomissaarien Neuvosto velvoittaa Kululaitoskomissariaatin laatimaan viipymättä ja esittämään KKN:lle ehdotuksen asetukseksi, jolla kielletään kaikki ilmainen matkustus rautateillä lukuun ottamatta yhtä matkaa jokaiselle kotiutetulle sotamiehelle hänen palatessaan palveluspaikastaan kotiseudulle.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

KKN velvoittaa Valtionpankin johtajan lähettämään ensi vuorossa ja ehdottomasti 200 miljoonaa ruplaa etelään Jakubovin komennuskunnalle puutetta kärsivien seutujen huoltamiseksi viljalla Elintarvikekomissariaatin osoituksen mukaan.

Elintarvikekomissariaatin tulee sopia pikaisesti Sotakomissariaatin kanssa rintamalla olevien tienrakennusosastojen hetikohtaisesta käyttämisestä elintarvikkeiden hankintatyössä. Näitä osastoja on lähetettävä mahdollisimman paljon viljaseuduille rakentamaan ratoja sekä parantamaan ja jou-

duttamaan muiden kiireellisten toimenpiteiden avulla viljan kuljetusta ja luovutusta.

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pñä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KKN:n PÄÄTÖS SABOTOIJIEN TYÖHÖNOTTOJÄRJESTYKSESTÄ⁴⁵

Kansankomissaarien Neuvosto päättää: sabotoijien kanssa ei käydä mitään neuvotteluja.

Kansankomissaareille myönnetään oikeus ottaa työhön yksityishenkilöinä niitä sabotoijia, jotka neuvostovaltaan täysin alistuvina ja sitä kannattavina ovat tarpeellisia asianomaisissa laitoksissa.

*Kirjoitettu tammikuun 31
(helmikuun 13) pñä 1918*

*Julkaistu helmikuun 14 (1) pñä 1918
»Pravda» lehden 25. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUHE YTpKK:n BOLSHEVIKKIRYHMÄN JA VASEMMISTOESERRIEN RYHMÄN YHTEISESSÄ ISTUNNOSSA HELMIKUUN 19 pñä 1918

LYHYT SANOMALEHTISELOSTUS

Lenin piti pitkän, kaksi tuntia kestäneen puheen. Puheessaan hän kehitteli niitä perusajatuksia, että Venäjällä ei ole ulospääsyä, että on solmittava viipymättä erillisrauha, sillä saksalaiset etenevät kautta koko rintaman yhtenäisenä massana, emmekä me kykene vastustamaan miljoonaisten joukkojen rynnistystä. Solmittuamme rauhan ryhdymme järjestämään maan sisäistä elämää sekä syventämään sosialistista vallankumousta ja voimme viedä menestyksellisesti päätökseen ne perusteelliset uudistukset, joiden tulee jouduttaa sosialistisen järjestelmän pystyttämistä Venäjällä.

*»Sotsial-Demokrat» n:o 28,
helmikuun 20 (7) pñä 1918*

*Julkaistaan
»Sotsial-Demokrat»
lehden tekstin mukaan*

PUHE LATVIALAISILLE TARKKA-AMPUJILLE HELMIKUUN 20 pnä 1918

LYHYT SANOMALEHTISELOSTUS

Lenin piti laajan puheen kehottaen latvialaisia tukemaan neuvostovaltaa rauhan kysymyksessä. Meidän on annettava uupuneelle Venäjän kansalle rauha hinnalla millä hyvänsä, siten lujitamme vallankumousta ja alamme rakentaa uutta nuorta Venäjää. Luovutetut alueet eivät kuitenkaan jää heille, sillä Venäjän vallankumous vyöryy lähiaikoina paitsi Saksaan myös muihin sota käyviin valtioihin. Yhteiskunnallinen maailmanvallankumous pakottaa Saksan imperialismin luopumaan kaikista valtaamistaan alueista.

»Novaja Zhizn» n:o 30,
helmikuun 21 (8) pnä 1918

Julkaistaan
»Novaja Zhizn» lehden tekstin mukaan

PUHELINSANOMA BOLSHEVIKKIPUOLUEEN PIETARIN KOMITEAN TYÖVALIOKUNNALLE JA KAIKILLE PIIRIKOMITEOILLE⁴⁶

21 (8). II 1918. Klo 12.20 j. p. p.

Kehotamme nostattamaan jalkeille tuntiakaan hukkaamatta kaikki työläiset, jotta voitaisiin tänä iltana tehtäviä Pietarin Neuvoston päätöksiä vastaavasti järjestää kymmeniä tuhansia työläisiä ja lähettää järjestään kaikki porvarit viimeistä myöten näiden työläisten valvomina kaivamaan taisteluhautoja Pietarin edustalle. Vain siinä on vallankumouksen pelastus. Vallankumous on vaarassa. Taisteluhautojen linjan osoittavat sotilashenkilöt. Varatkaa työvälineitä ja, mikä tärkeintä, järjestäkää ja saattakaa liikekannalle järjestään kaikki.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1962
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 35. osassa

Julkaistaan
kästikirjoituksen mukaan

**KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON
PÄÄTÖS SAKSAN RAUHANEHTOJEN
HYVÄKSYMISESTÄ⁴⁷**

Työläisten, Sotilaiden ja Talonpoikien Edustajien Neuvostojen Toimeenpanevan Keskuskomitean 24:nä helmikuuta klo 4.30 aamuyöstä tekemän päätöksen mukaisesti Kansankomissaarien Neuvosto on päättänyt hyväksyä Saksan hallituksen esittämät rauhanehdot ja lähettää valtuuskunnan Brest-Litovskiin.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu
helmikuun 24 pnä 1918*

*Julkaistu helmikuun 25 (12) pnä
1918 »Pravda» lehden 35. n:on
iltapäinoksessa ja
»Izvestija TsIK» lehden 33. n:on
ylimääräisessä iltapainoksessa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**SOPIMUKSESTA
SUOMEN SOSIALISTISEN
TYÖVÄENTASAVALLAN KANSSA⁴⁸**

1

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI

Kansankomissaarien Neuvosto päättää:

Katsoa periaatteessa kohtuudenmukaiseksi suomalaisten tovereiden toivomuksen, että Suomen Sosialistiselle Työväentasavallalle luovutettaisiin alue, jonka suomalaiset ovat osoittaneet sopimusluonnoksen 6. §:ään esittämässään lisäyksessä.

Selvittelykomitean tehtäväksi annetaan määritellä, millä tavalla tämä luovutus käytännöllisesti toimitetaan.⁴⁹

Kirjoitettu helmikuun 25 pnä 1918

2

KKN:n OHJE VENÄLÄIS-SUOMALAISELLE
SELVITTELYKOMITEALLE

Kansankomissaarien Neuvosto antaa Komitealle seuraavan ohjeen:

On oikeudenmukaista ja välttämätöntä vaatia takeita täysistä valtiollisista oikeuksista kummankin tasavallan kansalaisille, jotka asuvat toisen tasavallan alueella.

Kirjoitettu helmikuun 25 pnä 1918

3

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI

Ottaen huomioon ensinnäkin, että Suomen vieressä on suurkaupunki, jossa on tavattoman suuri prosentti porvarilista väestöä;

toiseksi, että Suomi lähettää Pietariin tavallisesti n. 30 000 suomalaista työläistä;

kolmanneksi, että Pietarin porvaristo lähettää Suomeen tavallisesti n. 200 000 porvaria;

neljänneksi, että siitä syystä Suomen ja Venäjän kansalaisten yhdenvertaisuus (valtiollisten oikeuksien hyväksikäytössä ulkomailla) muodostuisi todellisuudessa ilmeiseksi etuoikeudeksi Venäjän porvaristolle;

KKN kehottaa Venäläis-Suomalaista selvittelykomiteaa korjaamaan luonnoksen 13. §:ää seuraavalla tavalla:

joko niin, ettei 13. §:ssä puhuta kansalaisista, vaan työläisistä ja talonpojista, jotka eivät riistä vierasta työvoimaa;

tai lisätään 13. §:n entiseen sanamuotoon varaus, että Suomeen muuttaneet Venäjän kansalaiset, jotka eivät voi todistaa kuuluvuuttaan kahteen yllä mainittuun työtätekevien ryhmään, eivät nauti Suomessa valtiollisia oikeuksia⁵⁰.

Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjotuksen mukaan*

LISÄYS EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PIETARIN NEUVOSTON TUTKINTAKOMISSION TOIMINNASTA

Koska tov. Schreider on ilmoittanut olevansa vastoin komission mielipidettä varmasti vakuuttunut siitä, että tov. Mitsgendler on syyllistynyt lahjustenottoon, KKN katsoo tov. Schreiderin olevan velvollinen ensinnäkin toistamaan ilmoituksensa kirjallisesti ja toiseksi esittämään viipymättä henkilökohtaisesti omista nimissään oikeuden edessä syytöksensä Mitsgendleriä vastaan⁵¹.

Kirjoitettu helmikuun 26 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUHEENVUOROT KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON ISTUNNOSSA MAALISKUUN 4 pnä 1918⁵²

1

Yhdyn täydellisesti toveri Trutovskiin siinä, että ne pyrkimykset ja havittelut, joista olemme täällä kuulleet, poikkeavat täydellisesti työläisten ja talonpoikain hallituksen tehtävistä eikä niillä ole mitään yhteistä sosialismin kanssa.⁵³ Sosialismin tehtävä on siirtää kaikki tuotantovälineet koko kansan omistukseen eikä suinkaan se, että alukset joutuisivat laivamiehille ja pankit pankkivirkailijoille. Jos ihmiset ottavat tuollaiset typeryydet vakavalta kannalta, on peruutettava kansallistaminen⁵⁴, koska sellainen on yleensä mielletöntä. Me pidämme sosialismin tehtävänä ja tavoitteena maan sekä tuotantolaitosten muuttamista Neuvostotasavallan omaisuudeksi. Talonpoika saa maata sillä ehdolla, että muokkaa sitä hyvin. Jokilaivaston työntekijät voivat saada alukset sillä ehdolla, että suhtautuvat niihin isännän tavoin: heidän on esitettävä kustannuslaskelmat, jotta voitaisiin vahvistaa ainakin tulot ja menot, ja huolehdittava hyvin aluksista. Elleivät he kykene siihen, me syrjäytämme heidät. Kun he eivät ole muuta kuin kiistelleet kolme viikkoa, niin ehdottaisin syrjäyttämään johdosta kaikki, sillä se on osoitus heidän täydellisestä järjestelykyvyttömyydestään, osoitus

siitä, että he eivät ymmärrä lainkaan Neuvostotasavallan elintärkeitä tehtäviä. Se on kaaosta, sekasortoa ja vielä pahempaakin — miltei sabotaasia. He ovat panneet käyntiin järjestetyn painostuksen liitossa ja esittävät valituksia. Mutta Volgalla alukset seisovat korjaamattomina. Mitä sellainen on? Hullujenhuoneen komentoa? Uskon vallan hyvin heidän tajuavan, että me joudumme vielä pahempiin onnettomuuksiin, jos tämä sekasorto jatkuu. Meillä on perusehtona kurinalaisuus ja kaiken omaisuuden järjestetty luovuttaminen kansalle, kaikkien rikkauden lähteiden siirtäminen Neuvostotasavallan haltuun ja niiden tarkka, kurinalainen käyttö. Niin että jos meille sanotaan, että jokilaivaston työntekijät rupeavat isännöimään yksityisesti, me emme tietenkään hyväksy. Johtaminen on neuvostovallan asia. Mutta te järjestellette väittelyjä häiriten kaikkien laitosten yhdistämistä...* He olisivat voineet pyytää määräyksen peruuttamista, jos olivat tyytymättömiä. Mutta he esittävät taaskin, että selvitettäisiin ensin, kuka omistaa alukset, jotta laivamiehet voisivat vaatia 140% lisäystä.

2

Olen monessa asiassa aivan samaa mieltä, mutta kollegion kokoonpanoa koskevassa kysymyksessä ei mielestäni voida missään tapauksessa hyväksyä jokilaivastoa edustavien tovereiden ehdotusta. Ensinnäkin käsiteltävänäimme ei ole tämä kysymys. Peruskysymys on se, etteivät ihmiset saa rahojaan. Se on todella äärimmäisen hävytöntä. Mitä varten me myönnämme varoja? Sitäkö varten, että se kaikki jäisi paperille? Olemme kuulleet tuhansia valituksia, että kulkulaitoksemme on tuhon oma, ellei lähetetä rahaa. Jos varat oli myönnetty 21. helmikuuta eikä niitä saatu 22:nä, niin 23:nä heidän olisi pitänyt tulla valittamaan. Meillä on puute rahasta, seteleitä ei riitä eikä ekspeditio voi painattaa niin paljon kuin tarvitaan. Jos me päätämme rahojen antamisesta, mutta te peruutatte määräyksen, niin lähettämisestä ei todellakaan tule mitään. Teidän olisi pitänyt tulla tänne 23. helmikuuta eikä 3. maaliskuuta. Me olemme vaatineet niiden kymmenien miljoonien antamista. En tiedä, ketä pitäisi syyttää eniten. Luullakseni Kansantalouselvoston työntee-

* Osasta pikakirjoitetta ei ole saatu selvää. *Toim.*

kijöitä. Emme voi tyydyttää kaikkia. Kun annamme Pietarille, Moskova kärsii rahan puutetta...* Jos maksumääräykset vain kirjoitettiin, mutta ei ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin, olisi pitänyt tulla tänne, kutsua puhelimitse minut tai joku toinen ja ilmoittaa siitä. Minä saan harva se viikko ilmoituksia, että joku on jäänyt ilman rahaa, mutta teiltä en ole saanut ainoatakaan ilmoitusta. Heidät pitää panna vastuuseen, tehdä heille ainakin huomautus. Helmi-kuun 21 päivän päätös velvoittaa jokilaivaston työntekijäin kokousta esittämään tulo- ja menoarvion. Mitä kollegion kokoonpanoon tulee, niin meidän olisi mielestäni pitänyt korjata asetustamme pikemminkin siinä hengessä kuin toveri Shljapnikov ehdotti. Kolmas pykälä edellyttää 7-henkisen kollegion muodostamista. On käsittämätöntä, miksi se jäi pois. Siihen voidaan ottaa useita ammattiliittojen edustajia. Kehotan ryhtymään päättäviin toimenpiteisiin noiden rahojen lähettämiseksi jollakin erikoisjunalla. Sitten on tiedotettava yleisessä järjestyksessä, että rahat on jo lähetetty. Mitä toiseen kohtaan tulee, niin minun nähdäkseni ainoa kollegio, joka on kyseisessä tapauksessa mahdollinen ja hyväksyttävien kaikkien kannalta, Kansankomissaarien Neuvoston kannalta, ainoa mahdollinen kollegio on nähdäkseni Kansankomissaarien Neuvoston eilen hyväksymä kollegio. Ei ole mitään syytä muuttaa sitä. Arvelen, että meidän on vietävä se läpi. Ja jos todella pitää paikkansa, että perustaksi on otettu 200 ruplan palkka ja sanottu, että kulkulaitos kansallistetaan vain tuolla ehdolla, jos asianlaita on niin, jos aletaan vaatia tasoittamista muiden järjestöjen kanssa, niin silloin ehdotan itse, että asetetaan kysymys kansallistamisen peruuttamisesta. Jonkin ajan kuluttua saattaa käydä niin, ettei rahaa ole lainkaan. Meillä oli yksi ainoa tae, jonka perusteella aioimme kansallistaa, ja se riistetään meiltä. Jos asianlaita on siten, on tämä toimenpide peruutettava. Ellei sitä tehdä, otetaan vastaan vielä yksi tavattoman tappiollinen yritys.

3

Komissaarin nimittäminen on nähdäkseni hankalaa monessa suhteessa. Kiistatonta ehdokasta tähän toimeen ei ole.

* Osasta pikakirjoitetta ei ole saatu selvää. *Toim.*

Joten emme voi tyydyttää kaikkia vaatimuksia, koska kumpikin osapuoli jää tyytymättömäksi. Liiton syrjäyttäminen sitä tietä, että nimitämme komissaarin, ei ole demokraattinen toimenpide. Teemme päätöksen, että heidän on esitettävä aamuun mennessä ehdotuksensa. Jos kollegiosta tulee hyvin monijäseninen, se voi valita toimeenpanokomitean. Ja me voimme hoitaa asian järjestelypuolen huomenna tai ylihuomenna, että kaikki tulisi järjestelyn osalta tehdyksi viipymättä, määräaikaana. Toimeenpanokomiteaa muodostettaessa olisi ehkä nimitettävä siihen eräitä henkilöitä. Se olisi oikein, koska emme syrjäytä jokilaivaston työntekijöitä. He eivät voi asettua vastustamaan ammattiliittojen yhteistoimintaa. Ellei ehdotus mene läpi, asetamme kysymyksen komissaarin nimittämisestä. Toverit kansankomissaarit tietävät, että henkilökysymys on tietysti vaikea kysymys ja jos päätämme nyt nimittää komissaarin, se merkitsee, ettemme päättä mitään, koska meiltä useinkin menee siihen kokonainen viikko. Parasta on menetellä tällä tavoin. Jää yksi ehdotus — hylätä 5., 6. ja 7. kohta. Hyväksytään. 3:nnessa pykälässä korvataan kuusi kollegion jäsentä tilapäisesti ammattiliittojen edustuksella.

*Julkaistu ensi kerran 1962
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 35. osassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VESILIIKENNELAITOKSEN JOHTAVAN KOLLEGION MUODOSTAMISESTA⁵⁵

Toverien Miljutinin, Shljapnikovin ja Aprelevin toimeksi annetaan muodostaa jo huomenna kollegio 3. §:n perusteella⁵⁶ sitä silmällä pitäen, että jokaiseen erityiseen tehtävään nimitetään erikoisvaltuutettu, joka on vastuussa koko kollegiolle ja KKN:lle.

Kolmannessa pykälässä mainitut kuusi KKTN:n valitsemaa jäsentä ja alueneuvostojen edustajaa korvataan tilapäisesti yleisvenäläisten ammattiliittojen edustajilla.

On nimitettävä viipymättä kaksi toveria, toinen vesiliikenteen työntekijäin liitosta ja toinen KKTN:stä, ja heidän

on käytävä jo huomenna Spunden luona ja huolehdittava siitä, että rahaa lähetetään viipymättä⁵⁷.

Kirjoitettu maaliskuun 4 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

»DAILY NEWS» LEHDEN KIRJEENVAIHTAJALLE A. RANSOMELLE MYÖNNETTY HAASTATTELU⁵⁸

Balfourin puheen heikompia kohtia on ilmoitus, että japanilaiset tulevat auttamaan venäläisiä⁵⁹. *Ketä venäläisiä nimenomaan?*

Nykyisellä Venäjällä on vain yksi voima, jonka kutsu-
muksena on taistella elämästä ja kuolemasta kansainvälisen
imperialismin hyökkäyksiä vastaan — se on Neuvostojen val-
ta. Kun alkoi liikkua huhuja japanilaisten lähenemisestä,
ne venäläiset, joita japanilaiset aikovat »auttaa», vaativat
ensi työkseen neuvostovalan hävittämistä. Jos japanilaiset
etenevät syvälle Siperiaan, samat »venäläiset», joita japani-
laiset aikovat »auttaa», vaativat neuvostojen hajottamista
kaikkialla Siperiassa. Mikä voidaan muodostaa neuvostoval-
lan tilalle?

Porvarillinen hallitus on ainoa, mikä voidaan muodostaa
sen tilalle. Mutta Venäjän porvaristo on osoittanut jo kyl-
lin selvästi, että se kykenee pysymään vallassa vain ulkopuo-
lisen avun turvin. Jos ulkopuoliseen apuun tukeutuva porva-
rillinen hallitus säilyttää vallan Siperiassa ja neuvostovalta
menettää Itä-Venäjän, niin neuvostovalta heikkenee myös
Länsi-Venäjällä siinä määrin, että tuskin jaksaa pysyä kauan
pystyssä, ja sen seuraajaksi tulee porvarillinen hallitus, joka
täälläkin on samoin ulkopuolisen avun tarpeessa. Sellaista
apua antavana valtiona ei tietenkään tule olemaan Englan-
ti. On helppo käsittää, millaisia näköaloja moinen mahdolli-
suus avaa.

Vahvistan, että olen todella puhunut näin keskustellessa-
ni Ransomen kanssa ja annan luvan julkaista tämän.

Moskovassa 23. III 1918.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1932
venäjän (valokuvaattuna) ja
englannin kielellä kirjassa:
R. H. Bruce Lockhart, »Memoirs
of a british agent», London*

*Julkaistaan
konekirjoitustekstin mukaan, jossa on
V. I. Leninin omakätinen lisäys*

KAIKKI VAKUUTUSMUODOT KÄSITTÄVÄN VALTIONVALVONNAN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAN ASETUKSEN LUONNOKSESTA⁶⁰

On muutettava Vakuutusneuvoston kokoonpanoa siihen suuntaan, että lisätään työtätekevien luokkien edustusta suunnilleen kahteen kolmannekseen neuvoston koko jäsenluvusta.

On järjestettävä Vakuutustoimen ylikomissaariaatin yhteys KKN:ään siten, että ylikomissaari osallistuu KKN:n istuntoihin neuvottelevana jäsenenä.

Lisättävä*

Kirjoitettu maaliskuun 23 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
X XI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

ARTIKKELIN »NEUVOSTOVALLAN LÄHIMMÄT TEHTÄVÄT» ALKUPERÄINEN VARIANTTI⁶¹

IV LUKU

...**

Nyt tämä tehtävä, jota tietenkään ei ole vielä suoritettu kokonaan ja jota ei voida koskaan suorittaa loppuun, ei ole enää ensi sijalla neuvostovallan tehtävien joukossa. Viimeksi pidetyt neuvostojen edustajakokoukset ja varsinkin yleisvenäläinen Moskovan edustajakokous osoittivat, että työtätekevien luokkien valtaosa on asettunut tietoisesti ja lujasti yleensä neuvostovallan ja erikoisesti bolshevikkipuolueen puolelle. On itsestään selvää, että vähänkään demokraattiselta hallitukselta sellainen tehtävä kuin kansanjoukkojen vakuuttaminen ei voi milloinkaan jäädä täydellisesti taka-alalle, vaan tulee päinvastoin aina pysymään tärkeiden hallintotehtävien joukossa. Ensi sijalle tällaisen tehtävän asettavat kuitenkin ainoastaan oppositiopuolueet tahi ne puolueet, jotka taistelevat tulevaisuuden ihanteiden toteuttamisen puo-

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

** Pikäkirjoituksen alkuosaa ei ole löydetty. *Toim.*

lesta. Sen jälkeen kun bolshevikit olivat onnistuneet toisaalta jo tsaarivallan ja toisaalta Kerenskin hallituksen aikana saamaan puolelleen valtaosan työtätekevien joukkojen aktiivisista ja tietoisista aineksista, puolueemme tehtäväksi tuli vallan valtaaminen ja riistäjien vastarinnan lannistaminen. Vakuuttamisen asemesta tuli ensivuoroiseksi tehtäväksi Venäjän valloittaminen. Tämä taistelutehtävä eli sotilaallinen tehtävä oli ensi sijalla vuoden 1917 lokakuun lopusta suunnilleen vuoden 1918 helmikuuhun, kuten sellaisen tehtävän luonnollisesti pitääkin olla ensisijaisena jokaisella poliittisella puolueella, joka saavuttaa herruuden kärkevää ja äärimmäisen ankaraa taistelua käyden. On itsestään selvää, että sellainen tehtävä kuin riistäjien vastarinnan lannistaminen on proletariaatin puolueen kannalta erittäin kärkevä, sillä proletariaatin puolelle asettuvia työtätekeviä joukkoja vastassa ovat siinä omistavien luokkien yhdistyneet edustajat, joilla on aseenaan sekä pääoman voima, tiedon antama voima että monivuotinen, ettemme sanoisi vuosisatainen, hallintotyön taito ja tottumus. Niiden erikoisten olosuhteiden ansiosta, jotka Venäjällä muodostuivat historiallisesti vielä muistissa säilyneiden vuoden 1905 vallankumouksen opetusten ja nykyisen sodan paljon raskaampien ja ankarampien opetusten vaikutuksesta, näiden olosuhteiden ansiosta bolshevikien onnistui ratkaista verrattain helposti sellainen tehtävä kuin vallan valtaaminen sekä pääkaupungissa että Venäjän tärkeimmissä teollisuuskeskuksissa. Mutta maaseudulla, keskuksesta kaukana sijaitsevilla paikkakunnilla, varsinkin niillä Venäjän seuduilla, joille, kuten tunnettua, on keskittynyt eniten verrattain takapajuista ja lujimmin monarkian sekä keskiaikaisuuden perinteistä kiinni pitävää väestöä — esimerkiksi kasakkojen asuma-alueilla —, neuvostovalta on joutunut kohtaamaan vastarintaa, joka on saanut aseellisen taistelun muodon ja alkaa olla täydellisesti lopussa vasta nyt, kun Lokakuun vallankumouksesta on kulunut yli neljä kuukautta. Riistäjien vastarinnan murttamis- ja lannistamistehtävä on Venäjällä nykyään suoritettu pääpiirteissään loppuun. Bolshevikit ovat valloittaneet Venäjän pääasiallisesti sen vuoksi — kuten sen tunnusti hiltaintain myös Donin vastavallankumouksellisten kasakkojen huomattava johtomies Bogajevski —, että kansan valtaenemistö jopa kasakkojenkin keskuudessa on siirtynyt tietoisesti, lujasti ja päättäväisesti bolshevikien puolelle. Ne erikoi-

set olosuhteet, joissa omistavat luokat ovat taloudellisen asemansa ansiosta, tarjoavat kuitenkin niille luonnollisen mahdollisuuden tehdä passiivista vastarintaa (sabotaasi) ja vieläpä yrittää nousta uudelleen aseelliseen vastarintaan neuvostovaltaa vastaan. Sen vuoksi ei myöskään riistäjien vastarinnan lannistamistehtävää voida katsoa loppuun suoritetuksi. Mutta joka tapauksessa se on nyt jo eittämättä ratkaisu pääpiirteittäin ja väistyy toiselle sijalle. Neuvostovalta ei voi unohtaa tätä tehtävää hetkeksikään eikä missään tapauksessa anna minkäänlaisten poliittisten tai näennäisesti sosialististen iskusanojen ja ponsien kääntää huomiotaan pois sen suorittamisesta. On tehtävä tämä varaus, koska sekä menshevikit että oikeistoieserrät käyttäytyvät meillä vastavallankumouksen toimeliaimpien, toisinaan jopa sen häikäilemättömimpien toimihenkilöiden lailla, taistellen neuvostovaltaa vastaan paljon jyrkemmin kuin ovat rohjenneet taistella taantumus- ja tilanherrahallituksia vastaan ja luottaen siihen, että heidän puolueensa kyltti tai nimi suojaa heitä. On selvää, ettei neuvostovalta jätä milloinkaan täyttämättä sellaista tehtäväänsä kuin riistäjien vastarinnan lannistamista, naamioitakoon tuota vastarintaa millaisilla puoluelipuilla tai millä kansanomaisella ja hyvältä kuulostavalla nimellä tahansa. Tämä vastarinnan lannistamistehtävä on kuitenkin suoritettu nykyään pääpiirtein jo loppuun, ja päiväjärjestykseen nousee nyt valtion hallinnon tehtävä.

Juuri tämä siirtyminen ensi sijalla olleesta väestöjoukkojen vakuuttamistehtävästä sekä vallan valtaamisesta ja vastarintaa tehneiden riistäjien aseellisesta lannistamisesta sellaiseen ensisijaiseksi muodostuvaan tehtävään kuin valtion hallintaan — tämä siirtyminen on nykyisen ajankohdan peruserikoisuus. Neuvostovallan huomattavana vaikeutena on saada sekä kansan poliittiset johtajat että yleensä kaikki työtätekevien joukkojen valveutuneet ainekset käsittämään selvästi tähän siirtymiseen liittyvät erikoisuudet. Onhan itsestään selvää, että siirtyminen suorittamaan rauhanomaisia hallintotehtäviä koko väestön voimin luokkaeroavuuksista riippumatta, on selvää, että tällainen siirtyminen paikoittain vielä jatkuvan kansalaissodan oloissa, tilanteessa, jolloin Neuvostotasavaltaa uhkaa suuri sotilaallinen vaara sekä lännestä että idästä, ja vihdoin sodan aiheuttaman ennen kuumumattoman rappiotilan vallitessa — on selvää, että tällainen siirtyminen on tavattoman vaikeaa.

V LUKU

Valtion hallinnon tehtävä, josta on nyt tullut neuvostovallan ensivuoroinen tehtävä, on erikoinen vielä siinä suhteessa, että puhe on nyt — ja kaiketi ensimmäisen kerran sivistyskansojen uusimman ajan historiassa — sellaisesta hallintotyöstä, jossa ensisijaisen merkityksen saa talous eikä politiikka. Tavallisesti sanalla »hallinto» käsitetään nimenomaan ja ennen kaikkea pääasiallisesti tai jopa yksinomaisesti poliittista toimintaa. Neuvostovallan perustana, sen olemuksena samoin kuin kapitalistisesta yhteiskunnasta sosialistiseen yhteiskuntaan johtavan siirtymäkauden olemuksena on kuitenkin se, että poliittiset tehtävät ovat toissijaisia taloudellisiin tehtäviin verraten. Ja nyt, varsinkin sen jälkeen, kun meillä on käytännöllistä kokemusta yli neljä kulkautta jatkuneesta neuvostovallan olemassaolosta Venäjällä, meille pitäisi olla täysin selvää, että valtion hallinnon tehtävä tarkoittaa nyt ennen kaikkea ja lähinnä sellaista puhtaasti taloudellista tehtävää kuin sodan aiheuttamien haavojen parantamista, tuotantovoimien kuntoonpalauttamista, tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskevan tilinpidon ja valvonnan järjestämistä, työn tuottavuuden kohottamista, sanalla sanoen talouden uudestijärjestämistä.

Voidaan sanoa, että tämä tehtävä jakautuu kahteen perusosaan: 1) mahdollisimman laajoissa, kaikkialle ulottuvissa ja yleispätevissä muodoissa tapahtuvaan tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskevaan tilinpitoon ja valvontaan ja 2) työn tuottavuuden kohottamiseen. Olipa kysymyksessä mikä kollektiivi tai mikä sosialismiin siirtyvä valtio tahansa, se kykenee ratkaisemaan nämä tehtävät vain sillä ehdolla, että kapitalismi on luonut sitä varten tarpeelliset taloudelliset, yhteiskunnalliset, kulttuurilliset ja poliittiset perusedellytykset. Kumpakaan tehtävää ei luonnollisesti voitaisi ratkaista johdonmukaisesti ja yleiskansallisessa mitassa ilman koneellista suurteollisuutta, enemmän tai vähemmän kehittyntä rautatieverkkoa, posti- ja lennätinyhteyksiä, enemmän tai vähemmän kehittyntä kansanopetuslaitosten verkkoa. Venäjä on sellaisessa tilassa, jolloin on olemassa monia tuollaisen siirtymisen ennakkoedellytyksiä. Toisaalta maastamme puuttuu monia sellaisia edellytyksiä, mutta niiden kohdalta se voi käyttää suhteellisen helposti hyväkseen paljon kehittyneempien naapurimaiden käytännöllistä kokemusta, maiden,

jotka historia ja kansainvälinen kanssakäyminen ovat jo kauan sitten saattaneet läheiseen yhteyteen Venäjän kanssa.

VI LUKU

Jokaisen sosialistista järjestelmää rakentamaan ryhtyvän yhteiskunnan perustehtävänä on se, että hallitseva luokka — eli oikeammin sanoen hallitsevaksi luokaksi muuttuva — proletariaatti saavuttaa voiton porvaristosta siinä mielessä kuin edellä on selitetty. Tämä tehtävä asettuu nyt ratkaistavaksemme monessa suhteessa uudella tavalla, aivan toisin kuin monien vuosikymmenien kuluessa proletariaatin ja porvariston välisessä yleismaailmallisessa taistelussa. Nyt, Lokakuun vallankumouksen voittojen jälkeen, kansalaissodassa saavutettujen menestysten jälkeen, me voimme ja meidän täytyy käsittää porvaristosta saavutetulla voitolla jo jotakin paljon ylevämpää, jos kohta muodollisesti rauhanomaisempaa, nimenomaan seuraavaa: nyt, kun voitto porvaristosta on saavutettu poliittisesti ja varmistettu sotilaallisesti, nyt tämä voitto on saavutettava kansantalouden järjestämisen alalla, tuotannon järjestämisen alalla, yleiskansallisen tilinpidon ja valvonnan alalla. Porvaristo ratkoi tuotannon tilinpitoa ja valvontaa koskevia tehtäviä sitä menestyksellisemmin mitä laajemmaksi suurtuotanto kehittyi, mitä tiheämmäksi muodostui sellaisten yleisvaltakunnallisten talouslaitosten verkko, jotka ulottivat vaikutuksensa nykyaikaisen suuren valtion kymmen- ja satamiljoonaisiin väestöjoukkoihin. Meidän on ratkaistava tämä tehtävä nyt uudella tavalla pitämällä tukinojana proletariaatin valta-asemaa ja tukeutumalla työtätekevien ja riistettyjen joukkojen enemmistöön, käyttämällä hyväksi niitä järjestäjäkykyjä ja teknistä tietoa edustavia aineksia, joita edellinen yhteiskunta on kartuttanut ja joista yhdeksän kymmenesosaa tai mahdollisesti yhdeksänkymmentä yhdeksän sadasosaa kuuluu sosialistiselle vallankumoukselle vihamieliseen luokkaan.

VII LUKU

Saksan imperialismi, joka nykyään on saavuttanut suurinta edistystä niin sotilaallisen mahdin ja sotatekniikan kehittämisessä kuin myös suurteollisuuden organisaatioiden alalla kapitalismin puitteissa, on ilmaissut taloudellista edistynei-

syöttään m.m. sillä, että se on ennen muita valtioita saattanut voimaan työvelvollisuuden. On ymmärrettävää, että kapitalistisessa yhteiskunnassa yleensä ja varsinkin imperiaalistista sotaa käyvissä monarkkisissa valtioissa työvelvollisuus ei ole muuta kuin työläisille tarkoitettu sotilaallinen pakkotyövankila, uusi keino työtätekevien ja riistettyjen joukkojen orjuuttamiseksi, näiden joukkojen kaikkinaisen protestin uusi tukahduttamisjärjestelmä. Kuitenkin on kiistatonta, että tuollainen uudistus on voitu ottaa harkittavaksi ja toteuttaa vain sen ansiosta, että suurkapitalismi oli luonut sille taloudelliset edellytykset. Meidänkin on epäilemättä asetettava nyt sodanjälkeisen uskomattoman rappiotilan valitessa ensivuoroiseksi tehtäväksi samantapainen uudistus. Mutta neuvostovallan, joka siirtyy yhteiskunnan kapitalistisesta järjestämisperiaatteesta sosialistiseen, on tietenkin ryhdyttävä soveltamaan työvelvollisuutta aivan toisesta päästä kuin Saksan imperiaalisuus sitä teki. Saksan kapitalisteille ja imperialisteille työvelvollisuus merkitsi työläisten orjuuttamista. Venäjän työläisille ja talonpoikaisköyhälistölle työvelvollisuuden täytyy merkitä ennen kaikkea ja pääasiallisesti sitä, että saadaan rikkaat ja omistavat luokat suorittamaan velvollisuuttaan yhteiskuntaa kohtaan. Meidän on aloitettava työvelvollisuuden voimaan saattaminen rikkaista.

Se on yleensä välttämätöntä ei ainoastaan siksi, että Neuvostotasavalta on sosialistinen tasavalta. Se on välttämätöntä myös siksi, että nimenomaan rikkaat ja omistavat luokat ovat sekä aseellisella että passiivisella vastarinnallaan (sabotaasilla) vaikeuttaneet eniten sodan haavojen parantamista Venäjällä — maan talouden tervehdyttämistä ja kohottamista. Tilinpito ja valvonta, jotka on nyt katsottava tärkeimmiksi kaikessa valtion hallintotyössä, on sen vuoksi ulotettava koskemaan ennen kaikkea rikkaisiin ja omistaviin luokkiin kuuluvia henkilöitä. Nimenomaan näiden luokkien jäsenet ovat käyttäneet hyväkseen sitä pakkoveroa, jota ne perivät sota-aikana työtätekevilta erittäin suuressa mitassa, nimenomaan he ovat käyttäneet hyväkseen tuota pakkoveroa päästäkseen osallistumasta maan tervehdyttämistä ja uudistamistehtävien suorittamiseen, mikä on jokaisen kansalaisen velvollisuus, nimenomaan he ovat käyttäneet rosvoamaansa pakkoveroa piiloutuakseen ja kaivautuakseen luoksepääsemättömään linnakkeeseen ja estääkseen kaikkiin mahdollisin keinoin sosialistista yhteiskunnan järjestämistä.

periaatetta pääsemästä voitolle kapitalistisesta. Rikkaiden ja omistavien luokkien tärkeimpiä välikappaleita tässä taistelussa neuvostovaltaa ja sosialismia vastaan ovat olleet niiden hallussa olevat huomattavat setelivarat. Kapitalistisessa yhteiskunnassa omistavien luokkien rikkautta olivat ennen kaikkea niiden omistama maa ja muut tuotantovälineet: tehtaat y.m. Neuvostovallan ei ollut vaikea kumota työläisten ja talonpoikien valtaenemmistön tukemana tilanomistajien ja porvariston omistusoikeutta näihin maan perusrikkauksiin. Ei ollut vaikea kumota asetuksella maan yksityisomistusta. Ei ollut vaikea kansallistaa suurinta osaa tehtaista. Muidenkin suurten teollisuuslaitosten ja liikennevälineiden kansallistaminen on epäilemättä tehtävä, joka voidaan suorittaa helposti aivan lähitulevaisuudessa.

Kapitalistinen yhteiskunta on kuitenkin luonut myös toisenmuotoista rikkautta, josta neuvostovallan on paljon vaikeampi tehdä selvä. Tänä rikkauten muotona ovat rahat tai oikeammin sanoen setelit. Sodan aikana setelien liikkeellelasku saavutti erittäin suuret mittasuhteet. Sotatoimien muuri esti Venäjää käymästä kauppaa hyvin monien maiden kanssa, jotka olivat siihen asti olleet sen huomatuimpia tuonti- ja vientimaita. Setelien kasaantuminen niiden rikkaiden ja omistavien luokkien haltuun, jotka ovat melkein järjestään osallistuneet sekä suoranaisesti että välillisesti sotatarvikehankintojen ja -tilausten alalla käytyyn hintakeinotteluun — suurten setelimäärien kasaaminen on yksi niistä peruskeinoista, joiden avulla omistavat luokat kokoavat rikkauksia ja laajentavat valtaansa työtätekeviin nähden. Venäjän taloudelliselle tilanteelle — kuten todennäköisesti kaikkien kolmivuotisen sodan kestäneiden kapitalistimaidenkin tilanteelle — Venäjän taloudelliselle tilanteelle on nykyään luonteenomaista se, että porvaristo ja omistavat luokat, jotka muodostavat verrattain pienilukuisen vähemmistön, ovat koonneet ja kätkeneet suunnattoman määrän seteleitä, joiden arvo on pahasti alentunut paperirahan suuren liikkeellelaskun seurauksena, mutta jotka siitä huolimatta ovat tälläkin hetkellä todistuksena oikeudesta periä pakkoveroa työtätekevältä väestöltä.

Kapitalistisesta yhteiskunnasta sosialistiseen yhteiskuntaan siirryttäessä on kerrassaan mahdotonta tulla toimeen ilman setelirahaa tai korvata seteleitä lyhyen ajan kuluessa uusilla. Neuvostovallan edessä on nyt vaikea tehtävä, joka

on kaikesta huolimatta ratkaistava keinolla millä hyvänsä, sen on murrettava rikkaiden vastarinta, joka ilmenee työtätekevien pakkoverotukseen oikeuttavien todistusten kätkemisenä ja säilyttämisenä. Sellaisia todistuksia ovat setelirahat. Kun nämä setelit antoivat ennen oikeuden hankkia, ostaa tuotantovälineitä, esimerkiksi maata, tehtaita y.m., niin nyt niiden merkitys on tietenkin laskenut ja jopa supistunut olemattomiin, koska maan osto on jo käynyt Venäjällä mahdottomaksi sen jälkeen, kun on julkaistu laki maan sosialisoinnista, ja tehtaiden samoin kuin niiden kaltaisten suurten tuotanto- ja liikennevälineidenkin osto on käynyt miltei mahdottomaksi kaikkien sanotunlaisten suuryritysten nopeasti edistyvän kansallistamisen ja konfiskoinnin vuoksi. Porvaristoon ja omistaviin luokkiin kuuluvien henkilöiden (m.m. talonpoikaisporvariston) on siis yhä vaikeampi ja miltei mahdoton hankkia rahasummia tuotantovälineiden ostoon. Pyrkien puolustamaan vanhoja etuoikeuksiaan ja hidastamaan sekä vaikeuttamaan mahdollisimman suuresti maan sosialistista uudestijärjestämistä porvaristo kuitenkin säilyttää ja kätkee valtakirjojaan osaan yhteiskunnan rikkauksista, valtakirjojaan, joiden nojalla perii pakkoveroa työtätekevilta. Porvaristo säilyttää ja kätkee seteleitä taatakseen itselleen edes jonkinlaiset mahdollisuudet asemansa säilyttämiseen ja entisten etuoikeuksiensa palauttamiseen Venäjää mahdollisesti vielä kohtaavien vaikeuksien tai sotilaallisten ja kauppakriisien aikana.

Mitä kulutustarvikkeisiin tulee, niin porvaristolla ja omistavilla luokilla on edelleenkin melkein kaikki mahdollisuudet hankkia niitä sota-aikana keinottelulla kokoamallaan seteleillä, sillä kulutustarvikkeiden oikea normitus, oikea jakaminen on tavattoman vaikea tehtävä Venäjän kaltaisessa maassa, missä pientalonpoikaiset sekä pien- ja käsityöläisyyttä harjoittavat väestökerrokset ovat erittäin runsaslukuisia, ja sodan aiheuttaman rappiotilan vallitessa tämä tehtävä on jäänyt aina näihin asti valtaosaltaan ratkaisematta. Neuvostovallan on siis pakko aloittaa tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskeva tilinpito ja valvonta järjestelmällisestä taistelusta rikkaita ja omistavia luokkia vastaan, jotka salaavat kaikelta valtionvalvonnalta suuret määrät setelirahaa.

Voidaan sanoa, että Venäjällä on nykyään laskettu liikkeelle seteleitä n. 30 mrd. ruplaa. Vähintään 20 mrd. tai ehkä paljon suurempikin osa tuosta summasta on todennäköisesti

seteleitä, joita ei lainkaan tarvita kauppavaihdon ylläpitämiseksi ja joita porvaristoon ja omistaviin luokkiin kuuluvat henkilöt säilyttävät, kätkevät ja salaavat omanvoitonpyyteisissä — tai luokkapyyteisissä — tarkoituksissa.

Neuvostovallan on yhdistettävä työvelvollisuuden voimaan saattaminen ennen kaikkea porvariston ja omistavien luokkien jäsenten rekisteröintiin, vaadittava heitä esittämään totuudenmukainen ilmoitus hallussaan olevien setelien määrästä, sen on ryhdyttävä toimenpiteisiin, ettei tämä vaatimus jäisi paperille, määriteltävä tilapäisluonteiset toimenpiteet, joiden avulla kaikki setelivarat keskitetään Valtionpankkiin tai sen haaraosastoihin. Ilman tämän luontoisia toimenpiteitä ei voida järjestää lopullisesti tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskevaa tilinpitoa ja valvontaa.

VIII LUKU

Työvelvollisuuden voimaan saattaminen ei kuitenkaan voi rajoittua omistavien luokkien hallussa olevia setelimääriä koskevaan tilinpitoon ja valvontaan. Neuvostovallan on sovellettava työvelvollisuuden periaatetta niin ikään porvariston ja omistavien luokkien välittömään toimintaan laitosten johtamisen ja kaiken näitä laitoksia palvelevan aputyön: kirjanpito-, kanslia-, tilinpito-, teknisen, hallinto-, y.m. työn alalla. Neuvostovallan tehtävänä on tässäkin suhteessa siirtyä nyt suoranaisesta sabotaasin murtamisesta työn järjestämiseen uusissa olosuhteissa, sillä passiivinen vastarinta, nimittäin porvariston ja porvarillisen sivistyneistön sabotaasi murtui tosiasiallisesti niiden voittojen jälkeen, jotka neuvostovalta saavutti kansalaissodassa lokakuusta helmikuuhun saakka. Ei ole sattuma, että entisten sabotaasin harjoittajien, s.o. kapitalistien ja porvarillisen sivistyneistön leirissä on nykyään havaittavissa erittäin laajaa, voidaan sanoa, joukoittaista mielialojen ja poliittisen käyttäytymisen muuttumista. Suuri määrä porvarillista sivistyneistöä ja kapitalistisen talouden toimihenkilöitä tarjoaa meille nyt palveluksiaan kaikilla talous- ja valtioelämän aloilla, tarjoaa palveluksiaan neuvostovallelle. Neuvostovallan tehtävänä on nyt osata käyttää hyväkseen noita palveluksia, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä sosialismiin siirtymisen kannalta varsinkin tällaisessa talonpoikaisessa maassa kuin Venäjällä ja joita tulee käyttää niin, että neuvostovalta

pitää täydellisesti johtonsa, ohjauksensa ja valvontansa alaisina uudet auttajansa ja apulaisensa, jotka ovat tuhkatieheään toimineet vastoin tahtoaan ja siinä salaisessa toivossa, että neuvostovalta protestoidaan.

Osoittaakseni, kuinka välttämätöntä neuvostovallan on käyttää hyväkseen porvarillisen sivistyneistön palveluksia nimenomaan sosialismiin siirtymisen kannalta, käytän sanontaa, joka ensi silmäyksellä vaikuttaa paradoksilta: on opittava sosialismia huomattavassa määrin trustien johtajilta, on opittava sosialismia etevimmiltä kapitalismin järjestäjiltä. Siitä, ettei tämä ole paradoksi, jokainen vakuuttuu helposti, kun ajattelee, että nimenomaan suurtehtaisiin, nimenomaan koneelliseen suurteollisuuteen, joka on kehittänyt työtätekevien riiston ennen kuulumattomiin mittasuhteisiin — nimenomaan suurtehtaisiin on keskittynyt se ainoa luokka, joka on kyennyt hävittämään pääoman herruuden ja aloittamaan siirtymisen sosialismiin. Sen vuoksi on luonnollista, että ratkoaksemme sosialismin käytännöllisiä tehtäviä, kun päiväjärjestyksessä on sen järjestelypuoli, meidän on ehdottomasti saatava neuvostovallan avuksi suuri joukko porvarillisen sivistyneistön edustajia, varsinkin niitä, jotka ovat olleet järjestämässä käytännöllisesti suurtuotantoa kapitalismin aikana ja siis ensi kädessä järjestämässä syndikaatteja, kartelleja ja trusteja. Neuvostovallan tämän tehtävän ratkaiseminen vaatii tietenkin laajojen työtätekevien joukkojen voimainponnistuksia ja aloitteellisuutta kaikilla kansantalouden aloilla, sillä neuvostovalta ei anna milloinkaan n.s. teollisuuden johtajille entistä asemaa, entistä esimiesten ja riistäjien asemaa. Entisten teollisuuden johtajien, entisten esimiesten ja riistäjien on ryhdyttävä hoitamaan teknisten asiantuntijain, ohjaajien, konsulenttien ja neuvonantajien virkaa. On ratkaistava uusi ja vaikea, mutta erittäin kiitollinen tehtävä: yhdistettävä näiden riistäjäluokkien edustajien hankkima kokemus ja tieto työtätekevien laajojen kerrosten omatoimisuuteen, tarmokkuuteen ja työponnistuksiin. Vain yhdistämällä ne toisiinsa kyetään luomaan vanhasta, kapitalistisesta yhteiskunnasta uuteen, sosialistiseen yhteiskuntaan johtava silta.

Sellainen tehtävä kuin vanhan kapitalismin johtajistoon kuuluvien parhaiden teknikkospesialistien mukaanvetäminen tuotannon uudelleenjärjestämiseen helpottuisi erittäin suuresti, jos sosialistinen vallankumous voittaisi samanaikai-

sesti koko maailmassa tai ainakin useissa kehittyneissä maissa. Takapajuinen Venäjän ei tarvitsisi silloin ajatella itsenäisesti tämän tehtävän ratkaisua, sillä Länsi-Euroopan maiden parhaat työläiset tulisivat avuksemme ja ottaisivat pois harteiltamme suurimman osan vaikeuksista siinä sosialismiin siirtymiseen liittyvässä vaikeimmassa tehtävässä, jota sanotaan organisaatiotehtäväksi. Mutta nyt, kun tosiasiallinen tilanne on sellainen, että sosialistinen vallankumous on Lännessä hidastunut ja myöhässä ja Venäjän on ryhdyttävä pikaisesti toimenpiteisiin elämänsä uudestijärjestämiseksi — jo senkin vuoksi, että väestö on pelastettava nälänhädältä ja koko maa mahdolliselta aseelliselta hyökkäykseltä — nyt meidän on käytettävä hyväksemme kehittyneiden maiden sosialistisen organisaation ja työläisten tuen asemesta sikäläisen porvariston ja kapitalistisen sivistyneistön apua.

Asiat kehittyvät siihen suuntaan, että me voimme saada sellaista apua järjestämällä porvarillisen sivistyneistön auttamaan neuvostovaltaa uusien organisaatiotehtävien ratkaisussa. Me voimme saada sitä maksamalla korkeaa palkkaa eri tiedonalojen parhaille spesialisteille, niin kotimaisille kuin myös ulkomailta kutsutuille. Jo kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan kannalta katsoen tuntuu tietysti täysin epäoikeudenmukaiselta ja väärältä, että porvarillisen sivistyneistön edustajat saisivat paljon korkeampaa palkkaa kuin työväenluokan parhaat kerrokset. Mutta käytännön todellisuudessa...* meidän on ehdottomasti ratkaistava kiireellinen tehtävä maksaen täten (epäoikeudenmukaisesti) porvarillisille spesialisteille palkkaa paljon korkeampien normien mukaan. Jos esimerkiksi olettaisimme, että Venäjän, järjestääkseen tuotannon uudelle pohjalle, kohottaakseen työn tuottavuutta ja opettaakseen kansallemme taidon tehdä työtä paremmissa olosuhteissa — jos olettaisimme, että meidän olisi palkattava sitä varten sanokaamme kaksi tuhatta eri tiedonalojen etevintä spesialistia — venäläisten ja vielä enemmän ulkomaisten, sanokaamme amerikkalaisten spesialistien joukosta — jos meidän olisi maksettava heille viisikymmentä tai sata miljoonaa ruplaa vuodessa, niin nämä menot olisivat täysin perusteltuja kansantalouden etujen kannalta, yleensä siltä kannalta, että voitaisiin siirtyä vanhentuneista tuotantomenetelmistä uusimpiin, parhaisiin. Parhaiden tuo-

* Osa lauseesta, joka on kirjoitettu epäselvästi, on jätetty pois. *Tolm.*

tantomenetelmien ja -tapojen opettamisesta pitää maksaa ja kannattaa maksaa sellainen summa, ja meidän on maksettava tuo summa sen vuoksi, että toinen mahdollisuus tämän kaltaisen ohjauksen saamiseen tarjoutuisi vain sosialistisen valtakumouksen voittaessa muissa maissa.

Porvarillisen sivistyneistön edustajain työn ja johtavien ohjeiden hyväksikäyttö ja niiden välttämätön valvonta työtekevien demokraattisten järjestöjen ja neuvostojen taholta aiheuttavat tietysti koko joukon uusia ongelmia, mutta ne ovat täysin ratkaistavissa. Meidän täytyy selviytyä kaikista vaikeuksista ja ratkaista nuo ongelmat, sillä nykyisessä tilanteessa meillä ei ole muuta keinoa tuotannon organisaation kohottamiseksi korkeammalle tasolle.

Edelleen. Suurkapitalismi on luonut työn organisaation alalla sellaisia järjestelmiä, jotka väestöjoukkojen riiston vallitessa ovat olleet pahin orjuutuksen muoto ja keino, jonka avulla omistavista luokista muodostuva vähemmistö on pusertanut työtekevästä ylimääräistä työtä, voimia ja verta ja kuluttanut heidän hermojaan, mutta jotka ovat samalla tuotannon tieteellisen järjestelyn viimeisin saavutus ja jotka sosialistisen Neuvostotasavallan on omaksuttava ja muokattava pitäen silmällä toisaalta tuotantoa koskevan tilinpitomme ja valvontamme toteuttamista ja toisaalta työn tuottavuuden kohottamista. Esimerkiksi kuuluisa Taylorin järjestelmä, jota sovelletaan laajasti Amerikassa, on kuulu nimenomaan siitä, että se on hillittömän kapitalistisen riiston viimeisin saavutus. Sen vuoksi on ymmärrettävää, että tuo järjestelmä on herättänyt työläisjoukoissa paljon vihaa ja suuttumusta. Mutta samalla on pidettävä joka hetki mielessä, että Taylorin järjestelmä edustaa erittäin suurta tieteen edistystä, tieteen, joka erittelee johdonmukaisesti tuotantoprosessia ja aukoo teitä ihmistyön tuottavuuden valtavaan kohottamiseen. Taylorin järjestelmän käyttöön oton yhteydessä Amerikassa aloitetut tieteelliset tutkimukset, varsinkin työliikkeiden tutkiminen, kuten amerikkalaiset sanovat, ovat antaneet runsaasti aineistoa, jonka avulla voidaan opettaa työväestölle yleensä mittaamattomasti parempia työmenetelmiä ja parantaa m.m. työn järjestelyä.

Kielteistä Taylorin järjestelmässä on ollut se, että sitä on sovellettu kapitalistisen orjuuden oloissa ja käytetty keinona, jonka avulla työläiset on pakotettu tekemään työtä kaksi ja kolme kertaa enemmän entisellä palkalla, eikä ole

lainkaan piitattu siitä, kykenevätkö palkkatyöläiset elimistöään vahingoittamatta suorittamaan tämän kaksi tai kolme kertaa suuremman työmäärän työajan pysyessä entisellään. Sosialistisen Neuvostotasavallan ratkaistavana oleva tehtävä voidaan määritellä lyhyesti siten, että meidän on otettava koko maassa käyttöön Taylorin järjestelmä ja amerikkalaiset tieteelliset työn tuottavuuden kohottamismenetelmät, yhdistettävä tämän järjestelmän soveltamiseen työajan lyhentäminen ja uusien tuotanto- ja työnjärjestelymenetelmien käyttö niin, etteivät ne aiheuta mitään vahinkoa työväestön työvoimalle. Taylorin järjestelmä, jos työtätekevät itse joutuvat oikein sen käyttöönottoa ja ovat kyllin tietoisia, on päinvastoin mitä varmin keino työväestön pakollisen työajan jatkuvaan ja erittäin merkittävään supistamiseen, mitä varmin keino päästä melko lyhyen ajan kuluessa tavoitteeseen, joka voidaan ilmaista suunnilleen seuraavasti: jokainen aikuinen kansalainen tekee päivittäin kuusi tuntia ruumiillista työtä ja käyttää neljä tuntia valtiolliseen hallintotyöhön.

Tällaiseen järjestelmään siirtyminen vaatii hyvin runsaasti uusia tottumuksia ja uusia järjestelylaitoksia. Tämä muutos aiheuttaa meille epäilemättä paljon vaikeuksia ja tällaisen tehtävän asettaminen synnyttää jopa neuvottomuutta ja kohtaa ehkä vastustustakin eräiden kerrosten taholta työtätekevien omassa keskuudessa. Voidaan kuitenkin olla varmoja siitä, että työväenluokan valveutuneimmat ainekset käsittävät tämän muutoksen tarpeellisuuden ja että se kansantalouden hirvittävä rappiotila, joka kaupungeissa ja maaseudulla on tullut näkyviin vasta nyt, kun rintamalta on palannut miljoonia ihmisiä, jotka ovat olleet erossa taloudesta ja näkevät ensi kertaa sodan aiheuttaman taloudellisen sekasorron koko laajuudessaan — että tämä sekasorto on epäilemättä luonut edellytyksiä työtätekevien yleisen mielipiteen muokkaamiselle kyseiseen suuntaan ja että nyt neuvostovallan kannalle asettuneiden työtätekevien luokkien kaikki tietoisesti eteenpäin pyrkivät ainekset asettavat käytännölliseksi tehtäväkseen saada aikaan muutoksen, joka on edellä hahmoteltu yleispiirtein ja likimääräisesti.

IX LUKU

Sanotun luontoinen taloudellinen muutos vaatii myös neuvostovallan edustajilta vastaavaa johtohenkilöiden tehtävien muutosta. On aivan luonnollista, että silloin kun tehtävänä

oli kansan enemmistön saaminen vakuuttuneeksi tai vallan valtaaminen ja riistäjien vastarinnan lannistaminen, on aivan luonnollista, että silloin johtajienkin keskuudessa nousivat etualalle pääasiallisesti agitaattorit, jotka agitoivat joukkoja, joihin neuvostovalta on läheisemmässä yhteydessä kuin mitkään aikaisemmat demokraattiset vallan muodot ovat olleet. On aivan luonnollista, että väestön valtaenemmistön vakuuttamiseen tai sen innoittamiseen vaikeaan ja raskaaseen aseelliseen taisteluun riistäjiä vastaan vaadittiin erikoisesti agitaattorin kykyjä. Ne tehtävät, jotka on hahmoteltu lyhyesti edellä ja jotka käsittävät tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskevan tilinpidon ja valvonnan, nostavat sitä vastoin ensi sijalle jo käytännön miehiä — johtajia ja järjestäjiä. Sitä vastaavasti on suoritettava tietynlainen johtajien uudelleenarviointi ja toimitettava tiettyjä virkasiirtoja, mikäli he eivät kykene mukautumaan uuteen tilanteeseen ja uuteen tehtävään. Sellainen muutos on luonnollisesti hyvin vaikea edellisen kauden johtavalle esikunnalle, koska se on sopeutunut pääasiallisesti agitaattorin tehtäviin. Siksi se on luonnollisesti tehnyt pakostakin lukuisia virheitä. Nyt on päästävä hinnalla millä hyvänsä siihen, että niin johtohenkilöt kuin neuvostovalitsijain joukotkin, s.o. varsinaiset työtekevät ja riistetetyt joukot, käsittäisivät kyseisen muutoksen välttämättömyyden.

Työtekevien ja riistetettyjen joukkojen keskuudessa on paljon enemmän lahjakkaita ja kyvykkäitä järjestäjiä kuin lahjakkaita ja kyvykkäitä agitaattoreita, sillä näiden luokkien koko työntäyteinen elämänjärjestys on vaatinut niiltä paljon enemmän yhteistyön sekä tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskevan tilinpidon ja valvonnan järjestämistaitoa. Sen sijaan nuo entiset elinehdot ovat nostaneet joukkojen keskuudesta paljon vähemmän agitaattorin tai propagandistin lahjan omaavia toimihenkilöitä. Ehkä me sen vuoksi näemmekin nyt niin usein, että henkilöt, jotka ovat ammatiltaan tai kutsumukseltaan agitaattoreita ja propagandisteja, joutuvat suorittamaan järjestäjän tehtäviä, että he vakuuttuvat joka askeleella soveltumattomuudestaan sellaisten tehtävien ratkaisemiseen ja tajuavat työläisten ja talonpoikien pettymyksen ja tyytymättömyyden. Nämä neuvostovallan erehdykset ja vastoinkäymiset aiheuttavat usein vahingoniloa maamme niiden luokkien keskuudessa, jotka suhtautuvat vihamielisesti yhteiskunnan sosialistiseen uudestijärjestämiseen, por-

varillisten tai niiden puolueiden jäsenten keskuudessa, jotka nimittävät itseään sosialistisiksi, mutta itse asiassa tavallisesti palvelevat innokkaasti porvaristoa, kuten menshevikit ja oikeistoeserrät. Tosiasiassa nämä erehdykset ovat olleet historiallisesti väistämättömiä, mutta selvää on myös se, että tällä alalla esiintyvät puutteet ovat vain uuden sosialistisen yhteiskunnan kasvun vaikeuksia. Voidaan oppia uusia taitoja, oppia niin, että nostetaan praktikko-agitaattori hänelle kuuluvalla ensimmäiselle paikalle, ja on epäilemättöntä, että neuvostovallan edustajat kautta Venäjän kykenevät oppimaan uusia taitoja ilman suurta vaivaa. Mutta se vaatii aikaa, ja vain käytännössä tehdyt erehdykset auttavat tajumaan selvästi muutoksen välttämättömyyden, auttavat nostamaan esiin koko joukon tai jopa koko kerroksen henkilöitä, jotka kelpaavat ratkomaan uusia tehtäviä. Työläisten ja talonpoikien keskuudessa on järjestäjäkykyjä varmasti enemmän kuin porvaristo luulee ja kuvittelee, mutta pulma on siinä, että näillä kyvyillä ei ole mitään mahdollisuutta päästä pinnalle, saada varmaa jalansijaa ja asemaa kapitalistisen talouden oloissa.

Ja päinvastoin, jos oivallamme nyt selvästi, että uusien järjestäjäkykyjen laaja mukaanvetäminen valtion hallintaan on välttämättöntä, jos me — nimenomaan neuvostovallan periaatteista lähtien — nostamme tällä alalla johdonmukaisesti ensi sijalle käytännön työssä koeteltuja toimihenkilöitä, me pääsemme lyhyessä ajassa siihen, että uusi käytännöllisten tuotannonjärjestäjien kerros nousee esiin, valtaa itselleen aseman, ottaa sille kuuluvan johtopaikan niitä periaatteita vastaan, jotka neuvostovalta on kehittänyt, joita levittää joukkoihin ja joita joukot sitten toteuttavat joukkoja edustavien neuvostolaitosten jäsenten valvomina.

X L U K U

Saatettuaan voimaan työvelvollisuuden rikkaiden kohdalta neuvostovallan on ryhdyttävä soveltamaan tai oikeammin sanoen asetettava tehtäväkseen soveltaa samanaikaisesti vastaavia periaatteita työtätekevien, työläisten ja talonpoikain enemmistön suhteen. Tässä tulee kysymyksen työvelvollisuuden käyttöönoton toinen puoli. Tähän tehtävään on suhtauduttava toisin ja asetettava etualalle toiset näkökohdat kuin toteutettaessa sitä rikkaisiin luokkiin nähden. Ei ole

ehdottoman välttämätöntä rekisteröidä kaikkia työväkeen kuuluvia henkilöitä, jotta voitaisiin valvoa heidän setelivarojaan tai kulutustaan, sillä näiden väestöryhmien valtaosan elinehdot ovat sellaiset, että niiden on pakko tehdä työtä eikä niillä ole mahdollisuutta kasata mitään varastoja, paitsi aivan niukkoja. Sen vuoksi työvelvollisuuden voimaan saattaminen tällä alalla muodostuu työkurin ja itsekurin voimaan saattamiseksi.

Vanhassa kapitalistisessa yhteiskunnassa pääoma piti työtätekevät kurissa alituisella nälänhädän uhalla. Kun tämä nälänhädän uhka yhdistyi ylettömän raskaaseen raadantaan ja työtätekevät tajusivat, etteivät he tee työtä itseään varten, vaan toisten hyväksi, niin työ muuttui työtätekevien valtaenemmistön jatkuvaksi taisteluksi tuotannon johtajia vastaan. Sen johdosta ajattelutapa muovautui väistämättömästi sellaiseksi, että työtätekevien yleinen mielipide ei tuominnut huonoa työn tekoa tai työn pakoilua, vaan piti sitä päinvastoin välttämättömänä ja laillisena protestina tahi riistäjien kohtuuttomien vaatimusten vastustamiskeinona. Porvarillinen lehdistö ja sen säestäjät kirkuvat nyt usein, että työläisten keskuudessa vallitsee anarkia, että he ovat kurittomia ja heidän vaatimuksensa kohtuuttomia, mutta tuo arvostelu on niin ilmeisen vihamielistä, ettei siitä kannata paljon puhua. On selvää, että maassa, jonka väestön enemmistö on näkiintynyt ja uupunut siinä määrin kuin Venäjän väestö kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana, on selvää, että usein ilmennyt täydellinen masennus ja kaiken järjestyneisyyden lamautuminen on ollut aivan väistämätöntä. Olisi typerää vaatia pikaista muutosta tässä suhteessa tai luottaa siihen, että tässä suhteessa voidaan saada aikaan muutos muutamalla asetuksella, se olisi yhtä typerää kuin yrittää tehdä puolikuoliaaksi piestystä ihmisestä reipas ja työkykyinen kehotuksilla. Perusteellisia muutoksia tässä suhteessa kykenee saamaan aikaan vain neuvostovalta, jonka työtätekevät luovat itse ja joka ottaa huomioon työtätekevien joukkojen keskuudessa voimistuvan tervehtymisen.

Neuvostovallan edustajat ja sen kannattajat — esimerkiksi ammattiliittojen etumaiset johtajat — ovat käsittäneet jo täydellisesti, että nyt on jo määriteltävä suunnitelmallisia toimenpiteitä työtätekevien itsekurin kohottamiseksi. Kapitalistisessa yhteiskunnassa yleensä ja varsinkin sodan aiheuttaman huikean ja hillittömän keinottelun ilmapiirissä

on työväenluokan keskuudessa epäilemättä tapahtunut sellaista moraalilaskua, että sitä vastaan on taisteltava ankarasti. Semminkin, kun työväenluokan etumaistenkin osastojen kokoomus on muuttunut sodan vaikutuksesta kaikkea muuta kuin myönteiseen suuntaan. Sen vuoksi neuvostovallan lähimpänä ajankohtaisena tehtävänä on kurin pystyttäminen työvätekevien keskuudessa, työn määrän, työn voimaperäisyyden valvonnan järjestäminen, erikoisten teollisuuslaitosten tuomioistuinten järjestäminen, joiden tulee säätää työn määrä, saattaa edesvastuuseen ne, jotka tahallaan eivät suorita tätä määrää, ja vaikuttaa säännöllisesti enemmistöön tuon määrän suurentamista tavoitteenaan pitäen.

Tässä yhteydessä on vain otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon, että porvarillisessa yhteiskunnassa yksi yhteiskunnallisen kasvatuksen perusvälineistä, nimittäin lehdistö, ei täyttänyt kyseisellä alalla lainkaan tehtäväänsä. Meidän neuvostolehdistömme on tähän saakka ollut huomattavassa määrin vielä porvarillisen yhteiskunnan vanhojen tottumusten ja vanhojen perinteiden pauloissa. Tämä ilmenee m. m. siinä, että meidänkin lehdistömme yhä vielä omistaa vanhan porvarillisen lehdistön tavoin ylettömän runsaasti palstatilaa ja huomiota niille poliittisille pikkuseikoille, niille poliittisen johdon henkilökysymyksille, joilla kaikkien maiden kapitalistit ovat pyrkineet kääntämään kansanjoukkojen huomion pois niiden elämän tositarkeista ja syvällisistä perusongelmista.

*Saneltu 1918 maaliskuun
23 ja 28 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1962
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 36. osassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

VESILIIKENTEEN TILASTA

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI**

Kuultuaan tiedotuksen vesiliikenteessä vallitsevasta katastrofaalisesta tilasta ja tutustuttuaan asetusehdotukseen, jonka Korkein kansantalousneuvosto on laatinut yhteisymmärryksessä Vesiliikenteen keskuskomitean ja Volgan laivaston keskuskomitean kanssa,

KKN vahvistaa tämän asetuksen luonteeltaan tilapäisenä toimenpiteenä;

— vaatii tiukasti laivaliikennealan työntekijäin Nizhni Novgorodin edustajakokousta panemaan tämän asetuksen täytäntöön viipymättä ja ilman mitään poikkeuksia;

— siinä tapauksessa, että edustajakokous toteaa välttämättömäksi tehdä asetukseen tiettyjä korjauksia vastaisuuden varalle, KKN kehottaa edustajakokousta lähettämään valtuuskuntansa KKN:ään näiden korjausten käsittelyä ja kysymyksen lopullista ratkaisemista varten.

KKN varoittaa edustajakokousta, että vesiliikennelaitoksen katastrofaalisen tilan vuoksi vitkastelu on aivan sietämätöntä ja Kavomarin⁶³ kaikkien määräysten täsmällinen ja tunnollinen täyttäminen ehdottoman välttämätöntä. Vain sillä ehdolla KKN voi todistaa maalle oikeaksi suurten summien myöntämisen laivaston kansallistamiseen.

KKN:n Puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu maaliskuun 26 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VAROJEN KÄYTÖN VALVONNASTA KKTN:ssä⁶⁴

KKN antaa yhden Valtionvalvonnan komissariaatin ja yhden Finanssikomissariaatin edustajan tehtäväksi muodostaa valiokunta, joka voisi jo huomenna suorittaa tilintarkastuksen KKTN:n polttoaineosaston tilinpito- ja valvontaosastossa sekä KKTN:n muissa tilinpito- ja valvontaosastoissa.

Valiokunnan koollekutsuminen annetaan toveri Bogolepovin toimeksi.

Saman valiokunnan tehtäväksi annetaan ensinnäkin käsitellä erityisesti kysymys tilinpitolomakkeista; toiseksi vaatia kaikkien asianomaisten henkilöiden allekirjoittamat tarkat kirjalliset selvitykset kyseisten henkilöiden osallisuudesta varojen myöntämiseen ja KKTN:n eri osastojen talousoperaatioiden toimeenpanoon.

Sen lisäksi nämä johtohenkilöt on velvoitettava esittämään lähiaikoina vastaavat asiakirjat, jotka heidän on vaadittava

kaikilta johtonsa alaisilta laitoksilta ja henkilöiltä, joiden välityksellä KKTN:n varojen käyttö tapahtuu.

=====
 KKN antaa varoituksen KKTN:lle ja erityisesti Polttoaineosastolle äärimmäisen virheellisestä asiainhoidosta.

Kirjottettu maaliskuun 26 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
 XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
 käsitteellisen mukaan*

PUHEENVUORO KKTN:n PUHEMIEHISTÖN ISTUNNOSSA HUHTIKUUN 1 pnä 1918

Käsiteltäväksi otetaan Yleisvenäläisen ammattiliitto-neuvoston laatima työkuria koskeva ehdotus. Toveri Lenin esittää useita korjausehdotuksia ja useita täsmällisempiä sanamuotoja ehdotuksen eri kohtiin, hän kehottaa konkretisoimaan ehdotusta. Kaikilla tuotantoaloilla on sovellettava ehdottomasti urakkapalkkausta, niillä ammattialoilla taas, joilla se on mahdotonta, on saatettava voimaan palkkiojärjestelmä. Työn tuottavuuden tarkkailua ja kurin noudattamista silmälläpitäen on perustettava teollisuuslaitosten tuomioistuimia, järjestettävä tarkastajaryhmiä, mutta ei tuotantolaitoksessa, vaan eri ammattialojen edustajista ja liitettävä näihin ryhmiin insinöörejä ja kirjanpitäjiä sekä talonpoikia. Asetuksessa tulee sanoa selvästi, että otetaan käyttöön Taylorin järjestelmä, t.s. on käytettävä kaikkia tämän järjestelmän luomia tieteellisiä työmenetelmiä. Ilman sitä emme voi kohottaa tuottavuutta, ja muuten emme kykene pystyttämään sosialismia. Tuota järjestelmää sovellettaessa tulee kutsua avuksi amerikkalaisia insinöörejä. Sitä sovellettaessa täytyy ottaa tietenkin huomioon huono ravinto, sen vuoksi on säädettävä nälkäisen voimien mukainen työnormi. Lisäksi on ryhdyttävä tuottamaan...* sosialismiin siirryttäessä voi suoda meille mahdollisuuden lyhentää työaika. Asetuksessa pitää mainita selostusvelvollisuudesta ja laitosten tuottavuutta koskevien selontekojen julkaisemisesta. Mitä tulee työkurin rikkomuksista aiheutuviin rankaisutoimenpiteisiin, niin

* Pikakirjoitteessa on poisjätetty. *Toim.*

niiden täytyy olla ankarampia. Rangaistuskeinona on käytettävä jopa vankeusrangaistusta. Myös tehtaasta erottaminen voi tulla kysymykseen, mutta se muuttuu luonteeltaan aivan toisenlaiseksi kuin ennen. Kapitalistisen järjestelmän aikana työstä erottaminen oli siviilioikeudellisen sopimuksen rikkomista. Nyt sen sijaan, varsinkin työvelvollisuuden tultua voimaan, työkurin rikkominen on jo rikos, ja siitä on määrättävä tietty rangaistus.

*Julkaistu ensi kerran
ostittaisesti 1940
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehdessä 1. n:o:ssa*

*Julkaistaan
pöytäkirjamerkintöjen konekir-
joitustekstin mukaan*

LISÄYKSIÄ ASETUSEHDOTUKSEEN KOMISSAARIEN MAASEUDULLE LÄHETTÄMISJÄRJESTYKSESTÄ⁶⁵

3) Neuvostot antavat kaikkinaista tukea asianmukaisesti valtuutetuille komissaareille näiden toimivaltuuksien puitteissa.

4) Neuvostot antavat ehdotonta tukea kaikille erikois-y.m. komissaareille, jos he ovat Kansankomissaarien Neuvoston nimittämiä. Kaikki paikallis- ja alueneuvostot ovat velvollisia täyttämään näiden komissaarien määräykset.

Kirjoitettu huhtikuun 5 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PANKKIPOLITIIKAN TEESIT⁶⁶

1. On laadittava tilitys siitä, mitä on saatu yksityispankeista, ja liitettävä tilitykseen jokaisen yksityispankin kaikkien liiketoimien likvidointiasiakirjat.

(Yksimielisesti)

Siitä, miten tilitys on laadittava, esitettiin seuraavia mielipiteitä:

(a) Kunkin yksityispankin entiselle henkilökunnalle (Valtionpankin komissariaatilla on oikeus syrjäyttää muutamia tähän henkilökuntaan kuuluvia virkailijoita) annetaan ultimateivinen määräys saattaa mitä lyhimmissä ajassa pankin

kaikki tilikirjat järjestykseen ja laatia lopullinen tilinpäätös pankin tilasta ensinnäkin joulukuun 14 pnä 1917⁶⁷ ja toiseksi viimeisenä toimipäivänä.

(b) Laatiessaan tätä tilitystä ja likvidoidessaan pankkien kaikki toimet yksityispankit toimivat yksinomaan Venäjän tasavallan Kansanpankin haaraosastoina ja vain likvidoimistarkoituksessa suorittamatta mitään uusia pankkitoimia.

(Hanecki ja Gukovski)
ja Lenin

Spunden eriävä mielipide:

Tilinpäätöksen 14. XII 1917 laatii meidän nimittämämme erikoistoimikunta.

Toista tilinpäätöstä ei tarvitse tehdä.

Alkaen 14. XII 1917 pankkitoimet suoritetaan Kansanpankin nimissä.

Kaikki yksityispankit samoin kuin Valtionpankki julistetaan Venäjän tasavallan Kansanpankiksi.

2. Valtionpankin komissariaatti johtaa kaikkia tilitysten laatimistöitä.

Kutsutaan työhön mahdollisimman paljon kokeneita työntekijöitä, m.m. Valtionpankin ja yksityispankkien entisiä virkailijoita.

(Yksimielisesti)

3. Pankkipolitiikkaa on pankkien kansallistamiseen rajoittumatta ohjattava vähitellen, mutta johdonmukaisesti siihen suuntaan, että pankeista tulisi koko maan sosialistiseen tapaan järjestetyn talouselämän yhtenäinen kirjanpito- ja säännöstelykoneisto.

{ Spunde ja Lenin kannattavat
Gukovski vastustaa
Hanecki pidättyy äänestyksestä
pitäen käytännöllisesti toteuttamattomana.

4. Kiireelliset toimenpiteet mahdollisimman monien Kansanpankin haaraosastojen avaamiseksi joka puolella maata.

Näiden haaraosastojen tarkoituksenmukaisin sijoitus kaupunkiin ja maaseudulle yleisön mukavuutta silmälläpitäen.

Entisten yksityispankkien haaraosastoja on käytettävä Kansanpankin haaraosastoina.

(Yksimielisesti)

5. Talletukset julistetaan koskemattomiksi (mikä ei luonnollisestikaan yhtään vähennä valtion veronkanto-oikeuksia).

6. Vapaa sekkivaihto.

7. Työväenvalvonta pankkien käteismaksusuorituksiin säilytäydellisesti.

8. Kulutustarkoituksiin menevien käteismaksusuoritusten säännöstely jää voimaan.

Yleisöä varten otetaan käytäntöön joukko helpotuksia tarkoituksena jouduttaa rahojen talletusta pankkeihin ja rahojen nostoa pankeista sekä myös yksinkertaistaa muodollisuuksia.

9. Ryhdytään toimenpiteisiin, että väestö tallettaisi pankkeihin kaikki rahat, joita se ei ehdottomasti tarvitse kulutustarkoituksiin. Valmistellaan laki ja käytännöllisiä toimenpiteitä tämän periaatteen toteuttamiseksi pakkokeinoin.

(Ei julkaista)

10. Kaikki Venäjän Federatiivisen Neuvostotasavallan alueella sijaitsevat Kansanpankin haaraosastot noudattavat toiminnassaan tarkasti keskushallinnon määräyksiä ja toimintaohjeita, eikä niillä ole oikeutta säätää mitään paikallisia sääntöjä tai rajoituksia. Poikkeuksia voidaan sallia ainoastaan keskushallinnon suostumuksella.

*Kirjoitettu 1918 huhtikuussa,
aikaisintaan 8 pñä*

*Julkaistu ensi kerran 1926
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 6. n:o:ssa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHEENVUORO YAKN:n, METALLITYÖLÄISTEN
LIITON KESKUSKOMITEAN JA KKTN:n
EDUSTAJIEN YHTEISESSÄ ISTUNNOSSA
HUHTIKUUN 11 pñä 1918⁶⁸**

SANOMALEHTISELOSTUKSESTA

Tov. Lenin vaati kaikkien trustiutuneiden yritysten täydellistä kansallistamista sitä silmälläpitäen, että suunnitelman esittänyt kapitalistiryhmä tulisi valtion palvelukseen.

*»Izvestija VTsIK» n:o 72,
huhtikuun 12 pñä 1918*

*Julkaistaan »Izvestija VTsIK»
lehden tekstin mukaan*

DONIN TASAVALLAN NEUVOSTOJEN ENSIMMÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE⁶⁹

Donin Rostov

Tervehdin koko sydämestäni Donin tasavallan Neuvostojen ensimmäistä edustajakokousta.

Kannatan erityisen lämpimästi päätöslauselman niitä sanoja, että on vietävä voitokkaaseen päätökseen Donilla voimistuva taistelu kasakkaväen kulakkiaineksia vastaan. Noilla sanoilla on määritelty aivan oikein vallankumouksen tehtävät. Nimenomaan sellainen taistelu on nyt päiväjärjestyksessä myös kautta Venäjän.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 13 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

LISÄYS OSAKKEIDEN, OBLIGAATIOIDEN JA MUIDEN KORKOA KASVAVIEN ARVOPAPEREIDEN REKISTERÖINTIÄ KOSKEVAAN ASETUSEHDOTUKSEEN⁷⁰

29. XII 1917 annetulla lailla säädetty osakkeiden pakkoluovutuskielto on voimassa siihen saakka, kunnes julkaistaan laki osakkeiden pakkoluovutuksen sallivan järjestelmän voimaan saattamisesta. Ainoastaan ne osakkeiden omistajat, jotka ovat rekisteröineet ne oikein ja määräaikana, saavat yrityksen joutuessa kansallistettavaksi oikeuden sen suuruuteen palkkioon ja niillä ehdoilla kuin kansallistamislalla määrätään.

Ainoastaan tällaiset osakkeiden omistajat saavat niin ikään oikeuden osinkoon sen jälkeen, kun 29. XII 1917 annetulla lailla keskeytetty osingon maksu sallitaan uudelleen.

Kirjoitettu huhtikuun 16 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KKN:n PÄÄTÖS SOKERIJUURIKASKYLVÖJEN RAHOITTAMISESTA⁷¹

Korkeimman kansantalouselvoston käyttöön myönnetään 20 miljoonaa ruplaa ennakkomaksujen suorittamiseksi talonpojille juurikaskylvöjä varten, edellyttäen, että KKTN ryhtyy kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin turvatakseen näiden varojen oikean käytön ja oikea-aikaisen takaisinmaksun.

KKN:n Puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu huhtikuun 17 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS ASETUKSEKSI YLEISVENÄLÄISEN EVAKUOINTIKOMISSIION MUODOSTAMISESTA⁷²

Muodostetaan Yleisvenäläinen evakuointikomissio huolehti-
maan sotatarvike- ja muiden tavaravarastojen mahdollisim-
man nopeasta ja suunnitelmallisesta evakuoinnista uusiin
määräpaikkoihin (jota paitsi yleisenä tarkoituksena on teol-
lisuuden demobilisointi ja uudelleenjärjestettävän kansanta-
louden vaatimusten tyydyttäminen eikä suinkaan pelkkä
sotilaallinen tarve).

Komissio toimii suunnitelman mukaan, jonka hyväksyy
ja johon tekee muutoksia ja lisäyksiä Kansankomissaarien
Neuvosto. Tässä suunnitelmassa osoitetaan tärkeimpien tava-
raryhmien määräpaikka ja eri ryhmien evakuoinnin suhteel-
linen kiireellisyys.

Komission johtoon nimitetään erikoisvaltuutettu, jolla on
diktaattorin valtuudet. Komission jäsenet ovat neuvottelevia
ja heillä on oikeus esittää asioita (jos sen puolesta äänestää
vähintään $\frac{1}{3}$ koko jäsenistöstä) KKN:lle.

Komission jäseniä ovat virkansa puolesta sen puheenjohta-
jana toimivan erikoisvaltuutetun sijainen ja sota-asiain,
merivoimien, kulkulaitoksen, elintarvike- ja työkomissariaa-
tin sekä KKTN:n edustajat.

*Kirjoitettu huhtikuussa 1918.
viimeistään 19 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
kirjassa »Neuvostovallan asetukset»,
II osa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

LISÄYS KKN:n ASETUSEHDOTUKSEEN TYÖVÄLINEIDEN JA METALLIEN TOIMITUKSISTA MAATALOUDEN TARPEEKSI⁷³

Johtavana periaatteena maatalouskoneiden y.m. jaossa tulee pitää toisaalta ja ennen muuta sitä, että turvataan maataloustuotannon edut, kaiken maan muokkaus ja maatalouden tuottavuuden kohoaminen, ja toisaalta sitä, että toimitetaan maatalouskoneita y.m. ennen kaikkea työtätekevälle ja köyhimmälle maalaisväestön osalle; yleisenä tarkoituksena on tällöin pidettävä maan koko väestön viljan-tarpeen säännöllistä tyydyttämistä riittävässä määrin.

Kirjoitettu huhtikuun 23 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

LISÄYS KKN:n ASETUSEHDOTUKSEEN KYLVÖALOJEN JÄRJESTELYOSASTOSTA⁷⁴

Maatalouden ja Elintarvikeasiain komissariaatit velvoitetaan ryhtymään kiireisiin toimenpiteisiin kevätviljojen kylvämiseksi mahdollisimman täydellisesti, kasvitarhanviljelyn kehittämiseksi ja syyskylvöihin valmistautumiseksi niin talonpoikain mailla kuin myös valtion linjaa.

Kirjoitettu toukokuun 2 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran (osittaisesti)
toukokuun 10 p:nä 1918
• Izvestija VTsIK • lehdessä 91. n:ossa*

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1959 kirjassa »Neuvostovalian
asetukset», II osa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS MAATALOUSKOMISSARIAATIN JOHTAMISKYSYMYSTÄ ALUSTAVASTI KÄSITELLEN NEUVOTTELUN PÄÄTÖKSEKSI⁷⁵

Maatalouskollegion jäsenet toverit Sereda ja Meshtsherjakov sekä Lenin alustavassa (tovereiden Spiridonovan ja Karelinin herättämiä kysymyksiä käsitelleessä) neuvottelussaan

ovat päätyneet toteamukseen, että herätetyt kysymykset on katsottava vakaviksi poliittisiksi kysymyksiksi ja sen vuoksi siirrettävä ehdottomasti VKP:n KK:n käsiteltäviksi.

Neuvottelijat pitävät välttämättömänä esittää ne viipymättä ja kiireellisesti KK:lle.

Kirjoitettu toukokuun 3 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

LISÄYS ASETUKSEEN DIKTATUURIVALLASTA ELINTARVIKEALALLA

Kaikki ne viljan omistajat, joilla on viljaylijäämiä ja jotka eivät luovuta niitä hankintavarastoihin, sekä kaikki jotka tuhlaavat viljaa pontikan keittoon, on julistettava kansan vihollisiksi, saatettava Vallankumouksellisen tuomioistuimen eteen, tuomittava vastedes vankilaan vähintään 10 vuodeksi ja menettämään kaiken omaisuutensa sekä karotettava yhteisöstään ainiaaksi, ja pontikantekijät on tuomittava sen lisäksi pakollisiin yleisiin töihin.

Kirjoitettu toukokuun 9 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TYÖLÄISTEN MOBILISOINNISTA NÄLÄNHÄDÄN TORJUNTAAN

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI**

Työkomissariaatti velvoitetaan ryhtymään mitä kiireellisimpiin toimenpiteisiin mobilisoidakseen yhteisymmärryksessä ammattiliittojen kanssa ja ehdottomasti Elintarvikekomissariaatin johdolla mahdollisimman paljon järjestyneitä ja valvutuneita eturivin työläisiä maaseudun köyhälistön avuksi taistelemaan kulakkipohattoja vastaan sekä tekemään säälimättä lopun viljakeinottelusta ja viljamonopolin rikkomisesta.

Kirjoitettu toukokuun 9 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI POLTTOAINEKYSYMYKSESTÄ⁷⁷

KKN antaa alustajien tehtäväksi laatia viipymättä yksityiskohtainen luomus konkreettisiksi käytännöllisiksi ohjeiksi, joiden silmämääränä on:

- 1) polttoainetuotannon tehostaminen,
- 2) polttoaineen säästeliäs käyttö,
- 3) teknisten voimien järkiperäinen sijoittelu polttoaineiden tuotantoalueiden ja -piirien kesken,
- 4) polttoaineen säästön tärkeyden kansantajuinen selittäminen ja propagointi.

Kirjoitettu toukokuun 24 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI AUTOLIIKENTEESTÄ⁷⁸

KKTN:n ja autoliikenteen keskushallinnon ehdotukset on käsiteltävä vielä kerran KKTN:n, sotalaitoksen, kulkulaitoksen, valtionvalvonnan, autoliikenteen keskushallinnon sekä työ- ja elintarvikeasiain valiokunnassa.

Valiokunta saa aikaa viisi päivää.

Kaikilta hallintohaaroilta on vaadittava saman ajan kuudessa tarkat tiedot siitä, kuinka paljon kuorma-autoja on jo luovutettu Elintarvikekomissariaatille ja paljonko luovutetaan lähitulevaisuudessa (kuorma-autojen kokonaismäärästä).

On otettava tarkka selko KKTN:n autojaoston kokoonpanosta.

Kirjoitettu toukokuun 25 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI ITSENÄISISTÄ ELINTARVIKEHANKINNOISTA⁷⁹

Kaikkia eri ammattialojen erillisiä elintarvikehankintakoneistoja, kuten Kululaitoksen elintarviketoimikuntaa tai Vesiliikenteen elintarvikekomiteaa y.m., kehoitetaan yhdistämään ponnistuksensa, voimansa, asiamiehensä ja komennuskuntansa Elintarvikekomissariaatin yleisiin voimiin. Kieltyminen tällaisesta voimien yhdistämisestä merkitsee tai merkitsisi sitä, että kieltäydytään tukemasta neuvostovaltaa, kieltäydytään tukemasta työläisten ja talonpoikien yhteisiä ponnistuksia nälänhädän torjumiseksi. Vain voimien yhdistäminen tuo pelastuksen nälänhädältä.

Kirjoitettu toukokuun 29 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TOIMENPITEISTÄ NÄLÄNHÄDÄN TORJUMISEKSI

1. Vilja- y.m. elintarvikeylijäämien kätkeminen aikana, jolloin Pietarin, Moskovon ja kymmenien ei-maanviljelys-ujestien väestö käärsii ei vain viljanpuutetta, vaan suorastaan tuskallista nälkää, on mitä suurin rikos, josta on rangaistava äärimmäisen ankarasti.

2. Nälänhädän torjunnan tarkoituksena on paitsi viljan hankkimista vilja-alueilta myös yleensä kaikkien vilja-samoin kuin muidenkin elintarvikeylijäämien luovuttaminen ja kokoaminen valtion varastoihin. Ilman sitä ei voida suorittaa kerrassaan mitään sosialistisia uudistuksia eikä myöskään käydä menestyksellistä puolustussotaa.

3. ...*

*Kirjoitettu toukokuun jätkipuolis-
kolla tai kesäkuun alussa 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

**KKTN:n SEKÄ KAUPPA-
JA TEOLLISUUSKOMISSARIAATIN KANSSA
TEHTÄVÄN SOPIMUKSEN HAHMOTELMA
KAUPUNGIN JA MAASEUDUN VÄLISEN
TAVARANVAIHDON EHDOSTA**

Sopimus KKTN:n sekä Kauppa-
ja teollisuuskomissariaatin kanssa

Tavarat luovutetaan talonpoikien volosti-, kylä- y.m. liitoille eikä yksityisille henkilöille ja sillä välttämättömällä ehdolla, että köyhälistö on ehdottomasti enemmistönä tällaisissa liitoissa.

Tavarat luovutetaan viljaa vastaan sellaisin ehdoin, että 25% summasta maksetaan tavaroina ja saadaan kaikki vilja mitä jää paikallisen kulutuksen yli.

<p><i>Ja oteltava:</i> 1 miljoona taloutta 1000 rpl kutakin kohti</p>	}	<p>Talonpoikaisköyhälistön järjestäminen siinä tarkoituksessa, että voidaan periä säännöllisesti ja ehdottomasti korkeita kertaveroja talonpoikaisporvariston rahavaroista.</p>
---	---	---

Sotilasosastojen lähettäminen maaseudulle perimään mainittuja veroja ja lannistamaan täydellisesti maalaisporvariston vastarinta.

On otettava armeijan talousosaston varastoista: Oli

On julkaistava vaikkapa alustavat elintarvikeasiain ministeriön yhteenvedot 25. X 1917 edeltäneeltä ajalta.

Koneisto: elintarvikehankinta-asiamiesten kokous? Moskovan alueen koneisto...

(meillä 25 henk.; heillä 2000).

Kirjoitettu touko- tai kesäkuussa 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**HUOMAUTUKSIA KANSALLISTETTUJEN
TUOTANTOLAITOSTEN JOHTAMISTA KOSKEVIEN
SÄÄNNÖSTEN LUONNOKSESTA⁸⁰**

Kommunismi vaatii ja edellyttää mahdollisimman pitkälle vietyä suurtuotannon keskitystä koko maassa. Yleisvenäläiselle keskukselle on sen vuoksi annettava ehdottomasti oi-

keus alistaa välittömän johtonsa alaiseksi kaikki kyseisen alan tuotantolaitokset. Aluekeskukset määrittelevät tehtävänsä paikallisten olosuhteiden, elin- y.m. olojen mukaan keskuksen antamia yleisiä tuotantoa koskevia ohjeita ja päätöksiä vastaavasti.

Olisi maakunnallista anarkosyndikalismia eikä kommunistia, jos valiokunnan ehdotuksen mukaisesti riistettäisiin yleisvenäläiseltä keskukselta oikeus alistaa välittömästi johtonsa alaiseksi kaikki asianomaisen alan tuotantolaitokset eri puolilta maata.

Kirjoitettu kesäkuun 2 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

KIRJASTOTOIMEN JÄRJESTÄMISESTÄ

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI⁶¹

Kansankomissaarien Neuvosto huomauttaa Kansanvalistuskomissariaatille siitä, ettei se ole huolehtinut riittävästi kirjastotoimen asianmukaisesta järjestämisestä Venäjällä, ja velvoittaa Komissariaatin ryhtymään viipymättä mitä tarkommaksi toimenpiteisiin ensinnäkin kirjastotoimen keskittämiseksi Venäjällä ja toiseksi sveitsiläis-amerikkalaisen järjestelmän käyttöönottamiseksi.

Kansanvalistuskomissariaatti velvoitetaan selostamaan 2 kertaa kuukaudessa KKN:lle, mitä se on käytännöllisesti tehnyt tällä alalla.

Kirjoitettu kesäkuun 7 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

MAALAIKÖYHÄLISTÖN JÄRJESTÄMISTÄ JA HUOLTOA KOSKEVASTA ASETUSEHDOTUKSESTA⁶²

Köyhälistökomiteain muodostamistyön, jäsenistön valinnan ja komiteain toiminnan yleistä johtamista varten perustetaan vakinainen neuvottelukunta, johon tulee kaksi Elin-

tarvikekomissariaatin ja yksi Maatalouskomissariaatin edustaja.

Kaikki paikalliset Neuvostot, elintarvikehankintaelimet ja köyhälistökomiteat samoin kuin kaikki muutkin neuvostovallan elimet noudattavat vastaavissa kysymyksissä tämän neuvottelukunnan ohjeita.

...voivat tulla ilman mitään rajoituksia järjestään kaikki paikalliset sekä myös muualta saapuneet maaseudun asukkaat, joilla ei ole vilja- tai muita elintarvikeylijäämiä, kauppa-, teollisuus- t.m.s. yrityksiä ja jotka eivät käytä batrakkien tai päivätyöläisten työvoimaa⁸³.

Köyhälistökomiteain ja paikallisten neuvostojen keskinäisiä suhteita ja toimivaltuuksien jakoa koskevat tarkat ohjeet julkaistaan erikseen.

Kirjoitettu kesäkuun 8 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VALTION RAKENNUSKOMITEAN JÄSENISTÖÄ KOSKEVASTA KKN:n PÄÄTÖSEHDOTUKSESTA⁸⁴

KKN antaa tov. Rykovin tai KKTN:n puhemiehistön tehtäväksi saattaa yleiseen tietoon politiikkamme periaatteet, joita noudatamme insinöörien mukaanvetämisessä asiantuntijavaliokuntien toimintaan ja hallinnolliseen johtotyöhön, sekä julkisuuden, työväenjärjestöjen harjoittaman arvostelun y.m. ehdot.

Kirjoitettu kesäkuun 10 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

RAUTATIELAITOKSEN TERVEHDYTTÄMISESTÄ

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI⁸⁵

Rautatielaitoksen tervehdyttämiskysymyksestä käydyn mielipiteiden vaihdon jälkeen Kansankomissaarien Neuvosto päättää: antaa tov. Nevskin tehtäväksi, sitten kun hän on neuvotellut tiukasti neuvostolaista, todella sosialistista eikä

syndikalistista politiikkaa ajavien kollegojensa kanssa, esittää lähiaikoina Kansankomissaarien Neuvostolle käytännölliset ehdotukset syndikalismiin ja holtittomuuden vastustamisesta, toimenpiteistä neuvostopolitiikan rikkojien paljastamiseksi ja rankaisemiseksi, toimenpiteistä tarkoin määritellyn vastuun säätämiseksi jokaiselle viranhaltijalle velvollisuuksiensa täyttämistä ja käytännöllisistä aikaansaannoksista sekä toimenpiteistä hallintotyöhön pystyvien tovereiden mukaanvetämiseksi asioiden hoitoon.

Kulkulaitoskomissariaatin Kollegion nimittämistä lykätään, koska asetusta ei ole julkaistu⁸⁶.

Kirjoitettu kesäkuun 14 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI LUOTON MYÖNTÄMISESTÄ TEKSTIILIKOMITEALLE⁸⁷

1) Tekstiilikomitean pellavanhankintaosastolle myönnetään 50 miljoonan ruplan luotto.

2) Elintarvike- ja Sotakomissariaatit velvoitetaan esittämään 3 päivän kuluessa tarkat tiedot siitä, kuinka paljon ne ovat velkaa Tekstiilikomitealle.

3) Pellavanhankintaosasto velvoitetaan esittämään saman määräajan kuluessa laskunsa kaikille komissariaateille, jotka ovat sille velkaa. Niiden mukaan on maksettava seteleinä sitä myöten kuin Tekstiilikomitea vaatii raaka-ainehankintoja varten.

4) Tekstiilikomitean pellavanhankintaosaston menoarvioiden, tietojen ja asiainhoidon kiireistä tarkastamista varten nimitetään toimikunta ja esitetään selostus KKN:lle.

Toimikuntaan nimitetään edustajat Finanssi-, Valtionvalvonta- ja Elintarvikekomissariaatista, yksi kustakin. Toimikunnan koollekutsuminen annetaan tov. Landerin toimeksi. Tehtävä on suoritettava 3 päivässä, maanantaista 17. VI lukien.

Kirjoitettu kesäkuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI NAHKATEOLLISUUDEN PÄÄKOMITEAN RAHOITAMISESTA⁸⁸

Nahkateollisuuden pääkomitealle myönnetään viipymättä 10 miljoonaa ruplaa ennakkona siksi kunnes Kansankomissarien Neuvosto vahvistaa lopullisesti koko rahoitussuunnitelman tai 37 miljoonan ruplan suuruisen menoarvion.

Mainitun suunnitelman ja menoarvion hetikohtaista tutkimista varten nimitetään toimikunta, johon tulevat

Nahkateollisuuden pääkomitean
Elintarvikekomissariaatin
Finanssi »
Valtionvalvonta » edustajat.

Toimikunnan koollekutsuminen annetaan Nahkateollisuuden pääkomitean johtokunnan puheenjohtajan tov. Turkes-tanovin tehtäväksi ja toimikunta veloitetaan päättämään työ 5 päivän kuluessa.

Kirjoitettu kesäkuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

NEUVOSTOVALLAN DEMOKRAATTISUUDESTA JA SOSIALISTISESTA LUONTEESTA

Neuvostovallan demokraattisuus ja sosialistinen luonne ilmenee siinä,

että ylimpänä valtiovaltana ovat neuvostot, jotka muodostetaan työtätekevän kansan edustajista (työläisistä, sotilaista ja talonpojista), joita näihin saakka pääoman sortamat joukot valitsevat vapaasti ja voivat erottaa milloin hyvänsä;

että paikalliset neuvostot yhdistyvät vapaasti, demokraattisen sentralismin pohjalla yhtenäiseksi valtioliiton lujittamaksi yleisvaltakunnalliseksi Venäjän Neuvostotasavallan neuvostovallaksi;

että neuvostot keskittävät käsiinsä paitsi lainsäädäntövaltaa ja lakien noudattamisen valvontaa myös lakien välittömän täytäntöönpanon neuvostojen kaikkien jäsenten välityksellä pyrkien siihen, että koko työtätekevä väestö siirtyy

vähitellen hoitamaan lainsäädäntö- ja valtion hallintotehtäviä.

Ottaen edelleen huomioon,

että kaikki yritykset laillistaa suoranaisesti tai välillisesti erillisen tehtaan tai erillisen ammattialan työläisten omistusoikeus omaan tuotantoonsa tai heidän oikeutensa heikentää tai jarruttaa yleisvaltakunnallisen vallan määräyksiä ovat mitä karkeinta neuvostovallan peruseräkkeiden vääristelyä ja täydellistä sosialismin hylkäämistä...*

Kirjotettu alkuvuodesta 1918

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 22 p:nä 1957
»Pravda» lehdessä 112. n:o:ssa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**»FOLKETS DAGBLAD POLITIKEN»
LEHDEN KIRJEENVAIHTAJALLE
MYÖNNETTY HAASTATTELU
HEINÄKUUN 1 p:nä 1918⁸⁹**

Kirjeenvaihtajanne keskusteli tänään Leninin kanssa Venäjän tilanteesta ja Euroopan yleisestä tilanteesta. Lenin korosti, että vallankumous syntyy aina hyvin tuskallisesti. Maa, joka suorittaa vallankumouksen yksinään, joutuu aina vaikeaan asemaan. Tilanne on kuitenkin raskas kaikkialla eikä ainoastaan Venäjällä. Sanotaan, että Venäjällä vallitsee anarkia, mutta se on nelivuotisen sodan eikä bolshevistisen järjestelmän tulosta. Kaikkein vaikeimpia tulevat olemaan viimeiset viikot ennen uuden sadon kypsymistä. Satotoiveet ovat hyvät. Vastavallankumous pyrkii käyttämään muodostunutta tilannetta kaikin keinoin hyväkseen. Vastavallankumouksen aineksia ovat rikkaat talonpojat ja upseerit, mutta ilman ulkomaista tukea se on voimaton. Kaupungeissa, joissa vastavallankumoukselliset ovat päässeet voitolle, he ovat pysyneet vallassa vain muutamia päiviä tai vain muutamia tunteja. Oikeistoieserien järjestämä Volodarskin murha on itse asiassa vastavallankumouksellisten heikkouden ilmaus. Venäjän vallankumouksen historia osoittaa puolueen turvautuvan aina yksilöterroriin, ellei sillä ole joukkojen kannatusta.

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

* *
*

Brestin rauhaa vastustanut oppositio bolshevikkipuolueessa on tyyntynyt, sanoi Lenin. Buharin, Radek y.m. osallistuvat jälleen työhön. Rauha oli välttämätön, jotta voitiin estää saksalaiset valtaamasta koko Venäjää ja tukahduttamasta valankumousta. Mitä tulee anarkisteja vastaan kohdistettuihin toimenpiteisiin, ne johtuivat siitä, että anarkistit aseistautuivat ja osa heistä liittoutui ilmeisten rosvoainesten kanssa. Vakaumukselliset anarkistit on jo vapautettu, ja heidän suuri päivälehtensä »Anarhija» ilmestyy kuten ennenkin.⁹⁰

Näin vaikeassa tilanteessa järjestetään teollisuutta. Tuotantolaitosten omistajat sabotoivat vielä laajasti tätä työtä, mutta työläiset ottavat käsiinsä tuotantolaitosten johdon.

Tshekkoslovakien kapinasta puhuessaan Lenin ilmaisi varmuutensa siitä, että neuvostojoukot tukahduttavat kapinan, vaikka asia onkin pitkistynyt.

* *
*

Saksalaiset ovat Ukrainassa varsin tukalassa asemassa. He eivät saa talonpojilta lainkaan viljaa. Talonpojat aseistautuvat ja hyökkäilevät suurina ryhminä saksalaisten sotilaiden kimppuun kaikkialla missä vain kohtaavat näitä. Tämä liike laajenee. Saksalaisismiehityksen vaikutuksesta bolshevismi on kehittynyt Ukrainassa tavallaan kansalliseksi liikkeeksi. Se kokoaa ympärilleen henkilöitä, jotka eivät ole aikaisemmin halunneet kuulla puhuttavankaan bolshevismista. Jos saksalaiset miehittäisivät Venäjän, tulos olisi aivan sama. Saksalaiset tarvitsevat rauhaa. On kuvaavaa, että Ukrainassa saksalaiset kaipaavat rauhaa kiihkeämmin kuin ukrainalaiset itse. Samoin on asianlaita Turkin suhteen. Saksalaiset ovat solmineet Ukrainan Radan kanssa edullisen sopimuksen, vaikka Ukrainassa onkin herjattu aina Brestin rauhaa. Nyt saksalaiset auttavat taistelemaan bolshevikkeja vastaan Kaukasiassa.

* *
*

Meidän täytyy nyt Venäjällä odottaa Euroopan vallankumousliikkeen kehittymistä. Sotapuolue on Saksassa tällä haavalla niin voimakas, että se puhuu ylenkatseellisesti Berliinin hallituksesta. Imperialismin vastustaminen voimistuu silti

jopa porvaripiireissäkin. Asioiden täytyy kehittyä kaikkialla ennemmin tai myöhemmin niin pitkälle, että tapahtuu poliittinen ja yhteiskunnallinen romahdus. Nykytilanne on epävakaa, mutta pelkästään sodan ja verenvuodatuksen avulla ei voida luoda parempaa järjestystä.

*Julkaistu ruotsin kielellä
heinäkuun 4 p:nä 1918
»Folkets Dagblad Politiken»
lehden 152. n:o:ssa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1962
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 2. n:o:ssa*

*Julkaistaan lehden tekstin mukaan
Käännös ruotsin kielestä*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI MAATALOUSKONEIDEN TOIMITTAMISESTA TALONPOJILLE⁹¹

Muodostetaan toimikunta Maatalouskomissariaatin, KKT:n maatalouskonehankintaosaston ja Elintarvikekomissariaatin edustajista (tov. Kozmin kutsutaan neuvottelevaksi jäseneksi) käsittelemään käytännöllisiä toimenpiteitä maatalouskoneiden hankkimiseksi talonpojille. Toimikunta veloitetaan kokoontumaan huomenna (heinäkuun 3 p:nä) aamulla, jotta se voisi ottaa jo huomenna yhteyden V edustajakokoukseen saapuneisiin edustajiin⁹². Toimikunnan koollekutsuminen ja selostuksen teko Kansankomissaarien Neuvostossa annetaan tov. Harlovin tehtäväksi. Täytöntöönpano annetaan tov. Seredan toimeksi.

Kirjoitettu heinäkuun 2 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI »TASAVALLAN MUISTOMERKEISTÄ ANNETUN ASETUKSEN» TÄYTTÄMÄTTÄ JÄTTÄMISESTÄ⁹³

Kansankomissaarien Neuvosto huomauttaa Kansanvalistusasiain ja Valtion omaisuuden komissariaateille sekä myös Moskovan kaupunkineuvoston puhemiehistölle kerrassaan sietämättömästä toimettomuudesta 14. IV 1918 annetun ase-

tuksen (n:o 416*, Asetuskokoelma, n:o 31) täytäntöönpanossa ja vaatii niitä huomenna, 9. VII 1918, valitsemaan yhteisestä sopimuksesta yhden vastuunalaisen henkilön valvomaan tarmokkaasti asetuksen toteuttamista ja viipymätöntä täytäntöönpanoa sekä tekemään siitä kahdesti viikossa selostuksen KKN:n Puheenjohtajalle.

Kirjoitettu heinäkuun 8 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

VSFNT:n PERUSTUSLAIN TOISEN LUVUN 20. KOHDAN LUONNOS⁹⁴

VSFNT myöntää ulkomaalaisille työläisille, jotka tekevät tuottavaa työtä Tasavallan alueella, samat täydet kansalais- ja valtiolliset oikeudet kuin on Venäjän kansalaisilla.

*Kirjoitettu 1918 heinäkuussa,
ennen 10 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

PUHE JOUKKOKOKOUKSESSA PRESNJAN KAUPUNGINOSASSA HEINÄKUUN 26 pnä 1918⁹⁵

(Tov. Lenin otetaan vastaan kauan kestävin suosionosoituksin. Lauletaan »Kansainvälinen». Kaikki nousevat seisomaan.) Puheenvuoro annetaan tov. Leninille, ja hän selittää hyvin selvästi ja ymmärrettävästi neuvostomaan Perustuslain olemusta, tämän Perustuslain perussäännöksiä. Neuvostot ovat kansanvallan korkein muoto. Neuvostot eivät ole mielikuvituksen aikaansaannoksia, ne ovat reaalisen todellisuuden tuote. Ne ovat syntyneet ja kehittyneet ensimmäisen kerran ihmiskunnan historiassa meidän takapajuisessa maassamme, mutta objektiivisesti niiden täytyy tulla työväen vallan muodoksi kaikkialla maailmassa.

* Tarkoitetaan 416. pykälää. Toim.

Kaikki tähänastiset perustuslait ovat suojelleet hallitsevien luokkien etuja. Vain Neuvostoperustuslaki yksin palvelee ja on jatkuvasti palveleva työtätekeviä ja on voimallinen välikappale taistellessa sosialismin toteuttamisen puolesta. Tov. Lenin tähdensi erittäin osuvasti, miten porvarillisten perustuslakien »paino- ja kokoontumisvapaus» -vaatimukset eroavat Neuvostoperustuslain vaatimuksista. Siellä paino- ja kokoontumisvapaus on porvariston yksinoikeutena, siellä porvaristo kokoontuu salongeissaan, julkaisee suurlehtiään pankkien varoilla pyrkien levittämään valheita ja parhaamaan, myrkyttämään kansanjoukkojen tietoisuutta, siellä kuristetaan työväenlehdistöä eikä sen anneta sanoa sanaansa ja mielipidettään ryöstösodasta, sodan vastustajia vainotaan ja heidän kokouksensa kielletään. Täällä Neuvosto-Venäjällä työväenlehdistö on sitä vastoin olemassa työtätekeviä varten ja palvelee heitä. Me takavarikoimme Venäjällä porvaristolta upeat talot ja palatsit ja luovutamme ne työläisille, että he muuttaisivat ne kerhotalokseen, ja se merkitsee tosiasiallista kokoontumisvapautta. Uskonto on yksityisasia. Jokainen saa uskoa mihin haluaa tai olla yleensä uskomatta. Neuvostotasavalta liittyy yhteen kaikkien kansakuntien työtätekevät ja puolustaa työtätekevien etuja tekemättä mitään eroa kansakuntien välillä. Neuvostotasavalta ei tunne mitään uskonnollisia eroja. Se on kaiken uskonnon ulkopuolella ja pyrkii erottamaan uskonnon neuvostovaltiosta. Edelleen tov. Lenin kuvasi sitä vaikeaa tilannetta, jossa imperialistisaalistajien joka taholta saartama neuvostovalta on nykyään. Tov. Lenin sanoi olevansa varma siitä, että puna-armeijalaiset puolustavat kaikin voimin Neuvostotasavaltaamme kansainvälisen imperialismiin hyökkäyksiltä ja säilyttävät sen siihen saakka, kunnes liittolaisemme — kansainvälinen proletariaatti — ehättää avuksemme. (Kokousyleisö osoittaa yksimielisesti kauan ja myrskyisesti suosiota tov. Leninin puheen päätyttyä. Lauletaan »Kansainvälinen».)

*Julkaistu ensi kerran 1957
»Kommunist» aikakauslehden
5. n:ossa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

Elokuu 1918 – lokakuu 1920

**EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PERUNAN
HINNOISTA⁹⁶**

1) Kiinteiden perunan hintojen voimaan saattamista lykätään 1. X saakka.

2) Tilastollisen Keskushallinnon tehtäväksi annetaan: mobilisoida viipymättä tilastohallinnon kaikki voimat

(α) arvioimaan perunasatoa;

(β) luetteloimaan ja rekisteröimään keskisuuret ja suuret perunanviljelijät

ensivuoroisesti lähellä Moskovaa sijaitsevista, eniten perunaa viljelevistä kuvernementeissa;

sitten muissa perunanviljelykuvernementeissa.

Tilastollisen Keskushallinnon johtaja velvoitetaan selostamaan huomenna, perjantaina, ja sitten 2 kertaa viikossa, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty.

3) Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan käsittelemään kiireisesti (yhdessä Sisäasiain komissariaatin ja Moskovan edustajien neuvoston kanssa) kysymys siitä, miten voidaan ottaa käyttöön nimelliset (perunaa myyneiden isäntien antamat) kuitit, jotka oikeuttavat kuljettamaan perunaa vapaasti hevosilla, rautateitse ja vesitse.

4) Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan mobilisoimaan viipymättä maksimimäärä voimia kyetäkseen järjestämään 25. VIII mennessä vähintään 40 milj. perunapuudan kiireelliset massahankinnat vapaisiin hintoihin ja tämän perunan kuljetuksen pääkaupunkien valtionvarastoihin ja sotilasvarikoihin.

5) Tähän työhön on vedettävä mukaan joukoittain työläisiä ammattiliittojen ja teollisuuskuvernementtien neuvostojen kautta.

6) Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan tekemään selkoa tämän operaation kulusta ja sen valmistelutoimenpiteistä (sekä esittämään sitä koskevat numerotiedot) huomenna, perjantaina, ja sitten 2 kertaa viikossa.

7) Elintarvikekomissariaatille myönnetään perunanhankintoja varten 500 milj. ruplaa.

8) Tämän päätöksen 1. § julkaistaan heti huomenna⁹⁷.

Kirjoitettu elokuun 22 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KÖYHÄLISTÖKOMITEAIN TOIMITTAMASTA KULAKKIEN SIEMENVILJAN TAKAVARIKOIMISESTA

Eikö pitäisi lisätä?

köyhälistökomiteat *takavarikoikoot* viljaa siemeneksi kulakkipohatoilta ja, ellei voida takavarikoida nyt heti, niin ainakin myöhemmin on välttämättä perittävä pohatoilta se siemenvilja, joka otetaan väliaikaisesti köyhälistöä varten maatilojen viljavarastoista.⁹⁸

Kirjoitettu elokuussa 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TALOLLISTEN LUONTOISVEROTUSASETUKSESTA⁹⁹

1

ASETUKSEN PERUSKOHDAT

Ehdotus on muokattava uudelleen 4 päivässä seuraavasti:

1) Äärimmäisen yleistajuinen johdanto

(α) ylijäämät ja tasasuhtaisuus

(maan sosialisointilain 17., 12. y.m. pykälät¹⁰⁰)

(β) porvariston täydellinen pakkoluovutus

NB ||| (γ) rikasta talonpoikaa ei pakkoluovuteta, vaan verotetaan *oikeudenmukaisesti*, lujasti

- (δ) keskivarakas talonpoikaisto — lievä verotus
 (ε) köyhälistö — ei minkäänlaista.
- 2) Itse lakiin on sisällytettävä jako köyhään (ei mitään verotusta), keskivarakkaaseen (erittäin lievä verotus) ja rikkaaseen talonpoikaistoon.
 - 3) Köyhälistöksi laskettava ei < kuin 40%, keskivarakkaiksi ei < kuin 20%.
 - 4) Keskivarakkaiden verotusta on alennettava *hyvin* suuresti.
 - 5) Alueiden neuvostojärjestöille annetaan oikeus asettaa kysymys rikkaiden verotusnormien muuttamisesta.
 - 6) Köyhälistölle on annettava oikeus saada osa sadosta (elin-tarvikkeiksi ja kylvöjä varten).

2

HUOMAUTUKSIA ASETUSEHDOTUKSEN
JOHDOSTA

NB

- (1) Eivät kaikki 2 miljoonaa ole kulakkeja.
- (2) Rikas talonpoika saattaa olla hyvin vauras olematta orjuuttaja y.m.
- (3) Kapitalistit me pakkoluovutamme ja takavarikoimme heidän omaisuutensa, rikasta talonpoikaa *e m m e*.
- (4) Jos kulakit nousevat kapinaan ja tekevät vastarintaa, omaisuus takavarikoidaan.

Kirjoitettu syyskuun 21 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran:
peruskohdat 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa;
huomautukset 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KKN:n PÄÄTÖKSEEN VAROJEN
MYÖNTÄMISESTÄ KÖYHÄLISTÖKOMITEAIN
YLLÄPITOON**

$$2 \times 6\frac{1}{2} = 13$$

Viikon kuluessa.

Tilapäisesti ja ehdollisesti siihen saakka, kunnes yhdistetään edustajien neuvostoihin tai suoritetaan toimivallan jako.

Ohjeet siitä, kenelle annetaan ja millä ehdoilla.

On säädettävä saajan vastuuvollisuus eikä seuraavia erää saa missään tapauksessa maksaa ennen kuin on tehty tilitys ensimmäisestä.

Maksut suoritetaan Elintarvikekomissariaatin kautta¹⁰¹.

Kirjoitettu lokakuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

KKK:n PÄÄTÖKSEEN METSÄNHAKKUISTA

Kuljetusta koskevien numerotietojen tarkastus ja yhteenvedot vuosilta 1917 ja 1918.

Kuinka suuri osa metsänhakkuulaitoksista on yhdistetty?

Tarkat tiedot metsänhakkuuosaston ja muiden laitosten keskinäisten suhteiden rakenteesta.

Käytännölliset toimenpiteet keinottelun vastustamiseksi.

Kaikkien matkalla ja Moskovassa olevien halkovarastojen pakkoluovutus.

Toimenpiteet, joilla turvataan viljan* pakollinen kuljetus asemille¹⁰².

Kirjoitettu lokakuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

LAKIEN TIUKKAA NOUDATTAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖKSEN TEESILUONNOS

- I. Laillisuutta on tehostettava (tai noudatettava erittäin ankarasti), sillä VSFNT:n lakien perusteet on säädetty.
- II. Lait eivät saa rajoittaa kiireellisiä *sotatoimenpiteitä* vastavallankumouksen torjumiseksi, jos:
 - (a) asianomainen neuvostovirasto tai viranomainen ilmoittaa tarkasti ja muodollisesti, että kansalaissodan ja vastavallankumousvastaisen taistelun erikoiset olosuhteet vaativat ylittämään lakien puitteet;

* Tässä on todennäköisesti virhe. Kansankomissaarien Neuvoston hyväksymässä päätöksessä puhutaan halkojen kuljetuksesta. *Toim.*

(β) tällaisesta ilmoituksesta tiedotetaan viipymättä kirjallisesti KKN:lle ja lähetetään jäljennös paikallisille ja asianosaisille viranomaisille.

- III. Kaikissa niissä tapauksissa, kun neuvostovallan viranomaisten tai virastojen välillä syntyy selkkauksia tai kahnausta tai väärinkäsityksiä tahi kiistaa toimivallan rajoista y.m.s., kaikki kyseiset henkilöt ja virastot ovat velvollisia laatimaan viipymättä aivan suppean pöytäkirjan, jossa on ehdottomasti osoitettu päivämäärä, paikka, viranomaisten tai virastojen nimet ja mainittu lyhyesti (ei selitetty) asian olemus. Pöytäkirjan jäljennös toimitetaan ehdottomasti toiselle osapuolelle.
- IV. Samanlaiset suppeat pöytäkirjat on velvollinen laatimaan jokainen neuvostovallan viranomainen tai virasto, jos kuka tahansa Tasavallan kansalainen tekee valituksen tämän viranomaisen tai viraston minkä tahansa toimenpiteen (tai vitkutuksen y.m.) johdosta. Valituksen tehneelle kansalaiselle toimitetaan ehdottomasti jäljennös ja toinen ylemmälle virastolle.
- V. Ilmeisen perusteettomasta karkeaksi rikokseksi katsottavasta pöytäkirjan vaatimisesta uhkaa syytteesen pano.
- VI. Kieltäytyminen antamasta pöytäkirjaa, johon on selvästi kirjoitettu viranomaisen nimi, on raskas virkarikos.

Ehdotan: KK hyväksyy *periaatteessa* ja antaa Oikeusasiamin kansankomissariaatin tehtäväksi muotoilla tämän asetuksen¹⁰³.

2/XI 1918.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI LASTENKODEISTA¹⁰⁴

- 1) Sosiaalihuollon komissariaatin asetusehdotus hylätään.
- 2) Sosiaalihuollon ja Kansanvalistusasiain komissariaattien tehtäväksi annetaan sopia 5. VI 1918 annetun asetuksen 3. §

vastaavasti (Asetuskokoelman 507. artikla, n:o 39) siirtämistä järjestyksestä ja -ajasta¹⁰⁵.

3) Kumpikin komissariaatti veloitetaan kokoamaan ja esittämään KKN:lle 2 kuukauden kuluessa tiedot orpokotien ja muiden niiden kaltaisten laitosten tosiasiallisesta tilasta, määrästä y.m.

Kirjoitettu marraskuun 19 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

LISÄYS ASETUSEHDOTUKSEEN VÄESTÖN ELINTARVIKEHUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ

e) Osuusliikkeiden varastoja ja kauppoja ei kunnallisteta*.

Niillä paikkakunnilla, joilla neuvostovallan paikalliselimet ovat ennen k.o. asetuksen julkaisemista kansallistaneet tai kunnallistaneet osuusliikkeet ja pakkoluovuttaneet tai takavarikoineet osuuskauppojen tavaravarastot, on perustettava uudelleen kaikki nämä osuusliikkeet, palautettava niille kaikki tavarat, puuttuvasta tavaraerästä on tehtävä tilitys eikä osuusliikkeiden lailliselle toiminnalle saa vastedes asettaa esteitä.

Huomautus:

Osuusliikkeitä uudelleen järjestettäessä on pidettävä ehdottomasti huoli siitä, etteivät vastavallankumoukselliset tai kulakit pääse ohjaamaan niiden toimintaa väärään suuntaan ja että köyhälistökomiteat sekä paikallisneuvostot ehdottomasti valvovat niitä tiukasti.¹⁰⁶

Kirjoitettu marraskuun 21 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

* Hyväksytyssä asetuksen tekstissä: »kansallisteta». *Toim.*

PUOLUSTUSNEUVOSTON TEHTÄVISTÄ JA TYÖN JÄRJESTELYSTÄ¹⁰⁷

Työläisten ja talonpoikien
puolustusneuvoston 1. istunto

1

1. XII 1918.

1. *Yleiskatsaus tehtäviin.*
2. *Lisättävä ammattiliitoista.*
3. *Töiden suoritusjärjestys.*

Yleiskatsauksen
aiheet:

- | | |
|---|---------------------|
| I | 1. Elintarvikeasiat |
| | 2. Rautatieliikenne |
| | 3. Sotilashuolto |
4. *Sivistyneistön mobilisointi*
 5. *Teknisten voimien »*
 6. *Polttoaine.*
 7. *Valtionvalvonta ja Ylin sotilasinspektio.*

2

I. Tehtävä Elintarvikekomissariaatille —
laadittava 4 päivän sisällä hankintojen jouduttamis- ja lisäämissuunnitelma, lähetettävä
Puolustusneuvostolle

}

Militari-
sointi

Elintarvikeasiain komissariaatissa on muodostettava osasto huolehtimaan elintarvikkeiden *jakelun* parantamisesta, *jakelukoneiston parantamisesta.*

Yhdistetään Yli-intendentuuri ja Elintarvikekomissariaatti | + kulkulaitoksen elintarviketoimikunta |. Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan käsittelemään sellaiset kysymykset kuin (a) elintarvikkeiden toimittaminen Tullan patruunatehtaan | + Simbirskin patruunatehtaan | 3. vuorolle

(b) puna-armeijalaisten muona-annoksen myöntäminen työläisille turpeennostossa ja hiilenlouhinnassa Moskovan alueella *sekä polttopuiden hankinnassa.*

II. Palkintoasiain valiokunta. Yhteisvastuuta koskevien asiain komissio.

II kysymystä tutkimaan muodostettu 3 komissiota.

Valtionvalvonta. Lentävä valvonta.

III.

IV ja V. Krasinille
Krasin + Nevski + Gorbunov¹⁰⁸

VI. Polttoainekomissio: Lenin,
Rykov,
Volkovski,
Nevski,
Radtshenko.¹⁰⁹

Kysymys valtuutetuista vs* urakoitsijat.

VII. *Ylin sotilasinspektio.*

3

- 1) Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan esittämään pikaisesti suunnitelma, miten voidaan lisätä ratkaisevasti niin viljan- kuin myös rehunhankintoja.
- 2) kolmikkojen määrää lisättäessä niihin on nimitettävä paikallisia elintarvikehankintaelinten työntekijöitä.
- 3) tov. Krasinin tehtäväksi annetaan suorittaa kiireellinen tutkimus Pietarin jalkinevarastojen hyväksikäytöstä. (Elintarvikekomissariaatin obervarasto** Hodynkalla)
- 4) velvoitetaan tiedottamaan viipymättä puheenjohtajalle lyhyesti vaatimukset tai lyhyet maininnat epäkohdista.

Kirjoitettu joulukuun 1 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON POLTTOAINEKOMISSIION PÄÄTÖKSEKSI¹¹⁰

- 1) Radtshenko, polttoaineviisikon puheenjohtaja, omistaa päivittäin enintään 2 tuntia Turvekomitealle.
- 2) Metsäkollegiota kehoitetaan tekemään jo tänään virallinen valitus sen johdosta, että varojen antoa pitkitetään¹¹¹.

* — versus — verrattuna; suhteessa. *Toim.*

** Saks. ober — ylin. Tarkoitetaan varastoa, joka oli VSFNT:n Elintarvikeaslain kansankomissariaatin välittömässä hallinnassa. *Toim.*

- 1) Metsäkollegion tehtäväksi annetaan sopia 2 päivän kuluessa Sotalaitoksen kanssa
 - a) laista, joka koskee asepalveluksen lykkäämistä metsä- ja ajotyöläisten kohdalla
 - b) laista, joka koskee väestön mobilisointia metsätöihin.
- 2) Maatalouskomissariaattia vaaditaan täyttämään viipymättä KKTN:n määräys ja julkaisemaan metsäkollegion valvomana huomenna, 3. XII, päätös hakkuupalstojen määräämisestä ja hakkuulupien antamisesta.
- 3) Maatalouskomissariaatin ylintä metsäosastoa varoitetaan, että jos vitkutus jatkuu ja metsäkollegiolta tulee vielä yksikin valitus, ylimmän metsäosaston henkilökunta vangitaan ja pannaan syytteeseen.
- 4) Metsäkollegiolle annetaan oikeus tarkastaa kaikkien taloushaarojen varastoissa sahojen ja kirveiden määrä (t.s. annetaan lupa tarkastaa varastokirjat ja varastot).

2/XII.

V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu joulukuun 2 p:nä 1918**Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

YEK:n TOIMINTAA KOSKEVAT EHDOTUKSET¹¹²

Johtajien tulee olla puolueen jäseniä, jotka ovat olleet puolueessa vähintään kaksi vuotta.¹¹³

On muokattava uudelleen YEK:n kulkulaitososaston ohjesäännöt.¹¹⁴

On vahvistettava *a m m a t t i l i i t t o*- ja puoluejärjestöjen oikeus *mennä takaukseen* henkilön puolesta.

Valheellisten ilmiantojen tekijöitä on vainottava ankarammin ja rangaistava ampumalla.

Kansankomissaareille on annettava oikeus mennä takaukseen henkilön puolesta, kun kaksi kollegion jäsentä allekirjoittaa pyynnön.

Oikeus osallistua tutkinnan suorittamiseen myönnetään¹¹⁵ j.n.e.

Teknikkovoimien ja yleensä sivistyneistön rekisteröinnin voimaan saattamisen yhteydessä on varoitettava, että ne, jotka eivät ole rekisteröineet itseään, menettävät oikeuden takaustodistusten saantiin.

On laajennettava viipymättä valituksia ja asiain jouduttamista koskevia pyyntöjä käsittelevää YEK:n osastoa.

Kirjoitettu joulukuun 3 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUKSIA ELINTARVIKEHANKINTOJEN JOUDETTAMISESTA JA LISÄÄMISESTÄ¹¹⁶

- 1) elintarvikearmeijan sotilaat on vaihdettava
- 2) jälkeen jääville seuduille y.m. erikoiskomissaareja, järjestäjiä, joille erikoistehtävät ja palkkiot...
- 3) Elintarvikekomissariaatin koneisto, uudistus ja koneiston »ravistelu».
- 4) *työläisinspektio...*

Konkreettisten yksityiskohtaisten tehtävien suunnittelu erillisiä, paikallisia kansantalousneuvostoja varten, kilpailuhaasteet...

Paikalliset sotilasviranomaiset veloitetaan antamaan elintarvikehankintaelinten käyttöön *ne ja ne* (määrättävä mitkä) sotilasyksiköt suorittamaan »elintarvikearmeijan» tehtäviä.

Kirjoitettu joulukuun 4 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TYÖVÄEN ELINTARVIKEINSPEKTION JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAN SÄÄNNÖSLUONNOKSEN JOHDOSTA¹¹⁷

1

LUONNOS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI

Säännöllisesti

- 1) tarkastettava konkreettisia tapauksia, joissa tietyt tehtävät, Elintarvikekomissariaatin ja elintarvikehankintaelin-

- ten tarkasti määrämät tehtävät suoritetaan nopeasti;
- 2) järjestettävä yhteyksiä työläis- ja muihin työtätekeviin joukkoihin ja mobilisoitava niitä säännöllisesti osallistumaan elintarvikkeiden kuljetukseen ja jakeluun, aluksi todistajina, sitten inspektion jäseninä;
 - 3) *k a i k k i* työläisinspektion elimet on velvoitettava tekemään joka viikko selkoa toiminnastaan ammattiliittojen paikallis- ja keskuselimille;
 - 4) neuvottelevia jäseniä...*

2

HUOMAUTUKSIA SÄÄNNÖSLUONNOKSEN JOHDOSTA

Kyseistä luonnosta on korjattava siihen suuntaan, että (1) työväen elintarvikeinspektion tehtäväksi asetettaisiin selvästi ei ainoastaan asiainhoitoon perehtyminen, vaan pääasiallisesti elintarvikehankintaelinten toimintaan liittyvien konkreettisten tapausten tosiasiallinen tarkastus elintarvikkeiden hankinnan, kuljetuksen ja jakelun alalla;

— edelleen (2) työväen elintarvikeinspektion velvollisuudesta luoda elintarvikepolitiikan ja työläis- sekä muiden työtätekevien joukkojen välinen yhdysside ja saada ne osallistumaan yhtenä miehenä (ensi toimenpiteenä osallistuminen todistajina) elintarvikeasiain hoitoon.

(3) — että työväen elintarvikeinspektio velvoitettaisiin tekemään joka viikko selostus toiminnastaan työväenluokan ja muun työtätekevän väestön laajoille joukoille ennen kaikkea ammattiliittojen kautta.

Kirjoitettu joulukuun 5 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PATRUUNAKOMISSIION ISTUNNOSSA TEHTYJÄ MERKINTÖJÄ¹¹⁸

Patruunakomission 1. istunto joulukuun 5 pnä 1918

Tulan patruunatehdas.

Toimenpiteet tuottavuuden kohottamiseksi:

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

Uusi johtokunta.

Palkinnot.

3. vuoro (+ 2000 henkilöä).

Vapautuminen riippuvaisuussuhteesta työnvälitystoimistoon (Tulan).

Kaluston *lisääminen* (Pietarissa jäljellä olevasta).
Tuotannon tilinpito ja tilastointi: joka viikko.

Ulkomaiset esikuvat.

Kuinka saadaan kootuksi kautta Venäjän hyviä ammattimiehiä?

Spesialistien kutsuminen ulkomailta.

Tehtävä Tieteellis-tekniselle osastolle.

Tuotannon oikean viikoittaisen tilinpidon järjestäminen.

Patruunia päivässä yhtä työläistä kohden:

1916 : 240

1918 : 225

Tehtaan tuotantokyky

1916 maximum : 35 miljoonaa

1918: kuukaudet XII — 16—18—20

(mahdollisesti jopa 25—27) milj.

1919: I — 16—20

II — 18—25

III — 20—27

IV — 22—29

V — 25—31

VI — 28—33

VII — 35

Kuukauden tai kahden kuluttua järjestettävä 3 vuoroa.

Kirjoitettu joulukuun 5 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
kästikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN YLEISVENÄLÄISEN PANKKIVIRKAILIJAIN KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISESTA

Pankkivirkailijain (kummankin liiton) edustajakokous viipymättä, 10 päivän kuluessa, ja tasapuoliset toimikunnat edustajakokouksen koollekutsumista varten.¹¹⁹

Samanlaiset tasapuoliset toimikunnat sabotoinnin tarkastamista, selvittämistä ja paljastamista varten.

Luottolaitoksen ammattiyhdistyksen johtavien työntekijäin ryhmille on annettava viipymättä tarkat, yksityiskohtaisen tarkat käytännölliset tehtävät pankkien kansallistamistoiminnan alalla ja määrättävä lyhyt aika niiden suorittamista varten.

*Kirjoitettu 1918 joulukuussa,
viimeistään 6 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

TEKSTIILIKOMITEAN RAHOITUSTA KOSKEVAT EHDOTUKSET¹²⁰

Jokaviikkoinen selostus siitä, kuinka monen *kassan* (osaston tai laitoksen) tilit on saatettu tasoihin.

Jokaviikkoinen selostus siitä, kuinka paljon tuotteita jokainen päähallinto ja suurtehdas on toimittanut eri paikkoihin ja kuinka paljon on jaettu väestölle.

- 1) Kansanpankin harjoittama maksuliikkeen valvonta — kassan tasoissa pito.
- 2) »Tavaravaihdon» valvonta tuotteen kuljetuksen ja kuluttajalle toimittamisen kohdalta.
- 3) Entisten kapitalistien tai tuotantolaitosten entisten omistajien henkilökohtainen vastuu kaikissa päähallinnoissa ja keskuskomiteoissa (vangitseminen, entisten kapitalistien ampuminen, heidän perheidensä pidättäminen)¹²¹.
- 4) Elintarvikekomissariaatti veloitetaan antamaan heikoimmalla alalla, tuotteen jaon alalla, kaupan ja teollisuuden toimihenkilöiden *liitolle liittona* tiettyjä käytännöllisiä tehtäviä, joista liiton koko jäsenistö on yhteisvastuussa.

Kirjoitettu joulukuun 14 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

G. V. TSHITSHERINILLE¹²²

Tov. Tshitsherin! Meidän on järjestettävä *kiireisesti* (vahvistettava KK:ssa ennen »spartakistin»¹²³ lähtöä) kansainvälinen sosialistikonferenssi III Internationaalien perustamista varten.

(Berliinissä (julkisesti) tai Hollannissa (salaisesti) *sanokaamme 1. 11 1919*)

[yleensä hyvin pian]

Sitä varten tulee

- (a) muotoilla toimintaohjelman *perusteet* (mielestäni voidaan
 (α) ottaa *bolshevismien* teoria ja käytäntö — annettakoon *Buharinin* tehtäväksi esittää lyhyesti teesien muodossa mikäli mahdollista. Puhukaa Buharinille — ehkä *osan voi ottaa* minun ohjelmaluonnoksestani*
 (β) edelleen ottaa »*Was Will der Spartacusbund?*»). α+β antavat kyllin selvät *toimintaohjelman perusteet*;
- (b) määritellä *III Internationaalien pohja* (järjestöllinen) (ei mitään yhteistä sosialipatrioottien kanssa);
- (c) esittää sanokaamme kolme rubriikkia käsittävä puolueiden luettelo
 αα) puolueet ja ryhmät, joita voimme täydellä syyllä pitää *jo* III Internationaalien periaatteiden kannalla olevina ja kyllin solidaarisina III Internationaalien *muodollista* perustamista varten;
 ββ) puolueet, jotka ovat *lähellä* sitä ja joiden *odotamme* lähentyvän ja yhtyvän siihen;
 γγ) sosialipatrioottisten puolueiden *sisäiset* enemmän tai vähemmän *bolshevismia* lähellä olevat ryhmät ja virtaukset.

Liitän mukaan likimaisen luettelon (s. 4)** , sitä on huolellisesti harkiten täydennettävä.

Ketä *kutsumme* konferenssiimme? Ainoastaan αα+ββ+γγ ja ainoastaan niitä, jotka (1) kannattavat päättävästi erkaantumista sosialipatriooteista (t.s. niistä, jotka tukivat suoraan tai välillisesti porvarillisia hallituksia 1914—1918 imperialistisen sodan aikana); 2) *kannattavat* sosialistista val-

* V. I. Lenin tarkoittaa puolueen uuden ohjelman luonnosta koskevia aineistoja (ks. Teokset, 24. osa, ss. 451—475; 27. osa, ss. 136—141). *Toim.*

** Ks. luetteloä tämän kirjeen lopussa. *Toim.*

lankumousta *nyt* ja proletariaatin diktatuuria; 3) kannattavat *periaatteessa* »neuvostovaltaa» ja vastustavat työmme *rajoittamista* porvarillisen parlamentarismin puitteisiin, vastustavat siihen *alistumista* ja *ovat* sillä *kannalla*, että neuvostovalta on *korkeammantyyppistä* valtaa ja *lähempänä* *sosialismia*.

Ehkä on lisättävä: emme ehdota, että *koko* III Internationaalin olisi viipymättä nimitettävä itsensä »kommunistiseksi», mutta *asetamme päiväjärjestykseen (käsiteltyväksi) kysymyksen*, että on luovuttava päättävästi »sosialidemokraattisen» ja »socialistisen» puolueen nimistä ja nimitettävä puolueita *kommunistisiksi*.

Perustelut *teoreettiset*

Engels ja Marx

historialliset

II Internationaalin vararikko
socialipatriotismin häpeä

käytännölliset

ovat jo hyväksyneet

Venäjä

Suomi

Saksalainen Itävalta

Hollanti

Unkari

Pyydän käymään *kiireesti* käsiksi tähän työhön ja laatimaan, yhdessä Buharinin kanssa, *luonnoksen* kaikista näistä kohdista. *Vastatkaa minulle heti, vaikkapa lyhyesti.*

Tervehdys! *Lenin*

Mittapuuksi ei saa missään tapauksessa ottaa »zimmerwaldilaisia».

(*αα*) Spartakusbund (Saksa)

Suomen kommunistinen puolue

Saksal. Itävallan kommunistinen puolue

Unkarin

» »

Hollannin

» »

Venäjän

» »

Ukrainan

» »

Eestin

» »

Latvian

» »

ββ } Bulgarian tesnjakit

} Romanian puolue?

γγ ((Sveitsin sosdempuolueen
vasemmistolaiset ja nuoret

- ββ Skotlannin sosialistinen puolue
- αα Ruotsin vasemmistososdemit
- ββ Norjan sosdempuolue
- ββ Tanskan sosdemryhmä (Marie Nielsen)
- ja bolshevismia lähellä olevat syndikalistit
- γγ Lorient'n ryhmä Ranskassa
- ββ »Liiga» Yhdysvalloissa
(vai Debsin kannattajat?)

Luulemme, että lähentyvät ja yhtyvät

{	Britishannian sosialistinen puolue... ββ
{	Italian sosialistinen puolue... ¹²⁴ ββ

*Kirjoitettu joulukuun
27 tai 28 pnä 1918*

*Julkaistu ensl kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

OHJEKIRJELMÄ TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKIEN LUKEMISTON LAATIMISESTA

Tehtävä: on laadittava 2 viikon kuluessa lukemisto talonpoikia ja työläisiä varten.

Lukemiston tulee koostua erillisistä, itsenäisistä, 2—4 painosivua käsittävistä lehtisistä, joista jokainen on tavallaan ehyt kokonaisuus.

Esityksen on oltava mahdollisimman helppotajuista, aivan kehittymättömälle talonpojalle tarkoitettua. Lehtisten luku: 50—200; kirjan ensimmäisessä niteessä 50.

Aiheet: Neuvostovallan rakentaminen, sen ulko- ja sisäpolitiikka. Esimerkiksi: mitä on neuvostovalta. Kuinka maata on hallittava. Laki maasta. Kansantalouselineuvostot. Tehtaiden kansallistaminen. Työkuri. Imperialismi. Imperialistinen sota. Salaiset sopimukset. Kuinka tarjosimme rauhaa. Minkä puolesta sodimme nyt. Mitä on kommunismi. Kirkon erottaminen valtiosta. Ja niin edelleen.

Voidaan ja tulee käyttää vanhoja hyviä lentokirjasia, muokata vanhoja artikkeleja.

Lukemiston on annettava aineistoa sekä julkisia esitelmä-

sarjoja että kotilukemista varten, erillisten kirjasten julkaisemista sekä muille kielille kääntämistä varten (vähäisin lisäyksin).

Kirjoitettu joulukuussa 1918

*Julkaistu ensi kerran
kesäkuun 1 p:nä 1936
»Pravda» lehden 149. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjärjennöksen mukaan*

MUISTIINPANOJA HARKOVIN AUTTAMISESTA¹²⁵

- 1) Lähetettävä Harkoviin mahdollisimman paljon rahaa.
- 2) KKTN:n lähetettävä sinne mahdollisimman kiireesti kangastavaraa y.m. ...
- 3) Muodostettava Harkoviin keskus...

Lähetettävä työntekijöitä
järjestäjiä, vaikkapa muutamia — elintarvikehankintoihin
perehtyneitä¹²⁶

*Kirjoitettu 1919
tammikuun 3 ja 17 p:n
välisellä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI OSUUSTOIMINNASTA¹²⁷

I. On koottava tiedot siitä, miten osuuskunnat ovat käytännössä toteuttaneet neuvostopolitiikan peruslinjaa, nimittäin sitä, että

(1) osuustoimintaan vedetään mukaan koko väestö ja johtavaa osaa osuuskuntien asiain hoidossa esittää proletaarinen ja puoliproletaarinen väestö.

(2) huolto ja jakelu järjestetään sillä tavalla, että köyhälistö (= proletaarit + puoliproletaarit) todella hyötyisi (saisi tavaroita y.m.) *kaikkien* viljaylijäämien luovuttamisesta valtiolle.

ad 1* KKTN:n osuustoimintaosaston ja Elintarvikekomissariaatin tehtäväksi annetaan koota nämä tiedot

* — 1. kohtaan. *Toim.*

yhdessä Tilastollisen Keskushallinnon kanssa. Selostus 2 viikon kuluttua.

- II. Elintarvikekomissariaatin tehtäväksi annetaan laatia ohjesäännöt neuvostojärjestöjen osuuskuntaedustajista ja järjestää propaganda- ja organisaatiotyö tämän toteuttamiseksi.
- III. Työläisosuuskuntien tehtäväksi annetaan turvata työläis- osuuskunnille enemmistö Kulutusosuuskuntien Keskusliiton hallinnossa ja pitää huoli siitä, että siihen saadaan kokeneita käytännön miehiä, *kommunisteja*.
- IV. Krestinskin tehtäväksi — asetusehdotus kulutuskommuuneista.

Kirjoitettu tammikuun 28 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJASTOTOIMEN TILASTA

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI¹²⁸

Valistusasiain kansankomissariaatin kirjasto-osaston tehtäväksi annetaan julkaista joka kuukausi ja toimittaa KKN:lle lyhyet tosiasiatiedot KKN:n 7.VI 1918 ja 14.I 1919 tekemien päätösten tosiasiallisesta toteuttamisesta sekä kirjastojen ja lukusaliin määrän tosiasiallisesta kasvusta ja kirjojen levikin lisääntymisestä väestön keskuudessa.

Kirjoitettu tammikuun 30 p:nä 1919

*Julkaistu helmikuun 1 p:nä 1919
»Izvestija VTsIK» lehdessä 23. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TOIMILUVAN MYÖNTÄMISESTÄ SUUREN POHJOISEN PÄÄRADAN RAKENTAMISEEN¹²⁹

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI

1) KKN katsoo radan suunnan ja yleissuunnitelman hyväksyttäväksi;

2) katsoo toimilupien myöntämisen ulkomaisen pääoman edustajille yleensä, periaatteen kannalta mahdolliseksi tuotantoimien kehitystä silmälläpitäen;

3) katsoo kyseisen toimiluvan myöntämisen toivottavaksi ja sen täytäntöönpanon käytännöllisesti välttämättömäksi;

4) aloitteentekijöitä kehoitetaan käytännöllisen ja lopullisen päätöksen teon jouduttamiseksi esittämään todisteet siitä, että he ovat todella yhteydessä solideihin kapitalistisiin suuryrityksiin, jotka kykenevät suorittamaan työt ja toimittamaan rakennusaineet;

5) erikoinen toimikunta veloitetaan esittämään 2 viikon kuluessa lopullinen sopimusluonnos;

6) sota-asiain komissariaatti veloitetaan esittämään 2 viikon kuluessa lausunto strategiselta ja sotilaalliselta kanalta.

Kirjoitettu helmikuun 4 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
kästkirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI MAATILOJEN LUOVUTTAMISESTA TEOLLISUUSLAITOKSILLE

Kysymyksen lopullinen ratkaisu siirretään tiistaihin.

Maatalouskomissariaatilta vaadittava lauantaihin mennessä tiedot seuraavista kysymyksistä:

- 1) neuvostotilojen määrästä,
- 2) niiden muodostamisesta ja siitä, mitä on tehty tällä alalla,
- 3) agronomien määrästä,
- 4) tosiasiallisesta kylvöihin valmistautumisesta,
- 5) tosiasiallisesta kylvösiementen määrästä,
- 6) samoin maatalouskoneista.

KKTN veloitetaan esittämään tiedot siitä, 1) kuinka paljon maa-anomuksia on saatu työläisiltä, 2) millaista koke-musta työläisillä on maanviljelyn järjestämisestä*.

Kirjoitettu helmikuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan konekirjoitustekstin
mukaan, johon V. I. Lenin
on tehnyt lisäyksiä*

* Lähteessä, jonka mukaan asiakirja julkaistaan, 5. ja 6. kohta on kirjoitettu V. I. Leninin käsialalla. 1., 3. ja 4. kohdan sekä viimeisen kappaleen 1. ja 2. kohdan Lenin on kirjoittanut helmikuun 13 pnä 1919 pidetyn KKN:n istunnon päiväjärjestykseen; ne liitettiin ilman muutoksia päätöksen tekstiin.
Toim.

VKP(b):n KK:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN ELINTARVIKKEIDEN LUOVUTUSVELVOLLISUUDESTA UKRAINASSA¹³⁰

Antaessaan tällaisen määräyksen VKP:n KK kehottaa pitämään ohjeena säädettyä periaatetta: köyhiltä talonpojilta ei mitään, keskivarakkaalta kohtuullisesti ja rikkaalta paljon.

Kehotamme määrittelemään ylijäämät mahdollisimman suuriksi, *esimerkiksi* 500 miljoonaksi puudaksi koko Ukrainassa, mutta pakkoluovuttamaan yhden viides- tai kymmenesosan.

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

SAKSAN RIIPPUMATTOMIEN VETOOMUKSEN JOHDOSTA¹³¹

Venäjällä onnistuu nykyään saamaan harvoin ulkomaisia lehtiä: saartorengas, johon ententevaltojen »demokraattiset kapitalistit» ovat meidät sulkeneet, vaikuttaa näköjään tehokkaasti. He pelkäävät tutustuttaa Amerikan, Englannin ja Ranskan sivistyneitä työläisiä sivistymättömään ja raakaan bolshevismiin, pelkäävät, että tämän raa'an bolshevismin maassa saadaan tietää bolshevismien menestyksestä Lännessä.

Totuutta ei kuitenkaan voida salata, toimikoonpa uuden »Pyhän liiton» santarmisto kuinka uutterasti hyvänsä!

Hiljattain onnistuin näkemään joitakuuta berliiniläisen »Vapaus» lehden, Saksan n.s. »riippumattoman» sosialidemokratian äänenkannattajan, numeroita. 74. numeron (11. 11 1919) etusivulla on julkaistu laaja vetoamus: »Saksan vallankumoukselliselle proletariaatille», jonka ovat allekirjoittaneet puolueen keskuskomitea ja Saksan perustavassa kokouksessa oleva puolueen edustajaryhmä. Sanotun vetoomuksen aatteet tai oikeammin sanoen aatteettomuus ovat siksi kuvaavia eivät ainoastaan Saksan työväenliikkeelle, vaan myös ko-

ko maailman työväenliikkeelle, että niitä kannattaa tarkastella huolellisesti.

Aluksi haluan kuitenkin poiketa asiasta ja mainita erästä mieskohtaisiin muistelmiini liittyvästä seikasta. Riippumattomien ryhmän jäsenten allekirjoitusten joukossa näin m.m. Segerin ja Lauckantin nimet ja muistin kolmen vuoden takaisen episodin. Tapasin Lauckantin Bernissä zimmerwaldilaisten neuvottelukokouksessa¹³². Tämä ilmeisesti vaikutusvaltainen berliiniläinen työmies teki silloin kahtalaisen vaikutuksen: toisaalta hänen vakava vallankumouksellinen toimintansa joukkojen keskuudessa, toisaalta hämmästyttävä teoreettisten* puute ja hirveä lyhytnäköisyys. Lauckantia eivät miellyttäneet jyrkkäsanaiset hyökkäilyni Kautskya (riippumattomien aatteellista »johtajaa» tai heidän aatteettomuutensa johtajaa) vastaan, mutta hän ei kieltäytynyt auttamasta minua, kun huonoa saksan kielen taitoani epäillen näytin hänelle kirjoittamani lyhyen saksankielisen puheeni tekstin**, jossa siteerasin »Amerikan Bebelin» Eugene Debsin sanoja, että hän antaisi pikemminkin ampua itsensä kuin suostuisi äänestämään määrärahojen myöntämistä imperialistista sotaa varten ja että hän, Debs, suostuisi sotimaan ainoastaan sodassa, jota työläiset käyvät kapitalisteja vastaan. Ja toisaalta, kun näytin Lauckantille hirveän kuohuksissani erästä Kautskyn artikkelin kohtaa, jossa tämä tuomitsi työläisten katumielenosoitukset seikkailuna¹³³ (kysymys oli Vilhelm II ajoista), Lauckant vastasi minulle olkapäitään kohauttaen niin rauhallisesti, että saattoi minut suunniltani: »eivät työläiset meillä lue sitä kovinkaan huolellisesti! Ja onko minun pakko hyväksyä jokainen Kautskyn kirjoittama rivi?»

*Kirjoitettu 1919 helmikuun
jälkipuoliskolla*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoituksesta on ilmeisesti jäänyt pois sana »harrastusten» tai »tietojen». *Toim.*

** Ks. Teokset, 22. osa, ss. 116—117. *Toim.*

**EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI
YEK:n, YEK:n KULKULAITOSOSASTON
JA KULKULAITOSKOMISSARIAATIN KESKINÄISTEN
SUHTEIDEN SÄÄNNÖSTELYSTÄ
JA KIRJE PUOLUSTUSNEUVOSTON
JÄSENILLE**

Puolustusneuvoston päätös

28. II 1919.

YEK:n, YEK:n kulkulaitososaston ja Kulkulaitoskomissariaatin suhteiden säännöstelemiseksi säädetään seuraavaa: Tov. Beljakov komennetaan Kulkulaitoskomissariaatin puolesta YEK:n kulkulaitososastoon vakinaista yhteydenpitoa varten ja vakinaiseen työhön.

Kulkulaitoskomissariaatti antaa rautateille määräyksen, että kaikki EK:ta vastaan tehdyt valitukset lähetetään *yksinomaisesti* Kulkulaitoskomissariaatin kollegion jäsenelle Beljakoville.

EK velvoitetaan valvomaan, että lastien purkamisesta huolehtivat elimet ja järjestöt purkavat lastit ajoissa, ja saattamaan ne vastuuseen, ellei purkaminen tapahdu EK:n määräämän ajan kuluessa.

YEK:n kulkulaitososaston paikallisosastoille myönnetään oikeus käyttää rautatielaitoksen lennätintä maksua vastaan; tarpeettomasta lennättimen käytöstä seuraa ankara edesvastuu. Tarkat ohjeet lennättimen käytöstä ja maksutavoista julkaisevat kulkulaitoskomissaari ja YEK:n puheenjohtaja yhteisestä sopimuksesta.

YEK:n kulkulaitososaston käytettäväksi annetaan entiset rautatiepoliisin huoneistot, mistä Kulkulaitoskomissariaatti antaa erikoisen määräyksen. Tovereiden Dzerzhinskin ja Skljanskin tehtäväksi annetaan julkaista yhteinen ohje sotilasvartiostojen häätämisestä kyseisistä huoneistoista.

Muonituksen YEK:n kulkulaitososasto saa rautateiden elintarvikehankintaelimiltä yleisten perusteiden mukaan.

Niin kauan kuin rautateillä on voimassa Puolustusneuvoston julistama sotatila, EK:n kulkulaitososaston piirikuntasastot oikeutetaan soveltamaan korkeinta rangaistusta lahjusten otosta sekä rahtitavaroiden ja rautatiemateriaalien anastuksesta tavattujen henkilöiden sekä jatkuvaan hurjasteeluun syyllistyneiden viranhaltijain suhteen.

Puolustusneuvoston jäsenille

28. II 1919.

Ehdotetuista kohdista olen sopinut neuvottelussa 28/II tovereiden Nevskin ja Dzerzhinskin kanssa.

Pyydän kaikkia Puolustusneuvoston jäseniä allekirjoittamaan ne, jotta tämä *erittäin tärkeä* sopimus voitaisiin saattaa viipymättä voimaan.

Jos ilmenee vakavia erimielisyyksiä, pyydän lähettämään minulle heti puhelinsanomana *korjausta koskevine teksteineen*.

Puolustusneuvoston pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

**PUHE SOSIAALIHUOLTOKOMISSARIAATIN
ÄITIYS- JA LASTENSUOJELUOSASTON
AGITAATTORIKURSSEILLA**

MAALISKUUN 8 pnä 1919

Tov. Lenin aloitti puheensa kurssilaisten kirjeen viimeisestä lauseesta kehottaen heitä pitämään sanansa ja luomaan lujan selusta-armeijan.¹³⁴ Uuden yhteiskunnan rakennustyötä voidaan lujittaa vain naisen, hänen harkitsevuutensa ja tietoisuutensa avulla; samalla Lenin viittasi siihen haittaan, jota valveutumattomien naisten joukot ovat tuottaneet aikaisemmissa vallankumouksissa.

*Julkaistu 1919 kirjasessa
»Sosiaalihuollon
kansankomissariaatti.
Äitiys- ja lastensuojeluosaston
toimintakertomus ajalta
1. V 1918—1. V 1919»*

*Julkaistaan kirjasen
tekstin mukaan*

**KKTN:n KIRJAPAINO-OSASTOA KOSKEVAN KKN:n
PÄÄTÖKSEN HAHMOTELMA**

1) Komissio yhdistämistä ja keskitystä sekä tarpeen vaatiessa asetusehdotuksen laatimista varten.

2) Tilastotiedot vertaamalla toisiinsa

- (1) kirjapaino-osaston johtamia kansallistettuja kirjapainoja
- (2) eri hallinnonhaarojen kansallistettuja kirjapainoja
- (3) yksityisyrityksiä
- 3) Tehtävä: kolminkertaistettava määräajan kuluessa?
- 4) Selostus kuukauden kuluttua?
- 5) Työkuri
- 6) Urakkapalkka
- 7) Tehdaskomiteoiden suhde johtokuntiin.¹³⁵

Kirjoitettu maaliskuun 15 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MUISTIINPANOJA OSUUSTOIMINNASTA

Pitäisiköhän poistaa § 1?

Poistettava §:stä 2 ja §:stä 3 huomautus.

Jokaisessa osuuskunnassa pitää vähintään $\frac{2}{3}$ yleisestä jäsenmäärästä olla sellaisia jäseniä, jotka kuuluvat proletariaattiin tai puoliproletaareihin (s.o. henkilöihin, jotka elävät yksinomaisesti tai ainakin puolittain työvoimaansa myymällä).

Työväen osuuskuntien elimet lähettävät komissaareja osuuskuntiin, joiden jäsenistä yli 10% kuuluu omistaviin luokkiin. Komissaareilla on tarkkailu- ja valvontaoikeus sekä veto-oikeus, joka edellyttää protestoitujen päätösten siirtämisen KKTN:n elimille lopullisen päätöksen tekoa varten.

|| *Missä saattaa ilmetä kauppa- ja teollisuusalan toimihenkilöiden liittojen käytännöllinen yhteistoiminta?*

|| *Voitaisiinko säätää joukko merkittäviä palkintoja ja etuisuuksia niille osuuskunnille, jotka ovat saaneet mukaan koko väestön?*

Kunnallishallitukset, jotka ryhmittävät koko väestön kunnan myymälöiden ympärille.

*Kirjoitettu 1919 maaliskuussa,
viimeistään 16 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI TYÖLÄISRYHMIEN LÄHETTÄMISESTÄ TYÖHÖN ELINTARVIKEALALLE JA KULKULAITOKSEEN

Ottaen huomioon, että Tasavaltaa uhkaa erittäin suuri vaara elintarvikepulan ja kulkulaitoksen kriisitilan kärjistyksen seurauksena, VKP:n KK päättää:

antaa tovereiden Kamenevin
Zinovjevin
ja Stalinin

tehtäväksi muodostaa vaikutusvaltaisten työläisten ryhmiä ja junia yhdessä Elintarvikeasiain ja Kulkulaitosten kansankomissariaattien sekä TpKK:n kanssa ja lähettää työhön elintarvikealalle ja kulkulaitokseen.¹³⁶

Lenin

*Kirjoitettu 1919 maaliskuun
äkipuulliskolla, viimeistään 28 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI VILJAN JAKAMISESTA RAUTATIELÄISILLE

Kulkulaitoskomissariaatti ilmoittaa työläisille, että suoritettujen tarkkojen laskelmien nojalla heille taataan ehdottomasti 25 naulan saanti, jos kuljetetaan 6 milj. puutaa kuukaudessa. Kuljettaahan voidaan paljon enemmän. Pitää panna liikkeelle kaikki voimat ja kunnostaa enemmän vetureita. Lisäksi annetaan työn tuottavuuden kohottamisesta *palkkioita* Yleisvenäläisen ammattiliittoneuvoston normien mukaisesti.

Kirjoitettu maaliskuun 31 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

SUHTEISTA KESKIVARAKKAASEEN TALONPOIKAISTOON

S u u n n i t e l m a a n kiireellisistä toimenpiteistä keskivarakkaan talonpojan auttamiseksi:

1) *Keskivarakkaiden talonpoikien* erikoisverotusta on viipymättä vähennettävä.

- 2) Puolueen lähetettävä (3 jokaisesta kuvernementtikomiteasta) varta vasten auttamaan *keskivarakasta talonpoikaa*.
- 3) Keskuksessa muodostettava komissioita (useita) lähetettäväksi eri paikkakunnille *puolustamaan* keskivarakasta talonpoikaa.
- 4) Laadittava ja vahvistettava Kalininin matkasuunnitelma. On tiedotettava julkisesti matkojen määräajoista ja -paikoista, anojain vastaanotoista y.m.
- 5) *Oikeusasiain, Sisäasiain, Maatalouden* y.m. kansankomisariaattien edustajien osallistuminen matkoihin (4. ja 5. §).
- 6) Kampanja lehdistön palstoilla.
- 7) »Manifesti» keskivarakkaan talonpojan puolustamisesta.
- 8) Kommuuneihin liittymisessä käytettyjen *pakkokeinojen* tarkastus (ja lopettaminen).
- 9) *Elintarvikehankintatoimenpiteiden* tarkistus siihen suuntaan, että *keskivarakkaalta talonpojaltta* pakkoluovutetaan, peritään j.n.e. vähemmän.
- 10) Amnestia.
- 11) »Kulakin tunnustaminen».
- 12) Viljan ja rehun luovutusvelvollisuuden osittelu.
- 13) Tunnustetaan käsityöläiset ja kotiteollisuudenharjoittajat.

*Kirjottettu 1919
maalis- ja huhtikuun vaihteessa*

*Julkaisu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitökirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI
MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA PUNA-ARMEIJALAISTEN
EDUSTAJIEN NEUVOSTON YLIMÄÄRÄISESSÄ
KOKOUKSESSA NEUVOSTOTASAVALLAN
ULKO- JA SISÄPOLIITTISESTA TILANTEESTA
TEHDYN SELOSTUKSEN JOHDOSTA
HUHTIKUUN 3 p:nä 1919¹³⁷**

VSFNT:n työväenluokan ja talonpoikaiston edustajien kokous ilmoittaa, että Neuvostotasavallassa on alkanut erittäin vaikea kuukausi. Entente on ryhtynyt viimeisiin epätoivoi-

siin yrityksiin musertaakseen meidät asevoimin. Elintarviketilanne on keväällä kaikkein vaikein, kulkulaitos on hirveän rappiolla.

Sen vuoksi meidät voi pelastaa vain äärimmäinen voimien jännitys. Voitto on mahdollinen. Unkarin vallankumous on lopullisesti todistanut, että Länsi-Euroopassa kasvaa neuvostoliike ja sen voitto on lähellä. Meillä on paljon liittolaisia kaikkialla maailmassa, enemmän kuin tiedämmeekään. Mutta meidän on kestettävä neljä tai viisi vaikeaa kuukautta voittoaaksemme vihollisen.

Kokous tuomitsee armotta vasemmistoeserrät*, menshevikit ja oikeistoeserrät, jotka sanoissa kannattavat neuvostovaltaa tai vastustavat Ententen sotilaallista väliintuloa, mutta *teoissa auttavat valkokaartilaisia* ylyttämällä lakkoihin tai vaatimalla kansalaissodan lopettamista (vaikka olemme tarjonneet rauhaa kaikille¹³⁸) tai myönnytyksiä vapaalle kaupankäynnille j.n.e.

Kokous ilmoittaa kaikille menshevikeille ja eserrille, jotka ovat valmiit auttamaan meitä vaikeassa taistelussamme, että tulemme puolustamaan heidän vapautensa täydellistä turvaamista Neuvostotasavallan kansalaisina.

Mutta kokous julistaa armottoman sodan niille menshevikeille ja eserrille, jotka kirjallisten ja poliittisten »Vsegda Vperjod»¹³⁹ sekä »Delo Naroda»¹⁴⁰ ryhmien lailla *itse asiassa auttavat valkokaartilaisia*.

Kokous kehottaa kaikkia työläisiä, kaikkia työväenjärjestöjä ja kaikkia työtätekeviä talonpoikia jännittämään kaikki voimat neuvostovallan vihollisten torjumiseen, sen puolustamiseen sekä elintarvikkeiden hankinnan ja kulkulaitoksen toiminnan tehostamiseen.

1. Uupuneiden eturivin miesten tilalle on kutsuttava keskitason väkeä, t.s. miehiä, jotka ovat vähemmän kokeneita kuin eturivin työläiset ja talonpojat.

2. Tehostettava yhä enemmän sekä eturivin väen että laajaan massaan kuuluvien työntekijäin lähettämistä elintarvikkealalle, kulkulaitokseen sekä sotilaalliseen työhön.

3. Otettava yhä enemmän valveutuneita työläisiä ja talonpoikia työhön Kulkulaitoksen kansankomissariaattiin ja

* Käsikirjoituksen ensimmäinen sivu ei ole säilynyt. Teksti julkaistaan »vasemmistoeserrät»-sanaan saakka konekirjoitusjäljennöksen mukaan. *Toim.*

Valtionvalvontaan pitäen silmällä työn parantamista sekä virkavaltaisuuden, paperisodan ja virastokankeuden hävittämistä.

4. Nälkää näkevista kaupungeista lähetettävä mahdollisimman runsaasti voimia maatalouteen, kasvitarhatöihin, maaseudulle, Ukrainaan, Donille j.n.e. lisätäksemme viljan tuotantoa.

On jännitettävä kaikki voimat voidaksemme auttaa keski-varakasta talonpoikaa taistelemaan niitä väärinkäytöksiä vastaan, joiden takia hän joutuu usein kärsimään, tukea häntä toverillisesti, panna viralta ne neuvostotyöntekijät, jotka eivät tahdo harjoittaa tätä ainoaa oikeaa politiikkaa tai eivät käsitä sitä.

5. On taisteltava kaikkinaisia väsymyksen, heikkouden ja epäröinnin ilmauksia vastaan ja rohkaistava kaikin tavoin niitä, joilla ilmenee sanottuja ominaisuuksia, karaistava mielenlujutta, kohotettava tietoisuutta ja lujitettava toverikuria. Venäjän työväenluokka ja talonpoikaisto ovat kestäneet suunnattomia vaikeuksia. Äärimmäisen raskaita ovat olleet viime kuukaudet. Mutta kokous vakuuttaa, että työläisten mielenlujuus ei ole murtunut, että työväenluokka pysyy asemissaan, että se voittaa kaikki vaikeudet ja turvaa hinnalla millä hyvänsä sosialistisen Neuvostotasavalan voiton Venäjällä ja koko maailmassa.

*Kirjoitettu 1919 huhtikuussa,
viimeistään 3 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 38. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan, joka on tarkistettu
vertaamalla konekirjoitusjäljennökseen*

EHDOTUS UKRAINAN KP(b):n KK:lle ANNETTAVAT OHJEET SISÄLTÄVÄN VKP(b):n KK:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEN VAHVISTAMISESTA

Kehotan keräämään KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenten nimikirjoitukset ja vahvistamaan nämä ohjeet Ukrainan Kommunistiselle Puolueelle ja sen KK:lle Ukrainaa varten.
*Äärimmäisen kiireisesti.*¹⁴¹

8/IV. Lenin

KK:n *Organisaatiotoimikunnalle*. Lähetettävä nopeasti Ukrainan *KK:lle**.

Kirjoitettu huhtikuun 8 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEEN TYÖN TEHOSTAMISESTA SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN ALALLA¹⁴²

On suljettava 3 kuukaudeksi tai supistettava hyvin tuntuvasti niitä keskus- ja paikallisten komissariaattien osastoja, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä ja voivat antaa armeijalle ja selustaan hyödyllisiä työntekijöitä sotaa varten sekä huolto-, agitaatio- y.m. työhön.

*Kirjoitettu 1919 huhtikuussa,
viimeistään 21 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MERKINTÖ UNKARIN INTERNATIONALISTEILLE OSOITETTUUN VETOOMUKSEEN¹⁴³

Yhdyn täydellisesti vetoomuksen tekstiin ja uskon unkari-laisten proletaarien pitävän rintamalla mielessään sen, että on taisteltava vielä muutamia kuukausia kansainvälisen proletariaatin etujen puolesta, ja silloin voitto on meidän — se on oleva ratkaiseva ja varma voitto.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 23 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1960
kirjassa: A. Kladi, V. Kondratjev,
»Aseveljet», Moskova*

*Julkaistaan lentolehtisen
tekstiin mukaan
Käännös unkarin kielestä*

* Lisätty marginaaliin ilmeisesti päätösehdotuksen vahvistamisen jälkeen.
Tolm.

EHDOTUS KKN:n TALOUSVALIOKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TYÖLÄISTEN ASEMAN PARANTAMISESTA¹⁴⁴

- 1) lisättävä luontoisavustusta työläislapsille.
- 2) osoitettava konkreettiset varastot, jotka on luetteloi-
tava *nopeasti* ja jaettava *huokeilla* hinnoilla suurimmassa
puutteessa oleville työläisille, *jotka eivät saa* minimiä rahana.
- 3) sama asunnonvuokran osalta.

Kirjoitettu toukokuun 2 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

SPECIALISTIEN PALKOISTA

PÄÄTÖSEHDOTUS

Toukokuun 23 pnä 1919.

*Päätökset, jotka KKN:n valiokunta
on hyväksynyt istunnossaan
23. V 1919:*

1. 3000 rpl suuremmat palkat määrää kunkin komissariaatin kollegio ja tiedottaen niistä työasiain ja valtionvalvonnan kansankomissaareille esittää Kansankomissaarien Neuvoston vahvistettavaksi.

2. Jokainen kansankomissariaatti velvoitetaan esittämään viikon kuluessa luettelo kaikista toimihenkilöistä, joille maksetaan enemmän kuin 3000 rpl kuukaudessa.

3. Jokainen kansankomissariaatti velvoitetaan esittämään viikon kuluessa luettelo etevimmistä spesialisteista ja huomattavista organisaattoreista, joille on maksettava enemmän kuin 3000 rpl.

Jokaisen komissariaatin kollegion on ilmoitettava jokaisen henkilön kohdalta 1) menevänsä takaukseen siitä, että hän on etevä spesialisti sillä ja sillä alalla; 2) nimenomaan millaista merkittävää organisaatiotyötä hän suorittaa tai kykenee suorittamaan.

4. Kesäkuun 15 päivästä lähtien 3000 ruplaa tai enemmän saavat vain ne, joiden palkan Kansankomissaarien Neuvosto on vahvistanut.

5. Määräajaksi, jonka kuluessa Kansankomissaarien Neuvoston on vahvistettava palkat; säädetään enintään viikko siitä ajasta lukien, jolloin palkka esitetään vahvistettavaksi.

6. Esittelijät Lenin ja Krasin.

7. Avanesov veloitetaan esittämään KKN:lle huomenna, toukokuun 24 pnä; teesit tai perusohjeet 3000 rpl suuremman palkan maksamisesta muille kuin etevimmille spesialisteille.

Pyydän monistamaan koneella 6—7 kappaaleena.

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
häksikieliseksi mukaan*

EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI NEUVOSTOVIKASTOJEN TOIMIHENKILÖIDEN MOBILISOINNISTA¹⁴⁵

§ 1. Kaikki neuvostovikastojen miespuoliset toimihenkilöt 18 :sta 45 :een ikävuoteen mobilisoidaan 4 kuukaudeksi (15. VI—15. X) □mieluummin enemmän, sillä osan vapautamme□ ja asetetaan tilalle naisia tai supistetaan väliaikaisesti töitä tietyltä osalta.

Huomautus 1. §:ään. Erikoiskomission luvalla vapautetaan ainoastaan sairaat ja ne, jotka ovat ehdottomasti korvaamattomia, enintään 10%.

§ 2. Mobilisoidut lähetetään sotalaitoksen määrättäväksi. Ilmoittautumispäivä...

§ 3. Mobilisoidut ovat yhteisvastuussa toisistaan ja heidän perheensä jäsenet katsotaan panttivangeiksi, jos mobilisoidut siirtyvät vihollisen puolelle, karkaavat, eivät suorita saamiaan tehtäviä t.m.s.

§ 4. Mobilisoiduista muodostetaan vähälukuisia, mikäli mahdollista eri ammattien edustajia käsittäviä ryhmiä sitä silmälläpitäen, että jokainen ryhmä voisi ottaa suoritettavakseen selustassa ja rintamalla tiettyjä tehtäviä joukkojen muodostamisen, siirron, ylläpidon y.m. alalla.

§ 5. Jokainen mobilisoitu on velvollinen muodostamaan itselleen TpKK:n kirjavarastoista y.m. saamistaan tarpeellisimmista propaganda- ja agitaatiokirjasista ja -lehtisistä pienoiskirjaston, hän on vastuussa siitä, että sotilaat ja väestö saavat tutustua niihin, ja velvollinen selostamaan joka viikko, kuinka hän täyttää tätä velvollisuuttaan.

§ 6. Jokainen mobilisoitu on velvollinen antamaan viipymättä mobilisoinnin jälkeen, viimeistään... päivän kuluessa, yksityiskohtaiset tiedot koulusivistyksestään, entisistä viroistaan tai toimistaan, entisistä asuinpaikoistaan, vieraiden kielten tuntemuksestaan y.m. erityisesti laaditun ohjelman mukaan.

*Kirjoitettu viimeistään
toukokuun 31 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjotuksen mukaan*

TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKIEN PUOLUSTUSNEUVOSTON ASETUS KAUPAN, TEOLLISUUDEN JA KULKULAITOKSEN ALALLA TOIMIVIEN TYÖLÄISTEN JA TOIMIHENKILÖIDEN KUTSUMISESTA ASEPALVELUKSEEN

Julistetaan toimitettavaksi lisämobilisaationa kaupan, teollisuuden ja kulkulaitoksen alalla toimivien työläisten ja toimihenkilöiden kutsunta asepalvelukseen. Kutsuntajärjestyksen ja -ajan sekä palvelukseen kutsuttavien määrän säättävät keskinäisen sopimuksen nojalla Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto, KKTN:n puhemiehistö ja Yleisvenäläinen ammattiliittojen keskusneuvosto*.

Kirjoitettu toukokuun 31 pnä 1919

*Julkaistu kesäkuun 15 pnä 1919
»Izvestija VTsIK» lehden 128. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjotuksen mukaan*

MÄÄRÄYS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SIHTEERISTÖLLE

19. VII 1919.

Armeijasta lähetettäviä elintarvikepaketteja koskevien ohjeiden vahvistamisen viivästyminen¹⁴⁶ on kerrassaan hävytöntä ja sietämätöntä virastokankeutta.

On saatava selville syylliset ja yleensä tutkittava tarkoin

* V. I. Lenin on tehnyt allekirjoittamansa koneella kirjoitetun asetustekstin yläosaan merkinnän: »Ei julkaista.» *Toim.*

tämä tapaus ensinnäkin sen toteamiseksi, kuka on vastuussa, ja toiseksi — ja tämä on pääasia — *käytännöllisten* toimenpiteiden määrittämiseksi, jotta tällainen ei voisi toistua.

Sen vuoksi kehotan alla mainittuja laitoksia, joiden olisi pitänyt huolehtia elintarvikepaketteja koskevan lain mahdollisimman pikaisesta täyttämisestä, t. s. sen täytäntöönpanosta, tutkimaan viipymättä mahdollisimman seikkaperäisesti ja tarkasti viivytyksen syyt kokoamalla *kaikki* asiakirjat ja kuulustelemalla kaikkia asianomaisia henkilöitä

ja *esittämään* tiistaina *KKN:lle* selostuksensa sekä *käytännölliset* toimenpiteet virastokankeuden lopettamiseksi.

Laitokset ovat seuraavat:

KKN:n Sihteeristö ja Puolustusneuvosto
 Elintarvikearmeijan keskuskomitea
 Elintarvikekomissariaatti
 Sotakomissariaatti
 Posti- ja lennätinkomissariaatti.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1942
 XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
 käsikirjoituksen mukaan*

MÄÄRÄYS MAATALOUSKOMISSARIAATILLE OHJEIDEN MUUTTAMISESTA

Maatalouskomissariaatin ohjeita* on muutettava ja turvattava neuvostovallan kaikkien elinten kautta niiden reaalisen toteuttamisen valvonta seuraavien johtoajatusten hengessä:

1) Tilanomistajilta tai tilanhoitajilta on kiellettävä ehdottomasti oikeus hoitaa toimia neuvostotiloilla samoilla paikkakunnilla, missä kyseiset henkilöt ovat olleet tilanomistajain vallan aikana, tai naapuriujesteissa.

2) Neuvostotilojen palveluksessa olevista tilanhoitajista ja toimihenkilöistä on pidettävä luetteloa, valvoen heitä yhtä tiukasti kuin sotilasspesialistejakin heidän vastavallankumouksellisuutensa kannalta.

* Käsikirjoitukseen on »ohjeita»-sanän jälkeen lisätty teksti: »neuvostotilojen hallinnon ja piirihallintojen järjestämisestä ja toiminnasta», minkä on kirjoittanut KKN:n sihteeri L. A. Fotijeva. *Toim.*

3) Neuvostotiloilla on lisättävä ujestien ja kuvernementtien maaosastojen edustajien määrää ja ujestien ja kuvernementtien maaosastojen on tehostettava edustajiensa valvontaa.

4) On vaadittava ammattiliittoneuvostoa kiinnittämään enemmän huomiota työläiskomiteoihin ja niiden toimintaan ja käyttämään tähän enemmän voimia.

5) Neuvostotiloilla on kiellettävä kahdavielijelys y.m.s.

6) Neuvostotilojen koko henkilökunta on pantava viipymättä syytteeseen niissä tapauksissa, joissa se ei todista tosiasiallisesti täyttäneensä sosialistisesta maanjärjestelystä annetun asetuksen 59. pykälää, t.s. antaneensa *apua* paikkakunnan talonpoikaistolle.

7) On määriteltävä, missä muodossa neuvostotilojen ja työläiskomiteoiden on selostettava toimintaansa paikalliselle talonpoikaissäestölle ja informoitava sitä.

8) Maatalouskomissariaatilta sekä työläiskomitealta plus 1 tai 2 tärkeimmän kuvernementin maaosastolta on vaadittava kuukausittain selostukset KKN:lle, miten kyseisiä ohjeita tosiasiallisesti noudatetaan.

9) Tilastollisen Keskushallinnon tehtäväksi on annettava laajentaa hoidettavanaan olevaa neuvostotilojen monografista kuvausta lisäämällä siihen kysymykset, jotka ovat välttämättömiä mainittujen kohtien täytäntöönpanon tarkastuksen kannalta.

10) On tarkastettava maan jako neuvostotiloille erityisesti siltä kannalta, onko niillä liikaa maata tai ovatko ei-proletaariset järjestöt anastaneet ne huostaansa.

11) On otettava yleiseksi säännöksi, että kuvernementtien ja ujestien maaosastot esittävät ehdokkaat neuvostotiloille.

12) Ohjeet ja toimenpiteet on esitettävä KKN:lle, kun ne on käsitelty alustavasti komissiossa* Sereda, Saprionov, Vladimirski, Tsjurupa, Miljutin ja Golubev**.

*Kirjoitettu 1919 elokuussa,
viimeistään 5 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Edelleen käsikirjoituksessa ovat L. A. Fotijejan kirjoittamat sanat: »johon kuuluvat». *Toim.*

** Edelleen käsikirjoituksessa seuraa L. A. Fotijejan kirjoittama teksti: »Komissiolle annetaan viikon määräaika. Koollekutsuminen ja selostuksen teko annetaan Seredan toimeksi.» *Toim.*

EHDOTUKSET

KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSIKSI TOIMENPITEISTÄ MAMONTOVIA VASTAAN

1

Ehdotus KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi

Antaen hyvin vakavan merkityksen Mamontovin sotatoimille¹⁴⁷ ja katsoen hänen joukkojensa *mahdollisimman pikaisen* tuhoamisen *ensivuoroiseksi* tehtäväksi KK:n Poliittinen toimikunta päättää:

1) kohdistaa vielä kerran posti- ja lennätinlaitosten sekä kulkulaitoskomissaarien huomion siihen, että on *parannettava* kaikin voimin *posti- ja lennätinyhteyksiä Mamontovin* sotatoimien alueella ja *joudutettava joukkojen siirtoa* samalla alueella.

2) Antaa tov. Trotskin tehtäväksi

(a) laatia kyseisen alueen puoluejärjestöille osoitetun lennätinteitse lähetettävän vetoamuksen luonnos, jossa *toistamiseen kehoitetaan* entistä suurempaan tarmokkuuteen;

(b) osallistua yhdessä tov. Lashevitshin kanssa (Lashevitshin hoitaessa edelleenkin päällikkyyttä yksin) kaikkiin Mamontovin likvidointioperaatioihin tämän täydelliseen likvidointiin saakka, jotta KK:n ja Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston arvovalta pääsisi vaikuttamaan kaikkiin noihin operaatioihin nopeammin ja ratkaisevammin¹⁴⁸;

(c) kutsua vapaaehtoisia taistelemaan Mamontovia vastaan Tverin, Kostroman, Jaroslavlin ja Ivanovo-Voznesenskin kuvernementista.

2

On laadittava heti *luonnos* KK:n Poliittisen toimikunnan ohjeiksi.

Todetaan poliittisesti välttämättömäksi

1) jouduttaa kaikin keinoin Belebein bashkerialaisen divisioonan siirtämistä Pietariin ja suorittaa tämä siirto mahdollisimman tarmokkaasti;

2) edellyttäen, että Tula on kyllin turvattu ja pohjoisalueet yleensä suojassa Mamontovilta, siirtää tietty ja suurin osa

21. divisioonasta Etelärintamalle tarkoituksena tavoittaa Mamontov etelästä käsin ja osallistua taisteluihin Etelärintamalla.

3

Ehdotan täydennettäväksi vielä Poliittisen toimikunnan päätöstä (toimenpiteet Mamontovia vastaan):

1) piirittäessä määrätä *jokaiselle lohkolle* (n. 10 — 30 virstaa j.n.e.) *omat päällikkönsä*, heistä 1 — 2 kommunistia;

2) ampuu viipymättä ne, jotka eivät poistu vaunuista;

3) säättää vielä joitakin drakonisia toimenpiteitä kurin lujittamiseksi.

Myönnetään oikeus *ottaa käyttöön* nämä toimenpiteet *Lashevitshin + Trotskin* päätöksellä.

((Käännyttävä jo ennen Moskovaa.))

+ 3) *Jouduttaa* 21. divisioonan *jokaisen kuljetusmuodostelman* lähettämistä viipymättä toimintaan Mamontovia vastaan ja lisätä (*jos on tarpeen*) kommunisteja.

Kirjoitettu 1919 elokuun lopulla

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

YHDEN HENKILÖN JOHTOVALLAN VOIMAAN SAATTAMISESTA TEKSTIILIKOMITEASSA KOLLEGISEN JOHDON ASEMESTA

EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI**

1) KKTN:n tehtäväksi annetaan supistaa vähitellen kollegioiden jäsenmäärää ja m.m. perehtyä yhden henkilön johtovallasta saatuun kokemukseen, kun johtajana on joko kommunisti tai spesialisti, jonka rinnalla toimii kommunistikomissaari.

2) Rinnan kollegisen käsittelyn ja päätöksen teon kanssa on juurrutettava johdonmukaisesti henkilökohtaista vastuuta sekä tiettyjen töiden että myös erillisten operaatioiden suorittamisesta.

3) KKTN ja muut komissariaatit, joilla on tuotantolaitoksia, velvoitetaan esittämään 2 kuukauden kuluttua selostus näiden tehtävien *tosiasiallisesta* täyttämistä (m.m. siitä, kuinka paljon työläisiä opettelee käytännöllisesti johtamistaitoa ja kuinka pitkäaikainen kokemus heillä on tässä suhteessa).

Kirjoitettu syyskuun 4 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XX XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJELAPPU G. V. TSHITSHERINILLE
JA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
PÄÄTÖS SUHTEISTA ENTENTEVALTOIHIN**

tov. Tshitsherin!

Lähetän Teille Poliittisen toimikunnan päätöksen¹⁵⁰.

Teidän *Lenin*

- (1) **Tietysti.**
- (2) Hallituksen nimissä *e i p i d ä* esittää.
- (3) On joudutettava Litvinovin matkaa.
- (4) On rajoituttava Gorkin kirjeeseen, *mutta e i s a a* antaa hänen vedota siihen, että taistelu kehitetään tuhoamiseksi.

Poliittisen toimikunnan jäsenet: *Lenin**

*Kirjoitettu 1919 syyskuussa,
aikaisintaan 26 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KKTN:n
JA VALTIONVALVONNAN KOMISSARIAATIN
VÄLISESTÄ SELKKAUKSESTA¹⁵¹**

KKN toteaa:

- 1) että valtionvalvonnan olisi pitänyt kehottaa KKTN:ää lakkauttamaan juridiset osastot eikä antaa kieltomääräystä;
- 2) että KKTN:n puhemiehistön tulee ryhtyä viipymättä tarmokkasiin toimenpiteisiin sulkeakseen valtaosaltaan lois-

* Päätöksen ovat allekirjoittaneet myös L. B. Kamenev, L. D. Trotski ja varauksin »Kannatan ehdollisesti» N. N. Krestinski. *Toim.*

maiset juridiset osastot ja kieltää kätkemästä näiden osastojen jäseniä muihin osastoihin. Selostus täytäntöönpanosta on esitettävä Pienelle Neuvostolle¹⁵² viimeistään viikon kuluttua;

3) Oikeuskomissariaatti veloitetaan panemaan syytteen Elintarvikekomissariaatin ja KKTN:n juridisten osastojen jäsenet virastokankeudesta. Selostus Pienessä Neuvostossa viikon kuluttua.

Kirjoitettu syyskuun 30 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

TOIVOMUKSIA OSUUSTOIMINNAN SUHTEEN¹⁵³

Toivomuksia

1) että Solts omistautuisi osuustoiminnan alalla kokonaan ei-kaupalliseen (kirjalliseen, neuvonanto- y.m.) toimintaan,

2) että julkaistaisiin, t.s. painatettaisiin »*Izvestija ssa*», »*Pravdassa*» ja »*Bednotassa*»¹⁵⁴, ellei voida julkaista erillisenä,

3) että *koottaisiin nopeasti*, vaikkapa pienten alueiden osalta, *tosiasialliset* tiedot yleensä siitä, missä määrin asetus¹⁵⁵ on saatettu voimaan (kaikilta kohdiltaan) ja erikoisesti siitä, millä tavalla hankitaan ja jaetaan (elimet, muodot, ehdot, säännöistä tehdyt poikkeukset y.m.), miten porvarillista osuustoimintaa on muutettu tai aloitettu muuttaa kommunistiseksi j.n.e.

Kirjoitettu lokakuun 9 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

KESKUSTELU AFGANISTANIN ERIKOISLÄHETTILÄÄN MOHAMMED WALI-KAANIN KANSSA LOKAKUUN 14 pnä 1919¹⁵⁶

SANOMALEHTISELOSTUS

Tov. Lenin otti lähettilään vastaan työhuoneessaan sanoin: »Olen hyvin iloinen nähdessäni työläisten ja talonpoikain hallituksen punaisessa pääkaupungissa ystävällismielisen Af-

ganistanin kansan edustajan, kansan, joka kärsii ja taistelee vapautuakseen imperialismin ikeestä.» Lähettiläs vastasi siihen: »Ojennan Teille ystävän käden ja toivon, että Te autatte koko Itää vapautumaan Euroopan imperialismin sorrosta.» Sen jälkeen virinnee keskustelun aikana tov. Lenin sanoi, että neuvostovalta, työtätekevien ja sorrettujen valta, pyrkii nimenomaan siihen, mistä Afganistanin erikoislähettiläs puhui, mutta on välttämätöntä, että muhamettilainen Itä käsittäisi sen ja auttaisi Neuvosto-Venäjää suuressa vapaussodassa. Lähettiläs vastasi siihen voivansa vakuuttaa, että muhamettilainen Itä on käsittänyt sen, ja lähestyy hetki, jolloin koko maailma näkee, että Euroopan imperialismilla ei ole sijaa Idässä.

Sitten lähettiläs nousi ja ojensi tov. Leninille emiirin kirjeen lausuen: »Minulla on kunnia ojentaa Venäjän vapaan proletaarisen hallituksen päämiehelle kirje hallitsijaltani ja toivon, että neuvostovalta kiinnittää huomiota siihen, mistä Afganistanin hallitus puhuu.» Tov. Lenin vastasi, että hän ottaa vastaan kirjeen mitä suurimman mielihyvän tuntein ja lupaa antaa lähiaikoina vastauksen kaikkiin Afganistania kiinnostaviin kysymyksiin¹⁵⁷.

»Pravda» n:o 232 ja
»Izvestija VTsIK» n:o 232,
lokakuun 17 pnä 1919

Julkaistaan »Pravda» lehden
tekstin mukaan

PUHE RINTAMALLE LÄHTEVILLE IVANOVO- VOZNESENSKIN KOMMUNISTITYÖLÄISILLE LOKAKUUN 24 pnä 1919¹⁵⁸

LEHTIUTINEN

Tov. Lenin kuvasi puheessaan yleistä tilannetta rintamilamme ja sanoi, että jokaisen valvutuneen työläisen tehtävänä on auttaa kaikin tavoin rintamiemme huoltamista säännöllisesti taistelutarvikkeilla, muonavarjoilla, vaatetuksella j.n.e.

Hän sanoi olevansa varma siitä, että Ivanovo-Voznesenskin kommunistityöläiset kykenevät vaikuttamaan myönteisesti rintamanläheisen vyöhykkeen talonpoikiin ja ovat suureksi hyödyksi poliittisessa toiminnassa kasakkaväestön keskuudessa.

»Pravda» n:o 239,
lokakuun 25 pnä 1919.

Julkaistaan
»Pravda» lehden tekstin mukaan

**PUHE RINTAMALLE LÄHTEVILLE
VAPAAAN KANSANSIVISTYSTYÖN
KURSSIEN OPISKELIJOILLE
LOKAKUUN 28 pnä 1919**

Konferenssi alkaa V. I. Leninin puheella. Tervehdittyään kurssien opiskelijoita, jotka ovat päättäneet lähteä rintamalle Punaisen Armeijan avuksi, Lenin kuvaa selväpiirteisesti nykyistä tilannetta kaikilla rintamilla ja vihollisen selustassa.

Niin Venäjän kuin Lännekin porvaristo on alkanut liian varhain juhlia voittoa. Punaiset joukot ajavat takaa Koltshakia. Denikiniläiset perääntyvät Orelista. Valkoisten joukot ovat hajoamistilassa. Denikinin selustassa puhkeaa yhtenään kapinoita. Jopa vauraatkin kasakat nousevat nyt vastustamaan häntä.

Judenitshin voimat ovat vähäiset, ne koostuvat enimmäkseen englantilaisista. Englanti on antanut hänelle suuren laivaston. Judenitsh pyrki hyökkäyksellään pelastamaan Denikinin, houkuttelemaan voimia toisaalle, mutta siinä hän epäonnistui: Pietarin työläiset osoittivat esikuvallista sankaruutta. Eurooppa seuraa jännittyneenä, miten taistelu päättyy. Ranskan ja Englannin työläiset ovat jo esittäneet vastalauseensa Venäjää vastaan tehdyn hyökkäyksen johdosta. Bolshevismi lujittuu näissä maissa voimakkaasti. Ranskan vaalit ovat siinä suhteessa hyvin kuvaavat¹⁵⁹... Tällä haavaa olemme keskittäneet päähuomion Etelärintamaan, missä käydään ennen kuulumattoman ja ennen näkemättömän verisiä taisteluja ja ratkaistaan ei yksin Venäjän, vaan myös Länne vallankumouksen kohtalo...

Denikinin upseeriosastot ovat erinomaisesti aseistettuja. Ne tappelevat epätoivoisesti ottaen varteen kapinat selustassa. Mutta työläis- ja talonpoikaisjoukkojen tietoisuus selkenee, on havaittavissa voimakasta nousua. Heikkoutenamme on se, että meillä on talonpoikain ja työläisten keskuudessa liian vähän tottuneita työntekijöitä. Sen vuoksi virastoissamme on niin paljon vanhoja virkamiehiä, sabotaasin harjoittajia j.n.e. On nostettava esiin parhaat voimat kansan keskuudesta, jaettava niille tietoja...

On tärkeää, että valveutuneet henkilöt, jotka osaavat puhua talonpojille, nostattavat armeijan henkeä, ja sen vuoksi

jokaisen rintamalle lähtevän tulee osoittaa esimerkillistä urhoollisuutta ja uhrautuvaisuutta. Silloin voitto on meidän. Puhdistamme kulkulaitoksen ja tuomme viljaa...

*Julkaistu ensi kerran 1960
Kommunist aikakauslehden
6. n:ossa*

Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen käsin kirjoitetun kappaleen mukaan

YHTENÄISTÄ METSÄTALOUSELINTÄ KOSKEVAT EHDOTUKSET¹⁶⁰

- (1) Laitosten* vastavuoroinen valvonta
- (2) hakkuupalstojen määrittelyn ja erottamisen joudutus
- (3) metsäasiantuntijain työvoiman käyttö
- (4) muut polttoainehankintoja jouduttavat ja laajentavat toimenpiteet
- (5) pitäisiköhän yhdistää? **

Kirjoitettu marraskuun 11 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PERUNAN HANKINNOISTA¹⁶¹

Perustaksi hyväksytään Elintarvikekomissariaatin ehdotus ja KKTN:n ehdotuksen 4. §¹⁶².

Muodostetaan valiokunta muokkaamaan yksityiskohtaisesti koko ehdotus siten, että osoitetaan aivan tarkasti sekä erilliset alueet (Elintarvikekomissariaatin §§:ssä) että myös konkreettiset toimenpiteet elintarvikearmeijan lujittamiseksi tietyillä paikkakunnilla, työläisten värväämiseksi, sekä väkiviina- ja tärkkelys- y.m. toimitusten välttämättömät ja mahdolliset mittasuhteet.

Valiokunta formuloi täsmälleen Elintarvikekomissariaatin vastuun kaikista kiireellisistä toimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta vallankumouksellisin keinoin, jotta tämä vas-

* Tarkoitetaan metsänhoitolaifoksia. *Toim.*

** Tarkoitetaan yhtenäisen metsätalouselimen muodostamista. *Toim.*

tuu voitaisiin ottaa huomioon Kansankomissaarien Neuvoston tulevassa politiikassa.

Valiokuntaan kuuluvat Scheinmann (+ 2 e. kom.*)

Rykov

Schmidt

Kamenev

Avanesov (tai YEK:sta)

Markov

Valiokunnalle annetaan 2 päivän määräaika ja KKN kutsutaan koolle perjantaina.¹⁶³

Kirjoitettu marraskuun 18 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

IDÄN KANSOJEN KOMMUNISTISTEN JÄRJESTÖJEN II YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJIEN NEUVOTTELUSSA TEHDYT MUISTIINPANOT¹⁶⁴

21/XI 1919 pidetty neuvottelukokous

Yhdistettävä territoriaalinen ja eksteritoriaalinen periaate
--

+ Eksteritoriaaliisuus?

+ Mahdollisimman läheinen liitto Venäjän <i>työtätekevien</i> joukkojen kanssa.

A) Perustehtävät: Idän kommunististen järjestöjen ja puolueiden periaatteellinen merkitys.

B) Puolueen järjestökysymykset.

C) Hallinnolliset ja valtiolliset kysymykset.

D) *Kunakin kansakunnan konkreettiset kysymykset* sen kehitysastetta, erikoisuuksia j.n.e. vastaavasti.

E) Keinot ja toimenpiteet yhteyden ylläpitämiseksi *kunakin* kansakunnan *köyhälistöön, työtätekeviin, riistonalaisiin* sen virkavaltaa, feodaaleja ja porvaristoa vastaan.

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Tarkoitetaan kahta Elintarvikekomissariaatin edustajaa. *Toim.*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI

KK:n päätös (29. XI 1919)

Erittäin kiireellisesti.

Tshitsherinin tehtäväksi annetaan laatia yksityiskohtaiset teesit, joiden mukaan tehdään lyhyt selostus neuvostojen edustajakokoukselle rauhan kysymyksestä, ja neuvostojen edustajakokouksen julkilausuman teksti¹⁶⁶. Tämän tekstin tulee sisältää suoranainen rauhan ja rauhanneuvottelujen tarjous ehtoja mainitsematta (on esitettävä sellainen versio, jossa vahvistetaan kaikki aikaisemmat rauhan-
tarjoukset, mutta joka ei sido meitä).

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN YTpKK:n KOKOONPANOSTA¹⁶⁶

- 1) Ei kaikkia kansankomissaareja (m.m. KKN:n puheenjohtajaa) eikä apulaiskansankomissaareja.
- 2) Muusta joukosta on vähennettävä »intellektuellien» ja keskuksen neuvostovirkailijain määrää.
- 3) Lisättävä suuresti sellaisten työläisten ja työtätekevien talonpoikien lukua, jotka ovat ehdottomasti läheisessä yhteydessä puolueeseen kuulumattomiin työläis- ja talonpoikaisjoukkoihin.
- 6) Koordinoitava tarkasti puolueen edustajakokouksen päätöksen¹⁶⁷ kanssa.

Kirjoitettu marraskuun 29 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

RAUTATIELAITOKSEN JOHTOTYÖN PARANTAMISESTA

EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI ¹⁶⁸

KKN antaa Kulkulaitoskomissariaatin tehtäväksi laatia viikon kuluessa yksityiskohtainen asetus (tai ohjeet) työläisten ja työväenjärjestöjen, erityisesti ammattiliittojen osallistumisesta rautateiden johtamiseen, työläisten kouluttamisesta johtamistyöhön j.n.e.

Kirjoitettu joulukuun 2 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSET YAKN:ssä OLEVAN VKP(b):n RYHMÄN SÄÄNNÖSEHDOTUKSEN JOHDOSTA ¹⁶⁹

- 1) Sekä tov. Tomski että YAKN:n puolueryhmän koko toimikunta (tämän toimikunnan vahvistaa ehdottomasti VKP:n Keskuskomitea) kutsutaan ehdottomasti VKP:n KK:n Organisaatiotoimikunnan istuntoihin kaikkia amatillista liikettä koskevia kysymyksiä käsiteltäessä.
- 2) YAKN:n puolueryhmän toimikunta laatii yksityiskohtaiset säännöt, joilla määritellään sen ja KK:n Organisaatiotoimikunnan keskinäiset suhteet. Nämä säännöt vahvistaa Organisaatiotoimikunta.
- 3) YAKN:ssä olevan VKP:n ryhmän toimintasäännöksiä muutetaan seuraavalla tavalla
 1. §:stä poistetaan sana »johtavana»¹⁷⁰
 - 3.¹⁷¹ ja ? §§:iin lisätään »KK» (yhtymien).

On tarkistettava kokonaisuudessaan eri §§:n toimittamisen kannalta*,
tarkistettava yllä osoitetulla tavalla ottaen perustaksi ehdotus ja korjailen sitä vain toimitusmielessä.

*Kirjoitettu 1919 joulukuussa,
aikaisintaan 4 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 39. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* V. I. Lenin on käsikirjoituksessa viivannut yli tekstin alkaen sanasta »muutetaan». *Toim.*

ELINTARVIKEHANKINTAELINTEN KONEISTON TOIMINNASTA

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

Valitaan komissio käsittelemään kysymystä.

Tärkeimmäksi ja ensivuoroiseksi tehtäväksi on asetettava ensinnäkin elintarvike-elinten koneiston uusiminen ja uudelleen järjestäminen ja toiseksi aloitteellisuuden hengen valominen näiden elinten toimintaan.

Katsotaan näiden tehtävien käytännöllisiksi suorittamiskeinoiksi:

työväen osuustoimintajärjestöjen mahdollisimman laajamittainen mukaanvetäminen;

sama porvarillisten osuustoimintajärjestöjen osalta, joskin rajoitetummassa mitassa;

työväen elintarvikeinspektion kehittäminen nopeammin järjestöksi, jonka kautta työläiset saadaan osallistumaan elintarvikehankintatyöhön kaikilla aloilla;

saatetaan voimaan palkkiojärjestelmä erillisiä toimihenkilöiden ja työläisten ryhmiä sekä kaikkiin eri väestöryhmiin kuuluvia erikoisesti kunnostautuneita henkilöitä varten suosien ja kannustaen heidän osallistumistaan työhön.

Komission työtä ei pidä rajoittaa näihin tehtäviin, vaan ne on käsiteltävä sen yleisen toimintasuunnan likipitäiseksi määrittelyksi.

Komissioon

valittava ei-elintarvikealan työntekijöitä.

Ehdotan komissioon

Kamenevia

V. D. Bontsh-Brujevitshia

Schmidtia

Saatava ehdottomasti osallistumaan nimittämättä komissioon	Orlov, »Neuvostovallan elintarvikehankintatoiminta» kirjan tekijä.
--	--

Jakovlevaa
Sosnovskia.

Kirjoitettu joulukuun 6 p:nä 1919

Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

MOSKOVAN ELINTARVIKEHUOLTOA KOSKEVAN KKN:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEN HAHMOTELMA¹⁷²

(»Toteaminen»)

- | | | |
|--|----|---|
| Työssäkäyvien
annos? | II | 1) Sopimus allekirjoitettava virallisesti ¹⁷³ |
| tiedotettava tarkas-
ti luovutuspaikko-
jen sijainti ja kul-
jetusvälineiden tila | I | 2) Otettava jälleen käyttöön päivittäiset ilmoitukset ¹⁷⁴ |
| | | 3) Mobilisoitava työläisiä kulkulaitoksen palvelukseen |
| | | { annettava Moskovan ammatti-
liittoneuvoston + Kulkulaitos-
komissariaatin tehtäväksi |
| | { | 4) Harkittava erittäin kiireisesti toimenpiteitä perunoiden kuljettamiseksi ja valvottava kuljetuksia |
| | | 5) Vahvistettava ylimääräisten (liha?) annosten jakelu. |

Kirjoitettu joulukuun 6 p:nä 1919

Julkaisu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VILJAJUNIEN LÄHETTÄMISESTÄ MOSKOVAAN¹⁷⁵

1) Elintarvikekomissariaatin todetaan syyllistyneen tavatomaan saamattomuuteen erittäin tärkeän tehtävän suorituksessa.

2) Velvoitetaan esittämään virallinen valitus Posti- ja lennätinkomissariaatista KKN:n puheenjohtajalle *tunnin kuluuttua* sen jälkeen, kun on lopullisesti epäonnistuttu suoran linjayhteyden ja sen kautta odotettavan vastauksen saannissa¹⁷⁶.

3) Määrätään toimeenpantavaksi tutkimus sen selvittämiseksi, miksi kuvernementtien elintarvikekomissaarit eivät ole

täyttäneet Elintarvikeasiain kansankomissariaatin määräystä tai ovat osoittaneet järjestelykyvyttömyyttä sen täytössä¹⁷⁷.

4) Elintarvikekomissariaattiin nimitetään joku virkamiehistä hoitamaan täsmällisesti linjayhteyksiä.

5) KKN kutsutaan koolle lauantaina* täytäntöönpanon tarkastusta ja määräyksiä koskevan päätöksen käsittelyä varten.

6) Posti- ja lennätinkomissariaattia vaaditaan esittämään kirjalliset selitykset, miksi Elintarvikekomissariaatin sähköitä ei ole toimitettu ajoissa perille, ja osoittamaan toimenpiteet tai lainmuutokset, jotka ovat tarpeen elintarvikekomissaarin määräysten ehdottoman pikaista välittämistä varten.

Kirjoitettu joulukuun 23 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

KIRJE P. I. POPOVILLE

(VSFNT:n VÄESTÖN KULUTUKSESTA ENNEN LOKAKUUN
VALLANKUMOUSTA JA SEN JÄLKEEN)¹⁷⁸

1

Tov. Popov! Olkaa ystävällinen — ellei se aiheuta Teille vaikeuksia — ja palauttakaa minulle oheinen asetelma liittäen siihen lausuntonne:

tilastotieteen ja sen käytettävissä olevien Venäjän nykyistä tilaa koskevien tietojen kannalta,

(aa) voidaanko laatia tämän tapainen asetelma vai ei (esim. tietojen puutteellisuuden takia)?

(bb) jos voidaan, niin millaisia olisivat tärkeimmät korjaukset?

(cc) ottaisiko joku specialisteistanne laatiakseen sanotunlaisen asetelman (vaihteluväli voisi olla suurempikin)?

Teidän *Lenin*

2

Olettakaamme (pyörein luvuin, yksinkertaistamiseksi ja muistamisen helpottamiseksi), että VSFNT:n väkiluku = 50 miljoonaa.

* Tarkoitetaan joulukuun 27 päivää 1919. *Toim.*

Kuinka he syövät? (nykyään)	%:a väes- töstä	Kuinka he söivät en- nen sotaa (ennen vv. 1914 — 1917)?
a) 10 milj. työläistä = 50 — 60% normista	20%	keskimäärin, esim. 10, 15 vuoden aikana ennen sotaa
b) 20 milj. köyhää talonpoi- kaa = 70—80% normista	40%	70 — 80% normista
c) 15 milj. keskivarakasta talonpoikaa = 90—100% normista	30%	50 — 60% normista
d) 4 milj. rikkaasta talonpoi- kaa = 120 — 150% nor- mista	8%	60 — 70% normista [vai 90%?]
e) 1 milj. entistä tilanher- raa, kapitalistia, korkeaa virkamiestä y.m.s. = 60 — 70% normista	2%	100% normista [vai 110 — 120%?]
	100%	150 — 200% normista

{ Normiksi lasketaan se, kuinka paljon ihminen tarvitsee }
{ tieteen mukaan leipää, lihaa, maitoa, munia y.m.s., }
t.s. normina on ruoan paljous ja laatu eikä kalorien määrä.

Työläisillä tarkoitetaan teollisuustyöläisiä, kaupunkien
ei-työläisväestö luetaan vastaaviin ryhmiin c ja d.

Sosiaaliset tyypit:

- kaupunkien proletaarinen ja puoliproletaarinen väestö
- sama maaseudulla
- keskivarakas talonpoikaisto ja sitä lähinnä oleva pik-
kuporvarillinen väestö yleensä
- rikkaat talonpojat ja keskisuuri kaupunkiporvaristo
- yläluokat.

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TYÖLÄISTEN HUOLTAMISESTA VAATTEILLA JA JALKINEILLA¹⁷⁹

Pieni Neuvosto velvoitetaan tarkistamaan viipymättä, joka tapauksessa lauantaihin* mennessä, päätöksensä säilyttämisen kaikki sen periaatteelliset ja yleiset kohdat, mutta muuttaen työläisille annettavan määrää uusia sotilaallisia armeijan suurentamistehtäviä vastaavasti. Toveri Rykov velvoitetaan antamaan valtuutetulleensa täsmällinen mandaatti ja päästämään vain hänet.¹⁸⁰

Kirjoitettu joulukuun 30 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI RAAKA-AINEHANKINTAOHJEISTA¹⁸¹

KKTN:n puhemiehistö velvoitetaan muokkaamaan ohjeet lauantaihin* mennessä sillä tavalla, että vietäisiin täydellisesti läpi neuvostojen VII edustajakokouksen päätös m.m.

- 1) jäävysoikeudesta¹⁸²;
- 2) noudattamaan ankarammin ja täydellisemmin luovutusvelvollisuuden periaatetta;
- 3) määrittelemään yksityiskohtaisesti paikallisen aloitteellisuuden oikeudet sekä tämän aloitteellisuuden mahdollisuudet ja sen menestyksen kannustimet;
- 4) määrittelemään keinot virastokankeuden hävittämiseksi.

Esitettävä viikon kuluessa ohjesääntöluonnos, josta on mainittu neuvostojen VII edustajakokouksen päätöksessä¹⁸³.

Kirjoitettu joulukuun 30 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Tarkoitetaan tammikuun 3 päivää 1920. *Toim.*

YEK:n KULKULAITOSOSASTOSTA**EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON
PÄÄTÖKSEKSI¹⁸⁴**

16. I 1920.

YEK on velvollinen julkaisemaan 3 viikon kuluessa seikkaperäisen ohjesäännön, jossa määritellään YEK:n kulkulaitososaston toimintajärjestys ja sen lisäksi säädetään YEK:n kulkulaitososaston asiamiesten ankara vastuu siitä, jos he lyövät laimin tai jättävät ilmoittamatta sabotaasi- tai keinottelutapaukset.

YEK:n kulkulaitososaston asiamiesten tulee m.m. toimia kosketuksessa rautateiden työväen todella proletaarisen osan kommunisti- ja ammattiliittosoluihin, osan, joka ei käytä toimiasemaansa säännöllisen keinottelun harjoittamiseen.

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI**

Ulkoasiain komissariaatti velvoitetaan noudattamaan Azerbaidzhanin hallituksen suhteen äärimmäisen pidättyväistä politiikkaa, epäluottamuspolitiikkaa sen vuoksi, että se on torjunut tarjouksemme yhteisistä sotatoimista Denikiniä vastaan ja tekee palveluksia Kaspian merellä meitä vastaan toimiville Englannin sotavoimille. Tähdentäessään täysin selvästi sitä, että me tunnustamme johdonmukaisesti jokaisen kansakunnan työtätekevien joukkojen itsemääräämisoikeuden, Ulkoasiain komissariaatin tulee samalla esittää jyrkkä vastalause Azerbaidzhanin hallituksen mainitunlaisen menettelyn johdosta.¹⁸⁵

*Kirjoitettu 1920 tammikuussa,
alkaistnaan 17 pñä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
PÄÄTÖS ENTENTEN YRITYKSESTÄ RYHTYÄ
KAUPPASUHTEISIIN VENÄJÄN KANSSA
VENÄLÄISTEN OSUUSTOIMINTAJÄRJESTÖJEN
VÄLITYKSELLÄ**

Ottaen huomioon, että Entente aikoo harjoittaa tavaravaihtoa osuuskuntien kautta pyrkien ilmeisesti käyttämään osuuskuntia kapitalismin palauttamiskoneistona, Keskuskomitea velvoittaa Kulutusosuuskuntien Keskusliiton puheenjohtajan, Elintarvikeasiain kansankomissariaatin, KKTN:n puheenjohtajan ja Kauppa-asiain kansankomissariaatin käsittelemään tästä näkökulmasta mitä huolellisimmin kysymyksen osuuskunnista ja suunnittelemaan viipymättä toimenpiteet, joiden turvin saamme täydellisesti haltuumme osuuskuntien koneiston ennen kaikkea niillä seuduilla, joiden kautta tavaravaihto voi alkaa (Ukraina, Kaukoitä).

*Kirjoitettu tammikuun
17 tai 18 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 40. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI YLIPÄÄLLIKÖN
VASTALAUSEESTA TURKESTANIN RINTAMAN
KOMENTAJALLE ANNETUN KÄSKYN JOHDOSTA¹⁸⁶**

- 1) Käsky, jonka Lenin ja Trotski antoivat lennähteitse, todetaan oikeaksi.
- 2) Tämän käskyn muotoa koskevan vastalauseen esittäminen katsotaan epäsuotavaksi sotilaallisen byrokratismin ilmaukseksi.
- 3) Ylipäällikölle ilmoitetaan, että hänen suullinen, tov. Smilgan välityksellä esittämänsä vastalause on käsitelty ja todettu vääräksi. Kun vaaditaan lausuntoa, se on esitettävä.

*Kirjoitettu tammikuun
17 tai 18 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN OHJE TYÖLÄISINSPEKTIOSTA¹⁸⁷

YTpKK:n Puhemiehistö ja Valtionvalvonta veloitetaan ottamaan ohjeekseen VKP:n KK:n seuraava määräys:

1. Ainoallakaan valtionhallinnon alalla ei perusteta uusia virastoja, vaan parannetaan nykyisiä kansankomissariaatteja.

2. Työläis- ja talonpoikaisinspektiota on kaikin tavoin kehitettävä, lujitettava ja laajennettava pyrkien kaikessa työssä Valtionvalvonnan täydelliseen »työläistämiseen» (ja »talonpoikaistamiseen»).

3. Työläisinspektioon ei pidä ottaa ammattitaitoisia työläisiä, vaan ainoastaan sekatyöläisiä ja pääasiallisesti naisia.

4. On laadittava viipymättä yhdessä Avanesovin kanssa uusi luonnos Valtionvalvonnan yhteydessä toimivasta Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta ja esitettävä Poliittiselle toimikunnalle viimeistään 28. I 1920.

Kirjoitettu tammikuun 23 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

AGITAATIO- JA NEUVONTAJUNIEN JA -LAIVOJEN TOIMINTAA KOSKEVIA OHJEITA¹⁸⁸

I. Yksityiskohtaista:

1) On tehostettava junien ja laivojen toiminnan taloudellista ja käytännöllistä puolta liittämällä niiden poliittisiin osastoihin agronomeja, teknikkoja, valikoimalla teknistä kirjallisuutta, vastaavansisältöisiä filmejä j.n.e.

2) Valmistettava elokuvakomitean kautta tuotantoa (tuotannon eri aloja), maataloutta ja teollisuutta kuvaavia sekä uskonnonvastaisia ja tieteellisiä filmejä ja tilattava niitä viipymättä ulkomailta tov. Litvinovin kautta. Sähkeitse lähetettävä tilaus on annettava tov. Leninin allekirjoitettavaksi.

3) Laadittava suurimittakaavainen volostin kartta, josta näkyy kaikki suoritettu työ ja alueet, joille se on ulottunut. Kartta on pantava nähtäväksi sellaiselle paikalle, minne koontuu paljon väkeä ja minne on vapaa pääsy ilman mitään lupalappuja.

4) Muokattava matkoilla hankittu aineisto ja laadittava kaaviopiirroksia, diagrammeja y.m.

5) On kiinnitettävä huomiota filmien huolelliseen valikointiin ja pidettävä kirjaa siitä, miten eri filmit vaikuttavat väestöön esityksen aikana.

6) Laajennettava junien ja laivojen toimintaa paikkakunnilla, jotka ovat syrjässä rautateistä ja rannikoista, lisäten junien ja laivojen apuliikennevälineitä (moottoripyöriä, autoja, polkupyöriä) sekä käyttäen paikallisia liikennevälineitä.

7) Perustettava ulkomaille kauppaedustusto hankkimaan ja toimittamaan meille elokuvia, filminauhaa ja muuta kinematografista materiaalia.

8) Kiinnitettävä huomiota junien ja laivojen henkilökunnan valintaan.

9) Tov. Burovillä on lupa esittää YTpKK:n neuvontajunien ja -laivojen toimintaa koskevia kysymyksiä kiireellisissä tapauksissa välittömästi tov. Leninille ja vähemmän kiireellisissä tapauksissa tov. Leninille sihteerin kautta.

2. Yleisluontoista:

1) Määrättävä viipymättä puolueen KK:n kautta pidettäväksi YTpKK:n, KK:n ja kansankomissariaattien edustajien sekä junissa ja laivoilla olleiden poliittisen työn tekijäin kokous. Sanotun kokouksen tulee tutustua junien ja laivojen työn tuloksiin ja laatia YTpKK:n, KK:n ja Kansankomissarien Neuvoston nimissä matkoja koskevat ohjesäännöt.

2) Tov. Lenin huolehtii laadittujen ohjesääntöjen vahvistamisesta KK:ssa ja Kansankomissaarien Neuvostossa.

3) Kansankomissaarien Neuvoston yhteyteen aiotaan perustaa pysyvä erikoiskomissio johtamaan matkatoimintaa laadittujen ohjesääntöjen mukaisesti.

Kirjoitettu tammikuun 25 p:nä 1920

*Julkaistu osittaisesti 1920
kokoelmassa »YTpKK:n
ajittaatiolaivat ja -junat. Niiden
historia, koneisto, metodit ja muodot»,
Moskova*

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti
1932 kirjassa: N. K. Krupskaja,
Koetut teokset, II osa.
»Poliittinen kansansivistystyö»*

*Julkaistaan
kirjan tekstin mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PERUNALASTIEN PURKAMISESTA SEKÄ MOSKOVAN KATUJEN JA RATAPIHOJEN PUHDISTAMISESTA LUMESTA¹⁸⁹

1. Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan laatimaan 3 päivän kuluessa päätös perunakampanjan toistamisesta ja esittämään se KKN:n käsiteltäväksi¹⁹⁰.

2. Burdukov + Kamenev, Dzerzhinski ja Kurski velvoitetaan esittämään tiedot aikuisten ja terveiden miesten luvusta, heidän vapaa-ajastaan ja miten heitä käytetään kiireellisiin töihin kaupungissa, sekä päätösehdotus heidän käyttämisestään.

3. YEK velvoitetaan nimittämään vastuullinen, puolueeseen kuuluva, kokenut tutkintatuomari tutkimaan syitä, joiden vuoksi niin työläisten kuin toimihenkilöidenkin työvelvollisuuden toteuttaminen Moskovassa on täysin epätydyttävällä kannalla.

Selostus KKN:ssä Dzerzhinskiltä tai hänen apulaiseltaan 4 päivän kuluttua.

4. Sisäasiain komissariaatti velvoitetaan ryhtymään tarkomkaampiin toimenpiteisiin lumityövelvollisuuden toteuttamiseksi ja tekemään siitä selostus KKN:ssä 3 päivän kuluessa¹⁹¹.

Kirjoitettu tammikuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaisaan
käsikirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSIA TYÖLÄISTEN JA TOIMIHENKILÖIDEN PALKITSEMISTA KOSKEVAN SÄÄNNÖSEHDOTUKSEN JOHDOSTA¹⁸⁹

1. II 1920.

Erikoisia epäilyksiä herää palkitsemisessa.

4. § — aivan mielivaltainen normin määrittely (50% — tasan 50% — »parhaasta», t.s. kun on parhaat koneet y.m. Se on aivan mielivaltaista. Eikö voida osoittaa tarkemmin? Julkaista normit tarkkailua varten? Tai koota niitä tieteellis-teknistä osastoa y.m. varten ja julkaista bulletiinissa?).

Lopputulosten lasku: palkkioiden suuruus. Siitä ei ole säädetty selontekoa. Eikö siinä tapauksessa laillisteta tosiasiallisesti kauttaaltaan väärinkäytöksiä?

On saatava *kuluttajat* osallistumaan normien tarkkailuun. Eikö siitä ole esimerkkejä? Osuuskunnilla? y.m.s.

Ehdotuksen puutteena on laveasanaisuus, epäkonkreettiisuus, epäasiallisuus, luvataan kaikkea, ei tarkasteta mitään.¹⁹²

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1946
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE KUVERNEMENTTIEN JA UJESTIEN
TOIMEENPANEVIEN KOMITEOIDEN
PUHEENJOHTAJIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA
HELMIKUUN 1 pnä 1920**

Toveri Lenin sanoi ennen istuntokauden¹⁹³ alkua pidetyssä toimeenpanevien komiteoiden puheenjohtajien neuvottelukokouksessa ajankohtaisesta tilanteesta puhuessaan:

Sikäli kuin kansainvälinen tilanne pysyy samanlaisena kuin nykyään, ja koko tilanne, koko tapahtumien kulku puhuu sen vakaantuneisuudesta, meidän on asetettava ensi sijalle taloudelliset tehtävät. Mitä kulkulaitokseen tulee, niin sen kohdalla ei riitä ensi sijalle asettaminen, vaan sitä pitää suorastaan kiskoa jamasta ja pelastaa uhkaavalta katastrofilta. Viljajunat jäävät meillä seisomaan, meillä on viljaa enemmän kuin pystymme kuljettamaan. Liikennevälineiden puute vaikeuttaa usein sotatoimia. Helmikuu on kulkulaitokselle raskain kuukausi ja meitä uhkaa suoranainen katastrofi.

Meidät uhkaa saattaa vaaraan kulkulaitoksen rappiotila, pahempi kuin lokakuussa, Judenitshin ja Denikinin suurimpien voittojen päivinä. On toimittava tarmokkaammin kulkulaitoksen pelastamiseksi. Meidän on suoritettava sen vuoksi vielä mobilisaatio toisensa jälkeen. Meidän on vielä ja vielä kerran riistettävä lukuisia laitoksia, otettava niistä työntekijöitä kohentamaan kulkulaitosta rappiotilasta.

Koko johto- ja valtiotaito on siinä, että osataan ajoissa ottaa varteen ja tiedetään, mihin on kohdistettava päävoimat ja huomio. Meidän on nyt elvytettävä kulkulaitos kah-

dessa kuukaudessa. Ellemme saa kulkulaitoksen suhteen kahdessa kuukaudessa aikaan samanlaista ihmettä kuin Koltshakin suhteen, meitä uhkaa katastrofi.

Vaaditaan lukuisia ripeitä, vallankumouksellisia toimenpiteitä. Tämä on sotilaallinen tehtävä, taistelutehtävä ja se vaatii sotilaallisia taistelutoimia.

»Krasnaja Gazeta» (Pietari) n:o 24,
helmikuun 3 pnä 1920

Julkaistaan »Krasnaja Gazeta»
tekstin mukaan

EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSIKSI KULKULAITOKSEN TILASTA

2/II 1920 pidetty istunto¹⁹⁴

- (1) 50 → 100% viljajunista.
- (2) Kazanin rata.
- (3) Samara — Zlatoust — Tsheljabinsk
?
{tehostettava elintarvikkeiden *kuljetusta*.
- (4) Tehostettava elintarvikkeiden lastausta Tsheljabinskin seudulla.
- (5) Komennettava hyvin vastuullisia työntekijöitä (Pietarin ja Moskovan) konepajoihin.
- (6) Palkitseminen vaatetusesineillä.
- (7) Korjausjunat Länsirintamalla.
- (8) Arzhanovin lähettäminen.
- (9) Rautateiden päälliköiden sotilasapulaiset.
- (10) 1 rautatie annettava armeijalle.
- (11) YEK:sta työntekijöitä kulkulaitokseen.
- (12) Korjaustehtaat rinnastettava kulkulaitoksen kanssa.
- (13) PN:n erikoisvaltuutetun* varastot, jotka on luovutettu Elintarvikekomissariaatille, on annettava kulkulaitoksen työläisille.

(14) Otettava rautatiespesialisteja Valtionrakenuskomiteasta ja muista KKTN:n osastoista y.m. laitoksista kulkulaitokseen	} mobi- lisaa- tio

- (15) Otettava lisää sotaväkeä (40 000) lumitöihin.
- (16) ad 5** + YTpKK:n jäseniä.

* Puolustusneuvoston erikoisvaltuutettu armeijan huollon alalla. *Toim.*

** — 5. pykälään. *Toim.*

- (17) On järjestettävä enemmän korjaustalkoita.
- (18) Sotatila 30 — 50 virstan säteellä.
- (19) Vahvistettava rautatielinjojen varsilla olevia volosteja työntekijöillä.
- (20) Tehostettava erikoisesti polttoainehankintoja.
- (21) Pyydettävä KK:n Organisaatiotoimikunnalta kiertokirje puolueelle ja työn voimistamista mainittuun suuntaan.
- (22) Tarkistettava kuljetussuunnitelmat pitäen silmällä elintarvike- ja polttoainekuljetusten lisäämistä.
- (23) Suljettava eräitä tehtaita ja pantava suorittamaan korjaustöitä.
- (24) Lapioiden ja rukkasten hankinta.
- (25) Lumiaurat ja niiden jakelu.
- (26) Ohjeiden anto rataosastojen asiamiehille.

MERKINTÖ KULKULAITOKSEN TILAA KOSKEVIIN PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSIIN

Kiinnitän kaikkien johtavien neuvostotyöntekijöiden huomiota erikoisesti näihin päätöksiin. Kulkulaitos on epätoivoisessa tilassa. Sen pelastamiseksi tarvitaan todella sankarillista ja vallankumouksellista toimintaa.

2/II 1920.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

ETUISUUKSIEN MYÖNTÄMISESTÄ VETUREITA KORJAAVILLE TYÖLÄISILLE

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI**

1) On ilmoitettava, että korjaustöistä palkitaan viljajunamatkoilla.

2) Kulkulaitoskomissariaatin toimeksi annetaan laatia suunnitelma viljajunamatkoilla palkitsemisesta siten, että tehtäisiin kaikkein tarpeellisimmat korjaustyöt eikä varta vasten elintarvikejunien korjauksia.

3) Kaikki tiedot elintarvikejunien korjaustöistä on koot-

tava ja täydennettävä sekä esitettävä tiivistelmänä Tilastolliselle Keskushallinnolle.

4) YAKN, Moskovon, Pietarin, Ivanovon ja Tverin ammattiliittoneuvostot velvoitetaan käsittelemään kysymys parhaiden konepajojen käytöstä korjaustöissä täydet 24 tuntia vuorokaudessa.¹⁹⁶

Kirjoitettu helmikuun 5 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE KUVERNEMENTTIEN
ERIKOISKOMISSIOIDEN IV KONFERENSSISSA¹⁹⁷
HELMIKUUN 6 pnä 1920**

Toverit, te joudutte nyt työskentelemään olosuhteissa, jolloin Neuvosto-Venäjä siirtyy toimintansa uuteen vaiheeseen. Luonnollisesti te kaikki tiedätte, että nämä siirtymäkauden olosuhteet aiheutuvat yhtäläisesti sekä kansainvälisestä että sisäisestä tilanteesta tai oikeammin sanoen niin kansainvälisellä kuin sisäiselläkin rintamalla viime aikoina tapahtuneesta tilannemuutoksesta.

Tärkein muutos on se, että valkokaartilaisten vastavallankumouksen päävoimat on murrettu Judenitshin ja Koltshakin kärsimän tappion ja Denikinistä saavutetun voiton tuloksena. Tosin tässä suhteessa pitää kuitenkin olla varovaisia, sillä olemme viime aikoina kohdanneet vastuksia Rostovin seudulla ja Novotsherkasskissa, minkä vuoksi on olemassa vaara, että Denikin saattaa tointua. Perusvoitot ovat siitä huolimatta saaneet aikaan uuden tilanteen. On selvää, ettei porvaristo voi enää vakavissaan luottaa tilanteen kääntymiseen itselleen edulliseksi, ja tämä on sitäkin selvempää siksi, että myös kansainvälinen tilanne on muuttunut tavattomasti, muuttunut siinä määrin, että Ententen on ollut pakko luopua saarrosta. Olemme onnistuneet solmimaan rauhan Eestin kanssa. Siinä suhteessa olemme saavuttaneet ratkaisevaa menestystä, ja se on lujittanut erittäin suuresti asemaamme, ja todennäköisesti saamme aikaan rauhan kaikkien muidenkin reunavaltioiden kanssa, ja silloin mitkään Ententen hyökkäykset eivät käytännöllisesti katsoen enää ole mahdollisia.

Näin ollen ensimmäinen kriitillinen ajankohta, ensimmäinen kriitillinen kausi taistelussa vastavallankumousta vastaan, niin valkokaartilaiden salaista kuin myös avointa aseellista voimaa vastaan on nähtävästi päättymässä. Silti on enemmän kuin luultavaa, että edelleenkin yritetään järjestää yksiä tai toisia vastavallankumouksellisia liikehtimiä ja kapinoita, ja Venäjän vallankumousliikkeen kokemus sitä paitsi osoittaa, että puhtaasti terroristisia hankkeita seuraa usein aseellinen joukkotaistelu, ja sen vuoksi on luonnollisesti odotettavissa, että aseelliset vastavallankumoukselliset upseerivoimat, ainekset, jotka lienevät kaikkein tottuneimpia aseiden hallintaan ja käyttöön, eivät kieltäydy käyttämästä aseita omaksi edukseen.

Niin että vaikka lakkautimmekin kuolemanrangaistuksen Rostovin valtauksen jälkeen tov. Dzerzhinskin aloitteesta, teimme heti alun perin varauksen, ettemme katso lainkaan mahdolliseksi sen palauttamista uudelleen voimaan. Meistä tämän kysymyksen ratkaisee tarkoituksenmukaisuus. On itsestään selvää, ettei neuvostovalta pidä kuolemanrangaistusta voimassa kauemmin kuin on välttämätöntä, ja tässä suhteessa neuvostovalta on kuolemanrangaistuksen kumolessaan ottanut askelen, jollaista ei yksikään demokraattinen valtiovalta ole ottanut yhdessäkään porvarillisessa tasavallassa.

Te tiedätte, että kaikkien valkokaartilaisikeessä olleiden reuna-alueiden työläisten ja talonpoikain huomattava enemmistö on asettunut meidän kannallemme sitä vankemmin, mitä kauemmin valkokaartilaiset ovat olleet siellä. Ja sen vuoksi tiedämme, että kaikki porvariston hankkeet ovat jennalta tuomitut epäonnistumaan. Sen taas, että nuo hankkeet ovat mahdollisia, olemme nähneet käytännössä neuvostovallan kahtena olemassaolon vuotena. Olemme nähneet kymmenien tuhansien upseeristoon ja tilanomistajiin kuuluvien henkilöiden tekevän vaikka mitä rikoksia, solmivan sopimuksia imperialististen ulkovaltojen asiamiesten kanssa siltojen räjäyttämistä. Ja me tähdennämme, etteivät tuollaiset hankkeet lopu. Me otamme huomioon valtion uuden yleisen tilanteen, mutta silti meidän on oltava ehdottomasti varuillamme ja muistettava, että vaikka historiallisesti suurimittaisen aseellisen taistelun kausi on päättymässä, se ei missään tapauksessa merkitse, ettei meidän tulisi olla valmiina.

Vastavallankumouksen lannistamiselinten, EK:n elinten ratkaistavana on ollut ja on yhä varsin mutkikas ja vaikea tehtävä. Toisaalta niiden tulee ymmärtää ja ottaa huomioon siirtyminen sodasta rauhaan ja toisaalta olla koko ajan varuillaan, koska emme tiedä, kuinka pian saadaan aikaan kestävä rauha; meidän on katsottava, miten käyttämämme uusi menetelmä vaikuttaa porvarikerroksiin, pantava merkille, koettava käytännössä, mihin nämä muutokset johtavat, ja vain tämän huomioon ottaen, tämän käytännöllisen kokemuksen nojalla tehtävä niitä tai näitä muutoksia.

Sanalla sanoen meidän on säilytettävä edelleenkin täysin taistelukuntomme, oltava valmiina torjumaan vihollinen. Mahdollisesti se yrittää tehdä hyökkäyksiä, mahdollisesti Denikinin onnistuu lujittaa asemiaan ja jatkaa kansalaisso-
taa, mahdollisesti erinäiset vastavallankumoukselliset ryhmät yrittävät suorittaa terroritekoja, ja siksi taisteluvalmiuden säilyttäminen on meidän velvollisuutemme. Samalla kun säilytämme taisteluvalmiutemme, meidän on otettava huomioon uusi käänne sodasta rauhaan ja riistäjien vastarinnan lannistamiskoneistoa heikentämättä muutettava vähitellen taktiikkaa, muutettava repressiivisten toimenpiteiden luonetta.

Tällä kysymyksellä on arvattavasti ollut huomattava sija keskusteluissa, joita olette käyneet, ja teillä on tietenkin verrattomasti runsaammin aineistoa käytännöllisiä konkreettisia johtopäätöksiä varten kuin minulla. Uskon varmasti, että pyritte tutkimaan tämän aineiston konkreettisesti ja käytännön pohjalta. Teidän on harkittava, missä suhteessa vastavallankumouksen lannistamiselinten toiminta muuttuu hiljattain vapautetuilla Venäjän alueilla, Siperiassa ja Ukrainassa, kuinka meidän on muutettava sitä vastaavasti toimintaamme. En rupea erittelemään tätä kaikkea yksityiskohdittain enkä puhumaan siitä pitkästi, koska en ole voinut tutustua asia-aineistoon, mutta toistan vielä kerran, että tärkeintä on ottaa huomioon jokaisen EK:n käytännöllisessä työssä karttunut konkreettinen aineisto. Tämän kaltaisten kokousten tehtävänä on sitä paitsi käsitellä mahdollisimman seikkaperäisesti sellaista tosiasia-aineistoa, ettei kukaan paikallisista työntekijöistä sulkeutuisi suppeaan piiriinsä, vaan että hän voisi mielipiteiden vaihdon ansiosta määritellä varmemman, pitkäksi aikaa kelpaavan taktiikan.

Haluaisin kiinnittää erityistä huomiota erääseen kysymyk-

seen, joka on vastavallankumouksen lannistamiselinten, vaikoilua ja keinottelua vastaan taistelevien elinten ratkaisutavana, verettömään työn rintamaan, joka nyt nousee ensi sijalle neuvostovallan rakentamisen kannalta, työläisten ja talonpoikien vallan lujittamisen ja hävitetyn talouden jälleerakentamisen kannalta.

Te tiedätte, että taistelu Ententen tukemia Koltshakia, Judenitshia ja Denikiniä vastaan, taistelu vastavallankumouksellisia tilanomistajia ja kapitalisteja vastaan, jotka ovat viime aikoihin asti pitäneet voittoaan taattuna, koska heidän puolellaan ovat olleet maailman rikkaimmat maat, oli se tehtävä, joka vaati meitä jännittämään maan kaikki voimat, sillä kysymys oli itse Neuvostotasavallan olemassaolon turvaamisesta.

Voidaan sanoa ihmeeksi sitä, mitä olemme saaneet aikaan näinä kahtena neuvostovallan vuotena, sillä taistelussa kansainvälistä pääomaa vastaan olemme onnistuneet saavuttamaan ennen kuulumattoman, niin uskomattoman voiton, ettei maailmassa ole ennen nähty sen veroista. Näin on tapahtunut sen vuoksi, että olemme liittäneet yhteen kaikki voimamme, että olemme tosiaankin toteuttaneet proletariaatin diktatuuria siinä mielessä, että työväenluokan etumainen kärkijoukko, sen parhain, rehellisin kärkijoukko on osoittanut näinä kahtena neuvostovallan elinvuotena uskomatonta urhoollisuutta ja päättäväisyyttä, kun taas kaikki työväenluokan ja talonpoikaiston kehittymättömämpään osaan kuuluvat horjuvat ainekset, jotka ovat horjuneet tavattomasti, ovat alkaneet kallistua sitä selvemmin meidän puolellemme, mitä enemmän ne ovat horjuneet. Mitä enemmän ne ovat joutuneet kokemaan, sitä nopeammin ne ovat siirtyneet meidän puolellemme.

Tuollainen voimien keskitys vaati meitä turvautumaan pakotuskeinoihin kaikesta vaikeroinnista, nurinasta ja valittelusta huolimatta. Me olemme olleet sekä ennen Lokakuun vallankumousta että sen jälkeen sillä kannalla, että uusi järjestelmä ei voi syntyä ilman vallankumouksellista väkivaltaa ja että kaikki se puolueen ulkopuolella olevan pikkuporvarillisen sivistyneistön valitus ja nurina, jota kuulemme, on vain reaktio. Historia, jota kiivas luokkataistelu vie eteenpäin, on osoittanut, että tilanomistajat ja kapitalistit ovat olleet valmiita mihin tahansa tajuttuaan, että kysymyksessä on viimeinen, ratkaiseva taistelu.

Historia on osoittanut, että voittoa ei voida saavuttaa ilman vallankumouksellista väkivaltaa. Riistäjien vastarintaa ei voida lannistaa ilman työläisten ja talonpoikien suoranaisiin vihollisiin kohdistuvaa vallankumouksellista väkivaltaa. Toisaalta vallankumouksellinen väkivalta ei voi olla kohdistumatta myöskään itse työväenjoukkojen horjuviin, epävakaisiin aineksiin.

Me olemme Punaisen Armeijan valtavan voiton todistajia, mutta kun luomme katseen kahteen elettyyn neuvostovallan vuoteen ja ajattelemme, kuinka olemme kulkeneet noihin voittoihin, emme voi unohtaa, että Lokakuun vallankumous alkoi armeijan ollessa aivan hajalla, että meillä ei ollut mitään sotilaallista organisaatiota. Meillä ei ollut armeijaa, meidän oli pitkällistä ja vaikeaa tietä kulkién koottava, sementoitava, luotava alun alkaen uudestaan tämä armeija. Ja tässä uuden, kurinalaisen Punaisen Armeijan luomisessa jouduttiin turvautumaan vallankumoukselliseen väkivaltaan. Vallankumouksellista väkivaltaa harjoitettiin aivan oikein etuiliija-aineksia kohtaan. Samaan aikaan kun etujoukko antoi kaikki voimansa taisteluun vastavallankumousta vastaan, samaan aikaan kun tuhannet tästä joukosta uhrasivat henkensä taistelutantereilla, maata saanut talonpoikaiston kehittymätön osa ja kehittymätön osa työläisistä tekivät työtä vain omaksi hyväkseen. Etumaisen osan oli tuolloin luotava ja lujitettava uutta kuria, joka kesti vallankumouksellisen väkivallan varassa ja joka saattoi kestää vain sen ansiosta, että työläisten ja talonpoikien, kaikkien työväenjoukkojen valveutunut osa hyväksyi tuon väkivallan ja tajusi, että ilman tätä rautaista kuria emme olisi kyenneet luomaan Punaista Armeijaa, emme olisi kestäneet kaksivuotista taistelua emmekä yleensä olisi jaksaneet pitää puoliamme järjestynyttä, yhteenliittynyttä pääomaa vastaan. Nyt tehtävät muuttuvat vähitellen siinäkin suhteessa: meidän on totutettava kurinalaisuuteen, pidettävä kuria yllä ja yhdistettävä voimamme kestääksemme vastaisessa taistelussa. Ensin heitimme kaikki voimat, kaikki rappiotilassa olevan maan voimat sotaan. Se saattoi maan vielä pahempaan rappioon.

Kukaan ei uskonut kaksi vuotta sitten, että Venäjä, nelivuotisen imperialistisen sodan köyhdyttämä maa, kykenee kestäämään vielä kaksi vuotta kansalaissotaa. Ja jos meiltä olisi kysytty lokakuun lopussa 1917, kestämmekö kaksivuotisen kansalaissodan koko maailman porvaristoa vastaan,

niin enpä tiedä, olisiko monikaan meistä vastannut myöntävästi. Mutta tapahtumat osoittivat, että työläis- ja talonpoikaisjoukot toimivat paljoo tarmokkaammin kuin Loka-kuun vallankumouksen suorittaneet ihmiset olivat osanneet olettaa. Ja lopputulos sekä kotirintamat osoittivat uuden voiman lähteen olevan paljon suurempi kuin olimme kuvitelleet. Tuo lähde osoitti samalla, että Punainen Armeija, joka osaa voittaa sotarintamalla, kohtaa uuden esteen kotirintamalla, mikä tuntuu nyt erikoisesti kulkulaitoksessa. Tietysti meillä on nykyään myös vaikea elintarviketilanne, kärsimme nykyään nälkää ja vilua enemmän kuin koskaan, mutta elintarviketilanne paranee, sillä parhaat viljakuvernementit on vapautettu. Pahin on nykyään kulkulaitoksen kriisi. Tulloon mainituksi, että samanlainen kriisi on kaikissa rikkaimmissakin maissa, vaikka ne eivät ole käyneet tällaista jatkuvaa sotaa. Jopa nuokin maat kärsivät vau-nupulasta. Voidaan kuvitella, mitä tapahtuu meillä Venäjällä, joka on käynyt kuusi vuotta sotaa ja jossa on tietien tahtoen tuhottu sillat ja veturit.

Tilanne on meillä tässä suhteessa tietenkin hyvin vaikea, ja EK:n kulkulaitososastojen, niiden koko koneiston ja kaikkien valveutuneiden vallankumouksellisten voimien tehtävänä on auttaa kulkulaitosta pääsemään siitä kriitillisestä tilasta, jonka voidaan ainakaan liioittelematta sanoa lähentelevän katastrofia. Huomautettakoon vielä, että helmikuussa kulkulaitoksen tila on talven jälkeen lumituiskujen vuoksi aina normaaleinakin aikoina huonompi kuin minään muuna vuodenaikana. Kulkulaitoksen kriisi on kehittynyt nyt jo niin pitkälle, että rautateitä uhkaa täydellinen liikenneseisaus. Moskovassa on viime aikoina ollut viljaa kolmeksi päiväksi, mutta kymmeniä junia on pysähtynyt, koska ei ole riittänyt polttoainetta eikä sitä ole kyetty kuljettamaan.

Tiedämme hyvin, mitä keinoja on käytettävä taistelussa tätä katastrofaalista tilannetta vastaan, sillä käytimme niitä kahtena sotavuotena. Näitä taistelukeinoja ovat kansanjoukkojen tietoisuuden kohottaminen ja suoranainen vetoaminen niihin. Olemme aina katsoneet velvollisuudeksemme vedota tällaisissa tukalissa tilanteissa työläis- ja talonpoikaisjoukkoihin ja selittää niille, kuinka vaikeaksi tilanne on muodostunut. Olemme vedonneet niihin ja osoittaneet, kenestä riippuu Neuvosto-Venäjän pelastus ja kuinka suuria ponnistuksia vaatii kaikkien voimien keskittäminen yhden tietyn

tehtävän ratkaisuun. Nämä tehtävät ovat muuttuneet monta kertaa sinä aikana, jona neuvostovalta on taistellut vihollisiaan vastaan, ja valtiollisen tilanteen käsittäminen ilmenee juuri siinä, että osaamme määritellä oikein tehtävät, joihin on käytävä käsiksi kyetäksemme pääsemään rappiotilasta ja ryhtymään normaaliin rakennustyöhön. Te tiedätte, että myös nykyään olemme kiinnittäneet eniten huomiota kulkulaitoksen kriittillisen tilan selittämiseen työläisille ja talonpojille. Proletariaatin ja talonpoikaiston on jännitettävä nyt kaikki voimansa. Polttoaineen kuljetus on vaikea tehtävä ja sen suorittaminen on kerrassaan mahdotonta, ellei työläis- ja talonpoikaissävästö innoitu ja ryhdy joukolla tekemään kollektiivisesti työtä niin kuin Punaisen Armeijan voittojen parhaalla kaudella. Polttoaineen kuljetusta ja raiteiden puhdistusta on nykyään vaikeuttanut esimerkiksi se, että talonpojille on moneen kertaan luvattu korvauksia elintarvikkeista. Kuljetukseen tarvitaan luonnollisesti hevosia, talonpoikaisto ei pysty selviytymään tästä tehtävästä, se on hyvin vastahakoista ja vihamielistä, sillä se ei saa palkkioksi tiettyä määrää tavaroita; me taas emme kykene antamaan vähäistäkään määrää tavaroita sen vuoksi, että liikenne on aivan pysähdyksissä. Me sanomme, että talonpoikien täytyy tehdä se velaksi työläis- ja talonpoikaishallitukselleen nälkää näkevien työläisten pelastamiseksi ja teollisuuden elvyttämiseksi. Talonpoikien täytyy tehdä se velaksi, sillä eräin paikoin talonpoikaisto kärsii esim. hirveää suolan puutetta, meillä taas on valtavat varastot suolaa, mutta emme voi kuljettaa sitä, koska kulkulaitos ei suoriudu ehdottoman välttämättömistä viljankuljetuksista.

Tällaisessa tilanteessa vaaditaan yhä kurinalaisuutta, vaaditaan propaganda- ja agitaatiotoimintaa kaikkien työläisten ja talonpoikien valistamiseksi ja yhteenliittämiseksi. Käyttämämme vallankumouksellinen väkivalta muuttaa tämän kurinalaisuuden realiteetiksi, todellisuudeksi, ja se osoittaa, että valveutunut työväenluokka on asettanut tinkimättömän käytännöllisen tehtävän, jonka me suoritamme loppuun asti samoin kuin Judenitshia, Koltshakia ja Denikiniä vastaan käydyn ankarimman taistelun kaudella, jolloin siirsimme eturiveihin kommunisteja, vastuunalaisia työntekijöitä, kärsimme suuria menetyksiä, uhrasimme näiden parhaiden taistelijoiden hengen ja samalla lujitimme kuria, rankaisimme etuilojoita, jännitimme äärimmilleen kansan voimat ja voi-

timme. Samanlainen tavoite, samoja koeteltuja menetelmiä käyttäen meidän on saavutettava hinnalla millä hyvänsä nytkin pelastaaksemme kulkulaitoksen.

Meillä on viljaa ja suolaa, meillä on riittämiin raaka-aineita, polttoainetta, me kykenemme jälleenrakentamaan teollisuuden, mutta se vaatii monia kuukausia ankaraa taistelua, ja EK:n elinten pitää toimia tässä taistelussa proletariaatin keskitetyn tahdon täytöntöönpanon välikappaleina, niiden on tehtävä tunnetuksi sitä kuria, jonka olemme kyenneet saamaan aikaan Punaisessa Armeijassa.

Olen varma siitä, että tämän neuvottelukokouksen jälkeen laitostenne elimet sopivat käytännössä työn kulussa ja te täällä siitä, mitä osaa esittävät Kulkulaitoksen ujestin erikoiskomissiot, kuinka niiden on järjestettävä toimintansa, kuinka niiden tulee nostaa keskuudestaan uusia työntekijöitä taistelemaan keinottelijoita ja sabotaasin harjoittajia vastaan, joita rautatieläisten joukossa on enemmän kuin muualla. Tämän tehtävän suorittamiseen tarvitaan teidän käytännöllistä kokemustanne, teidän on ratkaistava tämä tehtävä vaihdettuanne siitä mielipiteitä. Rautatieläisten joukko on erikoista siinä suhteessa, että suurin osa siihen kuuluvista työläisistä on kunnan työläisiä ja vähemmistö osallistuu keinotteluun. Kulkulaitoksen EK:n huolena on saada tällä alalla aikaan oikea työnjako ja vastuu työvoiman säästöstä, sen on tehtävä tämä rautatieläisten kommunistiainesten voimin. Vain tukeutumalla näihin parhaisiin työläisjoukkoihin pystymme luomaan voiman, joka puhdistaa tuon keinotteluilmapiirin ja saa voiton noista pahimpina tsarismien aikoina kootuista aineksista. Meillä on yksi keino, jonka avulla saatamme lannistaa tuon voiman, kapitalismilta perinnöksi jääneen voiman: se on kurinalaisuuden ja vallankumouksellisen tarmon maksimaalinen kehittäminen. EK:oiden on tukeuduttava kommunistisoluihin ja ammattiliittoihin, yhdistettävä työnsä propaganda- ja agitaatiotoimintaan, herätettävä rautatieläisjoukoissa tietoista suhtautumista taisteluun.

Olen varma, että järjestyneisyys auttaa meitä aikaisemman kokemuksemme nojalla saavuttamaan uudessa työssämme yhtä suuria voittoja kuin olemme saavuttaneet aseellisen taistelun alalla. (V o i m a k k a i t a , j a t k u v i a s u o s i o n o s o i t u k s i a .)

Julkaistu ensi kerran 1957
 •Kommunisti» aikakauslehden
 5. n:ossa

Julkaistaan
 pikakirjoitteen mukaan

EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI UKRAINAN BOROTBALAISTEN PUOLUEESTA¹⁹⁸

Borotbalaiset katsotaan puolueeksi, joka loukkaa kommunismin perusperiaatteita propagoimalla sotilaallisten voimien kahtiajakoa ja tukemalla banditismia, mistä on suoranaista etua valkoisille ja kansainväliselle imperialismille.

Proletariaatin etujen vastaista on niin ikään se, että he vastustavat tunnusta, joka vaatii läheistä ja mahdollisimman kiinteätä liittoutumista VSFNT:n kanssa.

Kaikessa politiikassa on pidettävä järjestelmällisesti ja johdonmukaisesti suuntana borotbalaispuolueen likvidointia lähitulevaisuudessa. Sitä silmälläpitäen ei saa sivuuttaa ainoatakaan borotbalaisten rikkomusta, ilman että heitä rangaistaan siitä viipymättä ja ankarasti. Erityisesti on koottava tietoja heidän puolueensa jäsenenemmistön epäproletaarisuudesta ja tavattomasta epäluotettavuudesta.

Likvidointihetki on määrättävä lyhyen ajan kuluttua, sen määrää Poliittinen toimikunta ja se ilmoitetaan Ukrainan vallankumouskomitealle.¹⁹⁹

Kirjottettu helmikuun 6 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KESKUSTELU AMERIKKALAISEN »THE WORLD» LEHDEN KIRJEENVAIHTAJAN LINCOLN EYREN KANSSA²⁰⁰

LIITTOUTUNEET »PELAAVAT SHAKKIA»

Liittoutuneiden saarronlopettamispäätöstä koskevan uutisen johdosta Lenin lausui:

On vaikea uskoa vilpittömäksi niin epämääräistä ehdotusta, koska samalla todennäköisesti valmistellaan hyökkäystä meidän kimppeemme Puolan alueen kautta. Ensi silmäyksellä Pääneuvoston suunnitelma — kauppasuhteiden uusiminen Venäjän osuusliikkeiden välityksellä — vaikuttaa melko uskottavalta. Mutta osuusliikkeitä ei enää ole olemassa, ne

on yhdistetty neuvostolaisiin jakeluelimiimme. Mitä liittoutuneet näin ollen tarkoittavat puheillaan, että ne haluavat olla tekemisissä osuusliikkeiden kanssa? Se on tietysti käsittämätöntä.

Sen vuoksi sanonkin, että tarkempi tutkimus saa meidät vakuuttumaan siitä, että Pariisissa tehty päätös on vain liittoutuneiden shakkisiirto pelissä, jonka vaikuttimet ovat yhä käsittämättömät.

Lenin oli hetken vaiti ja sitten lisäsi leveästi hymyillen:

Käsittämättömämmät kuin esimerkiksi marsalkka Fochin aikomus käydä Varsovassa.

Kysyin, katsooko hän todella mahdolliseksi Puolan hyökkäyksen? (Muistettakoon, että Venäjällä on puhuttu puolalaisten hyökkäyksestä bolshevikkien kimppuun eikä päinvastoin.)

Aivan epäilemättä, vastasi Lenin. — Clemenceau ja Foch ovat hyvin vakavia herroja, ja kuitenkin toinen heistä on laatinut tuon aggressiivisen suunnitelman ja toinen aikoo toteuttaa sen. Tämä on tietysti vakava vaara, mutta me olemme kohdanneet pahempiakin vaaroja. Se ei kuitenkaan herätä meissä niinkään paljon pelkoa kuin pettymystä sen johdosta, että liittoutuneet havittelevat yhä vieläkin mahdollisuuksia. Puolan hyökkäys ei nähkääs pysty ratkaisemaan Venäjän probleemia liittoutuneiden toivomassa hengessä enempää kuin aikoinaan Koltshakin ja Denikinin hyökkäykseen. Muistakaa, että Puolalla on paljon omia huolia. Sitä paitsi on selvää, ettei se voi saada apua miltään naapuriltaan, ei Romanialtakaan.

Rauha tuntuu nyt kuitenkin olevan lähempänä kuin ennen, lausuin olettamukseni.

Kyllä, se on totta. Jos rauha on luonnollinen seuraus kaupankäynnistä kanssamme, niin liittoutuneet eivät voi kauemmin välttää sitä. Olen kuullut, että Clemenceaun seuraaja Millerand on halukas harkitsemaan kysymystä kauppayhteyksistä Venäjän kansaan. Ehkä tämä todistaa sitä, että Ranskan kapitalistien mielialoissa on tapahtunut jyrkkä muutos. Churchillilla kuitenkin on Englannissa yhä vankat asemat, eikä Lloyd George, joka todennäköisesti tahtois ryhtyä kauppasuhteisiin kanssamme, rohkene katkaista avoimesti välejä Churchillin politiikkaa kannattavien poliittisten ja finanssiipiirin kanssa.

YHDYSVALLOISSA VAINOTAAN SOSIALISTEJA

Entä Amerikka?

On vaikea päästä selville, mitä siellä tapahtuu. Teidän pankkiirinne näyttävät pelkäävän meitä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Joka tapauksessa hallituksenne kohdistaa ei yksin sosialisteihin, vaan jopa koko työväenluokkaan paljon ankarampia vainotoimenpiteitä kuin mikään muu hallitus, kuin Ranskan taantumushallitukseen. Teidän hallituksenne vainoaa silminnähävästi ulkomaalaisia. Mutta mitä Amerikka tekisi ilman siirtolaistyöläisiään? He ovat ehdottoman välttämättömiä taloudelliselle kehityksellenne.

Jotkut amerikkalaiset yrittäjät näköjään alkavat kuitenkin ymmärtää, että on järkevämpää harjoittaa edullisia liiketoimia Venäjällä kuin käydä sotaa Venäjää vastaan, ja se on hyvä merkki. Me tulemme tarvitsemaan Amerikan teollisuustuotteita — vetureita, autoja y.m. — enemmän kuin minkään muun maan tavaroita.

Mitkä ovat rauhanehdonne?

Siitä puhumiseen ei kannata kuluttaa aikaa. Koko maailma tietää, että olemme valmiit solmimaan rauhan ehdoilla, joiden oikeudenmukaisuutta eivät voi kiistää imperialismia kiihkeimminkään kannattavat kapitalistit. Olemme ilmoittaneet monta kertaa, että pyrimme rauhaan, että rauha on meille välttämätön, että olemme valmiit myöntämään ulkomaiselle pääomalle mitä edullisimpia toimilupia ja takeita. Mutta emme aio sallia, että meidät kuristetaan rauhan nimessä hengiltä.

En näe mitään syytä, joiden vuoksi tällainen sosialistinen valtio kuin meidän valtiomme ei voisi solmia rajattomia liikesuhteita kapitalistimaihin. Meillä ei ole mitään sitä vastaan, että käyttäisimme kapitalistisia vetureita ja maatalouskoneita, miksi sitten noiden maiden pitäisi kieltäytyä käyttämästä meidän sosialistista vehnäämme, pellavaamme ja platinaamme? Onhan sosialistinen vilja maultaan samantyyppistä kuin kaikki muukin vilja, eikö niin? Niiden tulee tietenkin olla liikesuhteissa kauheiden bolshevikien, t.s. neuvostohallituksen kanssa. Liikeyhteyksien ylläpito neuvostoihin ei kuitenkaan tule olemaan esim. amerikkalaisille terästeollisuudenharjoittajille sen vaikeampaa kuin se kansakäyminen, jossa he olivat sodan aikana ententevaltojen hallitusten kanssa sotavarustelujen alalla.

EUROOPPA ON RIIPPUVAINEN VENÄJÄSTÄ

Juuri sen vuoksi puheet kaupankäynnin uusimisesta Venäjän kanssa osuuskuntien välityksellä tuntuvat meistä vilpillisiltä tai ainakin epäselviltä. Ne ovat pikemminkin shakki siirto kuin avomielinen, suoranainen tarjous, jonka hyväksyisimme ja toteuttaisimme viipymättä. Sitä paitsi, miksi Pääneuvosto ei ilmoita meille suunnitelmistaan, jos se todella aikoo lopettaa saarron? Emme ole saaneet Pariisista mitään virallisia tiedotuksia. Se vähä minkä tiedämme, pohjautuu radiomme sieppaamiin lehti uutisiin.

Euroopan ja Yhdysvaltojen valtiomiehet eivät kaikeksi käsitä, että Venäjän nykyinen taloudellinen rappiotila on vain yleismaailmallisen taloudellisen rappiotilan osa. Talousongelmaa on mahdoton ratkaista niin kauan kuin sitä tarkastellaan eri kansakuntien tai kansakuntien ryhmän kannalta eikä kansainvälisestä näkökulmasta. Eurooppa ei kykene nousemaan jaloilleen ilman Venäjää. Ja kun Eurooppa on voimaton, muodostuu Amerikan tilanne kriittiseksi. Mitä hyötyä Amerikalle on rikkauksistaan, ellei se voi hankkia niillä sitä, mikä on sille välttämätöntä? Eihän Amerikka voi syödä kasaamaansa kultaa tai pukeutua siihen, eikö niin? Se ei voi käydä Euroopan kanssa edullista kauppaa, t.s. omalta kannaltaan reaalisesti arvokasta kauppaa, ennen kuin Eurooppa kykenee antamaan sille tavaroita, joita se haluaa saada vastikkeeksi niistä, mitkä sen on saatava myydyksi. Eurooppa taas voi antaa Amerikalle mainittuja tavaroita vasta päästyään taloudellisesti jaloilleen.

MAAILMA TARVITSEE VENÄLÄISIÄ TAVAROITA

Meillä on Venäjällä vehnää, pellavaa, platinaa, potaskaa ja paljon hyödyllisiä kaivannaisia, joista koko maailmassa on ankara puute. Maailman täytyy loppujen lopuksi tulla hankkimaan niitä meiltä siitä riippumatta, onko meillä vallalla bolshevismi vai ei-bolshevismi. On havaittavissa merkkejä, että vähitellen aletaan käsittää tämä totuus. Pääneuvosto katsoo mahdolliseksi harjoittaa yhä vieläkin verukehtimispolitiikkaa, vaikka sillä aikaa koko Eurooppa eikä yksin Venäjä rakoilee kaikista liitoksistaan. Venäjä samoin kuin Eurooppa voidaan pelastaa täydelliseltä rappiolta, mutta sitä varten on toimittava ripeästi ja viipymättä. Pääneuvosto toimii kuitenkin hyvin hitaasti, hirveän hitaasti. Tosiasial-

lisesti se lienee jo hajonnut mitään ratkaisematta ja luovuttanut tehtävänsä lähettiläiden neuvostolle, ja vain olemattoman, kuolleena syntyneen Kansainliiton täytyy ottaa sen paikka. Mutta voiko Kansainliitto alkaa toimia ilman Yhdysvaltoja, jonka tulisi olla sen perustuki?

Kysyin, missä määrin neuvostohallitusta tyydyttää sotilaallinen tilanne.

Se on siihen täysin tyytyväinen. Merkkejä sotilaallisen hyökkäyksen jatkamisesta meitä vastaan on havaittavissa ainoastaan Puolan taholta, mistä jo mainitsin. Jos Puola ryhtyy sellaiseen seikkailuun, niin tämä aiheuttaa uusia kärsimyksiä kummallekin osapuolelle ja johtaa taas tarpeettomaan ihmishenkien menetykseen. Mutta ei edes Foch pysty turvaamaan puolalaisille voittoa. He eivät kykenisi voittamaan Punaista Armeijamme, vaikka itse Churchill sotisi yhdessä heidän kanssaan.

Tässä Lenin hymähti synkästi, pää takakenossa. Sitten hän jatkoi vakavasti:

Mikä tahansa suuri liittolaisvalta kykenee tietysti murskaamaan meidät, jos se voi lähettää meitä vastaan oman armeijansa. Mutta sitä ne eivät uskalla tehdä. Tavattoman paradoksaalista on juuri se, että niin heikko kuin Venäjä onkin liittoutuneiden rajattomiin voimavaroihin verrattuna, se on kyennyt lyömään hajalle kaikki aseelliset voimat, m.m. brittiläiset, amerikkalaiset ja ranskalaiset joukot, joita liittoutuneiden on onnistunut lähettää sitä vastaan, ja lisäksi saavuttamaan myös diplomaattisia ja moraalisia voittoja reunamaissa. Suomi on kieltäytynyt sotimasta meitä vastaan. Olemme solmineet rauhan Eestin kanssa ja kohta allekirjoitetaan rauhansopimus Serbian* ja Liettuan²⁰¹ kanssa. Ententen houkuttelevista lupauksista ja pahaenteisistä uhkauksista huolimatta nämä pikkuvaltiot ovat katsoneet paremmaksi solmia rauhanomaiset suhteet kanssamme.

SISÄPOLIITTISEN TILANTEEN NÄKÖALAT OVAT HYVÄT

Se on epäilemättä todistus meidän valtavasta moraalisesta voimastamme. Itämeren maat, lähimmät naapurimme, käsittävät, että vain yksin meillä ei ole mitään niiden riippumattomuutta ja hyvinvointia uhkaavia aikeita.

* Sanomalehdessä on virhe. Serbia ja Neuvosto-Venäjä eivät olleet sotatilassa keskenään. Nähtävästi oli kysymys Latviasta. *Toim.*

Entä Venäjän sisäpoliittinen tilanne?

Se on kriittillinen, mutta näköalat ovat hyvät. Kevääseen mennessä pääsemme elintarvikepulasta ainakin siinä määrin, ettei kaupunkilaisväestön tarvitse nähdä nälkää. Silloin saamme riittämiin myös polttoaineita. Punaisen Armeijan erinomaisten urotekojen ansiosta olemme jo ryhtyneet jälleenrakentamaan kansantaloutta. Nykyään osa tästä armeijasta on muutettu työarmeijoiksi; tämä tavaton ilmiö on käynyt mahdolliseksi vain ylevään ihanteeseen pyrkivässä maassa. Kapitalistimaissa se olisi tietenkin mahdotonta. Menneinä aikoina uhrasimme kaikkemme saavuttaaksemme voiton aseistetusta vihollisistamme, nyt sen sijaan suuntaamme kaikki ponnistuksemme talouden jälleenrakentamiseen. Se vaatii vuosia, mutta loppujen lopuksi me voitamme.

Milloin kommunismin rakentaminen Venäjällä saadaan mielestänne viedyksi päätökseen? Arvelin kysymyksen osoittautuvan vaikeaksi, mutta Lenin vastasi heti.

Aiomme sähköistää koko teollisuusjärjestelmämme rakentamalla voimalaitoksia Uralille ja muille seuduille. Insinöörimme sanovat, että siihen tarvitaan kymmenen vuotta. Täydellinen sähköistäminen on ensimmäinen tärkeä porras tiellä yhteiskunnan talouselämän kommunistiseen järjestylyyn. Koko teollisuutemme on saava energiaa yhteisestä lähteestä, joka kykenee turvaamaan yhtäläisesti kaikki teollisuusalat. Tämä tekee lopun epäproduktiivisesta kilpailusta polttoaineen hankinnassa ja luo jalostusteollisuuden laitoksille vankan taloudellisen pohjan, jonka puuttuessa emme voi toivoa saavuttavamme välttämättömyystarvikkeiden vaihdossa kommunismin periaatteita vastaavaa tasoa.

Oletamme m.m., että kolmen vuoden kuluttua Venäjällä tulee palamaan 50 000 000 hehkulamppua. Yhdysvalloissa on tietääkseni näitä lamppeja 70 000 000, mutta runsaat kaksi kolmannesta tuosta määrästä merkitsee valtavaa saavutusta maassa, jossa sähkö on vielä lapsenkengissä. Sähköistäminen on nähdäkseni tärkein ratkaistavanamme olevista suurtehtävistä.

SOSIALISTIJOHTAJIEN JYRKKÄÄ ARVOSTELUA

Keskustelumme päätteeksi Lenin esitti, ei tosin lehdistöä varten, useita jyrkkäsanaaisia arvostelevia huomautuksia eräistä Euroopan ja Amerikan sosialistijohtajista, mistä käy ilmi, ettei hän usko näiden

herrojen kykyyn tai edes haluun viedä menestyksellisesti eteenpäin maailmanvallankumouksen asiaa. Hän on nähtävästi sitä mieltä, että bolshevismi raivaa itselleen tien pikemminkin vastoin näiden »virallisten» sosialismin johtajien tahtoa kuin heidän avullaan.

*Julkaistu englannin kielellä
helmikuun 21 p:nä 1920
»The World» lehden 21368. n:ossa*

*Venäjän kielellä julkaistu ensi
kerran 1957 »Kommunist»
aikakauslehden 15. n:ossa*

*Julkaistaan lehden tekstin mukaan
Käännös englannista*

HUOMAUTUKSIA BOROTBALAISIA KOSKEVAN KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN TOIMEENPANEVAN KOMITEAN PÄÄTÖSLAUSELMAN JOHDOSTA

1) Vaadin tiukasti, että borotbalaisia syytettäisiin *ei* nationalismista, *vaan* vastavallankumouksellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta.

2) On ehdottomasti lisättävä syytös, että he *eivät* moiti ukrainalaisia spilkalaisia opettajiaan (eivät käy armotonta taistelua heitä vastaan) siten kuin me *meidän* pikkuporvarillista »YOL:ää» vastaan²⁰².

22. II.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 22 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
kirjassa: N. N. Popov, »Ukrainan
kommunistisen puolueen
(bolshevikit) historiaa». Kijev*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TAVARAVARANNOSTA²⁰³

Ulkomaankaupan komissariaatti velvoitetaan sopimaan Valtionvalvonnan komissariaatin ja YEK:n kanssa taistelusta niitä vastaan, jotka kätkevät m.m. ulkomaille vietäväksi kelpaavia tavaroita ja varastoja.

Kirjoitettu maaliskuun 2 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**HUOMAUTUKSIA
TROTSKIN TEESILUONNOKSEEN
»TALOUDELLISEN RAKENNUSTYÖN
LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ»**

Huomautuksia luonnoksen johdosta

1. §:ään

a) 1. § on otsikoitava: »*Työinnostuksesta*»²⁰⁴. Toiselle riville pantava sanojen »työtahdon kohottaminen» tilalle sana »*työinnostus*».

b) Lisättävä

käytännössä on toteutettava sitkeästi ja päättäväisesti, hinnalla millä hyvänsä sitä yleisesti tunnustettua ja monien kansantalousneuvostojen kokousten y.m. vahvistamaa periaatetta, että säädetään jokaisen työntekijän (kollegion jäsenen, töiden ja laitoksen johtajan j.n.e.) tarkoin määritelty vastuu tiettyjen operaatioiden tai töiden tai tehtävien suorituksesta. Tähän mennessä sitä ei ole toteutettu riittävästi, ei läheskään riittävästi.

c) Kuluttajat on saatava osallistumaan säännöllisesti tuotannon valvontaan — kulutusyhdistysten y.m. kautta.

d) Työläis- ja talonpoikaisinspektiota on opetettava osallistumaan yhä laajemmin tuotannon ja jaon valvontaan.

e) Taistelu keinottelua ja virastokankeutta sekä virkavaltaisuutta vastaan on asetettava ensi sijalle.

f) On suunnattava kaikki voimat kilpailun järjestämiseen. Kurinalaisuuden ja työn tuottavuuden kohottamista edistävien toimenpiteiden luetteloon on lisättävä parantumattomien työntekijöiden korttiannoksen pienentäminen y.m.s.

g) Trotskin kirjoittama 4. §:n loppu (9 viimeistä riviä) on poistettava tai sitä on lievennettävä tahi se on muotoiltava ylimalkaisemmaksi.

(Tällaiset ovat alustavat huomautukseni.)

Lenin
3/III.

Kirjoitettu maaliskuun 3 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1934
kirjassa: »VKP(b):n yhdeksäs
edustajakokous.
Maaliskuu — huhtikuu 1920»*

*Julkaistaan
käsitteilytoimenpiteiden mukaan*

ALAIKÄISTEN TUOMITSEMISESTA²⁰⁵

HUOMAUTUKSIA JA KORJAUKSIA ASETUSEHDOTUKSEEN

- 1) Erotteluteoria on *kelvoton*.
- 2) Oikeuskäsittelyt ja vankilat *turmelevat*.
- 3) *Ketkä* tuntevat lasten psykologian? tuomaritko vai asiantuntijat?
- 4) Erityisiä laitoksia?
- 5) Entä keinottelijat y.m.? *uusintarikokset?*

1) Oikeuskomissariaatti velvoitetaan määrittelemään yhteisymmärryksessä Terveidenhuolto- ja Valistuskomissariaattien ja Tilastollisen Keskushallinnon kanssa, missä muodossa on esitettävä selostus jokaisesta alaikäisten syytteesenpanotapauksesta ja heidän asiansa käsittelystä.

2) Valistus- ja Terveidenhuoltokomissariaatit velvoitetaan tehostamaan toimintaa epänormaalien alaikäisten hoito- ja kasvatustilojen perustamisen alalla.

Oikeuskansankomissariaatti velvoitetaan valvomaan ankaremmin alaikäisten asioita hoitavien komissioiden jäsenkuntaa ja sen suhtautumista velvollisuuksiensa täyttöön.

Kirjoitettu maallskuun 4 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TOIMENPITEISTÄ NEUVOSTOTILOJEN ORGANISAATION PARANTAMISEKSI²⁰⁶

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI

Keskeiselle sijalle kaikessa neuvostotilojen organisaation ja talouden parantamistyössä on asetettava päättäväinen taistelu ensinnäkin selvästi tilanomistajille ominaisia väärinkäytöksiä vastaan, joiden ilmauksia ovat olleet raha- ja osavuokra y.m., toiseksi äärimmäisen alhaisen työkurin ja työn tuottavuuden kohottamiseksi.

Kuvernementtien maaosastot ja neuvostotilat on velvoitetava esittämään tarkat selonteot, mitä keinoja ne ovat käyttäneet taistelussa ja mitä tuloksia on tosiasiallisesti saavutettu. On nimitettävä vastuulliset henkilöt ja saatettava heidät oikeudelliseen edesvastuuseen, ellei tätä päätöstä toteuteta eikä tehdä loppua väärinkäytöksistä. Äärimmäisissä tapauksissa on jopa vaihdettava huonoimpien tilojen koko johto. On erotettava eri ryhmiksi koulu- ja mallitilat, erikoistilat, tuotannolliset ja puhtaasti kulutusluontoiset neuvostotilat ja rekisteröitävä erikseen niiden tilaa kuvaavat tiedot.

Kirjoitettu maaliskuun 9 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSET YAKN:n PUOLUERYHMÄN JÄSENTEN SUORITTAMAN PUOLUEKURIN RIKKOMUKSEN JOHDOSTA²⁰⁷

Poliittinen toimikunta seuraavassa kokoonpanossa: Buharin, Krestinski ja Lenin, käsitteli 17. III 1920 YAKN:n puolueryhmän ilmoituksen, jonka ovat allekirjoittaneet toverit Tomski ja Lutovinov, ja totesi heidän läsnäollessaan, että 1) tovereiden Ishtshenkon, Glebovin, Tomskin ja Lutovinovin kanssa käymissään yksityiskeskusteluissa tov. Krestinski oli salannut huolestuksensa siitä, että muodostuneet suhteet (nimittäin se, että puolueen jäsenet ajavat läpi puolueettomissa edustajakokouksissa — ei niiden kommunistiryhmissä — puolueen KK:n päätöslauselmasta eriäviä päätöslauselmia) saattavat olla hankalia, koska KK on tehnyt päätöksen.

2) Että tov. Krestinski oli kehottanut lykkäämään tämän kysymyksen käsittelyä ryhmässä siihen asti, kunnes se olisi päivää myöhemmin käsitelty Poliittisessa toimikunnassa yhdessä ryhmän toimikunnan edustajien kanssa;

3) Että tov. Krestinski oli hiukan kiivaillut kyseisten keskustelujen aikana;
ja toisaalta,

että sanotunlaisissa olosuhteissa tämän kysymyksen käsittely ryhmän kokouksessa oli kerrassaan sopimatonta ja sen täytyi väistämättömästi kärjistä aivan tarpeettomasti selkkausta tai oikeammin sanoen muuttaa KK:n ja ryhmän välinen erimielisyys todelliseksi selkkaukseksi;

että edellä mainitun ilmoituksen teko on jokaisen puolueen jäsenen mielestä varsin pahalta haiskahtavaa rettelöintiä eikä pelkkää kiivailua.

Sen vuoksi Poliittinen toimikunta päätti kehottaa YAKN:n ryhmän toimikuntaan kuuluvia tovereita

viemään ryhmässä läpi sen oman päätöksen annulointi (kumoaminen) ja toteamus, että koko välikohtaus on selvitetty.

Poliittinen toimikunta seuraavassa kokoonpanossa: toverit Buharin, Lenin ja Krestinski, käsitteli 17. III 1920 sitä epänormaalia ilmiötä, että puolueen jäsenet vievät läpi puolueettomissa kokouksissa puolueen KK:n päätösten kanssa ristiriidassa olevia päätöslausemia.

Poliittinen toimikunta toteaa tämän ilmiön puoluekurin kannalta katsoen ehdottomasti virheelliseksi ja tuomittavaksi.

Kerrassaan poikkeukselliset asianhaarat (nimittäin: puolueen edustajakokous on aivan lähellä, tov. Tomskin teesit on julkaistu ja puolueessa yhä kiistanalaisena oleva kysymys kollegisesta johtovallasta ja erinäisissä tapauksissa hyväksyttävästä yksilöllisestä johtovallasta tai päinvastoin on suhteellisen vähämerkityksinen) kuitenkin pakottavat kyseisessä tapauksessa katsomaan poliittisesti pienemmäksi pahaksi sen, että YAKN:n ryhmän jäsenet saavat esittää eri ammattiliittojen nykyisissä edustajakokouksissa (siihen saakka, kunnes puolueen edustajakokous tekee päätöksensä) YAKN:n ryhmän päätöslauselman.

Kirjoitettu maaliskuun 17 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. 1. Leninin Teosten
5. painoksen 40. osassa*

*Julkaistaan
käsittekirjoutuksen mukaan*

**»PROLETAARINEN VALLANKUMOUS
JA LUOPIO KAUTSKY» KIRJASEN
ENGLANNINKIELISEN LAITOKSEN ESIPUHE²⁰⁸**

Englanninkielisen laitoksen esipuhe

Toverit, jotka julkaisevat englanninkielisenä myös saksaksi ilmestyneen Kautskya vastaan tähdätyn kirjaseni²⁰⁹, ovat pyytäneet minua kirjoittamaan esipuheen englanninkieliseen laitokseen.

Lyhyen esipuheen asemesta erittelisin mieluummin yksityiskohtaisesti jotakin J. Ramsay MacDonaldin teosta, koska hän, mikäli tiedän, on samaa, itse asiassa »kautskylaista» suuntausta edustavia vaikutusvaltaisimpia ja eniten luettuja englantilaisia kirjailijoita. Valitettavasti en ole saanut käsiini J. Ramsay MacDonaldin kirjaa »Parliament and Revolution» (»Parlamentti ja vallankumous»)²¹⁰, jossa on »neuvostodemokratiaa» ja »neuvostolaista vaalioikeutta» käsitteleviä lukuja, mutta saman kirjoittajan artikkelista »Socialist Review Outlook» (»Katsaus ja näköalat»), joka on julkaistu MacDonaldin toimittamassa aikakauslehdessä »Sosialistinen Katsaus» (»The Socialist Review», october — december 1919), näkyy aivan selvästi kirjoittajan »kautskylainen» kanta. MacDonald ei ole marxilainen, eikä Kautskyn omalaatuinen marxilaisuudeksi sävytetty opportunismi ole tyypillistä Englannille.

Koska minulla ei ole tällä haavaa aikaa eritellä seikka-peräisesti MacDonaldin katsomuksia, yritän vain luonnehtia lyhyesti niitä sikäli kuin ne tunnetaan MacDonaldin kaiken poliittisen toiminnan, hänen puolueensa (»Riippumattoman» — nimellisesti riippumattoman, mutta tosiasiaassa porvarillisista ennakkoluuloista täydelleen riippuvaisen — »Työväenpuolueen», I.L.P:h) sanomalehden, hänen aikakauslehtensä ja varsinkin vastikään mainitun artikkelin perusteella.

Esitän aluksi muutamia kuvaavimpia otteita mainitusta artikkelista:

MacDonald luonnehtii ensin yleistä poliittista tilannetta ja kirjoittaa: »...Rehellinen velvollisuuksien täyttäminen ja rehellinen työ eivät ole milloinkaan olleet näin vähän arvostettuja» (Never was honest service and labour held in lower esteem, page 306). »...Sotalaivamme tappavat yhä nälkään naisia ja lapsia. Olemme mukana kaikissa alhaisissa ja kirotuissa Euroopan demokratian kukistamiseen tähtäävissä salalii-

toissa. Vaikka valtiomme on vararikon partaalla, saattaa joku ministeri kunnianhimonsa tyydyttääkseen ja vähäinen finanssimiesten luokka tulevat persoonalliset voittonsa turvatakseen lisätä vielä sadalla miljoonalla punnalla brittiläisten veronmaksajain taakkaa Venäjän seikkailua varten...» (We are in every mean and wicked conspiracy to subvert democracy in Europe. Though the State is tottering on the verge of bankruptcy, a Minister to gratify his personal vanity, and a small class of financiers to secure personal profit in the future, can add what will probably amount to £ 100 000 000 further burden upon the British taxpayer, for a Russian venture... p. 307)... Mitä parlamentaariseen Työväenpuolueeseen tulee, niin »puolue osoittautuu yhtä alttiiksi tyhjänpäiväiselle pelottelulle» (»shows this same proneness in the Party

to be stampeded by trivial fears»), minkä osoitti vesilasimyrsky sen johdosta, että Neil Maclean jäi istumaan puolueen muiden jäsenten osoittaessa parlamentissa seisomaan nousten kunniaa Pariisista rauhan tuoneelle pääministerille. Työväenpuolue pelkäsi vastustajiensa sanovan vaalilehtisessään: »Työväenpuolue antaa anteeksi (condones) armolliseen monarkkiimme kohdistetut loukkaukset» (our Gracious Sovereign). Rohkea herra MacDonald sanoo rohkeasti: »Tällainen asiain-tila ei ole terveellinen; se ei lupaa mitään suuria uudistuksia» (Such a state of things is not healthy; it contains no promise of great reform)...*

*Kirjoitettu
viimeistään maaliskuussa 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istortl KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

LISÄYKSIÄ TALKOOTÖITÄ KOSKEVAAN SÄÄNNÖSEHDOTUKSEEN²¹¹

I. TALKOOTÖIDEN TAVOITTEET JA TARKOITUS

- 1) Talkootyöt ovat yksi työvelvollisuusaatteen propagoinnin ja työväenluokan järjestäytymisen muodoista.
- 2) Talkootöiden tulee olla + a) Työn tuottavuuden kohottaminen
kommunististen työmuotojen laboratorio. b) työkurin kohottaminen
- 3) Talkootyöt on aloitettava ennen kaikkea erittäin tärkeiden ja kiireellisten töiden suorittamiseksi. c) proletariaatin diktatuurin toteuttaminen

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

4) Talkoissa on suoritettava vähintään säädetyt normit, mutta niihin osallistuvien on pyrittävä ylittämään nuo normit.

d) talonpoikaiston johtaminen
e) pelastus nälänhädästä ja rapioitilasta.

*Kirjoitettu aikaisintaan
maaliskuun lopussa 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE

Poliittisen toimikunnan jäsenille:

Kehotan lukemaan. *Mielenkiintoista.*

Kannatan, että *pyritään* kompromissiin heidän kanssaan.²¹²

Lenin

*Kirjoitettu 1920 huhtikuun 19
ja toukokuun 6 päivän välisenä
aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSIA ELINTARVIKEANNOSTA KOSKEVAN ASETUKSEN JOHDOSTA²¹³

1

- 1) Muutettava nimitys.
- 2) Lakkautettava siviiliväestön yleisnormi.
- 3) Säädettävä perusannokseksi *työhön perustuva* annos, t.s. *työpäivistä annettava annos.*
- 4) Työssäkäyvien annokset on ryhmiteltävä työn keveyden tai raskauden mukaan.
- 5) 1. ryhmä: henkinen ja kansliatyö
- 6) 2. » ruumiillinen
- 7) 3. » erittäin raskas j.n.e.
- 8) »Avainasemassa olevat ryhmät» (t.s. tuotannon kannalta erikoisen tärkeät ammattialat ja laitokset) siirretään KKN:n

päätöksellä (toisinaan erikoissääntöjen perusteella) ja Puolustusneuvoston päätöksellä 2., 3. y.m. ryhmiin.

9) Työssäkäymättömille, työttömille, edelleen kauppiaille y.m. säädetään erittäin alhainen normi. *Poikkeus.*

10) Erityiset poikkeukset lasten ja sairaiden suhteen.

2

Ehdotus nimitykseksi:

»Asetus elintarvikeannosten suuremmasta yhtäläistämisestä ja työhön perustuvasta annoksesta koko elintarvikehuoltojärjestelmän pohjana».

Aikaisemmin »siviiliväestön yleisnormiksi» sanottu normi on nimitettävä

»työttömien ja pienomistajien normiksi» tai: itsenäisten ammattinharjoittajien, työtä tekemättömien j.n.e. (tai: »pienyrityksien»), »neuvostovirastojen ja -tuotantolaitosten henkilökuntaan kuulumattomien» normiksi.

Edut: (1) valtava yksinkertaistuminen pääkaupungeissa ja kaikissa ei-maanviljelys-, tehdaskaupungeissa (sillä *perusjoukko* työskentelee siellä neuvostovirastoissa tai -tuotantolaitoksissa).

(2) *Ei-teollisuuskaupungeissa* erotamme *selvästi* väestön, joka ei työskentele neuvostovirastoissa ja -tuotantolaitoksissa, ja *tältä väestöltä on vähitellen kiellettyä vähä korttiaannokset* (hankkikoon oman kasvitarhan tai menköön työhön neuvostovirastoihin tai -tuotantolaitoksiin).

E m m e t u l e ruokkimaan niitä, jotka eivät tee työtä neuvostovirastoissa tai -tuotantolaitoksissa.

On laskettava, mikä järjestelmä vaatii *vähemmän kortteja* ja on yksinkertaisempi.

27/IV 1920.

Lenin

**PUHE K. MARXIN MUISTOPATSAAN
PERUSKIVEN LASKEMISTILAISUUDESSA
TOUKOKUUN 1 p:nä 1920**

LEHTISELOSTUS

V. I. Lenin piti läsnäolleeille lyhyen, mutta vaikuttavan puheen sosialistijohtajan Karl Marxin merkityksestä.

— Työtätekevät olivat orjuudessa, vaikka oli säädetty poliittiset vapaudet. Nyt he kulkevat kohti työväenvallankumousta, joka luo sosialistisen yhteiskunnan, missä ei ole tilanomistajia eikä kapitalisteja. Venäjän osaksi on langennut suuri kunnia ja onni auttaa tämän sosialistisen yhteiskunnan ja maailman Neuvostotasavallan perustamista. Kansainvälisenä työn juhlapäivänä, jona tahdomme todistaa kaikille, että kykenemme ratkaisemaan työtätekevien sosialistisen yhteiskunnan järjestämistehtävän, osoitamme kunnioitusta Karl Marxin muistolle. Ja olen varma siitä, että suurelle opettajalle pystyttämämme muistomerkki kannustaa teitä keskittämään kaiken huomionne siihen, että on välttämätöntä uurastaa kauan sellaisen yhteiskunnan luomiseksi, jossa ei tule olemaan sijaa riistolle.

*»Izvestija VTsIK» n:o 94,
toukokuun 4 p:nä 1920*

*Julkaistaan »Izvestija VTsIK»
lehden tekstin mukaan*

**PUHE ZAGORSKILLE NIMETYN
TYÖVÄENPALATSIN AVAJAISISSA
TOUKOKUUN 1 p:nä 1920**

LEHTISELOSTUS

Tov. Lenin kertoi lyhyessä puheessaan muistelmia tov. Zagorskista, tapaamisistaan edesmenneen toverin kanssa jo ulkomailla, maanpaossa v. 1907, jolloin tov. Lenin kävi pitämässä esitelmiä ja selostuksia ulkomaisten tovereiden työläiskerhoissa sekä venäläisten maanpakolaisten kerhoissa. Tov. Zagorski, bolshevikkien Genèven ryhmän sihteeri, vaikutti jo silloin tarmokkaalta, viisaalta, koko sydämeästään puolueen asialle antautuneelta mieheltä ja hyvältä järjestäjältä. Palattuaan 1918 Moskovaan tov. Zagorski omistautui täydellisesti puoluetööhön, ja jonkin ajan kuluttua hänet

valittiin Moskovan järjestön sihteeriksi, ja tämän kunniakkaan toimen hoitajana hän myös kuoli Leontjevski-kujalla tapahtuneessa räjähdyksessä²¹⁴.

»Izvestija VTsIK» n:o 94,
toukokuun 4 pnä 1920
ja »Pravda» n:o 95,
toukokuun 5 pnä 1920

Julkaistaan »Pravda» lehden
tekstin mukaan

PUHE MOSKOVAN ENSIMMÄISTEN KONEKIVÄÄRIKURSSIEN PUNAPÄÄLLIKÖIDEN XI PÄÄSTÖTILAISUUDESSA TOUKOKUUN 12 pnä 1920

LEHTIUTINEN

Lenin piti vastikään punapäälliköiksi korotetuille puheen selittäen, mitä Länsirintamalle lähtevän punapäällikön on muistettava. Hänen on muistettava, ettemme me sodi Puolan työläisiä ja talonpoikia vastaan, vaan Puolan porvaristoa ja tilanherroja sekä niiden takana olevia ja Puolan paaneja johtavia ententevaltojen kapitalisteja vastaan. Te tiedätte, tov. Lenin sanoi, että meidät on pakotettu tähän sotaan vastoin tahtoamme, mutta emme anna kuristaa itseämme: mieluummin kuolema kuin tappio.

»K Novoi Armii» n:o 6,
kesäkuun 1 pnä 1920

Julkaistaan »K Novoi Armii»
aikakauslehden tekstin mukaan

EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI RAAKA-AINEENHANKINNOISTA²¹⁵

Muodostetaan toimikunta, jonka tehtävänä on kahden viikon kuluessa:

1) Määritellä toimenpiteet kaikkien viljan- ja raaka-ainehankintojen keskittämiseksi yhden hallintolaitoksen käsiin tai vastaavien hallintolaitosten yhdistämiseksi siinä tarkoituksessa kyllin lujasti ja tarkoituksenmukaisesti toisiinsa. On käytettävä ehdottomasti hyväksi osuusliikemachineita.

2) Toimikunnan tulee käsitellä erityisesti sellainen kysymys kuin elintarvikearmeijan ja sisäisten vartiojoukkojen käyttö kaikenlaisten raaka-aineiden hankinnassa, edelleen

palkkioiden ja tavaravaihdon (yleensä kollektiivisten) ehdot ja konkreettiset mittasuhteet, m.m. talonpojilta saatujen raaka-aineiden osittainen palauttaminen heille jalosteina.

3) Yleisen luovutusvelvollisuuden ja kiinteiden hintojen soveltaminen raaka-ainehankinnoissa on kaikkialla pakollista.

Kirjoitettu toukokuun 25 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSIA ASETUSEHDOTUKSEEN TOIMENPITEISTÄ OIKEAN ASUNTOJENJAON TURVAAMISEKSI TYÖTÄTEKEVÄN VÄESTÖN KESKUUDESSA²¹⁶

Mielestäni 9. § ei kelpaa. Kansanoikeudet ovat heikkoja. On velvoitettava paikalliset saniteettiosastot (+työasiain komiteat)

- (a) julkaisemaan pakolliset säännöt
- (b) *rankaisemaan* ilman oikeudenkäyntiä likaisuudesta y.m. tuomitsemalla enintään 1 kuukaudeksi arestirangaistukseen tai 2 kuukaudeksi *pakkoöihin*
- (c) järjestämään *laajamittaisen* puhtausvalvonnan (edustajien neuvostojen erikoisosastojen kautta).

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 25 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS VILJAVAROISTA HAHMOTELMA²¹⁷

26. V. 1920.

- 1) On todettava tyydytyksellä hankintojen lisääntyneen
- 2) vaadittava kuukausitiedot
- 3) erotettava hankitusta viljamäärästä asemille kuljetettu

- 4) autettava hankintamiehiä (4. §)
- 5) tehostettava kuljetusta (5. §)
- 6) kasvitarhatuotteet?

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KESKUSTELU JAPANILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN R. NAKAHIRAN, »OSAKA ASAHI» LEHDEN EDUSTAJAN KANSSA²¹⁸

Lenin alkoi itse puhua kysymyksiämme odottamatta. Kosketellen Japanin ja Venäjän suhteita hän ilmaisi syvän välittelunsa sen johdosta, ettei Japani osoita valmiutta tukea Venäjän työläis- ja talonpoikaishallituksen rauhantahtoisia toimenpiteitä. »Työläisten ja talonpoikain hallitus suostui tunnustamaan Kaukoidän puskurivaltion²¹⁹ juuri sen vuoksi, että se kannattaa rauhan periaatteita», Lenin sanoi.

Siirtyen muihin asioihin Lenin esitti joukon kysymyksiä: »1. Ovatko tilanherrat Japanissa hallitseva luokka? 2. Voivatko Japanin talonpojat hallita vapaasti maitaan? 3. Eläkö Japanin kansa pääasiallisesti kotimaisten resursien varassa vai tuoko Japani suurin määrin tavaroita ulkomailta?»

Lenin antoi näin ollen selvästi ymmärtää Japanin kansan elämän kiinnostavan häntä syvästi.

Sitten Lenin esitti seuraavan mielenkiintoisen kysymyksen: »Luin eräästä kirjasta, että Japanissa vanhemmat eivät kurita lapsiaan. Onko se totta?» Vastasimme: »Onhan tietysti poikkeuksia, mutta ylipäänsä meillä ei lapsia kuriteta.» Hän huomautti hyvin tyytyväisenä, että myös työläisten ja talonpoikain hallituksen eräänä periaatteena on lasten ruumiillisen rangaistuksen kieltäminen.

Esitimme muutamia kysymyksiä Venäjän vallankumouksesta ja sen kehitysperspektiiveistä.

Lenin selosti lyhyesti Venäjän vallankumousliikkeen historiaa ja sanoi: »Ennen vallankumousta Venäjän työväen-

luokka ja talonpoikaisto olivat historiassa ennen näkemättömän sarron alaisia. Tämän sarron vaikutuksesta kansan protestihenki voimistui jatkuvasti ja johti vallankumoukselliseen purkaukseen. Juuri tämä oli syynä siihen, ettei vallankumousliikettä onnistuttu tukahduttamaan, vaikka Venäjän alimmat väestökerrokset olivat suhteellisen heikosti järjestyneitä ja lukutaitoisuus muihin maihin verrattuna alhaisella tasolla. Nykyään Venäjän työväenluokalla ja talonpoikaistolla on runsaasti kahden vuoden vallankumoukskokemus, ja ne ovat käyneet läpi mainion poliittisen ja sosiaalisen elämän koulun. Näiden kahden ja puolen vuoden aikana hankittu kokemus on aivan hyvin rinnastettavissa vuosisataiseen kehitykseen.»

Sitten kysyimme: »Työläisten ja talonpoikain tasavalta on periaatteessa kieltäytynyt maksamasta tsaarihallituksen velkoja, mutta solmiessaan rauhan Eestin kanssa se kuitenkin lupasi maksaa tälle suuren summan kultana. Miten tämä on selitettävissä?»

Lenin vastasi leveästi hymyillen: »Eesti suhtautuu suopeasti työläisten ja talonpoikain valtioon, ja vastaukseksi sen suopeuteen työläisten ja talonpoikain hallitus lupasi maksaa sille kultana.» Sitten hän sanoi: »Kanssakäyminen omistavien luokkien kanssa on hyvin vaikeaa. Omistaviin luokkiin kuuluvat henkilöt ajattelevat aivan luonnostaan vain rahanhimonsa tyydyttämistä. Ottakaamme esimerkiksi Amerikka. Amerikka ehdotti työläis- ja talonpoikaisvaltiollemme rauhan solmimista. Ehdotuksen huolellinen tarkastelu kuitenkin osoittaa sen alusta loppuun saakka ryöväyshenki-seksi. Emme voi hyväksyä sitä. Sen vuoksi kieltäydyimme jyrkästi allekirjoittamasta sellaista rauhansopimusta. Emme tietenkään tahdo ulkomaiden pitävän meitä heikkona valtiona. On syytä olettaa, että mitä kauemmin ententevallat kieltäytyvät tunnustamasta työläisten ja talonpoikien valtiota ja yrittävät sekaantua asevoimin Venäjän sisäisiin oloihin, sitä edullisempaa se tulee viime kädessä olemaan meille.

Venäjän teollisuuden kehitykselle avautuu laajoja näköaloja. Tarkastelkaamme esimerkiksi vaikkapa voimataloutta. Kehittämällä sen korkealle tasolle voimme sähköistää kaikki talousalat. Kommunismin luovat mahdollisuudet alkavat kohta vaikuttaa suuresti kaikkien kyseisten ongelmien ratkaisuun ja silloin otetaan niin jättimäinen edistysaskel, että sitä

voidaan verrata monien vuosikymmenien aikaiseen edistykseen.»

*Välitetty lennättimitse
kesäkuun 6 pnä 1920*

Julkaistu japanin kielellä

kesäkuun 13 pnä 1920

»Osaka Asahi» lehden

13814. n:ossa, kesäkuun 15 pnä

1920 »Tokio Asahi» lehden 12211.

n:ossa ja englannin kielellä elokuun

7 pnä 1920 »Soviet Russia»

aikakauslehden 6. n:ossa

Julkaistaan »Osaka Asahi» lehden

tekstin mukaan

Käännös japanista

*Venäjän kielellä julkaistu
(englannista käännettynä) ensi
kerran huhtikuun 16 pnä 1963
»Izvestija» lehden 91. n:ossa*

KESKUSTELU JAPANILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN K. FUSSEN, »OSAKA MAINICHI» JA »TOKIO NICHI-NICHI» LEHTIEN EDUSTAJAN KANSSA

Tov. Lenin lausui Fussen tervetulleeksi sanoen olevansa hyvin iloinen tapaamisesta ja suhtautuvansa optimistisesti Venäjän ja Japanin suhteiden tulevaan kehitykseen kaikesta siitä huolimatta, mitä maidemme välillä on viime vuosina tapahtunut, ja vaikka eräät japanilaiset piirit suhtautuvat yhä vielä leppymättömän vihamielisesti Neuvosto-Venäjään. Neuvostohallitus on tunnustanut puskurivaltion itsenäisyyden, ja toivon, että se auttaa lähiaikoina palauttamaan rauhan Kaukoitään, Lenin sanoi.

Fusse ryhtyi haastattelemaan Leniniä kysyen: »Sanoitte viime syksynä, että vaikeudet on jo voitettu, eikä mielestänne edesspäin ole enää vaikeuksia?»

Tarkoitin sitä, että olemme kestäneet suurimmat vaikeudet, mutta edessämme on tietysti vielä paljon vaikeuksia!

F u s s e n k y s y m y s : »Olette sanonut, että siirtymiseen feodalismista kapitalismiin tarvittiin monia vuosia ja sen vuoksi myös siirtymiseen kapitalismista sosialismiin tarvitaan monia vuosia. Sanokaa, kuinka pitkä aika siihen suunnilleen tarvitaan.»

On vaikea määritellä aikaa yleensä; vanhan järjestelmän kukistamiseen ei tarvita paljon aikaa, mutta uutta järjestelmää on mahdoton pystyttää lyhyessä ajassa. Olemme ryhtyneet toteuttamaan teollisuuden ja maatalouden sähköistämissuunnitelmaa, sillä kommunistista järjestelmää ei voida pystyttää ilman sähköistämistä, ja sähköistämissuunnitelmamme on laadittu kymmeneksi vuodeksi silmälläpitäen ehdottoman suotuisia olosuhteita. Se on lyhin määräaikaamme uuden järjestelmämme pystyttämiseksi.

Sen jälkeen Lenin teki Fusselle useita Japanin maanomistus- ja luokkasuhteita koskevia kysymyksiä.

Millaisia ovat tilanherrat Japanissa? Millainen on Japanissa maattoman talonpojan asema? Onko siellä talonpoikaisjärjestöjä? j.n.e. Sitten Lenin tiedusteli Japanin sähköistämisen ja kansansivistystyön tilaa ja miten siellä suhtaudutaan lapsiin. Fussen vastattua, että Japanissa lapsia vaalitaan enemmän kuin Lännessä, Lenin huomautti: se on erittäin tärkeää, sillä eihän Euroopan n.s. sivistysmaissaakaan, ei edes Sveitsissä, ole vielä luovuttu lopullisesti esim. tavasta lyödä lapsia kouluissa.

Tämän jälkeen Füsse esitti tov. Leninille taas useita poliittisia kysymyksiä.

F u s s e : »Mikä on näkemyksenne hyvistä naapurussuhteista sosialististen ja kapitalististen valtioiden välillä?»

Meidän ehtomme yhdyselämälle kapitalistimaiden kanssa on esitetty yksityiskohtaisesti sopimusluonnoksessa, jonka Amerikan edustaja Bullitt julkaisi hiljattain Washingtonissa. Nuo ehdot ovat meille erittäin epäedulliset, ja sen vuoksi ententevallat otaksuivat meidän olevan valmiita myönnytyksiin siksi, että olemme heikkoja, ja ryhtyivät hyökkäykseen, mutta kärsivät kaikki täydellisen tappion. Me olemme lyöneet Koltshakin, Judenitshin ja Denikinin perin pohjin.

F u s s e : »Missä kommunismilla voi olla suuremmat mahdollisuudet menestymiseen, Lännessä vai Idässä?»

Varsinainen kommunismi voi toistaiseksi saavuttaa menestystä vain Lännessä, mutta Länsihän elää Idän kustannuksella; Euroopan imperialistivallat rikastuvat pääasiallisesti itäisten siirtomaiden ansiosta, mutta samalla ne aseistavat

siirtomaitaan, opettavat niitä taistelemaan, ja siten Länsi itse kaivaa itselleen hautaa Idässä.

F u s s e : »Mitkä ovat neuvostohallituksen lähimmät tehtävät?»

Ensinnäkin lyödä Puolan tilanherrat, toiseksi saada aikaan pysyvä rauha ja sitten, kolmanneksi, kehittää talouselämäämme.

*Välttelty lennätlimitse
kesäkuun 4 pnä 1920*

*Julkaistu japanin kielellä
kesäkuun 10 pnä 1920
»Tokio Nichi-Nichi» lehdessä
15686. n:ossa*

*Venäjän kielellä julkaistu
ensi kerran 1924
artikkelikokoelmassa
»Lenin ja Itä», Moskova*

*Julkaistaan kokoelman tekstin
mukaan, jota on tarkistettu
vertaamalla K. Fussen
lennätinsanomien
konekirjoitusjäljennökseen*

PÄÄTÖS »GORKI»-PARANTOLAN JOHTAJAN E. J. VEVERIN RANKAISEMISESTA

Tovereiden Belenkin, Ivanytshevin ja Gabalinin laatimassa pöytäkirjassa on todettu, että parantolan johtajan tov. Veverin määräyksestä on parantolan puistossa kaadettu kesäkuun 14 pnä 1920 aivan terve kuusi.

Määrään antamaan tov. Veverille, Gorkin neuvostotilalla sijaitsevan parantolan johtajalle, rangaistukseksi tuollaisesta neuvostomaan omaisuuden tarvelemisestä

1 kuukauden arestia.

Tuomion täytäntöönpano jätetään Podolskin ujestin toimeenpanevan komitean tehtäväksi, mutta

(1) jos käy ilmi, ettei tov. Veveriä ole aikaisemmin rangaistu mistään, hänet on viikon kuluttua vapautettava ehdonalaisesti arestista ja varoitettava häntä samalla, että jos hän jälleen hakkauttaa tarpeettomasti puita puistossa, puistokujassa tai metsässä tai tarvelee muulla tavalla neuvostomaan omaisuutta, hän saa uuden tuomion lisäksi 3 viikkoa arestia ja sitä paitsi eron toimestaan.

(2) Tuomion täytäntöönpanoajan määrää ujestin toimeenpaneva komitea sopien siitä ujestin maaosaston tai Neuvos-

totilojen hallinnon kanssa siten, etteivät maataloustyöt ja talous joudu kärsimään vähimmässäkään määrin.

Velvoitan tov. Belenkin saattamaan tämän päätöksen tov. Veverin ja hänen apulaistensa tietoon ja vaatimaan heiltä kirjallisen kuittauksen siitä, että se on heidän tietoonsa saatettu ja ilmoitettu, että seuraavalla kerralla samantapaisesta rikkomuksesta rangaistaan koko henkilökuntaa ja kaikkia työläisiä eikä yksin johtajaa.

Velvoitan ujestin toimeenpanevan komitean ilmoittamaan minulle päätöksensä arestituomion täytäntöönpanoajasta sekä itse täytäntöönpanosta.

Työ- ja Puolustusneuvoston Puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

14. VI 1920.

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE
KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN
TOIMEENPANEVAN KOMITEAN
KOKOUKSESSA
KESÄKUUN 19 pnä 1920**

LEHTISELOSTUS

Tov. Lenin asetti kysymyksen seuraavasti: mitä merkitsee käytännössä proletariaatin diktatuurin tunnustaminen? Se merkitsee proletariaatin valmentamista joka päivä propa- ganda- ja agitaatiotyöllä sekä liikehtimisellä ottamaan käsiinsä vallan, lannistamaan riistäjät, lannistamaan kaikki ja kaikenlaatuiset proletariaatin vastustajat. Tov. Lenin osoitti monien asiakirjojen ja lehtien perusteella, että III Internationaalinen ja Ranskan puolueen²²⁰ kaiken politiikan välillä on todellinen *kuilu*. Hän paljasti niin ikään läpeensä mädäksi Italian puolueen turatilaisen siiven, joka estää puoluetta asettumasta täysin oikealle linjalle.

*»Pravda» n:o 133, kesäkuun 20 pnä
1920, »Izvestija VTsIK» n:o 134,
kesäkuun 22 pnä 1920*

*Julkaistaan
»Pravda» lehdän tekstin mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI VKP(b):n
TEHTÄVISTÄ TURKESTANISSA²²¹**

Teesit ja ehdotus vahvistetaan ylimalkaan ja pääpiirteis-
sään, sekä teesejä että ehdotusta on korjattava siinä hen-
gessä, että

(1) yhtäläistetään toisaalta venäläisten ja muualta tul-
leiden ja toisaalta paikallisten asukkaiden maanhallinta;

(2) lannistetaan, häädetään ja alistetaan venäläiset kula-
kit äärimmäisen tarmokkaasti;

(3) Turkestanin komissiolle²²² ei anneta oikeutta muuttaa
asetuksia sopimatta asiasta Turkestanin TpKK:n ja Tur-
kestanin KKN:n sekä keskushallituksen kanssa;

(4) on järjestelmällisesti harkittava, valmisteltava ja to-
teutettava vallan siirtämistä — vähitellen, mutta johdonmu-
kaisesti — työtätekevien *paikallisneuvostoille* luotettujen
kommunistien valvomana;

(5) kysymystä tasavallan jakamisesta 3 osaan ei pidä rat-
kaista etukäteen;

(6) yleiseksi tavoitteeksi asetetaan feodalismiin kukistami-
nen, mutta ei kommunismi.

Kirjottettu kesäkuun 22 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaa*

**AINEISTOA KOMMUNISTISEN
INTERNATIONAALIN II KONGRESSIA
VARTEN²²³**

1

»PROLETARIAATIN DIKTATUURI» -KÄSITTEEN
SISÄLTÖÄ JA TÄMÄN TUNNUKSEN VÄÄRISTELY-

»VILLITYKSEN» VASTUSTAMISTA KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN JÄSENNYS²²⁴

1. Nimenomaan proletariaatin vallankumouksellisen ja
vain vallankumouksellisen osan erottuminen puolueeksi ja
puolueen samanlaisen osan erottuminen sen *johdaviin* kes-
kuselimiin.

2. Puolueessa ja työväenliikkeessä ilmenevän reformismin ja opportunistin johdonmukainen paljastaminen kansanjoukkojen edessä.

3. Vallankumouksellisten johtajien asettaminen opportunistijohtajien tilalle puolueen jaostoissa, ammattiliitoissa, osuuskunnissa, kerhotaloissa, kulttuuri- ja valistuslaitoksissa, sanalla sanoen, proletariaatin *kaikissa* järjestöissä.

4. Kommunistisolujen muodostaminen kaikissa ja kaikenlaisissa työväen- ja pientalonpoikien järjestöissä, jotta puolue voisi johtaa säännöllisesti koko työväenliikettä (ja osittain pientalonpoikaisliikettä).

[=3?] 5. Täysin vallankumouksellisten, mutta kaikista rauhallisen toiminnan, parlamentarismien ja legaalisuuden perinteistä, tottumuksista ja ennakkoluuloista täysin vapautuneiden, vaikkapa aivan kokemattomienkin, mutta (1) reformismia ja opportunistia vastaan taistelemaan pystyvien (2) ja laajoihin proletaarijoukkoihin ja proletariaatin vallankumouksellisimpaan osaan läheisessä yhteydessä olevien työmiesten välttämätön nimittäminen —

— kyllin monien tällaisten henkilöiden nimittäminen vastuullisimpiin puoluet toimiin, erityisesti puolueen KK:hon, *parlamenttiryhmään*, kaikkiin tärkeimpiin laitoksiin (niiden valtaamiseksi puolueen kannalle).

6. Parlamenttiryhmän erittäin yksityiskohtainen alistaminen puolueen Keskuskomitean alaisuuteen ja parlamenttiryhmän erikoisen tiukka valvonta KK:n taholta.

7. Kollaboraattoreiksi, proletariaatin sekä porvariston ja omistajain liittoutumisen kannattajiksi (ja edistäjiksi) on katsottava paitsi niitä, jotka ajavat suoranaisesti näitä aatteita, kannattavat hallitusyhteistyötä j.n.e., myös ne, jotka ajavat sanottuja aatteita *välillisesti*, kannattavat esim. työväenluokan ja pienomistajain luokan yhdenvertaisuutta, niiden näkökantojen samanarvoisuutta y.m.

8. Reformistien (tai reformismiin sovittelevasti suhtautuvat) lehdet...* »L'Humanité»²²⁵, on lakkautettava. Puolueella tulee olla 1 p ä ä -äänenkannattaja, suuntaukseltaan

* Käsikirjoituksessa olevasta sanasta ei ole saatu selvää. *Toim.*

täysin vallankumouksellinen lehti, ei sellainen kuin »*Populaire*»²²⁶ tai »*Freiheit*»²²⁷. Puolueen koko lehdistö ajaa samaa aatetta, yhtä suuntaa, *valmentaa* diktatuuriin.

9. Syvemmälle kansanjoukkoihin. Ei työläisaristokratiaa, vaan kouluttamattomia kansanjoukkoja varten. Ei ainoastaan kaupunkia, vaan myös maaseutua varten. Agitaatiotyö kansanjoukkojen keskuudessa eikä pelkästään propagandatoiminta (contra British Socialist Party)²²⁸.

Lehtisten jakelu ilmaiseksi takapajuisille työläisille valvutuneilta kannettujen maksujen kustannuksella.

Proletaarit kansanjoukkoihin, lakkolaisten, maatyöläisten avuksi.

10. Opportunistijohtajien virheiden ja petturuuden avoin erittely kansanjoukkojen edessä (lakko 20—21/VII 1919 y.m.).

Parlamentaarikkojen puheiden *kaikkien* opportunististen virheiden ja heikkouksien erittely lehdistössä etc.

11. Johdonmukaisuus kaikissa asioissa, kaikissa suhteissa, kaikkiin elämänaloihin sovellettuna;

proletariaatin diktatuurin *konkreettisten* tehtävien selvittäminen, viz.*:

(a) riistäjien (m.m. kulakkien ja sabotaasia harjoittavan sivistyneistön) vastarinnan lannistaminen;

(b) konfiskointi, sillä lunastus on nyt, vuosien 1914—1918 jälkeen, mahdotonta;

(c) riistäjien ja porvarillisen sivistyneistön erikoinen silmälläpito;

(d) työläisten

sekä kaikkien riistonalaisten kansanjoukkojen ja pientalonpoikaiston

elämän hetikohtainen parantaminen vallankumouksellisin keinoin

riistäjien *kustannuksella*;

(e) pienomistajien

}	keskivarakkaiden talonpoikien
	käsityöläisten
	pienteollisuudenharjoittajien
	porvarillisen sivistyneistön tietyn osan

* — videllect — nimenomaisesti. *Tolm.*

neutralisointi, t.s. valkoisten puolelle siirtymisen ehkäisy;

(f) vastarinnan lannistamiseen tarvittava päättäväisyys, kyky, taito ja erikoinen järjestö.

- [1.] ΣΣ = (α) nujerrettava
(β) innoitettava
(γ) neutralisoitava.

12. Epuration...*

13. »Painovapaus»? — »kokoontumisvapaus»? — »yksilönvapaus»?

Puolue = etujoukko

(αα) (1) vallankumouksellinen osa

(ββ) (2) yhteydessä *kansanjoukkoihin*.

Viipymätöntä valmistautumista (2. 3. 4. 5. 6 (+13). 7. αα
8. 9. 10. ββ

Päävaara: oikeistolaiset, s.o. syrjäyttämättä jääneet johtajat.

3 puoluetta (+Amerikan Sosialistinen Puolue²²⁹) (+Sveitsin Sosialistinen Puolue²³⁰?). Viipymätön yhdistäminen *mahdotonta*.

Vasemmistolaiset. Heidän virheensä. Viipymätön liittyminen *mahdollista*.

Reformismi Italian puolueessa (ehkä+B. S. P.?)

NB

/// Ranskan puoluetta ja lehdistöä käsittelevä komissio:

Lozovski	Serrati	}
+ Buharin	Deslinières	
+ Guilbeaux	+	
	Sadoul	

Kirjoitettu 1920
heinäkuussa, viimeistään 4 p:nä

Julkaistu ensi kerran
elokuun 1 p:nä 1935

»Kommunisttisheski International»
alkauslehden 22. n:ossa

Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan

* — Puhdistaminen... Toim.

2

J. TANNERIN KOMINTERNIN II KONGRESSISSA
PITÄMÄN PUHEEN JOHDOSTA²³¹

Tannerin (Shop Stewards²³²) puhe vahvasti havainnollisesti,

1) että III Internationaalin *sisällä* on löydettävä sijaa *myötämielisille*

2) että Englannin ja Amerikan suhteen on tehtävä *erikoinen* varaus, että parlamentarismia koskevista erimielisyyksistä huolimatta kehotamme:

(a) I.W.W:n ja Shop Stewardsin edustamaa joukko-
liikettä pysymään III Internationaaliin *affilioituneena*

(b) käsittelemään kysymystä vielä kerran kiirehti-
mättä ja *yrittämään parantaa* käytännössä
sosialistisia puolueita, koska ne eivät agitoi *riittä-
västi* kansanjoukkojen keskuudessa, *eivät ole osan-
neet* ottaa yhteyttä niihin.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 23 pñä 1920

Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsi-*kirjoituksen* mukaan

3

HUOMAUTUKSIA A. SULTAN ZADEN ALUSTUKSEEN
IDÄN YHTEISKUNNALLISEN VALLANKUMOUKSEN
NÄKÖALOISTA²³³

1) Omistavien riistäjäluokkien jakautuminen

2) väestön valtaosana *keskiaikaisen riiston alaiset*
talonpojat

3) teollisuudessa — *pienet* kotiteollisuudenharjoittajat

4) johtopäätös: *mukautettava* niin neuvostolai-
tokset kuin myös kommunistinen puolue (sen kokoomus,
erikoiset tehtävät) vastaamaan kolonialistisen Idän *talon-
poikaismaiden* tasoa.

Tämä on olennaisinta. On lähde²³³tävä tästä ja *haettava*
konkreettisia vastauksia.

Kirjoitettu 1920 heinäkuun
24 ja 29 päivän välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 41. osassa

Julkaistaan
käsi-*kirjoituksen* mukaan

KANSALLISUUS- JA SIIRTOMAAKYSYMYKSIÄ
KÄSITTELEVÄLLE VALIOKUNNALLE TARKOITETTUA
HUOMAUTUKSIA

Keskiaikaisen partikularismin hyväksikäyttö? Liian vaarallista; epämarxilaista.

On erotettava toisistaan *nykyajan* kansalliset liikkeet ja luonteeltaan keskiaikaiset »liikkeet» (n.s. *liikkeet*).

Kirjotettu ranskan kielellä
1920 heinäkuussa, viimeistään 28 pnä

Käskikirjoituksen faksimile julkaistu
ensl kerran 1923 kirjassa:
H. Gullbeaux, »Wladimir Iljitsch Lenin.
Ein treues Bild seines Wesens». Berlin

Julkaistaan faksimilen
mukaan
Käännös ranskasta

Venäjän kielellä julkaistu
ensl kerran 1963 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 41. osassa

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEKSI PIETARIN KOMMUUNIN
JA PIETARIN NEUVOSTON VÄLISESTÄ
SELKKAUKSESTA²³⁴

- 1) Badajev MKO:hon*.
- 2) *Badajev on rehabilitoitava (Organisaatiotoimikunnan kautta).*
- 3) Siirrettävä joukko Pietarin elintarvikealan työntekijöitä Moskovaan.
- 4) Saatettava Pietarin suhteen voimaan erityisen tiukka valvonta**.
- 5) Saatettava voimaan Pietarin ja Moskovan sekä kaikkien muiden elintarvikevarustelukusten tosiasiallinen yhdenvertaisuus leivän jaossa ja annosten suuruudessa.²³⁵

Kirjoitettu heinäkuun 16 pnä 1920

Julkaistu ensl kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa

Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan

* Moskovan kulutusosuuskuntaan. *Toim.*

** Käskikirjoituksessa on kohdat 2. ja 4. viivattu yli. 4. kohtaa ei ole otettu hyväksytyyn päätökseen. *Toim.*

VASTAUKSET KAUKOIDÄN TASAVALLAN ULKOMINISTERIN A. M. KRASNOSHTSHOKOVIN KYSYMYKSIIN²³⁶

- | | |
|--|--|
| 1) Missä edustajakokous pidetään? | Missä hyvänsä. |
| 2) Vaaliperiaatteet (sopiiko nelikanta ²³⁷)? | Sopii. |
| 3) Perustuslain ja talouspolitiikan perusteet? | Sopii demokratia pienen etuoikeuksin kommunisteille ²³⁸ . |
| 4) Neuvosto-Venäjän ja Kaukoidän tasavallan virallisten keskinäisten suhteiden perusteet? | Ystävyys. |
| 5) Koska eräät alueet eivät noudata KK:n ohjeita ja muutaman päivän kuluttua kutsutaan koolle alustava konferenssi, on määriteltävä uudestaan täsmällisesti Kaukoidän tasavallan perusteet ja valtuudet. | Toteltava KK:ta tai erotamme toimesta. |

*Kirjoitettu 1920 heinäkuussa,
aikaisintaan 17 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PUHE K. LIEBKNECHTIN JA R. LUXEMBURGIN MUISTOPATSAAN PERUSKIVEN LASKEMISELLE OMISTETUSSA JOUKKOKOKOUKSESSA PIETARISSA HEINÄKUUN 19 pnä 1920²³⁹

LEHTISELOSTUS

Toverit, kommunistijohtajilta vaaditaan kaikissa maissa ennen kuulumattomia uhrauksia, heitä menehtyy tuhansittain Suomessa ja Unkarissa y.m. maissa. Mutta mikään vaino ei pysäytä kommunismin kasvua, ja sellaisten taistelijain kuin Karl Liebknechtin ja Rosa Luxemburgin sankaruus valaa meihin reippautta ja uskoa kommunismin täydelliseen voittoon. (Тов. Ленинin puheen päätyttyä kaikuvat voimakkaat hurraa-huudot. Lauletaan »Kansainvälinen».)

*»Petrogradskaja Pravda» n:o 159,
heinäkuun 21 pnä 1920*

*Julkaistaan »Petrogradskaja
Pravda» lehden tekstin mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
»KOMMUNISTITSHESKI INTERNATSIONAL»
AIKAKAUSLEHDESSÄ JULKAISTUJEN
A. M. GORKIN ARTIKKELIEN JOHDOSTA²⁴⁰**

Ehdotan vahvistettavaksi Poliittisessa toimikunnassa
keräämällä allekirjoitukset:

KK:n Poliittinen toimikunta katsoo äärimmäisen sopimat-
tomaksi Gorkin *artikkelien*, varsinkin johtavan artikke-
lin julkaisemisen »Kommunistitsheski Internatsionalin» 12. nu-
merossa, sillä näissä artikkeleissa *ei ole mitään* kommunisti-
tista, sen sijaan niissä on paljon kommunisminvastaista.
Vastedes »Kommunistitsheski Internatsionalissa» *ei saa* mis-
sään tapauksessa julkaista *tuollaisia* kirjoituksia.

*Lenin**

Kirjoitettu heinäkuun 31 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUKSIA SOTILAALLISISTA
KYSYMYKSISTÄ²⁴¹**

Koska vakuutetaan jäävän (Budjonnyille) $ei < 10\ 000$,

- 1) kannatan 6. Kaukasian divisioonan ottamista Budjonnyilta Wrangelin rintamalle;
- 2) Budjonnyin Ratsuväkiarmeijan vahvistamista niillä 3—4 tuhannella sapelilla, jotka ylipäällikkö on lu-
vannut etelään (*kiireisesti*);
- + 4) hevosten oton lisäämistä Valko-Venäjän talonpojil-
ta Budjonnyin ratsuväen täydentämiseksi;
- 5) toveri Frunzen nimittämistä *vii p y m ä t t ä* Gitti-
sin tilalle (katso ylipäällikön ja Tuhatshevskin mieli-
pidettä).

Lenin

*Kirjoitettu 1920 elokuussa,
aikaisintaan 20 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ehdotuksessa ovat myös L. D. Trotskin, N. N. Krestinskin ja M. I. Kalininin allekirjoitukset. *Toim.*

**VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
PÄÄTÖKSET LÄNSIRINTAMAN
VALLANKUMOUKSELLISEN SOTANEUVOSTON
PÄIVÄKÄSKYN JOHDOSTA²⁴²**

Poliittinen toimikunta päättää: tuomita erittäin jyrkästi tovereiden Tuhatshevskin ja Smilgan menettelyyn, jotka julkaisivat mitään oikeutta omaamatta puolueen ja hallituksen politiikkaa horjuttavan enemmän kuin tahdittoman päiväkäskynsä.*

Poliittinen toimikunta velvoittaa Tasavallan VSN:n kumoamaan viipymättä Länsirintaman VSN:n päiväkäskyn ja antamaan sanotulle Länsirintaman Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle muistutuksen väärästä menettelystä**²⁴³.

*Kirjoitettu 1920 elokuun 20
ja 24 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**VKP(b):n IX YLEISVENÄLÄINEN
KONFERENSSI**

22. — 25. SYYSKUUTA 1920²⁴⁴

1

**PUHE PUOLUERAKENNUSTYÖN LÄHIMMISTÄ
TEHTÄVISTÄ SYYSKUUN 24 pnä**

Toverit, mielestäni kannattaa mainita eräistä keskustelun kulussa ilmausutuista ajatuksista ja jopa muutamista puheista vain sen vuoksi, että niissä kuvastui selvästi ei enää pelkkä liikarasittuneisuus, vaan hysterian asteelle kehittynyt ja sen vuoksi aivan liiallisuuksiin menevä liikarasittuneisuus.

* Antaessaan sihteerin tehtäväksi ilmoittaa Poliittisen toimikunnan kyseisen päätöksen lähettämiseksi Länsirintaman Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle V. I. Lenin teki asiapaperin yläreunaan merkinnän: »Britshkinalle tämän sähkeen lähettämistä varten» ja lisäsi päätöksen tekstin alle: »Jäljennökset tov. Tshitsherinille ja Danishevskille». *Toim.*

** Tämän tekstin V. I. Lenin erotti edellisestä lyijykynäviivalla ja kirjoitti: »Skljanskille on jo sanottu.» *Toim.*

En sanoisi, että kysymyksessä on demagogia. Fyysinen lii-
karasitus on kehittynyt hysteerisyyden asteelle. Sellaisia
olivat huomattavalta osaltaan Lutovinovin ja Bubnovin pu-
heenvuorot, niissä oli vähemmän demagogiaa kuin liikarasi-
tuneisuutta. Liikaväsytys kuvastui nähdäkseni osittain myös
Medvedevin sanoissa. Hän sanoi: »Nyt te kaikki olette al-
kaneet puhua, että meillä on sairaalloisia ilmiöitä, mutta
aikaisemmin kiistitte sen, puhuitte vilppiä.» Selitys ei ole
mielestäni aivan oikea, se on jopa aivan virheellinen. Tus-
kinpa on ollut mikään salaisuus, että puheena olevia epäter-
veitä ilmiöitä on todella olemassa. Epäilemätöntä on sek-
in, että yleinen tilanne on niin vaikea, ettei puolueella ole
ollut aikaa, sillä ei ole ollut mahdollisuutta ottaa enemmän
varta vasten käsiteltäväksi tätä kysymystä. Meidän on nyt-
kin vaikea ottaa sitä esille, koska mahdollisuudet, joita
käsittelimme täällä poliittisen keskustelumme aikana, mah-
dollisuudet välttää talvisotatoimia ovat tavattoman vähäi-
set. Tasavallan yleinen tilanne on, niin kuin sanoin, paran-
tunut sen verran, että meillä on nyt mahdollisuus käsitellä
asioita kylmäverisemmin: emme aseta nyt kysymystä konfe-
renssein ennenaikaisesta keskeyttämisestä, kuten teimme mo-
nesti Koltshakin ja Denikinin hyökkäyksen kaudella. On
ollut puolueen edustajakokouksia, joista joukko vastuunalai-
sia työntekijöitä on lähtenyt ennen kokouksen päättymistä
suoraan rintamalle. Kun ajattelee, niin mehän kutsumme
harvoin koolle edustajakokouksia, meillä on harvoin tilai-
sus keskustella edustajakokouksissa tärkeimmistä kysymyk-
sistä, mutta ennen emme voineet viedä päätökseen edes
niitä harvoin koollekutsuttuja edustajakokouksia. Nyt meillä
on joka tapauksessa sellainen tilanne, että voimme ja meidän
täytyy mitenkään itseämme rajoittamatta käydä tämänker-
taiset keskustelut loppuun. Haluaisin mainita vielä pari
sanaa siitä, että eräät Kalininin pohdinnoissa ilmenneet
yritykset selittää asiaa marxilaisittain olivat mielestäni
päinvastoin kaukana marxilaisuudesta, ja oikea, marxilainen
kanta on nähdäkseni esitetty Moskovan komitean päätös-
lauselmassa — jonka te kaikki olette tietysti lukeneet ja
joka on julkaistu pikku kirjaseksi ja painettu »Pravda» leh-
dessä — sekä KK:n kirjeessä.

Haluaisin lukea muutaman rivin, joita ehdottaisin valio-
kunnalle (jos päätetään valita valiokunta) ei Moskovan pää-
töslauselman ja KK:n kirjeen asemesta, vaan lisäaineistona

niiden täydentämiseksi*. Moskovan komitean päätöslauselma valaisee mielestäni kysymystä oikein, ja melkein kaikki ovat tästä samaa mieltä. Luen nämä muutamat sanat ja selitän niitä hiukan. Lisäys on seuraava: »Neuvostotasavallan tavattoman raskas asema sen olemassaolon ensimmäisinä vuosina, äärimmäinen rappiotila ja erittäin suuri sotilaallinen vaara pakottivat väistämättömästi erottamaan ensisijaiset (ja sen vuoksi tosiasiallisesti etuoikeutetut) hallinnonalat ja työntekijäryhmät. Se oli väistämätöntä, sillä rappiotilassa olevaa maata ei voitu pelastaa muuten kuin keskittämällä voimat ja varat sellaisiin hallinnonaloihin ja työntekijäryhmiin, joiden jäädessä lujittamatta koko maailman imperialistit olisivat varmaan musertaneet meidät eivätkä olisi antaneet Neuvostotasavaltamme edes aloittaa taloudellista rakennustyötä...»

Kuulimme täällä hyvin kiivaita hyökkäilyjä specialistikysymyksessä. Tov. Kutuzovin puheesta kuului totuus, ettei proletariaatti ole saanut Neuvosto-Venäjällä parannusta asemaansa, vaan sen asema on päinvastoin usein huonontunut. Tämä pitää paikkansa. Käsitettäköön kuitenkin, että esim. Wienissä, jossa ei ole neuvostohallitusta, proletariaatin asema on huonontunut yhtä paljon ja siihen liittyvä moraalinen nöyryytys on sata kertaa pahempi. Mutta kansanjoukot eivät kykene sitä käsittämään. On selvää, että meiltä kysytään: mitä me olemme saaneet kahden vuoden kuluessa? Ja on selvää, että tyytymättömyys spesialisteihin on levinnyt niin laajalti. On selvää, että taistelua on käyty ensi sijassa siitä, tarvitaanko spesialisteja vai ei. Muistettakoon kuitenkin, että ilman heitä emme olisi saaneet luoduksi armeijaamme. Ilman sitä olisimme olleet samassa asemassa kuin Unkari ja Suomen työläiset. Niin on asia. Ilman spesialisteja emme olisi kyenneet ottamaan niitä ensimmäisiäkään askelia, jotka ovat auttaneet meitä nousemaan tietylle tasolle, mistä puhuin jo poliittisessa selostuksessa. Emme olisi päässeet siihen emmekä voisi siirtyä pitemmälle, elleimme olisi saaneet järjestetyksi specialistikysymystä. Mutta nyt kun olemme ottaneet heidät käsiimme, panneet heidät työhön, kun tiedämme, etteivät he meiltä karkaa, vaan päinvastoin kiiruhtavat kaikki meidän puolellemme, nyt me saamme aikaan demokratian laajenemisen puolueessa ja armeijassa. Luen edelleen (l u k e e p ä ä t ö s l a u s e l m a)...

* Ks. tätä osaa, ss. 173—174. *Toim.*

Ensimmäinen kohta (l u k e e) *. Tähän on lisäys. Tov. Tomski sanoi viitaten siihen, mistä mekin olemme puhuneet monesti, että on nostettava keskitason väkeä, johtoporras on väsynyt, nostakaa keskitason miehiä. Sitä ei ole onnistuttu tekemään yhtäkkisesti, mutta siinä onnistutaan uuden, ehkä kahdennenkymmenennen yrityksen jälkeen. Ilman sitä Neuvosto-Venäjän asia olisi toivoton. Ja kuitenkin tiedämme, ettei se ole toivoton, sillä meillä on uusia varttuvia aineksia. Kun ensimmäiset yritykset ovat epäonnistuneet, teemme uusia.

Toinen kohta (l u k e e) *. Täällä kysyttiin hiukan myrkyllisesti, tuleeko arvosteluvapaus olemaan persikansyöntivapautta?²⁴⁵ Valiokunnan tekemien ehdotusten perusteella minulla on yksi mittapuu mahdollisten takeiden suhteen. Ajankohtina, jolloin maata uhkaa vaara, jolloin Koltshak tunkeutuu Volgalle ja Denikin Oreliin, ei voi olla mitään vapauksia. Silloin ei pidä murehtia tätä. Sotatilanne on huono nytkin, näemme kaikki, että sotaonni on vaihteleva. Meidän on otettava tämä kysymys päiväjärjestykseen. Mutta emme voi vanhoa, ettemme sotilaallisen vaaran uhatessa menettele toisin. Silloin vaaditaan taas tavatonta voimain jännitystä ilman mitään vastaansanomisia: pysy lujana ja jännitä kaikki voimasi. Emme millään muotoa lupaa olla tekemättä sitä eikä meidän pidäkään luvata ennen kuin saavutamme italialaisen voiton. Tämä on vastaukseni persikkakysymykseen.

Kolmas kohta (l u k e e) *. Tov. Preobrazhenski herätti täällä saman kysymyksen kuin Zinovjev: ovatko ohjesäännöt paikallaan ja miten ne on ymmärrettävä? Jätän kysymyksen avoimeksi, koska se käsitellään valiokunnassa yksityiskohtaisesti. Sitten nähdään: tuleeko ohjesäännöllä ymmärtää erinäisiä säännöksiä vai erityisten laitosten muodostamista.

Neljäs kohta (l u k e e) **. Toveri alustaja sanoi täällä, että valiokunta otti tämän kysymyksen esille, mutta enemmistö hylkäsi sen. Minun nähdäkseni — esitän tämän vain omissa nimissäni — nähdäkseni sitä ei pitäisi hylätä, vaan ellei hyväksytä heti, niin ainakin ensin pitäisi harkita. Tääl-

* Ks. tätä osaa, s. 173. *Toim.*

** Sama, s. 174. *Toim.*

lä sanottiin, että KK:n Organisaatiotoimikunnassa on 500 valitusta. Organisaatiotoimikunnan on sijoitettava kymmeniä tuhansia ihmisiä. Sitä paitsi ei ole ainoatakaan Organisaatiotoimikunnan jäsentä, jolla ei olisi hoidettavanaan useita neuvostotoimia. Tällaisissa olosuhteissa joudutaan operoimaan tuntemattomilla suureilla eikä tällaisissa olosuhteissa kysymystä voida ratkaista muuten kuin vaiston avulla, mikä auttaa vain kokeneita henkilöitä tekemään oikean ratkaisun, ja hekin erehtyvät useasti. Tällaiset olosuhteet huomioon ottaen pyrimme löytämään vähintään 15 vuotta puolueessa olleita henkilöitä, jotka nauttivat puolueen luottamusta, ovat oikeudenmukaisia, auttavat tässä asiassa ja ovat samalla riippumattomia Organisaatiotoimikunnasta, sen yläpuolella, koska heidät valitaan edustajakokouksessa. Luullakseni voimme ottaa tämän askeleen. KK:n työtä ei saa häiritä eikä pysäyttää sen päätösten täytäntöönpanoa. Siinä suhteessa ei ole erikoisia takeita eikä niitä voida ehdottaakaan. Saksan työväenpuolueessa on ollut kontrollikomissio aikaisemminkin. Ei voida varmasti sanoa, missä määrin se tulee olemaan mahdollinen meillä sotatilanteessa. Mutta me kykenemme joka tapauksessa ottamaan tämän askeleen, ja KK on lähtenyt tälle tielle.

KK:n kirjeessä sanotaan: »...kaikkien kuvernementtikomiteoiden yhteyteen on muodostettava tasapuolisimmista ja järjestön yleistä luottamusta nauttivista tovereista erityiset puoluekomissiot, joille vastaavat valitukset lähetetään.» Kirjeessä puhutaan tasapuolisista tovereista. Taistelutoiminta — sekä sotilaallinen, taloudellinen että järjestelyluontoinen — vaatii hyvin usein aivan välttämättä kiihkeitä miehiä, sillä jos he eivät ole erittäin kiihkeitä, he eivät pysty suuriin ponnistuksiin eivätkä ratkaise näännyksiin uupuneessa maassa kiireistä lähintä tehtävää. Tässä sitä vastoin tarvitaan miehiä, joilla ei ehkä ole erikoisia johtajan kykyjä, mutta sen sijaan on laajalti elämänkokemusta. En oikein usko, että löydämme heitä koko Venäjän tarpeiksi kaikista kuvernementeista, ja jos yritys, suunnitteilla oleva komissioiden perustaminen kuvernementtikomiteoiden yhteyteen, mikä tulee teidän tehtäväksenne, jos tämä yritys epäonnistuu, niin älkää tehkö johtopäätöstä, että koko hanke on mennyt meillä myttyyn. Mahdollisesti meillä ei löydykään joka kuvernementissa riittämiin tovereita, jotka pystyvät toimimaan edustajakokouksesta toiseen. Mutta ellemme löydä heitä kuver-

nementeissa, niin ainakin keskuksessa voimme löytää elämäkokemusta omaavia lujia tovereita. Mielestäni meidän ei pidä kieltäytyä tästä laitoksesta.

Saatetaan kysyä: mitä takeita on siitä, että tämä laitos muodostuu elinkelpoiseksi? Meillä on käynnissä ankara kansalaisota, sen aikana ei yleensä voi olla laajaa arvosteluvapautta y.m. Meillä on muita huolia, meidän on jännitettävä kaikki voimat tehdäksemme lopun sodasta. Jos sotilaalliset olosuhteet olisivat muodostuneet toisenlaisiksi, tilanne olisi toinen. Nykyisten olosuhteiden vallitessa meiltä jää pakostakin paljon tekemättä, ja sanomme suoraan, että tämän asian käytännöllisessä järjestelyssä ei saa luottaa KK:hon, sillä KK:lla on työtä hirveästi, aivan ylettömästi. En tiedä, onko yhtäkään KK:n jäsentä — voin päätellä omalta kohdaltani —, joka ei tuntisi olevansa korviaan myöten velassa siksi, että moni asia on jäänyt tekemättä tai on tehty hätiköiden. En osaa kuvitella, mikä takaisi reaalisemmin kyseisen tehtävän suorittamisen kuin tämän komission, toveriryhmän muodostaminen, joka voisi keskittää kaiken huomionsa tähän asiaan ja olla varma siitä, että se tulee hoitamaan aivan itsenäisesti asiaa, johon ei yhdelläkään KK:n, Organisaatiotoimikunnan eikä Poliittisen toimikunnan jäsenellä ole tilaisuutta perehtyä. Ehkä me perehdymme käytännöllisesti siten, että saavutamme edistystä, että olemme lisänneet viljanhankintoja 60 miljoonasta 260 milj. puutaan, mutta sekin on osoittautunut liian vähäksi, jotta olisimme saaneet Punaisen Armeijan, joka ei olisi loppuun uupunut, jotta meillä ei olisi työläisiä, jotka sanovat: »mitä Punainen Armeija on meille antanut, me näemme nälkää», ja jotta olisimme voineet säästää ylenmääräiseltä rasitukselta johtoporrasta, jonka avuksi ei tule keskitason väkeä. Olemme kuitenkin ottaneet tuon askeleen, ja se merkitsee, että niin yleistä kuin äärimmäinen väsymys onkin, tämä yleinen väsymys alkaa vähetä ja koittaa aika, jolloin voimme lakata pohtimasta kysymystä leipäpalasta ja siirtyä ratkomaan edessämme olevia suurisuuntaisempia tehtäviä, joihin me kaikki ehdottomasti käymme käsiksi.

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS PUOLUERAKENNUSTYÖN
LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ

Ei KK:n kirjeen ja Moskovan komitean päätöslauselman asemesta, *vaan lisäaineistona* niiden täydentämiseksi:

Neuvostotasavallan tavattoman raskas asema sen olemassaolon ensimmäisinä vuosina, äärimmäinen rappiotila ja hyvin suuri sotilaallinen vaara pakottivat väistämättömästi erottamaan ensisijaiset (ja sen vuoksi tosiasiallisesti etuoikeutetut) hallinnonalat ja työntekijäryhmät. Se oli väistämätöntä, sillä rappiotilassa olevaa maata ei voitu pelastaa muuten kuin keskittämällä voimat ja varat sellaisiin hallinnonaloihin ja työntekijäryhmiin, joiden jäädessä lujittamatta koko maailman imperialistit olisivat varmaan musertaneet meidät eivätkä olisi antaneet Neuvostotasavaltamme edes aloittaa taloudellista rakennustyötä.

Tämä asiointila sekä vaikeasti voitettavissa olevat vielä säilyneet kapitalistiset ja yksityisomistukselliset tottumukset ja mielialat selittävät sen, miksi on keskitettävä yhä uudelleen koko puolueen huomio taisteluun...*

...välttämättömästi käytännölliset, varmat takeet siitä, etteivät edellä mainituista periaatekysymyksistä samaa mieltä olevan puolueen päätökset jäisi pelkästään paperille. Sen vuoksi konferenssi velvoittaa Keskuskomitean viipymättä päättämään, panemaan täytäntöön ja sen lisäksi kehottamaan puolueen lähintä edustajakokousta vahvistamaan sen, että

(1) useammin järjestettävät ja laajemmat puolueenjäsenien kokoukset ovat ehdottoman välttämättömiä muiden puolueenjäsenien omatoimisuutta edistävien toimenpiteiden ohella;

(2) on perustettava kirjallisuuslehtiä, jotka pystyvät arvostelevaan säännöllisemmin ja laajemmin puolueen virheitä ja yleensä harjoittamaan arvostelua puolueen sisällä (väitelylehtiset y.m.);

(3) on laadittava täysin tarkat käytännölliset ohjeet toimenpiteistä toisaalta »spetsien» ja vastuunalaisten työntekijäin ja toisaalta massan välisen eriarvoisuuden (elinehdoissa, palkoissa y.m.) poistamiseksi, eriarvoisuuden, joka loukkaa

* Käsikirjoituksen yksi sivu ei ole säilynyt. *Tolm.*

demokratismia ja aiheuttaa puolueessa turmelusta sekä kommunistien arvovallan alenemista;

(4) todetaan välttämättömäksi perustaa KK:n rinnalle kontrollikomissio tovereista, jotka ovat saaneet mahdollisimman perinpohjaisen puoluevalmennuksen, ovat toisia kokeeneempia, tasapuolisia ja kykeneviä toteuttamaan tiukasti puoluekantaista kontrollia. Puolueen edustajakokouksessa vallittavalla kontrollikomissiolla täytyy olla oikeus ottaa vastaan kaikenlaisia valituksia ja käsitellä niitä sopien asioista KK:n kanssa ja tarpeen vaatiessa järjestää KK:n kanssa yhteisiä kokouksia tai siirtää kysymys puolueen edustajakokouksen ratkaistavaksi.

24. IX 1920.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

3

EHDOTUKSIA PUOLUERAKENNUSTYÖN LÄHIMPIÄ
TEHTÄVIÄ KOSKEVAAN PÄÄTÖSLAUSELMAAN²⁴⁶

Kontrollikomission kokoonpanosta.
Hyväksytään KK:n päätöslauselma:

että me esitämme KK:n jäseniä Kontrollikomissioon *ainoastaan* puoluekonferenssien toivomuksesta pitäen sellaista menettelyä ylipäänsä vääränä ja että KK:n päätökset *eivät sido* näitä KK:n jäseniä heidän toimissaan Kontrollikomissiossa;

että Kontrollikomissioon kuuluvat KK:n jäsenet eivät osallistu Komissiossa äänestykseen silloin, kun kysymys koskee välittömästi *heidän* hallinnon- tai toimialaansa.

Siirtoja koskevaan kohtaan lisättävä:
niin ettei siirrettäväksi esitettyjen asiaan perehdyttäminen kärsi ja ettei itse asia kärsi, t.s. *ainoastaan* sillä tavalla, että asian hoito pysyy *a i n a* täysin pätevien ja asian menestyksen turvaavien työntekijäin käsissä.

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 29 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**SELOSTUS TASAVALLAN
SISÄ- JA ULKOPOLIITTISESTA TILANTEESTA
VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN
AKTIIVIJÄSENTEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA
LOKAKUUN 9 pnä 1920**

Tässä kokouksessa on tarpeetonta puhua maamme sisäpoliittisesta tilanteesta, koska kaikki toverit tuntevat sen kyllin hyvin lehtiemme ja paikkakunnallisen työn perusteella. Elintarvikkeita on hankittu paljon enemmän kuin viime vuonna, samoin polttoainetta, ja se on työmme perusta. Huollon alalla ovat asiat huonommin. Tietty osa suurista tehtaista voidaan panna jo käyntiin, työläisten mieliala ei voi niissä tietenkään olla enää niin toivoton kuin tehtaiden seisossa. Taloudellisen asemamme huomioon ottaen voimme olettaa, että mielialoissa tapahtuu käänne.

On pysähdyttävä tarkastelemaan ulkopoliittista asemaamme, ulkopoliitiikan uusia puolia. Puolassa on ankara kriisi: Puola on taloudellisesti paljon pahemmin rappiolla kuin me; poliittisessa suhteessa asiat ovat siellä niin pitkällä, että jopa PPS²⁴⁷, opportunistipuolue, joka on aina herjannut vihamielisesti bolshevikkeja, esittää vastalauseita työläisiin kohdistuvien hallituksen vainotoimenpiteiden johdosta. Ne seudut, jotka luovutamme Puolalle rauhansopimuksen pohjalla, Puola saattaa pitää hallussaan vain väkivallan turvin. Puolan työläis- ja talonpoikaisjoukot haluavat kiihkeästi rauhaa. Tekemällä Puolalle rauhantarjouksen ja suuria myönnytyksiä saamme poliittiset puolueet ymmärtämään, että me olemme oikeassa ja että emme ole halunneet sotaa Puolan kanssa. Puola perii meiltä sotakorvauksia, mutta ei kuitenkaan hyödy niistä mitään, sillä se ei saa rahoja, ne ottaa Ranska. Puolassa sitä on tähän asti salattu, nyt tilanne alkaa vähitellen paljastua työläisille, ja meidän on pyrittävä näyttämään se työläisille havainnollisesti. Sen vuoksi meidän on nyt välttämättä allekirjoitettava rauhansopimus. Sitä paitsi voitamme aikaa ja käytämme sen armeijamme lujittamiseen.

Wrangelin rintamalla meillä on ylivoima, mutta siitä huolimatta Donetsin kivihiihtialue oli yhteen aikaan vakavasti uhattuna. Wrangel häiritsee yleisen hyökkäyssuunnitelmamme toteuttamista antamalla yksittäisiä iskuja eri suunnilla.

Poliittisessa suhteessa on kuvaava ensi silmäykseltä vähäpätöinen tapaus. Saksa on antanut tovereille Zinovjevile ja Buharinille luvan saapua Saksan Riippumattoman Puolueen edessäolevaan edustajakokoukseen. Se on ehkä törkeää provokaatiota, mutta toisaalta тов. Zinovjevin tulo epäilemättä jouduttaa ja syventää jo havaittavissa olevaa hajaannusta »riippumattomien» keskuudessa. »Riippumattomien» erkaantunut osa ja noin miljoona Saksan Kommunistisen Puolueen jäsentä ovat valtava vallankumouksellinen voima. Tässä yhteydessä saadaan samalla runsaasti agitatioaineistoa koko Eurooppaa varten.

Olellisinta kaikessa on se, että Ranskan imperialistinen politiikka on alkanut vaikuttaa, Ranska on aina häirinnyt rauhanneuvottelujamme ja asettaa nyt jälleen esteitä. Meidän on käytettävä jokikin aselepotunti lujittumiseen. On tehostettava elintarvikehuoltoa ja saavutettava nopeasti menestystä Wrangelin rintamalla, silloin on toivoa, että voimme repiä rikki meitä vastaan punottujen diplomaattisten juonien verkon.

Kaukoidässä on tilanne sellainen, että Japanin täytyy poistua, koska talvikampanja on sille mahdottomuus. Tämä voimistaa meitä. Moskovassa on parhaillaan muuan amerikkalainen miljardööri neuvottelemassa toimiluvan saannista Kamtshatkalla. Myöntämällä kyseisen toimiluvan kärjistämme Japanin ja Amerikan suhteita.

Turkestanissa ja Kaukasiassa tilanne on mutkikkaampi. Turkkilaiset aloittivat hiljattain hyökkäyksen Armeniaa vastaan tavoitteenaan Batumin ja mahdollisesti myös Bakun valtaus. On selvää, että tässä kysymyksessä meidän on noudatettava mahdollisimman suurta varovaisuutta. Sotilaallisista selkkauksista ei toistaiseksi ole tietoja.

Olkootpa Ranskan ja Englannin väliset erimielisyydet kuinka suuria hyvänsä, emme voi nyt käyttää niitä hyväksemme niin kauan kuin olemme tappiolla emmekä voitolla. Erimielisyyksiä on todennäköisesti silti olemassa. Englanti haluaa ryhtyä kanssamme kauppasuhteisiin, ja me yritämme solmia niitä.

En voi sanoa tarkasti, miten armeijamme on aseistettu. Viime aikoina on ollut puutetta patruunoista, mutta nyt on jo helpompaa. Työ on vankalla pohjalla, sitä on vain vielä voimistettava. Puoluejärjestöjen on autettava tässä asiassa tekemällä työtä soluissa ja ammattiyhdistysten välityksellä.

En osaa nyt sanoa, millaiset ovat voiton mahdollisuudet, sillä toistaiseksi on vaikea saada selville mielialaa. Pettymys on liian suuri; on kulunut jo kuusi viikkoa siitä, kun aloimme perääntyä emmekä ole vielääkään pysähtyneet. Pääasia on se, että myöhästyimme talvivarusteiden hankinnoissa; tämä kävi ajallisesti yhteen tappion kanssa. Meidän on epäilemättä käytettävä jokainen aselevon hetki vahvistamiseen.

Emme voi määrätä agitaatiotyön yleissävyä ennen kuin saamme tietää jotain varmaa. Tämä kokous jo osaltaan määrää sen yleisluonteen.

Kysymys Mahnosta on tov. Trotskin sanojen mukaan ollut varsin vakavan pohdinnan kohteena sotilaspiireissä, ja on selvinnyt, ettei siinä suhteessa ole odotettavissa muuta kuin hyötyä. Tämä on selitettävissä sillä, että Mahnon ympärille ryhmittyneillä aineksilla on jo omakohtaista kokemusta Wrangelin valtakomennosta eikä niitä tyydyttänyt se, mitä tuo komento voi niille antaa. Olemme liittäneet Mahnon kanssa tekemäämme sopimukseen takeet siitä, ettei hän nouse meitä vastaan. Tässä on käynyt samoin kuin Denikin ja Koltshakin tapauksissa: heti kun he kajosivat kulakien ja yleensä talonpoikaiston etuihin, nämä asettuivat meidän puolellemme.

On epäilemätöntä, että puolalaiset myös käyttävät aselepoa vahvistaakseen voimiaan, mahdollisesti he tuovat varusteitakin tällä aikaa, mutta se ei merkitse, ettei meidän pitäisi tehdä samoin.

Niin kauan kuin sota jatkuu, täytyy olla myös salaista diplomatiaa, sillä se on eräs sodankäyntikeinoista. Emme voi kieltäytyä siitä. Tätä diplomatiaa arvostellaan sen mukaan kuin arvostellaan sotaa yleensä.

*Julkaisu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

PROLETAARISTA KULTTUURIA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN HAHMOTELMA²⁴⁸

1. Ei erityisiä aatteita, vaan marxilaisuus.
2. Ei uuden proletaarisen kulttuurin *keksiskelyä*, vaan *o l e m a s s a o l e v a n* kulttuurin parhaiden esikuvien, pe-

rinteiden ja saavutusten *kehittäminen* lähtien marxilaisesta maailmankatsomuksesta ja niistä olosuhteista, joissa proletariaatti elää ja taistelee diktatuurinsa kaudella.

3. Ei erillään Valistuskomissariaatista, vaan sen osana, sillä VKP + Valistuskomissariaatti = Σ proletaarinen kulttuuri

4. Proletkultin läheinen yhteys Valistuskomissariaattiin ja alistaminen tämän johtoon.

5. Ei mitenkään...*

Kirjoitettu lokakuun 9 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XX XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI VKP(b):n TEHTÄVISTÄ ITÄMAISTEN KANSOJEN ASUMA-ALUEILLA²⁴⁹

Käsiteltyään 13. X 1920 pidetyssä Keskuskomitean Poliittisen toimikunnan ja Idän kansojen Bakun edustajakokouksen²⁵⁰ 27 osanottajan kokouksessa tehdyt selostukset ja tiedotukset KK:n Poliittinen toimikunta päättää:

1. Tehostaa Kansallisuuskomissariaatin Kansallisuuksien neuvoston työtä ja ottaa KKN:n lähimmän istunnon päiväjärjestykseen selostus tästä työstä.

2. Määrätä toimitettavaksi niiden väärinkäytösten ja väkivaltaisuuksien ankara tutkimus, joihin paikallinen venäläinen väestö on syyllistynyt itämaisten kansojen (varsinkin kalmukien, burjaattimongolien y.m.) suhteen, saattaa syylliset rangaistukseen.

3. Julkaista ylimmän neuvostovallan nimissä manifesti, joka vahvistaa VSFNT:n kansallisuuspolitiikan perusteet ja saattaa sen täydellisen toteuttamisen tehokkaamman valvonnan alaiseksi.

4. Katsoa välttämättömäksi antaa autonomia konkreettisia olosuhteita vastaavissa muodoissa niille itämaisille kansallisuuksille, joilla ei vielä ole autonomisia laitoksia, ennen kaikkea kalmukeille ja burjaattimongoleille jättäen asian Kansallisuuskomissariaatin toimeksi.

5. Agraarikysymyksessä katsoa välttämättömäksi isovenä-

* Käsi­kirjoitus katkea tähän. *Toim.*

läisten anastamien maiden palauttaminen Pohjois-Kaukasian vuoristolaisille kasakkaväen kulakkiainesten kustannuksella ja antaa Kansankomissaarien Neuvoston tehtäväksi laatia viipymättä vastaavat päätösehdotukset.

6. Laatia ohjeet kaikkia Moskovasta itämaisten kansojen asuttamille alueille lähetettäviä KK:n ja keskusneuvostoval-
lan valtuutettuja varten. Pääpaino ohjeissa on pantava sen selittämiseen, että valtuutettujen tulee toimia vain paikalliselinten kautta, jotka on muodostettu paikallisen työtätekevän väestön edustajista, ja pitää päätehtävänään taistelua paikallisen väestön porvarillisia ja valekommunistisia ryhmiä vastaan tukien samalla tosikommunistisia ryhmiä ja aineksia.

*Kirjoitettu lokakuun
13 tai 14 p:nä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
atkkauislehden 2. n:o:ssa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MUISTIINPANOJA PUOLUEEN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ

Peruskysymykset Wrangelin vastaisen sodan päätyttyä (ja puolueen edustajakokousta varten 1921):

1) taistelu virkavaltaisuuden ja virastokankeuden hävittämiseksi neuvostolaitoksista; taistelun reaalisten saavutusten tarkastus;

2) sosialistisen perustuksen lujittaminen: 7 miljoonaa ammattiyhdistysten jäsentä. Yhdenvertaisuus ensisijaisuuden asemesta.

Seitsemän miljoonan ammattiyhdistysten jäsenen omatoimisuuden kehittäminen;

3) ammattiliiton (YAKN:n) yhteys työtätekevään, ei-riistävään, ei-keinottelemaan talonpoikaistoon. Muodot ja menettelmät.

Neuvostovallan ja talonpoikaiston välisen yhteyden lujittaminen.

Traktorit ja kollektiivitaloudet.

19. X 1920.

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI ITÄMEREN LAIVASTON JÄLLEENRAKENTAMISKYSYMYKSESTÄ²⁵¹

Pietarin Neuvosto ja erikoisesti Pietarin Puolustuskomitea puheenjohtajansa tov. Zinovjevin persoonassa velvoitetaan kiinnittämään erityistä huomiota Itämeren laivaston jälleensuunnittelun jouduttamiseen ja yhteisymmärryksen aikaansaamiseen kaikkien asiaa auttamaan pystyvien laitosten kesken, tekemään loppu kaikkinaisesta virastokankeudesta ja valvomaan käytännössä, että työt suoritetaan nopeasti ja menestyksellisesti.

Pietarin Neuvoston puhemiesistön ja tov. Raskolnikovin selostus toimenpiteistään ja säätämistään töiden suoritustavasta määrätään kuultavaksi kahden viikon kuluttua, valmistavat Raskolnikov ja Sudakov (selostus voi olla kirjallinen).

Kirjottettu lokakuun 23 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
helmikuun 23 p:nä 1938
»Pravda» lehden 53. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti 1963
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 41. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI NEUVOSTOVIRKAILIJAIN ELINTARVIKEANNOSTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ²⁵²

Komissio, johon kuuluvat toverit

Avanesov	+
Nogin	Holtzmann
Halatov	
Gindin	
Finn,	
velvoitetaan	

a) kokoamaan tiedot tosiasiallisesta elintarviketilanteesta ja eri hallinnonalojen neuvostovirkailijain elintarvikehuol-

losta työläisiin verrattuna (m.m. laittomasta elintarvikkeiden jakelusta);

b) harkitsemaan toimenpiteet suuremman tasasuhtaisuuden ja järjestyksen aikaansaamiseksi tällä alalla;

c) esittämään ehdotuksensa eri virastojen henkilökunnan määrittelyä ja neuvostovirkailijain työnormin, lukumäärän, työn tulosten y.m. tutkimista varten muodostettavan komission kokoonpanosta sekä ohjesäännöistä.

Kirjoitettu lokakuun 23 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI²⁵³

1. Julkaistaan viimeistään kahden päivän kuluttua lehdistössä hyvin yksityiskohtainen ja juhlava tiedonanto Kontrollikomissiosta²⁵⁴. Annetaan Buharinin ja Dzerzhinskin tehtäväksi.

2. Pyydetään Dzerzhinskiä ja Preobrazhenskia tekemään päivittäin vähintään 3 tuntia työtä Kontrollikomissiossa, jotta siitä todella tulisi oikea puolueen ja proletariaatin omantunnon elin.

3. Ryhdytään viipymättä julkaisemaan »Väittelylehtistä» omistaen sille erittäin vakavaa huomiota, annetaan henkilökohtaisesti Buharinin ja Preobrazhenskin tehtäväksi.

4. Kontrollikomissiota kehoitetaan katsomaan erikoisasiakseen suhtautua huomaavaisesti ja yksilöllisesti, usein jopa tavallaan lääkitsevästi n.s. opposition jäseniin, jotka neuvosto- tai puoluetyössä epäonnistuttuaan ovat kärsineet psyykkisen kriisin. Pitää pyrkiä rauhoittamaan heitä, selittämään heille asia toverillisesti, etsimään heille (käskymenetelmiin turvautumatta) heidän psyykkisiä erikoisuuksiaan vastaavaa työtä ja antamaan tässä asiassa neuvoja ja ohjeita KK:n Organisaatiotoimikunnalle j.n.e.

Kirjoitettu lokakuun 26 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

Marraskuu 1920 – maaliskuu 1923

**YHTEYDEN JÄRJESTÄMISESTÄ TALOUSELÄMÄÄ
JOHTAVIEN KOMISSARIAATTIEN VÄLILLE**

1

**EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON
PÄÄTÖKSEKSI²⁵⁵**

Muodostetaan neuvottelukunta käsittelemään alustavasti kysymystä kaikkien talouselämää johtavien komissariaattien välisestä organisatorisesta yhteydestä.

Kaikki talouselämää johtavat komissariaatit, varsinkin Elintarvikekomissariaatti, KKTN, Kulkulaitos- sekä Maatalouskomissariaatti, veloitetaan esittämään tälle neuvottelukunnalle maanantaihin, marraskuun 1 päivään mennessä tiedot kaikista olemassa olevista talouden haarojen keskinäisistä taloudellisista yhteisvaliokunnista ja lyhyet selonteot niiden toiminnan tuloksista.

Kirjoitettu lokakuun 26 pnä 1920

2

EHDOTUSTEN HAHMOTELMA

1) Sama kolmikko (Avanesov + Larin + Popov)²⁵⁶ veloitetaan tutkimaan tarkemmin kaikki komissiot jäsenistön, työn luonteen y.m. kannalta, luokittelemaan ne, tekemään johtopäätökset tarpeellisista yhdistelyistä ja yksinkertaistamisesta sekä esittämään meille selostuksen lauantaina, marraskuun 6 pnä.

- 2) (1) Tuotannollinen keskuskomissio
- (2) Valtion Venäjän-sähköistämiskomissio
- (3) Eksploaointikomissio
- (4) ja Maatalouskomissariaatti

veloitetaan laatimaan komissiomme käsiteltäväksi selostus töidensä *luonteesta* ja *yhteenvedoista* koko VSFNT:n *y l e i-*

sen taloussuunnitelman kannalta ja ilmoittamaan seuraavaan istuntoon (6. marraskuuta) mennessä:

(a) mihin määräaikaan mennessä selostus voidaan saada valmiiksi

(b) mitkä ovat niiden selostuksen pääteemat (tai mikä on sen pääsisältö) VSFNT:n yleisen taloussuunnitelman kannalta (esitettäköön mikäli mahdollista selostuksen kirjalliset teesit).

Kirjottettu marraskuun 1 p:nä 1920

Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsitkirjotuksen mukaan

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI POLIITTISEN VALISTUSTYÖN PÄÄKOMITEASTA²⁵⁷

TpKK:n päätöksessä puhutaan sananmukaisesti VSFNT:n »*kaiken poliittisen* valistustyön yhdistämisestä»²⁵⁸.

Katsoen tämän yhdistämisen ehdottomasti välttämättömäksi VKP:n KK:n Poliittinen toimikunta toteaa ennen kaikkea, että yhdistäminen voidaan käsittää vain siinä mielessä, että säilytetään, lujitetaan ja laajennetaan paitsi puoluejärjestön itsenäisyyttä myös sen määräävää, suuntaavaa ja johtavaa asemaa Valistusasiain komissariaatin poikkeuksetta kaikkien toiminta-alojen suhteen.

TpKK:n päätös on pantava täytäntöön 2 osassa: KKN:lle on viipymättä annettava esitys niiden laitosten yhdistämisestä, jotka on tarkasti lueteltu TpKK:n päätöksessä.

Kyseinen ehdotus on laadittava jo huomenna, 29. X, yhdessä KK:n kahden jäsenen, Buharinin ja Preobrazhenskin kanssa.

Tehtävän toiseen osaan katsotaan kuuluvaksi kaikkien kansankomissariaattien kaikkien rinnakkaisten valistuslaitosten pitemmälle menevä yhdistäminen sekä VKP:n agitaatio- ja propagandalaitosten ja niiden johdettaviksi alistettujen Valistusasiain komissariaatin valistuslaitosten organisaatio-suhteiden erittäin yksityiskohtainen suunnittelu.

Tovereiden Preobrazhenskin ja Buharinin tulee tehdä Poliittiselle toimikunnalle selostus tästä jälkimmäisestä osasta sekä esittää tarkka luettelo kaikkien kansankomissariaattien kaikista rinnakkaisista laitoksista.

Kirjoitettu lokakuun 28 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjotuksen mukaan*

KIRJE VKP(b):n KK:n JÄSENILLE

6/XI 1920.

VKP:n KK:n jäsenille

Kehotan harkitsemaan ja 8/XI valtuuttamaan täysistunnossa GOELRO:n (Valtion Venäjän-sähköistämiskomission) puheenjohtajan G. M. Krzhizhanovskin tekemään Neuvostojen edustajakokouksessa 20/XII—20 alustuksen päiväjärjestyksen 2. kohdasta: »Kansantalouden jälleenrakentamisen perustehtävät»²⁵⁹.

Saamme todella jälleenrakennettua kansantalouden noudattaen *yleissuunnitelmaa*, joka olisi ilman sähköistämistä merkityksetön, kun taas »perustehtävien» pohtiminen tämän suunnitelman puitteiden ulkopuolella olisi kevytmielistä.

Liitän mukaan alustavaa tutustumista varten:

- 1) Jäljennöksen Krzhizhanovskin muistiosta »GOELRO:n töiden tila».
- 2) Kirjasen: »Pohjoispiirin sähköistämislunnon perustelut» 3 kpl Trotskia, Rykovia ja Buharinia varten, huomenna voin hankkia muillekin KK:n jäsenille, soittakoot alikeskuksen kautta 3. kerrokseen, jos tahtovat saada.
- 3) Eräitä sähköistämiskarttoja.

Korjausvedokset artikkelista:
»Volganseudun sähköistämisuunnitelma».

1 kpl tov. Trotskille, jotta hän toimittaisi tov. Rykoville ja sitten muille KK:n jäsenille.

- 5) Stjunkelin teesit.
- 6) Krugin teesit.
- 7) Yleisluettelon GOELRO:n aineistoista (yli 200 tutkielmaa).

Näiden asiakirjojen määrästä ilmenee selvästi, että voimme aivan hyvin saada (kun teemme ajoissa korjaukset Krzhizhanovskin alustuksen teeseihin ja jäsennykseen ja esitämme alustuksen KK:n nimissä) Neuvostojen edustajakokouksessa juuri sen, mitä puolue ja koko maa tarvitsevat: asiallisen ja samalla työsuunnitelmaa avarakatseisesti sekä kiehtovasti käsittelevän alustuksen »Kansantalouden jälleenrakentamisen perustehtävistä».

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja

V. Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjottusjäljennöksen mukaan*

**PUHE SOKOLNIKIN TYÖLÄISTEN
JA SOTILAIEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON
JÄSENTEN SEKÄ MOSKOVAN
TUOTANTOLAITOSTEN TEHDASKOMITEOIDEN
JA JOHTOKUNTIEN EDUSTAJIEN YHTEISESSÄ
JUHLAISTUNNOSSA
MARRASKUUN 7 p:nä 1920**

Tov. Lenin sanoi puheessaan, että saavuttamamme voitto on kaikkein tärkein. Kansainvälinen porvaristo ei antanut meidän ryhtyä tuottavaan työhön, ja käytimme kaikki voimamme 3 vuoden ajan sotaan tuota porvaristoa vastaan. Nyt on saavutettava voitto kotirintamalla. Porvaristo on häirinnyt meitä tässä työssä. Tov. Lenin osoitti, mitä kysymyksiä on neuvostojen seuraavan edustajakokouksen päiväjärjestyksessä: kulkulaitosta koskeva, maatalouskysymys y.m. Hän sanoi, että on kyettävä ulottamaan koko innostus ja kurinalaisuus rauhanomaiseen taloudelliseen rakennustyöhön ja saatava syvät rivit mukaan tähän työhön.

Sitä paitsi on ryhdyttävä taistelemaan byrokratismia, virkavaltaisuutta vastaan, siinäkin on saavutettava voitto ja

siihen on olemassa yksi keino: itsensä työväenjoukkojen tietoisuuden ja omatoimisuuden kehittäminen. Puheensa päätteeksi tov. Lenin sanoi olevansa täysin varma siitä, että saavutamme voiton nälästä ja vilusta.

*Lyhyt lehtiselostus
julkaistu marraskuun 9 p:nä 1920
»Pravdan» 251. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti ensi kerran
1957 »Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 1. n:o:ssa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI PROLETKULTISTA²⁶⁰

Vahvistaen Poliittisen toimikunnan päätöslauselman KK hyväksyy pääpiirtein ohjekirjelmän luonnoksen, jonka Poliittisen valistustyön pääkomitea²⁶¹ on laatinut päätöslauselman pohjalla, ja velvoittaa Poliittisen toimikunnan toimittamaan sen lopullisesti silmälläpitäen sen perusajatuksen tarkempaa ilmaisemista, että Proletkultin toiminta tieteellisen ja poliittisen valistustyön alalla sulautuu yhteen Valistuskomissariaatin ja kuvernementtien valistusosastojen toiminnan kanssa, kun taas taiteen (musiikki-, teatteri- ja maalaustaiteen sekä kirjallisuuden) alalla Proletkult säilyttää itsenäisyytensä, ja VKP:n tarkoin seulomien Valistuskomissariaatin elinten johto-osuus säilytetään vain ilmeisten porvarillisten poikkeamien estämiseksi.

Kirjoitettu marraskuun 10 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 1. n:o:ssa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI²⁶²

Zinovjevin tehtäväksi annetaan laatia Kopp'ia ja muita Ulkomaankaupan komissariaatissa sekä Saksassa työskenteleviä tovereita varten seikkaperäiset toimintaohjeet.

Niissä on selitettävä, että otamme vastaan ja arvostamme hyvin korkealle Venäjän tilausten täyttämässä rivityöläisten, m.m. myös taantumuksellisimpiin ammattiyhdistyksiin kuuluvien työläisten avun.

Samalla on paljastettava Legienit ja kumpp., jotka pyrkivät haamimaan rahaa itselleen tai puolueilleen, eikä heille saa antaa mitään rahoja.

Teksti on esitettävä Poliittiselle toimikunnalle.

Kirjoitettu marraskuun 10 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TOIMILUPAKYSEMYKSESTÄ²⁶³

Toimikunta, johon kuuluvat toverit Lenin, Miljutin, Kurski, Lezhava ja Sereda, velvoitetaan viikon* kuluessa muokkaamaan ja toimittamaan se osa toimilupia koskevasta luonnoksesta, joka sopii ulkomailla julkaistavaksi, nimittäin: 1:ksi yleinen päätös, t.s. periaatepäätös toimilupien myöntämisestä; 2:ksi mahdollisimman suppea esitys yleisistä taloudellisista ja juridisista toimilupaehdoista; 3:ksi luettelo toimilupakohteista ja kyllin selvät selitykset kunkin kohteen taloudellisesta merkityksestä.²⁶⁴

Kirjoitettu marraskuun 16 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI²⁶⁵

Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan toimittamaan Bakuun ehdottomasti ja sääntillisesti elintarvikkeita 100-prosenttisia normeja vastaavasti, koska se katsotaan äärimmäisen tärkeäksi poliittiseksi ja taloudelliseksi tehtäväksi.

Azerbaidzhanissa helpotetaan elintarvikepolitiikkaa, ni-

* Teksti: »johon kuuluvat... viikon» on kirjoitettu L. A. Fotijevan käsi-
alalla. *Toim.*

mittäin: Azerbaidzhanissa talonpojilta ei oteta Muganin rajojen ulkopuolella viljaa laisinkaan ja Muganissa otetaan äärimmäisen varovasti.

Frumkin velvoitetaan viipymättä tekemään 2 kertaa kuu-kaudessa tarkasti selkoa KK:lle ja Puolustusneuvostolle²⁶⁶ siitä, noudatetaanko näitä ohjeita tosiasiaassa tinkimättömästi ja tiukasti.

Gruusian, Armenian, Turkin ja Persian suhteen harjoitetaan mahdollisimman sovinnollista, s.o. ennen muuta sodan välttämiseen tähtäävää politiikkaa.

Tehtäväksi ei aseteta hyökkäystä Gruusiaa, Armeniaa eikä Persiaa vastaan.

Perustehtäväksi katsotaan Azerbaidzhanin suojaaminen ja koko Kaspien meren varma hallussapito.

Siinä tarkoituksessa on kaikin tavoin tehostettava ja joudutettava vähintään 7 divisioonan siirtämistä Azerbaidzhaniin.

Azerbaidzhanissa on voimistettava kaikin keinoin propaganda- ja agitaatiotoimintaa ja edistettävä köyhälistökomiteoiden²⁶⁷ kehitystä ja yleensä neuvostorakennustyötä, jossa tarkoituksessa тов. Stalinin tehtäväksi annetaan hakea kaikkialta Organisaatiotoimikunnan kautta mahdollisimman paljon muhamettilaisia kommunisteja lähetettäväksi työhön Azerbaidzhaniin.

Kulkuaitoskomissariaatti ja YKN²⁶⁸ velvoitetaan löytämään keinot vähintään 8 sotilasjunan kuljettamiseksi joka päivä Bakuun heikentämättä Venäjän varustamista elintarvikkeilla.

Kirjoitettu marraskuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**NEUVOSTOJEN VIII YLEISVENÄLÄISESSÄ
EDUSTAJAKOKOUKSESSA NEUVOSTOELINTEN
TOIMINNAN PARANTAMISESTA JA BYROKRATIAN
HÄVITTÄMISESTÄ TEHTÄVÄN SELOSTUKSEN
TEESEISTÄ²⁶⁹**

Teesejä on muokattava melko perinpohjaisesti kaikilta kohdiltaan siihen suuntaan, että vähennetään suuresti erittäin epämääräisiä, hämäräsisältöisiä ja kohtuuttomia lupauksia

ja siirretään painopiste konkreettisiin, käytännöllisiin, tarkkojen arvioiden mukaan lyhyessä ajassa toteutettaviin ehdotuksiin.

Teesien lisäksi on laadittava viikon kuluessa ehdotus neuvostojen VIII edustajakokouksen päätöslauselmaksi.

Kirjoitettu marraskuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI

(KRASININ VÄLIAIKAISTA POISKUTSUMISTA
KOSKEVAN TSHITSHERININ EHDOTUKSEN
JA KRASININ PÄINVASTAISEN MIELIPITEEN JOHDOSTA)

Tekemättä heti päätöstä Ulkoasiain komissariaatin ehdotuksen johdosta, joka koskee Krasinin kauppavaltuuskunnan poiskutsumista Englannista²⁷⁰ Ison-Britannian hallituksen painostamiseksi, Poliittinen toimikunta pyytää Krasinia tiedottamaan kiireellisesti mielipiteensä. Ei ole kysymys suhteiden katkaisemisesta Englantiin, vaan ainoastaan painostuksesta, sillä on selvää, että Churchill, Curzon ja kumpp. vitkuttavat ja pettävät, joten tilapäinen poistulo saattaa hyvinkin osoittautua hyödylliseksi, koska se tehostaa Toimintakomiteoiden²⁷¹ agitaatiota.

Kirjoitettu marraskuun 29 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VÄLITTÖMISTÄ VEROISTA²⁷²

§ 1. 1) Komissio velvoitetaan lisäksi käsittelemään viikon kuluessa:

ensiksi, onko mahdollista lakkauttaa *paikalliset* rahaverot, ja koota tarkat tiedot Pietarin ja Moskovan kuvernementin ja mikäli mahdollista muidenkin kuvernementtien osalta;

toiseksi, onko välttämätöntä valmistautua samanlaisesti lakkauttamaan rahaverot ja voimaansaattamaan luovutusvelvollisuuden asemesta luontoisverotus.

§ 2. 2) Sisäasiain kansankomissariaatin tulee kääntyä YTpKK:n Puhemiehistön puoleen pyynnöin, että kaikilta paikallisilta toimeenpaneilta komiteoilta vaadittaisiin neuvostojen edustajakokousta varten tiedot ja aineistot kaikkien 1. §:ssä mainittujen kysymysten kohdalta.

§ 3. 3) Finanssiasiain kansankomissariaatin toimeksi annetaan esittää Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi ehdotus KKN:n päätökseksi 1. §:ssä mainituista kysymyksistä komission päätöksiä vastaavasti.

Kirjoitettu marraskuun 30 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n TALOUSVALIOKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI²⁷³

Katsoen välttämättömäksi siirtää VSFNT:n ulko- ja sisäpoliittisen tilanteen parannuttua Työ- ja Puolustusneuvoston toiminnan painopisteen suuremmassa määrin kuin tähän asti taloudellisen rakennustyön tehtäviin

KKN pyytää Yleisvenäl. TpKK:ta laillistamaan seuraavat toimenpiteet:

muu-
tet-
tu

- a) 1. Työ- ja Puolustusneuvostoa täydennetään maatalouden kansankomissaarilla.
2. Työ- ja Puolustusneuvosto velvoitetaan käsittelemään kysymys istuntojensa jakamisesta tavallisiin ja erikoisesti talousongelmia käsitteleviin*.
- c) 3. Työ- ja Puolustusneuvoston toimipiiriä laajennetaan sisällyttämällä siihen:
 - 1) (a) talouselämää johtavien komissariaattien kaiken työn yhdistämisen;
 - 2) (b) VSFNT:n yhtenäisen taloussuunnitelman vahvistamisen ja toteuttamisen;
 - 3) (c) talouselämää johtavien komissariaattien työn ohjaamisen tätä suunnitelmaa vastaavasti sekä tarpeen vaatiessa päätöksen teon suunnitelmaa koskevista muutoksista.

* V. I. Lenin on ylivilvannut käsikirjoituksessa 2. kohdan. *Toim.*

Alavaliokunta velvoitetaan muokkaamaan yksityiskohtaisemmin luonnoksensa 6. § (lopullinen sanamuoto) ja laatimaan tarkka seloste olemassaolevista talouselämää johtavien komissariaattien työtä yhdistävistä valiokunnista niiden keskinäisten suhteiden sekä kaikkiin 6. §:n edellyttämiin »erikoisvaliokuntiin» rakentuvien yhteyksien kannalta.

Kirjoitettu joulukuun 1 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TALONPOIKAISTALouden LUJITTAMIS- JA KEHITTÄMISTOIMENPITEITÄ KOSKEVAN ASETUSLUONNOKSEN LAATIMISESTA

OHJEITA VALIOKUNNAN JÄSENIILLE

1) On lisättävä talonpoikaiston avustuskomiteoiden edustajien määrää...

2) Perustaksi talonpoikaiston avustuskomiteoiden osanottoa määriteltäessä on otettava **Maatalouskomissariaatin esittämä 6. §:n sanamuoto.**

3) On rajoitettava kylvökomiteoiden oikeutta julkaista velvoittavia päätöksiä asettaen julkaisemisen ehdoksi esitettyjen toimenpiteiden alustava käsittely talonpoikaiston avustuskomiteoiden neuvottelukokouksissa niin ujestin ja kuvernementin kuin myös alueen mitassa.

4) Siemenviljan takavarikointipykälä on poistettava ja annettava paikalliselinten tehtäväksi määritellä, millä keinoin säilytetään siemenvilja.

5) On poistettava VII osa, joka koskee rangaistuksia...

6) Suurin osa luonnoksesta on siirrettävä ohjekirjelmään.

Kirjoitettu joulukuun 4 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI KAUPPASOPIMUKSESTA ENGLANNIN KANSSA²⁷⁴

Poliittinen toimikunta antaa hyväksymyksensä tov. Tshisherinin ehdotuksille kauppasopimuksen solmimisesta Englannin kanssa ja korostaa erikoisesti:

että Krasin ei missään tapauksessa poikkeaisi ilman KK:n erikoista, selvästi ilmaistua suostumusta Englannille 29. VI esitetyn nootin tekstistä ja kirjaimesta propaganda- ja velkakäysymyksissä²⁷⁵;

että kaikki yksityiskohdat on siirrettävä erityisten rauhan-neuvottelujen käsiteltäviksi.

Perusteluissa on viitattava siihen, että he ovat auttaneet Wrangelia.²⁷⁶

Kirjoitettu joulukuun 4 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
häskikirjoituksen mukaan*

**LOPPULAUSUNTO VKP(b):n MOSKOVAN
JÄRJESTÖN AKTIIVIN KOKOUKSESSA
TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ TEHDYN
SELOSTUKSEN JOHDOSTA
JOULUKUUN 6 pnä 1920**

Toverit! Olen saanut kirjelappusia niin paljon, etten voi vastata kaikkiin. Toisaalta taas suurin osa perusteluista on väittelyjen aikana jo kumottu, niin että aluksi teen huomautukseni »Toimiluvista» kirjase²⁷⁷ johdosta. Selitän ajatustani tarkemmin. Tov. Lomovin puolentoista sivun mittaisessa esipuheessa selostetaan asiaa tavattoman lyhyesti. Sitten seuraa itse marraskuun 23 päivän asetus, jonka ydinajatuksena ovat maailmantalouden edut. »Venäjän tuotanto-voimien ja samalla myös koko maailmantalouden jälleenrakennusprosessia voidaan jouduttaa moninkertaisesti vetämällä ulkomaiset valtiolliset ja kunnallislaitokset, yksityisyrietykset, osakeyhtiöt, osuuskunnat sekä muiden maiden työväenjärjestöt mukaan Venäjän luonnonrikkauksien hyödyntämiseen ja jalostamiseen.» Tällä on tietenkin vain propagandistista merkitystä, mutta se on talouden kannalta kiistatonta. Maailmantalous on saatava kuntoon. Kapitalismi menettelee omalla tavallaan, me myös ehdotamme omaamme, mutta maailmantalous pysyy toistaiseksi kapitalistisena.

Tarkoituksenamme on ollut houkutella ulkomaalaisia. Sen vuoksi asetuksen lopussa on lueteltu ehdot:

Ensimmäinen kohta: »Toimiluvanhaltija saa korvaukseksi sopimuksen edellyttämän osan tuotteista, joka hänellä on

oikeus viedä ulkomaille.» Ilman sitä he eivät suostu. Ei ole sanottu kuinka suuren osan. Tästä osasta tulee sota, alamme tinkiä ja tapella ja jokainen meistä alkaa laskea mitä hyödyimme. Toverit sanoivat täällä, että siinä pitää olla silmä tarkkana, se on aivan totta.

Toinen kohta: »Jos toimiluvanhaltija suorittaa laajassa mitassa erikoisia teknisiä parannuksia, hänelle myönnetään kaupallisia etuisuuksia (kuten: koneiden hankinnassa, erikoissopimukset suurista tilauksista j.n.e.)» Mitä kaupallinen etuisuus tarkoittaa? Sitä että annamme jollekin toiminnille etuoikeutetun aseman, mutta toisille emme anna. Ja jos toiminimi perustaa yrityksiä, voimme lunastaa ne siltä, ehkä myönnämme sille hinnanlisäystä. Tärkeintä on kuitenkin se, että he antaisivat meille koneita. Tämä ajatus on nähdäkseni kyllin selvä ja tulemme taaskin kannattamaan propagandistisia näkökohtia.

Kolmas kohta: »Toimilupien luonteesta ja ehdoista riippuen tullaan myöntämään pitkäaikaisia toimilupia, jotta toimiluvanhaltijalle taattaisiin täydellinen korvaus riskistä ja yritykseen sijoitetuista teknisistä välineistä.» Tässä yhteydessä on mainittava toimilupa-ajan pituudesta. Se on aivan epämääräinen, Kamtshatkaa emme voisi muilla ehdoilla antaa, ja toverit Fedotov ja Skvortsov ovat oikeassa siinä, että se on erikoinen toimilupa ja myönnämme sen tärkeitä poliittisia näkökohtia silmälläpitäen. Antamalla toimilupia tällaisin ehdoin lahjoitamme kernaasti sen mitä emme itse tarvitse, eikä tämä menetys aiheuta meille taloudellista enempää kuin poliittistakaan tappiota.

Neljäs kohta: »VSFNT:n hallitus takaa, ettei yritykseen sijoitettua toimiluvanhaltijan omaisuutta kansallisteta, pakoluovuteta eikä takavarikoida.» Muistanette, että tuomiovalta jää meille. Tätä lausetta on harkittu, se kiinnostoi meitä kovasti. Ensinnäkin aioimme mainita siitä, mutta asiaa ajateltuamme muutimme mieltä ja päätimme olla mieluummin puhumatta siitä. Puhuminen on hopeaa, vaitiolo kultaa. Ei toimiteta pakko-ottoja eikä takavarikkoja, mutta tuomiovalta säilyy, oikeuslaitos on meidän ja, mikäli tiedän, tuomioistuimet ovat meillä neuvostojen valitsemia. Minä henkilökohtaisesti en yleensä ole niin pessimistisellä kannalla, että oikeuslaitos olisi meillä huono. Niin että käytämme sitä siis hyväksemme.

Viides kohta: »Toimiluvanhaltijalle myönnetään oikeus

palkata VSFNT:n alueella sijaitsevia yrityksiään varten työläisiä ja toimihenkilöitä noudattaen työlakeja tai erikoissopimusta, joka takaa sen, että työntekijäin suhteen noudatetaan tiettyjä, heidän henkensä ja terveytensä suojaavia työehtoja.» Tämä ei ole mitään varovaisuutta. Jos taas työläiset julistavat lakon ja se on järjellinen, voimme salaa tukea lakkolaisia. Millä kapitalistit uhkailevat? »Ajamme kadulle, saat kärsiä nälkää.» Mutta siinä tapauksessa työläisille saattaa tapahtua jostain elintarvikeannoskin, sehän on meidän vallassamme. Voimme antaa ja annamme heille. Mutta jos lakko on typerä, järjetön, heidät pitää kutsua neuvostoon ja antaa ojennusta, että he tulisivat sieltä kuin saunasta. Tässä lukee, että on erikoinen sopimus, se on sanottu perin varovaisesti. Poikkeustapauksessa sitä on kuitenkin sovellettava Kamtshatkaan nähden, sillä emme kykene perustamaan sinne mitään neuvostoelimiä. Niin että Vanderlipin oli tästä puhuttaessa sanottava, että solmikaa erikoinen sopimus. Me itse emme ole vielä koettaneet soveltaa lakejamme Kamtshatkan suhteen.

Kuudes kohta: »VSFNT:n hallitus takaa toimiluvanhaltijalle, ettei toimilupasopimuksen ehtoihin tehdä yksipuolisesti muutoksia millään hallituksen määräyksillä tai asetuksilla.» Emme ryhdy muuttamaan yksipuolisesti sopimusehtoja, koska silloin ei kukaan suostuisi. Kaivataan siis jonkinlaisia välittäjiä. Ketä? Puolueettomat valtiot ovat kaikki kapitalistisia. Ehkä työväenjärjestöt? Ehkä pitäisi pyytää menshevistisiä työväenjärjestöjä. Länsi-Euroopassa suurin osa on sellaisia. Ehkä menshevikit tulevat ratkaisemaan kysymyksen vuoronperään — parillinen luku bolshevikkien hyväksi ja pariton luku kapitalistien hyväksi. Ja jos emme pääse yksimielisyyteen, sopimus voidaan purkaa. Se vaara kylläkin on olemassa, mutta jos kysymyksessä on omaisuussuhteita koskeva sopimus, se on luovallista. Kansainvälisten oikeusperiaatteiden kannalta tällainen sopimus on yksityinen sopimus ja se voidaan purkaa, on vain suoritettava korvaus. Jos purat sopimuksen, suorita korvaus. Kansainvälisessä oikeuskäytännössä on ollut tapauksia, että sodan aikana on upotettu vahingossa vieras alus. Sitä on luultu vihollisalukseksi, mutta se onkin ollut puolueettoman maan alus. Mitä on pitänyt tehdä? Korvata vahingot. Niin tässäkin, pahimmassa tapauksessa on maksettava purkajaisia. Sota saadaan kuitenkin vältetyksi. Sota on tietysti loppujen lopuksi tärkein pääar-

gumentti. Niin kauan kuin maailmassa on kapitalisteja, olemme tietysti valmiita sotaan, koska olemme sosialistinen valtio. Edelleen me alamme hätäillä jo nyt, vaikkei kukaan ole vielä hankkinut toimilupia. Kun eräät toverit sanovat: »Nyt on loppu edessä, kaikki ryntäävät nyt meille», niin minä toistan, että ehkei kukaan niitä yleensä tahdokaan.

Ensimmäinen osa: »Toimiluvat metsien käyttöön Länsi-Siperiassa.» Pohjoinen merireitti on auki, voisimme kuljettaa, mutta meillä ei ole laivoja. Eräs toveri tiedottaa, että on saapunut edustajia, jotka halusivat saada 6000 desjatiinaa shakkiruudukkojärjestyksessä. Pohjoispiiriä käsittelevässä kirjassessa sanotaan, että jos otamme Pietarissa tarpeettomiksi jäävät voimalaitokset, voimme antaa ne palvelemaan puutavaran kuljetuksia pohjoispiireistä ja kehittää tuotantoa niin laajaksi, että saamme vuosittain valuuttaa 500 000 kultaruplaa. Sähköistäminen kokonaisuudessaan tulee valtionkomission laskelmien mukaan maksamaan 1,1 miljardia. On kyseenalaista, kykenemmekö suoriutumaan tehtävästä. Toimiluvat kuitenkin helpottavat sen täyttöä. Kukaan ei tarjoa toimilupia, ellei ole pakko, mutta kun nälkä ahdistaa ja täytyy luovia jos millä tavoin, jotta kansa saisi levähtää, niin se panee ajattelemaan toisin.

Kolmas osa: »Toimiluvat Siperian vuoriteollisuudessa.» Siperian kuparirikkaudet ovat rajattomat. Kuparia pidetään maailmantaloudessa erittäin suuressa arvossa ja se on tärkeimpiä sähköistämiseen tarvittavia metalleja. Tarjoamme toimilupaa emmekä tiedä, kuka sen ottaa. Amerikka vai saksalaiset. Amerikka ajattelee, että ellei se ota, niin ottaa Saksa.

Kun saamme sähköistettyä maamme, meistä tulee taloudellisesti sata kertaa voimakkaampia. Silloin alamme puhua toisessa äänilajissa. Silloin otamme puheeksi lunastuksen. He tietävät, ettei sosialistinen yhteiskunta luo nopeasti vain Punaista Armeijaa, vaan kykenee eräissä muissakin suhteissa kehittymään nopeammin.

Edelleen, erilliset toimiluvat. Yksistään Venäjän Euroopanpuoleisessa osassa on 3 miljoonaa desjatiinaa maata. Yli 800 000 desjatiinaa tästä maa-alasta sijaitsee entisellä Donin kasakkaväen alueella. Ei ole neuvostotiloja eikä karjaa. Ural-joen varrella on hävitetty kokonaisia kasakkakyliä ja erinomaiset uudismaat ovat joutilaina. Vaikka luovuttaisimme vehnäsadosta kolme neljännestä, saisimme silti yhden nel-

jänneksen. On parannettava kulkulaitosta, ja voimme tehdä varauksen, että traktoreita tuotaisiin halvennalla.

Ellemme pysty muokkaamaan 3 miljoonaa desjatiinaa erinomaista maata, joka voi tuottaa 100 puutaa vehnää desjatiinalta, niin mitä taloudenpitoa se on? Mitä politiikkaa se on?

Kyseinen asia kiinnostaa italialaisia, Italia taas on vallankumouksen kynnyksellä. Italiassa esitetään vallankumousta vastaan se tärkein argumentti, että »emme kykene elättämään itseämme, kapitalistivaltiot eivät anna viljaa». Mutta sosialistinen valtio sanoo: »Minulla on 3 miljoonaa desjatiinaa maata, minulla on vuoriöljyä ja bensiiniä.» On käsitettävä, että voidaan agitoida eri keinoin sitä ajatusta, että kapitalismi on haaska, että se on kuristettava hengiltä. Olemme nähneet kaikkea. Eurooppalaiset ovat samassa asemassa kuin venäläiset silloin, kun nämä kulkivat tuskallisesta sodasta vallankumoukseen. Sota on heidän kohdaltaan päättynyt, he elävät muita kansoja ryöstämällä. Sitä painavampi on tuo argumentti. He eivät kykene kunnostamaan taloutta, me taas kehoitamme aloittamaan kunnostamistyön heti. Tässä yhdistyvät toisiinsa sekä poliittinen tekijä että sosialistinen agitatio, mutta vain toisessa muodossa. Pitää osata harjoittaa agitatiota, muuten kansantaloussuunnitelmat menevät myttyyn. Mehän emme ole ainoastaan agitaattoreita, vaan myös Sosialistinen tasavalta, joka on nyt maailman kaikkia kapitalistisia valtioita vastassa. Te ette osaa hoitaa taloutta, mutta me osaamme. Siinä voidaan tehdä vertauksia.

*Julkaistu ensi kerran 1963
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI VALISTUSKOMISSARIAATIN UUELLEENJÄRJESTELYSTÄ²⁷⁸

1. Valistuskomissariaattiin perustetaan apulaiskansankomissaarin toimi ja kaikki hallinnolliset asiat keskitetään apulaiskansankomissaarin käsiin.

3. Valistuskomissariaatin yleinen uudelleenjärjestely katsotaan välttämättömäksi, mutta sitä on valmisteltava hyvin perusteellisesti, m.m. käsiteltävä useissa neuvottelukokouk-

sisä neuvostojen edustajakokouksen aikana. Niissä on myös käsiteltävä ja määriteltävä tarkasti Valistuskomissariaatin keskus- ja paikalliselinten välinen toimivaltuuksien jako.

4. Periaatteessa todetaan välttämättömäksi yhdistää 2. asteen koulut (tai niiden yläluokat) ja tekninen ammattikoulutus 2:lla välttämättömällä ehdolla: 1) teknisissä ammatikouluissa laajennetaan ehdottomasti yleissivistävien aineiden ja kommunismin opetusta; 2) siirrytään viipymättä ja tosiasiallisesti polytekniseen koulutukseen käyttäen siinä tarkoituksessa hyväksi jokaista voimalaitosta ja jokaista sopivaa tehdasta.

Tämän uudistuksen toimeenpano lykätään yleisen uudelleen järjestelyn toimittamiseen saakka.

5. Apulaiskansankomissaariksi nimitetään tov. Litkens ja hänet velvoitetaan omistamaan vähintään $\frac{1}{2}$ työajastaan Poliittisen valistustyön pääkomitealle siihen saakka, kunnes Poliittisen valistustyön pääkomiteaan saadaan täysin riittävästi työntekijöitä.

6. Organisaatiotoimikunnan toimeksi annetaan: jouduttaa Poliittisen valistustyön pääkomitean työntekijäkunnan täydentämistä ja tyydyttää ehdottomasti sen tarve tässä suhteessa täydelleen.²⁷⁹

Kirjoitettu joulukuun 8 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN TUOTANTOPROPAGANDASTA

1) YAKN:n yhteyteen perustetaan Yleisvenäläinen tuotantopropagandatoimikunta,

voimistetaan Valistuskomissariaatin edustusta ja erottamatta koneistoa Valistuskomissariaatin yhteydestä alistetaan Valistuskomissariaatin koko koneisto Yleisvenäläisen tuotantopropagandatoimikunnan alaiseksi.²⁸⁰

Kirjoitettu joulukuun 8 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**LISÄYKSIÄ VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN
PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN ERIKOISEN
TUOTANNOLLISIA KYSYMYKSIÄ VALAISEVAN
LEHDEN PERUSTAMISESTA²⁸¹**

1) »Izvestijalle» ja »Pravdalle» on annettava ohje, että niiden on muututtava enemmän *tuotannollisia* kuin poliittisia kysymyksiä valaiseviksi lehdiksi ja opetettava *kaikkia* VSFNT:n lehtiä tekemään samoin;

2) »Bednota» on muutettava tuotannollisia kysymyksiä käsitteleväksi lehdeksi, jonka aineiston tulee olla ehdottomasti *konkreettista* ja jonka tehtävänä on lähentää talonpoikia työläisiin ja maataloutta teollisuuteen.

Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

**NEUVOSTOJEN VIII YLEISVENÄLÄINEN
EDUSTAJAKOKOUS**

22.—29. JOULUKUUTA 1920²⁸²

1

LOPPULAUSUNTO

**NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n
RYHMÄN KOKOUKSESSA TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ
TEHDYN SELOSTUKSEN JOHDOSTA
JOULUKUUN 21 pnä**

Toverit! Minulla on koko joukko kysymyslappusia ja vastaan lyhyesti vain niihin, joihin ei ole vielä vastattu. Aluksi luen kuitenkin vielä erään tiedotusluontoisen kirjelapun, joka tuntuu minusta myös kuvaavalta:

Nizhni Novgorodin kuvernementin Arzamasin ujestin edustajakokouksessa muuan puolueeton talonpoika sanoi toimilupien johdosta seuraavat sanat, jotka saatamme tietoonne tunnusmerkillisinä: »Toverit! Lähetämme teidät yleisvenäläiseen edustajakokoukseen ja ilmoitamme, että me talonpojat olemme valmiit kärsimään vielä kolme vuotta nälkää ja vilua ja suorittamaan rasituksia, mutta älkää vain myykö Venäjänmaata toimilupa-alueiksi.»

Luullakseni on hyvin hyödyllistä ja tarpeellista esittää tämä kirjelappu edustajakokouksessa virallisessa selostuksessa*, koska siinä tulee ilmi se kysymyksen puoli, jota kapitalistit eivät ota huomioon ja jonka suhteen meidän on aivan tarpeetonta salata, että siinä on vaara tarjolla ja meidän on oltava valppaina tuon vaaran suhteen. Mainitsin jo siitä, että nämä muistutukset terästävät työläisten ja talonpoikien huomiota, ja kun tällaisista asioista muistuttaa kehittymätön talonpoikaisto, se on erittäin tärkeää, koska se tähdentää tehtävää, jolla on nykyään poikkeuksellinen merkitys sen vuoksi, että teidän tulee käsitellä tässä edustajakokouksessa Kansankomissaarien Neuvostolle esitettävät lakiehdotukset talonpoikaistalouden auttamisesta. Pitää osata todistaa puolueettomille talonpojille, saada heidät puolellemme ja toimimaan oma-aloitteisesti. Tällainen kirjelappu osoittaa, että siinä voidaan ehdottomasti saavuttaa valtava menestystä, ja sen me saavutamme.

Edelleen tällainen kirjelappu:

Eivätkö toimiluvan saaneet kapitalistit nostata proletaarisia työväenjoukkoja neuvostovaltaa vastaan sitä hyväkseen käyttäen, että emme kykene talouspulan ja rappiotilan vuoksi tyydyttämään työläistä siten kuin kapitalistit voivat tyydyttää?

Olen jo sanonut, että kehittyneissä maissa ja suurimmassa osassa niistä työläiset elävät paremmin kuin meillä, mutta venäläinen työläinen pyrkii kaikkiin voimin kaikista kehittyneistä maista Neuvosto-Venäjäälle, vaikka näkee vallan hyvin ne kieltäytykset, joissa työläiset elävät.

Eivätkö myös venäläiset Rjabushinskit ja muu ryönä tule takaisin englantilaisten ja amerikkalaisten kapitalistien mukana?

Tämä on yhdistettävä kirjelappuun, jossa kysytään, tulevatko toimiluvansaajat olemaan eksteritoriaalisia. Eivät tietenkään, emme missään tapauksessa myönnä heille eksteritoriaalioikeutta. Eksteritoriaalioikeus myönnetään ainoastaan lähettiläille ja heillekin tietyillä ehdoilla. Jos Rjabushinski toivoo voitavansa piiloutua vastaavilta elimiltä, niin uskon hänen erehtyvän.

Toverit, edelleen ilmoitan, että toveri Lezhava kirjoittaa seuraavaa: »Vanderlip on esittänyt valtakirjan kymmeneltä suursyndikaatilta. Meillä sen ovat tarkastaneet erikoiseli-

* Ks. Teokset, 31. osa, ss. 480—481. *Toim.*

met. Sen on jo vahvistanut Lontoosta Krasin, joka myös on tarkastanut siellä kuinka luotettavia ovat ne ryhmät, jotka ovat antaneet Vanderlipille valtuudet.»

Sanon vielä kerran tovereille, jotka kysyvät, miksei sopimusta ole julkaistu, että sen julkaiseminen on meille epäedullista, koska keskenään tappelevat kapitalistit ovat siinä käsityksessä, että siinä, sopimuksessa, on paljon äärimmäisen pahaa. Sitä osoittaa lehdistössä alkanut kohu. Olkoot siinä luulossa, emme lainkaan aio tuottaa heille pettymystä. Niillä taas, jotka tahtovat tutustua tähän sopimukseen, on siihen kaikki mahdollisuudet. Sitä paitsi sanoin, että sopimus voi tulla voimaan sen jälkeen, kun Amerikan Yhdysvaltojen uusi presidentti astuu virkaan. Puolueemme edustajakokous taas pidetään helmikuussa²⁸⁸. Puolueella on siis täysi mahdollisuus valvoa kaikkea mikä on tarpeen ja päättää kaikesta.

Pyydän selittämään jos voitte, kuinka pitkäksi ajaksi Kamtshatka on annettu (tai aiotaan antaa) ja onko siitä VSFNT:lle paitsi poliittista myös taloudellista etua ja missä muodossa?

Kamtshatkaa ei ole annettu eikä voida antaa ennen maaliskuuta. Taloudellisesti tästä olisi se etu, että he ovat sopimusluonnoksen mukaan velvolliset luovuttamaan osan valmistamistaan vuoriteollisuustuotteista meille.

Emmekö me toimilupia myöntämällä tunnusta kapitalistisia valtioita pitkäikäisiksi ja emmekö katso virheelliseksi väitettämme, että maailmanvallankumous tapahtuu pian?

Buharin vastasi tähän. Olennaista ei ole se, että tunnustamme ne pitkäikäisiksi, vaan se, että jättiläismäiset voimat sysäävät niitä kohti kuilua. Meidän olemassaolomme ja maamme nopea toipuminen kriittisestä tilasta ja nälänhädästä ovat jättiläismäinen voima ja tehokkaampi vallankumouksellinen tekijä kuin ne maailmantalouden kannalta katsoen mitättömän vähäiset rovot, joita ne saavat meiltä. Liiemmät satakunta tai tuhat konetta ja veturia merkitsevät meille hyvin paljon, koska voimme supistaa vielä vuodella kululaitoksen korjaustöiden määräaikaa, jonka Trotski arvioi neljäksi ja puoleksi vuodeksi ja jota hän supisti kolmeen ja puoleen vuoteen. Ja rappiotilan sekä nälänhädän supistaminen vuodella merkitsee meille tavattoman paljon.

Entä jos Japani estääkseen meitä vuokraamasta Kamtshatkaa Amerikalle ottaa ja miehittää Kamtshatkan julistaen sen omakseen?

Tosiasiallisesti Japani pitää jo nyt Kamtshatkaa hallussaan ja miehittäisi sen jos voisi, mutta se ei voi, koska se pelkää Amerikkaa.

Sanokaa, mistä kapitalisti saa työvoimaa. Vai tuoko hän tullessaan? Tuskinpa. Jos hän palkkaa venäläisiä työläisiä, niin paitsi sitä, että venäläiset työläiset joutuvat kapitalistin kynsiin, se saa aikaan häiriöitä työvoimamarkkinoillamme, mikä vuorostaan panee sekaisin yhtenäisen taloussuunnitelman.

En käsitä, millä tavalla taloussuunnitelma menee sekaisin sen vuoksi, että sinne menee työhön meidän työläisiämme. He eivät voi mennä sinne ammattiyhdistystemme, talousjärjestöjemme ja puolueemme sivuitse. Työläiset tulevat opettamaan meitä varten nykyaikaisissa kapitalistisissa tuotantolaitoksissa meidän työläisillemme parhaita tuotantomenetelmiä. Työläisemme alistuvat kapitalistien sanelempiin työehtoihin, mutta samalla pakottavat kapitalistit noudattamaan työlakisäädöksiämme tai erikoissopimuksia, jotka rajoittavat kapitalisteja, lainkaan pelkäämättä lähteä sieltä pois, jos ehdot ovat huonot. Työläiset lähtevät pois, jos ehdot ovat epäedulliset. Eräät toverit pelkäävät, että ehdot tulevat olemaan hyvät, toiset taas sitä, että ne osoittautuvat huonoiksi. Tulemme olemaan samalla kannalla kuin työläisemme ja talonpoikamme ja ryhdymme vastaaviin toimenpiteisiin.

Kun toimilupia myönnetään ja toimiluvansaajat ryhtyvät toimeen, voiko VKP järjestää toimilupa-alueella työskentelevien keskuudessa kommunistisia soluja julkisesti vai ainoastaan salaa?

Tässä kuvastuu väärä käsitys toimiluvista ja toimiluvansaajista. Toimiluvansaaja ei ole esivalta. Hän ei saa itselleen mitään aluetta paitsi sitä, mikä annetaan taloudelliseen käyttöön. Kaikki vallankäyttöelimet ja oikeuslaitos jäävät yksinomaaisesti VSFNT:n haltuun.

Koska työttömyys jouduttaa Amerikassa vallankumousta, niin meidän toimilupia antamalla autamme Amerikkaa selviytymään kriisistä, toisin sanoen viivyttämään vallankumousta.

Tämä on se argumentti, jonka tov. Buharin kumosi.

Millaiseen asemaan neuvostovalta joutuu, jos neuvostovaltan toimilupataktiikka tulee kansainvälisen porvariston tietoon? Eikö se ole meille vahingoksi?

Päinvastoin, Euroopassa tiedetään toimiluvista kaikki ja siellä nousut kohu todistaa, että porvaristo on huolissaan.

Se on alkanut pelätä myöhästytävänsä. Ne kapitalistit, jotka eivät tahdo riskeerata solmimalla suhteita Venäjään, ovat jo tunteneet jääneensä jälkeen, mutta yritteliäämmät menestyvät. Me taas käytämme hyväksemme kapitalistien välisiä ristiriitoja.

Onko mitään suunnitelmia tai luonnoksia toimilupien myöntämisestä suurten teollisuuslaitosten rakentamiseen Moskovassa tai yleensä keskuksessa? Puhutaan esim. kolmen sellaisen toimilupayrityksen perustamisesta Moskovaan, Jaroslaviin ja Ljubertsyyin.

En tiedä niistä mitään. Ljubertsyssa on amerikkalainen tehdas, jota ei ole kansallistettu ja on ollut kaiken aikaa kansallistamatta, mutta siellä ei ole mitään toimilupayritystä. Ainoa toimilupa, jota KKTN:ssä työskentelevät toverit pitivät keskuksessa mahdollisena, on saksalaisille kemiallisen teollisuuden harjoittajille myönnettävä toimilupa värjäämöjen perustamiseen ja yhden tehtaan vuokraaminen heille. Kansankomissaarien Neuvostossa kaikki katsoivat sen mahdolliseksi, mutta keskustelu ei johtanut mihinkään käytännölliseen ratkaisuun.

Saksa on niin paljon edellä meidän maastamme, että jopa kehittyneetkin maat joutuivat imperialistisen sodan aikana vaikeuksiin, kun Saksan kemiallinen teollisuus lakkasi toimittamasta niille tuotteita. Meidän taas on kemiallista teollisuutta kehittääksemme oltava valmiit maksamaan saksalaisille kemisteille enemmän. Paras tapa oppia on se, että vuokrataan yksi tehdas saksalaisille. Mitkään koulut tahi luennot eivät auta tässä niin suuresti kuin käytännöllinen työ tehtaassa, jossa työläinen voidaan kouluttaa puolessa vuodessa, ja sitten hänet voidaan panna rakentamaan rinnalle toinen samanlainen tehdas. On naurettavaa pelätä, että yhden tehtaan saksalaiset saattaisivat tehdä meille jotain nykyisessä kansainvälisessä asemassaan. KKN:ssä ei ilmennyt erimielisyyksiä, periaatteessa asia on mahdollinen. Valitettavasti kysymystä ei ole ratkaistu käytännöllisesti. Minun on korostettava, että puhumme toimiluvista hyvin paljon, mutta toistaiseksi emme ole onnistuneet solmimaan ainoatakaan toimilupasopimusta. Katsomme suureksi saavutukseksi, kun saamme solmituksi vaikkapa yhden sopimuksen ja te näette, millaiset ovat konkreettiset toimilupaehdot.

Edelleen.

Mille maille voidaan myöntää toimilupia? Voidaanko myöntää Puolalle?

Mielestämme niitä voidaan myöntää kaikille, m.m. Puolalle.

Eivätkö kapitalistit voi käyttää toimilupia pulien ehkäisemiseen kotimaassaan ja lykätä siten yhteiskunnallista vallankumousta?

Jos kapitalistit kykenisivät ehkäisemään kotimaassaan pulat, kapitalismi olisi ikuista. Imperialistinen sota todisti heidän olevan sokeita nappuloita yleisessä järjestelmässä. Kuukausi toisensa jälkeen todistaa, että kapitalismin kriisi voimistuu, rappiotila syvenee kautta maailman yhä pahemmaksi ja ainoastaan Venäjällä on alkanut tapahtua pysyvää ja tuntuva parannusta.

Toimiluvanhaltijat saattavat turvata työläisilleen paremmat olot kylvääkseen eripuraisuutta työläisten keskuuteen.

Sillä keinoin ei voida voimistaa eripuraisuutta meikäläisten keskuudessa, me olemme nyt paljon voimakkaampia.

Perustetaanko toimilupa-alueelle ammattiyhdistysten paikallis-osastoja?

Toimiluvansaajille myönnetään oikeus taloudelliseen hyväksikäyttöön, viranomaiset ja lait pysyvät edelleenkin yksinomaan neuvostolaisina.

Ettekö voisi sanoa, mitkä ehdot takaavat sen, ettei neuvostolaista valtiojärjestelmää vääristellä eikä pystytetä kapitalistista valtakomentoa?

Niitä ehtoja ovat VSFNT:n lait. Jos sopimuskumppani rikkoo niitä, meillä on oikeus purkaa sopimus.

Millainen on se alustava sopimusluonnos, joka koskee toimiluvan myöntämistä amerikkalaisille imperialisteille Kamtshatkalla?

Sanoin, että toimilupa myönnetään 50—60 vuodeksi. Me saamme osan tuotteista, he saavat oikeuden perustaa sotilas- ja laivastotukikohdan sille lahdelle, jonka läheisyydessä öljylähte sijaitsee.

Sanoitte, että toimilupien myöntämisellä sorrettujen maiden, kuten Saksan, kapitalisteille on suurempi merkitys kuin niiden myöntämisellä muille maille. Mutta mitä sanotte siitä, kun sorrettujen maiden kapitalistit toimilupia saatuaan parantavat maansa taloudellista tilaa, mikä saattaa lykätä siellä vallankumousta?

Vallankumouksen kannalta katsoen kansainvälinen tilanne kytkeytyy lähinnä Neuvosto-Venäjän taisteluun muita, kapitalistisia maita vastaan. On lujitettava Neuvosto-Venäjää, tehtävä siitä voittamaton — se on tärkeintä, se on yhteydessä sorrettujen maiden ja siirtomaiden taisteluun.

Mitä osaa Turkestanin puuvilla esittää toimilupakysymyksessä?

Toistaiseksi ei ole ollut puhetta Turkestanin puuvillasta, tätä kysymystä ei ole käsitelty.

Aiotaanko myöntää toimilupia teollisuuslaitosten jälleenrakennukseen ja luovuttaa rautateitä toimilupien perusteella?

Se ei tule kysymykseen, rautatiet ovat eheä, yhtenäinen laitos.

Eikö ole herätetty kysymystä toimiluvista teurastamojen kohdalla?

En ole kuullut.

Toimilupia vastaan eri paikkakunnilla esitetyt vastalauseet eivät suinkaan kuvasta terveitä mielialoja, vaan aivan selvästi maaseudun vahvan pikkuporvarillisen kerroksen ja kaupungin pieneläjien isänmaallisia tunteita.

Sellaisen henkilön isänmaallisuus, joka mieluummin kärsii kolme vuotta nälkää kuin luovuttaa Venäjän ulkomaalaisille, on todellista isänmaallisuutta, jonka puuttuessa emme olisi kyenneet pitämään puoliamme kolmea vuotta. Ilman tuota isänmaallisuutta emme olisi kyenneet puolustamaan Neuvostotasavaltaa, hävittämään yksityisomistusta ja pääsemään siihen, että saamme nyt elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden pohjalla 300 miljoonaa puutaa. Se on parhainta vallankumouksellista isänmaallisuutta. Se taas ei ole totta, että kulakit kärsivät mieluummin kolme vuotta nälkää kuin päästävät maahan ulkomaisia kapitalisteja, joilta kulakki saa yhtä ja toista. Kysymys ei ole kulakeista, vaan puolueettomasta keskivarakkaasta talonpojasta.

Eikö ole syytä pelätä, että Japani saattaa todella hyökätä Neuvosto-Venäjän kimppuun sodan yhteydessä, joka otaksuttavasti puhkeaa Amerikan ja Japanin välillä? Miten siinä tapauksessa on meneteltävä? Ryhdymmekö puolustautumaan Japania vastaan liitossa imperiaalistisen Amerikan kanssa käyttäen hyväksemme sen apua, kuten reaalista voimaa?

Tietysti ryhdymme ja olemme sanoneet monta kertaa, että liittoutuminen yhden imperialismiin kanssa toista vastaan

socialistisen tasavallan lujittamiseksi ei ole periaatteessa luvaton teko. Japanin on nyt paljon vaikeampi hyökätä Neuvosto-Venäjän kimppuun kuin vuosi sitten.

Selittäkää, millaista on ententevaltojen Turkin-politiikka ja millaiset ovat keskinäiset suhteemme.

Virallisessa selostuksessa on tietenkin epämurkavaa puhua avoimesti tästä kysymyksestä, sillä suhteet ovat perin sekavat. Tässä kaikki riippuu mutkikkaista suhteiden muutoksista porvarillisessa Gruusiassa, joka on katastrofin partaalla. Tästä kiinnostuneiden tovereiden on luullakseni tavattoman hyödyllistä ja mielenkiintoista kuulla »Pravdan» toimittajan тов. Meshtsherjakovin selostus, sillä hän on palannut Gruusiasta vietettyään siellä useita viikkoja, ellei kuukausia ja koottuaan varsin kiinnostavaa aineistoa menshevikkien valtakunnasta. Gruusia on katastrofin partaalla. Turkin hyökkäys oli suunniteltu meitä vastaan. Entente kaivoi kuoppaa meille, mutta lankesikin siihen itse, sillä me saimme Neuvosto-Armenian.

Turkissa ovat hallitsevassa asemassa kadetit, lokakuulaiset ja nationalistit, jotka ovat valmiit myymään meidät Ententelle. Mutta sitä on erittäin vaikea tehdä, sillä Ententen harjoittama hillitön sorto kuohuttaa Turkin kansaa, ja myötätunto Neuvosto-Venäjää kohtaan kasvaa sitä enemmän, mitä enemmän me autamme riippumatonta Azerbaidzhanin tasavaltaa harjoittamaan oikeaa vapautuspolitiikkaa muhamettilaisten talonpoikien suhteen, jotka ovat karkottaneet tilanherrat, mutta pelkäävät ottaa maita haltuunsa ja jotka jonkin ajan kuluttua lakkaavat pelkäämästä; kun he sitten ottavat maat haltuunsa, turkkilainen tilanherra ei kykene pitämään kauan puoliaan.

Me itse olemme olleet ja tulemme olemaan äärimmäisen rauhantahtoisia Kaukasiassa ja teemme tiettäväksi kaukasialaisille tovereille, ettemme tule syyllistymään pienimpäänkään varomattomuuteen, joka saattaisi sotkea meidät sotaan. Rauhapolitiikkamme on ollut tähän saakka niin onnistunutta, että Entente osoittaa hermostuneisuutta, ryhtyy jyrkkiin toimenpiteisiin meitä vastaan, mutta kaikki kääntyy sitä itseään vastaan.

Miten Gruusian käy?

Sitä ei tiedä edes islamilaisten Allah, mutta jos säilyttämme malltimme, voitamme jotain riskeeraamatta mitään.

Kysytään, onko ollut muita toimilupakohteita paitsi Kamshatkaa. Vanderlipin kanssa ei puhuttu mistään muista toimiluvista.

Aineiston jaosta. Sitä ei voida jakaa ensinnäkään sen vuoksi, että kirjapainot ovat kuormitettuja, ja toiseksi sen vuoksi, ettei tämä aineisto joutuisi ulkomaille, missä hankkeemme tahdottaisiin tehdä tyhjäksi. Toistaiseksi emme ole saaneet ainoatakaan toimilupa-anomusta, emme ole solmineet ainoatakaan sopimusta ja on ensin solmittava sopimus ja vasta sitten puhuttava vaaroista. Toistaiseksi meillä ei ole vielä mitään ja toimimme puolittain salassa.

Miten menetellään toimilupien, toimiluvansaajien suorittamien töiden ja heidän rakennuttamiensa laitosten suhteen, jos: a) he rikkovat VSFNT:n lakeja, b) syttyy sota toimiluvansaajan edustaman valtion kanssa ja c) muiden valtioiden kanssa?

Toimiluvansaajat pannaan syytteeseen VSFNT:n lakien mukaan, jos he rikkovat sopimuksen. Sodan syttyessä toimilupasopimus raukeaa ja omaisuus siirtyy sota-ajan lakeja vastaavasti VSFNT:n määräysvaltaan.

Ulkomaille paennut venäläinen porvaristo saattaa sijoittaa pääomiaan toimilupayrityksiin. Eikö voi käydä niin, että vanhat isännät tulevat toimimaan ulkomaisen pääoman kyltin suojassa?

Jos entinen isäntä tekee ulkomaisen pääoman kyltin suojassa kiertomatkan Euroopan-Venäjän pohjoisiin metsiin, ei siinä ole mitään pelättävää. Meillä on paljon vanhoja isäntiä keskellä Moskovaa. Niin että meillä on syytä pelätä tuhat kertaa vähemmän sitä tilannetta, jolloin saamme käytettäväksemme luettelon kaikista maahan saapuvista ulkomaalaisista, kuin niitä isäntiä, jotka toimivat laitoksissamme ja joita ei valitettavasti ole vielä pantu luetteloihin.

Te selititte ja korostitte toimilupien poliittista merkitystä. Se on ymmärrettävää. Maaseutua huolestuttaa kuitenkin eniten seuraava: toimilupia myönnetään, järjestetään kauppasuhteet. Mitä vahinkoa ja mitä vaaroja se aiheuttaa Tasavallalle siinä mielessä, että se hajottaa ja järkyttää neuvostojärjestelmää sisästäpäin (ehkä keinottelu lisääntyy j.n.e.), ja miten suojaamme itsemme?

Olen jo puhunut siitä. Keinottelu oli meille suunnattomana uhkana »suharevkan» muodossa, jota vastaan kävimme alituista taistelua. Tietysti käsittämme, että keinottelu on silti

jatkunut Suharevkan²⁸⁴ sulkemisen jälkeen ja jatkuu kaikkialla, missä on pienyrittäjiä, ja sellaisia yrittäjiä meillä on kymmeniä miljoonia. Juuri se on todellisenä vaarana eikä suurpääoma, joka saatetaan meillä erikoisen valvonnan alaiseksi kaikilta tahoilta. Samalla on muistettava vielä sekin, että meillä tulee olemaan sopimus, jonka voimme aina purkaa, jolloin suurimpana vaarana on sopimussakon maksaminen.

Sanokaa, kuinka on tsaarihallituksen velkojen laita, suostuuko Entente mihinkään kauppoihin, ellemme suorita velkoja?

Englanti suostuu jo nyt olemaan vaatimatta meiltä velkoja, sillä olemme ehdottaneet heille kauppasopimusluonnoksen. Tämän luonnoksen pohjalta ryhdytään nyt solmimaan kauppasopimuksia, ja luonnoksen mukaan emme ole velvollisia maksamaan velkoja. Niin kuin sanoin, Englanti suostuu, mutta Ranska ei tahdo sitä. Niinpä sanomme Ranskalle, että periaatteessa emme kieltäydy maksamasta velkoja. Maksujen tarkasta suuruudesta tulemme puhumaan konferenssissa, jossa aiomme sanoa, että tekin olette vastuussa kaikista tappioista, joita olette aiheuttaneet meille puuttumalla sisäisiin oloihimme. Tämän kysymyksen parissa työskentelee erikoinen valiokunta, alustavissa laskelmissa on summa määritelty 10 miljardiksi kullassa.

*Julkaistu ensi kerran 1963
»Kommunist» aikakauslehdessä
6. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

2

PUHE

NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n
RYHMÄN KOKOUKSESSA KÄSITELTÄESSÄ
YLEISVENÄLÄISEN TOIMEENPANEVAN
KESKUSKOMITEAN JA KANSANKOMISSAARIEN
NEUVOSTON SELOSTUSTA ULKO-
JA SISÄPOLITIIKASTA
JOULUKUUN 22 pnä

Toverit, sallikaa minun alkaa eräistä puheenvuoronkäyttäjien huomautuksista ja ainakin tärkeimmistä kirjeluista. Tov. Korzinovin arvostelevissa huomautuksissa panin merkille insinöörejä ja agronomeja koskevan ajatuksen. Meidän on

tehostettava insinöörien ja agronomien koulutusta työläisten ja talonpoikien keskuudesta. Se on epäilyksetöntä, ja neuvostovalta on jo ryhtynyt toimeen asian järjestämiseksi, mutta emme voi odottaa kovin pikaista menestystä, ja vaikka siihen ei tarvitakaan yhtä pitkää aikaa kuin sähköistämiseen, se vie joka tapauksessa muutamia vuosia; Korzinov on väärässä kehottaessaan lykkäämään kaikki työt siihen asti, kunnes saamme omia agronomeja. Meidän on nyt etsittävä ja löydettävä parhaat agronomit, kutsuttava heitä kokouksiimme, vaadittava heiltä selontekoa ja sillä keinoin erotettava tunnolliset ja sivistyneet muista.

Tov. Korzinov joutui oppositioon oppositio vuoksi sanoessaan, että toimilupa-asetus olisi pitänyt julkaista aikaisemmin. Työmme Kansankomissaarien Neuvostossa ja Työ- ja Puolustusneuvostossa on kuitenkin sen laatuista, että pitää vastata heti, ja meillä on sellainen tilanne, että päätökset tehdään viipymättä, ellei Keskuskomiteassa ja Kansankomissaarien Neuvostossa herää erimielisyyttä. Jos toimilupa-asetus on virheellinen²⁸⁵, on kehoitettava kumoamaan se, sillä tärkeimmästä, Vanderlipille myönnettävästä toimiluvasta solmitaan virallinen sopimus aikaisintaan ensi vuoden maaliskuussa.

Silloin kun julkaisimme tämän asetuksen, perustarkoituksenamme oli ja on nytkin jouduttaa mahdollista kauppasopimuksen solmimista ja houkutella kapitalistit anomaan toimilupia. Puhuin tästä poliittisesta puolesta välittömästi selostaessani asiaa ryhmän kokouksessa enkä kuullut mitään vastaväitteitä, ja sen vuoksi hämmästyin, kun tov. Ignatov esittääkseen ehdottomasti jotain oppositiohenkisiä mielipiteitä sanoi, että Vanderlipin tapauksessa on sattunut kömmähdys, ettemme ole ottaneet selville mikä hän on miehiään. Luin ulkomaankaupan apulaiskansankomissaarin lausunnon, jossa sanotaan, että on hankittu kaikki tiedot Vanderlipin edustamasta ryhmästä, että ne on vahvistettu ulkomailla eikä niitä ole kumottu. Vanderlip itse sanoi, ettei sopimusta voida solmia ennen kuin tasavaltalaisen puolueen ehdokas, uusi presidentti ryhtyy hoitamaan hallitusasioita, koska tätä sopimusta ei voida tehdä Amerikan hallituksen sivuitse.

Tämä on sopimus, jonka mukaan oikeus perustaa sotilastuki-kohta myönnetään Amerikan hallitukselle. Vaikka Washington Vanderlip, josta puhuessaan tov. Rjazanov, niin kuin hänelle usein sattuu, hairautui täysin asiaankuulumattomiin

henkilökohtaisuuksiin, vaikka Vanderlip ei siis edustaisikaan ketään, vaan olisi yksinkertaisesti veijari, t.s. jos sopimusluonnos tähtäisi siihen, että Yhdysvaltojen hallitus perustaa Japania vastaan suunnatun laivastotukikohdan, meitä ei voida tässä pettää mitenkään, koska Amerikan Yhdysvaltojen presidentiksi tulee todella tasavaltalaisen puolueen edustaja. Vanderlipin matkan jälkeen meillä on mahdollisuus tehdä lopulliset päätelmät tuosta kauppasopimuksesta. Ignatovin koko kritiikki jää vaille pohjaa, hän yksinkertaisesti suhtautuu piittaamattomasti siihen, mitä neuvottelukokouksessamme on sanottu.

Tov. Korzinov sanoi, että Puolan tapauksesta olisi pitänyt varoittaa enemmän. Tässä tilanne on tavattoman vaikea, ja oli sellainen ajankohta, jolloin joukkomme etenivät ja KK:lla oli syytä uskoa, että me voimme tilanteen mutkistumisesta huolimatta saavuttaa paljon ryhtymällä hyökkäykseen.

Millä perusteella olisi voitu kutsua koolle puoluekokoukset ja käsitellä tämä kysymys tuollaisena aikana, jolloin Curzonin heinäkuun 11 päivän noottiin²⁸⁶ vaadittiin vastausta muutaman päivän sisällä? Ja tietäähän jokainen toveri, että jos olisimme voineet siirtyä suotuisalla hetkellä hyökkäyssotaan, emme olisi milloinkaan kieltäytyneet siitä. Eikä siinä suhteessa olisi kohdattu missään eikä milloinkaan mitään vastustusta. Olemme kohdanneet juuri päinvastaista vastustusta, kun meitä on syytetty riittämättömän aktiivisesta ulkopoliitiikasta. Siinä on tehty virheitä, se on epäilemätöntä, mutta epäilemätöntä on myös se, että niistä puhuminen on nyt hyödytöntä, sillä meillä ei ole nyt mahdollisuutta pohtia aikaisempaa toimintaamme. Kunhan aikaa kuluu ja kootaan asiakirjoja sekä muuta aineistoa, voimme arvioida tarkoin virheemme. Sen vuoksi en näe toveri Korzinovin puheessa kerrassaan mitään muuta kuin halun asettua vastarintaan. Tulemme toistekin käyttämään aivan samalla tavalla hyväksi menestystämme, kun olemme edullisessa asemassa. Ja tulemme aina siirtymään hyökkäykseen niin kauan, kunnes puolue kieltää. Luulen, ettei puolue eikä yksikään sen jäsen ehdota ainoassakaan kokouksessa päinvastaista politiikkaa.

Toveri Gusevin huomautuksen johdosta minun on sanottava, että katson virheekseni sen, että liitin viralliseen selostukseen väittelynalaisia kysymyksiä, ja sen vuoksi olen jo ehdotanut, että se osa poistettaisiin selostuksen virallisesta tekstistä ja lisättäisiin tervehdys Neuvosto-Armenialle, minkä

anteeksiantamattomassa epähuomiossa unohdin liittää selostukseeni.

Tov. Gusev sanoi täällä suotta minun kerskailleen vaatimattomuudellani, eihän kysymys ollut lainkaan siitä, vaan siitä, että ryhtyessämme käytännössä lähentämään vakavammin talouselämää johtavia komissariaatteja toisiinsa ja toteuttamaan yhtenäistä taloussuunnitelmaa meidän on pelättävä haihattelua.

Tov. Gusev sanoi, etten ole arvostellut hänen kirjastaan²⁸⁷ kaikilta kohdiltaan. Mutta keskeisin kysymyshän on tämä: tov. Trotskia ja tov. Rykovia kehoitetaan hylkäämään laitoksensa ja siirtymään Puolustusneuvostoon, joka hallinnonalojen ulkopuolisena elimenä luo itselleen uuden koneiston. En käsitä, kuinka voidaan neuvostovallan kolmivuotisen olemassaolon jälkeen herättää tuollainen kysymys ja kannattaa sitä täällä. En löydä sanoja kyetäkseni ilmaisemaan hämmästykseni, sehän on kerrassaan kevytmielistä, se merkitsee, että hajotetaan laitos yhdessä paikassa ja perustetaan uudestaan toisessa paikassa. Se merkitsee, ettei käsitetä millainen on koneistomme. En tiedä, onnistuiko tov. Popov painattamaan lehtisen, jonka hän minulle antoi. Siinä on otteita vuoden 1920 väestönlaskennan yhteenvedoista. Tiedätte, että tuo väestönlaskenta on toimitettu tyydyttävästi ja tarjoaa runsaasti mitä arvokkainta aineistoa neuvostovirkailijain määrästä Moskovassa. Toimitimme jo kerran tällaisen laskennan vuonna 1919, nyt meillä on täydellisemmän laskennan tulokset. Moskovassa on vähintään 230 000 neuvostovirkailijaa: tärkeimmissä komissariaateissa 30 000, jopa enemmänkin; Moskovan Neuvostossa 70 000²⁸⁸. Kuvitelkaa ja miettikää, mitä nämä numerot merkitsevät, ja silloin sanotte itsellenne: se ei voi johtaa mihinkään muuhun kuin sekasortoon, jos otatte arvovaltaisen, suurinta kunnioitusta nauttivan toverin, joka on vakiinnuttanut laitoksessaan työskentelytyylin, jos otatte hänet tästä laitoksesta ja panette yhdistämään useita hallinnonaloja. Eihän taistelua virkavaltaisuutta vastaan saa käsittää sillä tavalla. Se on kerrassaan kevytmielistä suhtautumista asiaan, todistus siitä, ettei ole mitään käsitystä todellisuudesta. Käsitän, kuinka vaarallista virkavaltaisuus on, mutta puolueohjelmassa emme ole asettaneet kysymystä sen hävittämisestä. Se ei ole vain edustajakokouksen kysymys, se on kokonaisen aikakauden vaativa tehtävä, ja teillä on erityinen selostus tästä kysymyksestä.

Kuinka voidaankaan olettaa, että yhdellä kynänpiirrolla, siirtämällä Työ- ja Puolustusneuvostoon toverit, jotka ovat saaneet aikaan mallikelpoisen järjestyksen jossakin tärkeimmässä laitoksessa, saadaan luoduksi uusi, epämääräisin valtuuksin toimiva hallintolaitos, jolla ei tule olemaan taloudellisia yhdistämistehtäviä. Kun Työ- ja Puolustusneuvostossa heräsi käytännöllinen kysymys, mitkä kuuluvat talouselämää johtaviin ja mitkä eivät, niin ei ainoastaan Ulkomaankaupan komissariaatti, vaan myös Finanssikomissariaatti sanoi olevansa talouselämää johtava komissariaatti. Entä voidaanko taloudellista toimintaa harjoittaa ilman Terveystenhoitokomissariaattia? Tietysti sitten kun onnistumme saavuttamaan suurta menestystä talouden uudestirakennuksessa, talouselämää johtavien komissariaattien suhde eitälouselämää johtaviin komissariaatteihin saattaa ehkä muuttua toisenlaiseksi sen jälkeen, kun saavutamme erittäin suurta menestystä talouselämän perustusten muuttamisessa. Nyt meillä ei ole mitään sellaista. Sen vuoksi on aivan virheellistä suhtautua hallintolaitoskysymykseen niin kevyesti kuin Gusev suhtautuu, vaikka hän kirjasensa muissa osissa toistakin edellisessä kirjasessa²⁸⁹ esittämiään verrattomia ajatuksia.

En ryhdy puhumaan Rjazanovin puheenvuorosta, sillä Kamenev kumosi sen jo kyllin perusteellisesti. Palautan vain mieliin, että Rjazanov ja hänen huonoa esimerkkiään seuraten myös Gusev alkoivat kertoa kuulleensa jostakin, ehkä minulta, että olin Kansankomissaarien Neuvostossa uhannut toisen sanojen mukaan hukuttaa ja toisen kertoman mukaan ampua itseni. Jos toverit takertuvat jokaiseen kiukkuiseen sanaan, jonka tulet sanoneeksi ollessasi hirveän väsynyt, ja pakottavat puhumaan siitä tuhannen ihmisen edessä, niin luullakseni kukaan ei enää milloinkaan ota heidän puheitaan vakavalta kannalta. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Kansankomissaarien Neuvostossa meillä saattaa varsin hyvin olla runsaasti pikkuasioita, se on totta. Mutta kun Maksimovski teki siitä keskustelunaiheen osoittaakseen olevansa oppositiossa ja erikoisesti korosti sitä, niin minun on sanottava, ettei ole eikä voi olla valtionvirastoa, jossa ei olisi pikkuasioita. Jätitte lisäämättä sen, että KK ratkoi politiikkaan liittyviä kysymyksiä. Niin kauan kuin hallitseva puolue tulee johtamaan, niin kauan kuin tämän puolueen täytyy ratkaista kaikki erilaiset nimitysasiat, te ette voi sallia, että

tärkeimmät valtiolliset nimitysasiat ratkaisisi joku muu kuin hallitseva puolue. Tärkeää ei loppujen lopuksi ole se, kuka mitä politiikkaa ajaa. Eikö KK:ssa ole pikkuasioita? Vaikka kuinka paljon. Eikö ole sellaisia esityslistoja, että kun niiden useat kymmenet kysymykset on käyty läpi, sanot jotain pahempaakin kuin että mielelläsi hukuttautuisit? Toistan, että minua ei ole vaikea saada kiinni senkaltaisista lausunnoista, mutta on ajattelematonta puhua siitä täällä, tekaista siitä opposition aihe ja nousta vastustamaan pikkuasioiden käsittelyä.

Jos koettaisimme erottaa laitoksesta, joka yleensä säätelee vain periaatteita, erikoisen elimen ratkomaan pieniä käytännön kysymyksiä, pilaisimme koko asian, koska irrottaisimme yleistyksen tosiasioista, ja yleistyksen irrottaminen tosiasioista on haihattelua ja ajattelematonta. Keskuskomiteassa ei saa jakaa kysymyksiä periaate- ja pikkukysymyksiin, sillä jokaisessa pikkuseikassa voi ilmetä periaatteellinen puoli.

Kysymys ei ole Ivan Sidorovitshista eikä Sidor Karpovitshista. Kysymys ei ole siitä, että Ivanin tilalle pitäisi panna Karp tai päinvastoin. Entä jos he eivät sitä halua? Entä jos Ivan ja Karp ovat kumpikin kansankomissaareja, mikä silloin neuvoksi? KK:ssa on Sihteeristö, on Organisaatiotoimikunta, on Poliittinen toimikunta ja loppujen lopuksi kutsutaan Keskuskomitean kokous ja hyvin usein jopa Keskuskomitea joutuu kokouksissaankin käsittelemään vähäpätöistäkin vähäpätöisempiä ja ikävyyttäviäkin ikävyyttävämpiä kysymyksiä, joita saa pohtia tuntikaupalla niin että tekee mieli hukuttautua. Mutta kysymysten jako vähäpätöisiin ja periaatekysymyksiin merkitsee demokraattisen sentralismin järkyttämistä perustustaan myöten. Ei voida myöskään sanoa, että Keskuskomitea ylikuormittaa muita laitoksia pikkuasioilla. Toistaiseksi emme ole vielä kyenneet muuttamaan rakenneperiaatteita ja olemme toimineet itsenäisesti. Ja kun me olemme joistakin kysymyksistä päässeet yksimielisyyteen, mutta toisista väitelleet, niin se on aivan kiertämätöntä silloin kun on sellainen koneisto kuin meillä. Jos kohta KK:sta tuleekin valvontaelin ja tov. Kalininin osaksi lankeaa yleisen työnjaon yhteydessä agitaatiotyön valvonta sekä tarkastus ja häntä vaaditaan ylipäänsä selostamaan vaikkapa henkilökohtaisia vaikutelmiaan matkoistaan ja suorittamastaan työstä, ei sen johdosta tietenkään saa kirkua, että kaikki kysymykset siirretään Kansankomissaarien Neuvostosta KK:hon

ja päinvastoin. Se aiheuttaa uutta sekaannusta ja sekamelskaa, mutta ei muuta asian olemusta. Ylimmät elimet ovat tarpeellisia valvonnan kannalta sekä sitä varten, että evättäisiin joitakin kysymyksiä.

Täällä puhuttiin ja valitettiin siitä, että YTpKK:n Puhemiestistö on ylikuormitettu asioilla ja ylikuormitettu aivan pienillä asioilla, vaikka se on ylin laitoksemme. Saanen kysyä kaikilta läsnäolevilta, kuinka moni teistä on lukenut kymmeniä noita töitämme koskevia pöytäkirjoja. Kuka on lukenut ne alusta loppuun? Todennäköisesti ei kukaan, koska se on ikävää, niitä ei jaksakaan lukea. Minun on sanottava, että puolueemme jokaisella jäsenellä ja Tasavallan jokaisella kansalaisella on oikeus ajaa aivan vähäpätöistäkin kysymystä, vähäpätöistäkin asiaa YTpKK:hon saakka. Tämä kysymys joutuu koko portaikon, toimikunnan j.n.e. läpikäytyään YTpKK:n Puhemiestistölle, joka sitten käsittelee sen. Ja näin tulee olemaan siihen saakka, kunnes työtätekevien täydellinen kommunistinen uudestikasvatus saadaan päätökseen, mikä tapahtuu meillä muutamia vuosikymmeniä sen jälkeen, kun sähköistäminen on suoritettu loppuun. Tässä suhteessa emme pelkää muutosta.

Siirryn nyt käsittelemään eräitä kirjelappuja. Tov. Minkin kirjoittaa:

Onko tov. Shljapnikov ilmoittanut Kansankomissaarien Neuvostossa Ulkomaankaupan kansankomissariaatissa olevista epäkohdista vai onko se säästetty kokouspuheenvuoroa varten? Jos on ilmoittanut, niin mitä on tehty asian korjaamiseksi?

Kyetäkseni vastaamaan tähän kysymykseen käännyn toveri Serebrjakovin puoleen, joka tuntee asian paremmin kuin minä. Keskuskomitea nimitti hänet valiokuntaan, johon tulivat toverit Serebrjakov, Dzerzhinski, Krestinski ja Lezhava ja jonka tehtävänä oli ryhtyä toimenpiteisiin Ulkomaankaupakomissariaatin ja Sisäkomissariaatin keskinäisten suhteiden parantamiseksi, sillä ulkomailla olevilla edustajillamme oli sellaisia tietoja, etteivät nuo suhteet ole läheskään tyydyttävät. Pyynnöstäni Serebrjakov vastaa edustaja Minkin kysymykseen seuraavasti: »Tov. Minkin sanoo...» (l u k e).

Valiokunnan jälkeen muodostettiin vielä alavaliokunta. On hyvin helppo leikkiä oppositiota, koska meillä esiintyy sietämättömiä epäkohtia jokaisessa komissariaatissa, ja epäonnistunut viittaus takeisiin ja komissariaatin teknisen kustan-

tamon 30 000 virkailijaan on varsin kuvaava siinä mielessä, että siitä löydätte aina huutavia epäkohtia. Aivan samaa löydätte jokaisesta Punaisen Armeijan divisioonasta. Punainen Armeijamme on sittenkin koko ajan saavuttanut voittoja.

Kysymys on vain siitä, että pitää kääntyä ajoissa sen laitoksen puoleen, jonka asiana on korjata epäkohta, eikä kertoa täällä, koska täällä emme voi koota tarkkoja tietoja siitä, että tov. Rjazanov on kuullut jotain jostakin toverista eikä ole tarkastanut mitään eikä ottanut tarkkaa selkoa mistään. Onko se demokraattista sentralismia? Ei, se ei ole lainkaan demokraattista eikä lainkaan sentralismia, vaan epäjärjestyttä ja kaaoksen aiheuttamista. Valitukset on jätettävä puoluelaitoksille. Ellei laitos täytä velvollisuuttaan, saatettaan se ankaraan vastuuseen.

Lähetettyjen kirjelappujen joukosta on erotettava armeijan supistamista koskeva kysymys. Tov. Trotski tekee tästä asiasta erikoisen selostuksen, ja saatte päättää, haluatteko kuulla sen tänään vai jossakin ryhmän seuraavista erikoisistunnoista. Voin ilmoittaa, että sen jälkeen kun oli muodostettu erikoinen Trotskin ja Dzerzhinskin johtama kotiuttamiskomissio, KK päätti aloittaa kotiuttamisen ja se on jo käynnissäkin. Tätä asiaa hoitaa sotalaitos, ja te saatte siitä tarkan selonteon.

Onko Työ- ja Puolustusneuvosto käsitettävä siirtymäkauden elimeksi, jonka tulee yhdistää talouselämää johtavat komissariaatit ja sitten lopettaa toimintansa, vai onko se tulevan yhtenäisen taloussuunnitelman perusta ja mihin virastokoneistoihin Työ- ja Puolustusneuvosto tukeutuu paikkakunnilla?

Tätä kysymystä ei ole ratkaistu ja mielestämme sitä on nyt tarpeetonta herättää. Lähin tehtävämme on komissariaatin organisaation tarkastus. Kansankomissaarien Neuvosto on muodostanut organisatorisen neuvottelukunnan, jonka on tarkastettava kansankomissariaattien koneisto niiden hoidettavana olevien tehtävien kannalta ja samalla käsiteltävä henkilökuntakysymys. Jos Työ- ja Puolustusneuvosto lakkautetaan, on tällä hetkellä mahdotonta ryhtyä luomaan toista koneistoa, ellei ratkaista sähköistämisongelmaa. Teille jaetaan heti erilaisia sähköistämistä koskevia aineistoja, ja Työ- ja Puolustusneuvoston tulee ottaa varteen se, mitä kyseisten aineistojen tarkastus ja selostukset antavat. Meillä on nyt elin, jota me tarvitsemme ja joka on toiminut milloin paremmin, milloin huonommin, mutta joka tapauksessa toi-

minut ja suoriutunut tehtävistään. Emmekä aio ryhtyä toimittamaan uudelleenjärjestelyjä ennen kuin olemme käytännössä kokeilleet, kuinka yhtenäistä taloussuunnitelmaa aletaan täyttää. Siinä pitää mitata seitsemän kertaa ja leikata kerran.

Kumpi solmii toimilupasopimuksen Kaukoidässä, me vai puskuri, ja millä perusteella me tai se?

Toverit, tämä on arkaluontoinen kysymys. Puskuri ²⁹⁰ — sitä on niin vaikea määritellä, kun meiltä kysytään: te vai puskuri. Toisaalta on olemassa puskuri, mutta toisaalta vastaava VKP:n puoluetoimikunta. Puskuri on puskuri, joka auttaa voittamaan aikaa ja sitten lyömään japanilaiset. En tiedä, kenen hallussa Kamtshatka on, tosiasiallisesti se on japanilaisilla, jotka ovat tyytymättömiä siihen, että me annamme sen amerikkalaisille. Kysytään meidän mielipidettäme, ohjeitamme noudatetaan eikä kukaan ole esittänyt vastalauseita Vanderlipin kanssa käymiämme neuvotteluja vastaan, yksikään puoluetovereiden ryhmä ei ole katsonut kysymystä niin tärkeäksi, että olisi vaatinut käsittelemään sen YTpKK:n kokouksessa ja Kontrollikomissiossa. Jokaisella puolueen jäsenellä on siihen oikeus, mutta kukaan ei ole käyttänyt oikeuttaan. Se joka saa tietää mistä syistä sopimuksen solmiminen lykkäytyy maaliskuuhun, ei pyrikään käyttämään oikeuttaan.

Millainen on kantanne ammattiyhdistyksiin nähden nykyhetkellä toimilupien myöntämisen yhteydessä? Pitääkö paikkansa, että kannatatte talonpoikien ammattiyhdistyksen perustamista?

Minun täytyy sanoa, että puolueen ohjelmassa on kohta, joka vaatii etsimään uudenmuotoisia ammattiliittoja talonpoikaiston köyhimmän osan yhdistämiseksi²⁹¹. Tehtävä on asetettu puolueen ohjelmassa ja olen sanonut monta kertaa, ettemme saa kieltäytyä tästä tehtävästä, vaikka emme nyt heti kykenekään sitä ratkaisemaan. Ei voida rajoittua yksistään siihen mitä tekee Maatyöliitto²⁹², joka on kovin heikko eikä kykene nostamaan keskuudestaan huomattavia työnteekijöitä. Tätä kysymystä ei voida poistaa sosialistisen rakennustyön päiväjärjestyksestä aikana, jolloin talonpoikaiston keskuudessa tapahtuu työtätekevän talonpoikaiston, talonpoikaiston ei-kulakkiosan nivelloitumis-, tasoittumis-, yhdistymisprosessi. Ammattiyhdistysten toiminnan lujittaminen merkitsee sen ulottamista paitsi maalaisproletariaattiin myös

koko työtätekevään talonpoikaistoon. Emme vielä tiedä, kuinka se on tehtävä. Olemme asettaneet tämän tehtävän puolueen ohjelmassa, tulemme palaamaan siihen vielä monta kertaa ja pyrimme ratkaisemaan sen käytännöllisesti eri puolilta. Muuta en voi sanoa tästä asiasta.

Ammattiyhdistykselle lankeaa tietenkin toimilupasopimusten solmimisen jälkeen erittäin vastuullisia tehtäviä: tarkastus, valvonta ja yhteydenpito työläisiimme, jotka tulevat tekemään työtä näissä toimilupayrityksissä. Tällä hetkellä en tiedä, kuinka tämä tehtävä ratkaistaan käytännössä. On epätarkoituksenmukaista asettaa tätä kysymystä nyt päiväjärjestykseen, sillä ammattiyhdistyksillä on ratkaistavanaan tärkeämpiä tehtäviä.

Käydessämme taistelua virkavaltaisuutta vastaan tarvitsemme ehdottomasti ammattiyhdistysten apua, meidän tulee tukeutua niihin. Se on sanottu pääpiirteissään jo puolueen ohjelmassa²⁹³. Siitä näkee, että on käytävä pitkäaikaista taistelua ja tehtävä johdonmukaisesti työtä. Sitten kun meille annetaan aineisto, jossa sanotaan, että siinä ja siinä työväen asutuskeskuksessa tarkkailu on järjestetty niin ja niin ja päästy tiettyihin tuloksiin, mutta siinä ja siinä korttelissa, ujestissa j.n.e. asiat ovat toisin; sitten kun voimme harkita tätä, asiat alkavat meillä luistaa ja se alkaa näkyä muussakin kuin puheissa »agitaatioperunoista», ja asiat kehittyvät siihen suuntaan, että tarkastamme käytännölliset saavutuksemme ja niiden perusteella ryhdymme niihin käytännöllisiin toimenpiteisiin, jotka ovat jo johtaneet tuloksiin.

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
42. osassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

3

PUHE

NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN
VKP(b):n RYHMÄN KOKOUKSESSA LISÄYKSISTÄ
KKN:n LAKIEHDOTUKSEEN »TALONPOIKAISTALouden
LUJITTAMIS- JA KEHITTÄMISTOIMENPITEISTÄ»
JOULUKUUN 27 pnä

Toverit, Keskuskomitea käsitteli tänään ryhmäkokouksen päätöstä sanojen »yksityisiä talollisia» poistamisesta maataloutta koskevan päätöslauselman siitä kohdasta, jossa pu-

hutaan parannuksista ja palkitsemisesta. Keskuskomitea hyväksyi seuraavan päätöksen ja antoi tehtäväkseni puolustaa sitä²⁹⁴. (L u k e e.) Tällainen, toverit, on KK:n päätös. Sallikaa minun nyt perustella, miksi emme mitenkään voineet hyväksyä ryhmän päätöstä. Emme epäilleet ja KK:n kokouksessakin korostettiin erikoisesti sitä, että tärkeimpänä näkökohtana, jota ryhmä piti silmällä päättäessään kieltäytyä yksityisten talollisten palkitsemisesta, oli pelko, että tulemme palkitsemaan kulakin, sekä pyrkimys asettaa palkitsemisessa etutilalle ennen kaikkea kyläyhteisö, volosti, kollektiivisuus, t.s. yhteinen työ eikä yksityistä. Olemme aivan samaa mieltä. Mutta katsomme kuitenkin, ettei näiden aivan oikeiden, jokaisesta marxilaisesta periaatteellisesti kiistattomien ja epäilyksettömien sekä talonpoikaiston kannalta erittäin arvokkaiden näkökohtien vuoksi voida tyyten kieltäytyä yksityisten talollisten palkitsemisesta.

Saanen palauttaa lyhyesti mieliin tämän lain syntyvaiheet. Olen seurannut melko tarkasti sen käsittelyn vaiheita meillä Kansankomissaarien Neuvostossa ja voin sanoa, että ensimmäisessä, Elintarvikekomissariaatin laatimassa ehdotuksessa pääpaino oli pantu yleisesti sanoen yritteliääseen talonpoikaan. Mutta samoissa tov. Seredan tekemissä ehdotuksissa oli perusajatuksena se, että on väärin panna pääpaino yritteliääseen talonpoikaan, että pääpaino on pantava kyläyhteisöön, yhteistyöhön. Kansankomissaarien Neuvosto tai ainakin minä olin tässä kysymyksessä seuraavalla kannalla: asiaa on punnittava puolin ja toisin ja kysyttävä maaseudulla toimivien henkilöiden mielipidettä. Yksityisen talollisen palkitsemisesta kieltäytyminen tuntui minusta todella virheelliseltä, ja taas se, että etutilalle on asetettava kyläyhteisö, on ehkä hyväkin asia, jos maaseudulla toimivat ja käytännön kokemusta saaneet henkilöt vahvistavat, että niin voidaan ja pitää tehdä. Tämän kahden näkökannan välisen taistelun tuloksena syntyikin Kansankomissaarien Neuvoston lakiehdotukseen otettu sanamuoto: jätetään kumpikin palkitsemismuoto, mutta säädetään niiden määrätty keskinäissuhde. Ehdotuksen myöhemmän kehittelyn kulussa heräsi luonnollisesti ajatuksia, jotka jo Kansankomissaarien Neuvosto oli katsonut ohjesääntöihin kuuluviksi. Kansankomissaarien Neuvoston päätöksessä sanotaankin, että Maatalouskomissariaatin on laadittava ohjesäännöt tietyn, tarkoin osoitetun määrän

ajan kuluessa, sovittava niistä Elintarvikekomissariaatin kanssa ja vahvistettava Kansankomissaarien Neuvostossa. Poiketen siitä yleisestä tavasta, että ohjesäännöt vahvistaa yksi vastaava kansankomissaari pelkällä määräyksellään, päätimme tässä tapauksessa lisätä paitsi tarkastusta — sääntöjen laadintaan osallistuu kaksi kansankomissaaria — myös erikoisesti sen, että Kansankomissaarien Neuvosto vaatii ohjesäännöt vahvistettavikseen. On ilmeistä, että ohjesäännöistä riippuu hyvin paljon.

Tovereiden eräiden selitysten jälkeen käsitimme, miksi olitte päättäneet kieltäytyä palkitsemasta yksityistalouksia. Keskuskomitea ymmärsi, mistä oli kysymys. Kysymys oli siitä, ettei palkittaisi epäoikeudenmukaisesti, ettei palkittaisi kulakkia. Parhaassa kunnossa ovat ymmärrettävästi varakkaiden talonpoikien ja kulakkien taloudet, joita maaseudulla on tietysti vielä kuinka paljon hyvänsä, sitä emme ole epäilleet hetkeäkään. Ellemme me mallikelpoisesta taloudenhoidosta palkitessamme välitä siitä, millä keinoin tuo mallikelpoisuus taloudenhoidossa on saatu aikaan, niin kulakki osoittautuu mallikelpoisimmaksi taloudellisten saavutusten kannalta. Ja ellemme kiinnitä huomiota siihen, millä hinnalla taloudellista parannusta saadaan aikaan, niin annamme epäoikeudenmukaisesti etusijan kulakille. Jos palkitsemme hänet tuotantovälineillä, t.s. sillä mikä auttaa laajentamaan taloutta, osoittaudumme välillisesti emmekä kaiketi aivan välillisestikään kulakiston kehityksen edistäjiksi, sillä palkitessamme yritteliään isännän ottamatta huomioon sitä, onko hän ehkä päässyt hyviin tuloksiin kulakkien menetelmien, ja palkitessamme vielä sellaisilla esineillä kuin tuotantovälineillä, s.o. sillä minkä avulla hän voi lujittaa edelleen vaikutustaan, menettelemme tietysti vastoin neuvostovallan maapolitiikan ja kaiken muunkin politiikan tärkeimpiä periaatteita ja rikomme sitä perusperiaatetta, että on ajettava työtätekevien etuja kulakiston etujen vastaisesti. Siten järkyttäisimme todellakin perinpohjaisesti ei ainoastaan kaiken maapolitiikan, vaan yleisesti ottaen koko neuvostopolitiikan perustuksia ja periaatteita.

Mutta jos tästä tehdään se johtopäätös, ettei meidän pidä palkita yksityisiä isäntiä, niin otettakoon tällainen esimerkki: palkitsemme yksityisiä työläisiä tehtaissa ja muissa tuotantolaitoksissa, joissa työn kollektiivisuus, työn yhteiskunnallistaminen ovat saavuttaneet paljon korkeamman ta-

son kuin maanviljelyksessä. Miten on meneteltävä talonpoikaistalouden suhteen? Meidän vahvasti talonpoikaistaloudessa maassamme, jossa talonpojan individuaalinen, yksilöllinen työ on vallitsevana käsittäen $\frac{9}{10}$ tai luultavimmin 99 prosenttia, ja jossa on 20 miljoonaa talonpoikaistaloutta, me tahdomme kohentaa niitä, ja se meidän on ehdottomasti tehtävä. Tiedämme, että niiden työn tuottavuutta voidaan kohottaa vasta useita pitkiä vuosia vaativan perusteellisen teknisen uudistuksen jälkeen. Olemme kolmessa vuodessa oppineet yhtä ja toista käytännöllisen työmme kulussa. Tiedämme, millä tavalla voidaan turvata kommunismin perusteet maanviljelyksessä, se voidaan tehdä valtavan teknisen kehityksen tuloksena. Meillä on selvä käsitys tästä suunnitelmasta, jossa on osoitettu voimalaitosten sijaintipaikat, tunnemme minimiohjelman, kymmenen lähivuoden ohjelman, mutta tässä sähköistämistä käsittelevässä kirjassa meillä on myös maksimiohjelma, jossa on suunniteltu jättiläistyö moniksi vuosiksi. Nykyään meillä on kuitenkin 20 miljoonaa yksityistä taloutta, joita hoidetaan yksityisesti eikä voidakaan hoitaa muuten; ja ellemme ryhtyisi palkitsemaan niitä tuottavuuden kohottamiseksi, menettelisimme kerrassaan väärin, menisimme ilmeisesti liiallisuuksiin, sulkisimme silmämme todellisuudelta, joka on otettava huomioon ja josta on lähdettävä. Olisi tietysti toivottavaa, että taloudet kohoaisivat kollektivismin tietä, kokonaisten volostien, yhteisöjen j.n.e. mitassa. Mutta on otettava huomioon, kuinka mahdollista se on nykyään. Jos te maaseudulla työskennellen tuette tätä tietä tapahtuvaa nousua ja saatte kohotetuksi koko yhteisön tai koko volostin, se on mainiota; silloin antakaa niille kaikki paras mitä palkitsemisessa on annettavaa. Mutta oleteko varmoja, että onnistutte siinä, eikö se ole kuvittelua, joka johtaa käytännöllisessä työssä tavattoman suuriin virheisiin?

Sen vuoksi kehotamme teitä liittämään neuvostojen edustajakokouksen päätöslauselmaan viimeisen osan KK:n päätöslauselmasta ehkä muokaten tai muuttaen sitä tavalla tai toisella käytännön miesten esittämiä ajatuksia vastaavasti, niin että ratkaisisitte itse tämän kysymyksen, että sanoisitte täällä: yksityisten isäntien hyvittäminen ja palkitseminen on sallittua, mutta tiettyä kolmea ehtoa noudattaen. Ensimmäinen ehto: ensi vuorossa palkitaan kyläyhteisöt, toisella sijalla ovat talolliset, näille se mitä jää palkitsemisesta, siihen me

suostumme. Toisessa kohdassa sanotaan: ei pidä palkita niitä yksityisiä talollisia, jotka ovat saavuttaneet taloudellista menestystä kulakkien menetelmin, ei pidä ottaa arvostelupe- rustaksi sitä, että jos olet saavuttanut taloudellista menes- tystä, sinut palkitaan. Ei, jos joku on saavuttanut taloude- lista menestystä, mutta turvautunut kulakkien menetelmiin, samantekevää, onko hän antanut lainoja, teettänyt päivätöi- tä tai harjoittanut keinottelua — toisinaan näihin kulakkien menetelmiin turvaututaan lakia kiertäen —, jos joku on käyttänyt vähimmässäkään määrin kulakkien menetelmiä ja saavuttanut menestystä, hän ei saa mitään palkintoa. Täl- lainen on toinen rajoitus, joka vastaa vielä täydellisemmin teidän periaatteellista kantaanne kulakkivastaisen taistelun kysymyksessä ja työtätekevän keskivarakkaan ja köyhän tal- lonpojan tukemisessa. Kolmas rajoitus: millä on palkittava. Voidaan antaa tuotantovälineitä, niitä joiden avulla laajenne- taan ja parannetaan taloutta: kalustoa, koneita; voidaan an- taa kulutustavaroita, niitä joita käytetään kodin kaunistuk- seen ja jotka tekevät kotielämän viihtyisämmäksi ja parem- maksi. Sanomme: »Antakaa yksityisille isännille vain kulu- tus- ja kotitaloustarvikkeita ja tietenkin ansiomerkkejä.» Olette jo tehneet päätöksen Työn Punaisen Lipun kunniamer- kistä²⁹⁵. Tuotantovälineistä taas voidaan antaa yksityisille isännille vain sellaisia ja vain sellaisin perustein, ettei niitä voitaisi käyttää kulakkien tapaan. Koneita ei saa antaa, vaika olisi kysymyksessä mitä yritteliäin isäntä ja vaikka hän olisi saavuttanut menestystä käyttämättä vähimmässäkään määrässä kulakkien menetelmiä. Koneita ei saa antaa sen takia, että kone jo sinänsä vaatii yhteistyötä eikä isäntä voi koneen saatuaan käyttää sitä yksin.

Nämä ovat ne näkökohdat, joita KK on pitänyt ohjeenaan ja joiden perusteella olemme kääntyneet puoleenne pyynnöin, että tarkistaisitte vielä kerran päätöksenne, vaihtaisitte mielipiteitä, sanoisitte, eikö päätöstänne voitaisi muuttaa siten, että katsottaisiin mahdolliseksi yksityisten isäntien pal- kitseminen kolmea mainittua ehtoa noudattaen. Ellemme hy- väksy sitä, emme ehkä pääse tarpeellisiin tuloksiin, sillä ta- louden parantaminen uupuneessa ja rappiutilassa olevassa maassa on mahdotonta ilman erikoista voimien jännitystä, ja ututteria on palkittava. Kaikkinainen ponteva työ on pal- kittava, ellei siinä ole käytetty kulakkien menetelmiä. Juuri sen vuoksi arvelimme, että näihin näkökohtiin tutus-

tuttuunne suostutte palkitsemiseen huomioonottaen mainitut kolme rajoittavaa ehtoa, jotka todella tuntuvat välttämättömiltä taloudellisen rakennustyömme etujen kannalta.

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pikakirjotteen mukaan*

4

VASTAUKSET KYSYMYKSIIN NEUVOSTOJEN
VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n RYHMÄN
KOKOUKSESSA
JOULUKUUN 27 pnä

Ennen kirjelappuihin vastaamista on sanottava selvästi, onko ryhmän ja KK:n välillä muodollisia mielipide-eroavuuk-sia. Ensimmäisten puheenvuoronkäyttäjien esiintymisten johdosta sanottakoon: hyväksyimme tietyn päätöksen aikoen taistella kulakistoa vastaan, mutta käytettävissänne ei silloin vielä ollut taistelukeinoja, jotka olemme osoittaneet kolmessa lisäyksessä. Mitä ovat näitä lisäyksiä vastustavat toverit sanoneet täällä? He eivät ole sanoneet oikeastaan mitään. Täällä puhunut toveri, Punaisessa Armeijassa palveleva talonpoika²⁹⁶ sanoi, että on olemassa kulakisto ja kulakit vaurastuvat, mutta me sanomme selvästi: jos he ovat kulakkeja, heitä ei palkita. Teitä kehoitetaan vahvistamaan tämä seikka lailla. Enemmänkin, jos keskivarakas talonpoika saa yksilöllisesti aikaan parannuksia, mutta saattaa käyttää niitä kohotakseen kulakiksi, niin hänelle ei saa antaa palkintoa. Mitä perusteluja täällä siis on esitetty näkökantaamme vastaan? Ei mitään. Toistetaan sitä, ettei kulakkia pidä palkita. Mutta mehän olemme samaa mieltä.

Siirryn nyt käsittelemään saamiani kirjelappuja. Ensimmäinen:

1) Mikä tulee olemaan »yritteliään kulakin» ja »yritteliään keskivarakkaan talonpojan» kriteerinä?

2) Olettakaamme, että määrittelemme täällä tuon kriteerin, laadimme suunnitelman, mutta miten kykenemme toteuttamaan sen maaseudulla, eritoten siellä, missä kulakit esittävät yhä vieläkin johtosaa?

3) Missä tulee kulkemaan raja, onko palkittava kokonainen kollektiivi vai yksityinen isäntä vai onko palkittava kumpikin?

Ensiksi. Talonpojat tietävät sen itse paremmin. Jos laissa sanotaan, että kielletään palkitsemasta kulakkien menetelmiä käyttänyttä, niin tähän sisältyy enemmän kuin käsite kulakki. Kulakki on henkilö, joka yleensä käyttää kulakkien menetelmiä, mutta erinäisiä kulakkien menetelmiä käyttää miltei jokainen keskivarakas talonpoika. Me siis kiellämme antamasta palkintoja paitsi kulakeille myös keskivarakkaalle talonpojalle, jos hän käyttää kulakkien menetelmiä, ja nämä menetelmät taas ovat tavattoman moninaisia. Ne eivät vain ole niin karkeita kuin se, jota käyttäen 5 puudalla ostettiin liiempi hevonen²⁹⁷. Tuskinpa sellaiselle kulakille annetaan palkintoa? Miksi luulette, ettei maaseudulla oteta sitä huomioon? Kysytte, mikä on yritteliään kulakin ja yritteliään keskivarakkaan talonpojan kriteeri, mutta maaseudulla tiedetään se vallan hyvin. Emme aio kirjoittaa tästä lakia, koska pitäisi kirjoittaa kokonainen kirja kulakkitalouden hoidosta, silloin kun maaseudulla tiedetään kaikki vallan hyvin.

Toiseksi. Eikö teillä sitten ole puolueen ujestikomiteoita, eikö tätä asiaa ajeta kyläyhteisön, volostin maaosaston ja puoluesolun kautta? Kuinka maaseudulla voidaan puhua taistelusta kulakkia vastaan, ellei siellä ole taistelusuoluja? En käsitä tätä argumenttia.

Kolmanneksi. Laissa sanotaan, että etutilalle asetetaan kollektiivin ja toiselle sijalle yksityisen isännän palkitseminen. Rajoituksen määrittelevät yksityiskohtaisemmin puolueen ujestikomiteat ja kaikki muut paikalliset laitokset.

Toinen kirjelappu:

Katsooko KK korjausta ehdottaessaan tämän korjauksen poliittiseksi aktiksi, jonka tarkoituksena on saada »yritteliäät talonpojat» kiinnostumaan maatalouden ja ylipäänsä teollisuuden kohottamisesta, jotta tietyn kauden kuluttua voitaisiin järjestää helpommin yhteisviljely? Vastatkaa, jos se on mahdollista.

Tässä teille on ensinnäkin todistus siitä, ettei puheena olevassa kysymyksessä ole mitään erityisesti poliittista, mikä tulisi salata puolueettomilta talonpojilta. Sen vuoksi pidän ehdottomasti oikeana ja ajattelen, että on otettava tavaksi kutsua puolueettomia ryhmän kokoukseen tällaisia kysymyksiä käsiteltäessä. He eivät tule tekemään päätöksiä ryhmän kokouksessa, mutta miksi emme voisi neuvotella heidän kanssaan. Käytännöllinen taloudellinen toimintamme on

osoittanut, että on siirryttävä yksilöllisestä työstä yhteistyöhön, mutta sen jälkeen kun olemme kokeneet mitä tämä siirtyminen merkitsee, tiedämme, ettei saa hosua, vaan on ymmärrettävä, että tässä on mentävä eteenpäin ja sitä parempi, mitä hitaammin.

Kolmas kirjelappu:

Yhteisöjen palkitsemisen kannattajille on mielestäni huomautettava siitä, onko heillä riittävästi auroja ja muita välineitä yhteisön palkitsemiseen vai ei ole. Ellei ole, niin mitä siitä kannattaa puhua?

Tämä argumentti on väärä. Meillä on yleensä vähän esineitä palkitsemistarkoituksiin, ja auroja on niin vähän, että annamme niitä kuten tuotantovälineitä kokonaisille yhteisöille emmekä yksilöille. Mutta miksi emme antaisi mahdollisuuden tullen auroja talonpojalle, joka on ponnistellut sitkeästi kohottaakseen työn tuottavuutta? Entä kuka ratkaisee, onko hän kulakkiaainesta vai ei? Täytyy kuunnella mitä rahvas sanoo.

Seuraava kirjelappu:

Pyydän teitä vastaamaan mikäli mahdollista heti lapun kääntöpuolella seuraavaan kysymykseen. Stavropolin kuvernementin Svjajje-Krestyn ujesti, jossa työskentelen, on velvoitettu luovuttamaan 10 000 000 puutaa viljaa v. 1920 joulukuun 1 päivään mennessä. On luovutettu 3 200 000 puutaa. Tehtävän alhaisen täytön vuoksi olemme konfiskoineet voimaperäisesti kulakkiaainesten omaisuutta, ja siksi pyydän vielä kerran vastaamaan, miten on meneteltävä edelleen? Onko jatkettava konfiskointeja vai onko turvaututtava niihin ainoastaan äärimmäisessä tapauksessa, ettei saatettaisi taloutta rappiolle?

Tämä ei kuulu käsittelemämme lain piiriin. Menetelkää samalla tavalla kuin ennen. Menetelkää vastedeskin vapaasti niin kuin olette menelleet tähän asti noudattaen tiukasti neuvostovallan asetusta ja kommunistisen omantuntonne ääntä.

Seuraava kirjelappu:

Miten voidaan käsitteestä »yritteliäs talonpoika» erottaa »yritteliäs kulakki»?

Laissamme on sanottu siitä kaikki ja käytätte väärin kysymystenteko-oikeutta kysymällä sitä täällä.

Edelleen kysytään:

Kuka kykenee määrittelemään yritteliään talonpojan esim. josakin kylässä ja miten? Jos sen tulevat tekemään kylän edusmiehet tai valtuusmiehet, nämä edus- ja valtuusmiehet syyllistyvät väärinkäytöksiin.

Olen jo sanonut, että siihen on saatava mukaan puolueemme, meillä on köyhälistökomiteat ja Ukrainassa vähäväkisten talonpoikien komiteat.

1) Pyydän ottamaan huomioon. Talollisia on palkittu hampun luovutuksesta vuonna 1920. He ovat saaneet jopa 100 arsinaa kangasta, mutta maalaisköyhälistö ei ole saanut vuonna 1920 vielä arsinaakaan.

2) Onko otettu huomioon, että yksityisten talollisten palkitseminen jarruttaa kollektiiveiksi yhdistämistä ja osittain lujittaa kapitalismin järkkyneitä perustuksia maanviljelyksessä?

Toverit, tiedätte että talonpoikien yksityistaloudet ovat meillä niin sanoakseni kapitalismin perustuksia. Se on kiistatonta ja viittasin siihen selostuksessani sanoen suoraan, ettei tarvitse pelätä sitä »suharevkaa», joka sijaitsi Suharevin torilla tai salaisena jollain muulla torilla, vaan on pelättävä sitä »suharevkaa», joka istuu jokaisen yksityistalonpojan sisimmässä*. Pystymmekö vapautumaan siitä vuodessa tai kahdessa? Emme pysty. Taloutta on kuitenkin parannettava heti. Teitä johdattaa ylevä kommunistinen pyrkimys, mutta tahdotte hypätä tästä kerroksesta tuolle huipulle, me taas sanomme, ettei se onnistu, toimikaa varovaisemmin ja maltillisemmin.

Edelleen:

Miksi elintarvikekomissariaatti ja muut laitokset eivät anna elintarvikkeita 3. ryhmän iskutyöläisten palkitsemista varten?

En tiedä miksi, mutta luullakseni siksi, että meillä on kovin vähän elintarvikkeita palkitsemista varten.

Olisitteko ystävällinen ja selittäisitte, kuinka VKP:n KK suhtautuu muita varakkaampien talonpoikien palkitsemiseen, s.o. sellaisten, joilla on iso maapalsta, mutta viljelevät sitä itse. Ja samalla, mihin asemaan joutuvat maan puutteessa olevat talonpojat, jotka eivät voi tuoda esiin kykyjään, koska heillä on käytössään vähän maata?

Minkä vuoksi hänellä on iso maapalsta? Jos se on epäoikeudenmukaista, niin miksi yhteisö ja maaosasto eivät ota sitä pois? Siksi että toiset eivät kykene viljelemään sitä. Minkä tähden häntä siis pitäisi rangaista, jos hän ahkeroi pellollaan? Mutta jos hän ahkeroi kulakkien tapaan, hänelle ei saa antaa palkintoa, jos hän pitää maata hallussaan epäoikeudenmukaisesti, ottakaa se häneltä pois ja antakaa toisille, niille jotka tulevat sitä viljelemään, mutta älkää hyökkäilkö ihmisen kimppuun vain siitä syystä, että hänellä on paljon

* Ks. tätä osaa, ss. 206—207. *Toim.*

maata. Venäjällä ei ole yksityisomistusta, te itse ja yhteisö jaatte maan. Venäjällä on henkilöitä, joilla on paljon maata. Jos puoluekomitea ja neuvostoelimet näkevät sen, mutta eivät ryhdy mihinkään toimenpiteisiin, ne pitää hajottaa eikä kieltää ihmisiltä palkintoja.

Viimeiset kaksi kysymyslappua. Ensimmäinen:

Sovelletaanko lakiehdotuksen tätä pykälää Ukrainassa?

Luullakseni sovelletaan ja valitan syvästi ettei yksikään Ukrainan köyhälistökomiteoissa toimivista tovereista käyttänyt täällä puheenvuoroa, ja siksi pidän keskustelun ennenaikaista lopettamista suurena virheenä.

Toinen:

Olemmeko kunnollisia VKP:n jäseniä vai osoitamme uppiniskaisuuttamme, jos ryhmä torjuu KK:n päätöksen?

Vastaan tähän kirjelappuun asiakirjan perusteella, jonka nimenä on »Venäjän Kommunistisen Puolueen säännöt». Tämän asiakirjan 62. §:ssä lukee: »Ryhmä on itsenäinen sisäistä elämänsä koskevissa kysymyksissä ja juoksevien asioiden hoidossa.»²⁹⁸ Kaikilla ryhmän jäsenillä on siis oikeus äänestää ja he ovat velvolliset äänestämään omantuntonsa eivätkä KK:n ohjeiden mukaan. Jos te äänestäen omantuntonne mukaan teette toisen, KK:n ehdotuksen kanssa ristiriidassa olevan päätöksen, niin noudattaen tarkasti 62. §:ää olemme velvolliset kutsumaan ja kutsumme heti koolle Keskuskomitean, jonka kokoukseen te lähetätte edustajanne. Näin tärkeää kysymystä meidän on parempi käsitellä kaksi tai kolme kertaa saadaksemme sovitetuksi olennaisen erimielisyytemme. Näin on asianlaita ja näin tulee menetellä. Nyt tulee äänestää ei sen vuoksi, että puolueen ylin laitos on antanut ohjeet, vaan nähdäksemme, olemmeko osanneet täällä perustella asiaa vakuuttavasti vai emme.

Täällä sanottiin aiheettomasti, että asia on heikolla pohjalla, koska toveri Lenin on lähetetty puolustamaan sitä. Se ei pidä paikkaansa, sillä puolueen säännöt ovat määritelleet tarkasti teidän oikeutenne. Tämä ensiksi. Toiseksi se ei pidä paikkaansa myöskään siksi, että KK:ssa ei ollut mitään erimielisyyksiä tästä kysymyksestä, vaan kaikki sanoivat heti: olemme viehtyneet taistelemaan kulakistoa vastaan, mutta unohtaneet mittasuhteet. Harkitkaamme mittasuhteita.

KK nimitti kaksi toveria, koska nämä kaksi KK:n jäsentä ovat joutuneet osallistumaan lakiehdotuksen käsittelyyn laajemmin kuin toiset ja itse osallistumaan keskusteluun. Minä olen joutunut tutkimaan kaikkia ehdotuksia ja Preobrazhenski samoin. Sen vuoksi jouduttiin nimittämään meidät molemmat.

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
42. osassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

5

LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN MAAKYSYMYKSESTÄ

Yksityisten talollisten palkitseminen on ensinnäkin asetettava toiselle sijalle kokonaisten yhteisöjen ja yleensä kollektiivien palkitsemiseen verrattuna; toiseksi yksityisiä talollisia palkitaan ja hyvitetään yleensä vain noudattaen äärimmäisen tiukasti sitä ehtoa, että erilliset taloudet ovat saavuttaneet taloudellista menestystä käyttämättä vähimmässäkään määrin kulakkien menetelmiä;

kolmanneksi se, että yksityisiä talollisia palkitaan arvo-merkeillä, käyttö- ja kotitalousesineillä y.m.s.; tuotantovälineillä taas voidaan palkita yksityisiä talollisia ainoastaan noudattaen välttämättä sitä ehtoa, että palkinnoksi annetaan vain sellaisia tuotantovälineitä ja vain sellaisin perustein, ettei isäntä voisi käyttää näitä tuotantovälineitä välikappaleenaan kohotakseen kulakiksi.²⁹⁹

Kirjoitettu joulukuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**N. N. KRESTINSKILLE
VKP(b):n KK:n POLIITTISTA TOIMIKUNTAA
VARTEN**

Tov. Krestinskille

Ehdotan, että

1) Kameneville ja hänen komissiolleen (+Stalinille)³⁰⁰ annetaan Poliittiselta toimikunnalta *virallinen* tehtävä ja merkitään se pöytäkirjaan.

2) Tshervjakovin tehtäväksi annetaan *kiireesti* luonnostella *seikkaperäinen* Valko-Venäjää koskeva VKP:n KK:n kirjelmä sekä KKN:n *asetus* samasta asiasta (salainen)³⁰¹.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 30 tai 31 pnä
1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI MAATALOUDEN KANSANKOMISSARIAATISTA³⁰²

Tov. Osinkin tehtäväksi annetaan laatia yhdessä Maatalouden kansankomissariaatin koko kollegion kanssa sekä esittää KKN:ssä ja Yleisvenäläisen TpKK:n lähimmässä istunnossa niin johtosääntö kansankomissariaatista kokonaisuudessaan kuin myös erityisesti spesialistien, agronomien entistä laajemmasta ja järjestelmällisestä käyttämisestä työssä³⁰³.

Kirjoitettu tammikuun 4 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI GRUUSIASTA³⁰⁴

3. kohtaan

1) Ulkoasiain kansankomissariaatti veloitetaan viivyttämään suhteiden katkaisemista Gruusiaan, kokoamaan järjestelmällisesti tarkkaa aineistoa sopimuksen rikkomisesta Gruusian taholta sekä vaatimaan entistä tiukemmin tarvikkeiden kauttakuljetusta Armeniaan.

2) Tiedustellaan Kaukasian rintamalta, miten valmiita ovat siellä olevat sotavoimamme siltä varalta, että heti tai lähiaikoina jouduttaisiin sotaan Gruusian kanssa, ja annetaan tov. Trotskista, Tshitsherinistä ja Stalinista muodostetun komission tehtäväksi laatia tiedustelun sanamuoto, jossa osoitettakoon Gruusian äärimmäinen häikäilemättömyys.

3) Tasavallan VSN:lle ja Kaukasian rintamalle annetaan ohjeet valmistautua siltä varalta, että sota Gruusian kanssa kävisi välttämättömäksi. KRN* velvoitetaan esittämään mitä pikimmin TPN:lle selostus, missä määrin voidaan lisätä joukkojen kuljetuksia Kaukasiaan sekä Kaukasiassa³⁰⁵.

Kirjoitettu tammikuun 26 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
54. osassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TSEKTRANIN TYÖNTEKIJÄIN ANOMUKSEN JOHDOSTA³⁰⁶

Koska asia on täysin selvä, ehdotan, että rajoitutaan kysymään KK:n jäsenten mielipidettä. Ehdotan päätöslauselmaa:

»Koska edustajakokoukseen (niin Tsektranin kokoukseen kuin VKP:n edustajakokoukseenkin) on näin vähän aikaa, töistä vapauttaminen on aivan mahdotonta ja sallimatonta. Pienimmässäkkin määrin ilmenevästä »vainosta», t.s. liikennettä vahingoittavasta polemiikista, joka *muuttuu kuria järkyttäväksi* hyökkäilyiksi, KK tulee rankaisemaan ankarasti ja pyytää saattamaan sellaiset tapaukset sen tietoon.»

31. I.

Lenin

Kirjoitettu tammikuun 31 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

HAHMOTELMA ÖLJYTOIMILUPIA KOSKEVAA KKN:n PÄÄTÖSTÄ VARTEN

1) Periaatteessa hyväksytään (sekä Groznyissa että Bakusassa) ja aloitetaan neuvottelut...

* KKN:n alainen Korkein Rautatiekuljetusneuvosto. *Toim.*

2) Lähetetään erittäin pätevä komissio Bakuun sekä Groznyihin ja vaaditaan siltä selostus mitä pikimmin.

- 1) Gubkin
- 2) Tihvinski³⁰⁷.

Kirjoitettu helmikuun 1 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjotuksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TPN:n JA KKN:n KANSANKOMISSARIAATEILLE ANTAMIEN TEHTÄVIEN JA PÄÄTÖSTEN TÄYTÖN TARKASTUKSESTA

Pieni Neuvosto velvoitetaan kiinnittämään enemmän huomiota sen tarkastukseen, miten kansankomissariaatit todella täyttävät TPN:n ja KKN:n antamia tehtäviä ja päätöksiä, jotta käytännöllisesti tai periaatteellisesti erikoisen tärkeät kysymykset esitettäisiin Suuren Neuvoston käsiteltäviksi³⁰⁸.

Kirjoitettu helmikuun 1 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
54. osassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjotuksen mukaan*

KORJAUKSIA JA LISÄYKSIÄ TPN:n PÄÄTÖKSEEN POLTTOAINEPULAN TORJUNNASTA³⁰⁹

- (1) *v ä l i a i k a i n e n* komissio
- (2) töiden tehostaminen ja yhdenmukaistaminen
- (3) kaikki tämän komission jäsenet vapautettava kaikista muista tehtävistä.
- (4) Laadittava 2 päivässä ja annettava maanantaina* TPN:n puheenjohtajan vahvistettavaksi lyhyt ilmoituslomake, jonka nojalla saadut tiedot vastaavat seuraaviin kysymyksiin:

- a) hakkuu
- β) ajo

* Tarkoitetaan helmikuun 14 päivää 1921. *Totm.*

- γ) uitto
- δ) kuormaus
- ε) perilletulo

Kirjoitettu helmikuun 11 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TUONTIKAUPPASUUNNITELMASTA³¹⁰

1) KKN ei vahvista sille esitettyä tuontikauppasuunnitelmaa, koska se on liioiteltu vähintään viisinkertaisesti*.

2) KKN velvoittaa TPN:n muodostamaan heti yleisen suunnittelukomission, johon osallistuu asiantuntijoita ja jonka (tai sen alakomission) tehtäväksi annetaan supistaa tuota suunnitelmaa ja tarkistaa se siltä kannalta, missä määrin ostettavat tavarat ovat nykyisissä taloudellisissa oloissamme käytännöllisesti sopivia. Vahvistettava lopullisesti TPN:ssä.

3) Ulkomaankauppakomissariaatti ei saa ennen kuin kyseinen suunnitelma on tarkistettu ylittää $\frac{1}{5}$:aa tästä suunnitelmasta minkään perustilausilmoituksen 71 nimikkeen kohdalta; sotalaitokselle on rajamäärä $\frac{1}{10}$; välttämättömänä ehtona on, että polttoaine- ja metallurgisen teollisuuden tarpeiden tyydyttäminen asetetaan etutilalle. Poikkeustapauksista päättää TPN.

Kirjoitettu helmikuun 15 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

YLEISTÄ SUUNNITTELUKOMISSIOTA KOSKEVAN TPN:n PÄÄTÖKSEN PERUSKOHDAN LUONNOS³¹¹

*TPN:n jäsenille henkilökohtaisesti
tov. Leniniltä*

Koska esitän huomenna (18/II) TPN:ssä yleistä suunnittelukomissiota koskevan päätösehdotuksen, saatan tietoonne päätöksen peruskohdan luonnoksen sekä alustavan jäsen-

* Käsikirjoituksen 1. kohdan yli Lenin on vetänyt viivan ja kirjoittanut yläpuolelle: »Krasinin tapaan». *Toim.*

luettelon (laadittu тов. Rykovin ja тов. Krzhizhanovskin kanssa käydyn neuvottelun jälkeen)*. Pyydän valmistamaan TPN:n istuntoon (18/II) korjaukset tai vastaehdotuksen.

TPN:n yhteyteen muodostetaan yleinen suunnittelukomisio laatimaan yhtenäistä yleisvaltakunnallista taloussuunnitelmaa neuvostojen 8. yleisvenäläisen edustajakokouksen hyväksymän sähköistämissuunnitelman pohjalta sekä valvomaan yleensä tämän suunnitelman täyttöä.

Ensivuoroiset taloudelliset tehtävät ja varsinkin ne, jotka on suoritettava lähiaikana, m.m. vuoden 1921 kuluessa, yleisen suunnittelukomission tai sen alakomission on suunniteltava yksityiskohtaisimmin ottaen täydellisesti huomioon konkreettisten taloudellisten tosilojen suomat mahdollisuudet.

Kirjoitettu helmikuun 17 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitustekstin mukaan*

PUHE MOSKOVAN KAUPUNGIN PUOLUEAKTIIVIN KOKOUKSESSA

HELMIKUUN 24 pnä 1921³¹²

Minua hieman ihmetyttää tämänpäiväisen keskustelun luonne. Poliittinen ajankohta ei nyt ole mielestäni sen mukainen. On yritettävä kohentaa muodostunutta tilannetta, joka on huonontunut niin sisäpoliittisessa kuin kansainvälisessäkin suhteessa. Rauha Puolan kanssa on yhä solmimatta, kotimaassa lisääntyy banditismi ja puhkeaa kulakkikapinoita. Elintarvike- ja polttoainetilanne on huonontunut tavattomasti. Viime vuonna kulutimme viljaa alkupuoliskolla 15 miljoonaa puutaa ja jälkipuoliskolla 8 miljoonaa, tämän vuoden alkupuoliskolla kulutimme 25 miljoonaa puutaa, mutta nyt täytyy pienentää leipäannosta eikä edes ole varmuutta, että tulemme antamaan säännöllisesti sitäkään. Viljan jakelussa tehtiin ilmeinen virhe vuoden alkupuoliskolla; meidän ei olisi pitänyt lisätä sen kulutusta 25 miljoonaan. Viljantuonti Siperiasta on keskeytynyt, koska kapi-noivat kulakit ovat katkaisseet rautatielinjan. Siperialaiset toverimme puhuivat kulakkikapinan mahdollisuudesta, mut-

* Ks. XX Lenin-kokoelmaa, s. 24. *Toim.*

ta sen laajuuden määrittely on perin vaikeaa. Se ei ole sota, jossa voidaan ottaa huomioon voimat. Siperian talonpoikaisto ei ole vielä tottunut vaikeuksiin, vaikka sillä on niitä vähemmän kuin Euroopan-Venäjän talonpoikaistolla, ja yhteys Siperiaan on katkennut ja viljantuonti lakannut. Suunnilleen 1.—10. maaliskuuta elintarviketilanne ei parane. Emme ole jättäneet varastoja. Nyt on ponnistettava kaikki voimat pysyäksemme pystyssä, kestääksemme mahdollisimman vakaasti nykyisessä tilanteessa. Kaukasiasta tuonti on jonkin verran parantunut, mutta saattaa huonontuakin. Armeniassa puhjennut kapina³¹³ taantunee, mutta Kaukasiasta tuonti ei voi suinkaan korvata meille sitä, mikä jää saamatta Siperiasta, vaikka tehostetaankin Kaakkoisen radan käyttöä menetysten korvaamiseksi. Tiedot ovat murehdittavia, mutta sille ei mahda mitään.

Banditismissa tuntuu eserrien vaikutus. Heidän päävoimansa ovat ulkomailla; joka kevät he haaveilevat kukistavansa neuvostovallan. Tshernov kirjoitti siitä hiljattain eräässä ulkomailla ilmestyvässä venäläisessä lehdessä. Eserrät ovat yhteydessä paikallisiin kiihottajiin. Tämä yhteys näkyy siitäkin, että kapinoita puhkeaa juuri niillä seuduilla, joilta otamme viljaa. Luovutustehtävien täyttäminen on ollut ääretömän vaikeaa. Siperiassakin on jaettu luovutustehtävät, mutta siellä on vielä varastoja edellisiltä vuosilta.

Myös polttoainetilanne on huonontunut. Tässä suhteessa ei ole tarkkoja numerotietoja, ei voida tehdä selvää johtopäätöstä eikä myöskään määritellä polttoainepulan syitä.

Olemme tulleet johtopäätökseen, että on olemassa yleisluontoista tyytymättömyyttä. Tämän tyytymättömyyden syistä on koetettava ottaa selvää alhaaltakäsin, jollei sitä voida tehdä nopeasti neuvostoelinten tai suoraan puolueelinten kautta.

Paitsi sitä, että on viitattu virkavaltaisuuteen, on myös virheitä suunnittelussa. Suunnitelmaa on laadittaessa tarkistettava käsittelemällä sitä lehdistössä ja kokouksissa. Meidän on pakko panna tuotantolaitoksia seisomaan, ja aiheutamme siten häiriötä niidenkin tehtaiden toiminnassa, joilla on polttoainetta. Mistä on kysymys? On selvää, että suunnittelussa on virheiden lisäksi aineistoa oikeuskäsittelyä varten. Virastoihin on saatava proletaarista ainesta.

Varmaa on, että polttoainepulasta ei päästä ennen uittojen päättymistä. On käytettävä rekikeliiä sikäli kuin mah-

dollista sekä suoritettava kunnolleen uitot. Polttoainepula on vaikuttanut myös tekstiilitehtaisiin, nekään eivät pysty täyttämään edes minimaalista tuotanto-ohjelmaansa.

Siinä vaikeudet, jotka johtuvat banditismista ja siitä, että yhteys Siperiaan on katkennut. Smirnovin tiedotus³¹⁴ puhuu siitä, että siellä selviydytään banditismista, mutta ei anneta takeita viljantuonnin paranemisesta. Siksi ei pidä jaaritella yleisestä tilanteesta, vaan on keskitettävä ponnistukset siihen, että löydettäisiin ulospääsy tästä tilanteesta.

Muutama sana Moskovan järjestössä vallitsevasta tilanteesta. Eräät toverit vierittävät syyn rettelöstä Moskovan komitean enemmistön niskoille. Jos vähemmistö on tyytymätön, se voi hakea muutosta konferenssin päätökseen valittamalla Keskuskomiteaan. En tiedä, miten KK ratkaisee tämän kysymyksen, mutta henkilökohtainen mielipiteeni on, että syy on vähemmistössä. Yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselmassa sanotaan, että on otettava huomioon vähemmistön mielipide ja että tarvitaan puolueen sisäistä keskustelua ja väittelyä³¹⁵. Marraskuussa kuvernementtikonferenssissa toimitettiin Moskovan komitean vaali tämän ohjelman pohjalta³¹⁶. Sovellettiin kaksikamarijärjestelmää, mikä on jo rakoilua; mutta enää ei saa sietää sellaista. Olemme sallineet arvostelun, ei arvostelun vuoksi, vaan tehdäksemme oikeat päätökset. Moskova on saavuttanut väittelyennätyksen. Marraskuussa puhuttiin Moskovan komitean väärästä linjasta ja tämä mielipide sai 120 ääntä. Väittelyn aikana, jolloin jokainen esitti oman ohjelmansa, Moskovan komiteaa vastustavia oli jo vähemmän. Mitä demokratiaa se on, jollei konferenssi saa valituksi Moskovan komiteaa? Kolme kuukautta kestäneen väittelyn jälkeen syy rettelöinnistä lankeaa niille, jotka ovat tyytymättömiä. Muodollisesti on tietenkin oikeus hakea muutosta päätökseen, mutta vallankumousmies on velvollinen pyrkimään yhtenäisyyteen vaikeina hetkinä eikä käyttämään väärin muodollista muutoksenhakuoikeutta.

Ulkomailla ilmestyvästä 67 venäläisestä lehdestä olemme lukeneet, että eserrät y.m. aikovat yrittää keväällä asettaa meidät vastakkain puolueettomissa konferensseissa. Ja sellaisella hetkellä sanotaan: me haemme muutosta konferenssin päätökseen. Pitää ymmärtää, mitä varten, milloin ja missä määrin on haettava muutosta. Kaikille annettiin mahdollisuus lausua mielipiteensä, järjestettiin väittely — ja edus-

tajakokous ratkaisee, mutta nyt olemme taistelupaikalla. On tiivistettävä rivit ja käsitettävä, että jos otamme vielä yhdenkään askelen väittelyssä, niin emme ole enää puolue. Kieltämättä vähimmäiskään määrässä muutoksenhakuoikeutta sanon, että me olemme ilman väittelyjäkin aina täytäneet velvollisuutemme ja että meidän on nytkin tiedettävä velvollisuutemme. Pitää lähettää kommunisteja kaikkiin puolueettomiin järjestöihin selostamaan tätä vaikeaa tilannetta.

Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
42. osassa

Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan

MUISTIINPANOJA RAAKA-AINEVAROJEN MOBILISOINNISTA³¹⁷

Istunto 26. II 1921

R a a k a - a i n e e t

	<i>oli</i>	1920	Korjattiin	
kuituaineita				
puuvillaa	725 000 desj.	100 000 desj.	12 milj. puutaa	22 asti
pellavaa	1 100 »	300 »	25,6 »	
hamppua	485 000 »	238 000 »	20 »	
<i>villaa</i>			6 »	(5)

	1920	Korjattu 1920
kuituaineita		
puuvillaa	1,5 milj. puutaa	0,9 milj. puutaa
pellavaa	2,9 »	2,0 »
hamppua	4,5 »	1,3 »
<i>villaa</i>	2,5 »	1,5 »

Nahkaa ei tiedetä...
oliko? 28,5 milj. puutaa luovutustehtävä
1920—1921
8,8 (30%) koottu ennen 1. II 1921

Turkiksia 40 milj. nahkaa — 17,5 luovutustehtävä
 (70% koottu Siperiassa
 30% siitä luvusta
 paimentolaiset) — 0,6 koottu
 (= 4%)

IX 1920 annettu Elintarvikekomissariaatille ja tämä saattaa hunningolle asian, kun ei osaa järjestää tavaravaihtoa paimentolaisten kanssa.

Tarvitaan:	
puuvillaa	20 — 24 milj. puutaa
villaa	5 » »
pellavaa	12 » »
hampua	15 » »

$\Sigma = 56$ milj. puutaa kaikkia tekstiiliteollisuuden raaka-aineita

$\Sigma = 56$ milj. puutaa

sato voi meillä peittää 21% tarpeesta

Varastoissa on 14,8 milj. puutaa (nyt II 1921)

Toimenpiteet (remedies):

- 1) viljan vapaa paikallinen vaihto pellavaan y.m.;
- 2) luovutusperiaate, joka innostaa maanviljelijää lisäämään tuotosta;
- 3) estettävä öljyn valmistaminen tekstiilikasvien siemenistä (nykyään kielletty);
- 4) hankittava siementä väestöltä kylvöalan laajentamista varten
 { taattava sille tietty osa tuotosta;
- 5) palkkiot parannetusta muokkauksesta;
- 6) ((organisatorinen toimenpide))
 mitä laajin väestön järjestäminen parantamaan raaka-aineita (arttelit, *yhdistykset* y.m.s.);
- 7) raaka-aineita jalostavien pikkutehtaiden palkitseminen.
 villa:
- 8) palkittava kirgiisejä, vaikkapa antamalla arsina kangasta villapuudasta

{ 1. X 1920 annettu Elintarvike-
komissariaatille, se saattoi hunningolle }*

Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

TPN:n PÄÄTÖS TYÖLÄISTEN HUOLLON PARANTAMISESTA³¹⁸

28. II 1921.

Työ- ja Puolustusneuvosto päättää ryhtyä viipymättä ja kiireesti toimenpiteisiin puutetta kärsivien työläisten elin- ja välttämättömyystarvikehuollon parantamiseksi, myöntää tähän tarkoitukseen varoja noin *kymmenen* miljoonaa *kultaruplaa* ja lähettää ulkomaille valtuuskunnan ostamaan vastaavia tarvikkeita heti, — YAKN:llä tulee olla edustajansa valtuuskunnassa.

TPN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

BAKULAISILLE TOVEREILLE OSOITETUN KIRJEEN JÄSENNYS³¹⁹

S a l a i n e n

Kirje bakulaisille tovereille
(Toimilupakysymyksestä)

Alustava jäsenitys:

1. Alkaa syntyä erimielisyyksiä erittäin tärkeästä kysymyksestä. (*K K N : n p ä ä t ö s*. 1921, sen teksti.)
2. Toimilupia Bakussa? esimerkki ja kaikkien erimielisyyksien keskiö, niiden »polttopiste».
- 3—8. Vastaperustelut (*A 1 — a 6*).
+ *8 b i s*.
9. Niiden erittely ja kumoaminen.
10. Kysymyksen taloudellinen ydin.
11. Äärettömän suuri poliittinen virhe.

* Käsikirjoituksen marginaaliin Lenin on merkinnyt kynällä: »Raaka-aineista selostus minulle KKN:ssä, kun tämä kysymys tulee esille.» *Toim.*

12. Kysymyksen periaatteellinen ydin.
13. Likipitäinen sopimus.
14. Loppusanat.

N B

- | | | | | | | |
|---|---|---|---|-------------|-------------------------------------|---|
| { | (| a | I | Vastustajan | pää-»perustelujen» | } |
| | | | | | II (ja päävirheiden) | |
| | | | | | III tärkeimmät asteet | |
| | | | | | IV vastustajan »perääntyminen» | |
| | | | | | V »taisteluhautalinja, jonka taakse | |
| | | | | | VI ennakkoluulo yrittää suojautua» | |

3. (a I) »Eivät halua tehdä työtä kapitalistien hyväksi, kun vierellä toiset tekevät työtä itseään varten.»
4. (a II) »Krasinin takana on Bogdatjan.»

Krasin: mikä on Krasinin persoonallisuutta koskevien kiistojen yleisperiaatteellinen sisältö?
Yksinkertaisesti »porvarillinen spesialisti!»

Spesialistien petkutus

(kysymys spesialistien merkityksestä ja suhtautumisesta heihin.)

- 4 a. »Porvarillinen spesialisti»? Pois!
On osattava käyttää »porvarillista spesialistia», osattava kysellä häneltä, osattava ymmärtää, missä on hänen »voimansa».
- 4 b. »Hyväaikeiset kommunistiset musiikkimiehet», jotka hieman raapiskelevat, mutta eivät sen sijaan ryypiskele³²⁰.
5. (a III) »Yksityisomistuksellinen kapitalismi on saalistusta, vain valtiolta (kansallistaminen) *pystyy* hoitamaan asioita järkiperaisesti.»
6. (a IV) »Ei ole todistettu, ettemme itse saa hankituksi kalustoa»
(=pärjäämme omin voimin).

7. (a V) Ulkomaalaisia ei voida valvoa.
 8. (a VI) *Meikäläiset* specialistit sanovat: »pulumallista» (nimenomaan mikä on pulmallista ja mitä on osattava kysellä specialistilta).

8 bis (a VII) $\left\{ \begin{array}{l} Baku: \text{ katastrofi.} \\ Grozny. \text{ Variantti.} \end{array} \right\}$

$\frac{1}{4}$ öljykentistä, kalusto y.m. on kehittyneimmän kapitalismin »se l u s t a a».

10. Taloudellinen kysymys: onko kehittynein kapitalismi nykyään teknisessä ja organisatorisessa suhteessa korkeammalla tasolla kuin me?

10 a. Voidaanko meille asettaa nyt tehtävä: on pärjättävä omin voimin, vai onko se lapsellista vasemmistolaisuutta tai tyhmää doktrinäärisyyttä?

10 b. Eikö ole välttämätöntä asettaa nyt tehtävä näin: koska on olemassa äärettömän suuri vaara, että neuvostovalta sortuu taloudelliseen rappioon ja takapajuisuuteen, että *jäädään jälkeen, ei saavuteta*, tehtävä on asetettava vain näin: *saavutettava turvautumalla* liittoon ulkomaisen pääoman kanssa?

»Jos annetaan $\frac{1}{4}$, ei jäädä jälkeen $\frac{2}{4}$ », siinä *i h a n n e*, jota emme tavoita vuodessa, mutta jos tavoitamme 5 vuodessa, niin se on suuri voitto.

Tämä on asiallinen, ei lapsellinen kysymyksenasettelu.

11. Miksi Σ on äärettömän suuri *poliittinen* virhe? Virheellinen arvio tulevaisuuden näköaloista, *luokkien suhteesta* sekä Venäjällä (proletariaatti, talonpojat, porvaristo) että *koko maailmassa*.

12. Taloudellinen merkitys = (a) liitto *edistykseellisen valtiokapitalismin* kanssa *pikkuporvarillista* ja *t a k a p a j u i s t a* järjestymätöntä voimaa vastaan = (b) liitto *imperialistisen* trustin kanssa toista vastaan. »Ei voi valvoa»? Kuka? Tsaarin ja porvariston virkamiehetkö? Me.

Annetaan $\frac{1}{4}$? Ihanne oppiaikana. Annetaan $\frac{1}{4}$, saavutetaan $\frac{2}{4}$ ($\frac{3}{4}$ on tavoittamaton ihanne). Silloin on 30 vuoden kuluttua (toimiluvan keskimääräinen aika) rauhanomainen voitto taattu, mutta lunastamme luultavasti 15 vuoden kuluttua.

Etwa*:

13. § 1. Tekniikan viimeisen sanan mukaisten tieteellisten ja teknisten sääntöjen noudattaminen.
 § 2. Viljan, vaatteiden y.m. kulutushyödykkeiden tuonti (»heidän» tuotantolaitoksensa työläisille).
 § 3. Kaluston tuonti.
 § 4. Kaikkinainen tuonti ulkomailta (2. § ja 3. §) antaa meille samoja tarvikkeita $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$. (Arvalla 3:sta »laatikosta» yksi meille.)
 § 5. Me annamme minimin (esim. puutavaraa) ja erikoismaksusta.
 § 6. On noudatettava ehdottomasti meidän lakejamme.
 § 7. Annamme »hänelle» 50—75% raakaöljystä.
 § 8. Meidän työläisemme ja spesialistimme saavat vuorotellen lisäravintoa.
 § 9. Opiskelemme vakavasti emmekä huuda »konstikos tuo nyt on».
14. || Pitääkö meidän yrittää löytää sellaisia toimiluvan hakijoita mainituin ehdoin?
 || Tämä on ainoa oikea kysymyksenasettelu.

*Kirjoitettu helmikuun
jälkipuoliskolla 1921*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MUISTIINPANOJA SÄHKÖISTÄMISESTÄ

1

S ä h k ö i s t ä m i s e n m e r k i t y s

1. Nykyaikainen tekniikka.
2. Tuotantovoimien ennallistaminen. Niiden lisääminen.
3. Keskitys — maximum.
4. Kommunismi = neuvostovalta + sähköistäminen.
5. Yleinen ja yhtenäinen suunnitelma: kansan huomion ja voimien keskittäminen.
6. Kulttuuritason kohottaminen (työtätekevien).
7. Ei pelkkä lukutaitoisuus.

* Likipitäen. *Toim.*

S ä h k ö i s t ä m i s e e n l i i t t y v ä ä

- 1) Asetus suunnitelman vahvistamisesta...
- 2) Teknisten voimien mobilisointi.
 - Sähkötekniisten voimien
sekä työvoiman kokoaminen.
 - Voima-asemien käyttö.
 - Agitaatio- ja propagandatyö.
 - Sähköä koskevien teoreettisten
ja käytännöllisten tietojen opetus.
- 3) Asetus GOELRO:sta.
- 4) Asetus Tieteellis-teknisestä osastosta...
- 5) Asetus yleisvenäläisestä sähkötekniisiä kysymyksiä käsittelevästä edustajakokouksesta.
- 6) Pietari. Hiiltä ulkomailta Murmanskin kautta.

Kirjoitettu helmikuussa 1921

*Julkaistu ensi kerran: 1.—1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa;
2.—1945 XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**LISÄYS EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI
KORKEAKOULUJEN PAKOLLISESTA
OPINTOMINIMISTÄ³²¹**

Lisättävä neuvostojen 8. yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöslauselman perusteella

- sähköistämissuunnitelma,
- sen taloudelliset perusteet,
- Venäjän talousmaantieto,
- suunnitelman toteuttamisen merkitys ja ehdot.

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 5 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n X EDUSTAJAKOKOUS

8.—16. MAALISKUUTA 1921²²²

1

»KYMMENEN OHJELMAA» KANNATTAVIEN
NEUVOTTELUKOKOUKSESSA PIDETYN PUHEEN
JÄSENNYS ³²³

- 1) Yläkerrokset (virkaolaiset) Työläisoppositiossa...
- 2) alakerrokset, jotka ovat todella yhteydessä tosi prolettaarisiin kansanjoukkoihin...
- 3) mitä päättäväisin aatteellinen taistelu Työläisoppositioiden syndikalistista ja mahaiskilaista poikkeamaa (huippu-kerrosta) vastaan
- 4) edustajakokouksen päätöslauselma, jossa tuomitaan periaatteessa Työläisoppositioiden syndikalistinen, anarkistinen, mahaiskilainen poikkeama
- 5) edustajakokouksen päätös (nimenhuutoäänestyksellä) ryhmäkunnan tai ryhmäkuntaisuuden rippeiden säilyttämistä vastaan
- 6) uhkaus — puolueesta erottaminen tai siirto KK:sta varajäseneksi ((päättökseen tekevät KK+Kontrollikommisio + kaikki varajäsenet + $\frac{2}{3}$??))³²⁴
- 7) Keskuskomiteaan otettakoon tosi prolettaarisia aineksia
- 8) syvennyttävä ytimeen, tutkittava, tarkastettava, otettava selville...
- 9) tämän linjan läpiviemistä varten on valittava heti useita puhujia (edustajakokoukseen)
- 10) »10:n ohjelman» toimikunta... *t ä y t y y v a l i t a*
- 11) päätöslauselma KK:n toimintaselostuksen johdosta (α) yhtenäisyyden ja kurinalaisuuden lujittamisesta yleensä, myös KK:ssa; (β) Organisaatiotoimikunnan virkaolaisuuden vähentämisestä
- 12) seuraava neuvottelu pietarilaisten (ja Zinovjevin) saapumispäivänä (tai sitä seuraavana päivänä)
- + 13) edustajakokouksen päätös puolueen edustajakokousta koskevistä sanomalehtiselostuksista: lievennettävä ryhmäkuntakiistoja, osoitettava yhtenäisyys.

Kirjoitettu maaliskuussa 1921,
 viimeistään 9 p:näJulkaistu ensi kerran 1959
 XXXVI Lenin-kokoelmassaJulkaistaan
 käsikirjoituksen mukaan

2

HUOMAUTUS RAFAELIN (R. B. FARBMANIN)
ESITTÄMÄSTÄ PUOLUEEN YHTENÄISYYTTÄ
KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN KORJausehdotuksesta
MAALISKUUN 16 pnä³²⁵

Minun mielestäni tätä korjausehdotusta ei pitäisi hyväksyä. Kun meillä alkoi väittely, emme noudattaneet »Pravdassa» jakoa — poliittisia artikkeleita ja väittelykirjoituksia julkaistiin sekaisin. Tässä meillä ei puhuta uhkavaatimuksen tapaan, vaan korostetaan, että ei pidä vetää lehdistöön.

*Julkaistu ensi kerran 1921
kirjassa: »Venäjän kommunistisen
puolueen X edustajakokous.
Pikakirjoituseloste
(8.—16. maaliskuuta 1921)». Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstiin
mukaan, joka on tarkistettu
vertaamalla pikakirjoitteeseen*

3

HUOMAUTUS KISELJOVIN
PUOLUEEN YHTENÄISYYSPÄÄTÖSLAUSELMASTA
KÄYTTÄMÄN PUHEENVUORON JOHDOSTA
MAALISKUUN 16 pnä³²⁶

Toverit, olen kovin pahoillani, kun tulin käyttäneeksi sanaa »konekivääri», ja lupaan juhmallisesti, etten vastaisuudessa käytä sellaisia sanoja edes kuvaannollisessa mielessä, koska ne säikyttävät turhaan ihmisiä eikä sen jälkeen ymmärretä, mitä he haluavat. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Kukaan ei aio ampuu ketään konekiväärillä, ja olemme aivan varmoja, ettei tov. Kiseljovin eikä kenenkään toisenkaan tarvitse ampuu.

*Julkaistu ensi kerran 1933
kirjassa: »VKP(b):n X edustajakokous.
Maaliskuun 1921». Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstiin
mukaan, joka on tarkistettu
vertaamalla pikakirjoitteeseen*

4

HUOMAUTUS MARTSHENKON ESITTÄMÄSTÄ
ANARKISTISTA JA SYNDIKALISTISTA POIKKEAMAA
KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN KORJausehdotuksesta
MAALISKUUN 16 pnä ³²⁷

Olisi liian kieltävää sanoa niin edustajakokouksen nimissä. Ehdotan, että tuo korjaus hylätään eväämättä tietenkään KK:lta oikeutta suositella ja tarpeen tullen keskittää kaikki

KK:n kokoelmiin, mutta minusta on liikaa kieltää ehdottomasti edustajakokouksen nimissä paikallisjärjestöjä julkaisemasta kokoelmia.

*Julkaistu ensi kerran 1921 kirjassa
*Venäjän kommunistisen puolueen
X edustajakokous. Pikakirjoituste-
lostte (8.—16. maaliskuuta 1921)*.
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstin
mukaan, joka on tarkistettu
vertaamalla pikakirjoitukseen*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE
TOIMIKUNNALLE RAHAVEROJEN
LAKKAUTTAMISTA KOSKEVASTA
YTpKK:n PÄÄTÖSLUONNOKSESTA**

Ehdotan *poistettavaksi* päiväjärjestyksestä (koska *saatetaan voimaan luontoisvero ja valmistellaan hopeavaluuttaa*)³²⁸.

16/III. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 16 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI HANKINTOJEN
SUORITTAMISESTA TAMBOVIN
KUVERNEMENTISSA**

19/III.

**Poliittisen toimikunnan jäsenille lausuntoa
varten**

KK:n päätös hankintojen täydellisestä keskeyttämisestä Tambovin kuvernementissa kumotaan ja päätetään:

Tambovin kuvernementissa on lupa hankkia vain korsirehuja ja ainoastaan niiden sotilasvoimien tarpeisiin, jotka toimivat siellä paikallisia bandiitteja vastaan ³²⁹.

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 19 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

YAKN:n KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNTOHUHTIKUN 11 p:nä 1921³³⁰

1

VÄLIHUOMAUTUS KESKUSTELUN AIKANA

Kuulimme juuri tov. Shljapnikovin ja tov. Rjazanovin tavattoman diplomaattiset puheet. Vaikka he esittivätkin nyt vastalauseensa kovin äänekkäästi, heidän vastalauseensa ovat kuitenkin niin diplomaattisia, että he sopisivat mitä parhaiten käymään neuvotteluja toimiluvan hakijain ja porvarillisten valtioiden kanssa. Olemme tulleet kokoukseen, jolle olen selostanut Keskuskomiteassa ja Kansankomissaarien Neuvostossa ilmenneitä erimielisyyksiä. Ne tulevat esiin täälläkin keskustelussa... Erimielisyyksien tuloksena on ollut X edustajakokouksen päätöslauselma, jossa sanotaan: »Kansankomissaarien Neuvoston asetus hyväksytään ja toimilupa-alueita myönnetään Bakusta ja Groznyista.» Aikomuksemme on keskustella täällä tästä kysymyksestä, joten pyytäisin hylkäämään Shljapnikovin ja Rjazanovin ehdotuksen ja suomaan heille mahdollisuuden tyydyttää tiedonhalunsa, etten sanoisi uteliaisuutensa, tulevan keskustelun lopputuloksella.

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

2

**LOPPUPUHEENVUORO TOIMILUPIA KOSKEVASTA
SELOSTUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA**

Toverit! Täällä herätettiin heti alussa kysymys, onko meillä suuriakin erimielisyyksiä toimiluvista, ja esitettiin, muun muassa tov. Shljapnikovin taholta, toivomus, että jokaista sopimusta selostettaisiin systemaattisemmin. Pelkäänpä, että se on jo teknisistäkin syistä mahdotonta. Mitä tulee esimerkiksi eri valtioiden kanssa solmittaviin rauhansopimuksiin, niin sen jälkeen kun annettiin yleiset ohjeet, jotka laadittiin alunperin erittäin yksityiskohtaisesti, asiaa on hoidettu meillä edelleen siten, että tietty porvarillisten maiden kanssa solmittavan rauhansopimuksen tyyppi on hyväksytty

kaikessa hiljaisuudessa, kun taas monet yksityisseikat on jätetty niiden edustajien huoleksi, jotka valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus. Ja nuo yksityisseikat ovat luultavasti valtaosaltaan Kansankomissaarien Neuvoston ja KK:n jäsenenemmistölle tuntemattomia. Niin on asianlaita nytkin: meitä on askarruttanut periaatteellinen kysymys ja meistä on tuntunut, että saattaa syntyä erimielisyyksiä. Sen vuoksi puolueen edustajakokouksen on täytynyt puuttua asiaan ja sen vuoksi tämäkin kokous, johon osallistuu vain puolueen jäseniä, on pidetty keskinäisen asioihin tutustumisen merkeissä. Olemme lukeneet teille sen, minkä Kansankomissaarien Neuvosto on hyväksynyt³³¹.

Kansankomissaarien Neuvoston tekemä päätös hyväksyttiin vastoin kahden varsin tunnetun ammattiyhdistysmiehen ehdotusta. Millä muulla tavalla kuin tällaisessa kokouksessa voivat useimmat kommunistiryhmän jäsenet perehtyä asioihin? Erimielisyyksiä näyttää olevan vähemmän kuin luulimme. Se on meistä mieluisinta. Tässä kokouksessa ei pidetä pöytäkirjaa eikä aikomuksemme ole käsitellä asiaa lehdistössä. Tarkoitus on saavutettu.

Tiedottaessamme teille Kansankomissaarien Neuvoston päätöksestä annamme teidän ymmärtää, miten olemme suhtautuneet puolueen edustajakokouksen päätökseen. Jäljelle jääneet erimielisyydet eivät ole suurempia kuin ne, joita syntyy jokapäiväisessä työssä eri kysymyksistä ja jotka ratkaistaan pelkällä äänestyksellä antamatta aiheutta siihen, että ne muodostuisivat haitaksi työlle. Enemmistön tahtoon alistuminen ei ole silloin vain muodollista, vaan myös sellaista, ettei se vastaisuudessa jarruta toimintaa. Luullakseni olemme päätyneet täällä siihen tulokseen, että mitään vakavia erimielisyyksiä ei ole ilmennyt, ja yksityiskohtia koskevat erimielisyydet selviävät työn kuluksa.

Tov. Rjazanov yritti jo erikoisuutensa vuoksi sekoittaa tähän erimielisyyksiä, joita meillä on ollut työläisopposition kanssa. Hän valikoi vasiten sellaisen sanamuodon, jonka piti ärsyttää joitakuita, mutta siinä hän ei onnistunut eikä kukaan puhujista tarttunut onkeen.

Eräs toveri kirjoittaa paperilapussa, että me solmimme täällä toista Brestin sopimusta. Ensimmäinen osoittautui onnistuneeksi, toinen epäilyttää häntä. Tuo pitää osittain paikkansa, mutta talouselämän piirissä tämä sopimus on tavallaan Brestin sopimuksen ja minkä porvarillisen valtion

kanssa tahansa solmitun sopimuksen väliltä. Olemme jo alikirjoittaneet muutamia sellaisia sopimuksia, m.m. yhden kauppasopimuksenkin Englannin kanssa. Toimilupasopimus tulee olemaan tavallaan sellainen, mikä on Brestin sopimuksen ja tällaisten porvarillisten valtioiden kanssa solmittujen sopimusten väliltä.

Sitten тов. Rjazanov teki erään aivan oikean huomautuksen, jota haluaisin tähdentää heti alussa. Hän sanoi: jos tahdomme solmia toimilupasopimuksia, niin tarkoituksenamme ei ole työläisten aseman parantaminen, vaan tuotantovoimien kehittäminen. Aivan oikein! Me emme missään tapauksessa kieltäydy parantamasta työläisten asemaa. Minulla on »Ruotsin kuulalaakeritehtaat» yhtiön kanssa solmittavan sopimuksen luonnos, jonka ovat kirjoittaneet Kansantalousneuvoston toimihenkilöt³³² (l u k e e).

Tässä sopimuksessa ei sitouduta parantamaan työläisten asemaa. Se on tosin laadittu siten, että Venäjän hallitus ottaa huoltaakseen työläisiä kaikella välttämättömällä, ja ellei se sitä tee, kapitalistit saavat oikeuden tuoda työläisiä ulkomailta. Siihen nähden, että Venäjän hallitus pystyy täyttämään kaiken, mitä työläisille suunnitelmien mukaan kuuluu, ei luullakseni voi olla illuusioita meillä eikä Kansantalousneuvostolla enempää kuin ruotsalaisillakaan. Mutta тов. Rjazanov on joka tapauksessa tässä aivan oikeassa, sillä pääasiana toimiluvissa ei ole työläisten aseman parantaminen, vaan tuotantovoimien kehittäminen ja sellainen sopimus, jossa me suostumme suuriin uhrauksiin lisätäksemme tuotemäärää. Mutta mitä ovat nuo uhraukset? Minulle sanottiin, että minä kaunistelen tai pienentelen noita uhrauksia. Varsinkin тов. Rjazanov yritti pilaila sen kustannuksella. En pienennellyt uhrauksia, vaan sanoin, että kenties joudumme antamaan kapitalisteille tuhansiakin emmekä vain satoja prosentteja liikevoittoa. Siinä onkin asian ydin!

Oletin, että jos asiantuntijain laskelmien perusteella otamme itsellemme esimerkiksi 30—40% naftasta ja kapitalisti saa sadasta miljoonasta tuottamastaan naftapuudasta 50—60 milj. puutaa ja kuljetusvälineitään käyttäen myy sen saaden ehkä 1000% tai ehkä enemmänkin voittoa, niin tilanne on selvä. Yrittäessäni selvittää Krasinin kanssa, mitä ehtoja tulee hänen sopimukseensa hänen ja liikemiesten, haikalojen, välisten ennakkokeskustelujen perusteella, kysyin: »Olisiko mahdollinen sentyyppinen sopimus, että me osoittaisimme ka-

pitalistin voittoprosentin suuruuden, vaikkapa enintään 80%?» Hän sanoi: »Kysymys ei ole voiton suuruudesta, koska nuo rosvot eivät kahmi nykyään 80, vaan 1000%.»

Minun käsittääkseni uhraukset tulevat olemaan erittäin suuret. Joudumme kaikesti tekemään suuria uhrauksia, jos annamme toimiluvanhaltijain huostaan malmia ja metsää, jos annamme sellaisia raaka-aineita, joista ulkomailla on huu-tava puute, esimerkiksi mangaanimalmia. Gruusiassa on nyt pystytetty neuvostovalta. Kysymyksessä on Kaukasian ta-savaltojen — Gruusian, Azerbaidzhanin ja Armenian — yh-distäminen yhdeksi taloudelliseksi keskuksiksi. Naftaa tuot-taa Azerbaidzhan, sitä on kuljetettava Batumin, Gruusian alueen kautta, joten tulee olemaan yksi taloudellinen keskus.

Erään tiedotuksen mukaan Gruusian menshevikkihallitus solmi aikaisemmin toimilupasopimuksen, joka on yleensä meistä hyväksyttävä. Toistaiseksi olen saattanut vain ottaa yhteyden gruusialaisiin tovereihin ja saada selvyyttä keskus-telemalla tov. Jenukidzen, YTpKK:n sihteerin kanssa, joka on itse gruusialainen, on ollut siellä ja solminut yhden sopi-muksen, ei tosin toimilupasopimusta, Gruusian menshevikki-hallituksen kanssa siitä, että menshevikit luovuttavat meille vastaan panematta $\frac{1}{6}$ Gruusiasta ja saavat puolestaan ta-keet koskemattomuudesta³³³.

Tämän sopimuksen jälkeen, jonka allekirjoittamiseen tov. Jenukidze osallistui, he katsoivat kuitenkin, koskemattomuus-takeesta huolimatta parhaaksi lähteä Batumista Konstan-tinopoliin, joten me voitimme sekä positiivisesti että negatii-visesti: siten, että saimme alueen — ei Venäjää, vaan Neu-vosto-Gruusian varten — Batumin ympäristöineen, sekä siten, että menelimme melkoisen määrän menshevikkejä, jotka läh-tivät Konstantinopoliin.

Selviää, että Gruusian vallankumouskomitea on täysin taipuvainen vahvistamaan toimiluvan aikaisemmin koko-naan hyödyntämättömien hiilikaivosten käyttöön ja pitämään sitä erittäin tärkeänä. Kaksi ulkomaisten edustajaa oli Gruu-siassa eikä matkustanut pois neuvostokumouksen hetkellä — italialainen ja saksalainen —, mikä seikka on erittäin tär-keä, koska on suotavaa kehittää suhteita näihin valtioihin muun muassa toimilupien avulla. Italia on tehnyt toimilupa-sopimuksenkin Gruusian kanssa, ja Saksa on sellaisessa ase-massa, että muutamat saksalaiset kapitalistit omistavat val-tavan osan Tshiaturin mangaanikaivoksista. Kysymys on

siitä, että tämä omistusoikeus muutettaisiin vuokraukseksi tai toimiluvaksi, t.s. samoille saksalaisille kapitalisteille annettaisiin vuokraoikeus niihin kaivoksiin, joita he pitivät hallussaan omistajan oikeuksin. Koska Kaukasian poliittinen tilanne on muuttunut, saattavat muodostua toimilupa-suhteet. Ja meistä on tärkeää saada auki ikkuna toisensa jälkeen. Englannin kanssa solmimamme sopimus³³⁴ oli sosialistisen tasavallan ja porvarillisen valtion välinen sopimus, joka asetti kannettavaksemme tietyn taakan.

Ensimmäiselle valtiolle, jonka kanssa solmimme sopimuksen, annoimme paljon suuremman osan kultavarannostamme kuin muille. Mutta seuraukset osoittivat, että tuon sopimuksen avulla me saimme auki eräänlaisen ikkunan. Tältä kannalta meidän tulee arvioida jokaista toimilupaa.

Saksan ja Italian täytyy taloudellisen asemansa vuoksi pyrkiä liittoon Venäjän kanssa. Liitto Saksan kanssa avaa Venäjälle valtavia taloudellisia näköaloja riippumatta siitä, kuinka pian voittaa Saksan vallankumous. Me voimme hieroa kauppoja Saksan porvarillisenkin hallituksen kanssa, sillä Versaillesin sopimus tekee Saksan aseman vallan mahdottomaksi, jota vastoin liitto Venäjän kanssa tarjoaa aivan toisia mahdollisuuksia. Koska Italiassa ei ole omia polttoainelähteitä, he ovat ottaneet louhiakseen Kaukasiasta hiiltä, jota kukaan ei ole ennen louhinut. Ei olisi ihme, jos saksalaiset alkaisivat havitella toimilupia öljylähteiden käyttöön, sillä Saksassa ei ole lainkaan polttoaineita.

Joku tovereista sanoi täällä, etteivät Kamtshatkan toimilupa-alueet paranna työläisten asemaa. Se ei pidä lainkaan paikkaansa. Ja тов. Rjazanov oli aivan väärässä naljaillessaan, että Vanderlipin kanssa joudumme kiipeliin. Teimme tosin erään virheen — se oli sähkeen lähettäminen Hardingille. Mutta koska siihen asti meillä ei ollut mitään sopimuksia eikä kanssakäymisiä Amerikan kanssa, ei sekään ollut virhe, saimme vain nähdä, että Vanderlip kerskaili yhteyksillään Amerikan hallitukseen. Nyt on täysin luultavaa, että lähettämällä edustajiamme Kanadaan, mistä meidän pitäisi hankkia vetureita, käyttämällä tätä sivuovea voimme päästä jossain määrin Amerikankin markkinoille.

Neuvottelut Kamtshatkan toimilupa-alueista pannaan nyt vireille, eikä ole lainkaan totta, ettei näillä toimiluvilla paranneta työläisten asemaa. Jos näistä toimiluvista tulee tosi, niin epäilemättä saadaan parannusta työläisten asemaan,

sillä me saamme tietyn osan, muistaakseni 2%, ja kun meillä ei ole mitään, on kaksikin prosenttia jo jotain. Jos saamme miljoonasta 20 000 ja kehitämme niillä tavaranvaihtoa talonpoikien kanssa, niin siten saadaan osa elintarvikkeista, jotka ovat välttämättömiä työläisille.

Edelleen halusin mainita, että eräät meille tekemänne huomautukset osoittavat kuitenkin, että ammattiyhdistysmiesten keskuudessa on sellaisia erimielisyyksiä tai oikeammin sanoen väärinkäsityksiä, jotka muodostavat ainoan vaaran ja jotka meidän täytyy poistaa keskuudestamme, ehkäpä jatkamalla pohdintaa puolueen jäsenten kesken. Esimerkiksi tov. Marshév sanoi, että maksu on suoritettava käteisellä eikä maksulipuilla. Mitä tulee amsterdamilaisiin³³⁵, käyvätkö he hyökäilemään kimppuumme, niin siltä varalta meidän pitää sopia.

Luin hiljattain uudelleen kirjaseini, jonka olen kirjoittanut toukokuussa 1918*. Siinä siteeraan menshevikkien »Vperjod»³³⁶ lehteä, jossa menshevikki Isuv syytti neuvostovaltaa siitä, että tämä myöntää toimilupia, tekee sopimuksia porvarillisten valtioiden kanssa. Se on menshevikkien tuttu tapa moittia meitä toimilupien vuoksi. Länsi-Euroopassakin monet ryhmät ovat jo selvittäneet kantansa tämän johdosta. Kommunistit käsittävät, että toimiluvat ovat tavallaan Brestin sopimus, johon meidän on pakko suostua väestöltään talonpoikaisvaltaisen maamme rappion vuoksi. Jokainen ymmärtää, että ilman suurteollisuutta maan uudestisyntyminen on mahdotonta.

Saksan kommunistit käsittävät, miksi meidän täytyy tehdä myönnytyksiä, mutta scheidemannilaiset ja II 1/2 Internationaali sanovat, että nuo toimiluvat todistavat vararikkoamme, ja muistan viittaneeni viime vuonna eräessä kokouksessa amerikkalaiseen shovinistiin Spargoon**, joka on erikoistunut kirjoittamaan koko joukon kirjoja bolshevikeista samaan malliin kuin meidän Aleksinski, ja toimilupien johdosta hän suorastaan tanssii riemuissaan. Sanoin jo silloin, että se on kokonaan vääristelyä. Eilen kansainvälinen pääoma tahtoi kuristaa meidät, mutta tänään meillä on useita sopimuksia tuon kansainvälisen pääoman kanssa.

Me teemme uhrauksia luovuttamalla ulkomaiselle pääomalle miljoonien arvosta mitä arvokkaimpia materiaaleja,

* Ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343. *Toim.*

** Ks. Teokset, 31. osa, ss. 402—403, 419. *Toim.*

joilla he voivat kahmia satoja prosentteja voittoa. Siinä ne uhraukset, joita teemme aivan tietoisesti. Tällöin on kuitenkin huomautettava, että samalla kun sallimme heidän saada millaista voittoa tahansa, meidän tulee saada meille välttämätöntä hyötyä, t.s. saada suurennetuksi tuotemäärää ja mikäli mahdollista parannetuksi niin toimilupa-alueiden tuotantolaitoksissa työskentelevien kuin muidenkin työläistemme asemaa.

Tov. Shljapnikov sanoi täällä, että olisi hyvä myöntää toimilupia Venäjän työläisille. Tuollainen puhe on naurettavaa. Silloin pitäisi taata polttoaineiden saanti y.m.s., mutta me emme voi taata sitä tärkeimmillekään tuotantolaitoksillemme. Polttoaineiden suhteen asiamme ovat huonolla tolalla. Mikä tahansa toimilupasopimus Venäjän työläisten kanssa olisi yleensä periaatteessa täysin hyväksyttävä, mutta sellainen kysymyksen ratkaisu olisi suurteollisuutemme kannalta harkitsematon, koska emme voi taata heille mitään, kun taas ulkomaisilla toimiluvanhaltijoilla on tuontimahdollisuus. Siinä ulkomaiden kapitalistien kanssa solmitun sopimuksen eroavuus. Heillä on maailmanmarkkinat, meillä ei ole varmaa taloudellista selustaa ja sen luomiseen joudumme hukkaamaan vähintään 10 vuotta. Juuri tämä meidän pitää ottaa järkevästi huomioon. Kaikki työntekijämme ovat tämän kysymyksen osalta todistaneet asianlaidan olevan siten.

Tiedämme, että sähköistämissuunnitelma on mitä taloudellisin. Emme voi vuokrata Venäjän työläisille suuria tehtaitamme. Tässä suhteessa on pantava paino pienteollisuuteen, kehitettävä sitä eikä moitittava ensi kädessä elintarvikkeveroja koskevia toimenpiteitämme, kuten niitä moittivat tov. Rjazanov ja sen kirjasen tekijä, jossa väitetään, että saatamme voimaan anarkosyndikalistisia lakeja.

Pienteollisuuden kehitykseen nähden meidän tulee ryhtyä muutamiin toimenpiteisiin, koska siinä voidaan ilman valtion takeita saada heti aikaan yhtä ja toista ja koska emme voi antaa takeita tärkeimmillekään tuotantolaitoksillemme, on kehitettävä kaikin voimin pienteollisuutta: se antaa meille joitakin talonpojalle välttämättömiä tuotteita.

Käteismaksua tai maksulippuja koskevaan kysymykseen vastaan: ne olivat pelottavia silloin, kun valta oli kapitalisteilla, mutta meitä ne eivät voi pelottaa, koska kaikki tehtaat ja muut tuotantolaitokset ovat meidän hallussamme emmekä nyt ole vuokranneet kymmenesosaakaan kapitalisteille.

Toistan, maksuliput eivät meitä pelota, koska kapitalistit ovat velvollisia hankkimaan niitä tavaroita, mitä me määräämme, ei ainoastaan suolakalaa, kuten täällä mainittiin, vaan sitä ja sitä. Kun kerran otamme pohjaksi ulkomaisen työläisen normin, niin tiedämme, että normin mukaan hän saa jopa enemmän ja parempia elintarvikkeita kuin Venäjän työläinen.

Tov. Shljapnikov sanoi täällä: »On niitä nähty toimilupia.» Sekä tov. Shljapnikov että hyvin monet käytännönmiehet erehtyvät sanomaan niin. Olen kuullut sanottavan: »Käsityksenne toimiluvista ovat kaavamaisia. Kapitalisti on aina petkuttanut kokeneimpiakin venäläisiä lakimiehiä.» Tietysti petkutti, kun valtiovalta oli kapitalistilla ja koko voima oli kapitalistilla. Mitä oli valtiovalta? Valtiovalta oli komentavan omistajaluokan asioita hoitava komitea. Kapitalistinen hallitus oli tilanherrain ja kapitalistien asioita hoitava komitea. Mutta jos me, kun hallussamme on suurin osa tehtaista ja rautateistä ja puolueemme on johtoasemassa — kommunistisia puoluesoluja on alhaalla ja kommunisteja ylhäällä —, jos emme sittenkään pysty suojaamaan omaamme, silloin on tehtävä itsemurha. Se olisi paniikkia!

Mutta luulen, että olimmepa miten huonoja tahansa, emme sentään ole sellaisia, että antaisimme puijata itseämme, ja kun kerran olemme tähän asti solmineet muutamia sopimuksia, joiden hieronnassa Ranskan ja Englannin hallitusvalta on käyttänyt apunaan ensiluokkaisia porvarillisia diplomaatteja, ja kun kerran näissä oloissa meitä ei ole vielä puijattu kertaakaan, niin miksi pitäisi antautua paniikin valtaan sen johdosta, että meitä muka puijataan maksulipuilla? Muistatthan Brestin sopimuksen. Mikä oli vaikeaa Brestin sopimuksessa? Mikä oli puolustuksen vaikeutena? Kun minulta kysyttiin, uskonko meidän onnistuvan vetämään huulesta saksalaisia, olin virkani puolesta velvollinen sanomaan, että en usko. Mutta nyt Brestin sopimus on jo häipynyt historiaan.

En tiedä, lieneekö tov. Kamenevin valmisteleva kirjanen ilmestynyt (siinä puhutaan Ludendorffista), mutta tiedän, että juuri Ludendorff on kirjoittanut loistavan muistelmateoksen, jossa 10 sivua on omistettu Brestin neuvotteluille. Kun minä ja Kamenev luimme tuon luvun, sanoimme: tämä todistaa parhaiten Brestin sopimuksen oikeaksi. Tekijä kertoo siinä, kuinka Trotski y.m. saattoivat heidät pinteeseen Brestin neuvotteluissa, kuinka heidät saarrostittiin j.n.e.

Katsoimme silloin heti tarpeelliseksi venäjääntä nuo sivut ja julkaista тов. Kamenevin lyhyellä esipuheella varustettuna, ja se on vain esimerkki neuvostovallan saamattomuudesta kun sitä ei ole vielä kukaan tehty. Edelleen seuraava tosiasia. Kuten tunnettua, тов. Joffe, Saksan-suurlähettiläämme karkotettiin Saksasta juuri Saksan vallankumouksen edellä. Tämän jälkeen teidän ei pitäisi ryhtyä ennusteilemaan, kuka ketä vetää huulesta. Emme rupea väittämään, kuinka monta päivää on ensimmäisen toimilupasopimuksen solmimisesta ensimmäiseen suureen Euroopan vallankumoukseen. Senpä vuoksi vakuutan sopimusten suhteen, että toverit ovat aivan väärässä. Meistä ne eivät ole lainkaan pelottavia.

Sopimuksessa tullaan osoittamaan, mitä tavaroita heillä täytyy olla ja mihin hintaan. Voimme suostua kaikenlaisten maksulippujen ja vastakirjojen käyttöön. Jos he menettelevät vastoin sopimusta, meidän vallassamme on purkaa se heti. Sopimus on siviilisitoumus. Millainen tulee välitysmennettelyn olla ja kenen on ratkaistava riita, siitä en ole ottanut tähän mennessä selvää, mutta silmäilen heti läpi ruotsalaisen yhtiön kanssa solmittavan sopimuksen luonnoksen. Tässä sanotaan näin: erimielisyydet ratkaistaan...

Tässä on pantu liikkeelle akateemikot, jotka yrittävät panna liikkeelle lakimiehet. Muistan Bebelin sanoneen, että lakimiehet ovat erittäin taantumuksellisia ja samalla porvarillisia ihmisiä. Voimme tietysti jotenkin korjata asiaa, mutta ei siinä ole mitään pelottavaa. Jos toimiluvan anojat asettaisivat meille tämän ehdon, voisimme sen hyväksyä. Koska sopimuksessa on sanottu täsmällisesti, että täytyy olla niitä ja niitä tavaroita ja vastakirjalla saa sitä ja sitä, voimme siihen suostua eikä maksulipuista ja vastakirjoista ole mitään vaaraa sosialistiselle tasavallalle. Sitten sanottiin, että 9. pykälä on keho siksi, että loittonemme kansainvälisestä Ammattiliittoneuvostosta³³⁷. Lozovski pelotteli, että amsterdamilaiset alkavat ruoskia meitä, mutta ryhtyvähän he kuitenkin ruoskimaan meitä kaikkien pykälien takia ja saavat loppujen lopuksi itse selkäänsä, niin kuin on aina käynyt.

Muistattehan, miten menshevikit aikoivat ruoskia meitä sen johdosta, että teimme aivan vähäisiä myönnytyksiä kapitalisteille. Kun tahdoimme kukistaa kapitalismin, he sanoivat, että kukistamme sen vain muutamaksi päiväksi, mutta kun olemmekin kukistaneet sen muutamaksi vuodeksi, he virittävät meille jälleen ansan. He koettavat houkutellessa

vastustajan sellaiseen paikkaan, missä se varmasti lyödään.

Ensin he sanoivat meitä utopisteiksi, mutta nyt kehottavat meitä hyppäämään päistikkaa viidennestä kerroksesta. Tiedämme, että meillä on paljon pientaloutta. Pienomistajat ovat vastustajiamme. Pienomistuksen alkuvoimaisuus on vaarallisin vihollisemme. Toimiluvanhaltijat ja vuokranottajat ovat pienempiä vihollisiamme. Vihollisiamme ovat myös virkavaltaisuus ja virkavaltaiset vääristelyt.

Tov. Lozovskin mainitsemasta pykälästä sanon seuraavaa: kuunnelkaa se tarkkaavaisesti. Tässä sanotaan näin: »Ammattiliitoilla ei ole oikeutta vaatia Venäjän palkkatariffien eikä myöskään Venäjän palkkaussääntöjen soveltamista sellaisiin työläisiin.» Tässä puhutaan Venäjän ammattiliitosta, kun taas minulle puhutaan kansainvälisestä. Nähdessään Venäjällä noudatetut ehdot kapitalistit sanovat tietysti, että ne ovat kommunistisia, järjettömiä ehtoja ja ettei Venäjän ammattiliitoilla ole oikeutta vaatia venäläisiä palkkausehtoja, joihin on »mätäkitty» jotakin yliluonnollista, mutta heillä on täysi oikeus noudattaa kansainvälisiä ammatillisia sopimuksia. Ja se riittää. Tässä ei puhuta missään lakoista eikä siitä, että ne on kielletty. Tässä on osattava olla sanomatta kaikkea etukäteen.

Mitä tulee Venäjän työläisen aseman parantamiseen, niin siinä suhteessa hyökkäilivät tov. Marshev ja Tartakovski ja sanoivat, että te ette pääse sopimukseen työläisten kanssa, ette saa heitä tekemään työtä, sillä jos yhdelle viidesosalle turvataan toimeentulo, niin $\frac{4}{5}$ ei halua tehdä työtä huonomilla ehdoilla. Olemmeko todellakin tekemisissä niin nurinkuristen, sivistymättömien ja kurittomien työläisten kanssa? Jos niin on laita, täytyy todellakin antautua paniikin valtaan ja tehdä itsemurha. Jos sata työläistä on aliravittua ja sanomme heille, että me voimme ravita 20, mutta enempiä emme voi, niin kieltäytyvätkö he todellakin siitä? Tähän asti emme ole kuitenkaan tavanneet sellaista. Olemme joten kuten ruokkineet tiettyjen teollisuusalojen työläisiä, mutta emme kaikkia, ja kuitenkin eivät kaikki työläiset ole paenneet näistä teollisuuslaitoksista, kun taas muista tuotantolaitoksista ovat lähteneet kaikki. Ovatko neuvostovallan virheet todellakin pilanneet venäläisen työmiehen siinä määrin, ettei hän kykene laskemaan, että parempi on ravita edes 20 kuin jättää kaikki 100 näkemään nälkää? Tässä on paljon sellaista, mistä ei pidä puhua ennenaikaisesti. Miksei voitaisi järjestää

niin, että kapitalisteille tehtäisiin työtä vuorotellen? Työläiset tekisivät työtä 6 kuukautta, saisivat työvaatteet ja luovuttaisivat sitten paikkansa toisille, jotta toisetkin pääsisivät paremmille leiville. Tässä suhteessa on tietenkin taisteltava ennakkoluuloja vastaan.

Kun toimiluvan anojat saapuvat maahamme, meidän pitää hillitä ammattiliittojamme, etteivät ne vaatisi liikoja. Tiedättehän, että tavanomaiset sopimusajat ovat lyhyet. Euroopassa ei ole pitkäaikaisia sopimusehtoja. Tavallinen määräaika on 6 kuukautta. Näin ollen työläiset voivat olla aikansa paremmalla ruoalla, saada jalkineet ja vaatteet ja sitten lähtä ja luovuttaa paikkansa toisille.

Onko aivan mahdotonta järjestää asia näin: olette tehneet työtä ja olleet paremmalla ruoalla puoli vuotta, olette saaneet amerikkalaiset jalkineet ja vaatteet, luovuttakaa paikka toisille? Tietysti se on vaikeaa. Se vaatii suurempaa järjestyneisyyttä ja kurinalaisuutta kuin meillä, mutta mahdotonta se ei ole. Jos osasimme kolmen vuoden kuluessa, kauhean nälähädän aikana pysyttää työläiset puolellamme ulkomaisen pääoman maahanhyökkäystä vastaan, niin emmekö osaisi nyt? Käsitän varsin hyvin, mitä vaikeuksia kohtaamme tällä tiellä. Sen vuoksi sanonkin, että toimilupa ei merkitse luokkarauhaa. Toimilupa on luokkasodan jatkumista.

Kun aikaisemmin tämä sota oli sitä, että pyrittiin lannistamaan nälällä eikä annettu mitään, niin nyt ollaan halukkaita antamaan kullekin kenkäpari, mutta ehdolla, että työläiset raatavat puoli vuotta. Me puolestamme rupeamme sotiin sen puolesta, että kaikki työläiset saisivat jalkineet. Me emme kieltäydy lakosta, siihen on meillä kaikki mahdollisuudet, jos vain pysymme järkevinä ja koetamme tähden-tää nyt sitä, millä kapitalisteja voidaan houkutelaa meille.

Täällä sanottiin pelättävän kovin, että kapitalisti tulee ja petkuttaa meitä, mutta minä vakuutan, ettei se ole pelottavaa ja että tuottavuuden kohottamista varten on toivottavaa, että kapitalisti tulisi, sillä hänellä on mainiosti järjestetty selusta, mainiosti kalustetut tehtaot, joista voimme tilata tarpeellisia koneenosia tarvitsematta ostaa niitä vapailta markkinoilta, sillä vapailla markkinoilla on vain romua. Ensiluokkaisissa tehtaissa on tilaukset tehty jo useiksi vuosiksi eteenpäin. Vaikka maksaisimmekin kullallamme, emme kuitenkaan saisi mitään, mutta syndikaatin jäsen saa kaikkea. Eikä meidän ole sääli maksaa hänelle liikaa, jos vain saamme

aikaan parannusta vaikkapa pienelle osalle työväestä ja talonpoikaistosta, sillä jokainen lisätuote menee talonpojille viljaan vaihdettavaksi ja luo siis työväenluokan ja talonpoikaiston pysyvän suhteen.

Lopetan siis pyyntöön, että ammattiliittomiehet luopuisivat periaatekysymyksistä, kiistoista. Kaikki se on turhaa kiistelyä, kaikki se on skolastiikkaa. Se on hylättävä. Koko huomio on käännettävä toimilupasopimusten käytännöllisiin ehtoihin, joista me hyödyimme, jollemme ole tyhmiä. Ammattiliittomiesten ja puoluejohtajien pitää tässä tuoda esiin kekseliäisyytensä ja käytännöllinen olojen tuntemuksensa, mistä emme voi puhua emmekä tule puhumaan lehdistössä, koska kapitalistit seuraavat venäläistä lehdistöä, kuten emme puhuneet Brestin sopimuksen aikoihin siitä, mitä tehtäviä annettiin tov. Joffelle. Itse asiassa kiinnitämme huomiota niihin käytännöllisiin menettelytapoihin, joista voi olla meille hyötyä työläisten ja talonpoikien aseman parantamisen mielessä. Jokaisella sellaisella parannuksella on hyvin suuri merkitys meille. Kas tähän on ammattiliittomiesten kiinnitettävä huomiota. Pitää päästä siihen, ettei jäisi mitään hankauksia eikä ennakkoluuloja. Asia on vaikea. Nyt ei vielä kukaan halua hankkia meiltä toimilupia. Kaikki luulevat meidän esittävän mahdottomia vaatimuksia.

Sen vuoksi meidän on puolestamme tehtävä ehdottomasti kaikkemme sen hyväksi, että saataisiin solmituksi muutamia tällaisia sopimuksia. Teemme tietysti useita virheitä. Asia on uusi. Näihin asti ei ainoakaan sosialistinen tasavalta ole solminut kapitalistien kanssa mitään toimilupasopimuksia. Mutta ammattiliittomiesten pitää auttaa meitä. Tässä on laajalti sijaa tulkinnoille ja painostukselle aina lakkoja myöten, jotka jäävät meidän käytettäväksemme.

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

TILAUSILMOITUKSISTA ULKOMAANKAUPPAA VARTEN

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI¹⁹³²

Valtion suunnittelukomission tehtäväksi annetaan tarkistaa tilausilmoitukset, joiden arvo on 38,9 milj. kultaruplaa, sekä muut tilausilmoitukset ulkomaankaupan alalla silmäl-

läpitäen vuodeksi 1921—1922 välttämättömien tavaroiden ostoa, tarkoituksena hankkia vain välttämätön vähimmäismäärä elintarvikkeita ja polttoaineita ja olettaen, että sato on mitä huonoin ja polttoaineiden saantimahdollisuudet mitä niukkimmat.

Kirjoitettu huhtikuun 12 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI »ALGEMBASTA»³³⁹

Nimitettävä komissio

2 Valtion suunnittelukomissiosta	2 öljyteollisuuden tai polttoainetalouden työntekijää
2 Öljyteollisuuden pääkomiteasta	2 rautatiespecialistia

2 viikoksi, tehtävänä ottaa selville

- 1) missä pisteessä ovat Algemban radan rakennustyöt;
- 2) sama öljyjohdon suhteen;
- 3) m.m. kiskoilla ja putkilla turvaaminen heti ja mahdollisuudet täydelliseen turvaamiseen niillä;
- 4) mitä mahdollisuuksia on saada Emban öljykentille suolatonta vettä ja turvata muut työedellytykset Embassa;
- 5) paljonko tulee suhteellisesti maksamaan raakaöljyn kuljetus keskukseen vesiteitse Rakushin ja Astrakanin kautta ja rautateitse Saratovin kautta sekä öljyjohtoa käyttäen;
- 6) rautatien (Algemban) ja öljyjohdon mahdollinen ja todennäköinen valmistumisaika;
- 7) voidaanko hankkia ja toimittaa lisää joki- ja merialuksia Embasta Rakushin ja Astrakanin kautta tapahtuvaa öljynkuljetusta varten, onko se todennäköistä ja mitä se tulee maksamaan;
- 8) otettava selvä myös asian muista puolista.

Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

LISÄYS EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI »MAATALOUSKONEIDEN JAKELUSTA»³⁴⁰

Mitään maatalouskoneita ja -kalustoa ei saa toimittaa ellei Elintarvikekomissariaatti valvo käytännössä, että valtio saa näiden koneiden ja välineiden vastikkeeksi maataloustuotteita.

Valvontatavoista on annettava erikoisohjeet sopimalla asiasta Maatalouskomissariaatin ja Elintarvikekomissariaatin kanssa.

Maatalouskomissariaatti ja Elintarvikekomissariaatti veloitetaan käsittelemään asiaa ja esittämään ehdotuksen, miten voitaisiin yksinkertaisimmin ja taloudellisimmin toimittaa koneita kuluttajalle.*

Kirjoitettu huhtikuun 26 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n KIRJE SUHTAUTUMISESTA PUOLUEESEEN KUULUMATTOMIIN TYÖLÄISIIN

(LUONNOS)³⁴¹

Laadittava ja lähetettävä salakirjoitettuna kiireellinen kiertokirje kuvernementtikomiteoille.

Sisältö:

puolueettomista konferensseista saatu kokemus on osoittanut selvästi, että ne ovat muodostuneet menshevikkien ja eserrien agitaation** areenaksi;

sen vuoksi puolueettomia konferensseja järjestettäessä on noudatettava mitä suurinta varovaisuutta, niitä ei suinkaan saa järjestää valmistelematta etukäteen mitä huolellisimmin kullakin eri tehtaalla. Puolueen kuvernementtikomiteat ovat puolueen edessä vastuussa siitä, että ne takaavat kunkin puolueettoman konferenssin menestyksen.

Jokainen puolueen kuvernementtikomitea on velvollinen ilmoittamaan Keskuskomitealle paitsi kunkin puolueettoman konferenssin menestymisestä myös pitämisehdoista ja valmiudesta kunkin tällaisen konferenssin edellä.

* Viimeisen kappaleen on kirjoittanut L. A. Fotijeva luultavasti Leninin sanelun mukaan. *Toim.*

** Käsikirjoitukseen on »agitaation» sanan yläpuolelle kirjoitettu sana »järjestäytymisen». *Toim.*

Samalla on ehdottoman välttämätöntä tehostaa toimintaa kommunistien ja puolueeseen kuulumattomien joukkojen välisen yhteyden säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Sitä varten on:

järjestettävä säännöllisesti paitsi yleisiä työläis- ja talonpoikaisjoukkojen kokouksia myös tilaisuuksia, joissa kaikki vastuunalaiset viran- ja toimenhaltijat esittävät asiallisia toimintaselostuksia työläis- ja talonpoikaisjoukoille. Tällaisia selostustilaisuuksia on järjestettävä välttämättä vähintään kerran kuukaudessa, jotta puolueeseen kuulumattomat työläis- ja talonpoikaisjoukot saisivat mahdollisuuden neuvostovirastojen ja niiden toiminnan arvosteluun. Selostuksia ovat velvolliset tekemään paitsi kommunistit myös kaikki vastuunalaisissa viroissa ja toimissa olevat, ensi kädessä elintarvikealan ja kansantalousneuvoston laitoksissa palvelevat henkilöt.

Kukin kuvernementtikomitea on velvollinen lähettämään joka kuukausi KK:lle tarkat tiedot kaikkien tällaisten selostustilaisuuksien lukumäärästä ja kulusta sekä vaatimuksista, joita puolueeseen kuulumattomat ovat esittäneet noissa kokouksissa.

KK laatii seikkaperäisemmät ohjeet tällaisten selostustilaisuuksien järjestämisestä, joukkoyhteyksien kokeilukeinoista, siitä, miten parannetaan joukkojen asemaa ja miten on taisteltava puolueeseen kuulumattomiksi naamioituneita menshevikkejä ja eserriä vastaan j.n.e.³⁴²

*Kirjottettu huhtikuussa 1921,
viimeistään 27 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan*

**PUHEENVUORO KREMLIN PIIRIN
KOMMUNISTIEN JA VKP(b):n
JÄSENKANDIDAATTIEN KOKOUKSESSA
TOUKOKUUN 9 p:nä 1921**

(PÖYTÄKIRJAMERKINTÖ)

Tov. Lenin tähdensi selostuksessaan: puolueen jäseninä teidän tulee tutustua elintarvikeveroa koskevaan kirjaseeni*, joka on jo ilmestynyt ja levitettävänä. Hän korosti edelleen

* Ks. Teokset, 32. osa, ss. 324—361. *Toim.*

sitä, että kenenkään puolueemme jäsenistä ei pidä irtautua puolueeseen kuulumattomista joukoista, kuten meillä usein tapahtuu. Sen vuoksi jokaisen on oltava enemmän puolueeseen kuulumattomien joukossa ja tehtävä enemmän propagandatyötä. Hän sanoi lopuksi: kaikkien teidän, jotka luette usein lehtiä, käynte kokouksissa ja luennoilla ja olette muita kehittyneempiä ihmisiä, pitää toimia enemmän talonpoikien keskuudessa, selostaa heille elintarvikeveron merkitystä. Silloin voidaan päästä hyviin tuloksiin.

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
43. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI³⁴³

Käsiteltyään Svanidzen 8/V Stalinille lähettämän sähkeen n:o 2031 VKP:n KK katsoo, että gruusialaiset toverit tekevät pahan poliittisen virheen, kun eivät estä rautaisella kouralla pakko-ottoja, konfiskointeja, anastuksia ja ulkomaalaisten asunnosta häätöjä.

KK päättää:

1) velvoittaa Gruusian vallankumouskomitean antamaan heti säädöksen, jolla kaikki moiset teot kielletään ankarasti vangitsemisen ja syytteen panemisen uhalla. Jäljennös säädöksestä lähetettävä KK:lle.

2) Gruusian vallankumouskomitean on heti pantava toimeen tutkimus ensinnäkin Saksan-Kaukasian pankin varastuhuoneen auki murtamisesta ja paperien viemisestä. Pidätettävä syylliset. Palautettava paperit. Toiseksi. Samoin Italian-Kaukasian pankin tavaroiden suhteen. Kolmanneksi. Samoin Kutaisissa tapahtuneen kangaslastissa olleen vaunun anastuksen suhteen.

3) Sopien asiasta Kaukasian rintaman päällystön kanssa Gruusian vallankumouskomitea nimittää heti kaksi tarmokasta, ripeäotteista ja lujaluontoista kommunistia, toisen Kaukasian rintaman puolesta ja toisen Gruusian vallankumouskomitean puolesta, ja näiden kahden tehtäväksi annetaan valvoa pakko-ottojen, anastusten, konfiskointien ja ulkomaalaisten häätöjen lopettamista. Tehtävään määrättyjen nimet tiedotettakoon meille sähköitse. KK asettaa Maharadzen ja Gittisin henkilökohtaisesti vastuuseen näiden toimenpitei-

den suorittamisesta. Tehtävään määrätyille annettakoon erikoisvaltuudet, jopa oikeus vangita vähäisimmästäkin rikkomuksesta. Joka viikko he lähettäkööt lennättimitse lyhyet tiedot tänne.

KK kiinnittää gruusialaisten toverien huomiota siihen, kuinka poikkeuksellisen tärkeä merkitys koko Venäjän SFNT:lle on Gruusialla ja sen kaupankäynnillä Italian ja Saksan kanssa, varsinkin kun Amerikka ja Ranska yrittävät ehkäistä kaikki kauppasuhteemme ulkomaihin. Leväperäisyyttä koko tämän ohjeen täyttämässä KK tulee pitämään rikoksena neuvostovaltaa vastaan.

*Kirjoitettu toukokuun 9 tai 10 pnä
1921*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TUOTANNON
KESKITTÄMISEEN TÄHTÄÄVISTÄ
TOIMENPITEISTÄ³⁴⁴**

1) Metallityöläisten liiton KK ja YAKN velvoitetaan kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että täytettäisiin nopeammin suunnitelma mahdollisimman monien toimintakyvyttömiä laitosten sulkemisesta, jotta tuotanto keskittyisi vähälukuisiin parhaiten järjestettyihin tuotantolaitoksiin.

Selostus tarkasta suunnitelmasta, sulkemisen aikamäärästä sekä sen tosiasiallisesta täytöstä on Shljapnikovin ja Medvedevin tai heidän sijaistensa Kubjakon ja Holtzmannin Andrejevin esitettävä TPN:ssä

kuukauden kuluttua

2) Shljapnikov velvoitetaan: kehittelemään konkreettisesti tärkeimmät ja nopeasti toteutettavissa olevat Shljapnikovin hahmotelmaan sisältyvät ehdotukset.

Kirjoitettu toukokuun 11 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

AMMATTILIITTOJEN IV YLEISVENÄLÄISEN EDUSTA JAKOKOUKSEN KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNNOSSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS³⁴⁵

18/V PIDETTÄVÄN PUHEEN JÄSENNYS

1. VKP:n säännöt: puolue ja ryhmäkunnat.
2. KK:n päätöslauselma — ja sen SALAAMINEN.
3. Rjazanov ja hänen osuutensa. (Rjazanovin puolueenvastainen päätöslauselma.)...
4. Tomski ja hänen *erehdyksensä vai rikok-
sensa?* ...
(*(Nelösryhmän kokoonpano.)*)
5. Työläisten äärimmäinen hermostuneisuus, kiihtymys, tyytymättömyys:

{	<p>Taakka työläisten kannettavana. Luovutustehtävät 1920 — talonpoikia varten. Helpotus talonpojille: riippuu yhä sadosta. Työläisille: heidän syvä suuttumuksensa sellaisten seikkojen kuin »syyttimien»³⁴⁶, varkauksien y.m.s. johdosta.</p>	}
---	---	---

Kirjoitettu toukokuun 18 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUKSIA PUOLUEEN OHJELMAN 13. PYKÄLÄÄ KOSKEVASTA VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSLUONNOKSESTA³⁴⁷

Annettakoon Jaroslavskin ja Buharinin tehtäväksi muokata siihen suuntaan, että ei korostettaisi liiaksi uskonnonvastaista taistelua (esim. poistaa 7. §³⁴⁸) ja että sallittaisiin monin erityisin rajoittavin ehdoin uskovaisten, mutta varmasti rehellisten ja uskollisten kommunistien jättäminen puolueeseen.

Uskonnonvastainen taistelu on järjestettävä tieteellisemmin.

(10. § pois³⁴⁹)

Vahvistettava Poliittisessa toimikunnassa.

Kamppailu aloitettava vakavan valmistelun jälkeen.

Kirjoitettu toukokuun 18 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
54. osassa*

*Julkaistaan
käsi­kirjottuksen mukaan*

EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI PAIKALLISISTA TALOUDELLISISTA NEUVOTTELUKUNNISTA, SELONTEOSTA JA TPN:n EVÄSTYKSEN NOUDATTAMISESTA

1. Kaikkialla on muodostettava kuvernementtien ja ujestien taloudellisia neuvottelukuntia, jotka ovat samanlaisessa suhteessa kuvernementtien ja ujestien toimeenpaneviin komiteoihin kuin TPN on KKN:ään. Kanslioiden tai sihteeristöjen tulee olla yhteisiä. Koko työn tulee tapahtua vastaavien virastojen henkilökunnan avulla, ilman erityisen koneiston muodostamista.

2. TPN:n alimpina paikalliseliminä tulee olla kyläkomiteoiden ja kyläneuvostojen sekä tehdas- ja kaupunkiasutuksissa piirineuvostojen, piirien taloudellisten neuvottelukuntien ja tehdaskomiteoiden. Volostien toimeenpanevat komiteat joko hoitavat kaikkia volostien taloudellisten neuvottelukuntien tehtäviä tai valitsevat muutamia jäseniään volostien taloudellisten neuvottelukuntien muodostamista varten.

3. Kaikki taloudelliset neuvottelukunnat velvoitetaan tekemään TPN:lle selkoa toiminnastaan. Tällöin pidettäköön ohjeena TPN:n evästyttä, joka julkaistaan samanaikaisesti tämän päätöksen kanssa.

Alueiden sekä kuvernementtien ja ujestien taloudellisten neuvottelukuntien toimintaselostukset on välttämättä julkaistava vähintään 100 kappaleen painoksena (lähetettävä 3 kappaletta TPN:ään, yksi suurimpiin valtakunnan kirjastoihin, Rumjantsevin kirjastoon Moskovaan ja Yleiseen kirjastoon Pietariin sekä yksi kunkin kuvernementin taloudellisen neuvottelukunnan kirjastoon). Toimintaselostusten esit-

tämisajat — joka kahden kuukauden (kolmen tai neljän kuukauden?) kuluttua.

Alimpien elimien toimintaselostukset on laadittava kirjallisesti, yksi kappale kuvernementin taloudelliselle neuvotelukunnalle, toinen TPN:lle, esitettävä vähintään kahdesti vuodessa.

TPN:lle tarkoitettuun selostukseen on liitettävä järjestelmällisesti kootut paikallisten sanomalehtien numerot tai lehtileikkeet, joissa käsitellään paikallisen talouselämän kysymyksiä, sekä kaikki näitä kysymyksiä käsittelevät painotuotteet.

Toimintaselostuksia laatimaan on kutsuttava Tilastollisen keskushallinnon sekä Työläis- ja talonpoikaisinspektion paikallisia työntekijöitä.

Jokainen paikallinen virasto on velvollinen nimittämään heti henkilöt, jotka vastaavat toimintaselostuksen säännöllisestä laadinnasta niin selostuksen eri osien kohdalta kuin myös siitä kokonaisuudessaan, sekä heidän sijaisensa ja tiedottamaan TPN:lle heidän nimensä.

4. Sanomalehti »Ekonomitsheskaja Zhizn»³⁵⁰ muutetaan TPN:n äänenkannattajaksi.

Pitäen ohjeenaan samaa Evästyistä sen tulee julkaista nykyisen aineistonsa ohella säännöllisesti tiivistelmiä paikallista taloustoimintaa koskevista tiedoista. »Ekonomitsheskaja Zhiznin» päätehtäväksi tulee Venäjän SFNT:n kaikessa taloustoiminnassa saatujen käytännöllisten kokemusten huomioonotto ja tutkiminen sekä näihin kokemuksiin perustuva johtavien ohjeiden kehittäminen.

Toimituksen on valikoitava paikallisia kirjeenvaihtajia, niin puolueen jäseniä kuin puolueeseen kuulumattomiakin, sekä laajennettava heidän piiriään paikallisen toiminnan tunnetuksi tekemistä varten.

Tsentropetshat velvoitetaan toimittamaan »Ekonomitsheskaja Zhizniä» säännöllisesti 2 kappaletta kuhunkin kuvernementin, ujestin ja volostin kirjastoon, ja nämä kirjatot velvoitetaan nitomaan ja säilyttämään molemmat kappaleet sekä antamaan niitä koko väestön käytettäväksi.

*Kirjoitettu toukokuun 19—20 pnä
1921*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-rokoelmassa*

*Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukana*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI³⁵¹

KK:n (Poliittisen toimikunnan) 22/V 1921 tekemä päätös ammattiliittojen edustajakokouksen VKP:n ryhmän päätöksiä koskevasta kysymyksestä

Keskuskomitea hyväksyy тов. Tshubarin teesit (puolueryhmän toimikunnan hyväksymät) ja hylkää тов. Holtzmannin teesit, koska edellisissä on otettu paljon oikeammin huomioon resurssiemme, voimiemme ja varojemme todellinen tila, joka tekee välttämättömäksi otaksua lähimpien päämääriemme toteutuvan hitaammin.

Sen sijaan toiset teesit, nimittäin тов. Holtzmannin teesit, ovat monessa suhteessa elämästä irrallista mielikuvittelua, mikä vaivaa huomattavassa määrin myös тов. Larinia, joka on puolustanut hanakasti näitä teesejä.

Käytännöllisesti katsoen kumpaistenkin teesien tärkeimpänä ainesosana on vain ajatus, joka on esitetty Tshubarin teesien 3. pykälän huomautuksessa* sekä Holtzmannin teesien 6. pykälässä**, jota paitsi kumpikin toveri hyväksyy vastaan väittämättä päätöksen, jonka KK teki 10. V 1921 тов. Larinin ja YAKN:n ehdotuksesta***.

Ammattiliittojen edustajakokouksessa oleva VKP:n ryhmä on vastoin puolueen KK:n neuvoa hyväksynyt Holtzmannin teesit 5 6 7 äänellä ja hylännyt Tshubarin teesit, jotka saivat 3 1 7 ääntä.

Koska KK ei halua kumota puolueryhmän päätöstä kysymyksestä, joka ei aiheuta välittömästi muutoksia hallituksen politiikkaan — tuo politiikka on määritelty siinä KK:n

* Mainitun huomautuksen teksti oli seuraava:

»Edellä esitettyä jakelujärjestelmää on kokeiltava muutamissa tuotantolaitoksissa soveltamalla niissä henkilökohtaisen korttijakelun asemesta laitoksen työntekijäin yhteistä varustelua ehdolla, että heidän työnsä tuottavuus kohoa.»

** 6. pykälän teksti oli seuraava:

»Toistaiseksi, kunnes muodostetaan palkanmaksuun käytettävä elintarvikevaranto, on edellä esitettyä jakelujärjestelmää kokeiltava muutamissa tuotantolaitoksissa soveltamalla niissä henkilökohtaisen korttijakelun asemesta laitosten työntekijäin yhteistä varustelua ehdolla, että heidän työnsä tuottavuus kohoa.»

*** Mainitun päätöksen³⁵² teksti oli seuraava:

»Tov. Larinin ja YAKN:n luonnos hylätään tariffipolitiikkaa koskevalta osaltaan ja luonnoksen laatijat veloitetaan tarkistamaan kysymys toisen kerän perusteellisemmin varsinkin siltä kannalta, mikä työläisten minimimäärä voidaan todella huoltaa edes pienimmällä välttämättömällä elintarvikemäärällä. Tarkistettu luonnos esitettäköön KKN:lle siinä tarkoituksessa, että muutamissa tuotantolaitoksissa sovelletaan kokeeksi henkilökohtaisen korttijakelun asemesta yhteistä elintarvikehuoltoa ehdolla, että työn tuottavuus kohoa.»

10. V 1921 tekemässä päätöksessä, jonka, kuten edellä on sanottu, niin tov. Holtzmann kuin tov. Tshubarkin ovat hyväksyneet vastaan panematta, — se luopuu tässä tapauksessa oikeudestaan puuttua edustajakokouksen kulkuun ja päätöksiin.

KK rajoittuu siihen, että se kehottaa saattamaan tämän päätöksen puolueryhmän tietoon ja kiinnittää edustajien huomiota erikoisesti siihen, että hyväksymällä Holtzmannin päätöslauselman he ovat sitoutuneet osoittamaan poikkeuksellista sankaruutta ja vieläpä vallankumouksellisenkin ajan normeista paljon, paljon pitemmälle menevää sitkeyttä, johdonmukaisuutta ja hellittämättömyyttä taistelussa laajojen työväenjoukkojen vanhoja tottumuksia, tapoja ja elämäntapoja vastaan. Ammattiliitoille lankeaa nyt niiden hyväksyttävänä olevan päätöksen vaikutuksesta velvollisuus saada tuotantolaitosten ja työläisten lukumäärä supistumaan tavattoman nopeasti keskittämällä viimeksi mainitut mahdollisimman harvoin parhaimpiin ja suurimpiin tuotantolaitoksiin.

Kirjoitettu 1921 toukokuun 17 ja 22 päivän välisenä aikana

Julkaistu osittaisesti elokuussa 1921 »Izvestija TsK RKP(b)» lehden 32. n:ossa

Täydellisesti julkaistu ensi kerran 1959 XX XVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

HUOMAUTUKSIA VKP(b):n KK:n TOIMINTASUUNNITELMAN JOHDOSTA³⁵³

Toukokuussa pidettävän yleisvenäläisen neuvottelukokouksen³⁵⁴ päätehtäväksi on asetettava seuraavia kysymyksiä valaisevan aineiston valmistelu ja keräys:

- 1) puoluejärjestöjen yhteyksien lujittaminen puolueeseen kuulumattomiin joukkoihin.
- 2) puolueeseen kuulumattomien työntekijäin vetäminen mukaan toimintaan entistä laajemmassa mitassa ja järjestelmällisesti.
- 3) Työläis- ja Talonpoikaisinspektion reorganisointi pitäen silmämääränä virkavaltaisuuden ja virastokankeuden vastustamista, työläisten ja talonpoikien ase-

man parantamista sekä puolueeseen kuulumattomien saamista mukaan neuvostojen toimintaan.

Neuvottelukokouksen on koottava ja tutkittava kaikkien näiden kysymysten osalta käytännöllisen kokemuksen antama aineisto sekä laadittava käytännölliset ehdotukset KK:ta varten.

Selostukset KK:n kokouksessa

- (a) 2—3 selostusta *KK:n* ja puolueen toiminnasta, nykyisestä (tosiasiallisesta)
- (β) samoin sen uusien tehtävien mukaista uudelleenjärjestelyä koskevasta suunnitelmasta.

Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

AMMATTILIITTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSESSA PIDETTÄVÄN PUHEEN JÄSENNYS³⁵⁵

1. Tutkinto III:lta IV:lle kurssille siirtymiseksi.
2. »Narodnaja voljasta»³⁵⁶ sosialidemokratiaan Venäjällä, II:sta III:een Internationaaliin maailmassa.
3. I kurssi: 1886—1903. ((17))
4. II kurssi: 1903—1917. ((14))
5. III kurssi: 1917—1921. ((4))
6. IV kurssi: 1921—? (1931)
7. »Ei ole» viimeinen eikä ratkaiseva taistelu. Mutta... lähellä (vuodet).
8. Maailman mitassa voitto on vaikea (bis. ter), mutta varma.
9. Kapitalismille, kapitalisteille shakki ja matti.
10. Alias*: kommunismin asia on oleva Venäjällä *vankalla pohjalla*.
11. *Yksityisomistuksen eripuraisuus*. Työn yhdistyminen yksityisomistusta vastaan.
12. Intiaa »ei oteta lukuun»? Doch!**
13. »Versaillesin sopimus»³⁵⁷
- 13 *b i s.* Kansainvälinen kaupankäynti.
14. *Taloudellinen rintama* on vaikea.

* — Toisin. *Toim.*

** — Kuitenkin! *Toim.*

15. Deklassoituuko proletariaatti? Kyllä! Mitä johtopäätöksiä? Pienomistuksellinen ideologia.
16. Suurtuotanto ja koneet ovat proletariaatin aineellinen ja *psykologinen* perusta. Inde* *deklasoituminen*.
17. Politiikka plus, talouselämä miinus.
18. Johdonmukaisuus, puoluekantaisuus.
19. Taloudellinen rintama.
Kypsyystutkinnot: vilja, polttoaineet. 1917
(elintarvikevero) 1918)
1919)
1920
versus 1921
20. Taloudellista kokemusta jo on — rakennustyötä on jatkettava järjestelmällisesti, horjumattomasti, varmasti.
21. Työkuri, työn tuottavuuden kohottaminen, työn järjestely, tuotemäärän lisääminen, armoton taistelu holtittomuutta ja virkavaltaisuutta vastaan.
22. Siten päästään voittoon.

*Kirjoitettu toukokuussa 1921
viimeistään 25 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

TOVEREILLE PETROVSKIN YHTYMÄN VUORITYÖLÄISILLE³⁵⁸

Tov. Mezhlauk on kertonut minulle suuresta menestyksestä, jonka saavutitte työssänne huhtikuussa 1921: 294 puutaa louhijaa kohden, kun vuonna 1914 oli 291 puutaa. Onnittelen tovereita vuorityöläisiä harvinaisen suuren menestyksen johdosta ja lähetän parhaat terveiseni heille. Sellaisella työllä voitamme kaikki vaikeudet ja sähköistämme Donbassin sekä Krivoi Rogin seudun, ja sehän on kaikki kaikessa.

Kommunistisin terveisin V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu toukokuun 25 pnä 1921

*Julkaistu heinäkuussa 1921
aikakauslehdessä »Vestnik
Raboishego Pravlenija» n:o 9—10*

*Julkaistaan aikakauslehden
tekstin mukaan*

* — Tästä. Toim.

VKP(b):n X YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI³⁵⁹

26.—28. TOUKOKUUTA 1921

1

PUHEENVUORO KONFERENSSIN PÄIVÄJÄRJESTYKSESTÄ TOUKOKUUN 26 pnä

Toverit, kuten jo sanoin, olemme ajatelleet ja itse konferenssin luonteen vuoksi suunnitelleet, että päiväjärjestyksen ainoana kysymyksenä tulisi olemaan talouspolitiikka. Muut selostukset on tarkoitettu tiedotusluontoisiksi, joten en ole valmistanut poliittista toimintaselostusta, vaan tässä selostuksessa täytyy luullakseni rajoittua samaan taloudelliseen teemaan. Sen vuoksi, jotta kaikki tulisivat tyydytetyiksi, minulle esitetään ehkä selostuksen jälkeen lisäkysymyksiä, joihin vastaan loppupuheenvuorossani. Toistan, etten ole lainkaan valmistautunut tähän kysymykseen enkä osaa nyt kuvitellakaan, mistä muusta puhuisin paitsi elintarvikevevosta.

*Julkaistu ensi kerran 1963
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
43. osassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

2

PUHEENVUOROT UUTTA TALOUSPOLIITIKKAA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOSTA KÄSITELTÄESSÄ TOUKOKUUN 28 pnä

1

Minusta tuntuu, ettei sellaista korjausta³⁶⁰ pidä hyväksyä koska korjaus kaipaa muutoin selitystä. Jos tietysti Euroopassa puhkeaa vallankumous, me muutamme luonnollisesti politiikkaamme. Kansalaissota, joka tapaa aina aiheutua tämän kaltaisista vallankumouksista, kuten tiedätte, saattaa käytännöllisesti katsoen jopa huonontaa asemaamme joskin aikaa. Se tulee tietysti olemaan lyhytaikainen, on tietysti vaikea määritellä, kauanko kansalaissota kestää muissa tasavalloissa, mutta sen päätyttyä voittoon me muutamme politiikkaamme sikäli, että kenties sanomme: ei mitään ve-

rotusta, vaan kaikki tavaravaihdon muodossa. Tämä pitää selittää talonpojille, koska muuten he ajattelevat: mitäs nyt, taas palataan luovutuspakeroon. Sen vuoksi minusta tuntuu, että on parasta olla lisäämättä mitään sellaista. Monia vuosia kestävä vallankumous Euroopassa ja kansalaisota johtavat siihen, että ilman mitään veroa tullaan ottamaan tavaravaihdon muodossa. Tämä on sanottu edustajakokouksen päätöslauselmassa, jossa puhutaan siitä, että vero tulee vähitellen pienenemään. Juuri siihen pykälään kuuluu tuleva voittoisa vallankumous, jonka monet vuodet tekevät lyhyeksi.

2311

Toverit, meillä oli valiokunnassa keskustelua ja erimielisyyttä juuri tämän pykälän johdosta. Ensin Miljutin vastusti sanoja »taistelu anarkistista tavaravaihtoa vastaan» väittäen, että ne tulkitaan tekosyyksi ja kauppavapaus tulee käytännössä peruutetuksi. Tässä pykälässä päästiin yhteisymmärrykseen, kun pykälä laadittiin nykyiseen asuunsa ja sanottiin: »taistelu anarkistista tavaravaihtoa vastaan» sekä »mikäli kiertää valvonnan» — tällä tarkoitetaan säkkimiesten toimintaa, ja tähän tiedätte, että laitonta kauppaa vainotaan kaikissa maissa, joissa kauppavapaus on sallittu, kapitalistisissakin maissa. Millainen taistelu? Taistelu keskittämällä etupäässä osuuskuntien käsiin ja lisättiin: »asettamatta mitään esteitä oikeassa järjestyksessä tapahtuvalle vapaalle kaupalle». Kun oli päädytty tähän sanamuotoon, valiokunta tuli yksimielisesti siihen käsitykseen, että syntyy myös kauppavapauden rajoittamisen uhka. Kysymys on tietysti arkaluontoinen. Haluamme saada ohjeen sen suuntaiseksi, ettei rajoitettaisi kauppavapautta, mutta ei voida olla taistelematta laitonta kauppaa vastaan, muun muassa säkkimiesten toimintaa ja kulkulaitoksen rappiolle saattamista vastaan. Ajattelimme valiokunnassa, pitäisiköhän »taistelu» sana vaihtaa lievempään, mutta sitten suostuimme kaikki sanontaan, että taistelun kohteena on vain anarkistinen tavaravaihto, joka kiertää kaikkea valtion valvontaa, varsinkin kun hyväksyttiin lisäys »asettamatta mitään esteitä oikeassa järjestyksessä tapahtuvalle vapaalle kaupalle». Tällaisin lisäyksin »taistelu» ei ole liian vahva sana. Toverin korjausehdotus on uhkarohkea muun muassa siksi, että pää-

dytään päinvastaiseen tulokseen. Hän poistaa sanat »asettamatta mitään esteitä oikeassa järjestyksessä tapahtuvalle kaupalle»...

3⁰²

Neuvostotilat eivät ole mielestäni kehittyneet vielä niin pitkälle, ne ovat kovin heikkoja. Vahvistukoot vähän vuoden mittaan ja katsotaan sitten ensi vuonna, voidaanko niiden omatoimisuutta laajentaa vai ei.

4

Viimeinen korjausehdotus on epäonnistunut³⁶³, koska aineellisista resursseista puhutaan toisessa kohdassa, 5. pykälässä: »Suurteollisuuden tuotanto-ohjelmien tarkistus (tietyltä osaltaan) yleisten kulutustavarain ja talonpoikaistaloudessa tarvittavien käyttöesineiden tuotannon lisäämistä silmälläpitäen.

On laajennettava jokaisen suuren tuotantolaitoksen itsenäisyyttä ja aloitevapautta rahavarojen ja materiaaliressurssien käytön alalla. Vastaava seikkaperäinen päätös esitettävä Kansankomissaarien Neuvoston vahvistettavaksi.» Näin ollen emme rupea tässä toistamaan samaa. On sanottu aivan täsmällisesti ainevarojen, esimerkiksi elintarvikkeiden jaosta, ei tietystikään keskuksen vahingoksi, koska teollisuudesta ei voi olla puhuttakaan jollei koota keskuksen. Mitä tulee sen toverin ensimmäiseen huomautukseen, joka sanoi, ettei nyt sovi katsoa kysymystä paikallisista taloudellisista neuvottelukunnista ratkaistuksi, koska ne saattavat ajaa jotakin karille, — sitä en ole kuullut missään. Päinvastoin on vaadittu muodostettavaksi kaikkialle taloudellisia neuvottelukuntia, jotka toimivat Kansankomissaarien Neuvoston komission tapaan. Jokaisella Kansankomissaarien Neuvoston jäsenellä, jokaisella TPN:n edustajalla on oikeus valittaa KKN:ään. Koska Työ- ja Puolustusneuvostoon valikoidaan juuri KKN:n jäseniä, ei paikkakunnillakaan tarvita mitään erityisiä kanslioita, mitään erityisiä elimiä, samat virastot ja osastot. Kuvernementin taloudellinen neuvottelukunta on täysin sopiva muoto, se ei vaikeuta, vaan helpottaa neuvonpitoa. Kuten evästyksessä sanotaan: »tällöin ovat mahdollisia kaikenlaiset perustyyppin muunnokset, toisin sanoen toimeenpane-

vat komiteat voivat itse hoitaa kaikkia taloudellisen neuvottelukunnan tehtäviä ja velvollisuuksia...» (l u k e e), joten ei ole mitään ennakkoratkaisua siinä mielessä, että olisi määrätty yksi ehdottoman varma ja yhtäläinen menettelytapa. Sitä paitsi komission ehdottamassa päätöslauselmassa sanotaan: »periaatteessa hyväksytään». Komissio³⁶⁴ pitää istuntoja ja toimii, sen puheenjohtaja Osinski on kertonut, että on tarkistettu koko joukko pykäläiä ja jo esitetty kirjallisesti. Työ on luonteeltaan monimutkaista, joten tarvitaan vielä erityistä komissiota. Ei ole syytä pelätä sitä, että sidomme kätemme, jos sanomme, että periaatteessa hyväksytään.

5³⁶⁵

Emme ole vastaan, mutta aiheesta päätellen se ei kuulu tähän, vaan 6. pykälään³⁶⁶. Ehdotan, että se hyväksytään periaatteessa ja liitetään 6. pykälään.

6³⁶⁷

Tämä on jo yksityisseikka, kysymys on herätettävä YTpKK:n istunnossa ja siitä keskustelkoot asiasta kiinnostuneet henkilöt. Periaatteessa tässä ei voida olla vastaan, mutta tämä on yleensä yksityisseikka.

7³⁶⁸

Tässä se on liiallista pelkoa.

Meillä on 7. pykälässä sanottu: Pitää säilyttää ja lujittaa koneisto, joka perii elintarvikeveron nopeasti ja täydellisesti. Elintarvikeveroa ei tietenkään saada perityksi vakuutteleamalla, se voidaan periä vain pakottamalla, tätä sanotaankin koneistoksi. Tänään on allekirjoitettu useita tärkeitä päätöksiä, ohjeita, joissa kaikissa päädytään siihen, että koneisto säilytetään, sitä lujitetaan ja aletaan pikaisesti vaatia elintarvikeveron perimistä. Eräät sanovat, että tähän on kirjoitettu: »ensi sijalle asetetaan tavaravaihto», ja pelkäävät, että talonpojat tulkitsevat tavaravaihdon ensisijaiseksi; siispä kirjoitamme: »erikoisen tärkeälle sijalle».

**KAIKILLE KANSANKOMISSAAREILLE
JA TILASTOLLISEN KESKUSHALLINNON
JOHTAJALLE**

Jäljennökset YTpKK:n puheenjohtajalle ja sihteerille
28/V 1921.

Kaikilla kansankomissaareilla täytyy olla painettuna jaettu ja lähetetty

TPN:n evästyksen luonnos,

jonka ovat allekirjoittaneet Lenin ja TPN:n valiokunnan puheenjohtaja tov. Obolenski (Osinski).

Mainittu luonnos käsitellään YTpKK:n istunnossa, joka alkaa 30. V 1921 klo 1 päivällä.

Kaikki kansankomissaarit ovat velvollisia

1) valmistamaan maanantaiksi, 30. V 1921, klo kahdeksi päivällä kirjalliset korjaukset ja lisäykset evästyksen, kaikkiin niihin pykäliin, kysymyksiin ja alakysymyksiin, jotka koskevat vastaavaa kansankomissariaattia joko välittömästi tai välillisesti;

2) laatimaan samaan määräaikaan mennessä alustavan ehdotuksensa kysymyksistä (selostusta varten) ja alakysymyksistä (t.s. tarkan luettelon selostukseen sisältyvistä yksityisistä kysymyksistä) kaikkien kansankomissariaattien kohdalta, kukin kansankomissaari oman kansankomissariaattinsa osalta.

Tämä on välttämätöntä, koska YTpKK vahvistaa yleisen evästyksen, joka koostuu 2 osasta: a) TPN:n evästyksestä, johon sisältyy talouselämää johtavien kansankomissariaattien selontekojärjestys; b) Kansankomissaarien Neuvoston evästyksestä, jossa säädetään poikkeuksetta kaikkien kansankomissariaattien, ei ainoastaan talouselämää johtavien, vaan myös muiden kansankomissariaattien selontekojärjestys.

Viimeksi mainitut selonteot muodostavat viimeisen, lisänä olevan »viidennen kysymysryhmän». Kunkin kansankomissariaatin osalta on laadittava tärkeimmät kysymykset selostusta varten ottaen malliksi TPN:n evästyksen luonnoksessa olevat kysymykset n:o 1 — n:o 27.

Selostukset julkaisee kukin kuvernementin ja ujestin toimeenpaneva komitea noin 1000 kappaleen painoksena (olen ottanut Paperiteollisuuden päähallinnosta selvää, että vähintään painoarkin painattaminen kuukaudessa jokaisessa ujes-

tissa on teknisesti mahdollista). Selostusten painatus ja esittäminen on oletettu suoritettavaksi 6—4 kertaa vuodessa. Määräajoista päätetään lopullisesti YTpKK:n istunnossa samalla kun vahvistetaan koko evästys.

Kukin kansankomissaari veloitetaan esittämään edellä mainittuun määräaikaan mennessä (30. V 1921 klo 2 päivällä) kirjallisesti, 3—5 kappaleena, lyhyt luettelo niistä tärkeimmistä kysymyksistä, joiden tulee sisältyä vastaavan kansankomissariaatin selostukseen.

KKN:n puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Tiedotettava heti sekä kirjallisesti että puhelimitse kukin kansankomissaarin tai ellei häntä ole, niin sijaisen, esittelijän tahi kollegion jäsenen kuittausta vastaan.

Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

KUUKAUSITTAISISTA LYHYISTÄ SELOSTUSPOIMINNOISTA

1. Tavanomaiset selostukset, jotka on laadittava kaikissa keskus- y.m. virastoissa, päähallinnoissa sekä tuotanto-y.m. laitoksissa (myös valtiolle kuulumattomissa), esitetään vähintään kerran kuukaudessa.
2. Nämä selostukset on lähetettävä säännöllisesti ja ajoissa (riippumatta ylempien neuvostoelimien vaatimuksista, jotka on tyydytettävä joka tapauksessa) »*Ekonomitsheskaja Zhizn*» lehdelle, *Valtion Suunnittelukomissiolle* ja *Tilastolliselle Keskushallinnolle* tutustumista varten.
3. Lyhyet selostuksista poimitut tiedot (tuotannon määrä; työläisten luku; tuotantolaitosten luku y.m.s. vain ehdottoman tarpeelliset numerot) lähetetään 3 kappaleena: yksi »*Ekonomitsheskaja Zhiznille*», toinen *Tilastolliselle Keskushallinnolle* ja kolmas *Valtion Suunnittelukomissiolle*.
4. »*Ekonomitsheskaja Zhizn*» julkaisee ne heti.
5. »*Ekonomitsheskaja Zhiznin*» toimituksen, *Valtion Suunnit-*

telukomission ja *Tilastollisen Keskushallinnon* jäsenet suorittavat näiden selostusten analyysin kansantalouden perusaloitain, kukin omalta alaltaan (nykyisin 6. §:n mukaisesti).

6. »*Ekonomitsheskaja Zhizn*» julkaisee ajoittaisia katsauksellisia tiivistelmiä silloin tällöin, toimituksen asettamina määräaikoina, vähintään 2 kertaa vuodessa.
7. *Tilastollinen keskushallinto* laatii yksinkertaisia asetelmia joka kuukausi. Sen on suunniteltava niitä varten kaavat viikon kuluessa. Asetelmat on laadittava vahvistettujen kaavojen mukaan *viikon* kuluessa kaavojen vahvistamisesta lukien.

*Kirjoitettu 1921 toukokuun lopussa
tai kesäkuun alussa*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n JÄSENISTÖN TARKASTUSTA JA PUHDISTUSTA KOSKEVIA EHDOTUKSIA³⁶⁹

Rekisteröintiä toimittavana perussoluna täytyy olla ryhmä vanhoja VKP:n jäseniä (ei < 5—7 vuotta puolueessa) ja välttämättä työläisiä.

Puolueesta on poistettava kaikki vähänkin epäilyttävät, epäluotettavat VKP:n jäsenet, jotka eivät ole todistaneet horjumattomuuttaan, ja takaisin on oikeus ottaa vasta lisätarkastuksen ja koetuksen jälkeen.

1) Muista puolueista myöhemmin kuin lokakuussa 1917 liittyneet; 2) entisten hallitusten palveluksessa olleiden virkamiesten ja toimenhaltijain keskuudesta liittyneet; 3) joitakin erioikeuksia edellyttävissä viroissa olleet; 4) neuvostovirkailijoihin kuuluvat — nämä kategoriat on tarkastettava kauttaaltaan erityisesti, kyselemällä välttämättä niin puolueeseen kuuluvilta kuin kuulumattomiltakin työtätekeviltä, jotka ovat olleet tekemisissä kyseisen VKP:n jäsenen kanssa hänen työpaikallaan.

Suosittelijoilta on vaadittava tarkka kirjallinen lausunto, ja suositelijain joukossa täytyy olla välttämättä muutamia työläisiä, jotka ovat olleet puolueessa 5—7 vuotta.

Todellisiin työläisiin nähden, jotka todella tekevät työtä tehtaassaan, sekä niihin talonpoikiin nähden, jotka uurasta-

vat maapalstallaan, muodollisuudet on supistettava mahdollisimman vähiin, ettei sellaisia henkilöitä vaivattaisi uudelleenrekisteröinnillä.

*Kirjoitettu kesäkuussa 1921,
viimeistään 21 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjotuksen mukaan*

KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN III KONGRESSI

22. KESÄKUUTA — 12. HEINÄKUUTA 1921⁷⁰

1

KIRJE O. W. KUUSISELLE JA HUOMAUTUKSIA
»KOMMUNISTISTEN PUOLUEIDEN JÄRJESTÖRAKENNETTA,
TYÖMETODEJA JA TOIMINNAN SISÄLTÖÄ
KOSKEVIEN TEESIEN» LUONNOKSEEN

Tov. Kuusiselle

Kiiireellinen.

Osoite: saatavissa suomalaisilta kommunisteilta tai Kominternista.

10/VI.

Toveri Kuusinen!

Luin mielihyvin artikkelinne (3 lukua) sekä teesinne. Liitän huomautukseni teesien johdosta.

Kehotan Teitä etsimään heti *saksalaisen* toverin (aito saksalaisen), jonka *tulee korjata* saksankielinen teksti (artikkeli ja teesit). Ehkäpä sama toveri myös lukisi Teidän pyynnöstänne artikkelinne III kongressissa *alustuksena* (saksalaisten edustajien olisi paljon mukavampi kuunnella *saksalaista*)³⁷¹.

Neuvoni: loppu (teesien) pyyhkiä pois.

Paljon yksityiskohtaisemmin propagandasta ja agitaatiosta —

eritoten lehdistöstä, mutta myös suullisesta propagandasta.

Mielestäni Teidän *itsenne* pitäisi välttämättä *tehdä* alustus tässä kongressissa. Kirjoitan asiasta tänään Zinovjeville.

Parhaat terveiseni! Teidän *Lenin*

Teesit

(6. teesi eli) § 6, 2. kappale, viimeisen lauseen pitäisi kuulua:

»...välttämättä perii tuon tendenssin tietyissä määrin... ympäristöltä...»

Ja seuraavan lauseen pitäisi kuulua:

»...Kommunistisen puolueen *tulee voittaa* tuo tendenssi järjestelmällisen, sitkeän järjestelytyön sekä *monien* parannusten ja korjausten avulla...»

(7. teesi eli) § 7:

Pitäisi esittää yksityiskohtaisemmin, että useimmista Lännen legaalista puolueista puuttuukin juuri sitä. Puuttuu puolueen *jokaisen* jäsenen *jokapäiväistä* toimintaa (*val-lankumouksellista* toimintaa).

Tämä on peruspaha.

Suurimpana vaikeutena onkin juuri muutoksen aikaansaaminen tässä suhteessa.

Mutta se on tärkeintä.

§ 10.

Paljon seikkaperäisemmin.

Enemmän yksityiskohtia.

Esimerkkejä.

Sanomalehden merkitys.

»Meidän» lehtemme *tavalliseen* kapitalistiseen lehteen verrattuna.

Toiminta »meidän» lehtemme hyväksi.

Esimerkki: venäläiset lehdet vv. 1912—1913.

Taistelu porvarilehtiä vastaan. Niiden lahjottavuuden, niiden valheiden y.m.s. paljastaminen.

Lentolehtisten levitys.

Agitaatiotyö kotona.

Sunnuntairetket y.m.s.

Paljon, paljon yksityiskohtaisemmin.

§ 11.—niin ikään paljon, paljon yksityiskohtaisemmin.

§ 13. Toimintakertomusten esittäminen ja toimintakertomusten *käsittely* »soluissa».

Alustukset vihamielisistä ja *etenkin pikkuporvarillisista* järjestöistä (Labour Party, sosialistiset puolueet j.n.e.).

Seikkaperäisemmin siitä, mitä on tehtävä järjestymättömän ja keltaisiin liittoihin (m.m. II ja II¹/₂ Internationaa-

liin) järjestetyn proletariaatin ja ei-proletaaristen työväenkerrosten keskuudessa.

§§ 26 ja 27.

Tämä ei kuulu asiaan.

Tämä ei ole »organisatorinen kysymys».

Tämä teema pitäisi mieluummin muokata erikoiseksi artikkeliksi »*Kommunistista Internationaalia*» varten, suunnilleen näin: »Vallankumouskausien organisatoriset kysymykset» t.m.s.

Tahi: »Alkavasta vallankumouksesta ja vastaavista tehtävistämme» (Venäjän ja Suomen kokemuksen perusteella).

Kirjoitettu kesäkuun 10 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Rauhan ja sosialismin ongelmia»
lehden 3. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

2

KIRJE O. W. KUUSISELLE JA W. KOENENILLE³⁷²

Toveri Kuusiselle ja toveri Koenenille

9/VII 1921.

Hyvät toverit!

Luin mielihyvin organisaatiokysymystä koskevan teesi-luonnoksenne. Minun nähdäkseni työ on erittäin onnistunut. Ehdottaisin vain kahta lisäystä:

1) neuvo — kaikkiin puolueisiin pitäisi muodostaa tarkastuskomissioita parhaista, koetelluista ja kokeneista työläisistä;

2) urkkijoista — erityinen pykälä illegaalista toimintaa koskevan kysymyksen yhteydessä. Sisältö suunnilleen seuraava: porvaristo tulee välttämättä lähettämään urkkijoita ja provokaattoreita illegaaliin järjestöihin. Sitä vastaan on käytävä hyvin huolellista ja sitkeää taistelua ja suositeltava taistelukeinona erikoisesti *legaalis*en ja illegaalisen toiminnan taitavaa yhdistelyä, kombinointia, pitkäaikaisen *legaali*-sen toiminnan *avulla* tapahtuvaa koetusta (kelpaako illegaaliseen toimintaan)³⁷³.

Kommunistisin terveisin

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Rauhan ja sosialismin ongelmia»
lehden 3. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

HUOMAUTUKSIA KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN
III KONGRESSIA VARTEN LAADITTUIHIN
TAKTIIKKAA KOSKEVIIN TEESILUONNOKSIIN

KIRJE G. I. ZINOVJEVILLE**

Asian ydin on siinä, että Levi on *poliittisessa* suhteessa hyvin monessa kohdassa *oikeassa*. Valitettavasti hän teki useita kurinrikkomuksia, joiden takia puolue erotti hänet.

Thalheimerin ja Béla Kunin teesit ovat pohjaltaan poliittisesti väärä. Korulauseita ja vasemmistolaisuusleikittelyä.

Radek horjuu ja on pilannut alkuperäisen luonnoksensa tekemällä useita myönnytyksiä »vasemmiston» tyhmyryydelle. Jo ensimmäinen hänen »myönnytyksensä» on erittäin luonteenomainen: teesiensä 1. §:ssä »Umgrenzung der Fragen»* hänellä oli aikaisemmin: »työväenluokan enemmistön valloittaminen (*kommunismmin periaatteiden kannalle*)» (huomata). Korjattu (verballhornt**): »työväenluokan yhteiskunnallisesti ratkaisevien osien valloittaminen.»

Helmi! Mitä suurinta typeryyttä on heikentää tässä, tällaisessa tekstiyhteydessä ajatusta, että »kommunismmin periaatteiden kannalle» on valloittettava nimenomaan *enemmistö* työväenluokasta.

Vallan valloittamiseksi tarvitaan *tietyissä oloissa* (m.m. silloin, kun työväenluokan *enemmistö* on jo valloitettu *kommunismmin periaatteiden kannalle*) työväenluokan yhteiskunnallisesti ratkaisevien osien enemmistön *isku* ratkaisevassa paikassa.

Kun muunnetaan, verballhornen tätä totuutta siten, että Kommunistisen Internationaalien yleisten tehtävien 1. §:ssä, jossa puhutaan työväenluokan valloittamisesta *kommunismmin periaatteiden kannalle, heikennetään* perusajatusta työväenluokan *enemmistön* valloittamisen välttämättömyydestä, niin se on klassillinen näyte Béla Kunin ja Thalheimerin ymmärtämättömyydestä (näyttää piru vieköön edustavalta, mutta on itse asiassa sellainen, että sietäisi antaa vitsaa) sekä... Radekin *kiireisestä myöntövyöydestä*.

Radekin teesit olivat kohtuuttoman pitkät, rungottomat, vailla poliittista keskipistettä. Ja Radek vesitti niitä *vieläkin* enemmän, pilasi ne tykkäänään.

* — »Kysymysten määrittely». *Toim.*

** — kuvitelluilla parannuksilla huononnettu. *Toim.*

Mitä pitäisi tehdä? En tiedä. On menetetty kovin paljon — aikaa sekä työtä.

Jollette halua avointa taistelua kongressissa, ehdotan seuraavaa:

1) jo tänään (koska Buharin uskottelee, että teidän on ratkaistava pääasiat tänään eikä myöhemmin; olisi parempi lykätä) hylätään selvällä äänestyksellä kokonaan Thalheimerin ja B. Kunin teesit pohjaltaan väärinä. Siitä tehdään merkintö. Pilaatte kaiken, ellette tee niin, vaan annatte tässä periksi.

2) otetaan pohjaksi Radekin ensimmäinen luonnos, mitä ei ole »parannet^u» korjauksilla, joista esitin yhden näytteen.

3) annetaan 1—3 henkilön tehtäväksi lyhentää tuota tekstiä ja korjata sitä niin, että se lakkaa (mikäli mahdollista!) olemasta rungoton ja asettaa todella etualalle keskeisimpinä ajatuksina selvästi, täsmällisesti, yksiselitteisesti seuraavaa:

Kommunistiset puolueet eivät ole vielä missään valloittaneet enemmistöä (työväenluokan): eivät organisatorisen ohjauksen kannalta eivätkä myöskään kommunistin periaatteiden kannalta. Tämä on kaiken perusta. *Rikollista kevytmielisyyttä* on »heikentää» tätä ainoan järkevän taktiikan perustaa.

Tästä seuraa: vallankumoukselliset purkaukset ovat silti hyvin pian mahdollisia, koska Euroopassa on runsaasti tulenarkaa ainesta; mahdollista on — poikkeustapauksessa — myös työväenluokan helppo voitto. Mutta typerää on perustaa nyt Kommunistisen Internationaaln taktiikka tämän mahdollisuuden varaan; typerää ja vahingollista on kirjoittaa ja ajatella, että propagandakausi on muka päättynyt ja toimintakausi alkanut.

Kommunistisen Internationaaln tulee perustaa taktiikkansa siihen, että suorittaa järkkymättömästi ja järjestelmällisesti työtä *työväenluokan enemmistön* kannatuksen saamiseksi, ennen kaikkea *vanhoissa ammattiliitoissa*. Silloin voitamme varmasti joka tilanteessa. Erittäin suotuisassa tilanteessa kykenee hupsukin »voittamaan» lyhyeksi aikaa.

Tästä seuraa: »avoimen kirjeen»³⁷⁵ taktiikka on välttämätön kaikkialla. Sanottakoon se suoraan, täsmällisesti, sel-

keästi, koska häilyntä »avoimen kirjeen» suhteen on perin vahingollista ja perin häpeällistä sekä **perin laajalti levinnyt-**tä. Mitäpä syntiä salata. Kaikki ne, jotka eivät ole ymmärtäneet tätä »avoimen kirjeen» taktiikan välttämättömyyttä, on viimeistään kuukauden kuluttua Kommunistisen Internationaalien III kongressin jälkeen *erotettava* Kommunistisesta Internationaalista. Huomaan selvästi erehtyneeni, kun äänestettiin KAPD:n³⁷⁶ ottamista jäseneksi, virhe pitää korjata mahdollisimman pian ja täydellisesti.

Sen sijaan että jaariteltaisiin kovin lavealti, kuten Radek, on mieluummin käännettävä »avoimen kirjeen» koko teksti (ja saksankielisenä: esitettävä koko teksti) ja selitettävä juurta jaksuen sen merkitystä sekä sitä itseään mallinäytteenä.

Tähän rajoittaisinkin taktiikkaa koskevan *yleisen* päätöslauselman.

Vain silloin tulee määrätyksi *sävy*. Keskeisin ajatus käy selväksi. Ei synny epämääräisyyttä. Kukaan ei voi tulkita teesejä mielensä mukaan (kuten Radekin teesejä).

Radekin alkuperäinen luonnos supistuisi silloin ainakin neljännekseen.

Olisi jo aika heretä kirjoittamasta ja äänestämästä *kirjaisia* teesien asemesta. Tällainen järjestelmä tekee yksityiset virheet väistämättömiksi, vaikka kaikki olisi keskuudessaamme kiistatonta. Mutta kun on rungottomuutta ja kiistanalaisuutta, saatamme tehdä *p a h o j a* virheitä ja tarvellä koko asian.

Ja sitten, jos teitä niin kovin haluttaa, voidaan panna lisäys: tällaisen taktiikan perusteella, m.m. esimerkkinä, ei periaatteena, vaan nimenomaan esimerkkinä lisäämme vielä sitä ja sitä.

Edelleen.

On tyhmää yhdistää Serratin ja Levin »oportunismia». Serrati on väärässä; missä suhteessa? Sanottakoon täsmällisesti ja selvästi, että *I t a l i a n* kysymyksessä eikä yleistä taktiikkaa koskevassa kysymyksessä. Siinä suhteessa, että hän erkani kommunisteista eikä erottanut reformisteja, Turatia ja kumpu. Niin kauan kuin ette ole sitä tehneet, te, italialaiset toverit, olette Kommunistisen Internationaalien *ulkopuolella*. Erotamme teidät³⁷⁷.

Ja italialaisille kommunisteille — mitä vakavin neuvo ja *vaatimus*: niin kauan kuin ette ole kyenneet sitkeästi, kärsi-

vällisesti, taitavasti valistamalla saamaan serratilaisten *työläisten* enemmistöä **v a k u u t t u m a a n** ja siirtymään puolelleen, älkää kukkoilko, älkääkä leikitelkö vasemmistolaisuudella. »Fall Levi»* ei koske yleistä taktiikkaa, vaan Märzaktion** arviointia, Saksan kysymystä. Brandler sanoo: oli defensiivi. Hallitus provosoi.

Olettakaamme, että se on totta, että asia oli niin.

Mikä johtopäätös siitä seuraa?

1) Se, että kaikki huudot offensiivista olivat erheellisiä ja typeriä, ja niitä oli äärettömän paljon;

2) että yleislakkoon kehottaminen oli taktiikkana *virheelistä*, koska hallitus *halusi* provosoimalla saada taisteluun kommunismin *pienen linnoituksen* (sen keskisen alueen, jossa kommunisteilla oli jo enemmistö).

3) Sellaisia virheitä täytyy vatedes välttää, sillä *Saksassa* on erikoinen tilanne, sen jälkeen kun oikeiston taitavin manööverein surmattiin kansalaissodassa 20 000 työläistä.

4) Satojen tuhansien työläisten (Brandler sanoo: *miljoonan*). Eiköhän valehtele? Eiköhän *intoile*? Miksi ei ole tietoja alueittain, kaupungeittain???) defensiivin nimittäminen »vallankaappausyritykseksi» ja vieläpä »bakunistiseksi vallankaappausyritykseksi» on pahempaa kuin virhe, se on vallankumouksellisen kurin rikkomista. Koska Levi lisäsi siihen: vielä niitä ja niitä rikkomuksia (lueteltava ne tarkkaan, erittäin varovasti), niin rangaistus oli ansaittu ja erottaminen rangaistuksena aiheellinen.

Pitää määrätä erottamisen *kesto aika*, vaikkapa puoli vuotta. Sitten *sallitaan* hänen pyrkiä takaisin puolueeseen, ja Kommunistinen Internationaali kehottaa ottamaan hänet takaisin, *jos* hän käyttäytyy tuona aikana lojaalisesti.

En ole vielä lukenut mitään muuta kuin Brandlerin kirjaisen, ja kirjoitan tätä vain Levin ja Brandlerin kirjasten perusteella. Brandler on todistanut — jos on todistanut — yhden asian: Märzaktion ei ollut »bakunistinen vallankaappausyritys» [moisesta *haukkumisesta* Levi täytyi erottaa], vaan vallankumouksellisten työläisten, satojen tuhansien sankarillista puolustautumista; mutta olipa se kuinka sankarillista tahansa, niin tuollaiseen taisteluun, kun siihen provosoi hallitus, joka on jo tapattanut provokaatioiden avulla tam-

* — »Levin tapaus». *Toim.*

** — maaliskuun liikkeen. *Toim.*

mikuusta 1919 lähtien 20 000 työläistä, *e i p i d ä v a s t a i s u u d e s s a* ryhtyä ennen kuin enemmistö osoittautuu olevan kommunistien puolella koko maassa eikä vain pienellä alueella.

((Heinäkuun päivät 1917 eivät olleet bakunistinen vallankaappausyritys. Moisesta arviosta me olisimme erottaneet puolueesta. Heinäkuun päivät olivat sankarillinen *hyökkäys*. Entä minkä johtopäätöksen me teimme: seuraavaa sankarillista hyökkäystä emme tee *ennenaikaisesti*. Ennenaikainen ryhtyminen yleiseen taisteluun — siinä Märzaktion olemus. Se ei ollut vallankaappausyritys, vaan *virhe*, jota lievensi satojen tuhansien defensiivien sankarillisuus.))

Šmeralista. Eikö edes 2—3 *asiakirjaa*?

Ei olisi pahitteeksi painattaa Kominternia varten vaikkapa 2 asiakirjaa (2—4 sivua) jokaisesta maasta.

Mitä tosiasioita on Šmeralista? Strasserista?

Ei pidä unohtaa erästä pääasiaa: Radekin ensimmäisistä teeseistä on poistettava ehdottomasti kaikki, mikä koskee »odottelupuoluetta», sen tuomitsemista. Kaikki pois.³⁷⁸

Mitä tulee Bulgariaan, Serbiaan (Jugoslaviaan?) ja Tshekkoslovakiaan, kysymys *n ä i s t ä* maista on asetettava konkreettisesti, erikseen, selvästi ja täsmällisesti.

Jollemme ole tästä yhtä mieltä, ehdotan kutsuttavaksi koolle Poliittisen toimikunnan.

10/VI 1921 *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
52. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

4

EHDOTUKSIA LUONNOKSEEN
»TAKTIKKAKYSYMYSTÄ KOSKEVAT TEESIT»

1) Šmeralin nimi ja koko kappaleen loppu pitäisi pyyhkiä pois;

2) Valiokunta (tai Executive*) pitäisi valtuuttaa laatimaan tshekkiläispuolueelle yksityiskohtainen *kirje*, jossa

* — Toimeenpanoelin. *Toim.*

arvosteltaisiin asiallisesti, tarkasti ja *lainauksin* sitä, mikä Šmeralin asenteessa on *väärää* ja minkä suhteen Reichenberger »*Vorwärtsin*»³⁷⁹ toimittajien pitäisi olla varovampia.

*Kirjoitettu heinäkuussa 1921,
viimeistään 9 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Rauhan ja sosialismin ongelmia»
lehden 2. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

5

PUHEET SAKSALAISEN, PUOLALAISEN,
TSHEKKOSLOVAKIALAISEN, UNKARILAISEN
JA ITALIALAISEN VALTUUSKUNNAN JÄSENTEN
NEUVOTTELUKOKOUKSESSA
HEINÄKUUN 11 pnä

1

Luin eilen »Pravdasta» muutamia uutisia, jotka saivat minut vakuuttumaan siitä, että hyökkäyksen hetki on mahdollisesti lähempänä kuin olemme luulleetkaan kongressissa, ja mistä nuoret toverit kävivät niin kiukkuisesti kimppuumme. Mutta noista uutisista sanon myöhemmin, nyt täytyy sanoa, että mitä lähempänä yleishyökkäys on, sitä »oportunistisemmin» meidän tulee toimia. Nyt te kaikki palaatte kotiin ja sanotte työläisille, että olemme tulleet järkevämmiksi kuin olimme III kongressin edellä. Teidän ei pidä ujostella, sanotte, että teimme virheitä ja nyt tahdomme toimia varovammin; siten saamme puolellemme joukkoja sosialidemokraattisesta sekä riippumattomasta sosialidemokraattisesta puolueesta, joukkoja, joita tapahtumien kulku sysää objektiivisesti meidän puolellemme, mutta jotka pelkäävät meitä. Haluan näyttää meidän esimerkillämme, että on toimittava varovammin.

Sodan alussa meillä bolshevikeilla oli vain yksi tunnus: kansalaissota ja lisäksi armoton. Leimasimme petturiksi jokaisen, joka ei kannattanut kansalaissotaa. Mutta palattuamme maaliskuussa 1917 Venäjälle muutamme kantamme kokonaan. Palattuamme Venäjälle ja keskusteltuamme talonpoikien sekä työläisten kanssa näimme, että he kaikki kannattavat isänmaan puolustusta, mutta tietysti aivan toisessa mielessä kuin menshevikit, emmekä voineet sanoa

näitä tavallisia työläisiä ja talonpoikia konniksi ja pettureiksi. Luonnehdimme tämän »rehelliseksi puolustuskanaksi». Aion yleensä kirjoittaa tästä laajan artikkelin ja julkaista kaiken aineiston. Huhtikuun 7 p:nä julkaisin teesit, joissa sanoin: varovaisuutta ja kärsivällisyyttä*. Alkuperäinen kantamme oli sodan alussa oikea, silloin oli tärkeää luoda varma, päättäväinen ydinjoukko. Myöhempi kantamme oli samoin oikea. Sen lähtökohtana oli se, että piti voittaa joukkojen kannatus. Jo silloin me vastustimme ajatusta, että väliaikainen hallitus olisi kukistettava heti. Kirjoitin: »Meidän on kukistettava hallitus, koska se on oligarkkinen eikä kansan hallitus, koska se ei voi antaa meille ei leipää eikä rauhaa. Mutta sitä ei voida kukistaa heti paikalla, koska se nojaa työläisten neuvostoihin ja nauttii toistaiseksi työläisten luottamusta. Me emme ole blanquilaisia, emme halua hallita työväenluokan vähemmistön kanssa enemmistöä vastaan.»** Kadetit ovat etevä poliitikkoja, he huomasivat heti ristiriidan entisen ja uuden kantamme välillä ja sanoivat meitä teeskentelijöiksi. Mutta koska he nimittelivät meitä samanaikaisesti vakoilijoiksi, pettureiksi, roistoiksi ja Saksan asiamiehiksi, ei ensiksi mainittu haukkumanimi tehnyt mitään vaikutusta. Huhtikuun 20 p:nä puhkesi ensimmäinen kriisi. Dardanelleja koskeva Miljukovin nootti paljasti hallituksen imperialistiseksi. Tämän jälkeen aseelliset sotamiesjoukot lähtivät liikkeelle hallitustaloa kohti ja kukistivat Miljukovin. Heidän etunenässään oli muuan Linde, puolueeseen kuulumaton. Tuo liike ei ollut puolueen järjestämä. Me luonnehdimme silloin tuota liikettä seuraavasti: se oli hiukan enemmän kuin aseellinen mielenosoitus ja hiukan vähemmän kuin aseellinen kapina. Huhtikuun 22 p:nä pitämässämme konferenssissa vasemmisto vaati pikaista hallituksen kukistamista. KK päinvastoin asettui vastustamaan kansalaissota-tunnusta, ja me kehoitimme kaikkia agitaattoreita maaseudulla kumoamaan hävyttömän valheen, että bolshevikit muka tahtovat kansalaissotaa. Huhtikuun 22 p:nä kirjoitin, että tunnus »alas väliaikainen hallitus» on virheellinen, sillä jos kansan enemmistö ei ole takanamme, tuo tunnus muodostuu joko korulauseeksi tai seikkailuksi***.

Emme kainostelleet sanoa vihollistemme kuullen vasem-

* Ks. Teokset. 24. osa, ss. 1—8. *Toim.*

** Sama, s. 22. *Toim.*

*** Ks. samaa, ss. 196—198. *Toim.*

mistolaisiamme »seikkailijoiksi». Menshevikit riemuitsivat siitä ja puhuivat meidän vararikostamme. Mutta me sanoimme, että jokainen yritys olla vähäisen, vaikka hitusenkin kauempana vasemmalla kuin KK on tyhmyyttä, ja se, joka asettuu kauemmas vasemmalle kuin KK, on jo menettänyt tavallisen terveen järjen. Emme anna säilyttää itseämme sillä, että vihollinen iloitsee erehdyksistämme.

Meidän ainoana strategianamme on nyt tulla voimakkaammiksi ja sen vuoksi viisaammiksi, järkevämmiksi, »oportunistisemmiksi», ja tämä meidän pitää sanoa kansanjoukoille. Mutta sen jälkeen kun olemme vallanneet joukot järkevyydellämme, me sovellamme sitten hyökkäystaktiikkaa ja nimenomaan sanan tarkimmassa mielessä.

Nyt kolmesta uutisesta:

1) Berliinin kunnallistyöläisten lakko. Kunnallistyöläiset ovat enimmäkseen vanhoillisia, enemmistö-sosialidemokraatteihin ja riippumattomaan sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluvia, hyvin toimeentulevia ihmisiä, mutta heidänkin on pakko lakkoilla³⁸⁰.

2) Tekstiilityöläisten lakko Lillessä³⁸¹.

3) Kolmas tosiasia on tärkein. Roomassa on pidetty joukkokokous fasistienvastaisen taistelun järjestämisen merkeissä. Kokoukseen osallistui 50 000 työläistä — kaikkien puolueiden edustajia — kommunisteja, sosialisteja sekä tasavaltalaisia. Sinne tuli 5000 sotilaspukuista sotaan osallistunutta, eikä yksikään fasisti rohjennut ilmaantua kadulle³⁸². Tämä todistaa, että Euroopassa on tulenarkaa ainesta enemmän kuin luulimmekaan. Lazzari kehui taktiikkaa koskevaa päätöslauselmaamme. Se on kongressimme suuri saavutus. Jos Lazzari hyväksyy päätöslauselmamme, niin tuhannet Lazzaria seuraavat työläiset tulevat varmasti meidän puolellemme eivätkä heidän johtajansa saa heitä pelotetuksi luotamme. »Il faut reculer, pour mieux sauter» (pitää peräntyä hypätäkseen paremmin). Ja tuo hyppäys on väistämätön, koska tilanne objektiivisesti käy sietämättömäksi.

Alamme siis soveltaa uutta taktiikkaamme. Ei pidä hermostua, emme voi myöhästyä, vaan pikemminkin saatamme aloittaa liian varhain, ja jos kysytte, jaksako Venäjä kestää niin kauan, vastaamme, että nyt käymme sotaa pikkuporvaristoa, talonpoikaistoa vastaan, taloudellista sotaa, joka on meille paljon vaarallisempi kuin edellinen sota. Mutta kuten Clausewitz on sanonut, vaara kuuluu sodan luontoon,

emmekä me ole olleet hetkeäkään loitolla vaarasta. Olen varma, että jos tulemme toimimaan varovasti, jos teemme myönnytyksiä ajoissa, voitamme tässäkin sodassa, vaikka se jatkuisi yli kolme vuotta.

Teen yhteenvedon:

1) Me kaikki sanomme yksimielisesti kaikkialla Euroopassa, että sovellamme uutta taktiikkaa, ja siten valloitamme joukot.

2) Hyökkäyksen koordinointi tärkeimmissä maissa: Saksassa, Tshekkoslovakiassa, Italiassa. Siinä tarvitaan valmistelua, alituista vuorovaikutusta. Eurooppa kantaa kohdussaan vallankumousta, mutta vallankumouksen kalenteria ei voida laatia ennalta. Me Venäjällä kestäimme kauemminkin kuin viisi vuotta. Ainoa oikeaa strategiaa on se, jonka olemme hyväksyneet. Olen varma, että valtaamme vallankumoukselle sellaiset asemat, joiden vastapainoksi Entente ei pysty asettamaan mitään, ja se on oleva voiton alkua maailman mitassa.

2

Šmeral tuntui olevan tyytyväinen puheeseeni, mutta tulkitsee sitä yksipuolisesti. Valiokunnassa sanoin, että löytääkseen oikean linjan Šmeralin pitää ottaa kolme askelta vasemmalle ja Kreibichin askel oikealle. Valitettavasti Šmeral ei sanonut mitään siitä, että hän ottaa nuo askelet. Hän ei sanonut mitään siitäkään, millaiseksi hän kuvittelee asiointilan. Vaikeuksista Šmeral toisti vain vanhaa eikä sanonut mitään uutta. Šmeral sanoi minun hälventäneen hänen levottomuutensa. Keväällä hän pelkäsi kommunistisen johdon vaativan häneltä ennenaikaista esiintymistä, mutta tapahtumat ovat hälventäneet tuon pelon. Meitä kuitenkin huolestuttaa nyt toinen seikka, nimittäin se, kehittykö tilanne Tshekkoslovakiassakin todella hyökkäyksen valmisteluun asti vai rajoitutaanko siellä pelkkään jaaritteluun vaikeuksista. Vasemmistolainen virhe on pelkkä virhe, se on pieni ja helposti korjattavissa. Mutta jos virhe koskee rohkeutta hyökätä, niin se ei ole suinkaan pieni virhe, vaan petos. Nämä virheet eivät ole verrattavissa toisiinsa. Se teoria, että me suoritamme vallankumouksen, mutta vasta sitten, kun toiset ovat lähteneet liikkeelle, on pohjaltaan väärä.

Tässä kongressissa suoritettua perääntymistä täytyy mielestäni verrata meidän toimintaamme Venäjällä 1917 ja siten osoittaa, että tämän perääntymisen tulee edistää hyökkäyksen valmistelua. Vastustajat sanovat, että me puhumme tänään toista kuin aikaisemmin. He eivät hyödy siitä paljoakaan, mutta työläisjoukot ymmärtävät meitä, kun sanomme niille, missä mielessä maaliskuun liikehtimistä voidaan pitää menestyksenä ja minkä vuoksi me arvostelemme sen virheitä ja sanomme, että vastedes meidän on valmistauduttava paremmin. Olen samaa mieltä Terracinin kanssa, kun hän sanoo, että Šmeralin ja Burianin tulkinnat ovat vääriä. Jos koordinointi ymmärretään siten, että meidän pitää odottaa, kunnes toinen, rikkaampi ja väkiluvultaan suurempi maa nousee ensin, niin se ei ole kommunistista tulkintaa, vaan suoranaista petkutusta. Koordinoinnin pitää olla sitä, että toverit muista maista tietäisivät, mitkä momentit ovat suurimerkityksisiä. Tärkein koordinoinnin tulkinta on seuraava: seurattakoon paremmin ja nopeammin hyviä esimerkkejä. *Rooman* työläisten esimerkki on hyvä.

*Julkaistu ensi kerran 1958:
ensimmäinen puhe täydellisesti,
toinen ja kolmas lyhennetty
pikakirjoitteen mukaan
«Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 5. n:ossa*

*Julkaistaan pikakirjoitteen mukaan
Käännös saksasta*

LISÄYKSIÄ EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KOLLEKTIIVISESTA PALKAN MAKSUSTA NEUVOSTOVIRASTOJEN TOIMIHENKILÖILLE³⁸³

»A» KOHTA

Viisihenkinen valiokunta velvoitetaan kokoamaan täydellisempää aineistoa, jotta voitaisiin ottaa huomioon Moskovan keskusvirastoissa nykyisin käytännössä olevat tosiasialliset luontoissuoritukset sekä tosiasiallisen rahapalkan suuruus, myös kaikki tähän palkkaan sisältyvät maksut, poikkeuksetta kaikki, m.m. kyytimaksut y.m.s.

»D» KOHTA

Niin työläisten kuin toimihenkilöidenkin kollektiivinen varustelu otetaan käytäntöön vain noudattaen seuraavia sääntöjä:

1) jokainen tuotantolaitos, jossa otetaan käytäntöön kollektiivinen varustelu, solmii hallituksen kanssa erityisen sopimuksen;

2) tämän sopimuksen mukaan tuotantolaitos (hallinnon tai varta vasten valittujen henkilöiden kautta) sitoutuu supistamaan jatkuvasti työläisten ja toimihenkilöiden lukua sekä kohottamaan normaalitasolle heidän työnsä tuottavuuden sekä työkurin. Neuvostovirkailijoiden kohdalta teollisuuslaitosta vastaa osasto tai alaosasto t.m.s.;

3) sopimuksen täyttämisen laiminlyönnistä rangaistaan jopa lopettamalla kaikkalainen varustelu.

Kirjoitettu kesäkuun 28 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE TUOTANTOLAITOSTEN PALKITSEMISESTA³⁸⁴

Ehdotan Poliittiselle toimikunnalle

Aina 10 000 kultaruplan suuruisia palkintoja muutamien tuotantolaitosten, osastojen, virastojen esimerkillisestä järjestämisestä liiketoiminnan pohjalle.

8. VII 1921.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MUISTIINPANOJA NÄLÄNHÄDÄN TORJUNTAKEINOISTA JA TALOUDELLISEN TYÖN TEHOSTAMISESTA³⁸⁵

Jos seutu, jota on kohdannut kato ja nälänhätä, käsittää 25 miljoonan ihmisen asuma-alueen, niin eikö pitäisi useiden peräti vallankumouksellisten toimenpiteiden avulla ottaa nimenomaan *tältä* seudulta armeijaan nuorisoa, noin 500 000 pistintä? (ja ehkä jopa miljoona?)

Tarkoitus: autetaan väestöä jossain määrin, sillä siten ruokimme osan nälkäisistä ja ehkäpä kotiin saapuvilla leipä-

lähetyksillä autamme jossain määrin muitakin nälkää kärsiviä. Tämä ensiksi. Ja toiseksi: sijoitetaan nämä $\frac{1}{2}$ miljoonaa Ukrainaan auttamaan elintarvikehankintojen tehostamista, koska he ovat siitä erikoisen kiinnostuneita tajuten ja tuntien erittäin selvästi, että Ukrainan rikkaiden talonpoikien mässäily on vääryyttä.

Sadon suuruus Ukrainassa on määritelty (Rakovski) noin 550—650 miljoonaksi puudaksi. Kun vähennämme 150 miljoonaa puuta siemeneksi ja 300 ($15 \times 20 = 300$) perheiden ja karjan elatukseen, saamme jäännökseksi ($550 - 450 = 100$; $650 - 450 = 200$) keskimäärin noin 150 miljoonaa puuta. Jos Ukrainaan sijoitetaan armeija nälkää kärsivistä kuvernementeista, tuo jäännös voidaan koota (veroina + tavaravaihdolla + erityisillä pakko-otoilla rikkailta nälkäisten avuksi) *täydellisesti*.

Nälkää kärsivissä kuvernementeissa on tehostettava heti raaka-aineiden (vuotien, kavioiden, sarvien, harjaksien j.n.e. y.m.s.) hankintatoimia ottaen m.m. säännöksi, ettei anneta puutaakaan avustusta, ei siemeneksi eikä ravinnoksi, saamatta maksuksi jonkinlaisia raaka-aineita tai tuulenskaadoista sahattuja halkoja t.m.s.*

Eiköhän Pietarissa, Moskovassa, Ivanovo-Voznesenskissa ja muutamissa kummankin pääkaupungin lähistössä olevissa tärkeimmissä teollisuuskeskuksissa voitaisi kuvernementtien, ujestien ja piirien talousneuvostojen toiminnan vilkastuttamiseksi nimittää näihin talousneuvostoihin keskusvirastojen 2—4 vastuunalaista työntekijää? Nämä ryhmät, kussakin sanokaamme 4 henkilöä, voisivat päästä keskenään yhteisymmärrykseen, koska ne muodostettaisiin joko saman keskusviraston työntekijöistä tai toisensa hyvin tuntevista henkilöistä, ja työskennellä säännöllisesti kyseisissä talousneuvostoissa, sanokaamme tunnin päivässä jokainen, 3—4 tuntia päivässä kaikki yhteensä?

Muiden kuin talouselämää johtavien kansankomissariaattien työntekijöitä voitaisiin siirtää joko kokonaan tai osittaisesti työhön talousalalle seuraavalla tavalla: siirrettävät antavat $\frac{3}{4}$ — $\frac{9}{10}$ tehtävistään omassa kansankomissariaatissa toisarvoisten apulaisten suoritettavaksi ja itse vain valvovat heitä.

Moskovassa (ja sittemmin muillakin seuduilla) *kaikki vas-*

* Käsikirjoituksen tämän kappaleen yli Lenin on vetänyt viivan. *Toim.*

tuunalaiset puolueytyöntekijät on mobilisoitava työhön *ta-
lousalalle* seuraavasti:

kukin *ei*-talouselämää johtavan kansankomissariaatin vastuunalainen puolueytyöntekijä ottaa suoritettavakseen paikallisia, *välittömiä taloudellisia* tehtäviä ja menee sitä varten jäseneksi johonkin tehdaskomiteaan (tai talo-
taikka korttelikomiteaan) — *ei* sitä *ylempään* järjestöön (osallistuakseen välittömästi työhön) — ja sitoutuu käyttämään tähän työhön vähintään kaksi tuntia joka päivä. Ensi tilalle asetettakoon elintarvikkeiden jakelua, kyseisen talousalan kohentamista ja polttoaineiden hankintaa koskeva toiminta.

Tärkeää on määritellä tarkasti *jokaisen* työntekijän tehtävä.

Eiköhän pitäisi suorittaa Moskovassa (ja kenties Pietarisakin?) vastuunalaisten puolueytyöntekijäin rekisteröinnin ohella samanaikaisesti, 1. VII 1921 VKP:n kaikkien jäsenten rekisteröinti? Siinä on käytettävä hyväksi kuvernementin tilastotoimistoa. On saatava tarkat tiedot puolueesta*.

*Kirjoitettu heinäkuussa 1921,
viimeistään 9 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON TAVARANVAIHDON JÄRJESTELYSTÄ³⁸⁶

1) Seuraava selostus määrätään pidettäväksi kuukauden kuluttua.

2) *Tilastollisen Keskushallinnon* valtuutetun kautta tarkastetaan kausi-ilmoitusten kaava ja se, onko kaava lähetetty asianmukaisessa järjestyksessä paikallisjärjestöille sekä ovatko paikallisjärjestöt täyttäneet oikein velvollisuutensa ilmoitusten laadinnassa.

Määräaika 1 viikko.

3) Kulutusosuuskuntien Keskusliitto veloitetaan esittämään KKN:lle anarkistisen tavaravaihdon tarmokkaampaa vastustamista tarkoittavia päätösehdotuksia.

* Käsikirjoituksen tämän kappaleen yli Lenin on vetänyt viivan. *Toim.*

Määräaika 1 viikko.

4) Vastikkeisiin nähden annetaan Kulutusosuuskuntien Keskusliitolle ja sen paikalliselimille aina maaseudun tavarantavaihtopaikkoja myöten oikeus hoitaa asioita hyvin vapaasti ja myöntää järjestelmällisesti korkeita palkintoja nopeasta ja suurimittaisesta tavarantavaihdosta.

Esitettävä Pienelle Kansankomissaarien Neuvostolle viikon kuluessa.

Kirjoitettu heinäkuun 15 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KESKUSKOMITEALLE³⁸⁷

Ehdotan:

1) kysymys on ratkaistava väliaikaisesti (jo tänään, 28/VII) Siperian toimikunnan hyväksi;

2) on annettava Siperian toimikunnalle muistutus ilmeisestä puoluevelvollisuuden rikkomisesta, mikä ilmeni siinä, että Siperian toimikunta ei lähettänyt samalla kummankaan muun virtauksen tekemien ehdotusten tekstiä. Siperian toimikunta oli velvollinen vaatimaan virallisesti ja ajoissa molemmilta muilta virtauksilta niiden ehdotusten tekstin KK:ta varten;

3) pyydetävä Omskista lennättimitse molempien virtausten edustajilta niiden ehdotukset lyhyesti muotoiltuina;

4) lykättävä puoluekonferenssi elokuun 15 päivään;

5) yritettävä löytää KK:n jäsen, joka lähetettäisiin 15/8 alkavaan konferenssiin.

28/7.

Kirjoitettu heinäkuun 28 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoituksen mukaan*

KULKULAITOKSEN TILAA KOSKEVIIN F. E. DZERZHINSKIN JOHTOPÄÄTÖKSIIN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA³⁸⁸

§ 1. Kiinnitettävä enemmän huomiota keinojen etsintään j.n.e.

2—4 Organisaatiotoimikunnan on tov. Rudzutakin osanotolla käsiteltävä kysymykset mitä kiireimmin.

- 5 — Kehitettävä ja pantava toimeen neuvostojen kautta.
 6 — Kulkulaitoksen parantamista sekä puoluekoneiston ja rautatielaitoksen välisen yhteyden tehostamista tarkoittavat toimenpiteet.

Kirjoitettu elokuun 8 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
 XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
 käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE G. J. ZINOVJEVILLE JA TEHTÄVÄ SIHTEERILLE

Kirjoitettava 6 jäljen-
 nöstä ja lähetettävä

- | | |
|---|--|
| { | 1) Radekille
2) minulle
3) Trotskille
4) Kameneville
5) Stalinille
6) varalle |
|---|--|

Tov. Zinovjeville

13/VIII — 1921.

Venäjällä ei nähtävästi voida järjestää kunnollista toimistoa, joka kokoaisi ja valikoisi säännöllisesti tietoja kansainvälisestä työväenliikkeestä. Meillä ei ole sitä varten työntekijöitä eikä kirjastoja y.m.s.

Ehdotan, että sellainen toimisto perustetaan Saksaan. Palkattakoon yksi johtaja (toimintaan kykenemättömistä kommunisteista tai vielä mieluummin *ei* kommunisteista) ynnä 2 apulaista (+2—3 konekirjoittajaa).

Tarkoitukseen myönnettäköön tietty summa joka kuukau-
 deksi. Se pitäisi koettaa järjestää *l e g a a l i s e k s i*, sano-
 kaamme jonkinlaiseksi Zeitungkorrespondenz toimistoksi,
 joka hankkii artikkeleja ja aineistoa sanomalehtien toimi-
 tuksille.

Kolme saksalaista (englannin, ranskan, italian ja tshekin kieltä taitavia — aluksi riittää) voidaan tietysti löytää. Muis-
 taakseni Radekilla oli joku tiedossakin.

Tämä toimisto, jos onnistumme löytämään toimeliaita työntekijöitä ja tekemään heidän kanssaan sopimuksen (sivistyneet työntekijät kärsivät Saksassa puutetta, joten voisimme saada yritykseemme hyviä voimia), tekisi meitä varten järjestelmällisesti tieteellistä työtä *k o k o a m a l l a* kirjalli-

suus- ja erityisesti sanomalehtiaineistoa ja *muokkaa-malla* sitä kahden perus- ja pääkysymyksen alalla:

A) *kansainvälinen imperialismi*;

B) *kansainvälinen työväenliike*.

Toimiston työntekijöiksi (ja kirjallisuuskonsulenteiksi) löytäisimme (Radekin kanssa ja Radekin avulla) luultavasti pari, kolme kymmentä kommunistia, jotka tekevät lehtityötä maailman kaikissa maissa.

Toimisto työskentelisi etupäässä saksan kielellä (nykyisin se on Euroopan mantereella epäilemättä kansainvälinen kieli); ja heti ensi tilaisuudessa täydentäisimme sen julkaisutoimintaa ranskan- ja englanninkielisillä käännöksillä. Venäjämäinen olisi heti helposti järjestettävissä: antaisimme sen ilman muuta valtiollista tietä parin, kolmen porvarillisen professorin tehtäväksi, ettei tarvitsisi panna kommunistisia voimia puhtaasti toimeenpanoluontoiseen työhön.

Kummankin mainitun kysymyksen osalta (A ja B) toimiston pitäisi seurata järjestelmällisesti kaikkea kansainvälistä kirjallisuutta ja varsinkin sanomalehtiä sekä laatia *arvokkaiden kirjojen ja lehtiartikkelien luettelot* kysymyksittäin.

Tässä olisi tärkeintä näiden kysymysten oikea yksityiskohdistaaminen ja ryhmittely; — näistä kysymyksistä on laadittava *järkiperäinen* ja aikanaan, ajankohdan vaatimusten mukaisesti täydennettävä *luettelo* sekä ryhmiteltävä ne.

Sitten — kirjoista ja hyvin harvoista, vain erittäin tärkeistä (yksi 100:sta tai kenties yksi 500:sta) lehtikirjoituksista — olisi laadittava enintään 3—10 riviä käsittävä lausunto, jotta voitaisiin nähdä heti, mitä kyseisestä kirjasta tai artikkelista on löydettävissä eli mitä se sisältää.

Kirjallisuuskonsulentit voisivat laatia näitä lausuntoja (oikeamminkin: ei lausuntoja, vaan sisältöä koskevia viitteitä) helposti, jos saksalainen keskus järjestää asian ja maksaa kirjailijoille.

Edelleen toimiston pitäisi valmistaa *tiivistelmiä tärkeimmistä lehtitiedoista ja lehtileikekokoelmia* (alusssa vaikkapa 3—4 kappaletta: yksi paikalla käytettäväksi, toinen Moskovaan, kolmas varalle).

Me laatisimme (Radekin ja hänen johtamiensa *konsulenttien* auttamina) luettelon aiheista, esimerkiksi:

- — vivahteet ja kiistakysymykset kommunismissa;
 — — » » kommunismin *liepeillä*
 (II^{1/2}* ja anarkistit);
 — — » » sama ammattiyhdis-
 tysliikkeessä;
 — — vaalit ja tilastoa niistä (tai niiden tulokset) työväen-
 liikkeen suuntausten voimakkuuden vertailua varten;
 — — huomattavimpien lakkojen ja »tapausten» (mielenosoit-
 tusten, »aktioiden», liikehtimisten y.m.s.) historia j.n.e.

Oikein järjestettynä tämä toimisto voisi luullakseni tuottaa jonkin verran tuloja, koska tunnetut sanomalehdet ja kirjastot ostaisivat sen tiedonantolehtiä tärkeänä informaatioaineistona.

Mutta nämä tulot kattaisivat tietysti parhaassa tapauksessa vain pienen osan menoista. Me voimme ja meidän täytyy ottaa maksaaksemme kustannukset. Meillä koko aineisto tulee palvelemaan suoranaisesti kansanvalistusta ja agitaatio- ja propagandatyön järjestelyä.

Tällainen toimisto voidaan ja täytyy perustaa. Siitä voi olla suurta hyötyä. Ilman sitä meillä ei ole silmiä, ei korvia eikä käsiä osallistuaksemme kansainväliseen liikkeeseen — ja me osallistumme siihen satunnaisesti ja olemme (informaation kohdalta) *riippuvaisia* siitä, kuka on lähempänä, kuka on ulottuvillamme, kuka on sattunut lukemaan, sattunut tulemaan, kertonut sattumalta j.n.e.

Ehdotan, että Poliittinen toimikunta käsittelee tämän suunnitelman ja asettaa pienen komission *ennalta* valmistelemaan sitä alustavasti, sanokaamme

Radekin
 Trotskin
 + ?

Alussa lienee parasta nimittää vain kaksi. He *pyytävä t mukaan* työhön sekä Steklovin että Béla Kunin (ja monia muita), *kutsuvat* Moskovaan *toimiston johtajan* virkaan aiotun ehdokkaan ja suunnittelevat sitten *menoarvion* ja esittävät Poliittiselle toimikunnalle koko suunnitelman *valmisteltuna* ³⁸⁹.

16/VIII.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1965
 V. I. Leninin Teosten
 5. painoksen 53. osassa

Julkaistaan
 käsikirjoituksen mukaan

* Tarkoitetaan keskustalaista II^{1/2}, Internationaalia. *Toim.*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI ULKOMAANKAUPAN KANSANKOMISSARIAATIN TARKASTUKSESTA³⁹⁰

Ehdotan Poliittisen toimikunnan päätökseksi seuraavaa:

- 1) Selostus tehdään.
- 2) Selostajaksi määrätään Unschlicht.
- 3) Selostus tehdään niin, että sen *johtopäätöksenä* ovat Poliittisen toimikunnan päätökset selostuksen yhteenvedoista.
- 4) Salainen osa erotetaan salaisessa istunnossa tehtävään selostukseen.

23/VIII. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 23 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE UNGERNIN PANEMISESTA SYYTTEESEEN³⁹¹

Kehotan kiinnittämään tähän juttuun enemmän huomiota, tarkastamaan syytöksen perusteellisuuden, ja jos todisteet pitävät täysin paikkansa, mitä ei voitane epäillä, järjestämään julkisen oikeudenkäynnin, suorittamaan sen mahdollisimman nopeasti ja ampumaan hänet.

*Saneltu puhelimitse
elokuun 26 pnä 1921*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitustekstin mukaan*

KIRJELAPPU J. S. VARGALLE JA TEESIT KANSAINVÄLISTÄ TYÖVÄENLIKETTÄ TUTKIVAN INFORMAATIOINSTITUUTIN PERUSTAMISESTA

Hyvä toveri Varga! Tähän on liitetty huomautukseni. Jos katsotte tarpeelliseksi, voimme vielä keskustella puhelimitse.

Terveisin! *Lenin*
31/8

Korjaus- eli teesiehdotuksia

tov. J. Vargan laatimaan
Informaatioinstituutin perustamissuunnitelmaan

1. Instituutin ehdoton ja täydellinen legaalisuus Berliinin tai Wienin oloja ja koko Länsi-Eurooppaa, Englantia sekä Amerikkaa silmälläpitäen.

2. Instituutin sijaitsemispaikka — Berliini tai Wien tahi Kööpenhamina taikka Kristiania.

3. Taloudellisille ja sosiaalisille kysymyksille ei pidä omistaa enempää kuin 20% työajasta ja Instituutin julkaisuista (20% molemmille yhteensä). 80% poliittisille kysymyksille.

4. Mitä tulee poliittiseen osaan, niin Instituutin tehtävänä on vain koota objektiivisia tietoja niistä kysymyksistä, jotka ovat legaalisia ja joista voidaan keskustella avoimesti.

5. Instituutin täytyy olla aivan riippumaton eri kommunistipuolueista.

6. Instituutin virallisen nimen tulee olla likipitään tällainen: Yhteiskunnallisen liikkeen muotoja tutkiva laitos.

7. Periaatteelliset ohjeet annetaan Instituutin johtajalle (tai johtajille, enintään kolmelle).

8. Johtajan on laadittava yksityiskohtainen, täysin legaalinen ohjesääntö suullisesti annettujen periaatteellisten ohjeiden perusteella ja esitettävä se täällä, Moskovassa, *Kominternin Toimeenpanevalle komitealle* lopullisesti vahvistettavaksi.

9. Selostukset esitetään kerran tai kahdesti viikossa. Taloudelliset ja sosiaaliset liitteet joka kuukausi tai kerran kolmessa kuukaudessa.

10. Instituutti ei saa olla toimiessaan missään yhteydessä Venäjän lähetystöihin.

11. Instituutin pitää aloittaa vähästä. Saksankielisiä maita, Skandinaviaa ja slaavilaisia maita varten — vain saksan kieli.

Toiminta ulotetaan anglosaksisiin ja romanisiin maihin vain kunkin sellaisen valtioryhmän edustajan kanssa solmittujen erikoissopimusten perusteella. Sopimukset tehdään vain täällä Moskovassa.

12. Instituutin selostuksista eli pikemminkin julkaisuista eli kirjelähetyksistä maksavat tilaajat (sanomalehdet, kirjastot y.m.).

Periaatteena tulee pitää seuraavaa: Instituutti järjestetään ja sen on suoritettava työnsä siten, että *joka* aatesuunnan

kaikkien työväenlehtien olisi *pakko* tilata Instituutin julkaisut ja maksaa niistä. Jollei niin tapahdu, niin se todistaa, ettei Instituutti ole minkään arvoinen.

13. Ohjesääntöjen alustavaksi hahmotelmaksi otettakoon тов. Vargan luonnos³⁹². Tähän luonnokseen on tehtävä m.m. kaksi peruskorjausta: 1) 3. § — *ylös*; 2) poliittista osaa kehiteltävä paljon yksityiskohtaisemmin.

Muutamia huomautuksia tästä 2. kohdasta:

(Liite B.) 3. ja 4. §: Kirjeet tehtaista?

+ työläisten omat rahankeräykset?

+ erikoisesti ja erityisen yksityiskohtaisesti pitäisi kehitellä *ammattiyhdistysliikkeen* kysymyksiä poliittiselta näkökannalta. Ammattiliittojen valloittaminen on tärkeimpiä poliittisia kysymyksiä.

+ työväen osuuskunnat: *sama* (II osa, b).

+ kaikki poliittiset *välimuodot* (kuten työläis- ja farmaripuolue Yhdysvalloissa) ovat *erittäin* tärkeitä.

+ Lentolehtiset? Jakelu? Levitys?

+ suhtautuminen vuosien 1914—1918 sotaan? *Tuiki tärkeää*.

II osa, a § »vallankumoukselliset» (??) työväenpuolueet kuten SKTP.

Nimi on väärä. Ne *eivät* ole vallankumouksellisia. Olisi pitänyt sanoa: puolianarkistiset, anarkismia suosivat eli anarkismin liepeillä olevat.

Pitää lisätä: anarkismin kahtia jakautuminen koko maailmassa patriotismia ja internationalismia koskevissa kysymyksissä; neuvostojärjestelmän *puolesta*, neuvostojärjestelmää *vastaan*.

(b §). 2. ja 2^{1/2}. Internationaalien puolueet — *paljon yksityiskohtaisemmin*.

+ suhtautuminen *omiin* siirtomaihin — ja *imperialismiin käytännöllisessä* politiikassa — *paljon, paljon yksityiskohtaisemmin*.

+ kaikki pasifistiset ja pikkuporvarilliset demokraattiset ryhmät ja virtaukset — *paljon yksityiskohtaisemmin*.

Y. m. s.

31/8 1921. Lenin

J. S. VARGALLE

Hyvä toveri Vargal!

Kysymys (informoidaanko *Kominternin Toimeenpanevaa Komiteaa* *v a i* työväenlehdistöä *v a i* molempia?) on mielestäni asetettu väärin.

Tarvitsemme *täydellistä* ja *totuudenmukaista* informaatiota. Ja totuus ei saa riippua siitä, ketä se on tarkoitettu palvelemaan.

Voidaan hyväksyä vain jako: *illegaalinen* (vain *Kominternin TpK:ta* varten) ja *legaalinen* (kaikkia varten) informaatio.

Edellistä jo on; sen täytyy tapahtua *erikseen*; sitä on parannettava.

Toinen vaatii ollakseen kunnollista, että *tosiasia in valinta* järjestetään kunnolla ilmoittamatta, että »me» olemme kommunisteja.

Jos *tosiasia in valinta* tulee olemaan täydellistä, tarkkaa ja kunnollista, silloin keltainenkin työväenlehdistö (varsinkin paikalliset ja ammattiliittojen lehdet) välttämättä *ostaa* aineistomme ja maksaa siitä. Jollei niin tapahdu, niin se todistaa sitä, että teemme legaalista työtä *huonosti*.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

1/IX 1921.

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖS EUROOPAN TYÖLÄISTEN TEKEMIEN LAHJOITUSTEN LUETTELOINNIN JÄRJESTÄMISESTÄ³⁹³

SYYSKUUN 2 pnä 1921

a) Toimeenpanevan komitean venäläiset jäsenet valtuutetaan asettamaan Kominternissa kysymys tarkan tilastoinnin järjestämisestä niiden lahjoitusten suhteen, joita Euroopan työläiset tekevät Venäjän nälkää kärsivien auttamiseksi, ja näitä lahjoituksia koskevien tiedotusten vakituisesta julkaisemisesta.

b) KK kiinnittää erityistä huomiota siihen, että Euroopan työväen keskuudessa tehostettaisiin agitaatiota yhden päivän palkan lahjoittamisen puolesta, mikä on tarkoituksenmukaisimpia nälkää kärsivien auttamismuotoja.

c) Kominternin venäläisiä jäseniä kehoitetaan esittämään kahden viikon kuluttua Poliittiselle toimikunnalle selostus tämän propagandatyön kulusta.

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

**KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE
JA EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI NOULENSILLE
LÄHETETTÄVÄSTÄ NOOTISTA**

Tov. Molotov!

Noulens on hävyttömän julkea. Tämän kirjelapun toisella puolella on päätösehdotukseni. Jollemme pääse yksimielisyyteen, vaadin että koko Poliittinen toimikunta kutsutaan koolle huomenna; saavun silloin. Tässä ei saa antaa perään.

4/IX.

Lenin

Ehdotan seuraavaa
Poliittisen toimikunnan päätöksen tekstiä:

»Tshitsherinin tehtäväksi annetaan laatia Noulensille mitä jyrkkäsanaisin, torjuva, porvaristoa ja imperialismia vastaan tähdätyn julistuksen tapainen vastausnootti, jossa korostetaan erikoisesti itse Noulensin vastavallankumouksellista osuutta, osoitetaan erityisesti, kuinka pilkkaava ja julkea oli luonteeltaan ehdotus asiantuntijakomissioksi sanotun urkikijakomission lähettämisestä ennen mitään sopimuksen solmintaa, ivataan erityisesti sitä ajatusta, että 4. IX olisi lähetettävä komissiolle tiedot syyskylvöistä, jotka olemme jo itse tehneet ajoissa, ivataan erikoisesti 7 pykälää ja ilmoitetaan, että aiomme olla tekemisissä joko vain Saksan tapaisen hallitusten kanssa tahi tarkkojen ennakkosopimusten perusteella emmekä tietenkään Noulensin tyyppisten ihmisten kanssa. Erikoisesti on korostettava, ettemme voi hetkeäkään

uskoa herrojen Noulensien auttamishaluun, *koska he suhtautuvat asiaan sillä tavalla.*»³⁹⁴

Kirjoitettu syyskuun 4 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**LISÄYS EHDOTUKSEEN VKP(b):n KK:n
POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
ELINTARVIKEKOMISSARIAATILLE ANNETTAVISTA.
OHJEISTA**³⁹⁵

Lisättävä:

- (1) ruokittavien (valtiolta leipää saavien) tuotantolaitosten lukumäärän supistaminen;
- (2) leivän jakelua ei saa lisätä ilman KK:n erikoislupaa.

Kirjoitettu syyskuun 5 tai 6 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
KULTAVARANNON KÄYTÖSTÄ**³⁹⁶

Ehdotan Poliittisen toimikunnan päätökseksi seuraavaa: YTpKK:n Puhemiehistö veloitetaan:

- 1) Kumoamaan KKN:n päätös 5¹/₄ miljoonan myöntämisestä Armstrongin toiminimen tilauksiin.
- 2) Keskeyttämään 10,9 miljoonan arvoisen nestesäiliötilauksen täyttämisen ja antamaan Kurskin tehtäväksi tarkastaa viikon kuluessa tämä varojen käyttö siltä kannalta, vastaako se kaikkia aikaisempia kultavarantoa koskevia Poliittisen toimikunnan päätöksiä.
- 3) Antamaan Kurskin tehtäväksi suorittaa samanlainen tarkastus kaikkiin kultavarannosta myönnettyihin määrärahoihin nähden alkaen elokuusta 1921.

4) Antamaan Alskin tehtäväksi laatia oikea kaava kulta-varannon käyttöä osoittavaa erityistä kirjanpitoa sekä kunkin menoerän erityistä tarkastusta varten Poliittisen toimikunnan päätöksen mukaisesti (yhdessä Molotovin kanssa).

5) Antamaan henkilökohtaisesti Kurskin tehtäväksi ottaa asiakirjoista selville, onko alettu täyttää maksumääräystä Armstrongin tilauksista, ja jos on alettu, niin millainen juridinen tilanne aiheutuu KKN:n päätöksen kumoamisesta ja täytön keskeyttämisestä.

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 7 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitustekstin mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI MOSKOVAN
VARASTOISSA OLEVIENTEN KIRJOJEN
VAPAASTA MYYNNISTÄ³⁹⁷**

1) Moskovassa varastoissa olevien kirjojen luettelointi annetaan Moskovan edustajien neuvoston ja Poliittisen Valistustyön Pääkomitean yhteiseksi tehtäväksi;

2) Poliittisen Valistustyön Pääkomitea saa ottaa Moskovan varastoista ne kirjat, joita kirjastot tarvitsevat, pitäen silmällä sitä, että näitä kirjoja jaettaessa otetaan täydelleen huomioon Moskovan edut; jotta nämä edut tulisivat otetuksi huomioon, Poliittisen Valistustyön Pääkomitean on annettava Moskovan kuvernementin politvalistustyön komitealle mahdollisuus saada selvyys asiasta ja 3 päivän kuluessa hakea muutosta pääkomitean päätöksiin.

3) Moskovassa vapaaseen myyntiin päästettävien kirjojen joukosta on poistettava pornografiset ja hengelliset kirjat ja luovutettava nämä *Paperiteollisuuden päähallinnolle* raaka-aineeksi.

4) Ulkomaisia kirjoja on sallittava myydä vapaasti.

Kirjoitettu syyskuun 13 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI³⁹⁸

Tov. Bogdanov velvoitetaan viipymättä muodostamaan valtion trusti Ridderin ja Ekibastuzin tehtaista ja kaivoksista sekä kaikista laitoksista, jotka ovat taloudellisesti sidotut niihin, pitämällä periaatteena maksimaalista rahallista ja taloudellista itsenäisyyttä, riippumattomuutta paikallisista, siperialaisista, kirgiisiläisistä y.m. viranomaisista ja välitöntä alistamista KKTN:lle.

Kirjoitettu syyskuun 14 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE EHDOTUKSEN TEKEMISESTÄ VKP(b):n KK:lle

Tov. Molotov!

Olen kuullut joka taholta, että suosituksia (puolueen puhdistusasiassa³⁹⁹) jaellaan oikealle ja vasemmalle kohteliaisuudesta.

Kehotan julkaisemaan KK:n kiertokirjeen (sopien asiasta Keskuskontrollikomission ja Tarkastuslautakunnan kanssa ja niiden allekirjoittamana):

»Suosituksia saavat antaa vain ne, jotka ovat henkilökohtaisesti vähintään vuoden seuranneet suositeltavan työtä toimiessaan yhdessä hänen kanssaan jossakin puoluejärjestössä.»⁴⁰⁰

15/IX.

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 15 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1939
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehdessä 1. n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE V. V. KUIBYSHEVILLE JA AMERIKASTA VENÄJÄLLE MATKUSTAVIEN TYÖLÄISTEN SITOUKSEN LUONNOS⁴⁰¹

Tov. Kuibyshev!

Lähetän Teille luonnoksen sitä kirjallista sitoumusta varten, joka on saatava (*s i i n ä t a p a u k s e s s a*), että sopi-

mus allekirjoitetaan) Rutgersilta ja *k o k o* hänen väeltään, jokainen työläinen mukaan luettuna.

Mikäli hyväksytte, ehdottakaa heille.

Löytäkää (kaikkia neuvotteluja varten) luotettava *t u l k k i*, joka taitaa *h y v i n m o l e m p i a* kieliä.

Tarvitaan sopimus ja erittäin tarkka.

Sen laatimista varten tarvitaan *o m a l a k i m i e s* (kommunisti).

Nimeksi sopisi mielestäni sopimus erinäisten tehtaiden *y. m. s. l u o v u t t a m i s e s t a h a l l i n t a a n*.

Teknisten asiantuntijain lausunnon pitää olla *S t j u n k e l i n* ja lisäksi muutamien muiden *p ä t e v i e n* asiantuntijain allekirjoittama.

Kommunistisin terveisin

Lenin

Suostuvatko tuotantolaitoksen johtajat ja järjestäjät itse allekirjoittamaan ja saamaan kaikki Amerikasta Venäjälle matkustavat allekirjoittamaan seuraavan sitoumuksen:

1. Sitoudumme järjestämään asian ja vastaamme *k o l l e k t i i v i s e s t i* siitä, että Venäjälle *m a t k u s t a a* vain sellaisia henkilöitä, jotka kykenevät ja ovat tietoisesti valmiit niihin moniin raskaisiin kieltämyksiin, joita liittyy väistämättömästi teollisuuden jälleenrakentamiseen varsin takapajuisesa ja tavattomasti köyhdytetyssä maassa.

2. Venäjälle matkustavat sitoutuvat tekemään työtä mahdollisimman ponnekkaasti ja kohottaen työn tuottavuuden ja kurinalaisuuden kapitalistista normia korkeammalle, koska muuten Venäjä ei pysty menemään edelle kapitalismista eikä edes saavuttamaan sitä.

3. Sitoudumme antamaan poikkeuksetta kaikki selkkaukset, olivatpa ne minkä luontoisia tahansa, Venäjän ylimmän neuvostovallan ratkaistavaksi ja noudattamaan tunnollisesti sen kaikkia päätöksiä.

4. Sitoudumme muistamaan yrityksemme ympärillä olevien nälkäisten ja vaivaantuneiden venäläisten työläisten ja talonpoikien äärimmäisen hermostuneisuuden ja auttamaan heitä kaikin tavoin, saadaksemme aikaan ystävälliset suhteet, voittaaksemme epäluottamuksen ja kateuden.

Kirjoitettu syyskuun 22 p n ä 1921

Julkaistu ensi kerran tammikuun 20 p n ä 1929 »Torgovo-Promyshlennaja Gazetan» 17. n:ossa

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI KAUKOIDÄN
TASAVALTAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ**

Ehdotan, että yhdytään Tshitsherinin mielipiteeseen ja annetaan hänen tehtäväkseen laatia *täsmällinen*, lyhyt, *pää-töslauselmaehdotuksen* luonteinen ohje Kaukoidän tasavallalle.⁴⁰²

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 7 tai 8 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN
PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN**

On valmistettava kysymys kommunisteihin kuuluvan vastuunalaisen työntekijäkunnan tutkimisesta siltä kannalta, kuinka laajaan ja minkä luontoiseen työhön he kelpaavat, alussa vaikkapa Moskovan kaupungin ja jonkin kuvernementin puitteissa.⁴⁰³

Kirjoitettu lokakuun 8 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN OHJEIKSI MAIDEN
KÄYTTÄMISESTÄ SOKERIJUURIKKAAN
VILJELYYN UKRAINASSA⁴⁰⁴**

Ohjeet

Poliittisen toimikunnan ohjeet maiden käyttämisestä Ukrainassa tehtaiden harjoittamaan sokerijuuriikkaan viljelyyn ja sokeritehtaiden ympäristöseudun talonpoikien velvoittamisesta noudattamaan pakollista vuoroviljelyjärjestelmää ja määrättyjä viljelynormeja.

1. Koko tämä uudistus on suoritettava erittäin varovasti, ryhtymättä mihinkään toimenpiteisiin ennen kuin on käytännössä varmistuttu, että juuriikkaan viljely järjestetään

täysin varmalle järkiperaiselle taloudelliselle pohjalle ja talonpojan välittömiä etuja vastaavasti.

2. Tehtaiden käyttöön on luovutettava 400 000 desjatinaa tarkastaen ensin, onko tämä määrä todella välttämätön asiallisesti järjestetyn kunnollisen tehtaiden suurtalouden tarpeiden tyydyttämisen kannalta.

Tehtaat ovat vastuussa siitä, että kaikki niille annetut maat muokataan järkiperaisesti ja käytetään tehtaiden tarpeisiin.

3. Pakollinen vuoroviljelyjärjestelmä otettakoon käyttöön talonpoikien mailla ja heidät velvoitettakoon noudattamaan määrättyjä viljelynormeja vain niissä tapauksissa, kun näillä mailla on jo ammoisista ajoista harjoitettu juurikasviljelyä.

4. On pidettävä tiukasti kiinni siitä, että sokeritehtaiden suhteet juurikasta viljeleviin talonpoikiin rakentuisivat todella vapaaehtoisen sopimuksen pohjalle, niin ja niin suuren juurikasviljelmän pakollisuuden puitteissa.

Kirjoitettu lokakuun 10 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI SOSIAALIVAKUUTUKSESTA⁴⁰⁵

YAKN:n puhemiehistö velvoitetaan yhdessä KKTN:n Terveystalvohuoltokomissariaatin ja Sosiaalihuollon kanssa valmistelemaan työväenvakuutusksymyksen uuden talouspolitiikan yhteydessä.

Kirjoitettu lokakuun 10 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MUISTIINPANOJA JUGOSTALISTA⁴⁰⁶

Työläisten lukumäärä näissä 3 tehtaassa (sekä kaivoksissa että sulatoissa) minimum (kesällä) 21 000 (likimäärin).

1. X noin 30 000 |||

Kommunisteja noin 500 |||

Palkka nykyään kuukaudessa: 216 000

+ 200 000 hiili

+ 200 000 ylityöt

kuukaudessa (12 tunt.) = 616 000 rpl

Louhija = 900 000 — 1½ milj.

spesialisti (maximum) = 2½ — 3 milj.

+ varastelu tai »antipalat» jopa 10 milj.

1 kultarupla = 40 000
75 kultaruplaa = 3 milj. neuvostoruplaa

Kohotettava spesialistille 1. I 1922 mennessä:

maximum 40 miljoonaan

= 1000 kultaruplaan kuukaudessa.

»Kaupallinen johtaja» =

3 tehtaan *päähallinnossa*

(Jugostal)

= apulaisjohtaja ...

(suuri liikemies)

((korkean, korkeimman))
 ((spesialistin asemassa))

Markkinointi = hänen päätehtävänsä.

*Kirjoitettu lokakuussa 1921,
11 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE
 EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
 TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI RUTGERSIN
 RYHMÄN KANSSA TEHTÄVÄSTÄ SOPIMUKSESTA⁴⁰⁷**

12. X 1921.

Tov. Molotov!

Oheistan Rutgersin asian aineiston.

TPN:n on se ratkaistava.

Ehdotan, että *ensin* päätetään KK:ssa: kysymys on poliitti-

nen. Ja Poliittinen toimikunta on *velvollinen* puuttumaan siihen, koska kulutetaan *k u l t a a*.

Pyydän Teitä antamaan sihteerin tehtäväksi soittaa *kai-kille* Poliittisen toimikunnan jäsenille, jotta kukin määräisi *yhden tunnin*, jonka kuluessa hän voi käydä läpi tämän aineiston ennen perjantaita. Jokaisen pitää se katsoa, jotta perjantaina voitaisiin päättää.

Sihtööri kirjoittakoon aikamäärät muistiin ja lähettäköön aineiston jokaiselle Poliittisen toimikunnan jäsenelle luettavaksi.

Kysymys on vaikea:

Puolesta: *j o s* amerikkalaiset täyttävät lupauksensa, hyöty on oleva äärettömän suuri. Silloin ei ole sääli *600 000* kultaruplaa.

vastaan: täyttävätkö? *Haywood* on puolianarkisti. Pikeminkin sentimentaalinen kuin toimekas. *Rutgers* — kunpa ei lankeaisi vasemmistolaisuuteen. *Calvert* on ylen puhelias. Meillä ei ole mitään asiallisia takeita. Intoilevat ihmiset koaavat työttömyyden aikana ryhmän »seikkailunhaluisia», jotka päätyvät lopulta rettelöön. Mutta me menetämme silloin *osan* myöntämistämme *600 000* kultaruplasta (koska *osan* he tietysti tarvelevät ja kadottavat) ja olemme vaarassa menettää vielä *jopa 1 milj. k u l t a r u p l a a*, koska 8. §:n mukaan (sen loppu) sitoudumme

»korvaamaan kyseisen siirtolaisen tuomiin koneisiin ja työvälineisiin käytetyt varat.»

R i s k i o n m e l k o i n e n.

Puolesta: I. N. Smirnov ja Maksimov (uralilainen) ovat paikallisia asukkaita, ja he ovat puolesta.

Vastaan: Martensin pitäisi tuntea amerikkalaiset hyvin, ja hän on vastaan.

Lenin

Pyydän antamaan määräyksen, että perjantaina klo 12—4 päivällä kaikki KKTN:n puhemiehistön jäsenet olisivat puhelinyhteydessä KK:n sihteerin kanssa siltä varalta, että heidät kutsuttaisiin Keskuskomiteaan.

P. S. Pyydän lähettämään kaikille Poliittisen toimikunnan jäsenille myös tämän kirjeen.

**KIRJE POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE
EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n JA TPN:n
PÄÄTÖKSIKSI S. RUTGERSIN EHDOTUKSIA
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ**

Minun mielestäni Rutgersin ehdotuksia ei saa hyväksyä nyt, tässä muodossa. Mutta haluttaisi kokeilla tällaista: pakkottaa hänet *muuttamaan ryhmää* (Rutgers + Haywood + Calvert). Ja muuttamaan finanssiehtoja. Jos päätettäisiin näin:

hylätessään tov. Rutgersin ehdotukset nykyisessä muodossaan, t.s. tov. Bogdanovin ja hänen kanssaan äänestäneiden KKTN:n puhemiehistön jäsenten ehdotukset,

KK (ja sitten TPN neuvostojen linjaa) lausuu hartaana toivomuksenaan, että tov. Rutgersin ryhmä ei katsoisi tätä kieltäytymistä lopulliseksi, vaan tarkistaisi ehdotuksiaan seuraavaan suuntaan: α) muuttaisi ryhmän, aloitteentekijäin perusryhmän kokoonpanoa täydentämällä sitä 5—8 tunnetulla amerikkalaisen ammattiyhdistysliikkeen tai muiden työväenjärjestöjen edustajalla; β) supistaisi hallituksemme menot 300 000 \$* maximum; γ) pienentäisi ja täsmentäisi menojamme siltä varalta, että sopimus sanotaan irti.⁴⁰⁸

Lenin

*Kirjoitettu 1921 lokakuun
12 ja 15 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
A. G. SHLJAPNIKOVIN LÄHETTÄMISESTÄ
TYÖHÖN ELINTARVIKEALALLE⁴⁰⁹**

Organisaatiotoimikunnan päätös vahvistetaan; toistamiseen osoitetaan, että tov. Shljapnikov menetteli kerrassaan väärin ilmoittaessaan Organisaatiotoimikunnassa kieltäytyvänsä alistumasta; kysyttävä Keskustarkastuslautakunnalta ja Kes-

* — dollariin. *Toim.*

kuskontrollikomissiolta, kuinka pitkäksi ajaksi ne katsovat voitavan päästää tov. Shljapnikovin työhön elintarvikealalle aiheuttamatta vahinkoa Keskustarkastuslautakunnan työle.

Kirjoitettu lokakuun 14 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI⁴¹⁰

- 1) Guseinov ja Ahundov kutsutaan *heti paikalla*.
- 2) Vaaditaan tiukasti ryhmäkuntataistelun täydellistä lojettamista Bakussa ja Azerbaidzhanissa.
- 3) Vahvistetaan, että ryhmäkuntataistelun takia erotetaan puolueesta.
- 4) Venäjän SFNT:stä Azerbaidzhamiin lähetettävät toverit velvoitetaan tarkastamaan täytäntöönpano.
- 5) Stalinin tehtäväksi annetaan luonnostaa maanantaihin mennessä ohjeet Kommunistisen puolueen kansallisuuspolitiikan noudattamisesta Azerbaidzhanissa.
- 6) Persiaan nähden vahvistettava heti mitä tiukimmin.

Kirjoitettu lokakuun 15 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1958
«Voprosy Istorii KPSS» aikakaus-
lehden 2 n:ossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI YHTENÄISEN TOIMILUPAKOMISSION MUODOSTAMISESTA

Koska puolueettomien maiden kapitalistit anovat toimilupia saadakseen käyttöönsä osan Venäjän SFNT:n tehtaista ja teollisuusaloista, annetaan toverien Trotskin, Bogdanovin ja Tsyperovitshin (Pietarin kuvernementtikomitealla on oikeus korvata hänet toisella toverilla) komission tehtäväksi valmistaa Poliittisen toimikunnan päätös, jonka nojalla kaikki aikaisemmat tätä kysymystä hoitaneet komissiot lakkaute-

taan ja muodostetaan yhtenäinen johtava komissio hoitamaan koko tätä asiaa kaikessa laajuudessaan.⁴¹¹

Kirjoitettu lokakuun 17 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJELAPPU V. M. MIHAILOVILLE
EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI
RUTGERSIN RYHMÄN KANSSA TEHTÄVÄSTÄ
SOPIMUKSESTA⁴¹²**

19. X.

Tov. Mihailov!

Oheistan Rutgersin ryhmän vastauksen TPN:n päätökseen (s.o. KK:n päätökseen).

Minusta se merkitsee ehtojemme *hyväksymistä*.

Sen vuoksi oheistan *KK:n päätökseksi* tarkoitetun ehdotuksen ja pyydän, että laittaisitte sen *mahdollisimman pian kiertämään* Poliittisen toimikunnan jäseneltä jäsenelle. *A s i a on hyvin kiireellinen.*

Komm. terveisin *Lenin*

Koska aloiteryhmä (toverit Rutgers, Haywood ja Calvert) on hyväksynyt *TPN:n 17. X* tekemässä päätöksessä esitetyt ehdot, *KK* päättää ja velvoittaa *TPN:n* päättämään:

TPN päättää:

1) katsoa sopimuksen ryhmän kanssa solmituksi;
2) kehottaa tov. Bogdanovia heti valmistamaan ja antamaan *TPN:n* puheenjohtajan allekirjoitettavaksi sähköitse lähetettävät kiireellisimmät määräykset halkojen, puutavaran y.m.s. valmistuksen aloittamisesta;

3) velvoittaa *KKTN:n* puhemiehistön laatimaan muutetun sopimuksen lopullisen tekstin kahdessa päivässä, jotta *TPN* vahvistaisi sen perjantaina, 21. X 1921;

4) antaa tov. Rutgersille lauantaina, 22. X, 5000 \$* sopimuksen perusteella heti sen jälkeen, kun sopimus on vahvistettu *TPN:ssä* 21. X.

Edelleen — tätä ei kirjoiteta *TPN:n* päätökseen — *KK* velvoittaa tov. Bogdanovin, Kuibyshevinkin komission sekä

* — dollaria. *Toim.*

Työ- ja Puolustusneuvoston tekemään sopimukseen muutoksia siten, että (1) *TPN:llä* olisi oikeus olla mukana valitsemassa lisäehdokkaita »Järjestelykomiteaan» *ennen* tuon listan lopullista vahvistamista ja sitä *varten*; (2) että neuvostovallan *kaikkien erilaisten* menojen *yhteis* summa *ei ylittäisi* 300 000 \$; (3) että sopimuksen purkamistapauksessa neuvostovallalle *ei koituisi* mitään rahallisia velvoituksia (tai koituisi vain sellaisia, jotka Venäjän SFNT:n tuomioistuin tai Venäjän SFNT:n *TpKK* katsoo oikeudenmukaisiksi).

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 19 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

**EHDOTUKSIA ARA:n KANSSA SOLMITTAVAN
SOPIMUKSEN TEKSTIN LUONNOKSEEN
ELINTARVIKELÄHETYSTEN JÄRJESTÄMISESTÄ
VENÄJÄLLE⁴¹³**

Olen samaa mieltä. 19/X Lenin

(vaikka tarkoituksena olisikin *kaupankäynti*, meidän *täytyy* kokeilla tätä, sillä meille tarjotaan puhdasta hyötyä nälkäänäkeville ja valvontaoikeus; sekä oikeus kieltäytyä 3 kuukautta ennen. Siksi *ei* pidä ottaa maksua kuljetuksesta eikä varastohuoneista). Nimitettäköön Poliittisen toimikunnan vahvistamana *ARA:an* valvomaan tätä operaatiota sellainen henkilö, joka on luotettava ja samalla kykenee valvomaan *kaikk e a*.

Kirjoitettu lokakuun 19 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

KIRJE PUOLAN KOMMUNISTEILLE

19. X 1921.

Hyvät toverit!

Niistä hajatiedoista, joita on päässyt lehtiimme Puolan kommunistisen liikkeen kasvusta, ja (vieläkin enemmän) eräiden huomatuimpien puolalaisten toverien tiedotuksista päätellen Puolassa kypsyy vallankumous.

Kypsyy työväen vallankumous: PPS* (venäläisittäin eserät ja menshevikit; eurooppalaisittain II ja II^{1/2} Internationaali) on kärsinyt täydellisen vararikon. Ammattiliitot siirtyvät toinen toisensa jälkeen kommunistien kannalle. Mielenoitukset lisääntyvät j.n.e. Edessä on väistämätön finanssiromahdus. Porvarillisen demokratian (ja pikkuporvariston) valtava romahdus agraarireformin alalla on käynyt Puolassa ajankohtaiseksi ja kiertämättömäksi, ja sysää ehdottomasti maaseutuväestön enemmistöä — koko talonpoikaisköyhälistöä — kommunistien puolelle.

Finanssiromahduksesta ja Ententen (Ranskan y.m. maiden) pääoman häikäilemättömästä Puolan ryöväyksestä johdetaan, että suurvaltaiset ja kansalliset harhakuvitelmat paljastuvat käytännössä, paljastuvat havainnollisesti, kourautuntuvasti *kansanjoukoille*, tavalliselle työläiselle ja tavalliselle talonpojalle.

Jos kaikki on niin, vallankumous (neuvostolainen) on voitettava Puolassa ja pian. Koska niin on laita, ei saa antaa hallituksen eikä porvariston tukahduttaa vallankumousta hukuttamalla vereen *ennenaikainen* kapina. Ei saa antautua provosoitavaksi. Pitää odottaa aallon nousua täyteen korkeuteensa: se pyyhkäisee pois kaikki ja tuo voiton kommunisteille.

Jos porvaristo surmaa 100—300 miestä, ei se saata asiaa turmioon. Mutta jos porvaristo saa provosoiduksi verilöylyn ja siten surmatuksi 10—30 *tuhatta* työläistä, niin tämä voi viivästyttää vallankumousta *jopa useita vuosia*.

Jos hallitukselle on tärkeää toimittaa eduskunnan vaalit, suunnattakoon ponnistukset siihen, että työväen vallankumouksen ja talonpoikaiston tyytymättömyyden aalto *valtaisi eduskunnan*.

Ei saa antautua provosoitavaksi.

Kaikin mokomin on *kehitettävä* vallankumousta kunnes hedelmä on *täysin* kypsä. *Sisältä käsin* saavutettu neuvostovallan voitto Puolassa on oleva valtava *kansainvälinen* voitto. Kun nyt neuvostovalta on mielestäni saavuttanut kansainvälisestä voitosta 20—30%, niin *sisältä käsin* saavutettu neuvostovallan voitto Puolassa on 40—50%, ehkä jopa 51% kommunistisen vallankumouksen *kansainvälisestä* voitosta. Puola näet on Saksan, Tshekkoslo-

* — Puolan Sosialistinen Puolue. *Toim.*

vakian ja Unkarin rinnalla, ja neuvosto-Puola on horjuttava koko järjestelmää, joka on rakennettu Versaillesin rauhansopimuksen varaan.

Tästä syystä Puolan kommunisteille lankeaa yleismaailmallinen vastuu: pitääkö lujuusti kiinni laivanne ruorista; älkää antautuko provosoitaviksi.

Kannattaako vastata Daszynskin ja kumpp. toimeenpanemaan Dabalin pieksäntään? Jos vastataan, niin vain pieksämällä Daszynskia, ilman laukauksia ja ilman haavoja, vain siten. Kenties kannattaa niin tehdä, koska työläiset antaisivat siten hyvän opetuksen tuolle julkealle miehelle, heidän mielialansa nousisi, uhraus — 5—10 työläistä (vankilaan tai ammuttavaksi). Mutta ehkei kannata tehdä sitäkään: eikö *talonpoikaiston* keskuudessa suoritettavan agitaatiotyön kannalta ole *edullisempää*, että *meidän* Dabalia on piesty raakamaisesti? Ehkäpä tämä saa *paremmin* kuin Daszynskin naaman rusikointi *takapajuisten* talonpoikien sympatiat meidän puolellemme. Pitää harkita huolellisesti.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
22 pnä 1962 »Pravda» lehden
112. n:ossa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI⁴¹⁴

4. pykälään:

Finanssikomissariaatti ja Finanssivaliokunta sekä kaikki toverit, jotka ovat tekemisissä kotimaankaupan kysymysten kanssa, velvoitetaan valikoimaan mitä lyhimmissä ajassa ryhmä henkilöitä, joilla on pitkäaikaista käytännöllistä kokemusta kapitalistisesta kaupankäynnistä, neuvonantajiksi rahankiertoa koskevissa kysymyksissä. Näitä tovereita kehoitetaan tiedottamaan 2 päivän kuluessa kirjallisesti, voivatko he täyttää tehtävän ja missä ajassa.

Kirjoitettu lokakuun 20 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI »FOWLERIN» AUROISTA⁴¹⁵

1. Fowler-auroja koskevien *TPN:n* päätösten täyttämisestä asetetaan vastuu henkilökohtaisesti *KKTN:n* metalliosaston johtajalle toveri Martensille.

2. Toveri Martens velvoitetaan esittämään viikon kuluessa *TPN:lle* kirjallinen ehdotus töiden järjestämissuunnitelmasta ja niiden menestymiselle välttämättömistä konkreettisista toimenpiteistä.

3. Erikoiskolmikko lakkautetaan ja sitä ennen se velvoitetaan luovuttamaan viikon kuluessa asiat tov. Martensille sekä esittämään kirjallinen selostus työstään.

4. Oikeuskomissariaatti velvoitetaan suorittamaan viikon kuluessa tutkimus metalliosaston ja sitten erityisesti erikoiskolmikön sekä muiden laitosten virastokankeudesta ja epätaloudellisuudesta sekä väärästä suhtautumisesta tähän asiaan. Selostus on esitettävä *TPN:lle*.

Kirjoitettu lokakuun 21 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TPN:n PÄÄTÖS TPN:lle ESITETTÄVISTÄ SELOSTUKSISTA JA DIAGRAMMEISTA⁴¹⁶

LOKAKUUN 21 pnä 1921

Komissio, johon kuuluvat toverit Gorbunov, Smoljaninov, Avanesov (on oikeus vaihtaa) ja Krumin, velvoitetaan yhdessä Tilastollisen Keskushallinnon, Valtion Suunnittelukomission ja vastaavien keskusvirastojen kanssa

esittämään viikon kuluessa *TPN:lle* päätösehdotus, jonka mukaan kaikkien keskusvirastojen on lähetettävä joka kuukausi *TPN:lle* varsinkin talouselämän luonnetta, toimintaselostusten tutkimista, niiden käsittelyä ja käytännöllisten johtopäätösten muotoilua valaisevat tilastotiedot ja diagrammit.

Koollekutsumisesta ja alustuksesta *TPN:ssä* huolehtii tov. Gorbunov tai Smoljaninov.⁴¹⁷

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pöytäkirjamerkintöjen
nekirjoitustekstin mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
PUUVILLATEOLLISUUDEN JOHTAMISESTA⁴¹⁸**

Tov. Bogdanovin ja tov. Kamenevin tehtäväksi annetaan muuttaa molempia luonnoksia siihen suuntaan, että kummastakin luonnoksesta näkyvä virastokankeus poistetaan täydellisesti ja nopeutetaan kaikkien asioiden hoito todella kaupallisia ehtoja vastaavasti.

Molemmat ehdotusten tekstit on asetettava rinnakkain ja lähetettävä Poliittisen toimikunnan jäsenille.

Kirjoitettu lokakuun 27 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
44. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**ARTIKKELIN »KAUPALLINEN ASIAIN
JÄRJESTELY» JÄSENNYS⁴¹⁹**

**Pikku artikkelin
»Kaupallinen asiain järjestely» jäsenys**

Kelpaako tämä tunnuslauseeksi?

»Kauppatoiminta»? = kapitalismi.

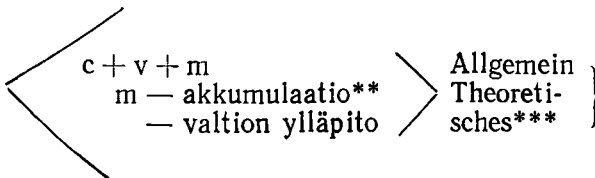
(α) »Valtiokapitalismi». Sen hyvät puolet.

(β) Sotatila teki mahdolltomaksi »kauppatoiminnan».

(γ) »Kommunismiin» siirryttiin hyvin usein (sotilaallisten näkökohtien sekä miltei absoluuttisen kurjuuden takia ja myös erehdyksen, useiden erehdysten vuoksi) ilman väliasteita, sosialismia (kommunismi vs* sosialismi).

(δ) »Tilinpito ja valvonta»?

(ε) Täytyy korvautua.



* — versus — verrattuna; suhteessa. *Toim*

** — kasautuminen. *Toim*

*** — Yleistereettistä. *Toim*.

»Sota» = proletariaatin diktatuuri.

- | | | | |
|---|--------|-----|--|
| { | eri- | (α) | Politiikka 25. X 1917—5. I 1918 |
| | laisia | (β) | Weltpolitik. Brester Frieden*. |
| | muo- | (γ) | Kansalaissota. |
| | toja | (δ) | Sota »taloudellista kriisiä», t.s. pikkuporvarillisia valtoimia voimia vastaan? sodanjälkeistä holtittomuutta vastaan? rappiota vastaan? taitamattomuutta vastaan? |

Voiton ehto sodassa: mitä suurin jännitys.

Kaupallinen järjestely =

= mitä suurin jännitys

= tuotantolaitosten vähentäminen minimiin, niiden keskittäminen

= tulosten tarkastus

= »taloudellisuus».

Joko — tai:

aut** 100 000+500 000

16 tsh. $\frac{1}{4}$ f. talonpojalle?***

aut mitä suurin jännitys, supistus, »patistus» (?)

Kyllästyttää laiskuus, hutilointi, pikkukeinottelu, varastelu, holtittomuus.

- | | | |
|---|---|---|
| { | Miksi ei »taloudellisuus»? — kauppavapaus | } |
| | — valtio- | |
| | kapitalismi | |
| | — rahajärjestelmä. | |

Kirjoitettu loka- tai marraskuussa,
1921

Julkaistu ensi kerran 1959
XXVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

EHDOTUKSIA KKN:n PÄÄTÖKSIKSI VUODEN 1922 FINANSSISUUNNITELMASTA JA EMISSIOSUUNNITELMASTA

1

1) Finanssivaliokunta velvoitetaan esittämään tiistaihin, 15. XI mennessä laskelmat kultaruplana yhdistäen kaikki erilaiset tulot, m.m. elintarvikevero, polttoaineet y.m. y.m.s.

* — Maailmanpolitiikka. Brestin rauha. Toim.

** — joko. Toim.

*** Näitä lukuja ei ole osattu selvittää. Toim

— esittämään kultaruplina laskelmat menoerien jakautumisesta kansankomissariaattien kesken (absoluuttiset luvut) ja verrattuina vastaaviin sodanedellisiin lukuihin (keskiarvo 5 tai 10 vuodelta) sekä likipitäisiin vuosien 1919 ja 1920 lukuihin.

2) Esitettävä 2 varianttia: emission määrä 240 ja 300 miljoonaa kultaruplaa.

3) Verrattava yleisen budjetin menoerien (sekä materiaalien että rahavarojen) jakautumista *TPN:n* elintarvikesuunnitelman edellyttämien annosten jakautumiseen.

4) Budjetin laadinta annetun suunnitelman mukaan (varianttina 240 miljoonaa kultaruplaa emissiosta) on aloitettava heti.

5) Tehtävä Valtion Suunnittelukomissiolle? Tilastolliselle Keskushallinnolle? vai laajennetulle valiokunnalle?

6) Määräaika 20. XII.

7) Voitaisiinko saattaa julkisuuteen joitakin Finanssivaliokunnan *perusteluja*?

etenkin sodanedellistä ruplaa koskeva laskelma (tavaroina)
y.m.s.⁴²⁰

Kirjoitettu marraskuun 5 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

1) Finanssivaliokunta ja Valtion Suunnittelukomissio veloitetaan suorittamaan loppuun tulo- ja menolaskelmat niiden yleisten periaatteiden mukaisesti, jotka Finanssivaliokunta on nykyisin hyväksynyt, sekä vertailut, jotka KKN antoi päätöksessään marraskuun 5 pnä niiden tehtäväksi.

2) Laskelmat on esitettävä tiivistelmien muodossa ja katsottava alustavaksi aineistoksi vuoden 1922 valtionbudjetin perustelua varten.⁴²¹

Kirjoitettu marraskuun 18 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

KESKUSTELU MONGOLIAN KANSANTASAVALLAN VALTUUSKUNNAN KANSSA⁴²²

MARRASKUUN 5 pnä 1921

Mongolian valtuuskunnan I. kysymys: »Kuinka Te, tov. Lenin, suhtaudutte kansan vallankumouspuolueen perustamiseen maassamme ja mikä on meille pääasia?»

Tov. Lenin selitti valtuuskunnallemme maamme kansainvälisen aseman sekä osoitti, että Mongolian Kansantasavallan maantieteellisen aseman vuoksi imperialistiset suurvallat yrittävät sodan syytyessä valloittaa maamme ja käyttää sitä sillanpääasemana sotatoimissaan toista maata vastaan. Tämän vuoksi maamme jokaisen työtätekevän ainoana oikeana tienä on taistelu valtiollisen ja taloudellisen riippumattomuuden puolesta liitossa Neuvosto-Venäjän työläisten ja talonpoikien kanssa, sanoi tov. Lenin. Tätä taistelua ei voida käydä eristäytyneinä, sen vuoksi Mongolian aratien* puolueen perustaminen on heidän taistelunsa menestyksen ehto.

Mongolian valtuuskunnan toinen kysymys: »Johtaako kansallinen vapausliike voittoon?»

Tov. Leninin vastaus:

»Olen osallistunut vallankumousliikkeeseen 30 vuotta ja tiedän omasta kokemuksestani, kuinka vaikeaa on minkä kansan tahansa vapautua ulkoisista ja sisäisistä orjuuttajistaan. Mutta vaikka Mongolia on karjatalousmaa ja sen väestö perusosaltaan paimentolaisia, Mongolia on päässyt vallankumouksessaan suuriin saavutuksiin ja, mikä tärkeintä, varmistanut nämä saavutukset perustamalla oman puolueensa, kansan vallankumouspuolueen, jonka tehtävänä on tulla joukko-puolueeksi ja varoa päästämästä riveihinsä vieraita aineksia.»

Mongolian valtuuskunnan kolmas kysymys: »Pitäisikö kansan vallankumouspuolueen muuttua kommunistiseksi?»

Tov. Leninin vastaus:

»En suosittelen sellaista, koska mikään puolue ei voi 'muuttua' toiseksi puolueeksi.» Selitettään, että kommunistinen puolue on olemukseltaan proletariaatin puolue, tov. Lenin sanoi: »Vallankumouksellisten on työskenneltävä vielä paljon

* — työtätekevien karjanhoitajien. *Suom.*

valtiollisen, taloudellisen ja kulttuurirakennustyönsä hyväksi ennen kuin paimentolaisaineksista muodostuu proletaarinen joukko, joka myöhemmin auttaa kansan vallankumouspuolueen 'muuttumista' kommunistiseksi. Pelkkä kyltin vaihdos on vahingollista ja vaarallista.»

Tov. Lenin selitti valtuuskunnallemme laajalti ajatusta Mongolian Kansantasavallan ei-kapitalistisen kehityksen mahdollisuudesta ja välttämättömyydestä. Perusehtona, joka tekee mahdolliseksi siirtyä ei-kapitalistiselle kehitystielle, on kansan vallankumouspuolueen ja hallituksen toiminnan tehostaminen siten, että tämän toiminnan sekä puolueen ja valtiovallan vaikutuksen voimistumisen tuloksena olisi osuuskuntien kasvu, juurtuisivat taloudenhoidon ja kansallisen kulttuurin uudet muodot ja aratit yhdistyisivät puolueen ja hallituksen ympärille pyrkimyksenään maan talouden ja kulttuurin kehitys. Vasta puolueen ja hallituksen vaikutuksesta syntyneen uuden talousmuodon saarekkeista muodostuu aratien Mongolian uusi, ei-kapitalistinen talousjärjestelmä.

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa
»Mongolian kansanvallankumous-
puolueen IX edustajakokous (28. syys-
kuuta — 5. lokakuuta 1934)».
Ulan-Bator, kustannusliike
»Nyky-Mongolia»*

*Julkaistaan kirjan tekstin
mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI

Ammattiliittojen kulttuuri- ja valistustyötä käsitelleen I yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselman katsotaan olevan ristiriidassa VKP:n X edustajakokouksen päätöslauselman kanssa, joka koskee Poliittisen Valistustyön Pääkomiteaa, sen ja YAKN:n keskinäisiä suhteita (2. §).⁴²³

Kuvernementtien poliittisen valistustyön tekijäin edustajakokouksen päätöslauselma⁴²⁴ yleensä vahvistetaan, Poliittisen Valistustyön Pääkomitea veloitetaan laatimaan YAKN:n suostumuksella kuukauden kuluessa yksityiskohdaiset käytännölliset ohjeet, joissa osoitetaan mahdollisimman konkreettisesti, missä muodossa kummankin laitoksen

toiminta »yhtenäistetään» ja missä muodossa ammattiliit-
tojen ja niiden elimien tulee »käyttää» Poliittisen Valistus-
työn Pääkomitean »koneistoa ja voimia». ⁴²⁵

Kirjoitettu marraskuun 8 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJELAPPU V. M. MIHAILOVILLE
EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI⁴²⁶**

Tov. *Mihailov!* Lähettäkää kiertämään Poliittisen
toimikunnan jäseneltä jäsenelle.

Henkilökohtainen mielipiteeni: V. Miljutinin koko suun-
nitelma *on hylättävä* kerrassaan kelvottomana, ai-
van perusteettomana.

Ehdotan: *hylättävä*.

9/XI.

Lenin

Kirjoitettu marraskuun 9 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**KIRJELAPPU V. M. MIHAILOVILLE
EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
ELINTARVIKEHANKINNOISTA UKRAINASSA⁴²⁷**

9/XI.

Tov. *Mihailov!*

Pyydän, että lähetätte kiertämään Poliittisen toimikunnan
jäseneltä jäsenelle ja palautatte minulle.

Ehdotukseni Poliittisen toimikunnan päätökseksi.

Poliittinen toimikunta muistuttaa Ukrainan KP:n KK:lle,
että Venäjän SFNT:lle on ehdottomasti perin tärkeää saada
kootuksi Ukrainasta elintarvikkeita koko määrä, t.s. 100%.
Samaa on sanottava 57 miljoonan puudan toimittamisesta
meille. Poliittinen toimikunta velvoittaa suunnittelemaan

heti useita mahdollisimman tarmokkaita toimenpiteitä tämän tavoitteen saavuttamiseksi sekä tiedottamaan kaikista päätöksistä.

Hankintojen kulusta ja elintarvikkeiden kuljettamisesta Venäjän SFNT:hen on lähetettävä lyhyet yhteenvetotiedot puhelimitse 2 kertaa kuukaudessa.

Lenin

Kirjoitettu marraskuun 9 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

ASETUSLUONNOKSEEN

»RANGAISTUKSET VÄÄRISTÄ ILMIANNOISTA»⁴²⁸

Ehdotan, että lisäksi kovennetaan rangaistusta

α) vähintään niin ja niin monta vuotta

β) *kirjallisesta* tietien annetusta väärästä todistuksesta tai vastauksesta (tai kysymyksen kiertämisestä tietynlaisissa oloissa), malliksi otettakoon Meineid* Saksassa, mutta ilman Eid'ia**.

Lenin

*Kirjoitettu 1921, marraskuun
14 ja 24 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSIA ASETUSLUONNOKSEEN

»SANOMALEHTIMAKSUJEN

VOIMAANSAATTAMISESTA»

Pitäisi joko täydentää muutamilla maksuttomuuden valvontaa (*erittäin tiukkaa*) koskevilla pykälillä tai velvoittaa erikoisella ohjesäännöllä (yksi § siitä)⁴²⁹.

15/XI

Lenin

Kirjoitettu marraskuun 15 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsi kirjoituksen mukaan*

* — väärä vala. Toim.

** — valaa. Toim.

**KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE
EHDOTUKSISTA VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE
TOIMIKUNNALLE**

Äänestykseen (kysyttävä jokaiselta)

26. XI 1921.

Tov. Molotov! Voitaisiinko yrittää ratkaista puhelimitse Poliittisessa toimikunnassa 2 kysymystä:

1) Sokolnikovin nimittäminen Finanssikomissariaatin kollegion jäseneksi Finanssivaliokunnan jäsenten avuksi *ehdolla*, että hän jää *Turkestanin toimikunnan puheenjohtajaksi* ja on velvollinen *käymään* Turkestanissa tarpeen vaatiessa, kunnes siellä saadaan aikaan täysi järjestys. (Ellei tämä saa enemmistön kannatusta, minun on pakko siirtää asia koko Poliittisen toimikunnan pohdittavaksi.)

2) Tänäpäin hylkäsimme pikapäin ehdotukseni⁴³⁰ ja minä suostuin luopumaan siitä. Mutta nyt huomaan kiirehtineeni ja uudistan sen:

On velvoitettava 1) Pjatakov, 2) Ruhimovitsh, 3) Bogdanov (tai hänen sijaisensa Smilga) esittämään 2 viikon kuluessa Poliittiselle toimikunnalle suunnitelma (tai säännöt tahi teesit) kuvernementin taloudellisen neuvottelukunnan sekä kyseisessä kuvernementissa sijaitsevien, mutta välittömästi Moskovassa olevan keskuksen alaisten suurten tuotantolaitosten keskinäisistä suhteista.⁴³¹

[Itse emme sitä laadi. Kysymys on *yleinen*. Pitää kysyä *kaikilta* kansankomissariaateilta. On valmisteltava mahdollisimman pian. Aloitettava Donetsin kuvernementin taloudellisesta neuvottelukunnasta.]

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käskikirjoutuksen mukaan*

**KIRJE A. D. TSJURUPALLE
EHDOTUKSESTA YTpKK:n PÄÄTÖKSEKSI
JA KIRJELAPPU VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN JÄSENILLE**

28/XI.

Tov. Tsjurupa! Mielessäni on kypsynyt suunnitelma: TPN:n varapuheenjohtajan Rykovin toimen (edellyttää

päätösvaltaa KKN:ssä) lisäksi perustetaan TPN:n toisen varapuheenjohtajan toimi samanlaisin oikeuksin. Nimitetään Tsjurupa, joka vapautetaan Elintarvikekomissariaatista.

Näiden varapuheenjohtajien oikeudet: päätösvalta KKN:ssä sekä *T P N : s s ä*; toimia puheenjohtajana puheenjohtajan poissa ollessa. *Kaikki* KKN:n puheenjohtajan oikeudet osallistua kaikkiin kollegioihin ja elimiin sekä (näiden oikeuksien joukossa) oikeus antaa viipymättä täytettäviä käskyjä käytännöllisestä työstä kansankomissaareille sekä heidän kollegioidensa jäsenille y.m. (vastaavien hallintoalojen kansankomissaarien tieteen) talouselämää johtavien kansankomissariaattien toiminnan *yhtenäistämistä ja suuntaamista koskevissa kysymyksissä*.

Sellaiseksi olen ajatellut *YTpKK:n* virallisen päätöksen.⁴³²

Tehtävänä on *KOKO taloudellisen toiminnan* käytännöllinen yhdistäminen, kohentaminen ja parantaminen varsinkin yhdessä *Valtionpankin* (kauppa) ja *Valtion Suunnittelukomission kanssa ja niiden välityksellä*.

Henkilökohtainen perehtyminen kaikkien talousalojen kansankomissaarien ja heidän kollegioidensa *kaikkien jäsenten* sekä useiden (10—100) eri paikkakunnilla ja alueilla toimivien huomattavien työntekijäin erikoisuuksiin ja toimintaan tällä alalla.

Henkilökohtainen osallistuminen vastaavien kansankomissariaattien kollegioiden, Valtion Suunnittelukomission, Valtionpankin, Kulutusosuuskuntien Keskusliiton *y.m.s. tärkeihin* istuntoihin ja *tärkeimpien* tai erittäin ajankohtaisten toimenpiteiden täytäntöönpanon *henkilökohtainen* tarkastaminen TPN:n varapuheenjohtajan oman valinnan mukaan.

Kuinka pitkäksi ajaksi nämä toimet säädetään, »sittenpäähän nähdään»: ehkä 3—4 vuodeksi, ehkä 30 vuodeksi.

Yksi tarkoituksena: erikoisen pätevien tarkastajien ja ohjaajien valmistaminen koko taloudellisen työn tarkastusta ja *järjestämistä* varten kaikissa talousalojen virastoissa sekä keskuksessa että paikkakunnilla.

Varapuheenjohtajat hoitavat tehtäviään nykyisten kansankomissariaattien *henkilökunnan välityksellä* ja heillä on *omana* elimenä vain *TPN:n kanslia* (4—5 TPN:n

asiainhoitajaa, 1—2 apulaista, 1—2 sihteeriä kullakin apulaisella).

TPN:n asiainhoitaja, hänen apulaisensa ja sihteerinsä muodostavat koko TPN:n sekä molempien TPN:n varapuheenjohtajien yhteisen ja ainoan virkakoneiston.

Vastatkaa minulle viimeistään **KESKIVIKKONA**. *Palauttakaa tämä.*

Komm. terveisin *Lenin*

Poliittisen toimikunnan jäsenille: olen saanut tähän *alustavaan* suunnitelmaan A. D. Tsjurupan suostumuksen ja pyydän kaikkia Poliittisen toimikunnan jäseniä lukemaan tämän. Haluan asettaa sen huomenna, 1. XII, Poliittisen toimikunnan käsiteltäväksi.

30. XI. *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 28 ja 30 pnä
1921*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti 1933
XXIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE MOSKOVAN KUVERNEMENTIN
MAATALOUSTYÖNTEKIJÄIN
I EDUSTAJAKOKOUKSESSA
MARRASKUUN 29 pnä 1921⁴³³**

Toverit, sallikaa minun ennen kaikkea tervehtiä edustajakokoustanne Kansankomissaarien Neuvoston puolesta. Pahoittelen kovin, ettei minulla ole mahdollisuutta tehdä kokouksessanne seikkaperäistä selostusta, niin kuin kuuluisi, ja olla läsnä kokouksessa kuulemassa täällä selostuksia ja varsinkin niitä puheita, joita täällä tulevat pitämään eri paikkakuntien edustajat, jotka hoitavat välittömästi taloutta, ovat välittömästi kiinnostuneet maatalouden kohentamisesta ja pystyvät antamaan oleellisia käytännöllisiä neuvoja. Minun täytyy sen vuoksi rajoittaa yleisen tervehdyksen ohella vain tähdentämään lyhyesti edustajakokouksenne työn suurta merkitystä.

Toverit, jokainen teistä tietää, että yleensä talouden ja ennen kaikkea maatalouden kohentaminen on se peruskysymys, jonka olosuhteet ovat tehneet tasavaltamme sisä- sekä ulkopoliittikan erääksi tärkeimmäksi kysymykseksi. Kaikki merkit viittaavat siihen, että talonpoikaisjoukoissa on nyt imperialistisen sodan raskaiden vuosien ja voittoisan kansalaissodan jälkeen tapahtumassa erittäin syvä murros. Tietoisuus siitä, että taloutta ei voida enää hoitaa vanhaan tapaan, on syöpynyt syvälle talonpoikaisjoukkoihin. Perustehtävämme on nyt saada aikaan, että se, mitä tähän asti vain harvat talonpojat ovat tehneet, että ne tiedot, joita meillä on heikon agronomian avulla levitetty vielä liian vähän talonpoikaisjoukkojen keskuuteen, tulisivat todella kymmeneen miljoonien käytettäväksi. Useat merkit viittaavat siihen, että pyrkimys talouden uudelleen järjestämiseen, maanviljelyskulttuurin kohottamiseen on nyt talonpoikaistossa syvällisempi, laajempi ja voimakkaampi kuin koskaan, ja meidän päätehtävämme on päästä siihen, että edustajakouksia, sellaisia kuin teidän, pidettäisiin useammin ja että näiden edustajakokousten tulokset tulisivat lähitulevaisuudessa näkyviin käytännössä.

Suurimpana onnettomuutena, mikä on kohdannut meitä tänä vuonna, on useissa kuvernementeissa esiintyvä nälänhätä, kuivuus, joka saattaa uhata meitä ellei ensi vuonna, niin lähivuosina. Tämän vuoksi ei ainoastaan maatalouden, vaan koko kansantalouden perustehtävänä on saada aikaan hinnalla millä hyvänsä oleellinen parannus ja nousu maataloudessa ja se on käytännöllisesti katsoen saatava aikaan heti. Se on mahdollista vain siinä tapauksessa, jos omaa talouttaan hoitavien, maataloutta harjoittavien talonpoikien joukot tajuavat talouden kohentamisen välttämättömäksi. Me pystymme poistamaan ja voittamaan nälänhädän ja saamaan parannuksen aikaan talonpoikaistaloudessa vain siinä tapauksessa, jos ne parannukset, jotka on aloitettu hyvin laajassa mitassa, ulottuvat poikkeuksetta kaikkiin kuvernementteihin. Pienen, koko talonpoikaisjoukkoon verrattuna mitättömän vähäisen agronomijoukon työ ei voi olla tuloksellista, ellei sitä lähennetä maatalouden käytännöllisiin tehtäviin. Tällaisia edustajakouksia kuin teidän on pidettävä kaikissa kuvernementeissa ja niiden täytyy vaikuttaa talonpoikaisjoukkoihin. Se on nyt tärkeintä, sanoisinpa poliittisesti välttämätöntä, sillä kaikki poliittiset kysymykset,

koska kansainvälinen asemamme on nyt parantunut, suuntautuvat samaan: maatalouden tuottavuutta on kohotettava hinnalla millä hyvänsä. Maatalouden tuottavuuden kohoaminen johtaa välttämättömästi siihen, että myös teollisuus paranee ja talonpoikaistaloutta voidaan varustaa paremmin kaikilla välttämättömillä henkilökohtaisilla kulutustarvikkeilla samoin kuin tuotantovälineillä ja koneilla, joita ilman työläis- ja talonpoikaisjoukkojen turvattu toimeentulo on mahdottomuus.

Toverit, kuulitte täällä tov. Osinkin selostuksen yleisestä talouspolitiikasta ja, kuten minulle kerrottiin, tov. Mesjatsevin selostuksen maanjärjestelykysymyksistä. Toistan, että meille ovat erittäin arvokkaita ne käytännölliset ehdotukset, joita välittömästi taloutta hoitavat henkilöt, talonpoikaistalouden edustajat tulevat täällä esittämään. Meille ovat sanomattoman tärkeitä ja arvokkaita ne kokemukset, jotka olette tuoneet muassanne ja jotka tulevat mitä laajimpien joukkojen käytettäväksi. Moskovan kuvernementti on kuitenkin melkein pä poikkeuksellisessa asemassa, koska täällä moskovalaiset talonpojat voivat ja heidän on helpompi vaihtaa kokemukseen perustuvia mielipiteitä keskusvallan edustajien ja agronomien kanssa, mutta sillä, mitä edustajakokous saa aikaan, ja sillä, mitä tuloksia se antaa, tulee olemaan merkitystä kaukana Moskovan kuvernementin rajojen ulkopuolellakin. Suurimpana vaarana on se, ettei turvauduta kylliksi agronomien apuun, ja sen vuoksi on välttämätöntä, että moskovalaiset maanviljelijät, moskovalaiset talonpojat pitäisivät kokemuksiaan ja maatalouden parantamisessa saavuttamia tuloksia ensi askelina tällä tiellä ja perehdyttäisivät niihin koko talonpoikaiston. Juuri tähän haluaisin kiinnittää huomiotanne, jotta kokemukset ja ne johtopäätökset, joihin te täällä tulette, auttaisivat teitä kehittämään talouttanne edelleen ja että te kertoisitte kokemuksistanne ja antaisitte neuvojanne kaukaisimpien kuvernementtien talonpojille.

Kaikilla täällä herätetyillä kysymyksillä, kuten lohkotiloja koskevilla kysymyksillä, sanalla sanoen kaikilla maanjärjestelyyn liittyvillä kysymyksillä on merkitystä paljon laajemmalla alalla, joten muun muassa meistä, keskuksen edustajista on mitä oleellisinta tietää teidän oma mielipiteenne tästä kysymyksestä. Aiomme tarkastella näitä kysymyksiä käytännön kokemuksen pohjalta. Tärkeintä ja pääasiallisinta on, että talonpoikaisjoukoissamme alettaisiin tajuta talon-

poikaistalouden parantamisen välttämättömyys ja että te itse pohtisitte kaikin puolin niitä käytännöllisiä toimenpiteitä, joihin on ryhdytty. Otamme huomioon kaiken sen, mitä te täällä sanotte, ja käytännöllisiä toimenpiteitä suorittaessamme tulemme ottamaan varteen teidän kokemuksenne. Samalla toistan, että kokemuksenne pitää tulla tunnetuksi niissäkin kuvernementeissa, jotka ovat kauimpana keskuksesta. Juuri toimintanne tämä puoli on meistä erikoisen tärkeää.

Puheeni lopuksi toistan vielä kerran Kansankomissaarien Neuvoston tervehdyksen ja toivotan teille kaikkea menestystä työssänne. (S u o s i o n o s o i t u k s i a .)

*Julkaistu lyhyenä lehtiselostuksena
marraskuun 30 pnä 1921
»Pravda» lehden 270. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistu pikakirjoitteen mukaan,
joka on tarkistettu vertaamalla
lehden tekstiin*

EHDOTUSHAHMOTELMA YEK:ta KOSKEVAA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖSTÄ VARTEN

1. toimivaltaa supistettava
2. pidätysoikeus vieläkin suppeammaksi
3. määräaika < 1 kuukausi
4. tuomioistuimet: vahvistettava; tai: vain tuomioistuimet
5. nimi
6. *Y T p K K* :ssa vietävä läpi > oleellisia lievennyksiä.⁴⁹⁴

Kirjoitettu joulukuun 1 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI YHTEISRINTAMATAKTIIKASTA

- a) Hyväksytään Zinovjevin, Radekin ja Buharinin ehdottama linja, että Kommunistiseen Internationaaliin kuuluvat kommunistipuolueet tarjoutuvat toimimaan yhdessä II In-

ternationaalien työläisjäsenten kanssa. Heidän tehtäväkseen annetaan esittää täsmällisesti tämä linja 2 päivän kuluessa päätöslauselmaluonnoksessa, joka on lähetettävä kaikille Poliittisen toimikunnan jäsenille.

- b) Tov. Buharinin tehtäväksi annetaan kirjoittaa ja antaa Poliittisen toimikunnan nähtäväksi artikkeli, joka käsittelee yhteenvedoja VKP:n kokemuksista bolshevikkien ja menshevikkien välisestä taistelusta ja heidän keskinäisistä liittoutumisista.⁴³⁵

Kirjoitettu joulukuun 1 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI AINEVAROJEN KÄYTTÖÄ SUUNNITTELEVASTA KOMISSIOSTA⁴³⁶

a) Pohjaksi otetaan Valtion Suunnittelukomission laatima luonnos, ja Valtion Suunnittelukomissio velvoitetaan esittämään viikon kuluessa uudelleen muokattu luonnos 2. ja 3. pykälään tehtyine korjauksineen sekä yhteenvedot 5. §:ssä osoitetusta työstä.

Kirjoitettu joulukuun 2 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TARKOITETTUUN EHDOTUKSEEN⁴³⁷

Elintarvikekomissariaatti velvoitetaan säilyttämään myllyhallinnossa asiantuntijain perusr ryhmä (KKTN:n osoituksesta) ja täyttämään KKTN:n valvonnan alaisena suurten myllyjen kunnostussuunnitelma.

Kirjoitettu joulukuun 5 p:nä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSIA YHTEISRINTAMAA KOSKEVIIN TEESEIHIN

Tov. Zinovjev!

Olen lukenut teesihahmotelman enkä ole vastaan.

Bolshevismmin historiaa koskevaa kappaletta pitäisi täydentää ja osittain muuttaa. Ei ole totta, että välirikko tapahtui vasta 1910. On sanottava, että keväällä 1905 ja tammikuussa 1912 tapahtuneiden bolshevikkien ja menshevikkien muodollisten välirikkojen välillä yhdyttiin joko osittain tai kokonaan 1906 ja 1907, ja sitten 1910 ei ainoastaan taistelun käännteiden vaikutuksesta, vaan myös jäsenjoukkojen painostuksesta, jotka vaativat omakohtaiseen kokemukseen perustuvaa tarkastuskoetta.

Luullakseni tästä on kerrottava tarkemmin ja konkreettisesti sivulla.⁴³⁸

6/XII.

Lenin

Kirjoitettu joulukuun 6 pnä 1921

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

KIRJE IDÄN KANSOJEN PROPAGANDA- JA TOIMINTANEUVOSTOLLE⁴³⁹

Hyvät toverit!

Tervehdin tulevaa julkaisuanne kaikesta sydämestäni. Parhoittelen kovin, etten huonon vointini vuoksi voi itse kirjoittaa siihen artikkelia. Toivon, että Idän työtätekevien parhaimmiston vetäminen mukaan toimintaan tulee lehtenne ansiosta edistymään entistä nopeammin ja laajemmassa mittassa. Koko länsimaisen sivilisaation kohtalo riippuu nyt suuresti Idän työtätekevien joukkojen saamisesta mukaan poliittiseen elämään.

Mitä parhain toivotuksin ja terveisin

VSFNT:n KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

*Sanettu puhellmitse
joulukuussa 1921, aikaisintaan
17 pnä*

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
22 pnä 1957 »Pravda» lehdessä
112. n:o:ssa*

*Julkaistaan
sihteerin muistiinpanojen mukaan*

HUOMAUTUKSIA PUOLUEPUHDISTUSTA KOSKEVAAN VKP(b):n XI KONFERENSSIN PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOKSEEN

Puoluepuhdistusta koskevan Zalutskin päätöslauselmaluonnoksen johdosta haluaisin tehdä kaksi huomautusta.

1) 3. osan a-§:ssä Zalutski kehottaa lopettamaan väliaikaisesti, 6 kuukaudeksi, puolueeseen pääsyn. Minun mielestäni se on väärin. Ehdotan puolestani, ettei estettäisi puolueeseen pääsyä, vaan asetettaisiin tiukemmat ehdot, nimittäin pitkä kandidaattiaika. Jos puolentoista vuoden kandidaattiaikaa pidetään varsinaisille työläisille liian pitkänä, sitä voidaan lyhentää ja yleensä supistaakin $\frac{3}{4}$:een, jopa puoleen vuoteen, kuten Trotski ehdottaa. Mutta kandidaattiajan ollessa noin lyhyt pitäisi mielestäni vaatia pätevää enemmistöä niissä kollegioissa, jotka tekevät päätökset puolueeseen hyväksymisestä, esimerkiksi että puolueeseen hyväksymisajan lyhentämiseen vaadittaisiin vähintään $\frac{4}{5}$:n enemmistö ja että $\frac{4}{5}$:n enemmistöä vaadittaisiin ei ainoastaan yhdeltä puoluekollegiolta (puolueeseen hyväksyväältä alimmalta solulta), vaan useammilta kollegioilta keskinäistä tarkastusta varten (esimerkiksi alimman solun lisäksi vielä kuvernementin puoluekomitealta y.m.s.). En vastustaisi lainkaan sitä, että puolueeseen pääsy tehdään varsinaisille työläisille helpommaksi, mutta jollei aseteta erittäin tiukkoja ehtoja, joissa määritellään, kenet voidaan katsoa suurteollisuuden työläiseksi, niin tästä veräjystä tuppautuu heti taas paljon roskaa. Puna-armeijalaisiin nähden tarvitaan mielestäni tiukemmat ehdot, koska ensiksikin he ovat enimmäkseen talonpoikia eivätkä työläisiä ja toiseksi he ovat liian nuorta väkeä, joka on asetettava ensin koetukselle.

2) 4. osan a-§:ssä Zalutski kehottaa tarkistamaan kommunistisen nuorisoliiton keskuudessa tehtävän työn suunnitelmat. Nähdäkseni tässä kohdassa on säädettävä ankarammat ehdot ja tarkastus, että puolueeseen otettavat nuorisoliiton jäsenet ensinnäkin opiskelisivat todella vakavasti ja jotakin oppisivat ja toiseksi, että he olisivat suorittaneet pitkän aikaa vakavia käytännöllisiä tehtäviä (taloudellisia, sivistyksellisiä y.m.s.).⁴⁴⁰

Lenin

*Saneltu puheilitse
joulukuun 22 pnä 1921*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

**PUHEENVUOROJA NEUVOSTOJEN
IX YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN
PUOLUEESEENKUULUMATTOMIEN OSANOTTAJIEN
NEUVOTTELUKOKOUKSESSA
JOULUKUUN 26 pnä 1921⁴⁴¹**

1

Toverit! Päätettyämme jatkaa keskustelua — luullakseni meillä ei ole sen suhteen mitään epäilyksiä — haluan sanoa vain, että nyt on noin puoli yhdeksän, voimme keskustella täällä puoleen kymmeneen ja myöhempäänkin. Pitää valita kysymys, joka kiinnostaa meitä eniten. Koska eräs toveri osoitti täällä sellaiseksi maakysymyksen, minun täytyy sanoa: jakakaamme aika niiden kysymysten kesken, jotka teistä ovat merkityksellisimpiä. Minun asianani täällä on käsittääkseni enemmän kuunnella ja kirjoittaa muistiin. Sen, mitä halusin sanoa, sanoin teille edustajakokouksessa. Koetan kirjoittaa muistiin, mistä kuvernementista, mistä ujestista ja mitä valitetaan eniten. Aika pitää jakaa luullakseni siten, että kun on käsitelty loppuun hevuskuljetusvelvollisuutta koskeva kysymys harkitaan, mitkä muut kysymykset tuntuvat oleellisimmilta, jotta eri kuvernementtien edustajat ehtisivät puhua niistäkin. Minun asianani täällä on tehdä mahdollisimman tarkkoja muistiinpanoja tietääkseni, mitä puolueeseen kuulumattomat ovat täällä sanoneet. Erinäisiin täällä esitettyihin kysymyksiin minun on kuitenkin kovin vaikea vastata, koska en voi antaa vastausta nyt heti tässä ottamatta selvää asiasta. Sen vuoksi kehotankin valitsemaan ne kysymykset, joita pidetään tärkeimpinä, ja eri paikkakuntien edustajat puhukoot niistä, kuten puhuttiin hevuskuljetusrasituksesta, ja minä kirjoitan muistiin kaikki, mitä paikkakuntien edustajat sanovat.

2

Toverit, minun on kovin vaikea sanoa pari sanaa tästä kysymyksestä, sillä olen kirjoittanut muistiin kaikki täällä esitetyt kysymykset ja merkinnyt, mistä kuvernementista minkinlaisia huomautuksia on tehty, mutta niihin kysymyk-

siin, joita täällä on esitetty, en voi vastata nyt heti, kun ei ole tarkkoja tietoja asianomaisesta virastosta. Toverin, joka puhui äsken Työkomissariaatin nimissä, oli helppo vastata, koska hänellä silmiensä edessä on säädetty laki sekä selitys, millä tavalla tämän lain täytäntöönpano helpottaa tilannetta. Erinäisiin täällä esitettyihin kysymyksiin en voi antaa mitään täsmällistä vastausta ilman vastaavan kansankomissariaatin tietoja.

Olen saanut lisäksi joukon kirjelappuja. Eräässä niistä Kijevistä saapunut ukrainalainen toveri kysyy, miksi en ole käynyt koskaan Ukrainassa. Ukraina on pitkä matka. Sellainen matka on vaikea järjestää. ☸

Muuan toveri kysyy, kuka maksaa hevosista, jotka on tapettu ajotöissä. Olen kirjoittanut tämän kysymyksen muistiin. Toveri on jo antanutkin siihen yleisen vastauksen.

Edelleen kahdessa kirjelapussa kosketellaan elintarvikevevoroa ja sitä, että vähävaraisen talonpojan on mahdoton ostaa kankaita. On selvää, että kaikissa kuvernementeissa talonpoikaisto kokee nykyisin hyvin paljon sen tapaisia vaikeuksia. Ilman asianomaisen viraston tietoja en voi nyt vastata tämänlaatuiseen kysymykseen.

Voimmeko auttaa ja minkä verran? Toistan, etten voi vastata nyt heti. Minusta tuntuu, että tärkeimpiä asioita, joista täällä on puhuttu kysymyksen ollessa hevoskuljetusrasituksesta, ovat — sikäli kuin olen voinut päätellä pikapäin silmäilemieni kirjelappujen perusteella (olen kirjoittanut lyhyesti muistiin jokaisen täällä puhuneen toverin sanat) — zheleskomien⁴⁴² väärinkäytökset ja virheet. Eniten on tehty huomautuksia sen johdosta, että zheleskomien määräämät työt ovat raskaita, että ihmisiä vaivataan, että ilmenee tavattoman paljon virheellisyyksiä, kun jaotellaan töitä ja määrätään niihin etenkin sellaisena aikana, jolloin niistä on suoranaista vahinkoa talonpoikaistalouksille. Olen kirjoittanut kaikki nämä huomautukset muistiin ja merkinnyt, että kun viimeksi järjestettiin kolmen viikon kampanja, niin kaikki toverit lähetettiin keskukselta paikkakunnille. Olen pyytänyt kokoamaan tarkkoja tietoja kaikista polttoainesten hankintatöihin liittyvistä virheellisyyksistä ja väärinkäytöksistä sekä koko joukon selostuksia. Olen jo alkanut saada kirjeitä asiasta, mutta minun täytyy sanoa, etten ole voinut viime aikoina eritellä näitä vastauksia sairauden takia, joka pakotti minut edustajakokouksessakin rajoittumaan yleiseen

selostukseen. Sen saa tehtäväkseen toinen toveri, joka on väliaikaisesti sijaiseni, mutta kaikki viimeksi olleen kolmen viikon kampanjan aikana kerätyt tiedot kokoamme varmasti yhteen. Huomautukset zheleskomien virheistä ja väärinkäytöksistä katson yleensä epäilemättä oikeiksi. Eräänä perussyynä, jonka vuoksi päätettiin säätää hevoskuljetusrasitus, mistä Työkomissariaattia edustava toveri teki selkoa, onkin se, ettei kuvernementtien metsätyökomiteoiden eikä zheleskomien väärinkäytöksiä voida välttää ja niitä vastaan on kovin vaikea taistella, jollei määritellä oikein työn määrää (se on yritetty tehdä: laissa on määritelty kuusipäiväisen työn avulla), jollei sitä määritellä laissa oikein. Mutta kun laissa sanotaan täsmälleen, kuten nyt on sanottu, montako työpäivää vaaditaan, kun on tiedossa urakkasäädös, jossa määrätään, paljonko ja minkä verran on tehtävä työtä niin monessa päivässä, tulee paljon helpommaksi taistella väärinkäytöksiä vastaan. Kuvernementeissa ja ujesteissa on tietenkin vaikea taistella kuvernementtien metsätyökomiteoita ja zheleskomeja vastaan varsinkin silloin, kun näihin laitoksiin on tunkeutunut monia entisiä toimihenkilöitä, entisiä tilanherroja, entisiä metsätyöurakoitsijoita, kuten eräs tovereista mainitsi. Paikkakunnilla on tiukennettava tässä suhteessa valvontaa, ja meidän on saatava TpKK:hon enemmän puolueeseen kuulumattomia talonpoikaistovereita, joiden puoleen voitaisiin kääntyä siinä tapauksessa, jos valitus ei ole tullut perille, ja jotka itse herättävät tuon kysymyksen täällä TpKK:n istunnossa ja vaativat suorittamaan tutkimuksen virheistä. Nämä toimenpiteet ainakin viedään läpi tässä edustajakokouksessa. Kuten kaikki edustajakokoukseen osallistuvat toverit ovat minulle tiedottaneet, puolueeseen kuulumattomia talonpoikia edustavien TpKK:n jäsenten lukumäärää tullaan varmasti lisäämään. Sen silmälläpito, että zheleskomien väärinkäytöksiä vastaan voitaisiin taistella menestyksellisemmin, tulee tämän kautta sitä helpommaksi, mitä enemmän puolueeseen kuulumattomia talonpoikia on TpKK:n jäseninä. Toistan, että olen merkinnyt muistiin kaikki täällä tehdyt huomautukset ja jokaisesta niistä kirjoitan asianomaiseen kansankomissariaattiin tai kansantalousneuvostoon, jotta voitaisiin ryhtyä toimenpiteisiin. Mutta jokaiseen yksityiseen kysymykseen en tietenkään voi vastata nyt heti, saamatta tietoja asianomaisesta kansankomissariatista.

Pyytäisin тов. Kalininilta kaksi minuuttia, ettei hänen sanojaan⁴⁴³ ymmärrettäisi jollain tavoin väärin. Olen varma, ettei hän ole halunnut panna minun kontolleni sellaista ajatusta, että olisin muka joskus ehdottanut rukouskirjojen polttamista. On itsestään selvää, etten ole milloinkaan ehdottanut enkä ole voinutkaan ehdottaa sellaista. Tiedättehän, että Perustuslakimme mukaan, tasavaltamme peruslain mukaan uskonnonvapaus on taattu ehdottomasti jokaiselle.

Vielä pari sanaa sille toverille, joka puhui Vjatkan kuvernementin eräiden ujestien perin vaikeasta tilasta. Kyseiset ujestit kuuluvat nälänhädässä olevaan alueeseen. Panemme nyt toiveemme pääasiassa sopimukseen, jota Amerikan hallitus on meille ehdottanut. Solmimme sen lähipäivinä. Tuon sopimuksen perusteella Amerikan hallitus tarjoaa 20 miljoonaa dollaria. Me annamme 10 miljoonaa, yhteensä kertyy 30 miljoonaa dollaria, siis 60 miljoonaa kultaruplaa. Se on sievoinen summa. Suurin osa kevätkylvöalasta voidaan kylvää, ellei saada kylvetyksi kaikkea. Sitä paitsi lähetämme Kanadaan. Luultavasti saamme kultavarannosta käyttää vielä lisäerän hankkiaksemme hiukan enemmän siemenviljaa. Pääkysymyksenä on nyt tietysti nälänhätä, rehunpuute. Kevätkylvöt on suoritettava mahdollisimman täydellisesti. Sitä varten ponnistetaankin kaikki voimat. (S u o s i o n o s o i t u k s i a .)

*Julkaistu ensi kerran 1933
X XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

AMMATTIYHDISTYSTEN MERKITYS JA TEHTÄVÄT UUDEN TALOUSPOLITIIKAN AIKANA

(TEESILUONNOS)⁴⁴⁴

VKP:n KK:n kokouksessa 28. XII 1921 käsiteltiin kysymys ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä uuden talouspolitiikan yhteydessä. Kuultiin тов. Rudzutakin, Andrejevin ja Shljapnikovin alustukset (suunniteltu тов. Lutovinovin alustus jäi pitämättä vain siksi, että alustajaa ei saatu kutsutuksi ajoissa). Mielipiteiden vaihdon jälkeen päätettiin antaa тов. Rudzutakin ja тов. Andrejevin alustavat teesihahmotelmat valiokunnalle, johon kuuluivat nämä kaksi

toveria ja lisäksi tov. Lenin, ja tämän valiokunnan tehtäväksi annettiin laatia teesiluonnos, joka on esitettävä Poliittiselle toimikunnalle vahvistettavaksi.

(Tähän lisätään muutamia rivejä sen *jälkeen*, kun valiokunta ja sitten Poliittinen toimikunta on vahvistanut luonnoksen.)

L U O N N O S

1. UUSI TALOUSPOLITIikka JA AMMATTIYHDISTYKSET

Uusi talouspolitiikka aiheuttaa joukon oleellisia muutoksia proletariaatin ja siis myös ammattiyhdistysten asemassa. Nämä muutokset johtuvat siitä, että kommunistipuolue ja neuvostovalta käyttävät nyt kaikessa politiikassaan, jonka tarkoituksena on siirtyminen kapitalismista sosialismiin, erikoisia siirtymismenetelmiä, toimivat monessa suhteessa toisin kuin aikaisemmin, valtaavat monia uusia asemia niin sanoaksemme »uusien kiertoliikkein», perääntyvät lähteäkseen paremmin valmistautuneina uudelleen hyökkäykseen kapitalismia vastaan. Niinpä vapaakauppa ja kapitalismi ovat nyt sallittuja ja kehittyvät valtion säännöstelemänä, ja toisaalta valtion tuotantolaitoksia siirretään niin sanotun itsekannattavuuden pohjalle, t.s. itse asiassa huomattavalta osaltaan kaupalliselle ja kapitalistiselle perustalle.

2. VALTIOKAPITALISMI PROLETAARISESSA VALTIOSSA JA AMMATTIYHDISTYKSET

Olemustaan muuttamatta proletaarinen valtio voi sallia kauppavapautta ja kapitalismin kehitystä vain tiettyyn rajaan asti ja ainoastaan ehdolla, että valtio säännöstelee (valvoo, tarkastaa, määrää muodot, järjestyksen j.n.e.) yksityiskauppaa ja yksityistaloudellista kapitalismia. Tämän säännöstelyn menestyminen ei riipu ainoastaan valtiovallasta, vaan vielä suuremmassa määrässä proletariaatin ja yleensä työtätekevien joukkojen valveutuneisuudesta, kulttuuritasosta j.n.e. Mutta vaikka tällainen säännöstely menestyisikin täydellisesti, työn ja pääoman luokkaetujen vastakohtaisuus säilyy ehdottomasti. Siksi ammattiyhdistysten perustehtäviä on tästä lähtien proletariaatin luokkaetujen kaikinpuolinen ja kaikkalainen suojeleminen sen taistellessa pääomaa vas-

taan. Tämä tehtävä on asetettava julkisesti erääksi ensivuo-
roiseksi tehtäväksi ja ammattiyhdistyskoneisto on vastaavasti
uudelleenjärjestettävä, on muutettava sen muotoa tai täy-
dennettävä sitä, muodostettava tai oikeammin sanoen annet-
tava mahdollisuus muodostaa lakkorahastoja j.n.e.

3. VALTION TUOTANTOLAITOKSET, JOTKA SIIRRETÄÄN NIIN SANOTUN ITSEKANNATTA- VUUDEN POHJALLE, JA AMMATTIYHDISTYKSET

Valtion tuotantolaitosten siirtäminen niin sanotun itsekan-
nattavuuden pohjalle liittyy väistämättömästi ja kiinteästi
uuteen talouspolitiikkaan. Lähitulevaisuudessa tämäntyyppi-
set tuotantolaitokset muodostuvat kiertämättömästi vallit-
seviksi elleivät yksinomaisiksi. Aikana, jolloin vapaakauppa
on sallittua ja kehittyä, se merkitsee itse asiassa valtion
tuotantolaitosten muuttamista huomattavassa määrin kau-
palliselle, kapitalistiselle pohjalle. Koska on aivan pakot-
tavan välttämätöntä kohottaa työn tuottavuutta, saada jo-
kainen valtion tuotantolaitos kannattavaksi ja voittoa tuot-
tavaksi ja koska ilmenee kiertämätöntä oman hallintohaaran
etujen asettamista etutilalle ja hallintojen liiallista innok-
kuutta, tämä seikka synnyttää väistämättömästi tietynlaisia
eturistiriitoja työläisjoukkojen ja toisaalta hallintojen tai
niiden alaisten valtion tuotantolaitosten johtajien välillä.
Sen vuoksi myös valtion tuotantolaitoksiin nähden ammat-
tilyhdistysten ehdoton velvollisuus on puoltaa proletariaatin
ja yleensä työtätekevien joukkojen luokkaetuja niiden työn-
antajia vastaan.

4. LUOKKATAISTELU, JOTA PROLETARIAATTI KÄY VALTIOSSA, MISSÄ TUNNUSTETAAN MAAN, TEHTAIDEN Y.M. YKSITYISOMISTUS JA POLIITTINEN VALTA ON KAPI- TALISTILUOKAN KÄSISSÄ, EROAA OLEELLISESTI SIITÄ LUOKKATAISTELUSTA, JOTA PROLETARIAATTI KÄY VAL- TIOSSA, MISSÄ EI TUNNUSTETA MAAN EIKÄ SUURTUOTAN- TOLAITOSTEN VALTAOSAN YKSITYISOMISTUSTA JA POLIIT- TINEN VALTA ON PROLETARIAATIN KÄSISSÄ

Luokkataistelu on kiertämätöntä niin kauan, kuin on ole-
massa luokkia. Kapitalismista sosialismiin siirtymisen kau-
della luokkien olemassaolo on kiertämätöntä, ja VKP:n

ohjelmassa sanotaan täysin selvästi, että otamme vasta ensi askeleita siirtyäksemme kapitalismista sosialismiin. Sen vuoksi niin kommunistipuolueen ja neuvostovallan kuin ammattiyhdistystenkin on tunnustettava avoimesti, että luokkataistelua käydään ja se on väistämätöntä niin kauan, kunnes teollisuuden ja maanviljelyksen sähköistäminen suoritetaan loppuun ainakin pääpiirteissään ja saadaan siten katkotuksi kaikki pientalouden samoin kuin markkinoiden herruudenkin juuret. Tästä johtuu, että nykyhetkellä emme voi millään muotoa luopua lakkotaistelusta, periaatteellisesti emme voi hyväksyä lakia lakkojen vaihtamisesta pakolliseen valtion välitykseen.

Toisaalta on ilmeistä, että kapitalismin aikana lakkotaitelun lopullisena tavoitteena on valtiokoneiston murskaaminen, kyseessäolevan luokkavaltiovallan kukistaminen. Mutta siirtymäkauden proletaarisessa valtiossa, jollainen meidän valtiomme on, lakkotaistelun lopullisena tavoitteena voi olla vain proletarisen valtion ja proletarisen luokkavaltiovallan lujittaminen siten, että taistellaan tämän valtion byrokraattisia vääristelyjä, sen virheitä ja heikkouksia vastaan, sen valvonnasta pois pyrkivien kapitalistien ahneita luokkapyyteitä y.m.s. vastaan. Sen tähden ei kommunistipuolue, ei neuvostovalta eivätkä ammattiyhdistyksetkään voi missään tapauksessa unohtaa eivätkä ne saa salata työläisiltä ja yleensä työtätekevilta joukoilta sitä, että valtiossa, jossa valtiovalta on proletariaatilla, lakkotaistelun käymisen selityksenä ja puolustuksena voivat olla toisaalta ainoastaan proletarisen valtion byrokraattiset vääristelyt ja sen laitoksissa esiintyvät kaikkinaiset kapitalistisen menneisyyden jäänteet sekä toisaalta työtätekevien joukkojen poliittinen kehittymättömyys ja alhainen kulttuuri. Sillä kun tuomioistuimet ja kaikki muut valtioelimet muodostetaan luokkaperusteisesti, kun työtätekevät itse ne muodostavat ja erottavat porvariston pois valitsijain joukosta, niin työtätekevien välittömän kääntymisen valtioelinten puoleen täytyy tulla yhä useammin työn ja pääoman, työntekijäin ja työnantajain välisten selkkausten normaaliksi ratkaisemuodoksi.

5. PALUU VAPAAEHTOISEEN JÄSENYYTEEN AMMATTIYHDISTYKSISSÄ

Järjestään kaikkien työläisten pakollinen merkitseminen ammattiyhdistysten jäseniksi on osoittautunut teollisuuden

tosiasiallisesti saavutettua sosialisoimisastetta sekä joukkojen kehitystasoa vastaamattomaksi. Sitä paitsi pakollinen jäsenyys on aiheuttanut jossain määrin virkavaltaista vääristelyä myös ammattiliitoissa. On palattava hyvin päättäväisesti melko pitkäksi aikaa vapaaehtoiseen jäsenyyteen ammattiyhdistyksissä. Ammattiyhdistysten jäseniltä ei saa millään muodoin vaatia tietynlaisia poliittisia katsomuksia; tässä suhteessa samoin kuin uskontoonkin nähden ammattiyhdistysten on oltava puolueettomia. Proletaarisessa valtiossa ammattiyhdistysten jäseniltä vaadittakoon vain toverikurin ja sen ymmärtämistä, että työväen on yhdistettävä voimansa voidakseen puolustaa työtätekevien etuja, sekä lojalisuutta työtätekevien valtaa, t.s. neuvostovaltaa kohtaan. Proletaarisen valtion on tuettava työläisten ammatillista yhteenliittymistä niin juridisesti kuin aineellisestikin. Mutta ammattiyhdistyksillä ei saa olla mitään oikeuksia ilman velvollisuuksia.

6. AMMATTIYHDISTYKSET JA TUOTANTOLAITOSTEN JOHTAMINEN

Valtiovallan valtaamisen jälkeen proletariaatin perustavoitteena on tuotteiden määrän lisääminen, yhteiskunnan tuotantovoimien valtava kehittäminen. Sodanjälkeinen kurjuus, nälkä ja taloudellinen rappio ovat tehneet tämän VKP:n ohjelmassa selvästi asetetun tavoitteen erittäin tähdelliseksi. Sen vuoksi suurteollisuuden jälleenrakentamisen mahdollisimman nopea ja varma menestyminen on ehto, jota ilman ei voida ajatellakaan saavutettavan menestystä työn vapauttamisessa täydellisesti pääoman ikeestä, ei voida ajatellakaan sosialismin voittoa. Venäjän nykytilanteessa tällainen menestys vaatii vuorostaan ehdottomasti vallan keskittämistä kokonaan tehtaanjohdon käsiin. Tämän tavallisesti yksilöllisen johtovallan periaatteen pohjalle rakentuvan johdon tulee hoitaa itsenäisesti palkkojen säätämistä, palkkarahojen, normiannosten ja työvaatetuksen jakoa ynnä muita huoltoa koskevia asioita mahdollisimman laajoin järjestelyvapauksin, tarkastaen samalla tiukasti, millaisiin tuloksiin on todella päästy tuotannon kohottamisessa ja sen kehittämisessä kannattavaksi ja voittoa tuottavaksi, sekä valiten mitä harkituimminkin johtomiehiksi etevimpiä ja kyvykkäimpiä henkilöitä j.n.e.

Kaikkinaista ammattiyhdistysten välitöntä sekaantumista laitosten johtamiseen on näissä oloissa pidettävä ehdottomasti vahingollisena ja sallimattomana.

Olisi kuitenkin aivan väärin tulkita tämä eittämätön toisuus siten, että ammattiyhdistyksiä kielletään osallistumasta teollisuuden sosialistiseen järjestelyyn ja valtioneollisuuden johtamiseen. Tämä osallistuminen on välttämätöntä tarkoin määritellyissä, nimenomaan seuraavissa muodoissa.

7. AMMATTIYHDISTYSTEN OSUUS JA OSALLISTUMINEN PROLETAARISEN VALTION TALOUS- JA VALTIOELINTEN TOIMINTAAN

Proletariaatti on kapitalismista sosialismiin siirtyvän valtion luokkaperusta. Maassa, jossa pientalonpoikaisto on valtaenemmistönä, proletariaatti voi täyttää menestyksellisesti tämän tehtävän vain ehdolla, että se liittoutuu erikoisen taitavasti, varovasti ja asteittaisesti talonpoikaiston valtaenemmistön kanssa. Ammattiyhdistysten on oltava ensimmäisinä ja välttämättömästi auttamassa valtiovaltaa, jonka kaikkea poliittista ja taloudellista toimintaa johtaa työväenluokan tietoinen etujoukko, kommunistinen puolue. Koska ammattiyhdistykset ovat yleensä kommunismin koulu, niiden on oltava muun muassa sosialistisen teollisuuden (ja sitten vähitellen myös maatalouden) johtamisen koulu työläisjoukoille ja sitten yleensä kaikille työtätekeville.

Näitä periaatteellisia näkökohtia silmälläpitäen on määriteltävä seuraavat perusmuodot, joissa ammattiyhdistykset osallistuvat proletaarisen valtion talous- ja valtioelinten toimintaan:

(1) Ammattiyhdistykset osallistuvat talouselämään yhteydessä olevien kaikkien talous- ja valtioelinten muodostamiseen asettamalla ehdokkaita ja käyttämällä neuvottelevaa äänioikeuttaan; ammattiyhdistykset osallistuvat myös näiden elinten toimintaan, mutta eivät välittömästi, vaan korkeimpien valtionvirastojen jäsenten, talouskollegioiden jäsenten, tehtaanhallintojen jäsenten (siellä, missä sellainen kollegisuus on sallittua), hallintomiesten, heidän apulaistensa y.m.s. kautta, jotka ammattiyhdistykset ovat esittäneet ja kommunistipuolue ja neuvostovalta vahvistaneet.

(2) Ammattiyhdistysten tärkeimpiä tehtäviä on nostaa

esiin ja kouluttaa hallintomiehiä työläisten ja yleensä työtätekevien joukkojen keskuudesta. Joskin teollisuudessamme on nykyisin kymmeniä täysin tyydyttäviä ja satoja enemmän tai vähemmän tyydyttäviä hallintomiehiä, niin lähiaikoina tarvitsemme sadoittain ensiksi mainittuja ja tuhansittain viimeksi mainittuja. Ammattiyhdistysten on paljon tarkemmin ja tarmokkaammin kuin tähän asti otettava järjestelmällisesti selville kaikki tällaiseen työhön pystyvät työläiset ja talonpojat sekä tarkastettava seikkaperäisesti, kaikinpuolisesti ja asiallisesti, kuinka edistyy heidän kouluttamisensa johtavaan työhön.

(3) Yhtä tärkeää on ammattiyhdistysten osallistuminen proletaarisen valtion kaikkiin suunniteluelimiin. Samalla kun ammattiyhdistykset osallistuvat kaikkeen kulttuuri- ja valistustoimintaan sekä tuotantopropagandaan, niiden on mainitulla toiminnallaan saatava työväenluokka ja yleensä työtätekevät joukot osallistumaan yhä laajemmassa mitassa ja syvällisemmin kaikkeen valtion talouden rakennustyöhön ja perehdytettävä ne koko talouselämän, koko teollisen toiminnan piiriin alkaen raaka-aineiden hankinnasta aina tuotteiden realisointiin saakka sekä annettava entistä konkreettisempi käsitys niin sosialistisen talouden yhtenäisestä valtiosuunnitelmasta kuin myös siitä, että kullekin työmiehelle ja talonpojalle on käytännöllisesti katsoen etua tämän suunnitelman toteuttamisesta.

(4) Tariffien ja varustelunormien laadinta y.m.s. muodostaa välttämättömän elimellisen osan ammattiyhdistysten toiminnasta sosialismia rakennettaessa ja niiden osallistuessa teollisuuden johtamiseen. Niinpä kurinpidollisten oikeusistuinten on parannettava herkeämättä työkuria sekä kurin ja työn tuottavuuden kohottamisen puolesta käytävän taistelun kulttuurillisia muotoja puuttumatta kuitenkaan kansanoikeuksien tehtäviin yleensä enempää kuin johtotehtäviinkään.

Ammattiyhdistysten ja neuvostovallan vastaavien elinten on tietenkin tarkennettava seikkaperäisesti tässä lueteltuja perustehtäviä, joita ammattiyhdistyksillä on sosialistisen talouden rakentamisen alalla. Oleellisinta on se, että ammattiyhdistykset tekevät lopun välittömästä, valmistelemattomasta, epäpätevästä ja vastuuttomasta johtotoimintaan sekaan-

tumisesta, joka on aiheuttanut paljon vahinkoa, ja siirtyvät tietoisesti ja päättäväisesti kovaan ja asialliseen, monia vuosia vaativaan työhön, *opettamaan käytännössä* työläisiä ja kaikkia työtätekeviä *johtamaan* koko maan kansantaloutta.

8. YHTEYS JOUKKOIHIN ON AMMATTIYHDISTYSTEN KAIKEN TOIMINNAN PERUSEHTO

Yhteys joukkoihin, s.o. työläisten (ja sitten myös kaikkien työtätekevien) valtaenemistään, on ammattiyhdistysten kaiken toiminnan menestymisen tärkein ehto, perusehto. Ammattiliittojärjestöissä ja niiden koneistossa alimmista ylimpiin asti on luotava kokonainen toimihenkilökunta vastuuntuntoisista tovereista, välttämättömästi muistakin kuin kommunisteista, ja tarkastettava sen pätevyys käytännössä monien vuosien työssä. Näiden toverien tulee elää välittömästi työväen keskuudessa, tuntea sen elämä läpikotaisin, osata määritellä erehtymättömästi jokaisessa kysymyksessä, joka hetkellä joukkojen mieliala, niiden todelliset tarpeet, pyrkimykset, ajatukset, osata määritellä ilman mitään väärää idealisointia, kuinka tietoisia joukot ovat ja kuinka voimakkaasti tietyt entisyyden ennakkoluulot ja jäänteet vaikuttavat niihin, osata saavuttaa joukkojen rajaton luottamus suhtautumalla niihin toverillisesti, tyydyttämällä huolehtivasti niiden tarpeita. Yhtenä suurimpana ja pelottavimpana vaarana, mikä uhkaa jäsenmäärältään vaatimatonta kommunistipuoluetta sen johtaessa työväenluokan etujoukkona suurta sosialismiin siirtyvää (toistaiseksi vielä ilman edistyneempien maiden suoranaista apua siirtyvää) maata, on joukoista irtautumisen vaara, se vaara, että etujoukko etenee liian kauaksi »suoristamatta rintamaa», säilyttämättä lujaa yhteyttä koko työnarmeijaan, s.o. työläis- ja talonpoikaisjoukkojen valtaenemistään. Samoin kuin parhainkin tehdas mainioine voimakoneineen ja ensiluokkaisine työkoneineen jää seisomaan, jos sen voimakoneen ja työkoneiden väliset voimansiirtolaitteet ovat vialla, niin sosialistisessa rakennustyössä mekin katastrofi on kiertämätön, jos kommunistipuolueen ja joukkojen väliset voimansiirtolaitteet — ammattiyhdistykset — ovat väärin rakennettuja tai toimivat huonosti. Ei riitä, että tätä totuutta selitetään, että se palautetaan mieleen ja tunnustetaan oikeaksi; se on vakiinnutettava organisatorisesti ammattiliittojen koko rakenteessa ja niiden jokapäiväisessä työssä.

9. AMMATTIYHDISTYSTEN ASEMAN RISTIRIITAISUUS PROLETARIAATIN DIKTATUURIN AIKANA

Kaikesta edellä mainitusta johtuu, että ammattiyhdistysten erinäisten tehtävien välillä on useita ristiriitoja. Toisaalta niiden tärkein toimintamenetelmä on vakuuttaminen, kasvattaminen; toisaalta ne valtiovallan käyttöön osallistuvina eivät voi kieltäytyä osallistumasta myös pakotukseen. Toisaalta niiden päätehtävä on työtätekevien joukkojen etujen puolustaminen tämän sanan välittömässä ja varsinaisessa merkityksessä; toisaalta ne valtiovallan käyttöön ja yleensä koko kansantalouden rakennustyöhön osallistuvina eivät voi kieltäytyä painostamasta. Toisaalta niiden on toimittava sotilaallisesti, sillä proletariaatin diktatuuri on mitä ankarinta, sitkeintä ja vimmatuinta luokkasotaa; toisaalta juuri ammattiyhdistyksissä ovat vähimmin soveliaita spesifiset sotilaalliset toimintamenetelmät. Toisaalta ammattiyhdistysten on osattava sopeutua joukkoihin, näiden kyseiseen kehitystasoon; toisaalta ne eivät saa millään muotoa suhtautua väljäkäteisesti joukkojen ennakkolouluoihin ja takapajuisuuteen, vaan niiden on kohotettava jatkuvasti joukkoja yhä korkeammalle tasolle. Ja niin edelleen ja niin edelleen.

Nämä ristiriidat eivät ole satunnaisia eivätkä ne ole poistettavissa vuosikymmeniin, sillä ensinnäkin ne ovat jokaiselle koululle ominaisia ristiriitoja. Ja ammattiliitot ovat kommunismin koulu. Ei voida toivoa, että aikaisemmin kuin muutaman vuosikymmenen kuluttua työtätekevien enemmistö saavuttaa korkeimman kehitystason, jolloin aikuisten »koulusta» ei jää mitään jälkeä eikä muistoja. Toiseksi niin kauan kuin on olemassa kapitalismin ja pientuotannon jäänteitä, näiden jäänteiden ja sosialismin itujen väliset ristiriidat ovat koko yhteiskuntajärjestelmässä kiertämättömiä.

Tästä juontuu kaksi käytännöllistä johtopäätöstä. Ensimmäinen: jotta ammattiyhdistysten toiminta olisi menestyksellistä, ei riitä, että niiden tehtävät ymmärretään oikein ja että niiden rakenne on oikea; tarvitaan vielä erityistä tahdikkuutta, taitoa lähestyä joukkoja eri tavalla jokaisessa konkreettisessa tapauksessa, että nämä joukot saataisiin mahdollisimman kitkattomasti nostetuksi porrasta ylemmäksi kulttuurillisessa, taloudellisessa ja poliittisessa suhteessa.

Toinen johtopäätös: mainitut ristiriidat tulevat välttämättä synnyttämään selkkauksia, erimielisyyttä, kitkaa y.m.

Täytyy olla korkeampi ja kyllin arvovaltainen instanssi, jota ne voitaisiin ratkaista viipymättä. Tänä instanssina on kommunistinen puolue ja kaikkien maiden kommunististen puolueiden kansainvälinen yhtymä, Komintern.

10. AMMATTIYHDISTYKSET JA SPESIALISTIT

Tämän kysymyksen peruskohdat on esitetty VKP:n ohjelmassa. Mutta ne jäävät vain paperille, ellei kiinnitetä toistamiseen huomiota tosiasioihin, jotka osoittavat, missä määrin niitä toteutetaan elämässä. Tällaisia viimeaikaisia tosiasioita ovat ensiksikin työläisten suorittamat insinöörien murhat ei vain Uralin, vaan myös Donbassin yhteiskunnallistetuilla kaivoksilla; toiseksi Moskovan vesijohtolaitoksen yli-insinöörin V. V. Oldenborgerin itsemurha.*

Näihin ilmiöihin ovat tietenkin verrattomasti enemmän syy-päitä kommunistinen puolue ja yleensä neuvostovalta kuin ammattiyhdistykset. Mutta nyt ei ole kysymys sen selvittämisestä, kuka on poliittisesti eniten syy-pää, vaan tietyistä poliittisista johtopäätöksistä. Ei voi olla puhuttakaan mistään huomattavista menestyksistä sosialistisessa rakennustyössä, elleivät kaikki johtavat laitoksemme, t.s. kommunistinen puolue, neuvostovalta ja ammattiyhdistykset, saa aikaan sitä, että meillä varjeltaisiin kuin silmäterää jokaista spesialistia, joka tekee työtä rehellisesti, tuntee alansa ja pitää siitä, vaikka hän aatteellisesti olisikin kommunismille täysin vieras. Emme voi vielä kohtakaan toteuttaa sitä, mikä meidän on kuitenkin toteutettava hinnalla millä hyvänsä, nimittäin että spesialistit erikoisena yhteiskuntakerroksena, joka pysyy erikoisena kerroksena aina niin kauan, kunnes päästään kommunistisen yhteiskunnan korkeimmalle kehitysasteelle, eläisivät sosialismin vallitessa paremmissa oloissa kuin kapitalismin vallitessa — niin aineellisessa kuin oikeudellisessakin suhteessa, niin työläisten ja talonpoikien kanssa tapahtuvan toverillisen yhteistyön kannalta kuin myös aatteellisessa suhteessa, t.s. siinä suhteessa, että he tuntisivat tyydytystä työstään ja olisivat tietoisia työnsä yhteiskunnallisesta hyödyllisyydestä ja riippumattomia kapitalistiluokan itsekkäistä etupyypeistä. Kukaan ei suostu tunnustamaan vähänkään siedettävästi järjestetyksi sellaista hallintoa, jossa ei tehdä suunnitelmallista ja käytännöllisiä tuloksia tuottavaa työtä

* Tässä sitä koskeva kirjoitus, joka julkaistiin »Pravdassa» 3. I 1922: ((siteerattava kirjoituksen koko teksti »Uutisosastosta», s. 4))⁴⁴⁶.

spesialistien turvaamiseksi kaikinpuolisesti, parhaimpien spesialistien palkitsemiseksi, heidän etujensa puoltamiseksi ja suojaamiseksi j.n.e. Ammatillisten järjestöjen on tehtävä kaikkea tämäntapaista työtä (tai osallistuttava järjestelmällisesti kaikkien hallintojen vastaavaan työhön) pitäen silmällä työnteon ja koko kansantalouden eikä kyseisen hallinnon etuja. Spesialistien suhteen ammattiyhdistysten tehtävä on mitä raskain ja vaikein: niiden on vaikutettava herkeämättä mahdollisimman laajoihin työväenjoukkoihin, jotta näiden ja spesialistien keskinäissuhteet muodostuisivat oikeiksi, ja vain tällainen työ voi antaa todella huomattavia käytännöllisiä tuloksia.

11. AMMATTIYHDISTYKSET JA PIKKUPORVARISTON VAIKUTUS TYÖVÄENLUOKKAAN

Ammattiyhdistykset ovat vasta silloin reaalisia, kun ne yhdistävät hyvin laajoja puolueeseen kuulumattomien työläisten kerroksia. Tästä johtuu väistämättömästi, että etenkin maassa, jossa talonpoikaisto on valtaenemmistönä, juuri ammattiyhdistyksissä ovat verrattain pysyviä kaikki sellaiset poliittiset vaikutteet, jotka ovat kapitalismin jäänteiden ja pientuotannon päällysrakennetta. Nämä ovat pikkuporvarillisia vaikutteita, s.o. toisaalta eserräläis-menshevistisiä (II ja II^{1/2} Internationaalin puolueiden venäläinen muunnos) ja toisaalta anarkistisia vaikutteita. Ainoastaan näiden virtausten piiriin on jäänyt jonkin verran huomattavampi määrä henkilöitä, jotka eivät puolusta kapitalismia itsekkäiden luokkapyyteiden kannustamina, vaan aatteen vuoksi, uskoen edelleenkin, että heidän julistamallaan »demokratialla», »tasa-arvoisuudella» ja »vapaudella» yleensä ei ole luokkapoliittista merkitystä.

Nimenomaan edellä mainittu yhteiskunnallis-taloudellinen syy eikä eri ryhmien ja sitäkin vähemmän eri henkilöiden osuus on selityksenä sille, että ammattiyhdistyksissämme havaitaan tuollaisten pikkuporvarillisten aatteiden jäänteitä (joskus henkiinheräämistäkin). Sen vuoksi niin kommunistisen puolueen ja kulttuuri- ja valistustyötä suorittavien neuvostolaitosten kuin myös kaikkien ammattiyhdistyksissä olevien kommunistienkin on kiinnitettävä paljon suurempaa huomiota aatteelliseen taisteluun pikkuporvarillisia vaikutteita, virtauksia ja poikkeamia vastaan ammattiyhdistyksissä — etenkin kun uusi talouspolitiikka ei voi olla johtamatta tietyn-

laiseen kapitalismin voimistumiseen. Sen vastapainoksi on välttämättä voimistettava taistelua työväenluokkaan kohdistuvaa pikkuporvariston vaikutusta vastaan.

Loppu

Käsitellään teesien ohella.

Tämä on annettava tov. Molotoville puhtaaksi kirjoittamatta.

Tähän päättyvät julkaistavaksi tarkoitetut teesit, t.s. niiden luonnos, joka esitetään valiokunnalle ja sitten Poliittiselle toimikunnalle.

Ehdotan, että erikoisella Poliittisen toimikunnan päätöksellä hyväksytään tov. Rudzutakin luonnokseen sisältyvä päätös seuraavassa sanamuodossa: Poliittinen toimikunta antaa Organisaatiotoimikunnan tehtäväksi muodostaa KK:n Organisaatiotoimikunnan yhteyteen erikoisen valiokunnan tarkastamaan ja uusimaan ammattiyhdistysliikkeen johtavia huippukerroksia (ja mahdollisuuden mukaan myös kaikkia kom. työntekijöitä) pitäen silmällä pikkuporvarillisia — eseräläis-menshevistisiä ja anarkistisia — vaikutteita ja poikkeamia vastaan käytävän taistelun voimistamista. Tämän valiokunnan tulee VKP:n seuraavaan, yhdenteentoista edustajakokoukseen mennessä suorittaa loppuun (ainakin suurimmalta osaltaan) työnsä ja esittää siitä selostus puolueen edustajakokoukselle.⁴⁴⁶

Ei
saa
jul-
kaista

4. I 1922. *Lenin*

*Kirjoitettu 30. joulukuuta 1921—
4. tammikuuta 1922*

*Julkaistu erään muutoksen tammi-
kuun 17 p:nä 1922 »Pravda» lehdessä
12. n:o:ssa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE PÄÄTÖSEHDOTUKSISTA VKP(b):n KK:n POLIITTISTA TOIMIKUNTAA VARTEN

Tov. Molotoville Poliittista toimikuntaa varten

Koska 3. I 1922 »Pravdassa» julkaistu uutinen *Oldenborgerin* itsemurhasta ja asiaa koskevista tutkimuksista on aivan vaillinainen (tai ei ole sanottu kaikkea?)

ehdotan Poliittisen toimikunnan päätökseksi seuraavaa:

1) Moskovan Neuvosto velvoitetaan pyytämään Yleisvenäläisen TPKK:n Puhemiehistöä asettamaan *syytteeseen* kaikki valiokunnan lausunnossa mainitut henkilöt;

2) YTPKK:n Puhemiehistö velvoitetaan täyttämään tämä pyyntö viivyttämättä ja

3) — tiedottamaan asiasta *kaikissa* neuvostolehdistä;

4) Oikeusasiain kansankomissariaatti velvoitetaan käsittelemään kyseinen asia erikoisen huolellisesti ja taitavasti sekä vaikuttavasti (siitä ovat henkilökohtaisesti vastuussa tov. Kurski ja se, joka määrätään yleiseksi syyttäjäksi);

5) Organisaatiotoimikunta velvoitetaan muodostamaan erikoinen puolueoikeus. Vesijohtolaitoksen koko *kommunistinen puoluesolu* on vedettävä tähän oikeuteen. (Osa on erotettava puolueesta kokonaan tai määrääjäksi, toisille on annettava ankara muistutus syyllisyydestä riippuen.) Oikeuskäsittely on järjestettävä vaikuttavasti, julkisesti.

+6) Ohjeet »Izvestijalle» ja »Pravdalle»: tätä skandaali- maista juttua on valaistava useissa pontevisissa kirjoituksissa.

4. I 1922.

Lenin

Vielä päätösehdotus:

Kaikista neuvostolaitoksissa tapahtuvista insinöörien (ja specialistien) murhista ja niiden johdosta suoritettujen tutkimusten tuloksista on tiedotettava Poliittiselle toimikunnalle ((KKTN, YAKN j.n.e., *TPN:n* kautta)). ⁴⁴⁷

P. S. Asia on kuohuttava: on soitettava hälytyskelloa ja oikein kovasti.

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE
TOIMIKUNNALLE VAROJEN MYÖNTÄMISESTÄ
NIZHNI NOVGORODIN RADIOLABORATORIOILLE**

(Dovgalevskin anomuksen johdosta, jossa pyydetään myöntämään 50 000 kultaruplaa Nizhni Novgorodin radiolaboratoriolle)

Kannatan ja pyydän tov. Molotovia asettamaan asian äänestettäväksi Poliittisessa toimikunnassa. Pyydän Poliittisen

toimikunnan jäseniä ottamaan huomioon Nizhni Novgorodin radiolaboratorion poikkeuksellisen tärkeyden, suuret palvelukset, jotka se on jo tehnyt, sekä suuren hyödyn, jota se voi tuottaa meille lähitulevaisuudessa niin sotilasalalla kuin propagandatyössäkin.⁴⁴⁸

Lenin

*Saneltu puhellimitse
tammikuun 12 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muisiinpanojen (konekirjoitustekstin)
mukaan*

ELOKUVA-ALAA KOSKEVIA OHJEITA

Valistuskomissariaatin on järjestettävä kaikkien näytäntöjen valvonta ja systematisoitava se. Kaikki filmit, joita esitetään Venäjän SFNT:ssä, on rekisteröitävä ja numeroitava Valistuskomissariaatissa. Jokaista elokuvaohjelmaa varten on säädettävä tietyt määräsuhteet:

a) ajanviete-elokuvat erityisesti mainostarkoituksiin ja tulojen hankkimiseksi (tietysti ilman rivouksia ja vastavallankumouksellisuutta) ja

b) erityiset propagandaelokuvat, yhteisnimeltään »kaikkien maiden kansojen elämästä», kuten: Englannin siirtomaapoliitikka Intiassa, Kansainliiton toiminta, nälänhätä Berliinissä j.n.e. j.n.e. Paitsi elokuvia tulee esittää propagandatyön kannalta kiintoisia valokuvia vastaavine selityksineen. Valtion on pyrittävä saamaan yksityisten hallussa olevilta elokuvateattereilta kyllin paljon tuloja vuokramaksuina ja annettava yrittäjille oikeus ohjelmiston laajentamiseen ja uusien ohjelmanumeroiden lisäämiseen, mutta niin, että Valistuskomissariaatti välttämättä sensuroi ne ja että säilytetään ajanviete-elokuvien ja »Kaikkien maiden kansojen elämästä»-nimisten propagandafilmiä välinen määräsuhte, jotta teollisuudenharjoittajille olisi edullista valmistaa uusia elokuvia. Annettakoon heille mahdollisuus laajaan aloitteellisuuteen näissä puitteissa. Propaganda- ja kasvatuluontoiset elokuvat on annettava vanhojen marxilaisten ja kirjallisuudentuntijain tarkastettaviksi, ettemme toistaisi monesti sattuneita ikäviä kummelluksia, jolloin propagandalla saavutetaan päinvastaisia tuloksia. Erikoisesti on kiinnitettävä huomiota elokuvateatterien järjestämiseen maaseudulla ja Idässä, missä ne

ovat uutuus ja missä propagandamme on oleva sen vuoksi erittäin tuloksellista.⁴⁴⁹

Saneltu tammikuun 17 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1925
»Kionedelja» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistaan N. P. Gorbunovin
muistilpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE M. I. KALINININ MATKUSTAMISESTA UKRAINAAN⁴⁵⁰

Molotoville kaikkia Poliittisen toimikunnan jäseniä varten

Pyydän asettamaan Poliittisessa toimikunnassa äänestettäväksi seuraavan ehdotuksen: tov. Kalinin lähetetään heti kiertomatkalle Ukrainan viljavimpiin kuvernementteihin keräämään apua nälkää kärsiville. Hänen retkikuntansa on varustettava erittäin huolellisesti, jotta se voisi agitoida menestyksellisesti keräyksen hyväksi käyttämällä apunaan valokuvia, elokuvaesityksiä, nälkäseuduilta olevia todistajia j.n.e. Koko retkikunnan käytännöllisestä asiallisesta järjestämisestä vastaavat henkilökohtaisesti

1. Kalinin poliittisesta puolesta

2. erityisesti määrätty ja Poliittisen toimikunnan vahvistama toveri, käytännönmies, joka pystyy todella hoitamaan ja järjestämään tämän asian kunnolleen.

Kalinin velvoitetaan lähtemään koko retkikuntineen matkalle viimeistään 3 päivän kuluttua.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
tammikuun 27 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistilpanojen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE

Toveri Molotoville
kaikkia Poliittisen toimikunnan jäseniä varten

»Bespartiinyi» kehittää »Pravdan» tämpäpäiväisessä numerossa mielestäni aivan oikeaa ja ajankohtaista suunnitelmaa⁴⁵¹.

Ehdotan, että sen hetikohtaista laadintaa ja nopeaa toteuttamista varten muodostetaan komissio, joka on kokoonpanoltaan suunnilleen seuraava: Molotov (voidaan vaihtaa johonkuhun toiseen KK:n Sihteeristön tai Organisaatiotoimikunnan nimittämään henkilöön), edelleen Jakovenko, Teodorovitsh ja tuo samainen »Bespartiinyi».

Lenin

*Saneltu puhelimitse
tammikuun 27 pnä 1922*

*Julkaisu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen mukaan*

GENOVAN VALTUUSKUNNAN VARAJOHTAJALLE JA KAIKILLE JÄSENILLE ANNETTAVIEN TOIMINTAOHJEIDEN LUONNOS⁴⁵²

1. II 1922.

Tov. Molotoville Poliittisen toimikunnan
jäseniä varten

Ehdotan vahvistettavaksi seuraavat toimintaohjeet Genovaan lähtevän valtuuskunnan varajohtajalle ja kaikille jäsenille.

1. Valtuuskunnan jokaisen jäsenen on valmistauduttava yleensä kaikkien niiden poliittisten ja finanssikysymysten varalta, jotka ovat esillä tai mahdollisesti tulevat esiin konferenssissa. Sitä paitsi valtuuskunnan kunkin jäsenen on perehdyttävä erityisesti, erittäin yksityiskohtaisesti ja perinpohjaisesti yhteen tärkeimmistä diplomaattisista ja yhteen tärkeimmistä finanssikysymyksistä.

Tshitsherinin ja Litvinovin tehtäväksi annetaan jakaa kysymykset valtuuskunnan jäsenten kesken (lukuun ottamatta sairaita, sellaisia kuin Rudzutak y.m.).

2. Valtuuskunnan jokaisen jäsenen on valmistettava 22. II (KK:n Poliittisen toimikunnan kanssa) pidettävään neuvotelukokoukseen mahdollisimman lyhyt (maximum 2—3 sivua; sähkösanomatyylisiin) kaikkia tärkeimpiä, niin diplomaattisia kuin finanssikysymyksiäkin koskevan periaate- ja poliittisen ohjelmansa jäsenitys.

3. Tshitsherinin ja Litvinovin vastuulla on hyvissä ajoin

koottava ja jaettava valtuuskunnan jäsenille kaikkea tarpeellista eri kielistä kirjallisuutta sekä systemaattinen asiakirjainkokoelma venäjän kielellä.

4. Finanssikysymysten erikoisen tärkeyden ja erikoisen vaikeuden vuoksi Tshitsherinin ja Litvinovin on laadittava luettelo finanssialan asiantuntijoista sekä näiden keskeistä työnjakoa koskeva suunnitelma sopien asiasta Finanssikomisariaatin, Valtion Suunnittelukomission ja A. D. Tsjurupan kanssa; määräaika — 1 viikko.

5. Valtuuskunnan jokaisen jäsenen on *tunnettava hyvin* Keynesin kirja («Rauhan taloudelliset seuraukset») sekä muita senluontoisia porvarillisia ja porvarillis-pasifistisia kirjoja ja *osia kirjoista* (Lansing sodan ja vuoden 1918 rauhan »imperialistisesta» luonteesta y.m.s.). Pitää valmistautua näin: puheissa ja julkilausumissa esitetään lyhyesti *kommunistien* näkökanta siten, että nähkääs vaikka olenkin kommunisti ja vaikka minulla onkin tällaiset kommunistiset katsomukset, haluan tälle kuulijakunnalle siteerata kirjoittajia, jotka eivät ole kommunisteja, ja asettaa kysymyksen kaikkien velkojen mitätöntämisen välttämättömyydestä y.m.s. porvarilliselta näkökannalta (ks. 6 ja 7).

6. Edustajiemme tulee suunnitella kaikki puheensa ja julkilausumansa konferenssissa ennakolta siten, että olipa konferenssin kulku ja lopputulos millainen tahansa (vaikkapa konferenssi ajautuisi mitä lyhimmissä ajassa karille, minkä me yritämme tietysti estää), ne muodostuisivat lyhyeksi, mutta selväksi kommunistien katsomusten kokonaisesitykseksi (kansainvälisiä suhteita ja talouselämää koskevista kysymyksistä) sekä yksityiskohtaiseksi porvarillisten ja porvarillis-pasifististen katsomusten esitykseksi imperialistisen maailman ja imperialistisen rauhan sovittamattomista ristiriidoista.

7. On hyvin luultavaa ja varmaakin, että konferenssissa kaikki porvarilliset edustajat liittoutuvat heti vaiteliaasti, mutta varmasti yhteen hyökätäkseen kimppuumme Gruusian vuoksi sekä kaikkien pikku- ja suurporvariston diplomatian ja demokratian tavanomaisten syytösten takia. Meidän on varustauduttava ennakolta sen varalta ja lähdettävä ehdottomasti ensimmäisinä hyökkäykseen (samalla kun perustehtävämme on saada eri maat erkaantumaan toisistaan ja riitaantumaan keskenään). Aloittaessamme ensimmäisinä hyökkäyksen meidän on suoritettava se enimmäkseen verho-

tusti, esim. »vihjailemalla» (tai esittämällä sitaatteja vastaa-
vasta porvarillisista teoksista) imperialististen suhteiden ki-
peimpiin ja häpeällisimpiin kohtiin (Korea; Amritsar; vallan-
kumouksellisten julkinen pieksäntä Intiassa; puhe, jonka
Lloyd George piti Cannesissa Briandia vastaan »murhien»
johdosta j.n.e. j.n.e.).

8. Koska on tullut moneen kertaan todistetuksi, että spe-
zialistimme yleensä ja eritoten menshevikkimieliset spesia-
listimme pyrkivät petkuttamaan meitä (ja onnistuvatkin var-
sin usein petkuttamaan) käyttämällä ulkomaanmatkoja le-
poon ja valkokaartilaisten yhteyksien lujittamiseen, Keskus-
komitea kehottaa rajoittumaan ehdottomasti mahdollisimman
pieneen määrään luotettavimpia asiantuntijoita, joista jokai-
sella pitää olla kirjallinen takuu asianomaiselta kansankomis-
saarilta sekä muutamilta kommunisteilta. Asiantuntijakunta
ei saa olla missään tapauksessa 45 henkeä suurempi. Luettelo
asiantuntijoista ja koko valtuuskunnasta on esitettävä 1½
viikon kuluttua KK:n vahvistettavaksi. Tästä §:stä vastaa-
vat henkilökohtaisesti toverit Litvinov, Joffe ja Tshitsherin.
Heidän huolenaan on myös valita asiainhoitaja, joka ei salli
yötyötä y.m.s. sietämätöntä.

Genovaan lähtevälle valtuuskunnalle tarkoitettujen *ohjei-*
den teesiluonnokseen ehdotan seuraavaa lisäystä:

9. Edustajiemme on siteerattava puheissaan ja julkilausu-
missaan erikoisen usein Cannesin ehtojen 1. pykälää ja ensin-
näkin siteerattava sitä yksinomaan »Petit Parisien» lehden
esittämässä muodossa, nim. käyttäen sanontaa »omistusjär-
jestelmä» eikä yksinkertaisesti »järjestelmä»; toiseksi tätä
sanaa ja tätä §:ää on tulkittava mahdollisimman laajamerki-
tyksisenä, nimittäin siten, kuin siinä tunnustettaisiin väistä-
mättömäksi kapitalistisen omistusjärjestelmän vaihtuminen
kommunistiseksi omistusjärjestelmäksi ja ikään kuin ainoak-
si kiistakysymykseksi »meidän välillämme» jäisi nyt kysymys
tuon vaihdoksen tapahtumisajasta ja -tavasta, t.s. tapahtuu-
ko se venäläisen vuosien 1917—1920 menetelmän mukaan vai
Lloyd Georgen menetelmän, Irlannin vuoden 1921 tai Egyptin
vuoden 1922 tyyppisen »typistetyn vallankumouksen» mene-
telmän mukaan⁴⁵³.

Lenin

KIRJE N. I. BUHARINILLE JA G. J. ZINOVJEVILLE

Tov. Buharinille ja tov. Zinovjevälle

Pitää harkita etukäteen, nimenomaan kuka teräväkielisimmistä henkilöistä tulee edustamaan Kominternia II ja II^{1/2} Internationaalin kanssa pidettävässä konferenssissa⁴⁵⁴. Samoin täytyy harkita etukäteen tässä neuvottelukokouksessa noudatettavan taktiikan ja strategian peruskysymykset.

Neuvottelukokouksessa käsiteltävien kysymysten luettelo on harkittava etukäteen ja laadittava sopien asiasta kunkin neuvottelukokoukseen osallistuvan osapuolen kanssa. Meidän on puolestamme pantava tähän luetteloon vain kysymyksiä, jotka koskevat välittömästi työväenjoukkojen käytännöllistä yhteistoimintaa sillä alalla, mikä katsotaan kiistattomaksi kaikkien kolmen osapuolen lehdistön virallisissa lausunnoissa. Meidän pitää perustella yksityiskohtaisesti, miksi me yhteisrintaman etuja silmälläpitäen rajoitumme näihin kysymyksiin. Siltä varalta, että herrat keltaiset ehdottavat politiikan kiistakysymyksiä, jotka koskevat esimerkiksi suhtautumista menshevikkeihin, Gruusiaa y.m.s., meidän tulee noudattaa seuraavaa taktiikkaa: 1) julistaa, että kysymysluettelo voidaan laatia vain kaikkien 3 osapuolen yksimielisen päätöksen perusteella; 2) ilmoittaa, että me olemme laatineet kysymysluettelomme pitäen silmämääränä yksinomaan vain työväenjoukkojen yhteistoimintaa, minkä aikaansaaminen on mahdollista heti, vaikka onkin oleellisia poliittisia erimielisyyksiä; 3) ilmoittaa, että olemme täysin suostuvaisia ottamaan käsiteltäviksi kysymykset, jotka koskevat suhtautumista menshevikkeihin, Gruusiaa ja mitä muita II ja II^{1/2} Internationaalin taholta ehdotettuja kysymyksiä tahansa, mutta panemme välttämättömäksi ehdoksi, että he suostuvat ottamaan käsiteltäviksi seuraavat kysymykset: 1) II ja II^{1/2} Internationaalin luopiomainen suhtautuminen Baselin manifestiin, 2) samojen puolueiden osallisuus Luxemburgin, Liebknechtin ja muiden Saksan kommunistien murhaan, jonka näiden puolueiden tukemat porvarihallitukset ovat suorittaneet; 3) näiden puolueiden sanotunlaisesta suhtautumisesta siirtomaiden vallankumoustaistelijain murhiin, joita samat II ja II^{1/2} Internationaalin tukemat porvaripuolueet ovat suorittaneet, y.m. y.m.s. Meidän pitää valmistaa etukäteen luettelo näistä ja samantapaisista kysymyksistä ja samoin

on ennalta valmistettava myös alustajien teesit muutamista tärkeimmistä tämänluontoisista kysymyksistä.

Meidän on löydettävä aihetta julistaa virallisesti, ettemme pidä II ja II^{1/2} Internationaalia minään muina kuin maailman vastavallankumouksellisen porvariston epäjohdonmukaisina ja horjuvina liittolaisina ja että suostumme osallistumaan yhteisrintamaa koskevaan neuvottelukokoukseen pitäen silmämääränämme joukkojen mahdollisen välittömän käytännöllisen yhteistoiminnan aikaansaamista sekä II ja II^{1/2} Internationaalin koko poliittisen asenteen erheellisyyden paljastamista, aivan samoin kuin nämä (II ja II^{1/2}) suostuvat neuvottelemaan kanssamme pitäen silmämääränään joukkojen välitöntä käytännöllistä yhteistoimintaa ja poliittisen asenteemme erheellisyyden paljastamista.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
helmikuun 1 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

GENOVAN KONFERENSSIA KOSKEVA EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI

Tov. Molotoville
(Poliittisen toimikunnan jäseniä varten)

Kiinnitän huomiotanne »Smena Vehin»⁴⁵⁵ 13. numerossa julkaistuun J. Kljutshnikovin artikkeliin »Genovan konferenssi»; ehdotan seuraavaa:

1. Valtuuskuntamme jäsenten kanssa käsitellään kysymys Kljutshnikovin ottamisesta mukaan asiantuntijaksi.

2. Koko valtuuskunta velvoitetaan huolehtimaan siitä, että lehdistössämme julkaistaisiin muutamia artikkeleita samasta aiheesta, josta Kljutshnikov on kirjoittanut artikkelinsa, mutta niiden tulee olla yksityiskohtaisempia ja perusteellisempia, jotta kysymys tulisi valaistuksi täydellisesti ja kaikin puolin.

3. Jokainen, joka haluaa matkustaa Venäjää edustavana asiantuntijana tai jota on ajateltu tähän toimeen, velvoite-

taan valmistamaan 10 päivän kuluessa erikoisalaansa koskeva artikkeli ja valaisemaan siinä yksityiskohtaisesti kysymystä Venäjän suhtautumisesta ulkomaihin. Ne artikkelit (tai artikkelin osat), jotka eivät sisällä mitään salaista, on julkaistava heti lehdistössämme.

4. Tshitsherin ja Litvinov vastaavat siitä, että artikkelien teemojen jako ja kirjoittajien nimet (1. ja 2. kohta) ilmoitetaan Poliittiselle toimikunnalle viikon kuluttua.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
helmikuun 4 p:nä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

PARVUKSEN KIRJASEN SISÄLTÖÄ ESITTELEVÄN SÄHKKEEN JULKAISEMISESTA⁴⁵⁶

1

Tov. Molotoville
(Poliittisen toimikunnan jäseniä varten)

Ehdotan, että määrätään tutkittavaksi, kuka sijoitti pari päivää sitten sanomalehtiin Parvuksen sepustuksia esittelevän sähköksen.

Ehdotan, että kun syyllinen on saatu selville, ROSTA:n vastaavan osaston johtajalle annetaan ankara muistutus ja välittömästi syyllinen lehtimies ajetaan pois toimestaan, koska vain täystomppeli tai valkokaartilainen on saattanut tehdä meidän lehdistämme sellaisen heittiön kuin Parvuksen mainostusvälineitä.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
helmikuun 4 p:nä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

2

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖS
MAALISKUUN 11 pnä 1922

Sellaisen sähkeen julkaiseminen katsotaan sopimattomaksi, koska se vaikuttaa Parvuksen mainostamiselta, ja puolue- ja neuvostolehtien toimitukset velvoitetaan pidättymään vastedes julkaisemasta sellaisia sähkeitä.

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen
konekirjoitustekstin mukaan*

**GENOVAN KONFERENSSIIN LÄHTEVÄLLE
NEUVOSTOVALTUUSKUNNALLE ANNETTAVIEN
VKP(b):n KK:n OHJEIDEN LUONNOS⁴⁵⁷**

Ehdotan seuraavaa KK:n ohjeiden luonnosta:

Vahvistamatta asiantuntijain luetteloja Keskuskomitea kehottaa siihen merkittyyjä ehdokkaita esittämään viikon kuluessa *koko* Genovan konferenssin *ohjelmaa* ja *taktiikkaa* koskevan konseptin (kyseisen asiantuntijan toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä). Kaikki kansankomissaarit ovat velvollisia antamaan 2 päivässä *kirjalliset* lausunnot ja takeet asiantuntijaehdokkaistaan. Jos asiantuntijat häpäisevät itsensä Euroopassa, vastaamaan joutuvat sekä he että kansankomissaarit.

Genovan konferenssia koskevien ohjeiden kehittämiseksi ja täydennykseksi *ehdotan seuraavaa*:

1. Esittämättä mitään ennakkoratkaisuja valtuuskuntamme vastaavan esiintymisen muotoon ja aikaan nähden KK katsoo valtuuskuntamme ehdottomaksi velvollisuudeksi kehittää täydellinen, omintakeinen ja eheä ohjelma kaikissa peruskysymyksissä.

2. Tämän ohjelman täytyy olla porvarillis-pasifistinen, mutta samalla valtuuskuntamme taholta on tehtävä ajoissa selvä varaus, että emme esitä nyt yksinomaisesti meidän katsomuksiamme vastaavaa kommunistista ohjelmaa (lyhyesti: sitä ja sitä), koska haluamme ehdottaa muille valtuuskunnille, joiden asenne on periaatteellisesti toisenlainen,

useita palliatiiveja ja reformistisia toimenpiteitä, joita porvarillisella näkökannalla olevat henkilöt ovat jo osittain ehdottaneet Englannissa sekä muissa kapitalistisissa maissa. Tietyissä oloissa tämä palliatiiviohjelma saattaisi kuitenkin helpottaa nykyistä vaikeaa tilannetta (josta voidaan taatusti selviytyä vain sanoutumalla lopullisesti irti kaikista kapitalistisen omistuksen perusteista).

3. Likipitäinen luettelo tämän ohjelman peruspykälistä:

(1) kaikkien velkojen mitätöinti;

(2) »irlantilaisen» ratkaisun soveltaminen kaikkiin siirtomaihin ja riippuvaisuussuhteessa oleviin maihin ja kansakuntiin nähden;

(3) Versaillesin sopimuksen radikaalinen tarkistus;

(4) lainojen myöntäminen edullisin ehdoin niille maille, joita sota on pahimmin runnellut ja jotka sitä paitsi ovat heikoimpia siinä mielessä, etteivät ne voi nousta omin voimin, mutta ovat maailmantalouden kannalta mitä tärkeimpiä suunnattomien elintarvike- ja raakaainemäärien mahdollisina toimittajina;

(5) yhtäläisen kansainvälisen kultapariteetin säätäminen useiden eri maiden rahajärjestelmiä varten sekä tämän pariteetin voimaansaattamiskeinojen määrääminen;

(6) useiden maiden sopimus inflaation ja rahan arvonmenetyksen torjuntakeinoista (osoitettava muutamia keinoja);

(7) useiden maiden sopimus polttoainepulan torjuntakeinoista sekä toimenpiteistä, jotka tekevät mahdolliseksi yhtenäiseen suunnitelmalliseen sähköistämiseen perustuvan järkipäisimmän ja säästeliäimmän energialähteiden käytön;

(8) samoin raaka-aineiden ja elintarvikkeiden tuontimahdollisuuksien kannalta tärkeimpiin kansainvälisen liikenteen uudelleenjärjestämis- ja parantamistoimenpiteisiin nähden.

J.n.e.

4. Tämäntapainen ohjelma on esitettävä puheissa tai jollei siihen ole tilaisuutta, painatettava 3—4 eurooppalaisella kielellä ja jaettava edustajille ja lehdistölle (vaikkapa suppeassa muodossa). (Painatettava joka tapauksessa.)

5. Asiantuntijoiksi saa päästää vain henkilöitä, jotka kykenevät kehrittelemään, perustelevaan ja puoltamaan täl-

laista ohjelmaa (sen yhtä tai toista osaa) ja ovat todistaneet tämän kykynsä. Asiantuntijain täytyy julkaista Eurooppaa varten ohjelmansa ja suunnitelmansa omalla allekirjoituksellaan varustettuina. ((Tällaisen ohjelman kaikuna tulevat olemaan artikkelit III Internationaalien lehdistössä: tuo »vakuuttamis»-yritys nähkääs ei ole vahingollinen, mutta se on melkein hyödytön, koska tarvitaan vallankumous; — sekä II ja II^{1/2} Internationaalien lehdistössä: katsotaanpa, mitä ne sanovat.))

Kirjoitettu helmikuun 6 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
huhtikuun 24 pnä 1962
»Pravda» lehden 114. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE EHDOTUKSISTA VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE

Tov. Molotov!

Pyydän suorittamaan puhelimitse äänestyksen kahdesta Poliittiselle toimikunnalle osoitetusta ehdotuksesta:

1) Yleisen viljaveron määrää koskevaa Poliittisen toimikunnan päätöstä ei julkaista ennen kuin on tehty uusi päätös Valtion Suunnittelukomission esitettyä lopulliset laskelmansa.

(Krzhizhanovski valitteli minulle eilen katkeroituneena, että heillä on näissä laskelmissa suuri työ ja että se muka keskeytettiin edes kuuntelematta häntä. Pyydän antamaan hänelle aikaa 3—4 päivää ja olemaan niin kauan julkaisematta.)

2) Sanomalehti »Kooperativnoje Delo»⁴⁵⁸ lakkautetaan. Aineiston käyttämisestä sovitaan »Ekonomitsheskaja Zhiznin» kanssa.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 11 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**N. L. MESHTSHERJAKOVIN KIRJEESEEN
TEHDYT MERKINNÖT
JA EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI**

...Nyt »Kooperativnoje Delo» lehdestä.

- ?? 1) Kulutusosuuskuntien Keskusliiton hallitus, johon kuuluu yksinomaan kommunisteja, sanoo lehden olevan välttämätön, jotta osuuskunnat voisivat suorittaa vaikean ja uuden järjestelytyönsä ja täyttää saamansa kauppatehtävät.
- 2) Lehden toimituskuntaan kuuluu vain kommunisteja: minä, Sarabjanov, Shvetsov, Kutuzov-Ilinski j.n.e.
- ?? 3) Venäjälle on tulossa länsimaiden osuustoimintamiesten valtuuskunta. Vanhat osuustoimintamiehet käyttävät lehden lakkauttamista hyväkseen, ja se vaikeuttaa osuustoimintaamme.
- ha ha !! 4) Lehden lakkauttamista tullaan käyttämään keppihevosena Genovan konferenssissa.
- 5) Tähän asti lehdessä ei ole ollut mitään neuvostovallan tai kommunismin vastaista...

Helmikuun 11 pnä 1922.

N. Meshtsherjakov

Tov. Molotoville Poliittista toimikuntaa varten:

koska tov. Meshtsherjakovin perustelut ovat ilmeisesti kestäättömiä ehdotan seuraavaa:

1) Kulutusosuuskuntien Keskusliiton hallitus velvoitetaan muuttamaan joka päivä ilmestyvä sanomalehti »Kooperativnoje Delo» *viikkolehdeksi*;

2) kaikki siten vapautuvat voimat ja varat käytetään siihen, että keskus valvoisi paremmin paikallisten osuuskuntien kauppatoimintaa ja auttaisi sitä kehittymään oikealla tavalla;

3) selostus 2. §:n täyttämistä esitetään Poliittiselle toimikunnalle joka kuukausi;

4) tehostetaan »Ekonomitsheskaja Zhiznin» avustamista.

14/II.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN JÄSENILLE HUOMAUTUKSISTA
EHDOTUKSEEN KOMINTERNIN TpK:n
ENSIMMÄISEN LAAJENNETUN KOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEKSI KOLMEN INTERNATIONAALIN
KONFERENSSIIN OSALLISTUMISESTA⁴⁵⁹**

Tov. Molotoville
(Poliittisen toimikunnan jäseniä varten)

Ehdotan tehtäväksi seuraavia muutoksia Zinovjev'in lähettämään päätöslauselmaluonnokseen, joka koskee Kominternin osallistumista suunniteltuun maailman kaikkien työväenpuolueiden konferenssiin. Sanojen: »työväenjoukkojen yhteistoiminta, joka on mahdollista heti oleellisista poliittisistä erimielisyyksistä huolimatta» jälkeen seuraavat lauseet pitäisi pyyhkiä pois sanoihin »että työväenjoukot vaativat yhteistoimintaa» asti. Viimeksi mainituista sanoista alkavaa lausetta pitäisi muuttaa seuraavasti: »vaikka valvutuneet työläiset käsittävät mainiosti nämä poliittiset erimielisyydet, he haluavat ja vaativat silti yhdessä työläisten valtaenemmistön kanssa yhteistoimintaa ajankohtaisimmissa ja työläisten etujen kannalta tärkeimmässä käytännön kysymyksissä. Kukaan rehellinen ihminen ei voi nykyään olla tästä epävarma» j.n.e.

Toinen ehdottamani muutos on se, että lausetta, joka alkaa sanoista: »poistaen päiväjärjestyksestä kaikki kiistakysymykset ja nostaen esiin kiistattomat», pitäisi muuttaa ja täydentää seuraavasti: »ja siirtäen joksikin aikaa syrjään kiistanalaisimmat kysymykset ja nostaen esiin kiistattomimmat, molemmat osapuolet tai oikeammin kaikki kolme konferenssiin osallistuvaa kansainvälistä yhtymää luottavat tietystikin omien katsomustensa lopulliseen voittoon».

Tärkein ehdottamani muutos on se, että pyyhittäisiin pois kappale, jossa II ja II^{1/2} Internationaalien johtajia sanotaan maailman porvariston apureiksi. Se on samaa kuin käyttää sanaa »hanhi». Ei ole lainkaan järkevää saattaa erittäin tärkeä käytännöllinen asia vaaraan sen takia, että soisimme itsellemme ilon haukkua liiemman kerran heittiöitä, joita haukumme ja tulemme haukkumaan 1000 kertaa toisessa paikassa. Jos Toimeenpanevan komitean laajennetussa istunnossa on vielä henkilöitä, jotka eivät ole ymmärtäneet,

että yhteisrintamataktiikka auttaa meitä kukistamaan II ja II¹/₂ Internationaalin johtajat, niin sellaisille on pidettävä ylimääräisiä helppotajuisia luentoja ja esitelmiä. Kenties käy tarpeelliseksi kirjoittaa heitä varten erikoisen helppotajuinen kirjanen ja julkaista se esimerkiksi ranskan kielellä, elleivät ranskalaiset ole vielä omaksuneet marxilaista taktiikkaa. Ja vihdoin on parempi hyväksyä tämä päätöslauselma ei yksimielisesti, vaan enemmistön äänin (vastaan äänestäneille opetamme sittemmin varta vasten, perusteellisesti ja helppotajuisesti järkeä ja ymmärrystä), kuin saattaa tärkeä käytännöllinen asia uhanalaiseksi muutamien poliittisten piimäsuiden takia, jotka paranevat jo huomispäivänä lastentaudistaan.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
helmikuun 23 p:nä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI NEUVOSTOVALTUUSKUNNAN TEHTÄVISTÄ GENOVASSA

Vain kädestä käteen Poliittisen toimikunnan jäsenille
Ehdotus KK:n päätökseksi

1. Keskuskomitea katsoo oikeaksi sen arvion tilanteesta ja tehtävistä (valtuuskuntamme tehtävistä Genovassa), joka on esitetty tov. Litvinovin teeseissä.

2. KK vahvistaa varajohtajalle tov. Tshitsherinille kaikki valtuuskunnan johtajan oikeudet.

3. Siinä tapauksessa, jos tov. Tshitsherin sairastuu tai matkustaa pois, hänen oikeutensa siirtyvät vuorotellen jommallekummalle kolmikolle: a) Litvinov, Krasin, Rakovski; b) Litvinov, Joffe, Vorovski.

4. Valtuuskuntamme on yritettävä välttää Cannesin ehtojen tunnustamista. Jollei siinä onnistuta ja jos meille esitetään suoranaan uhkavaatimus, on koetettava ajaa läpi Krasinin kaava: »Kaikki maat tunnustavat valtiovelkansa ja sitoutuvat korvaamaan vahingot ja tappiot, joita niiden hallitukset ovat aiheuttaneet toiminnallaan.»

Jollei siinäkään onnistuta, on katkaistava välit ja ilmoitettava samalla selvästi, että olemme valmiit tunnustamaan yksityiset velat, mutta haluamatta olla piilosilla sanomme, että katsomme vastavaatimustemme kattavan ne samoin kuin yleensäkin kaikki sitoumuksemme. Ylintä sovintotuomaria meidän ja porvarillisten maiden välillä emme pidä mahdollisena, koska kysymyksessä on kahden omistujärjestelmän välinen riita.

Jos joudutaan katkaisemaan välit, on esitettävä mitä selvimmin välien katkeamisen tärkein ja ainoa syy: hallitusten palvelimien vähälukuisten yksityiskapitalistien, Urquhar-tin y.m. ahneus.

Lisäksi äärimmäisenä myönnytyksenä näille kapitalisteille on ehdotettava etuoikeutta toimilupien saantiin (t.s. sikäli kuin luovutamme tietyin ehdoin heidän entisiä kiinteistöjään joko kokonaan tai osittain jollekin X:lle toimilupa-alueiksi, niin sitoudumme antamaan ne samoilla ehdoilla entiselle omistajalle).

5. Koska on mahdollista, että porvarit yrittävät estää meitä selostamasta seikkaperäisesti ohjelmaamme, kaikki ponnistukset on suunnattava siihen, että tämä ohjelma tulee jo ensimmäisessä puheessa ainakin esitetyksi tai osoitetuksi tai vaikkapa hahmotelluksi, ellei seikkaperäisesti selitetyksi (ja se on heti julkaistava yksityiskohtaistettuna).

6. Ohjelmanamme on se, että kommunistisia katsomuksiamme salaamatta rajoitumme kuitenkin osoittamaan ne aivan ylimalkaan ja lyhyesti (esimerkiksi sivulauseessa) ja sanomme suoraan, ettemme katso sopivaksi propagoida katsomuksiamme täällä, koska tulomme tarkoituksena on saada aikaan kauppasopimus ja yrittää sopia toisen (porvarillisen) leirin pasifistisen osan kanssa.

Toisen leirin pasifistiseksi osaksi (tai käytettäköön muuta, vasiten valikoitua kohteliasta sanontaa) meidän tulee katsoa ja ristiä pikkuporvarilliset, pasifistiset ja puolipasifistiset demokraatit, sentyyppiset, jollaisia ovat II ja II^{1/2} Internationaali, Keynes y.m.s.

Eräänä tärkeimpänä ellei kaikkein tärkeimpänä poliittisena tehtävänäemme Genovassa on erottaa tämä porvarileirin siipi koko muusta porvarileiristä, koettaa imarrella tätä siipeä, julistaa meidän näkökannaltamme mahdolliseksi ja toivottavaksi saada aikaan ei ainoastaan kauppasopimus, vaan poliittinenkin sopimus heidän kanssaan (eräänä niistä har-

voista mahdollisuuksista, että kapitalismi kehittyy rauhanomaisesti uudeksi järjestelmäksi, mitä me kommunistit emme oikein usko, mutta suostumme kyllä auttamaan koekilussa ja katsomme sen velvollisuudeksemme, koska edustamme valtiota, jolla on vastassaan muista valtioista koostuva vihamielinen enemmistö).

On tehtävä kaikki mahdollinen ja yhtä ja toista mahdoton-takin voimistaaksemme porvariston pasifistista siipeä ja suurentaaksemme edes hiukan sen vaalivoittomahdollisuuksia; tämä ensiksi; ja toiseksi — erottaaksemme toisistaan Genovassa meitä vastaan yhdistyneet porvarilliset maat, — se on meidän kahtalainen poliittinen tehtävämme Genovassa. Eikä suinkaan kommunististen katsomusten kehittäminen.

7. On kaikin tavoin koetettava kehittää mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja tehdä laajalti tunnetuksi (ellei onnistuta puheissa, niin lehdistössä) Venäjän ja Euroopan kansantalouden jälleenrakentamissuunnitelmaa — Valtion Suunnittelukomission töiden hengessä ja niiden perusteella.

8. Jos porvarillinen leiri esittää meille Genovassa uhkavaatimuksen: ei saa kajota pasifismin kysymyksiin, vaan on puhuttava yksinomaan ahtaasti kaupallisista aiheista, meidän täytyy lausua valittelumme, mutta alistua uhkavaatimukseen sanoen, että meillä on tässä konferenssissa kaksi tavoitetta: pasifistinen tavoite ja kaupallinen tavoite. Jää yksi.

9. KK antaa valtuuskunnan tehtäväksi suunnitella yksityiskohtaisesti, miten pasifistista ohjelmaa kehitellään, ja rajoittuu yleiseen ohjeeseen: sitä on koetettava kehittää mahdollisimman laajasti, jotta kansainvälisen porvariston pasifistisen leirin ja karkean porvarillisen, aggressiivisen porvarillisen, taantumuksellisen porvarillisen leirin välinen juopa saataisiin syvemmäksi.

10. Kauppaa ja toimilupia koskevassa kysymyksessä (m.m. lainakysymyksessä) on asetettava tärkeimmäksi takeeksi pohjoisseutujen metsät y.m.s. Valtiomme oikeuksien väheksyntään emme suostu. Sopimuksia ei saa solmia ilman lennättimise saatua KK:n erikoista suostumusta.⁴⁶⁰

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 24 p:nä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
JÄSENIÄ VARTEN JA ITALIALLE ANNETTAVAA
NOOTTIA KOSKEVA PÄÄTÖSEHDOTUS**

Tov. Molotoville
Poliittisen toimikunnan jäseniä varten

Genovaa koskeva kysymys on Tshitsherinin, Joffen, Krasinin ja Litvinovin kirjallisten ilmoitusten jälkeen mielestäni selvä.

Esitän päätösehdotuksen.

Suunnitelma: kaikki Poliittisen toimikunnan jäsenet koettavat sopia asiasta *kirjeellisesti*. Ellei se onnistu, kaikki kokoontuvat ja pitävät 1 tunnin istunnon *yksin* (ja ilman sihteeriä).

Sitten tunti tai 2 tuntia valtuuskunnan kanssa, ja siinä kaikki.

24. II. Lenin

Ehdotan päätökseksi: Poliittinen toimikunta valtuuttaa tov. Tshitsherinin lähettämään Italialle nootin, pitkänlaisen, äärimmäisen kohteliaan, mutta varsin piikkikkään, että näet emme ole rikkomassa erästä tärkeintä »ehto»: kokoontumispäivä 8. III, että me ehdotamme 1) vahvistettavaksi 8. III; mutta jos (2) enemmistö on vastaan, niin me protestoimme ja ehdotamme 15. III.⁴⁶¹

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 24 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 44. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**KORJAUKSIA JA HUOMAUTUKSIA
PIENEN KKN:n JOHTOSÄÄNTÖLUONNOKSEEN⁴⁶²**

näin ei voida sanoa
venäjäksi

10. Kaikki Pienen Kansankomissaarien Neuvoston päättävät päätökset, t.s. sellaiset, jotka itse asiassa ratkaisevat kysymyksen, paitsi 5. kohdassa mainittuja, lä-

näin ei voida sanoa, *asiainhoidolliset* tai *asiainhoitoa koskevat* olisi *parempi*.

hetetään Kansankomissaarien Neuvostoon. Kaikki yksityiset, luonteeltaan insidenttaaliset päätökset, kuten kaikenlaiset tutkimukset, tarvittavan aineiston kokoaminen, asiain lähettäminen alistusteitse, kaikenlaiset vastaukset Pieneen Neuvostoon lähetytyihin keskusvirastojen kyselyihin sekä KKN:n hallinnolliset ja taloudelliset asiat Pieni Neuvosto ratkaisee omissa nimissään lopullisesti eikä niitä lähetetä Suureen Neuvostoon.

- + Kehotan lisäämään: kaikissa Moskovan Neuvostoa koskevissa kysymyksissä on välttämättä kutsuttava sen edustaja.
+ välttämättä kutsuttava *kaikkien* asiasta kiinnostuneiden kansankomissariaattien edustajat.

Kirjoitettu helmikuussa 1922

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI RUOTSIN LAINASTA⁴⁶³

Ehdotukseni: hyväksytään periaatteessa ja Ulko-
maankauppakomissariaatti velvoitetaan jatkamaan neuvot-
teluja, *kuitenkin siten*, että (1) asiaa ei ratkaista lopullisesti
ilman Poliittista toimikuntaa (jonka tulee säilyttää oikeutensa
kieltäytyä); (2) että koetetaan solmia *samantapainen
lainasopimus* paremmin ehdoin toisen (italialaisen) *tarjoon-
jan* kanssa.

13/III. *Lenin**

Kirjoitettu maaliskuun 13 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1966
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ehdotuksen ovat allekirjoittaneet myös L. B. Kamenev ja J. V. Stalin;
L. D. Trotski pidättyi. *Toim.*

**KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN JÄSENILLE EHDOTUKSISTA
KOLMEN INTERNATIONAALIN KONFERENSSIIN
LÄHTEVÄLLE KOMINTERNIN VALTUUSKUNNALLE
TARCOITETTUIEN KOMINTERNIN TpK:n
OHJEIDEN LUONNOKSEEN⁴⁶⁴**

Zinovjevillc
Stalinille
Kameneville y.m. Poliittisen toimikunnan
jäsenille:

Ehdotan

s. II (2. osa) (uudenlaisesta asennoitumisesta menshevikkeihin) jätettävä pois.

Sitä ei saa sanoa nyt edes ehdollisesti.

Mielestäni pitäisi muuttaa ohjeet näin:

- AA) Jos halutaan asettaa käsiteltäväksi kiistanalaisimpia kysymyksiä, t.s. sellaisia, jotka herättävät III Internationaalissa eniten vihamielisyyttä II ja II¹/₂ kohtaan, niin suostumme ehdolla, että
- (a) kanssamme sovitaan kysymysluettelosta
 - (b) ... ja mitä yksityiskohtaisimmin III Internationaalin oikeutta koskevan keskustelun säännöistä; sen oikeuksien suojelun tulee olla äärimmäisen yksityiskohtaista j.n.e. j.n.e.
- BB) Me puolestamme kehotamme asettamaan käsiteltäväksi *vain* kysymyksiä, jotka ovat vähemmässä määrässä kiistanalaisia, koska katsomme tarkoitukseksi pyrkiä edes osittaiseen työväenjoukkojen yhteist **o i m i n t a a n**.

Jos AA hyväksytään, niin lisäämme: yleisen arviomme II ja II¹/₂ Internationaalista, *kaikki* niitä vastaan esittämämme syytökset j.n.p. j.n.p.

Edelleen: 25/III, t.s. alustavassa neuvottelukokouksessa, edustajiemme tulee olla äärimmäisen pidättyväisiä, *niin kauan kuin* on toivoa päämäärän saavuttamisesta, t.s. kaikkien 3 Internationaalin ((sekä II että II¹/₂)) saamisesta yleiseen konferenssiin.

O sanottajiston vuoksi ei pidä katkaista välejä

heti; yleensä ei pidä katkaista välejä kysymättä Moskovasta, jollei tehdä *ker r a s s a a n* sietämätöntä huippukonnuutta.

Lenin

*Kirjoitettu maaliskuun 14 tai
15 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1958 kirjassa »V. I. Leninin toiminnasta
1917—1922», Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE EHDOTUKSESTA OHJEEKSI ULKOMAILLE MATKUSTAVILLE TOVEREILLE

Tov. Molotoville
Poliittisen toimikunnan jäseniä varten

Koska tov. Radek matkustaa ulkomaille ja tov. Sosnovski kuulemma samoin,

— ottaen huomioon, että *diplomaattinen taito ei kuulu* näiden erittäin arvokkaiden ja huomattavien työntekijöiden vahvoin puoliin, kehotan antamaan Poliittisen toimikunnan nimissä ohjeen:

»Poliittinen toimikunta muistuttaa kaikille ulkomaille matkustaville tovereille, että nykytilanne vaatii toisaalta olemaan mahdollisimman pidättyväisiä menshevikkejä ja eserrejä koskevista lausunnoista ja keskusteluista ja toisaalta taistelemaan mitä armottomimmin heitä vastaan ja suhtautumaan heihin äärimmäisen epäluottamuksellisesti (koska he ovat *tosiasiallisesti* erittäin vaarallisia valkokaartilaisien apureita).»

17/III.

Lenin

P. S. Pyydän äänestämään puhelimitse.⁴⁶⁵

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 17 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE
TOIMIKUNNALLE⁴⁶⁶

Tov. Molotoville
Poliittisen toimikunnan jäseniä
varten

Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun Moskovan komitea (ja m.m. tov. Zelenski) kohtelee tosiasiallisesti *hölläkäisesti* rikollisia kommunisteja, jotka sietäisi hirttää.

Se tehdään »erehdyksessä». Mutta tuo »erehdys» on tavatoman vaarallinen. *Ehdotan seuraavaa:*

1. Tov. Divilkovskin ehdotus *hyväksyttävä*.

2. Moskovan komitealle annettakoon ankara muistutus kommunisteja kohtaan osoittamansa *hölläkätiisyyden* vuoksi (hölläkätiisyyden ilmenemismuoto — erikoiskomissio).

3. Kaikille kuvernementtikomiteoille toistettakoon varmuuden vuoksi, että KK *erottaa puolueesta* ne, jotka pienimmässäkin määrässä yrittävät »vaikuttaa» tuomioistuimiin »lieventääkseen» kommunistien vastuuta.

4. Oikeuskomissariaatille ilmoitettakoon kiertokirjeellä (jäljennös puolueen kuvernementtikomiteoille), että tuomioistuimet ovat velvolliset rankaisemaan kommunisteja *ankarammin* kuin ei-kommunisteja.

Tämän laiminlyömisestä kansantuomarit ja Oikeuskomissariaatin kollegion jäsenet tulee *erottaa toimestaan*.

5. YTpKK:n Puhemiehistö velvoitettakoon *löylyttämään* Moskovan Neuvoston puhemiehistöä muistutuksella, joka on julkaistava lehdistössä.

Lenin

18. III.

P. S. Häpeän ja hävyttömyyden huippu: vallassa oleva puolue puolustaa »omia» lurjuksiaan!!

Kirjoitettu maaliskuun 18 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran marraskuun
20 pnä 1962 »Pravda» lehdessä
324. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**KIRJELAPPU N. P. GORBUNOVILLE.
EHDOTUKSIA OSUUSTOIMINTAKYSYMYKSESTÄ⁴⁶⁷**

Tov. Gorbunov!

Lukekaa, merkittävä itsellenne lyhyesti muistiin ja lähettää *heti* tov. Molotoville *Poliittisen toimikunnan* jäseniä varten ja sitten *Tsjurupaa* ja *Rykovia* varten.

Mielestäni osuuskunnat eivät ole ammattiliittoja.

Osuuskuntien pitää jäädä jäsenyyden mielessä pakollisiksi.

Varojen antaminen on vapaaehtoista. Jos osuuskuntamme ryhtyvät käymään kauppaa (eivätkä leikkimään päivälehtien julkaisemista, joissa joutilaat suupaltit harrastavat kaikkia kyllästyttävää poliittista parranpäinää), niin kaupan täytyy tuottaa tuloja. Se joka maksaa jäsenmaksut, saa tuloja.

Osuuskunnan jäseniä ovat kaikki. Tätä tarvitsemme tulevaisuutta varten. En näe sen haittaavan mitään.

Jäsenmaksut ovat vapaaehtoisia. Joka on maksanut, saa osansa tuloista.

Johtopäätös: mielestäni kysymystä sietäisi lykätä; ei pidä ottaa esille tällä istuntokaudella.

Lenin

18/III.

Kirjoitettu maaliskuun 18 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**KORJAUKSIA JA HUOMAUTUKSIA GENOVAN
KONFERENSSIIN LÄHTEVÄN
NEUVOSTOVALTUUSKUNNAN JULKILAUSUMAN
LUONNOKSEEN⁴⁶⁸**

Toveri Molotoville

Tov. Tshitsherinin esitykseen, jonka otsikkona on »Ensimmäisen konferenssipuheen pääkohdat», ehdotan seuraavia muutoksia:

1) Ensimmäinen sivu, 7. ja 8. rivi ylhäältä — kehottaisin puhumaan »omistusjärjestelmistä» eikä pelkästään valtiollisista ja taloudellisista järjestelmistä.⁴⁶⁹

2) Sama sivu, 8. ja 9. rivi alhaalta — poistettava ehdottomasti kaikki maininnat »väistämättömästä väkivaltaisesta kumouksesta ja verisen taistelun käymisestä», sen sijaan puhuttakoon vain siitä, että me kommunistit emme ole samalla näkökannalla kuin pasifistit, mikä on kyllin tunnettua kommunistisesta kirjallisuudesta, mutta olemme tulleet tänne kauppiaina ja katsomme ehdottomaksi velvollisuudeksemme kannattaa kaikin tavoin kaikkia pyrkimyksiä ratkaista kiistakysymykset rauhanomaisesti.

3) Sama sivu, 2. ja 3. rivi alhaalta — poistettava ehdottomasti sanat, että meidän »historiankäsityksemme sisältyy väkivaltakeinojen käyttö».

4) 2. sivu, 2. ja 3. rivi ylhäältä — poistettava ehdottomasti sanat, että historiankäsityksemme edellyttää ehdottomasti uusien maailmansotien kiertämättömyyttä.

Missään tapauksessa ei saa käyttää noin kauheita sanoja, koska se olisi hyödyksi vastustajalle. Rajoituttakoon vain mainintaan, että kommunisteilla on toisenlaiset katsomukset kuin sellaisilla pasifisteilla, jollaisia ovat ne valtiot, joiden kanssa ryhdymme neuvottelemaan, Hendersonin, Keynesin y.m. kaltaiset valtiomiehet, mutta että toivomamme taloudellisen sopimuksen aikaansaamiseksi katsomme velvollisuudeksemme tehdä kaiken voitavamme sen hyväksi, että edes tietty osa tuosta pasifistisesta ohjelmasta tulisi täytetyksi mahdollisimman laajalti.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
maaliskuun 23 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistilpanojen
(konekirjoitustekstin mukaan)*

VKP(b):n XI EDUSTAJAKOKOUS

27. MAALISKUUTA — 2. HUHTIKUUTA 1922¹⁷⁰

1

EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOKSEEN VKP(b):n KOMINTERNIN-VALTUUSKUNNAN TOIMINTAKERTOMUKSEN JOHDOSTA

Yhteisrintamataktiikan tavoitteena ja tarkoituksena on saada entistä laajemmat työläisjoukot taisteluun pääomaa vastaan, vaikka sitä varten pitäisi esittää toistuvasti täl-

laista yhteistaistelua jopa II ja II^{1/2} Internationaalien johtajille. Kun työväen enemmistö on jo asettanut oman luokansa edustuston, t.s. neuvostolaisen edustuston eikä »yleiskansallista» eli porvariston kanssa yhteistä edustustoa, ja on jo kukistanut porvariston poliittisen herruuden, silloin yhteisrintamataktiikka ei voi tietenkään vaatia kääntymään sellaisten puolueiden kuin menshevikkien (»VSDTP») ja eserrien (»Sosialistivallankumouksellisten puolue») puoleen, sillä ne ovat osoittautuneet neuvostovallan vastustajiksi. Neuvostovallan aikana tulee laajentaa omaa vaikutusta työväenjoukkoihin edellä mainitulla tavalla *eikä vetoamalla menshevikkeihin ja eseriin.*⁴⁷¹

*Kirjoitettu 1922 maaliskuun 29
ja huhtikuun 2 p:n välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1959
»Voprosy Istorii KPSS» aikakaus-
lehdessä 2. n:o:ssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

2

PUHE ILMOITUSTEN JULKAISEMISESTA »PRAVDASSA»
HUHTIKUUN 2 p:nä⁴⁷²

Toverit! Täällä on syntynyt miltei kohtalokas väärinkäsitys. Pyysin puheenvuoroa käsittelyjärjestyksen vuoksi (kuten тов. puheenjohtaja on tähdentänyt) enkä loppulausuntoa varten. Pyysin puheenvuoroa käsittelyjärjestyksen vuoksi kehottaakseni edustajakokousta poikkeamaan järjestyksestä ja säännöstä. Tapana on, että päätöksen hyväksymisen jälkeen kaikkien puuttuminen käsiteltävään kysymykseen on säännönvastaista. Pyydän edustajakokousta antamaan minulle 4—5 minuuttia voidakseni lausua mielipiteeni sitä päätöstä vastaan, joka on tullut hyväksytyksi erehdyksessä.

Saatuani kuulla, että edustajakokous on hyväksynyt kyseisen päätöksen, ja saatuani kuulla, että sitä puolusti тов. Rjanzanov... (R j a z a n o v : »Se ei ole totta.») Mainio juttu, että edes yksi nurinkurinen päätös on hyväksytty ilman Rjanzanovia. Jos kysymyksessä olisi todella naiivi nuori kahdentoista vuotias neiton, joka kuultuaan eilen, että maailmassa on kommunismi, pukeutuisi valkoiseen punaisilla nauhoilla somistettuun leninkiin ja sanoisi, että kommunistit ovat pelkkiä kauppiaita, niin se olisi hassua, sille voitaisiin nauraa hyväntahtoisesti, mutta mitä me tosissamme teem-

me? Mistä »Pravda» ottaa rahaa, kun olette kieltäneet siltä ilmoitukset? Herää kysymys, paljonko »Pravda» tarvitsee rahaa pysyäkseen »Izvestijan» rinnalla. Ettekö te tiedä? En minäkään!

*Julkaistu ensi kerran 1931
V. I. Leninin Teosten 2. ja 3. painoksen XXVII osassa*

Julkaistaan pikakirjoitteen mukaan

3

MUISTIINPANOJA EDUSTAJAKOKOUKSEN ISTUNNOSTA
HUHTIKUUN 2 pnä

Sedoi:

- α) ...Ristiriitoja, epänormaalisuutta, epäjohdonmukaisuutta...
β) »mitä suurin luottamus» ja!!?

- 1) KK:n syyttäminen entisen *Työläisopposition* vainoamisesta on perusteetonta
- 2) kieltäytyminen positiivisesta työstä
- 3) keskittyminen oppositiopeliin
- 4) käyttäytyminen metallityöläisten edustajakokouksessa
- 5) sama — edustajakokouksen jälkeen
- 6) onko entisessä *Työläisoppositiossa* havaittavissa selaista jakautumista, mikä pakottaa puolueen erottamaan enemmistön, joka toimii puolueessa lojaalisti mielipideeroavuuksista huolimatta, vähemmistöstä (kenties vähäisestäkin), joka menettelee ehdottomasti epälojaalisti.

Kirjoitettu huhtikuun 2 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI
SIHTEERISTÖN TYÖN JÄRJESTÄMISESTÄ**

KK velvoittaa Sihteeristön määräämään täsmällisesti virallisten vastaanottojen tuntimäärät ja noudattamaan niitä tarkoin sekä saattamaan ne julkisuuteen; tällöin on pidettävä sääntönä, että sihteerit eivät saa ottaa henkilökohtaisesti suoritettavakseen mitään muita kuin todella periaat-

teellisiä johtotehtäviä, vaan antavat muut tehtävät apulaisilleen ja kirjureille.

Toveri Stalin velvoitetaan hankkimaan itselleen viipymättä sijaisia ja apulaisia, jotka vapauttavat hänet neuvostovirastoissa tehtävästä työstä (paitsi periaatteellisesta johtotyöstä).

KK velvoittaa Organisaatiotoimikunnan ja Poliittisen toimikunnan esittämään 2 viikon kuluessa luettelon TTI:n kollegion jäsen- ja varapuheenjohtajaehdokkaista.⁴⁷³

Kirjoitettu huhtikuun 3 p:nä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

PÄÄTÖSEHDOTUKSIA SISÄLTÄVIÄ KIRJELAPPUJA VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE

1

Tov. Molotov, pyydän Teitä asettamaan Poliittisen toimikunnan jäsenten äänestettäväksi lähettämällä kiertämään kädestä käteen tämän artikkelini ja seuraavat ehdotukseni.

1. Ei vastusteta tov. Leninin kyseisen artikkelin julkaisemista tiistaina »Izvestijassa» ja »Pravdassa».

2. Neuvosto- ja puoluelehdistölle annetaan ohjeet, että Berliinin sopimuksen arviointi on suoritettava mainitulta näkökannalta ja samalla selostettava erikoisen seikkaperäisesti sitä varmaa tosiasiaa, että eserrät ja menshevikit, näiden molempien puolueiden oikeistosiiپی, ja kansainvälinen porvaristo ovat tosiasiallisesti yhteydessä keskenään.

3. Joudutetaan Savinkovin kirjasen »Taistelu bolshevikkeja vastaan» ja St. Ivanovitshin kirjasen »Venäjän sosialidemokratian hämärä» julkaisemista mainitussa tarkoituksessa Euroopan kaikilla kielillä, selittäen seikkaperäisesti, kuinka nämä molemmat kirjaset ovat todistaneet menshevikkien ja eserrien oikeistosiiپیven reaalisen yhteyden kansainväliseen taantumukseen.

4. Tov. Trotskin tehtäväksi annetaan valvoa, että tällaista ja samantapaista aineistoa julkaistaan asianmukaisine selityksineen mahdollisimman pian kaikilla kielillä.

5. Kehotetaan lennättimitse тов. Radekia saapumaan mahdollisimman pian Moskovaan ja tuomaan Berliinin neuvottelukokouksen täydelliset pöytäkirjat.

6. Тов. Buharinia kielletään palaamasta Venäjälle ja veloitetaan hänet matkustamaan hoitamaan itsensä terveeksi.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
huhtikuun 9 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitusjäljennöksen) mukaan*

2

Toveri Stalinille
Poliittista toimikuntaa varten

Tов. Zinovjevin ehdotuksen johdosta äänestän nyt sen puolesta, ettei Radekia kutsuta pois, vaan rajoitutaan vaatimaan Berliinin neuvottelukokouksen kaikkien yksityiskohtaisten pöytäkirjojen lähettämistä diplomaattisen postin mukana.

Vastustan jyrkästi Buharinin palaamista tänne, koska se haittaa tarpeettomasti hänen terveydenhoitoaan.⁴⁷⁴

Lenin

*Saneltu puhelimitse
huhtikuun 10 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

KOLMEN INTERNATIONAALIN KONFERENSSIN PÄÄTTYMISEN JOHDOSTA EHDOTETTUUN KOMINTERNIN ТрК:n PÄÄTÖKSEEN LIITTYVIÄ HUOMAUTUKSIA JA EHDOTUKSIA⁴⁷⁵

KIRJEITÄ G. J. ZINOVJEVILLE

1

1. kohtaan ehdotan lisättäväksi: on selitettävä erikoisen yksityiskohtaisesti 1) menshevikkimme ja eserriemme tosiasiallista yhteyttä neuvostovallanvastaiseen suurtilallisten ja porvariston yhteisrintamaan ja kiinnitettävä sen vuoksi erikoista huomiota Savinkovin kirjaseen »Taistelu bolshevik-

keja vastaan» (Varsova 1920) sekä St. Ivanovitshin kirjaseen »Venäjän sosialidemokratian hämärä», koska näistä kirjoista käy erittäin havainnollisesti ilmi se, mikä on tietysti tunnettua useiden muiden asiakirjojen perusteella — nimittäin, että menshevikkien ja eserrien oikeistosiipi käyttää muodollisesti verhonaan yhteisen puolueen nimeä, mutta todellisuudessa toimii aivan itsenäisesti; 2) on kiinnitettävä erityisesti huomiota sen selittämiseen, että menshevikkimme ja eserrämme sekä II:n ja II^{1/2} Internationaalien johtajat ovat samaa maata, ja siihen, että Otto Bauerin viimeksi julkaissut kirjanen on tavattoman vahingollinen, koska siinä tosiasiallisesti ehdotetaan ja propagoidaan paniikkimaista perääntymistä kapitalismin edessä. Me emme voi suhtautua moiseen propagandaan toisin kuin suhtauduimme paniikkimaisen perääntymisen propagointiin rintamalla sodan aikana.

2. kohdan hyväksyn.

3. kohdasta:

Tämän suhteen epäilen, sillä luulen, että päätös yksimielisyyden tiukasta vaatimisesta olisi omiaan vapauttamaan meidät virheistä ja yhteiset senaiheiset vetoomukset, joissa selitetään Berliinin neuvottelukokouksen vahvistamia pykäläiä (Neuvosto-Venäjän puolustus y.m.s.), tulevat olemaan meille varsin hyödyllisiä, sillä käytämme niitä monta kertaa tulevaisuudessa paljastaessamme, kuinka vastustajamme ovat sotkeutuneet.

4. kohdasta: kannatan ehdottomasti.

5. kohdasta: en ole vastaan.

6. kohdasta:

En käsitä tämän kohdan tarkoitusta, sillä arvelen, että Berliinin sopimus on ratifioitava heti, kun on saatu hyväksytyt päätökset virallinen teksti, tai lienee vielä parempikin ratifioida heti varauksin, että ratifioidaan nimenomaan se teksti, joka julkaistiin »Pravdassa» 9/IV.

Erikoisesti pyydän huolehtimaan siitä, että Berliinin neuvottelukokouksen pöytäkirjan täydellinen teksti lähetetään mitä pikimmin erikoiskuriirin mukana, sekä tarkastamaan, ovatko kaikkien kolmen Internationaalien viralliset edustajat allekirjoittaneet tuon pöytäkirjan.

Lenin

*Sanattu puhelimitse
huhtikuun 11 pnä 1922
Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitusjäljennöksen) mukaan*

Tov. Zinovjev!

Niihin Kominternin Tpk:n päätöksen kohtiin, joiden johdosta vaihdoimme kirjelappuja tänä aamuna, pitäisi lisätä vielä seuraavaa:

II ja II^{1/2} Internationaalin politiikan arvostelun tulisi olla nyt luonteeltaan hieman toisenlaista, nimittäin: tämän arvostelun pitäisi olla (varsinkin niissä kokouksissa, joihin osallistuu II ja II^{1/2} Internationaalia kannattavia työläisiä, sekä erityisissä heille tarkoitetuissa lehtisissä ja artikkeleissa) luonteeltaan selittävämpää, erikoisen kärsivällistä ja yksityiskohtaista, ettei näitä työläisiä pelotettaisi pois jyrkillä sanoilla, vaan selitettäisiin, mitä sovittamattomia ristiriitoja on heidän edustajiensa Berliinissä hyväksymien tunnuslauseiden (esim. taistelu pääomaa vastaan, 8-tuntinen työpäivä, Neuvosto-Venäjän puolustus, nälänhätää kärsivien auttaminen) ja koko reformistisen politiikan välillä.

Ennen tämän julkaisemista sietänee tarkastaa, ovatko II ja II^{1/2} Internationaali ratifioineet Berliinin päätökset.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
huhtikuun 11 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

»THE NEW YORK HERALD» LEHDEN⁴⁷⁶

KIRJEENVAIHTAJALLE MYÖNNETTY HAASTATTELU

Keskustellessaan amerikkalaisen »The New York Herald» lehden avustajan kanssa Genovan konferenssista tov. Lenin sanoi:

Tässä konferenssissa on pidettävä ohjenuorana vain yksinomaan taloudellista periaatetta. Venäjä tietää hyvin, mitä se voi odottaa porvarillisilta valtioilta. Nykyinen asiointila ei saa jatkua kauemmin. Se on turmiollinen niin Venäjälle kuin koko maailmallekin.

Venäjä tarvitsee kaupankäyntiä porvarillisten valtioiden kanssa. Toisaalta porvarilliset hallitukset tietävät hyvin, ettei Euroopan talouselämää voida saattaa tasapainoon ilman Venäjää.

Mutta ne, jotka aikovat esittää Genovassa Venäjän valtuuskunnalle nöyryyttäviä ehtoja, erehtyvät pahasti. Venäjä ei salli kohdella itseään kuin voitettua maata. Porvarilliset hallitukset tekevät suuren tyhmyyden, jos ne yrittävät käyttää Venäjän suhteen sellaista äänilajia.

»Krasnaja Gazeta» (Pietari)
n:o 84, huhtikuun 14 pnä 1922

Julkaistaan lehden tekstin mukaan

**VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
PÄÄTÖS G. V. PLEHANOVIN TEOSTEN
JULKAISEMISESTA**

HUHTIKUUN 27 pnä 1922⁴⁷⁷

Tov. Kamenevin tehtäväksi annetaan sopia asiasta tov. Terin kanssa ja julkaista Plehanovin vallankumoukselliset teokset yhtenä kokoelmana.

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa

Julkaistaan
pöytäkirjamerkinlöjen
konekirjoitustekstin mukaan

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI LUONTOISVEROA
KOSKEVAN TIIVISTELMÄN ESITTÄMISESTÄ KK:lle**

- 1) Elintarvikekomissariaatti
- 2) Maatalouskomissariaatti
- 3) Tilastollinen Keskushallinto
- 4) Valtion suunnittelukomissio
maatalousjaosto

velvoitetaan esittämään KK:lle 4 päivän kuluttua korkeintaan *liuksen* suuruinen luontoisveroa koskeva tiivistelmä, jossa on selvä ja tarkka asetelma, paljonko on koottu luontoisveroa vuosina 1921—1922 ja paljonko aiotaan lehdistön kehotuksen mukaan saada vuosina 1922—1923.⁴⁷⁸

Kirjoitettu toukokuun 11 pnä 1922

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU J. V. STALINILLE
EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI
ULKOMAANKAUPPAMONOPOLISTA⁴⁷⁹

Tov. Stalin! Kehotan tämän vuoksi viemään läpi *kiertokyselyn avulla* Poliittisen toimikunnan jäsenten seuraavan ohjeen: »KK vahvistaa ulkomaankauppamonopolin ja päättää lopettaa kaikkialla KKTN:n ja Ulkomaankauppakomisariaatin yhdistämistä koskevan kysymyksen kehittelyn ja valmistelun. Kaikki kansankomissaarit allekirjoittakoot salaisen» ja alkuperäiskappale palautettakoon Stalinille; jäljennöksiä ei pidä tehdä.

15/V.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 15 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1959
 XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

LISÄYS VSFNT:n RIKOSLAIN YLEISEN OSAN
LUONNOKSEEN JA KIRJE D. I. KURSKILLE⁴⁸⁰

Luonnos

VSFNT:n RIKOSLAIN YLEINEN OSA

... 5. Siihen saakka, kunnes saadaan aikaan olosuhteet, jotka turvaavat neuvostovallan sitä vastaan suunnatuilta vastavallankumousyrityksiltä, vallankumoustribunaaaleille annetaan oikeus käyttää korkeimpana rangaistuksena kuolemantuomiota rikoksista, jotka on osoitettu
 × Rikoslain pykälissä 58, 59, 60, 61, 62, 63+6 4.....)

- ×) Lisättäköön myös pykälät 64 ja 65 ja 66 ja 67 ja 68 ja 69.
- ××) Lisättäköön oikeus vaihtaa kuolemantuomio karkotukseksi ulkomaille, YTpKK:n Puhemiehistön päätöksen perusteella (määräajaksi tai eliniäksi).
- ×××) Lisättäköön: kuolemantuomio luvattomasta ulkomailta paluusta.

Tov. Kurskil

Mielestäni pitäisi laajentaa kuolemanrangaistuksen soveltamista (vaihtoehtona karkottaminen maanpakoon). Ks. s. *l a l h a a l l a*, menshevikkien, *eserrien y.m.s.* kaikenlaisen toimintaan nähden;

pitäisi löytää sanamuoto, joka yhdistää tämän toiminnan *kansainväliseen porvaristoon* ja sen taisteluun meitä vastaan (lehdistön ja asiamiesten lahjontaan, sodan valmisteluun y.m.s.).

Pyydän palauttamaan pikaisesti ja liittämään Teidän lausuntonne.

15/V.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 15 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1937 »Bolshevik» aikakauslehden
2. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJE VKP(b):n KK:n SIHTEERISTÖLLE PUNAISEN ARMEIJAN SUPISTAMISESTA⁴⁸¹

Mielestäni pitäisi ottaa käsiteltäväksi ja ilmoittaa supistettavaksi neljänneksellä sekä perusteltava tätä sillä, että välirauhaan nähden Genovassa on sentään saatu aikaan jotain reaalista, joskaan ei paljon eikä kovin varmasti.

Lenin

*Saneltu puhelimitse
toukokuun 20 pnä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistinpajojen (konekirjoitusjäljennöksen)
mukaan*

KIRJE J. V. STALINILLE VKP(b):n KK:n POLIITTISTA TOIMIKUNTAA VARTEN JA YTpKK:n KOKOONPANOJA KOSKEVA PÄÄTÖSEHDOTUS

Tov. Stalinille

Poliittista toimikuntaa varten:

YTpKK:n istuntokausi on osoittanut YTpKK:n kokoonpanoltaan väärin järjestetyksi. Sen jäsenet ovat valtaenemistöltään viran- ja toimenhaltijoita.

Ehdotan Poliittisen toimikunnan hyväksyttäväksi päätök-
sen:

Katsotaan välttämättömäksi, että vähintään 60% YTpKK:n jäsenistöstä olisi työläisiä ja talonpoikia, jotka eivät ole missään toimessa neuvostovirastoissa; että vähintään 67% YTpKK:n jäsenistöstä olisi kommunisteja; tämän kysymyksen valmistelu Keskusko-
mitean seuraavaa kokousta varten annetaan kolmikön: toverien Kalininin, Jenukidzen ja Kamenevin tehtäväksi. Asia on otettava käsiteltäväksi ensin Poliittisessa toimikunnassa ja sen kautta KK:n kokouksessa siinä mielessä, että se viedään läpi lähimmässä neuvostojen yleisvenäläisessä edustajakokouksessa.⁴⁸²

Lenin

23/V 1922.

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaisaan käsikirjoituksen mukaan

TAKA-KAUKASIAN TYÖTÄTEKEVIEN NAISTEN ENSIMMÄISELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE⁴⁸³

Tervehdin Taka-Kaukasian työtätekevien naisten I edustajakokousta. Kiitän valitsemisesta. Sairauteni vuoksi en voi tulla.

Lenin

*Kirjoitettu toukokuussa 1922,
viimeistään 26 p:nä*

*Julkaistu toukokuun 29 p:nä 1922
»Bakinski Rabotshi» lehden
117. n:ossa*

*Julkaisaan »Bakinski
Rabotshi» lehden
tekstin mukaan*

SNTL:n MUODOSTAMISESTA

**KIRJE L. B. KAMENEVILLE
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN JÄSENIÄ VARTEN⁴⁸⁴**

26/IX.

Tov. Kamenev! Olette jo varmaankin saanut Stalinilta hänen komissionsa päätöslauselman, joka koskee riippumattomien tasavaltojen liittymistä VSFNT:hen.

Ellette ole saanut, olkaa hyvä, ottakaa sihteeriltä ja lukekaa heti. Keskustelin asiasta eilen Sokolnikovin ja tänään Stalinin kanssa. Huomenna kohtaan Mdivanin (gruusialaisen kommunistin, jota epäillään »riippumattomuusmieliseksi»).

Kysymys on mielestäni peräti tärkeä. Stalin pyrkii hieman kiirehtimään. Teidän pitäisi miettiä asiaa perin pohjin (Teillä oli kerran aikomus ruveta hoitamaan sitä ja hoidittekin hieman); Zinovjevin samoin.

Stalin on jo suostunut tekemään yhden myönnytyksen, sanomaan 1. §:ssä VSFNT:hen »liittymisen» asemesta

»Virallinen liittyminen yhteen VSFNT:n kanssa Euroopan ja Aasian neuvostotasavaltojen liitoksi».

Tämän myönnytyksen henki lienee selvä: me tunnustamme olevamme Ukrainan SNT:n y.m. kanssa tasa-arvoisia ja liitymme yhdessä ja tasa-arvoisina niiden kanssa uudeksi liitoksi, uudeksi federaatioksi, »Euroopan ja Aasian Neuvostotasavaltojen Liitoksi».

2. § kaipaakin silloin niin ikään muutosta. Jotain sentapaista, että VSFNT:n YTpKK:n istuntojen lisäksi järjestetään

»Euroopan ja Aasian Neuvostotasavaltojen Liiton Yleisfederaalinen YTpKK».

Jos ensiksi mainittu istuu kerran viikossa ja viimeksi mainittu samoin (tai vaikkapa kerran 2 viikossa), sen järjestäminen ei ole vaikeaa.

On tärkeää, ettemme anna »riippumattomuusmielisille» valittamisen aihetta, emme hävitä heidän *riippumattomuuttaan*, vaan rakennamme vielä *uuden kerroksen, tasa-arvoisten tasavaltojen liiton*.

2. §:n toinen osa voisi jäädä: tyytymättömät valittavat (TPN:n ja KKN:n päätöksistä) yleisfederaaliseen YTpKK:hon *keskeyttämättä silti täytäntöönpanoa* (kuten VSFNT:ssä).

3. § voisi jäädä muutetussa sanamuodossa: »sulautuvat Moskovassa sijaitseviin *yleisfederaalisiin* kansankomissariaatteihin siten, että VSFNT:n vastaavilla kansankomissariaateilla olisi kaikissa *Euroopan ja Aasian Tasavaltojen Liittoon liittyneissä* tasavalloissa valtuutettunsa pienine virkakoneistoinen».

3. §:n toinen osa jää; ehkäpä suuremman tasa-arvoisuuden vuoksi olisi sopivampi sanoa; »Euroopan ja Aasian Neuvostotasavaltojen Liittoon kuuluvien tasavaltojen *YTpKK:oiden* suostumuksesta».

3. osaa pitää harkita: olisikohan sana »tarkoituksenmukaisena» vaihdettava sanaan »välttämättömänä»? Vai olisiko lisättävä *ehdollisena* velvollisuutena vaikkapa *kyselyn* toimittaminen ja sallittava tehdä päätöksiä ilman kyselyä vain »erikoisen kiireellisissä tärkeissä» tapauksissa?

4. § ehkä myös »yhdistää YTpKK:oiden suostumuksesta»?

5. § lisätäänkö ehkä: »järjestämällä *pelkästään neuvotteluluonteisia* (tai *yksinomaan* neuvotteluluonteisia) yhteisiä (tai yleisiä) konferensseja ja edustajakokouksia»?

Vastaavat muutokset 1. ja 2. huomautukseen.

Stalin on suostunut lykkäämään päätöslauselman esittämistä KK:n Poliittiselle toimikunnalle minun tulooni asti. Tulen maanantaina, 2/X. Haluan keskustella Teidän ja Rykovin kanssa pari tuntia aamulla, vaikkapa 12—2, ja tarpeen tullen myös illalla, vaikkapa 5—7 tai 6—8.

Tämä on alustava ehdotukseni. Mdivanin y.m. toverien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella aion tehdä lisäyksiä ja muutoksia. Pyydän hartaasti Teitäkin tekemään samoin ja vastaamaan minulle.

Teidän *Lenin*

P. S. Jäljennökset lähetettävä *kaikille* Poliittisen toimikunnan jäsenille.

Kirjoitettu syyskuun 26 p:nä 1922

Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TEKSTIILITYÖLÄISTEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE⁴⁸⁵

10. X 1922.

Hyvät toverit!

Pyydän anteeksi, että jouduin narraamaan teitä! Minua vaijaa hammastauti, joka ei ainoastaan irrottanut minua työstäni jo aivan alussa, vaan on taaskin — kokonaiseksi viikoksi — pilannut hermoni. Kaikki tapaamiset (edustajakokouksissa) täytyy taas peruuttaa viikoksi.

Olen kovin pahoillani, etten voi nähdä edustajakokouksen osanottajia. Toivon hartaasti, että tov. Kutuzov kertoo teille

kaikki tarkalleen ja lausuu teille mitä parhaimmat terveisiä ja toivotukseni.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu 1922 kirjassa
»Selostus tekstiiliteollisuuden
ammattiliiton 5. yleisvenäläisestä
edustajakokouksesta.
6.—11. lokakuuta 1922». Moskova*

*Julkaistaan »Golos Tekstilei»
lehden lisänumerossa tammikuun
25 pnä 1924 olleen jaksimien mukaan*

LISÄYKSIÄ L. URQUHARTIN KANSSA SOLMITTAVAN SOPIMUKSEN EHTOIHIN⁴⁸⁶

- 1) Vielä: on pienennettävä toimilupa-aluetta ja jätettävä välttämättä Venäjän SFNT:lle Uralia varten riittävän suuri osa Ekibastuzia (vähintään $\frac{1}{4}$ tai $\frac{1}{6}$);
- 2) pääasia: Urquhartin osaksi tulevia summia on pienennettävä niin, etteivät meidän tulomme lykkäytyisi vuoteen 1934 (?) saakka.

Lenin

- 3) Miksi nämä korjaukset? *L i k i m ä ä r ä i s e k s i* ohjeeksiko valtuutetuillemme?

Kannatan.

Lenin

*Kirjoitettu lokakuussa 1922,
aikaisintaan 25 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

OSUUSTOIMINTAPANKKIA KOSKEVAT TEESIT⁴⁸⁷

- 1) Palkinnot tehtyjen kauppojen suuruudesta ja niiden leviämistä ujesteihin;
- 2) sama talletuksista;
- 3) tunnetuimpien maatalousalan osuustoimintamiesten, kommunistien, osallistuminen pankkiin valvontaa ja jouduttamista varten;

- 4) osuustoimintapankin tukeminen Valtionpankin taholta pienentämällä korkoa;
5) tietyn summan myöntäminen Valtionpankista.

Kirjoitettu marraskuun 2 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

PIETARIN TEKSTILITYÖLÄISILLE⁴⁸⁸

3. XI 1922.

Hyvät toverit! Sydämelliset kiitokset lähettämästänne vai-
pasta, se on mielestäni mainio. Olen kovin pahoillani, etten
voinut ottaa vastaan Shorovia.

Parhaat terveiseni! Teidän *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE ARMEIJAN SUPISTAMISESTA

Tov. Stalinille

Kehotan kysymään heti Poliittisen toimikunnan jäsenten
mielipidettä seuraavan ehdotukseni johdosta:

on vahvistettava tov. Trotskin suunnitelma, että hal-
litukselle ehdotetaan supistettavaksi armeijaa tammi-
kuun kuluessa 200 000 miehellä;

tov. Trotskilta on tiedusteltava, kuinka pian tämä
ehdotus voidaan hänen mielestään esittää KKN:lle
asianomaisessa muodossa.⁴⁸⁹

13/XI 1922.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 45. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitustekstin mukaan*

POHJOIS-AMERIKAN VENÄLÄISELLE SIIRTOKUNNALLE⁴⁹⁰

Tov. Raichel, joka edustaa amerikkalaista Neuvosto-Venäjän teknisen avustamisen seuraa, ilmoitti minulle, että Pohjois-Amerikan venäläisen siirtokunnan eräällä osalla on väärä käsitys uudesta talouspolitiikasta.

Tuo väärä käsitys on luullakseni voinut syntyä siitä, että kapitalistisessa lehdistössä on selitetty tahallisesti väärin uutta talouspolitiikkaa, sekä niistä järjettömistä saduista, joita Neuvosto-Venäjältä karkotetut kiukustuneet valkokaartilaiset, samoin kuin menshevikit ja eserrät levittävät.

Euroopassa nuo meistä ja etenkin uudesta talouspolitiikastamme sepitetyt sadut joutuvat yhä enemmän pois käytännöstä. Uusi talouspolitiikka ei ole aiheuttanut mitään radikaalisia muutoksia Neuvosto-Venäjän yhteiskuntajärjestelmässä eikä voikaan aiheuttaa mitään muutoksia niin kauan kuin valta on työläisten käsissä, ja neuvostovallan lujuttahan ei nykyään enää kukaan voine epäillä. Kapitalistisen lehdistön kiukku ja venäläisten valkokaartilaiden siirtyminen virtanaan Amerikkaan vain todistavat voimaamme.

Valtiokapitalismi, joka on uuden talouspolitiikan perusmomentteja, on neuvostovallan oloissa sellaista kapitalismia, jonka työväenluokka tietoisesti sallii ja jota se rajoittaa. Meidän valtiokapitalismimme eroaa niiden maiden valtiokapitalismista, joissa on porvarillinen hallitus, varsin oleellisesti, nimittäin siinä, että meillä valtiota ei edusta porvaristo, vaan proletariaatti, joka on kyennyt saavuttamaan talonpoikaiston täyden luottamuksen.

Valitettavasti valtiokapitalismin voimaan saattaminen ei käy meillä niin nopeasti kuin haluaisimme. Niinpä meillä ei tosiasiallisesti ole vielä ainoatakaan sanottavaa toimilupa-sopimusta, mutta ilman ulkomaisen pääoman osallistumista taloutemme kehittämiseen talouden nopea jälleenrakentaminen ei ole ajateltavissakaan.

Niitä, joilla ei ole kyllin selvää käsitystä uudesta talouspolitiikastamme, ainoasta oikeasta politiikasta, kehotan tutustumaan puheisiin, jotka tov. Trotski ja minä pidimme tästä kysymyksestä Kommunistisen Internationaalin IV kongressissa*.

Tov. Raichel on kertonut minulle valmistelutyöstä, jota Teknisen avustamisen seura tekee järjestääkseen amerikkalai-

* Ks. Teokset, 33. osa, ss. 407—421. *Toim.*

sia maatalous- y.m. tuotantokommuuneja, jotka haluavat matkustaa Venäjälle työhön ja aikovat tuoda mukanaan uusia tuotantovälineitä, traktoreita, jalostettujen viljelykasvien siemeniä y.m.

Neuvosto-Venäjän teknisen avustamisen seuralle ja Neuvosto-Venäjän ystävien seuralle lähettämissäni kirjeissä olen jo lausunut kiitokseni amerikkalaisille tovereille sen johdosta, että niiden maatalouskommuunit ja osastot työskentelivät Venäjällä kesällä 1922 sangen hyvin tuloksin.*

Käytän hyväkseni tilaisuutta lausuakseni vielä kerran neuvostohallituksen nimessä kiitokseni ja korostaakseni, että kaikesta avusta on meille tärkeintä ja arvokkainta maataloutemme avustaminen ja sen tekniikan parantaminen.

Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu marraskuun 14 p:nä 1922

Julkaistu tammikuun 10 p:nä 1923

**Russki Golos» lehdessä 2046 n:o:ssa
New York*

*Julkaistaan konekirjoitusäljennöksen
mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla
lehdessä olevaa tekstiä*

EHDOTUS KOMINTERNIN IV KONGRESSIN PÄÄTÖSLAUSELMAKSI KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN OHJELMASTA⁴⁹¹

*Ehdotukset, jotka hyväksyttiin K.K:n viiden jäsenen
(Lenin, Trotski, Zinovjev, Radek, Buharin) neuvottelussa
marraskuun 20 p:nä 1922*

1. Kaikki ohjelmat luovutetaan Kominternin Tpk:lle tai sen nimittämälle toimikunnalle yksityiskohtaista muokkausta ja tutkintaa varten.

Kominternin Tpk on velvollinen julkaisemaan mahdollisimman lyhyessä ajassa kaikki saamansa ohjelmaluonnokset.

2. Kongressi toistaa, että niiden kansallisten puolueiden, joilla ei ole vielä omaa kansallista ohjelmaa, on ryhdyttävä heti laatimaan sellaista esittääkseen sen viimeistään kolme kuukautta ennen seuraavaa kongressia Tpk:lle tulevan kongressin lopullisesti vahvistettavaksi.

3. Kansallisissa ohjelmissa on osoitettava täysin täsmällisesti ja kategorisesti välttämättömyys taistella siirtymävaiheen vaatimusten puolesta ja tehtävä asianomaiset varaukset

* Ks. Teokset, 33. osa, ss. 367—368. 369—370. Toim.

näiden vaatimusten riippuvuudesta paikan ja ajan konkreettisista ehdoista.

4. Kaikkien senkaltaisten siirtymävaiheen vaatimusten ja osittaisvaatimusten teoreettinen perusta on osoitettava selvästi yleisessä ohjelmassa, jota paitsi IV kongressi ilmoittaa, että Komintern tuomitsee yhtä jyrkästi niin yritykset kuvaila osittaisvaatimusten ottaminen ohjelmaan opportunistiksi kuin myös kaikkinaiset yritykset hämätä ja yrittää korvata vallankumouksellinen perustehtävä osittaisvaatimuksilla.

5. Yleisessä ohjelmassa on osoitettava selvästi kansallisten puolueiden siirtymävaihevaatimusten historialliset perustyytit riippuen taloudellisen rakenteen perinpohjaisesta eroavuudesta, kuten esim. Englanti ja Intia, y.m.s.⁴⁹²

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

EHDOTUKSIA KKN:n JA TPN:n VARAPUHEENJOHTAJIEN KESKEISESTÄ TYÖNJAOSTA⁴⁹³

Varapuheenjohtajien keskeinen työnjako:

1. Yksi varapuheenjohtaja ottaa *TPN:n*, toiset kaksi *KKN:n* kuukausittain.
2. He jakavat keskenään kansankomissariaatit luettelon mukaan vuoden 1922 keväistä luetteloja vastaavasti (tai siihen tapaan).
3. Jo aloitettua työtä (esim. trustit — trustikomissio; tilinpito raskaan teollisuuden vaatimista menoista) jatkaa tov. Kamenev.
4. Kukin varapuheenjohtaja ottaa tarkastaakseen virkakooneiston; — tietyn osan kerran viikossa tai kerran kahdessa viikossa (suoritus- ja ajankäyttösuunnitelma laadittava siten, että kukin tarkastus koskee vuorotellen milloin mitäkin komissariaattia; — milloin sen ylä- ja milloin alaportaita; — että kukin tarkastus tulee vahvistetuksi yksityiskohtaisella kirjallisella päätöksellä; niitä tarkastamatta jääneiden komissariaattien osia, jotka eivät suori-
ta koneistossaan muille komissariaateille merkittyjä,

mutta täysin analogisia supistuksia ja parannuksia, rangaistaan jopa vangitsemalla syylliset ja erottamalla työstä).

4/XII 1922.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan*

VALTION HUOLTOKOMISSION SELOSTUSTA KOSKEVAAN VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN

Esitetyn laskelman lisäksi on tyydytettävä täydellisesti kaikkien koulujen, niin opettajien kuin oppilaidenkin leiväntarve ja velvoitettava tov. Kamenev, tov. Tsjurupa ja tov. Jakovleva laskemaan, nimenomaan paljonko tulee varata yhteensä viljaa tähän tarkoitukseen, mukaan luettuna erikoisen tarkasti laskettu minimaalinen määrä palveluskuntaa varten.

On lisättävä vielä koulumenoihin 1 miljoona kultaruplaa.⁴⁹⁴

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 6 tai 7 pnä
1922*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

POLIITTISEN TOIMIKUNNAN TYÖJÄRJESTYSTÄ KOSKEVA EHDOTUS

1. Poliittinen toimikunta istuu torstaisin alkaen klo 11 eikä suinkaan myöhempään kuin klo 2:een.

2. Jos jää käsittelemättömiä kysymyksiä, ne lykätään joko perjantaihin tai maanantaihin samaan aikamäärään.

3. Poliittisen toimikunnan päiväjärjestys on toimitettava kaikille viimeistään keskiviikkona klo 12:een mennessä. Samaan aikaan mennessä on lähetettävä päiväjärjestykseen liittyvä aineisto (kirjallisesti).

4. Lisäkysymyksiä voidaan esittää istuntopäivänä vain seuraavin ehdoin:

- a) ehdottoman kiireellisissä tapauksissa (varsinkin diplomaattiset kysymykset),
- b) vain kirjallisesti,
- c) vain niissä tapauksissa, kun kukaan Poliittisen toimikunnan jäsenistä ei ole vastaan.

Viimeinen ehto, että kukaan ei vastusta päiväjärjestykseen kuulumattomien kysymysten käsittelyä, voidaan jättää ottamatta huomioon vain diplomaattisten kysymysten suhteen, jotka eivät siedä mitään lykkäystä.

Lenin

*Saneltu puhellimitse
joulukuun 8 p:nä 1922*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

EHDOTUKSIA KKN:n PUHEENJOHTAJAN JA VARAPUHEENJOHTAJIEN TYÖJÄRJESTYKSESTÄ

*KKN:n puheenjohtajan ja
varapuheenjohtajien työjärjestys*

1. Työaika: 11—2, 6—9; yhdessä KKN:n puheenjohtajan kanssa *maanantaina ja tiistaina, torstaina ja perjantaina*.

2. TPN:n puheenjohtajan ja kaikkien varapuheenjohtajien erikoisistunnot näinä päivinä ja tunteina (miinus Poliittinen toimikunta, KKN ja TPN) joka kerta kun tarve vaatii, mutta *yleensä vähintään* kaksi kertaa viikossa tunti kerrallaan. Tämä tunti määrätään edellisenä päivänä viimeistään klo 9 illalla.

3. Varapuheenjohtajien tehtäviin kuuluu:

- (a) valvoa lähinnä Pienen KKN:n toimintaa;
- (b) samoin *TPN:n* alustavia istuntoja
(olisi jälleen pidettävä *TPN:n* alustavia istuntoja, jotta varapuheenjohtajat vapautuisivat muuhun, tärkeämpään työhön. Alustavissa istunnoissa puhetta *eivät* johda varapuheenjohtajat, mutta *vain heidän* allekirjoituksensa tekee näiden istuntojen päätökset lopullisiksi);

(c) johtaa puhetta *KKN:n* ja *TPN:n* istunnoissa silloin, kun *KKN:n* puheenjohtaja ei johda istuntoa;

(d) osallistua Finanssikomiteaan (ynnä Sokolnikov ja hänen sijaisensa ja Pienen *KKN:n* puheenjohtaja; viimeksi mainittu ei kaikissa Finanssikomitean kokouksissa).

(Olisiko ehkä säädettävä pidettäväksi kerran viikossa tunnin kestävä *KKN:n* puheenjohtajan puheenjohtajan alainen Finanssikomitean istunto? Tätä täytyy harkita.);

(e) määrätä kaikkien elimien, myös Pienen *KKN:n* päiväjärjestys sekä kysymysten käsittelyjärjestys siten, että nelisin, *KKN:n* puheenjohtajan puheenjohtajan alaisina erotellaan erikseen tärkeimmät kysymykset;

(f) valvoa lähinnä eri kansankomissariaatteja ja niiden virkakoneistoa antamalla henkilökohtaisesti ohjeita kansankomissaareille ja heidän sijaisilleen sekä tutustumalla heidän virkakoneistoonsa, niin ylä- kuin alaportaisiin-kin;

(g) tätä varten (*f*-kohta) komissariaatit jaetaan varapuheenjohtajien kesken ja *KKN:n* puheenjohtaja vahvistaa jaon.

4. Kaikki edellä mainitut tehtävät jakautuvat varapuheenjohtajien kesken siten, että jokainen kolmesta (ja tarvittaessa heidän asiainhoitajiin kuuluvat apulaisensakin) »istuu» määrättyssä työssä *kaksi kuukautta* ja sitten *vaihtaa sitä*.

(Tämä on tarpeen siksi, että kaikki varapuheenjohtajat perehtyisivät *koko* koneistoon ja johtotoiminta muodostuisi todella yhtenäiseksi.)

5. Kolme varapuheenjohtajaa laativat heti heidän sellaista keskinäistä tehtävien jakoa koskevan suunnitelman, joka vahvistetaan nelisin.

6. Koska koko koneiston parantaminen ja korjaaminen on paljon tärkeämpää kuin se puheen johtaminen ja jutustelu apulaiskansankomissaarien ja kansankomissaarien kanssa, mikä on tähän asti vinyt tyyten varapuheenjohtajien ajan, on vakiinnutettava ja noudatettava tiukasti sellaista järjestystä, että kukin varapuheenjohtaja »laskeutuu pohjalle» *vähintään kahdeksi tunniksi* viikossa tutkiakseen henkilökohtaisesti mitä erilaisimpia, sekä ylempiä että alempia ja lisäksi aivan odottamattomia virkakoneiston osia. Tällaisen

tutkimuksen seurauksena laadittu pöytäkirja, joka pannaan paperille, vahvistetaan ja saatetaan (tietyissä tapauksissa) *kaikkien* hallintovirastojen tietoon, on *supistava* henkilökuntaa ja ryhdistävä kaikkia valtiokoneistossamme.

Lenin

Kirjoitettu joulukuun 9 pnä 1922

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan*

**KIRJE L. B. KAMENEVILLE, A. I. RYKOVILLE
JA A. D. TSJURUPALLE KKN:n JA TPN:n
VARAPUHEENJOHTAJIEN TYÖNJAOSTA**

Tovereille Kameneville, Rykville, Tsjurupalle

Taudin uusiutumisen vuoksi minun täytyy nyt lopettaa kokonaan poliittinen toiminta ja ottaa uudelleen loma.⁴⁹⁵ Sen vuoksi erimielisyytemme menettävät käytännöllisen merkityksensä. Täytyy vain sanoa, että en lainkaan hyväksy Rykovin käytännöllistä lisäystä, vaan ehdotan sitä vastaan aivan päinvastaista: vastaanottojen täydellistä vapautta, rajoittamattomuutta ja jopa laajentamista.⁴⁹⁶ Yksityiskohdat lykkään välittömään tapaamiseemme asti.

Myös kansankomissariaattien jaosta olen huomattavassa määrin eri mieltä. Luullakseni tässä jaossa tulee ottaa tarkemmin huomioon kunkin varapuheenjohtajan kykenevyys puhtaasti hallinnolliseen työhön; eilen esittämänne jaon perusvikana on mielestäni se, ettei tätä ole otettu varteen.⁴⁹⁷ Puheenjohtotehtävät ja niin lainsäädännöllisten asiakirjojen kuin myös Finanssikomitean päätösten y.m.s. juridisen sanamuodon erheettömyyden valvonta pitäisi erottaa paljon tarkemmin hallintokoneiston tarkastus- ja parantamistehtävistä. Edellisiin tehtäviin (t.s. puheenjohtajaksi, sanamuotojen erheettömyyttä valvomaan y.m.s.) sopii paremmin тов. Kamenev, kun taas Tsjurupa ja Rykov ovat omiaan puhtaasti hallinnollisiin tehtäviin.

Minun täytyy yleensä edellä mainitusta syystä lykätä tämä kysymys siihen asti, kunnes palaan lomalta. Pyydän kuitenkin ottamaan huomioon, että suostun ehdottamaanne

jakoon, mutta (toisin kuin te ehdotatte) en kolmeksi kuukaudeksi, vaan siihen asti, kunnes palaan työhön, jos tämä tapahtuu aikaisemmin kuin kolmen kuukauden kuluttua.

Muistaakseni olette jakoa suorittaessanne unohtaneet kokonaan niin tärkeän elimen kuin »Ekonomitsheskaja Zhizn» lehden, jota jonkun on pidettävä silmällä vasiten. Minä puolestani arvelen, että sen silmälläpito olisi paras antaa Rykovin tehtäväksi.

Lenin

13. XII 1922.

Sanettu puhelimitse

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

AINEISTOA ARTIKKELIIN

»MITEN MEIDÄN OLISI UUDELLEENJÄRJESTETTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTIO»*

1

»MITEN MEIDÄN OLISI MENETELTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION SUHTEEN?» ARTIKKELIN JÄSENNYS

1. — Valtiokoneistomme kokonaisuudessaan on eniten si-
dottu, eniten vanhan hengen kyllästävä.

Tätä tietä uudistamme sitä eniten.

2. — Tämänäntyyppinen koneisto on joustavampi, koska se
on välittömässä yhteydessä Keskuskomiteaan.

3. — Se on arvovaltaisempi.

4. — Eikö silloin tule olemaan liian paljon KK:n jäseniä?

5. — Jo aikaisemmasta puoluerakennustyöstämme johtuen
KK:n kokoukset ovat kehittyneet luonteeltaan konferens-
seiksi.

6. — Voidaan tehdä päätös, joka rajoittaa KK:n jäsenten
osallistumista ylimpien hallituselinten (KKN:n, TPN:n,
YTpKK:n y.m.) istuntoihin.

* Ks. Teokset, 33. osa, ss. 471—476. *Toim.*

7. — He voivat osallistua vuorottaisesti näihin istuntoihin.

8. — He voivat osallistua vuorottaisesti Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kollegion istuntoihin.

9. — Tätä suunnitelmaa vastaan voidaan esittää vastaväite: liian paljon tarkastajia, liian paljon valvontaa, liian paljon päällystää, jolla on oikeus vaatia viipymätöntä vastausta ja joka häiritsee toimihenkilöitä heidän varsinaisessa työssään j.n.e.

10. — Vastaus: edellytämme erikoistyyppistä TTI:n toimihenkilöstöä.

11. — Mistä johtuu, että Ulkokomissariaatin toimihenkilöstö on parempi? Ja mitä edellytyksiä muodostuu sille, että TTI:stä saataisiin samanlainen uudistettu koneisto?

12. — TTI:n on alettava heti järjestää toimintaansa uudella tavalla viiden vuoden kokemuksen perusteella.

13. — Työn uudelleenjärjestely KK:n Sihteeristön taholta (järjestettävä hallintotyön kaikkien yksityisseikkojen opetus KK:n uusille jäsenille).

14. — Poliittisen toimikunnan istuntojen parempaa järjestelyä vaatii jo työn kulku.

15. — Tärkeä etu KK:n jäsenmäärän suurenemisesta: vähemmän henkilökohtaisia, satunnaisia aineksia sen päätöksissä j.n.e.

*Saneltu tammikuussa 1923,
viimeistään 9 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistilpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

2

MITEN MEIDÄN OLISI MENETELTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION SUHTEEN?

Työläis- ja Talonpoikaisinspektio on meille epäilemättä tavattoman vaikea asia. Tähän asti siitä ei ole tullut mitään, ja kysymys sen perustamisesta ja jopa sen tarkoituksenmukaisuudesta yleensä on jäänyt kysymykseksi.

Luulenpa, että sen tarpeellisuuden epäilijät ovat väärässä. Mutta en kiellä myöskään sitä, että valtiokoneistomme ja

sen parantaminen on perin vaikea kysymys, jota ei ole vielä läheskään ratkaistu.

Ulkokomissariaattia lukuun ottamatta valtiokoneistomme on suurimmassa määrin entisyyden jäännös, sen murskaaminen on ollut vähimmäis määrin perusteellista. Sitä on vain hieman siloiteltu päältä. Ja muussa suhteessa, jotta se saataisiin toimimaan kunnolleen, työläisten ja talonpoikien valtion ja vieläpä kauttaaltaan uusilla perusteilla rakennetun valtion on täytynyt aina ja täytyy nytkin keskittää siihen, varsin hierarkkisissa puitteissa, puolueen jäseniä.

Sanotun vahvistukseksi kannattaa palauttaa mieleen, miten me menettelimme kansalaissodan vaarallisina hetkinä, miten keskitimme parhaat puoluevoimamme Punaiseen Armeijaan, miten turvauduimme puolueeseen kuuluvien valvutuneimpien työläisten mobilisointiin.

Ja niinpä ajattelen, että kaikista Työläis- ja Talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestely-yrityksistämme on tuloksena se johtopäätös, että emme ole vielä tehneet erästä yritystä. Nimittäin emme ole yrittäneet antaa tätä tehtävää työläisillemme ja talonpojillemme asettamalla heitä puolueemme johtoon KK:n jäseninä.

Minä käsitän tämän Työläis- ja Talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestämisen seuraavasti: muutamia kymmeniä (50—75) tunnollisuutensa ja uskollisuutensa puolesta täysin koeteltuja työläisiä ja talonpoikia valitaan puolueen Keskuskomiteaan muiden KK:n jäsenten lisäksi. Samalla Työläis- ja Talonpoikaisinspektio supistetaan vihdoin (vihdoin!) muutama sataan henkilöön, jotka toisaalta ovat yleensä Työläis- ja Talonpoikaisinspektion asioissa eniten koeteltuja, t.s. koneistomme yleiseen valvontaan parhaiten perehtyneitä korkeatasoisen ammattitaidon omaavia spesialisteja, jotka tuntevat koneistomme ja ovat saaneet teoreettista koulutusta laitosten työn järjestelyä koskevissa kysymyksissä sekä tuntevat tarkastus- ja tutkintamenetelmät, ja toisaalta pelkästään sihteeristöön, apulaiskuntaan kuuluvia henkilöitä.

Uusille KK:n jäsenille, jotka ovat muiden KK:n jäsenten kanssa täysin tasa-arvoisia, annetaan tehtäväksi tutkia ja parantaa valtiokoneistoamme tekemällä sitkeästi aikaa vaativaa työtä sen hyväksi. Kaikki muut Työläis- ja Talonpoikaisinspektion toimihenkilöt saavat tehtäväkseen auttaa heitä siinä: toiset tähän koneistoon parhaiten perehtyneinä ja

Työläis- ja Talonpoikaisinspektion toimintaa parhaiten tuntevina, toiset sihteerin tyyppisinä toimihenkilöinä.

Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatti voisi jäädä tällöin samanlaiseksi komissariaatiksi kuin on ollut tähänkin asti. Uudet KK:n jäsenet voitaisiin katsoa lähetetyiksi väliaikaisesti sen käytettäviksi. Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissaari voisi säilyttää virkanimensä, asemansa ja oikeutensa samoin kuin kaikki hänen kollegionsa jäsenetkin.

Mitä etua olisi meille tällaisesta järjestelystä? Ensinnäkin säästyisimme kerta kaikkiaan uusilta uudelleenjärjestelyiltä, joihin ryhdytään tutkimatta kylliksi koneistoamme. Toiseksi kohottaisimme heti tämän komissariaatin arvovaltaa ottamalla siihen KK:n jäseniä sekä vähentämällä sen toimihenkilöiden lukua muutamaan sataan. Nykyinen tilanne, kun Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin jäsenet yleensä elävät tarkastamiensa laitosten antipalojen varassa, muuttuisi heti sellaiseksi, jolloin Työläis- ja Talonpoikaisinspektion toimihenkilöiden maksimaalisen riippumattomuuden takeena olisi joko hyvin suuri palkka (tämä käy mahdolliseksi siten, että toimihenkilöiden lukumäärä supistetaan muutamaan sataan erittäin ammattitaitoiseen ja luotettuun korkeampaan toimihenkilöön) tai joukko pelkästään sihteerin kaltaisia apulaisia, joita valvovat ja pitävät silmällä edellä mainitut KK:n jäsenet sekä ne muutamat specialistit, jotka jätämme toimeen sitten kun komissariaatin toimihenkilöstö on huolellisesti tarkastettu.

Uudet KK:n jäsenet saisivat tehtäväkseen tutkia huolellisesti ja varovasti valtiokoneistoamme, sen kaikkia haarautuksia, m.m. valtion trustejakin.

Tätä ei voida tehdä pian. Sen vuoksi he eivät saisi tehtävälleen mitään tiukkaa määräaikaa. Toisaalta he voisivat laskea työn jatkuvan useita vuosia siten, että toiset KK:n jäsenet tulevat toisten tilalle saaden samanlaisen tehtävän, t.s. puolueen edustajakokouksen päätöksellä me takaisimme KK:n jäsenille mahdollisuuden työskennellä tässä paikassa muutamia vuosia ja palata sitten entiseen paikkaansa.

Lenin

Tammikuun 9 pnä 1923.

Muistiin kirjoittanut M. V.

MITEN MEIDÄN OLISI MENETELTÄVÄ TYÖLÄIS-
JA TALONPOIKAISINSPEKTION SUHTEEN?

(jatko)

Aavistan nimenomaan tällaisen suunnitelman herättävän koko joukon vastaväitteitä, joista suurimman osan aiheuttavat ilkeämielisellä ulvonnallaan valtiokoneistomme kelvottomimmat vanhat ainekset, jotka ovat jääneet todella vanhoiksi, t.s. vallankumouksen edellisiksi. Tullaan väittämään, että se aiheuttaa työssä pelkkää kaaosta, että kun KK:n jäsenet eivät tiedä, mitä olisi tehtävä, he alkavat maleksia komissariaateissa ja virastoissa, häiriten kaikkialla työtä, vaatiessa selityksiä j.n.e. j.n.e.

Minusta tuntuu, että moisien vastaväitteiden luonne paljastaa liiankin hyvin niiden alkulähteen ja että noihin vasta väitteisiin tuskin kannattaa edes vastata. On itsestään selvää, että jos otaksutaan toimihenkilöstön olevan tavallista tyyppiä, voitaisiin kai puolustaa edes osaa moisista väitteistä. Mutta asia on niin, että me emme otaksukaan tämän kansankomissariaatin henkilöstön olevan tavallista tyyppiä, vaan otamme siihen yksinomaan parhaita työläisiä, jotka puolueen edustajakokouksessa suoritetun tarkastuksen jälkeen ansaitsevat tulla valituiksi Keskuskomiteaan. Tällä me luulakseni takaamme sen, että TTI:n komissariaatti on henkilökuntansa puolesta oleva vastaisuudessa yhtä hyvä kuin paras komissariaattimme, nimittäin Ulkokomissariaatti. Millä on selitettävissä se, että Ulkokomissariaatin henkilökunta on paras? Sillä, että sinne ei ensinnäkään voinut jäädä mitään huomattavaa määrää vanhantyyppisiä diplomaatteja, toiseksi sillä, että valikoimme siellä toverit uudelleen, valikoimme heidät yksinomaan uusien mittojen mukaan, uusia tehtäviä vastaavasti, kolmanneksi sillä, että siellä, Ulkokomissariaatissa, ei ole niin runsaasti kuin muissa komissariaateissa sieltä ja täältä haalittuja toimihenkilöitä, jotka ominaisuuksiltaan ovat aivan entisenlaatuisia virkamiehiä, ja neljänneksi sillä, että Ulkokomissariaatti toimii KK:mme välittömän ohjauksen alaisena. Se on meillä oikeastaan ainoa komissariaatti, joka on uusittu täydellisesti ja toimii todellakin työläisten ja talonpoikien vallan hyväksi ja sen hengen mukaisesti eikä ainoastaan katsota toimivaksi sillä tavalla,

vaikka todellisuudessa toimisi pääosaltaan sitä vastaan tai vastoin sen henkeä.

Ja nyt — mitä edellytyksiä meillä tulee olemaan siihen, että TTI muodostuu samanlaiseksi todella uusituksi koneistoksi? Ensimmäinen edellytys: valinta takaa tunnollisuuden täydellisesti; toinen edellytys: työntekijäin varma pätevyys siinä mielessä, että he ovat uskollisia asialle ja kykeneviä; kolmas edellytys: he ovat läheisessä yhteydessä korkeimpaan puolue-elimeen ja tasa-arvoisia niiden kanssa, jotka johtavat puoluettamme ja sen kautta myös koko valtiokoneistoamme.

Saatetaan sanoa, että mikään tunnollisuus, mikään puolueen arvovalta ei voi korvata sitä, mikä on tässä tapauksessa pääasia, nimittäin asiantuntemusta, valtiokoneistomme tuntemusta ja sen tietämistä, millä tavalla sitä on muutettava.

Siihen vastaan, että ehdotuksessani on eräänä oleellisimpana ehtona se, että emme odota uuden komissariaatin toiminnasta pikaisia tuloksia, vaan oletamme edeltäpäin, että tämä työ kestää monia vuosia. Silloin tulee jo kysymykseen uuden komissariaatin toiminnan järjestäminen.

Ja tässä katson voivani olettaa, että niin puolueetyöntekijöillämme kuin myös nykyisen TTI:mme johtajilla on kertynyt riittävästi kokemusta, riittävästi tietoja, riittävästi taitoa ja muita ominaisuuksia järjestääkseen oikealla tavalla KK:n uusien jäsenten opetuksen, opetuksen käytännössä, t.s. perehdyttääkseen heidät valtiokoneistomme kaikkiin yksityiskohtiin ja samalla myös siihen, mitä nykyinen porvarillisen valtion tiede on saanut aikaan kaikenlaisten toimihenkilöiden työn parhaimman järjestelyn alalla.

Lenin

Tammikuun 13 pnä 1923.

Muistiin kirjoittanut L. F.

MITEN MEIDÄN OLISI MENETELTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION SUHTEEN?

(2. jatko)

Otaksun itsestään selvänä asiana, että TTI alkaa nyt heti viiden vuoden kokemuksen perusteella järjestää toimintaansa uudella tavalla; ryhmittelee uudet työntekijänsä, jaottelee järjestelmällisesti tehtävät näiden ryhmien kesken; suorittaa

tämän ryhmittelyn seuraavasti: ne, joiden periodisena tehtävänä on tutustua käytännössä ulkomaiseen kokemukseen; ne, joiden tehtävänä on tutustua teoriassa, mitä tuloksia nykytiede on saavuttanut yleensä työn ja erityisesti hallinnollisen työn järjestelyn alalla. Se jaottelee kaikki TTI:n työntekijät hoitamaan tehtäviä, joita heille uskotaan säännöllisesti alkaen alaportaista ja aina ylempiä portaita myöten, hoitamaan niitä eri toimivaltuuksin ja eri hallintoaloilla, eri paikkakunnilla, kansallisessa suhteessa erilaisissa toimintaoloissa j.n.e.

Sanalla sanoen otaksun, että TTI:ssä toverit ovat jotakin oppineet näiden viiden vuoden kuluessa ja että he kykenevät soveltamaan hankkimiaan tietoja kansankomissariaatin uudelleenjärjestelyssä. Sitä paitsi ei pidä unohtaa, että meillä on kaiketi kolme tieteellistä laitosta, jotka ovat omistautuneet tutkimaan työn järjestelyä (Työn keskusinstituutti, samaa tarkoitusta palvelemaan muodostettu ryhmä TTI:ssä sekä ryhmä Sotakomissariaatissa). Hiljattain pidettiin näiden kaikkien kolmen ryhmän edustajakokous⁴⁹⁸, ja toivottavasti ne alkavat nyt toimia oikeammin, sopuisammin ja tarkoituksenmukaisemmin kuin tähän asti.

Millaista työn uudelleenjärjestelyä minä odotan Keskuskomiteamme Sihteeristön taholta? Tietysti muutamat kymmenet KK:n jäsenet tulevat vaatimaan työn uudelleenjärjestelyä. Mutta minun on huomautettava, että olemme itse asiassa jo alkaneet järjestää Keskuskomiteamme kokouksia korkeimpien konferenssien tapaisiksi. Kysymys on nyt sen asian järjestämisestä, että mainitut KK:n uudet jäsenet opetetaan suorittamaan kaikkea KK:n työtä ja perehdytetään korkeimpiin valtionlaitoksiin. Jos myöhästymme tässä suhteessa, emme täytä erästä perusvelvollisuuttamme, nimittäin velvollisuuttamme käyttää hyväksi vallassaoloamme opettaaksemme työtätekevien joukkojen parhaimmistolle hallinnon kaikki yksityisseikat. Sellaiset toimenpiteet kuin Poliittisen toimikuntamme istuntojen parempi järjestely, niiden määrääminen pidettäväksi kahdesti viikossa ja istuntotuntien vähentäminen, kaikkien asiakirjojen parempi valmistelu istuntoja varten ja näiden asiakirjojen toimittaminen hyvissä ajoin kaikille KK:n jäsenille ovat toimenpiteitä, jotka jo nyt juontuvat koko työn kulusta ja ovat tuiki tarpeellisia, joten niiden suhteen tuskin on oletettavissa mitään vasta-

väitteitä. Tämä vaatii tietysti lisäämään menoja sihteerin tyyppisten työntekijäin palkkaukseen, mutta olisi kaikkea muuta kuin järkevää sääliä käyttää varoja näihin menoihin.

Sitä paitsi en salaa tovereilta, että pidän KK:n jäsenmäärän lisäyksestä koituvana tärkeänä plussana sitä, että sen päätöksissä tulee olemaan vähemmän persoonallisuuden ja satunnaisuuden aineksia, ne valmistellaan paremmin, kaikki tällaisissa istunnoissa esitetyt väitteet tarkastetaan perusteellisemmin ja tämän johdosta KK:mme tulee vanhemmaksi niin työnsä perinteiden jatkuvuuden mielessä kuin myös hajaannusten vastustamisen mielessä, joita voisi aiheutua, jollei tämä elin olisi riittävästi yhteydessä joukkoihin.

Lenin

Tammikuun 13 pnä 1923.

Muistiin kirjoittanut L. F.

Saneltu tammikuun 9 ja 13 pnä 1923

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen
(konekirjoitustekstin) mukaan*

LIITTEITÄ

KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) IX EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE

1. Nimi, isännimi ja sukunimi: Vladimir Iljitsh Uljanov
(Lenin)
2. Edustajankortin n:o $\frac{\text{päättövaltainen}}{\text{neuvotteleva}^*}$: 381
3. Minkä järjestön kirjoilla olette (ujesti, kuvernementti):
Moskovan
4. Järjestönne jäsenmäärä: 35 000
5. Miten valittu (kuvernementtikonferenssissa, ujestikonferenssissa,
yleisessä kokouksessa j.n.e.) ja milloin:
Moskovan kaupunkikonferenssissa
6. Edustettujen puolueen jäsenten luku kuvernementtikonferenssissa,
ujestikonferenssissa, yleisessä kokouksessa, jossa teidät on valittu edus-
tajakokoukseen: 35 000
7. Ikä: 50
8. Sivistys: korkeakoulu
9. Entinen ammattinne (osoitettava aivan selvästi) tai mitä ammat-
teja taidatte:
entinen: valantehneen asianajajan apulainen
publisisti
10. Kansallisuus: isovenäläinen
11. Siviilisääty: naimisissa
T o i m i n t a p u o l u e e s s a .
12. Mistä asti olette ollut VKP:n jäsen (vuosi, kuukausi):
vuodesta 1893
13. Mihin yleisvenäläisiin puoluekokouksiin olette osallistunut:
Kai melkein kaikkiin.

* »Neuvotteleva» sanan Lenin on viivannut yli. *Toim.*

14. Missä puoluetoimissa olette olleet, milloin ja missä:
KK:n jäsenenä ja pää-äänenkannattajan toimitajana
15. Kuinka kauan toimitte illegaalisesti:
1893—1917
16. Missä puoluetoimissa olette nykyään:
KK:n jäsen
KKN:n ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
17. Kuuluitteko mihinkään puolueeseen ennen VKP:hen liittymistä, milloin, kuinka kauan: en
T o i m i n t a n e u v o s t o i s s a.
18. Missä neuvostotoimissa olette olleet, milloin, missä:
KKN:n ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
19. Missä neuvostotoimissa olette nykyään: samassa
20. Mihin ammattiliittoihin ja milloin olette kuulunut ja mihin kuulutte: en ole kuulunut
21. Oletteko joutunut repressiivisten toimenpiteiden kohteeksi puoluetoimintanne vuoksi, milloin, minkä jutun yhteydessä:
olin pidätettynä 1887, 1894 ja 1900
22. Missä olitte Helmikuun vallankumouksen aikana (karkotettuna, pakkotyössä, vankilassa, ulkomailla, sotapalveluksessa, tehtaassa j.n.e.):
maanpaossa (Zürichissä)
23. Kuinka kauan olette olleet vankilassa: 14 kuukautta
ynnä muutamia päiviä
» » » » karkotettuna: 3 vuotta
» » » » pakkotyössä: en ole ollut
» » » » maanpaossa: 1900—1905 ja
1908—1917

Allekirjoitus: *V. Uljanov (Lenin)*

29. maaliskuuta 1920

KYSELYLOMAKE VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN JÄSENTEN UUSINTAREKISTERÖINTIÄ VARTEN

- 1) Sukunimi, etu- ja isännimi: Vladimir Iljitsh Uljanov
- 2) Ikä: 50 v.
- 3) Mistä kuvernementista, kaupungista, ujestista, volostista, kylästä syntyisin: Simbirskin kaupungista
- 4) Vanhempien ammatti ja osoite: kuolleet
- 6) Perheen jäsenet (ikävuosittain) ja huollettavien luku:
vaimo 51
veli 45
sisar 44
- 6) Omistatteko kiinteistöä (maapalsta, talo) tai tuotantovälineitä ja missä: en
- 7) Kansallisuus: venäläinen
- 8) Äidinkieli: venäjä
- 9) Mitä kieliä, paitsi venäjää, puhutte, luette, kirjoitatte (tarpeellinen alleviivattava):
ranskaa, saksaa, englantia; kaikkia kolmea huonosti
- 10) Perusammatti: kirjallisen työn tekijä
- 11) Mitä koulusivistystä olette saanut ja missä
- | | |
|--------------------|------------|
| a) Yleissivistys | } kymnaasi |
| b) Ammattisivistys | |
- Suoritin yksinopiskelijana yliopistotutkinnot v. 1891 lainopillisessa tiedekunnassa
- 12) Oletteko ollut ulkomailla, milloin ja missä:
1895; 1900—1905; 1907—1917 maanpaossa (Sveitsissä, Ranskassa, Englannissa, Saksassa, Galitsiassa)
- 13) Mitkä Venäjän seudut tunnette hyvin:
olen asunut vain Volgalla ja pääkaupungeissa

14) Oletteko palvelut vanhassa armeijassa (sotilasarvo, joukko-osasto ja kuinka kauan): en

15) Oletteko osallistunut taisteluihin ja haavoittunut (missä ja milloin):

en

16) Missä laitoksessa tai virastossa työskentelette nykyään (sen osoite ja puhelimen n:o), missä toimessa:

KKN

17) Paljonko saatte palkkaa ja onko sivuansioita:

13 1/2 tuh. (13 500)⁴⁹⁹

sivuansioita kirjallisista töistä

18) Mistä ajasta asti olette olleet VKP:ssä:

perustamisesta asti ja aikaisemminkin (1893)

19) Oletteko liittynyt puolueviikon aikana: — en —

20) Mikä järjestö on hyväksynyt teidät alunperin VKP:n jäseneksi:

ks. 18. §:ää

21) Oletteko kuunnellut luentoja yhteiskuntapoliittisista aiheista, missä, milloin, kenen luentoja ja oletteko käynyt läpi poliittisen alkeiskoulun ja minkä asteen oppikurssin:

Z

22) Minkä puoluesolun jäsen olette:

Kremlin alapiirin

23) Onko Teidät haastettu puolueoikeuteen, milloin ja mistä syystä: on, menshevikkien toimesta VSDTP:ssä hajaannuksen aikoina

24) Oletteko ollut jossakin muussa puolueessa, missä, milloin ja minä: en

25) Mitä asiakirjoja tai todistuksia Teillä on, jotka osoittavat Teidän olleen illegaalisessa puoluejärjestössämme:

asiakirjana — puolueen historia

26) Aikaisemman toimintanne pääpaikat:

- | | | |
|------------------------------------|------------------|----------------------------------|
| 1. Ennen Helmikuun vallankumousta: | a) siviilitoimi: | } ulkomailla
ja
Pietarissa |
| | b) puolue työ: | |
| 2. Ennen Lokakuun vallankumousta: | a) siviilitoimi: | } |
| | b) puolue työ: | |

27) Miten osallistuitte Helmikuun vallankumoukseen:

en mitenkään, yleistä puolue työtä lukuunottamatta
(olin maanpaossa)

28) Samoin Lokakuun vallankumoukseen: KK:n jäsen

29) Onko Teihin kohdistettu repressiivisiä toimenpiteitä poliittisista rikoksista syytettynä, missä ja milloin; minkä rangaistuksen olette kärsinyt:

- pidätys 1887 (muutamia päiviä)
» 1895—1897 (14 kuukautta ja karkotus
3 vuodeksi Itä-Siperiaan)
» 1900 (muutamia päiviä)

30) Mihin ammattiliittoon olette kuulunut, missä ja milloin:
en mihinkään

31) Mihin ammattiliittoon kuulutte nykyään (osoitettava jäsenkirjan n:o): en mihinkään

32) Oletteko ollut valinnallisissa toimissa Helmikuun vallankumouksen jälkeen ja missä:

- a) Neuvostoissa: KKN:n puheenjohtaja
b) Ammattiliitoissa: en
c) Puolueessa: KK:n jäsen
d) Tehtaissa:
e) Sotilasosastoissa: } en
f) Muissa: }

33) Oletteko saanut sotilaskoulutusta (sotilasarvo) ja onko Teidät rekisteröity erikoisjoukkoihin, mihin komppaniaan ja mikä on numeronne: en

34) Oletteko ollut mobilisoituna Punaiseen Armeijaan, milloin, minkä järjestön toimesta ja missä järjestyksessä (yleinen liikekannallepano vai puolue mobilisaatio), kuinka kauan ja missä olitte rintamalla (osoitettava täsmällisesti), mitä velvollisuuksia täytitte, osallistuitteko taisteluihin, olitteko haavoittunut, milloin ja missä: en

35) Oletteko ollut mobilisoituna kuljetuslaitokseen, milloin ja minkä järjestön toimesta:

en

36) Missä puolue- ja neuvostotoimissa voitte olla (organisaattori, hallintomies, luennoitsija, agitaattori, kulttuurityöntekijä j.n.e.):

Z

37) Oletteko joutunut puhumaan suurissa kokouksissa ja olemaan puheenjohtajana: **kyllä**

38) Mitä puolueuetyötä teette nykyään:

KK:n jäsen

39) Mitä lisätietoja haluatte antaa:

Z

40) Kotiosoitteenne ja puhelimenne n:o:

Kreml. Ylävaihide

41) Mitä Marxin, Engelsin, Leninin, Kautskyn ja Plehanovin teoksia olette lukenut:

melkein kaikki (alleviivaamieni tekijäin)

42) Mistä aiheista olette joutunut pitämään puheita työläisille ja talonpojille tai luennoimaan:

enimmäkseen poliittisista

43) Kirjoitatteko sanomalehtikirjoituksia, mihin ja mistä aiheista:

harvoin, poliittisista aiheista

44) Pystytttekö kirjoittamaan lentolehtisiä, vetoomuksia ja mitä olette kirjoittanut tällä alalla:

Kyllä. En voi luetella, on ollut melko paljon

45) Millä tiedon alalla tunnette olevanne erikoisen vahva ja mistä kysymyksistä voitte luennoida ja pitää oppitunteja:

lähinnä poliittisista kysymyksistä

(Allekirjoitus) *V. Uljanov (Lenin)*

17/IX 1920.

*Julkaistu ensi kerran 1926
kirjassa: »VKP(b):n jäsenen
V. I. Uljanovin (Leninin) henkilö-
asiapaperit», kust. »Moskovski ra-
botshtsi».*

Moskova — Leningrad

*Julkaistaan V. I. Leninin
täyttämän lomakkeen mukaan*

**KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN)
IX YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN
OSANOTTAJILLE**

1. Nimi, isännimi ja sukunimi: Vladimir Iljitsh Uljanov
2. Edustajankortin n:o neuvotteleva
päättösvaltainen ei ole vielä korttia
3. Mikä järjestö valtuuttanut: KK
4. Ikä: 50 vuotta
5. Sivistys: korkeakoulu
6. Entinen ammattinne (osoitettava aivan täsmällisesti) tai mitä ammatteja taidatte:
kirjallisen työn tekijä
7. Kansallisuus: venäläinen
8. Mistä ajasta asti olette olleet VKP:n jäsen (vuosi, kuukausi):
1893, virallisesti 1898
9. Mitä puolueetyötä teette nykyään: KK:n jäsen
10. Missä neuvostotoimissa olette nykyään:
KKN:n puheenjohtaja ja Puolustusneuvoston
puheenjohtaja
11. Mihin ammattiliittoihin kuulutte nykyään:
en mihinkään
12. Kuuluitteko johonkin puolueeseen ennen VKP:hen liittymistä,
milloin, kuinka kauan: en

Allekirjoitus V. Uljanov (Lenin)

20 p:nä IX kuuta vuonna 1920.

KYSELYLOMAKE VKP:n X YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE

1. Sukunimi:	Uljanov (Lenin)
2. Etu- ja isännimi:	Vladimir Iljitsh
3. Mihin puoluejärjestöön kuulutte (kuvern., kaup., ujesti, armeija, divis.):	VKP:n KK Moskova kaupunki
4. Edustajan-kortin n:o päätösvaltainen neuvotteleva	n:o 21 neuvotteleva ⁵⁰⁰
5. Miten valittu (kuvernementti-, ujesti-, armeijan-, divisioonan konferenssissa, yleisessä kokouksessa j.n.e.) ja milloin:	KK:n edustajaksi neuvotte-luoikeuksin
6. Edustettujen puolueen jäsenten luku kuvernementti-, ujesti-, armeijan-, divisioonankonferenssissa, jossa teidät on valittu edustajakokoukseen:	KK:ssa on 19 henkilöä
7. Mihin puolueen yleisvenäläisiin edustajakokouksiin olette osallistunut:	kaikkiin paitsi heinäkuussa 1917 (vai elokuussa?)
8. Syntymävuosi ja ikä:	1870

9. Terveystila ja invaliditeetti:	terve
10. Perhesuhteet (huollettavien perheenjäsenten luku):	vaimoni ja sisareni asuvat kanssani
11. Kansallisuus:	venäläinen
12. Äidinkieli:	venäjä
13. Mitä muita kieliä taidatte ja kuinka hyvin:	englantia, saksaa, ranskaa huonosti; italiaa kovin huonosti
14. Mitkä Venäjän seudut tunnette hyvin ja montako vuotta olette asunut siellä:	parhaiten Volganvarren, missä olen syntynyt ja asunut 17 ikävuoteen
15. Oletteko ollut ulkomailla (milloin, missä, miten kauan):	useissa Länsi-Euroopan maissa 1895; 1900—1905; 1908—1917
16. Sotilaskoulutus:	ei minkäänlaista
17. Sivistys (missä oppilaitoksissa olette opiskellut, päättitekö, jos ette, niin montako luokkaa tai kurssia kävitte):	v. 1891 päätin (suoritin tutkinnot yksinopiskelijana) Pietarin yliopiston lainopillisen tiedekunnan
18. Pääelinkeino ennen vuotta 1917:	kirjallisen työn tekijä

19. Mitä ammatteja taidatte:	en mitään
20. Mitä työtä olette tehnyt vuoden 1917 jälkeen, paitsi puolue-, neuvosto-, ammattiliittoy.m.s. toimia.	mainittujen lisäksi vain kirjallista työtä
21. Mihin ammattiliittoon kuulutte nykyään:	lehtimiesten liittoon

22. Missä toimissa olette olleet vuodesta 1917 neuvostoissa, sotilas-, ammattiliitto-, talousalalla (paitsi puolue-toimia):

Milloin (mistä ajasta mihin asti, osoitettava kuukausi ja vuosi)	Missä (kuvern., ujesti, kaupunki, arm., divis.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917— III 1921	Moskova	KKN ja TPN	puheenjohtaja

23. Missä toimessa olette neuvostoissa, sotilas-, talous-, ammattiliittoalalla lomakkeen täyttämisen aikaan (paitsi puolue-työtä):

Milloin (mistä asti, osoitettava kuukausi ja vuosi)	Missä (kuvern., ujesti, kaup., arm., divis.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917	Moskova	KKN ja TPN	puheenjohtaja

24. Mistä asti olette olleet VKP:n (bolshevikkien) jäsen:

vuodesta 1894

25. Oletteko kuulunut muihin puolueisiin, jos olette, niin mihin, milloin ja miten kauan:	en
---	----

26. Osallistuitteko vallankumousliikkeeseen ennen vuotta 1917:

Milloin (mistä ajasta mihin asti)	Missä (kuvern., ujesti, kaupunki)	Missä järjestössä	Missä tehtävissä
1892—1893 1894—1895 1895—1897 1898—1900	Samara Pietari vankila Siperia (Jeniseiskin kuvernementti)	illegaalisissa s.-d. kerhoissa ja VSDTP:n perustamisesta asti sen jäsen	
1900—1905 1905—1907 1908—1917	ulkomailla Pietari ulkomailla		

27. Oletteko ollut repressiivisten toimenpiteiden kohteena vallankumoustoimintanne vuoksi (milloin, minkä jutun yhteydessä):	1887 pidätys; 1895—1897 vankeus; 1898—1900 Siperia; 1900 pidätys
--	--

28. Kuinka kauan olette olleet: Vankilassa Pakkotyössä Karkotettuna Maanpaossa	muutamia päiviä +14 kuukautta en ole ollut kolme vuotta 9—10 vuotta
--	---

29. Missä puolue-toimessa olette ollut vuodesta 1917:

Milloin (mistä ajasta mihin asti, osoitettava kuukausi ja vuosi)	Missä (kuvern., ujesti, kaup., arm., divis. j.n.e.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917—III 1921	Moskova	KK	KK:n jäsen

30. Missä puolue-toimessa olette lomakkeen täyttämisen aikaan:

Milloin (mistä ajasta asti)	Missä (kaup., kuvern., ujesti, arm., divis.)	Missä laitoksessa	Missä toimessa
X 1917—III 1921	Moskova	KK	KK:n jäsen

31. Oletteko joutunut edesvastuuseen VSFNT:n oikeuslaitoksissa tai puolueoikeudessa (milloin, missä, mistä asiasta):

en

Maaliskuun 7 pnä vuonna 1921.

Edustajan allekirjoitus:
V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
tammikuun 21 pnä 1926
»Na Smenu» lehdessä (Sverdlovsk)
5. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
täyttämän lomakkeen mukaan*

**KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN)
XI YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN
OSANOTTAJILLE**

1. Sukunimi, etu- ja isännimi: Uljanov (Lenin) Vladimir Iljitsh
2. Millaisin valtuuksin (päättövaltaisena vai neuvottelevana) osallistuu:
3. Edustajankortti: n:o 1
4. Mikä järjestö valtuuttanut: VKP:n KK
5. Mihin puolueen yleisvenäläisiin konferensseihin ja edustajakouksiin osallistunut päätösvaltaisena:

edustajakouksiin kaikkiin paitsi 1898 ja kesällä 1917
konferensseihin luultavasti melkein kaikkiin
6. Syntymävuosi: 1870
7. Kansallisuus: isovenäläinen
8. Sivistys (alkeis-, keski-, korkeakoulu)
9. a) Perusammatti ja erikoisala vuoteen 1917:
kirjallisen työn tekijä

b) Montako vuotta olette harjoittanut kyseistä ammattia:
1894—1917, t.s. 23 vuotta
10. a) Tärkein toimeentulolähde vuoteen 1914:
kirjoituspalkkiot ja puolueen antamat avustukset

- b) 1914—1917: samoin
 c) 1917—1921: samoin 25. X 1917 asti. 25/X jälkeen
 neuvostohallituksen maksama palkka

11. Missä neuvostotoimessa olette nykyään:

KKN:n ja TPN:n puheenjohtaja

12. Miten osallistutte nykyään:

- a) osuustoimintaan
 b) ammattiyhdistystoimintaan } en osallistu varsinaisesti

13. Missä puolue-toimessa olette nykyään:

VKP:n KK:n jäsen

14. Milloin liityitte VKP:hen: vuonna 1895

15. Oletteko aikaisemmin kuulunut muihin puolueisiin, milloin, mihin: en

16. Oletteko ollut repressiivisten toimenpiteiden kohteena vallankumouksellisen toiminnan vuoksi (milloin):

pidätys ja karkotus 1887; pidätys ja karkotus
 Itä-Siperiaan 1895 (XII)—1900

Kuinka kauan olette ollut:

- 1) vankilassa: muutamia päiviä 1887 ja 1900; 14 kk.
 1895—1897
 2) pakkotyössä: en ole ollut
 3) karkotettuna: kolme vuotta (Jeniseiskin kuvernementin
 Minusinskin ujesti)
 4) maanpaossa: 1900—1905 ja 1908—1917

Allekirjoitus V. Uljanov (Lenin)

14 p:nä joulukuuta 1921.

**KYSELYLOMAKE YLEISVENÄLÄISTÄ VKP(b):n
JÄSENTEN LUETTELOINTIA VARTEN**

13. helmikuuta 1922

VKP:n KK TILASTO-OSASTO Lomake »A« n:o 38	VENÄJÄN KOMMUNISTISEN (b) PUOLUEEN JÄSENTEN YLEISVENÄLÄINEN LUETTE- LOINTI vuonna 1922	<i>Kaikkien mai- den proletaarit, liittykää yhieeni!</i>
--	--	--

1. Puoluesolun sijaitsemispaikka: $\frac{\text{kaup.}}{\text{kylä}}$ Moskova $\frac{\text{ujesti}}{\text{volosti}}$ Za-
moskvoretshjen piiri $\frac{\text{kuvern.}}{\text{alue}}$ Kremlin alue n:o 1
2. Tuotanto- y.m. laitos (virasto, sotilasosasto), jossa puoluesolu on perustettu: Kansankomissaarien Neuvosto, puoluekirja 224.332
3. Mikä puoluejärjestö on antanut puoluekirjan: Zamoskvoretshjen piirikomitea
4. Sukunimi: Uljanov (Lenin)
5. Etu- ja isännimi: Vladimir Iljitsh
6. Sukupuoli: M. 7. Ikä: syntynyt vuonna 1870; täyttänyt: 52 vuotta
8. Puhekieli: venäjä 9. Mitä muita kieliä, paitsi sitä, puhutte sujuvasti: Sujuvasti en mitään
10. a) Onko teillä mitään uskonnollisia katsomuksia (vakaumuksia)? (on, ei) mitä nimenomaan: Ei
b) Jos ette ole uskovainen, niin mistä ikävuodesta asti: 16 ikävuodesta
11. Kyselyyn vastaavan perheenjäsenten luku (paitsi häntä itseään): huollettavia: kaksi
työssä käyviä: kaksi
12. Sivistys: a) luku- ja kirjoitustaitoinen (kyllä, ei): Kyllä b) jos olette opiskelleet tai opiskelette, niin osoittakaa:—

I taulukko. Sivistystaso

Minkätyyppinen oppilaitos (2-luokk. zemstvokoulu; 4-luokk. kaupunkikoulu; teknillinen ammattikoulu; autoalan iltakurssit; ilmailukurssit; kymnaasi; yliopisto; puoluekoulu). Koulun ulkopuolinen sivistys merkitään sanoilla »itseoppinut», »kotiopetus»	Montako vuotta opiskellut	Päätittekö koulun (kyllä, en, eronnut siltä ja siltä luokalta, opiskelen)
13	14	15
a. Päätin klassillisen kymnaasin 1887 b. ja suoritin yliopistotutkinnot c. lainopillisessa tiedekunnassa vuonna 1891 yksinopiskelijana	8 vuotta (kymnaasissa)	Kymnaasin päätin. Yliopistotutkinnot suoritin yksinopiskelijana
16. Jos haluatte opiskella, niin mitä (luku- ja kirjoitustaitoa, tieteitä, taitteita, ammatteja — nimenomaan millaisia): —		

II taulukko. Yhteiskunnallinen ja kansallinen syntyperä

Suhde vastaajaan	Perusammatti tai elinkeino, toimi, virka	Asema elinkeinoelämässä (palkkatyöläisiä käyttävä yrittäjä; yksinäinen yrittäjä; palkkatyöläinen; »vapaa» ammatin harjoittaja; talonmistaja; perheenemäntä)	Kansallisuus
17	18	19	20
1. Isoisä (isän puolelta) _____ 2. Isä _____ 3. Äiti _____	en tiedä kansakoulujen johtaja —		
21. Mistä ikävuodesta alkaen olette hankkinut toimeentulon omalla työllänne: 27 ikävuodesta (likipitäen); palkkatyössä vai omassa taloudessa (alleiviivatkaa): kirjallisen työn tekijä			
22. a) Perusammatti ja erikoisala vuoteen 1917: kirjallisen työn tekijä			
b) Montako vuotta olette harjoittanut kyseistä ammattia: noin 20 (1897—1917)			
23. Tärkein toimeentulolähteenne vuoteen 1914: kirjallinen työ ja puolueen antamat avustukset 1914—1917: Samoin			

III taulukko. Työ- ja palvelusvuodet alkaen
vuodesta 1917 tähän kyselyyn asti

Kausi	Työpaikka		Elinkeino	Palkattu, valittu, nimetty	Työssäolon pituus			
	Laitos (virasto, sotilasosasto), jossa olette työskennellyt vähintään 3 kk. ja jossa olette työssä nykyään	Kaupunki tai kuvernementti			Mistä ajasta mihin asti		Yhteensä työssä	
					Kk., vuosi	Kk., vuosi	Vuosia	Kuukausia
24	25	26	27	28	29	30	31	32
A. Vuodesta 1917 nykyiseen toimeen astumiseen saakka	a							
	b							
	c							
	d							
	e							
B. Kyselyn hetkellä:	a. Alkaen X Moskova			Nimitetty	Alkaen 25. X 1917		4	3
	b. 1917 KKN:n puheenjohtaja							

33. Viime kuukauden ansiot: (rahana): Palkkausluokka 17, peruspalkka rpl., ansiot yhteensä 4 700 000 ruplaa

IV taulukko. Puolueessaoloaika

Puolueen ja puolueyhymän nimi	Asema järjestössä (ammattimies, puoluekomitean jäsen, puoluekomitean sihteeri, organisaattori, agitaattori, propagandisti, taisteluryhmän jäsen, teknikko, rivijäsen)	Työpaikka (kaupunki, kuvernementti)	Puolueessaoloaika		
			Liittynyt (vuosi, kuukausi)	Eronnut (vuosi, kuukausi)	Yhteensä ollut puolueessa (vuodet ja kk.)
34	35	36	37	38	39
VKP(b)	ammattimies, KK:n jäsen	Moskova	1895 (tosiasiallisesti)	—	noin 27 vuotta

V taulukko. Osallistuminen vallankumousliikkeeseen

O s a l l i s t u m i n e n	Montako kertaa
40	41
1. Taloudellisiin lakkoihin	—
2. Poliittisiin »	—
Y h t e e n s ä	
3. Poliittisiin katumielenosoituksiin	—
4. Ylioppilasliikkeeseen	(1887)
5. Maanalaisiin kerhoihin	monesti
6. Illegaalisiin joukkotilaisuuksiin ja kokouksiin	monesti
7. Vapun viettoon	
8. Aseellisiin kapinoihin ja partisaanitoimintaan	—
9. Puoluekonferensseihin	} Melkein kaikkiin
10. Puolueen edustajakokouksiin	

42. Vankeusaika: a) ollut vankilassa: 1 vuoden 2 kuukautta; hallinnollisessa järjestyksessä karkotettuna: 3 vuotta — kk.; Pakkosiirtolaisena — vuotta — kk.; poliittisena emigranttina: Noin 10 vuotta...kk.; montako kertaa paennut: —
43. a) Mitä sanoma- ja aikakauslehtiä luitte vuonna 1921 (luetelkaa ne): kaikenlaisia
- b) Säännöllisesti, sattumalta, ei koskaan: epäsäännöllisesti
- c) Jollette lue koskaan, niin miksi (ei ole lehtiä, ei ole aikaa, ei ole halua) —
- d) Jos luette, niin missä (kotona, työpaikalla, kirjastossa, lukusalisissa, seinään liimattuja lehtiä): kotona
44. a) Mistä asti olette ollut ammattiliiton jäsen: vuodesta 19...
- b) Osallistutteko nykyään ammattiyhdistystoimintaan (kyllä, en): en
- c) Jos osallistutte, niin miten:

VI taulukko. Sotapalveluksessa sotilana ja poliittisena komissaarina oloaika

Missä armeijassa	Asealaji ja erikoisala (jalkaväki, ratsuväki, tykistö, pioneeri-, insinöörijoukot)	Korkein sotilasarvo ja -virka (rivimies, komppanianpäällikkö)	Palvelusajan pituus			Montako kertaa					
			Mistä mihin		Yhteensä palvelut	Osallistunut		Haavoittunut		Saanut sotilaspalkintoja	
			Kuukausi Vuosi	Kuukausi Vuosi		Vuotta Kuukautta	Laukaustenvalittoon y.m.	Käsikämmään	Tulliaaseesta		Kylmästä aseesta
					48					49	
45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
1. Tsaarin armeijassa	En ole ollut										
2. Valkoisessa armeijassa											
3. Vihreässä armeijassa											
4. Punaisessa armeijassa											

57. Jos ette ole ollut sotapalveluksessa, niin oletteko saanut yleisen sotilaskoulutuksen (kyllä, en): En

58. Milloin kotiutettu: — kuussa 19 —

59. a) Jos olette kaupunkilainen tai työläinen, niin onko teillä mitään yhteyttä maatalouteen (kyllä, ei) —

b) Mikä nimenomaan (on oma tai toisten henkilöiden kanssa yhteinen pelto-, kasvitarhaviiljelmä, mehiläistarha y.m.s.) —

c) Millä tavalla osallistutte sen hoitoon (tekemällä omakoh-
taisesti työtä, tukemalla rahallisesti) —

Huomautuksia:

Moskovan kaupungissa 13. helmikuuta 1922

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran osittaisesti
(ensimmäisen sivun faksimile) 1924
»Ogonjok» aikakauslehdessä
7. n:ossa

Julkaistu ensi kerran täydellisesti
(faksimile) 1926 kirjassa:

I. G. Lazjan. »VKP(b):n jäsenen
V. I. Uljanovin (Leninin)
»Henkilöastapaperit».
Moskova—Leningrad, kust.
»Moskovski rabotshi»

Julkaistaan V. I. Leninin
täyttämän lomakkeen
mukaan

KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) XI EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE

1. Sukunimi, etunimi, isännimi: _____ Uljanov Vladimir Iljitsh*
2. Millaisin valtuuksin osallistutte $\frac{\text{neuvottelevana}}{\text{päätösvaltaisena}}$
3. Edustajankortin n:o:
4. Mikä järjestö valtuuttanut: _____ Moskova
5. Ikä: _____ 52 vuotta
6. Kansallisuus: _____ venäläinen
7. Sivistys: _____ korkeakoulu
8. Mihin yhteiskuntaryhmään lukeudutte (työl., talonp., toimihenk.)
9. Montako vuotta olette työskennellyt ammattialallanne: 28 vuotta kirjallisen työn tekijänä
10. Missä puolue toimissa olette nykyään:
VKP:n KK:n jäsen
11. Missä neuvostotoimissa olette nykyään:
Kansankomissaarien Neuvoston ja TPN:n puheenjohtaja
12. Miten osallistutte nykyään:

a) osuustoimintaan	}	en mitenkään
b) ammattiyhdistysliikkeeseen		
13. Milloin liityitte VKP:hen: _____ perustamisesta asti (1895)
14. Kuuluitteko aikaisemmin muihin puolueisiin, milloin, mihin:
En

Allekirjoitus *V. Uljanov (Lenin)*

Maaliskuun 27 p:nä vuonna 1922.

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin osittain
täyttämän lomakkeen mukaan*

* Petitiillä ladotut vastaukset on kirjoitettu M. I. Uljanovan käsialalla.
Toim.

V. I. LENININ
PÄIVYSTÄVIEN SIHTEERIEEN
PÄIVÄKIRJA⁵⁰¹

21. marraskuuta 1922 — 6. maaliskuuta 1923

21. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Aamulla Vladimir Iljitshin puheilla oli Gorbunov⁵⁰². Klo 11¹/₂ Kamenev; klo 6 istunto⁵⁰³. Ei ollut mitään määräyksiä. Lidija Aleksandrovnalla [Fotijevalla] on eräs äänestettäväksi asetettu asiapaperi^{*504}, josta Vladimir Iljitsh pyysi muistuttamaan hänelle klo 5—6 keskustellakseen Stalinin kanssa. Mutta Lidija Aleksandrovna otti sen ja sanoi itse antavansa Leninille ne selitykset, jotka tämä haluaa saada Stalinilta, joten ei tarvitse muistuttaa Leninille, koska Lidija Aleksandrovna muistuttaa. Kamenev 10¹/₄ — 10³/₄.

21. marraskuuta, ilta.

Haskell — 11¹/₂ } vastaanotto määrätty marraskuun 22 päi-
Stalin — 12¹/₂ } väksi**.

Haskellin ja Lersin (tulkin) suhteen on annettu määräys komendantinvirastoon.

22. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

I. Aamulla ei ollut mitään määräyksiä. Vastaanotettavat kävivät.

Illaksi — Kivdilo ja Brodovski klo 6 (posliinitehtaan työläisiä)***, vastaanotto tapahtuu seuraavassa järjestyksessä: he tulevat klo 6:ksi Gorbunovin työhuoneeseen, tämä keskuste-

Merkinnöt sarakkeessa »Täytläntöönpano»:

* Äänestetty. Annettu Poliittiselle toimikunnalle. Tiedotettu Tshitsheerinille sekä Stalinille. Voloditsheva.

** Haskell⁵⁰⁵ — Kamenevin kautta. Lers — tulkki. Stalin — täytetty. Molemmat kävivät.

*** Kivdilolle ja Brodovskille on tiedotettu Zaksin⁵⁰⁶ välityksellä, kaikki heitä koskevat tiedot saatavissa Zaksilta.

lee heidän kanssaan ja tiedottaa meille, silloin Vladimir Iljitsh pistäytyy sinne hetkiseksi.

Annettava pääsylupamääräys (Troitskin portin kautta).

II. Vladimir Iljitsh antoi lähetettäväksi kaikille Poliittisen toimikunnan jäsenille ja Tshitsherinille erittäin salaisen kirjeen, joka koskee Haskellin ehdotusta, sitä lähetetty Nazaretjanille⁵⁰⁷ 8 kappaletta äänestystä varten jaettavaksi*. Tarkastettava kysymällä Burakovalta⁵⁰⁸, — saatu.

III. Annettava Vladimir Iljitshille allekirjoitettavaksi neuvostotyöntekijäin ammattiliiton 5. yleisvenäläisen edustajakokouksen puhemiehistölle osoitetut Gorbunovin paperit⁵⁰⁹ (palautettava allekirjoitettuna Gorbunoville).

23. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Aamusta klo 11:ltä Vladimir Iljitshin luona Poliittisen toimikunnan istunto klo 2¹/₂ asti.⁵¹⁰ Ei mitään määräyksiä toistaiseksi.

Jos Vladimir Iljitsh kysyy, miten on Hooverille lähetettävän kirjeen laita, pitää sanoa, että Tshitsherin otti hoitaakseen koko asian. Haskell matkustaa tänään klo 7.20. Kirje toimitetaan perille Landerin välityksellä (kuten Vladimir Iljitsh pyysi). Mitään vastaanottoa illaksi ei vielä ole.

23. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Klo 5.40 Vladimir Iljitsh oli työhuoneessaan. Kysyi Skljanskin⁵¹¹ virkakirjettä sekä sitä, milloin Poliittisen toimikunnan pöytäkirja saadaan valmiiksi ja miten se teknisesti tapahtuu. Kysyin asiaa Skljanskilta, ja hän lupasi lähettää kirjeen 24. marraskuuta aamulla.

Klo 6.45 kirje Sokolnikoville⁵¹².

Klo 8.05 Vladimir Iljitsh halusi keskustella Stalinin kanssa, joka osoittautui olevan Keskuskomitean Sihteeristön istunnossa. Vladimir Iljitsh sanoi: »joko illalla tai aamulla, mutta nyt ei kannata häiritä.» Poistui klo 8.30.

Vladimir Iljitsh kävi läpi kaikki kirjauutuudet. Annoin Vladimir Iljitshille Zinovjeviltä saadun kirjeen⁵¹³ sekä Zak-silta tulleen aineiston. Vladimir Iljitsh pyysi suuren Kansankomissaarien Neuvoston istunnon päiväjärjestyksen, antoi käännettäväksi kirjeen venäjältä englanniksi. Vladimir Iljitsh poistui klo 10.05.

Merkintö sarakkeessa »Täytläntöönpano»:
* Lähetetty 15/20 min. № 8565.

24. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh halusi tavata Meisneriä (Kalateollisuuden päähallinnosta), ehkä tänään, vielä ei tiedetä.

Ehkä tänä iltana tai huomenna päivällä Vladimir Iljitsh ottaa vastaan Skljanskin ja Pantsendzhanskin laivanrakennusohjelman johdosta.*⁵¹⁴

Vladimir Iljitsh pyysi huolehtimaan siitä, että tänä iltana saataisiin puhelimen ulottuville Earsman ja Garden⁵¹⁵ — Australian puolueen edustajat, klo 5—9 illalla, he odottavat »Luksissa» 294, yhteys voidaan ottaa komendantinviraston kautta.

Burakova soitti ja pyysi antamaan Vladimir Iljitshille äänestettäväksi ehdotuksen, jonka Tshitsherin on esittänyt Vorovskilta saadun salmia koskevan sähkeen johdosta**⁵¹⁶.

24. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Istunnon edellä Vladimir Iljitshin luona kävi Kamenev. Klo 6 — 7¹/₂ Vladimir Iljitsh oli Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa⁵¹⁷. Poliittisesta toimikunnasta lähetettiin Vladimir Iljitshille äänestettäväksi Gruusian KK:n ilmoituksen johdosta muodostettavan komission kokoonpanoa koskeva kysymys.⁵¹⁸ Vladimir Iljitsh ei äänestänyt.

Antoi salmia koskevan äänestyksen Poliittiselle toimikunnalle lähetettäväksi. 7¹/₂—8¹/₂ — Skljanski, sitten Krzhizhanovski — asunnossa.

25. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei ole terve⁵¹⁹, viiپی työhuoneessaan vain viisi minuuttia, saneli puhelimitse kolme kirjettä⁵²⁰, joihin aikoi pyytää vastaukset myöhemmin.

Maria Iljinitshna [Uljanova] sanoi, ettei Vladimir Iljitshiä saa häiritä millään — jos hän itse kysyy vastauksia, on pyydettävä niitä asianomaisilta henkilöiltä. Ei mitään vastaanottoa, toistaiseksi ei mitään määräyksiä. On saatu kaksi virkakirjettä Stalinilta ja Zinovjeviltä⁵²¹ — niistä ei pidä hiiskahtaakaan ennen erityistä määräystä ja lupaa.

25. marraskuuta, ilta.

Tuli klo 6. Keskusteli muutaman minuutin puhelimitse. 6¹/₂—7¹/₂ oli A. D. Tsjurupa. Sitten Vladimir Iljitsh lähti

Merkinnöt sarakkeessa »Täytännönpano»:

* Skljanski on olettu vastaan.

** Lähetetty illalla Poliittiselle toimikunnalle.

heti pois pyydettyään lähettämään Tsjurupalle kaikki pöydällään kahdessa kansiossa olleet Kamenevin asiapaperit⁵²² ja Tshitsherinille Urquhartin toimilupaa koskevat artikkelit⁵²³. Se on tehty. (Mutta osa aineistosta on Nikolai Petrovitshilla [Gorbunovilla] tai arkistossa.)

Tshitsherin pyysi sanomaan, että hän haluaisi saada henkilökohtaiset ohjeet Urquhartin toimiluvasta. Hän (Tshitsherin) matkustaa huomennillalla. Pitää sanoa sunnuntaiamuna. (Ei ole vielä sanottu.)

$8\frac{1}{2}$ — $8\frac{3}{4}$ puhelinkeskustelu. Gorbunov pyysi toimittamaan hänelle kaiken trusteja koskevan aineiston, rahoitusasiat ja Kamenevin sihteeristöltä saadut tiedotukset, koska Vladimir Iljitsh on pyytänyt häntä tutustuttamaan Tsjurupan niihin. Trusteja koskevat lausunnot ja Kameneviltä saadut tiedotukset olen jo lähettänyt Tsjurupalle — Tsjurupa on ne saanut ja pyytänyt jättämään toistaiseksi hänelle joksikin aikaa tutustumista varten. Nikolai Petrovitsh on nähtävästi antanut vielä muutakin aineistoa.

Kirjeitä en ole näyttänyt. Mutta kaikki lienevät hyvin tärkeitä. Pitäisi neuvotella asiasta Lidija Aleksandrovnan kanssa.

26. marraskuuta, sunnuntai, aamu (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 12, keskusteli puhelimitse, järjesteli kirjoja, otti muutamia mukaansa. Poistui $1\frac{1}{2}$ otettuaan mukaansa V. Miljutinin selostuksen⁵²⁴ ja muita papereita.

26. marraskuuta, sunnuntai, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 6.50, keskusteli puhelimitse, klo 7.30 tuli Tsjurupa. Klo 8.30 Tsjurupa lähti, Vladimir Iljitsh samoin.

27. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kävi noin klo 12 päivällä työhuoneessaan, ei kysynyt ketään ja poistui pian. Hän pyysi Nadezhda Konsantinovnan kautta kaiken ulkomaankauppaa koskevan aineiston, se on lähetetty asuntoon. Toistaiseksi ei ole mitään määräyksiä, vastaanottoa ei ole. Ei myöskään kirjeitä.

27. marraskuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Gorbunov pyysi, mikäli mahdollista, antamaan Vladimir

Iljitshille allekirjoitettavaksi paperin, jonka Zinovjev on lähettänyt Münzenbergin⁵²⁵ kysymyksestä (jos se on saatu) sekä toimittamaan hänelle (Gorbunoville) ulkomaankauppaa koskevan aineiston, koska Vladimir Iljitsh on pyytänyt häntä tutustuttamaan Tsjurupan siihen. Vladimir Iljitsh ei ole sitä kuitenkaan antanut tänään. Se on hänen asunnossaan. Vladimir Iljitshiltä ei ole saatu mitään määräyksiä. Vähän yli kuuden annoin komendantinvirastolle määräyksen päästää Kramer⁵²⁶ asuntoon.

Kirjeitä on melko paljon. Niiden joukossa on Berliinistä saapunut posti.

28. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei käynyt työhuoneessaan, keskusteli kaksi kertaa Lidija Aleksandrovnan kanssa puhelimitse*. Pyysi »Ekonomitsheskaja Zhiznissä» marraskuun 26 p:nä ollutta Sorokinin kirjoitusta⁵²⁸ 159 direktiivistä** — antoi sitten määräyksiä Lidija Aleksandrovnalle — illaksi ei ole toistaiseksi mitään määräyksiä, en jätä myöskään kirjeitä.

28. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Klo 7.45 Vladimir Iljitsh pyysi löytämään Avanesovin⁵²⁹ ja kysymään, voisiko tämä soittaa hänelle. Soitti toisen kerran ja tiedotti puhelimensa numeron. Ilmoitin Vladimir Iljitshille, että Avanesov on Työläis- ja talonpoikaisinspektion kollegion istunnossa. »Ei sitten tarvitse, soitan Teille aamulla.» Gorbunovilta tuotiin Vladimir Iljitshin allekirjoitettavaksi Yleisliittolaisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Puhemiesthistölle osoitettu kirjelmä, jäljennös Bogdanoville⁵³⁰ ja Fominille⁵³¹; siinä pyydetään YTpKK:ta käsittelemään uudelleen kysymyksen, joka koskee ratapolkkykyllästemöjen siirtämistä Korkeimman kansantalouselvoston alaisuudesta Kulkulaitoksen kansankomissariaatin alaisuuteen⁵³². Vladimir Iljitsh allekirjoitti (asunnossaan ja lähetti sihteeristöön).

29. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh oli klo 12.20 työhuoneessaan, kutsui luokseen Stalinin, tämä istui klo 13.40 asti. Illaksi ei ole mitään määräyksiä. Toistaiseksi ei ole myöskään kirjeitä.

Merkinnöt sarakkeessa »Täyläntöönpano»:

* Ks. lisäkorttia ⁵²⁷.

** Kirjoitus on leikattu, liimattu ja viety asuntoon.

29. marraskuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Poliittisesta toimikunnasta tiedotettiin (8812), että liittotasavaltoja koskeva kysymys tulee Poliittisessa toimikunnassa esille huomenna (on lähetetty käsiteltäväksi eikä tiedoksi).⁵³³

Vladimir Iljitsh soitti klo 5¹/₂—6. Hän kysyi, onko saatu Stalinilta laivankorjausohjelmaa koskeva asiapaperi. Keskusteli muutaman minuutin puhelimitse Kamenevin kanssa. Saneli puhelimitse mielipiteensä laivankorjausohjelmasta ja pyysi tiedottamaan sen Stalinille ja Kameneville (se on tehty).⁵³⁴

Kysyi, onko lähetetty sähke Haskellille Lontooseen. Tshitsherinin työhuoneessa päivystävä sihteeri vastasi myöntävästi*. Huomisaamuna lähettää kirjallisen todistuksen. Vladimir Iljitshille on sanottu.

Klo 7.50—8.55 oli käymässä Avanesov. Keskustelivat työhuoneessa. Poistui klo 9. Avanesovin kanssa käymänsä keskustelun aikana kysyi, miksi päiväksi on määrätty Keskuskomitean kokous. Tämä kysymys on huomenna Poliittisen toimikunnan päiväjärjestyksessä (yhdessä esittelylistan kanssa), ja KK:n viime kokouksessa päätettiin kutsua kokous koolle samaan aikaan kuin on Neuvostojen edustajakokous. Tästä on sanottu Vladimir Iljitshille.⁵³⁵

30. marraskuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 1.10 työhuoneeseensa, soitti ja pyysi antamaan hänelle lokakuun 13 päivän »Poslednije novosti» lehden n:o 763, häntä kiinnostaa siinä julkaistu Peshonovin kirjoitus⁵³⁶. Löysin ja vein asuntoon. Vladimir Iljitsh viipyi työhuoneessaan täsmälleen 5 minuuttia ja lähti sitten heti kotiinsa. Ei ole mitään määräyksiä. Toistaiseksi ei ole myöskään kirjeitä. Lidija Aleksandrovna pyysi merkitsemään — vain tiedoksi —, että Vladimir Iljitshille osoitetut Haskellin ja Tshitsherinin kirjeet on annettu Kameneville.

30. marraskuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 6.45, kysyi, mitä uutta kuuluu ja milloin Poliittisen toimikunnan istunto

Merkintö sarakkeessa »Täytännötönnäno»

* Sähkeen jäljennös on lähetetty Haskellille Litvinovin allekirjoittamana. Saatu marraskuun 30 pnä.

päätyi. Ilmoitin Vladimir Iljitshille, että on uusia kirjoja; pyysi tuomaan ne hänelle. Palautti »Poslednije novosti» lehden lokakuun 13 päivän numeron.

Klo 7.55 Adoratski⁵³⁷ tuli tapaamaan Vladimir Iljitshiä, viipyi klo 8.40 asti. Vladimir Iljitsh keskusteli puhelimitse. Hän pyysi Poliittisen toimikunnan pöytäkirjaa, annoin sen hänelle. Vladimir Iljitsh pyysi panemaan talteen Poliittisen toimikunnan pöytäkirjan. Pyysi säilyttämään erikoisesti Engelsin kirjan »Poliittinen testamentti»⁵³⁸. Antoi katsomansa kirjauutuudet takaisin. Vladimir Iljitsh lähti klo 9.

1. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Klo 11.20 Vladimir Iljitsh soitti Lidija Aleksandrovnalle, pyysi kutsumaan klo 12:ksi Molotovin*.

Molotov ja Syrtsov⁵³⁹ olivat yhdessä käynnillä klo 12—1½. Illaksi ei ole toistaiseksi mitään määräyksiä. Ei ole myöskään kirjeitä.

1. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 5.30, klo 5.45 tuli Tsjurupa.

Klo 7 tulivat Earsman, Garden ja tulkki Voitinski, he poistuivat klo 8.40. Vladimir Iljitsh poistui klo 8.45.

2. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli klo 12.30, oli kaikkiaan noin 10 minuuttia, kutsui Lidija Aleksandrovnan. Pyysi häntä valikoimaan klo 6 mennessä Kalateollisuuden päähallintoa koskevan aineiston Knipovitshin käyntiä varten, jonka hän pyysi järjestämään klo 7:ksi illalla. Aineisto on Gorbunovilla, on pidettävä huoli siitä, että klo 6 mennessä koko aineisto on toimitettu meille. Kaikille vartioille on annettava määräys Knipovitshin⁵⁴⁰ päästämisestä, koska hänellä ei ole lupakorttia.

Lääkäri kävi aamulla Vladimir Iljitshin luona ja sanoi hänelle seuraavaa: Vladimir Iljitshin on matkustettava kerran tai kahdestikin kahdessa kuukaudessa muutamaksi päiväksi lepäämään. Hän ei vielä tiistaina antanut lupaa johtaa puhetta — antaa sen torstaina, mutta vähäksi aikaa ja torstain jälkeen on ehdottomasti matkustettava muutamaksi päiväksi.

Gorbunov soitti ja pyysi ilmoittamaan heti tilaisuuden tullen Vladimir Iljitshille, että Rykov lähti joulukuun 1 pnä

Merkintö sarakkeessa »Täytännönpano»:

* Molotov oli kutsuttu klo 12:ksi ja kävi.

pikajunalla Tiflisistä, asiasta täytyy ilmoittaa, koska se kiinnostaa kovin Vladimir Iljitshiä.

Vladimir Iljitsh pyysi kutsumaan Kamenevin klo 8:ksi (soitti puhelimitse klo 14.05).

Pitää muistuttaa Lidija Aleksandrovnalle, että hän tiedustaisi Vladimir Iljitshiltä, mistä Kinin⁵⁴¹ kirjoituksesta hän puhui Tsjurupalle, koska tämä ei voi mitenkään löytää kyseistä kirjoitusta.

2. joulukuuta, ilta.

Tuli työhuoneeseensa klo 6¹/₂, klo 7—8 — Knipovitsh, 8—9¹/₄ — Kamenev.

Antoi englanninkielisen kirjeen ja pyysi ottamaan selvää, milloin Earsman matkustaa. Kysyttiin »Luksin» komendantilta Kaiserilta, joka tiedotti, että tänään Earsman ei varmaankaan matkusta ja että huomenna hän sanoo täsmälleen Earsmanin lähtöpäivän*. Silloin on ilmoitettava siitä Vladimir Iljitshille ja annettava hänelle tämä kirje.

Allekirjoitti Münzenbergille osoitetun kirjeen**⁵⁴², mutta varauksin, että hänen mielestään kirjeen alku ei ole kirjoitettu saksaksi oikein. Pyysi jättämään häntä varten jäljennöksen (n:o 8579) sihteeristöön.

Hänellä on allekirjoitettavana Sviderskille osoitettu kirje, meillä on jäljennös. Jos hän antaa allekirjoitetun, se on lähetettävä perille.⁵⁴³

Gorbunov antoi sanomalehtileikkeitä***: toisessa kansiossa on uutta aineistoa, toisessa vanhempaa. Tämä aineisto on tarkoitettu puhetta varten, jonka Vladimir Iljitsh pitää Neuvostojen edustajakokouksessa, hän pyysi kokoamaan sen. Pitänee kysyä Lidija Aleksandrovnalta, saako sen antaa Vladimir Iljitshille sunnuntaina.

Vladimir Iljitsh pyysi tiedustamaan Belenkiltä⁵⁴⁴, milloin Rykov ja Dzerzhinski saapuvat (tarkalleen)****. Tämä kiinnostaa häntä kovin. En ole tiedustanut Belenkiltä.

Merkinnöt sarakkeessa »Täytäntöönpano»

* Kaiserin-tiedotus: Earsman ei tiedä itsekään tarkasti lähtöpäiväänsä, mutta viipyy täällä kauan, ehkä muutaman kuukaudenkin.

** Kirje on annettu Gorbunovin kautta Münzenbergille. M. Voloditsheva.

*** Pantu Vladimir Iljitshin pöydälle.

**** Belenki tiedotti, että Dzerzhinski lähtee Tiflisistä noin 8. joulukuuta, pysähtyy matkan varrella suorittamaan tarkastusta ja saapuu Moskovaan noin 13. joulukuuta. Rykov on lähtenyt Tiflisistä 2. joulukuuta, saapuu tänne 4. joulukuuta aamulla. (Rykovin suhteen pitää tarkastaa vielä kerran ja soittaa.) Belenki soitti vielä kerran ja sanoi Rykovin saapuvan tänään klo 6 illalla, alkoi vielä kerran tarkastaa ja soittaa. Lähetti kyselyn pitkin linjaa.

Vladimir Iljitshille on ilmoitettu, että Frumkin valmistaa aineistoa ja lähettää sen joko maanantaiaamuna tai sunnuntai-iltana.⁵⁴⁵

Vladimir Iljitsh tiedusti useaan otteeseen Gorbunovilta Mihailovskin kirjelmää finanssikysymyksestä. Se lienee Nadjalla [Allilujevalla]. On pyytänyt palauttamaan hänelle molemmat Mihailovskin kirjelmät sekä Krasnoshtshokovin kirjelmän⁵⁴⁶, sitten kun niitä ei enää tarvita. Poistui klo 9¹/₂.

3. joulukuuta, aamu (S. A. Flaksermanin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 2. Pyysi kutsuun pikakirjoittajan. Voloditsheva ei ollut kotona, ja Vladimir Iljitsh pyysi jättämään etsiskelyt, koska kirjoitettavaa ei ole paljon, joten hän kirjoittaa itse. Vladimir Iljitshille on ilmoitettu Belenkin tiedotus Rykovin ja Dzerzhinskin saapumisesta sekä Kaiserin tiedotus Earsmanin lähtöpäivästä. Vladimir Iljitsh pyysi ottamaan selvää Kominternin Voitinskin kautta, joka taitaa englantia, milloin Earsman tarvitsee kirjelmän.

Vladimir Iljitsh oli työhuoneessaan 20 min. ja poistui.

3. joulukuuta, sunnuntai, ilta (S. A. Flaksermanin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 6 illalla.

Belenki ilmoitti, että Kulkulaitoksen kansankomissariaatin tiedonannon mukaan Rykov lähti joulukuun 3 pnä Bakusta ja hänen odotetaan saapuvan Rostoviin joulukuun 5 pnä. Dzerzhinskillle on lähetetty sähke tarkistusta varten. En ole ilmoittanut Vladimir Iljitshille.

Klo 6.45 Vladimir Iljitsh pyysi tiedottamaan Avanesoville, että oli saanut hänen kirjelmänsä, lukenut sen ja haluaa ennen muuta keskustella hänen kanssaan puhelimitse.⁵⁴⁷ Tiedotettava huomisaamuna.

Klo 7 illalla Vladimir Iljitsh poistui työhuoneestaan.

4. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 11.05. Pyysi ottamaan tarkoin selvää Rykovin saapumisesta*. Klo 10.40 Vladimir Iljitsh soitti ja pyysi kutsuun Avanesovin klo 11:ksi aamulla. Avanesov tuli klo 11.15 — lähti klo 12.10,

Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:

* Soitin Belenkille, pyysin häntä ottamaan selvän kaikesta täsmällisesti vielä kerran. Lupasi vastata tänä iltana.

keskustelu koski ulkomaankauppaa. Klo 12.30 Vladimir Iljitsh meni Gorbunovin työhuoneeseen⁵⁴⁸, sitten palasi ja alkoi sanella Voloditshevalle puhelimitse, lähti kotiin klo 2. Klo 6 illalla Vladimir Iljitshin puheille tulee Kolegajev⁵⁴⁹ (puhelin 174—14 tai Trotskin vaihteen kautta).

Rykovin saavuttua (jos Vladimir Iljitsh on silloin jo huvilalla, hän lähtee torstaina) on otettava häntä varten puhe-lyhyteys Vladimir Iljitshiin*. Klo 5.50 Vladimir Iljitshin puheille tulee Zhukov⁵⁵⁰ 10 minuutiksi. Klo 7—8 Frumkin, klo 8.15—9 Tsjurupa (ehdollisesti; jollei tämä aika ole Vladimir Iljitshistä sopiva, niin huomenna klo 11 tai 12¹/₂ ap.).

4. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Klo 5.30 Vladimir Iljitsh saneli Voloditshevalle kirjeen Litvinoville ja tervehdyksen Kommunistisen Nuorisointernationalin III kongressille⁵⁵¹. Soitti automaattikeskuksen kautta ja kysyi, mitä olen merkinnyt täksi päiväksi; tiedotin kellonajat ja kuka tulee vastaanotolle. Klo 5.50 tuli Kolegajev puhumaan teatterien sulkemisesta, oli klo 6.10 asti. Heti sen jälkeen tulivat Zhukov, Holtzmann ja Lavrentjev⁵⁵², olivat klo 6.50 asti, keskustelivat sähköteollisuudesta. Heidän jälkeensä Frumkin oli puheilla klo 6.50—7.25 ulkomaankauppa-asioissa. Klo 7.30 Vladimir Iljitsh poistui työhuoneestaan, klo 8 Vladimir Iljitsh palasi työhuoneeseensa. Vladimir Iljitsh tiedusti Litvinovin vastausta. Kysyi Haskellin sähköttä. Antoi espanjalaisen Cesar Reyesin kirjan, pyysi venäjäntämään otsikon ja kirjan sisällön.⁵⁵³ 4. joulukuuta (tänään) illalla piti istuntoaan komissio, johon kuuluvat Zinovjev, Trotski ja Buharin ja jolle oli lähetetty (Buharinille osoitettuna) yksi kappale Vladimir Iljitshin muistiinpanoja Haagiin lähtevän valtuuskuntamme tehtävistä⁵⁵⁴.

Klo 9 Vladimir Iljitsh poistui työhuoneestaan.

5. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Litvinov ilmoitti, että vahvistetun tiedon mukaan Haskell on saanut sähkeen lähetystömme kautta, ilmoitettava asiasta Vladimir Iljitshille.

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 10.45, kysyi, olivatko Buharin, Zinovjev ja Trotski pitäneet komissionsa istunnon — vastasin, että istunto oli yöllä; poistui klo 1.40.

Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:

* Seurattava.

Klo 6 Vladimir Iljitshiä tapaamaan tulee tshekkoslovakialaisia työläisiä (ks. luettelo)⁵⁵⁵. On annettava kaikille vartioille määräys heidän päästämistään, heillä on pääsylvat Kremliin (15 minuutiksi). Heille on ilmoitettu.

Klo 7 tulee $\frac{1}{2}$ tunniksi Popov⁵⁵⁶ (hänelle on ilmoitettu). Litvinovilta pitäisi tulla kirjallinen tiedotus sähkeen luovuttamisesta Haskellille.

5. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Klo 6— $6\frac{3}{4}$ tshekkoslovakialaiset: Josef Hans, Hamosta, Fráněk, Richtër ja Chapëra Antselovitshin⁵⁵⁷ seurassa.

Klo 7—8 Popov (laskennasta). Muutaman minuutin väliaika (meni kotiin). Klo 8.20 työhuoneessa — A. D. Tsjurupa. Poistui klo 9.25.

6. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa vähän yli 11. Vladimir Iljitsh pyysi Lidija Aleksandrovnaa kirjoittamaan hänen nimissään muutamia kirjeitä (Jakovlevalle, Kameneville, Tsjurupalle)⁵⁵⁸. Pyysi ottamaan häntä varten puhelinyhteyden Staliniin — sopi tämän kanssa tapaamisesta. Klo 12.40 Stalin tuli häntä tapaamaan, viipyi klo 2.20 asti. Pyysi kutsumaan Eidukin klo $7\frac{1}{2}$, klo 6 Dovgalevskin⁵⁵⁹, klo 7 Bogdanovin. Aikoi keskustella Meshtsherjakovin⁵⁶⁰ kanssa* Stalinin lähdettyä.

Klo 2.25 Vladimir Iljitsh lähti kotiin. Kamenev soitti, sanoi lähettävänsä tov. Leninille osoitetun kirjeen, joka on annettava suoraan hänelle**.

6. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh luki Kamenevin kirjeen klo 6.

Klo 6.05—6.30 — Bogdanov, klo 6.55—7.20 — Eiduk, klo 7.25 — Dovgalevski.

Saneli noin 15—20 minuuttia muistelmiaan N. J. Fedosejevistä⁵⁶¹. Poistui vähän yli 9. Muistelmat lähetettiin hänen pyynnöstään Anna Iljinitshnalle [Jelizarovalle] (ks. saatekopiota).

7. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 10.55; klo 11

Merkinnöt sarakkeessa »Täytäntöönpano»:

* Ei keskustellut, koska istuivat kauan.

** Saatu neljännestä vailla viisi ja pantu työhuoneen pöydälle. Voloditsheva.

alkoi Poliittisen toimikunnan istunto Kamenevin puheenjohtajalla. Vladimir Iljitsh oli läsnä.⁵⁶² Istunnosta Vladimir Iljitsh lähti klo 2.20 asuntoonsa.

7. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh tuli työhuoneeseensa klo 5.30, keskusteli puhelimitse Stalinin y.m. kanssa, antoi joukon tehtäviä toimitettavaksi Poliittiselle toimikunnalle⁵⁶³ ja Jakovlevalle⁵⁶⁴. Matkusti klo 6.15 Gorkiin otettuaan mukaansa juoksevia asioita koskevat paperit.⁵⁶⁵

8. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Klo 12.10 Vladimir Iljitsh soitti puhelimitse Lidija Aleksandrovnalta, keskusteli tämän kanssa Poliittisen toimikunnan eilisistä päätöksistä.

Klo 12.15 lähetettiin Belenkin mukana Vladimir Iljitshille: 1) Poliittisen toimikunnan pöytäkirja n:o 39⁵⁶⁶ ja 2) luettelo koko Venäjän mitassa toimivista ja piirikunnallisista vastuunalaisista työntekijöistä (Syrtsovilta). Vladimir Iljitsh aikoi soittaa myöhemmin ja sanella yhtä ja toista.

8. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh soitti klo 5.35, saneli Voloditshevalle⁵⁶⁷, klo 5.50 Lidija Aleksandrovna keskusteli Vladimir Iljitshin kanssa, tämä äänesti Poliittisen toimikunnan kolmesta kysymyksestä: Vorovskin, Mdivanin ja Tshitsherinin 7. joulukuuta 1922 lähettämästä sähköstä⁵⁶⁸, neuvostojen X edustajakokoukselle esitettäviä päätöslauselmia tarkastavan valiokunnan kokoonpanosta sekä Ukrainan edustajakokoukselle lähetettävästä tervehdyksestä⁵⁶⁹. Saneli Poliittisen toimikunnan työjärjestyksen⁵⁷⁰. Suostui KK:n kokouksen lykkäämiseen⁵⁷¹. Lopetti puhelinkeskustelut klo 6.20. Lääkelähetys Berliinistä.

9. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Eilisiltana ei ollut mitään määräyksiä. Maria Iljinitshna soitti ja sanoi, että Vladimir Iljitsh aikoo sanella jotain klo 5³/₄ ja keskustele klo 6:ltä Rykovin kanssa, tämä on saapunut, istuu kotona. Ei mitään määräyksiä. Kirjeitä on.

9. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh soitti klo 6.05, antoi tehtävän. Varapuheenjohtajien työtä koskevat Vladimir Iljitshin kirjeet⁵⁷² lähetetty Rykoville, Stalinille, Tsjurupalle ja Kameneville.

Belenki tuo Vladimir Iljitshille kirjeen Kamenevilta.

Souvarine palauttaa Vladimir Iljitshin ranskankielisen kirjeen tänä iltana.⁵⁷³

Vladimir Iljitshille lähetetään: 1) hänen varapuheenjohtajien työtä koskeva kirjeensä (alkuperäinen, jäljennös sekä aikaisemman päätöksen jäljennös⁵⁷⁴), kirje Zetkiniltä ja lääke.

10. joulukuuta, aamu.

Vladimir Iljitshiltä ei mitään.

10. joulukuuta, ilta.

Soitti vähän yli kuuden, pyysi puhelinyhteyttä Staliniin. Äänesti eserriä koskevasta Kirovin, Vasiljevin ja Polujanin sähkeestä⁵⁷⁵.

Lähetettävä heti ensi tilaisuudessa jonkun mukana Vladimir Iljitshille hänen Lazzarille kirjoittamansa ranskankielinen kirje, jota Souvarine on korjailut, se on jätetty kopiin; klo 8³/₄ Vladimir Iljitsh pyysi lähettämään Frumkinille kirjeen, jossa hän kysyy tämän lausuntoa Avanesovin teeseistä. On lähetetty. Huomisaamuna on tiedustettava Frumkinilta, milloin hän lähettää lausuntonsa⁵⁷⁶.

Myös Gorbunovilta kysyttävä aamulla (ks. kopioita n:ot 8605 ja 8606)⁵⁷⁷.

Lazzarille osoitettua kirjettä ei pidä lähettää erityisesti. Lähetettävä vain jonkun mukana. Vladimir Iljitsh sanoi niin.

11. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Ei ole ollut mitään määräyksiä. Vladimir Iljitsh ei soittanut kertaakaan. Huolehdittava, että työhuoneessa olisi illalla vähintään 14 astetta lämmintä.

11. joulukuuta, ilta (Sh. M. Manutsharjantsin muistiinpanot).

Ei ole ollut mitään määräyksiä. Vladimir Iljitsh ei soittanut kertaakaan.

12. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh saapui klo 11 Moskovaan, tuli työhuoneeseensa klo 11.15, oli vähän aikaa työhuoneessaan ja lähti kotiin ennen kahtatoista. Rykovin, Kamenevin ja Tsjurupan on määrä tulla hänen luokseen klo 12.*

Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:

* Kävivät.

Vladimir Iljitsh lähti työhuoneestaan klo 2, Rykov, Kamenev ja Tsjurupa olivat hänen luonaan kahteen asti.

Illaksi ei ole vielä mitään.

12. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh oli työhuoneessaan klo 5.30 lähtien. Keskusteli puhelimitse muutamia minutteja. Antoi lähetettäväksi italialaiselle Lazzarille osoitetun kirjeen ja pyysi pitämään erikoisesti silmällä, kuka sen vie (jotta viejä olisi luotettava toveri). Dzerzhinski — klo 6—6.45⁵⁷⁸.

Stomonjakov⁵⁷⁹ (ulkomaankauppamonopolia koskeva kysymys) — klo 7.45.

Poistui klo 8¹/₄.

Vladimir Iljitshin kirje Lazzarille on lähetetty Souvarinelle (»Luks», 23). Hän sopii luotettavien toverien kanssa ja ilmoittaa siitä huomisaamuna meille tai soittaa mieluummin hänelle.*

13. joulukuuta, aamu (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Klo 11 kävi lääkäreitä. Määräsivät lepäämään täydellisesti, matkustamaan maalle.⁵⁸⁰

Klo 12 tienoissa kutsui asuntoonsa Fotijevan asioiden loppuselvittelyä varten. Saneli kirjeitä: Keskuskomitealle Rozhkovista⁵⁸¹, Frumkinille, Stomonjakoville ja Trotskille ulkomaankaupasta⁵⁸², varapuheenjohtajille työnjaosta⁵⁸³. Klo 12.30 tuli Stalin, poistui klo 2.35.

13. joulukuuta, ilta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Klo 5.55 kutsui luokseen Fotijevan. On tiedotettu Frumkinin ja Trotskin vastaukset. Määräsi audienssin Krzhizhanovskille joulukuun 14 päiväksi, klo 12:ksi. Klo 7.30—8.25 saneli kirjettä Keskuskomitean kokousta varten ulkomaankauppakysymyksestä⁵⁸⁴. Aikoi tavata Frumkinin, mutta luopui aikeestaan. Mieliala oli melko hyvä, laski leikkiä. Oli huolissaan vain asioiden loppuselvittelyn vuoksi.

14. joulukuuta, aamu (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Soitti klo 11, keskusteli Fotijevan kanssa eilisestä ulkomaankauppaa koskevasta kirjeestä ja pyysi, ettei sitä annet-

Merkintö sarakkeessa »Täytännönpäätös»

* Vladimir Iljitshin pyynnöstä pidettävä erikoisesti silmällä. Souvarinelta on saatu omakätinen kuittaus.

taisi kenellekään, koska on täydennettävää. Tiedusti, tulee-ko Krzhizhanovski. Soitti vielä kerran klo 11.10.

Klo 1.10 pyysi järjestämään puhelun Jaroslavskin kanssa⁵⁸⁵. Koska Jaroslavskia ei tavattu, lykkäsi keskustelun tai tapaamisen illaksi. Klo 2.25 kutsui Fotijevan, antoi Avanesoville osoitetun kirjelapun, joka oli lähetettävä tälle ulkomaankauppaa koskevan kirjeen mukana⁵⁸⁶. Käskei, että kun kirje saadaan takaisin, se on lähetettävä Frumkinille, jonka hän ottaa vastaan luultavasti illalla. Saatuaan tietää Rozhkovia koskevasta Poliittisen toimikunnan päätöksestä oli hyvin tyytyväinen, nauroi ja sanoi, että se on erittäin hyvä uutinen⁵⁸⁷. Ulkonäöstä päätellen mieliala on hyvä; laskee leikkiä ja nauraa.

14. joulukuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh soitti neljännestä vailla kuusi. Kysyi Poliittisen toimikunnan pöytäkirjaa. Sanoi aikovansa sanella. Pyysi järjestämään puhelun Jaroslavskin kanssa. (Jaroslavski kävi hänen luonaan.) Kellon käydessä seitsemättä tuli lääkäri. Frumkin kävi, mutta Vladimir Iljitsh ei ollut tavattavissa. Yhdeksättä käydessä Vladimir Iljitsh kysyi, oliko Frumkin täällä. Pyysi Lidija Aleksandrovnaa muistuttamaan hänelle huomenna klo 12 Frumkinista tämän ollessa Tsjurupan luona. Pyysi tiedustamaan, onko kaikki ulkomaankauppamonopolia koskevat asiapaperit lähetetty Trotskille, ja luovutti ne, mitkä olivat hänellä. Ne pitää näyttää Lidija Aleksandrovnalle. Buharinin kirjettä koskeva Vladimir Iljitshin kirje⁵⁸⁸ on lähetetty Stalinille ja Trotskille Vladimir Iljitshin pyynnöstä*. Hän sanoi kirjoittavansa lisää erikseen.

Ennen kahdeksaa sanoi Lidija Aleksandrovnalle aikovansa sanella: 1) kirjeen Zinovjevälle Pskovissa olevasta Rozhkovista; 2) Kameneville — Sosialististen tasavaltojen liitosta; 3) lisäyksen ulkomaankauppaa koskevaan kirjeeseen.

Klo 9 tienoilla toisti pidättävänsä itselleen oikeuden soittaa kello kymmeneen asti. Klo 10 tienoilla Maria Iljinitshna soitti ja sanoi, ettei Vladimir Iljitsh sanele tänään.

15. joulukuuta, aamu (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Soitti klo 11.50. Pyysi eilisten kirjeiden jäljennökset. Kutsui Fotijevan asuntoonsa ja antoi Trotskille kirjoitta-

Merkintö sarakkeessa »Täytäntöönpano»:

* Pitääkö lähettää Frumkinille?

mansa kirjeen, antoi Fotijejan tehtäväksi kirjoittaa koneella puhtaaksi ja lähettää sekä tallettaa jäljennös suljetussa kirjekuoressa salaiseen arkistoon⁵⁸⁹. Kirjoittaminen käy häneltä kovin vaivalloisesti, hän käski hävittää alkuperäiskappaleen, mutta se on silti yhdessä jäljennöksen kanssa talletettu salaiseen arkistoon.

Antoi kirjoja koskevan määräyksen: tekniset, lääketieteelliset y.m.s. kirjat eroteltava ja lähetettävä takaisin, maataloudelliset annettava Maria Iljinitshnalle, tuotantopropagandaa, työnjärjestelyä ja kasvatusoppia koskevat Nadezhda Konstantinovnalle, kaunokirjalliset säilytettävä tarpeen varalle ja publisistiset, poliittiset, memoarit, muistelmat y.m.s. häntä varten.

Antoi lisäksi määräyksen, että hänelle toimitettaisiin kaikki Finanssikomitean pöytäkirjat sekä sihteerin selityskirjelmä — se ei saa olla liian pitkä, mutta ei myöskään liian lyhyt —, josta hän voisi saada selvän käsityksen Finanssikomitean toiminnasta. Mieliala ei ole kehuttava, sanoi voitavansa huonommin, ei ollut saanut unta yöllä.

15. joulukuuta, ilta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Soitti klo 8.30. Saneli (ensin puhelimitse, sitten kutsui asuntoonsa) kirjeet Stalinille ja Trotskille. Stalinille siitä, että pitää mahdollisesti puheen neuvostojen edustajakokouksessa⁵⁹⁰, Trotskille, että vastustaa jyrkästi ulkomaankauppaa koskevan kysymyksen poistamista KK:n kokouksen päiväjärjestyksestä, mikäli sellaista poistoa suunniteltaisiin⁵⁹¹. Lopetti noin klo 9.

16. joulukuuta, aamu (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Klo 11—11.45 kävivät lääkärit (Kramer ja Kozhevnikov⁵⁹²). Nadezhda Konstantinovna lähetti varapuheenjohtajille osoitetun kirjeen, jonka hän oli kirjoittanut sanelun mukaan nähtävästi eilisiltana tai tänään ennen lääkärien tuloa⁵⁹³. Pakaln⁵⁹⁴ sanoi, että Vladimir Iljitsh ei halua matkustaa Gorkiin siitä syystä että moottorirekimatka on rasittava, kun taas autolla ei voida lähteä. Pakalnin kertoman mukaan hänen luokseen tuodaan joka aamu klo 9¹/₂ koira (Aida), jonka kanssa hän leikkii ja josta hän pitää kovin. Foersterilta⁵⁹⁵ tuli sähkösanoma, jossa vahvistetaan, että ennen kuin Vladimir Iljitsh voi pitää puheen edustajakokouk-

nessa, hänen täytyy levätä täydellisesti vähintään 7 päivää. Vladimir Iljitsh ei soittanut kertaakaan eikä antanut mitään määräyksiä.

16. joulukuuta, ilta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Nadezhda Konstantinovna soitti ja pyysi ilmoittamaan Stalinille Vladimir Iljitshin nimissä, ettei pidä puhetta neuvostojen edustajakokouksessa. Kysyttäessä Vladimir Iljitshin vointia sanoi hänen voivan keskinkertaisesti, ulkonäöstä päättäen melko hyvin, mutta muuten on vaikea sanoa. Pyysi samoin Vladimir Iljitshin toimeksiannosta soittamaan salaisesti Jaroslavskille, jotta tämä kirjoittaisi kokouksessa muistiin Buharinin ja Pjatakovin ja mahdollisuuden mukaan muidenkin puheet ulkomaankauppaa koskevasta kysymyksestä.

18. joulukuuta, aamu (N. S. Allilujevan muistiinpanot).

Keskuskomitean kokous on alkanut. Vladimir Iljitsh ei ole läsnä, sairastaa — ei ole mitään tehtäviä eikä määräyksiä.

18. joulukuuta, ilta.

KK:n kokous jatkuu. Vladimir Iljitsh ei ole läsnä, kokous päättyy iltatunttoon.⁵⁹⁶

23. joulukuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vähän yli 8 Vladimir Iljitsh kutsui asuntoonsa. Saneli 4 minuuttia. Hän voi huonosti. Kävi lääkäreitä⁵⁹⁷. Ennen sanelun alkua hän sanoi: »Haluan sanella Teille kirjeen edustajakokoukselle. Kirjoittakaa!»⁵⁹⁸ Saneli nopeasti, mutta hänen sairaalloisuutensa tuntui kuitenkin. Lopetettuaan kysyi, monesko päivä nyt on. Miksi olen niin kalpea, miksi en ole edustajakokouksessa⁵⁹⁹, harmitteli, että kuluttaa aikaani, jonka voisin olla siellä. En saanut mitään muita määräyksiä.

24. joulukuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Seuraavana päivänä (24. joulukuuta) kello kuuden ja kahdeksan välillä Vladimir Iljitsh kutsui taas. Varoitti, että eilen (23. joulukuuta) ja tänään (24. joulukuuta) saneltu on ehdottoman salaista. Tähdensi tätä monta kertaa. Vaati säilyttämään kaiken, mitä hän sanelee, erikoisessa paikassa erikoisen vastuuntuntoisesti ja katsomaan sen ehdottoman salaiseksi. Samalla hän antoi lisäksi vielä yhden määräyksen.⁶⁰⁰

Vladimir Iljitshiä varten otettiin Suhanovin »Kirjoitelmia vallankumouksesta», III ja IV osa.

29. joulukuuta.

Nadezhda Konstantinovnan kautta Vladimir Iljitsh pyysi laatimaan luettelot uusista kirjoista. Lääkärit ovat antaneet luvan lukea. Vladimir Iljitsh lukee Suhanovin »Kirjoitelmia vallankumouksesta» (III ja IV osaa). Kaunokirjallisuus ei kiinnosta Vladimir Iljitshiä. Vladimir Iljitsh pyysi laatimaan luettelot osastoittain.

5. tammikuuta 1923.

Vladimir Iljitsh vaati uusien kirjojen luettelot alkaen tammikuun 3 päivästä sekä Titlinovin kirjan »Uusi kirkko»⁶⁰¹.

17. tammikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen klo 6:n ja 7:n välillä puoleksi tunniksi. Luki ja korjaili huomautuksiaan, joita oli tehnyt Suhanovin vallankumousaiheisen kirjan johdosta. 10—15 minuuttia jatkoi sanelua samasta asiasta⁶⁰².

Oli tyytyväinen uuteen telineeseen, joka teki hänelle helpommaksi kirjojen ja omien käsikirjoitusten lukemisen.

Sanellessaan lausetta: »Meikäläiset Suhanovit...» — pysähtyi sanoihin »...eivät voi uneksiakaan...» ja miettiessään jatkoa virkkoi leikkisästi: »Mokoma muisti! Unohdin kokonaan, mitä halusin sanoa! Piru viekoon! Ihmeellistä muistamattomuutta!» Pyysi kirjoittamaan huomautukset heti puhtaaksi ja tuomaan hänelle.

Tarkkaillessani häntä sanelun aikana useita päiviä peräkkäin olen huomannut, ettei häntä miellytä, jos hänet keskeytetään keskellä lausetta, koska silloin hän kadottaa ajatuksen langan.

18. tammikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei kutsunut.

19. tammikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen tänään klo 7 tienoissa ja vähän yli 8. Saneli toista varianttiaan Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta (»Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä TTI?») ⁶⁰³ noin 30 minuuttia. Sanoi haluavansa kirjoittaa sen mahdollisimman pian.

20. tammikuuta.

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen tänään kello 12:n ja yhden välillä. Luki kirjoitustaan »Miten meidän olisi uudel-

leenjärjestettävä TTI?». Teki siihen lisäyksiä ja korjauksia.

Sanoi, että Nadezhda Konstantinovna antaa hänelle erään tiedon, joka koskee hänen kirjoituksensa erästä osaa, sekä antoi Lidija Aleksandrovnan tehtäväksi ottaa tarkoin selvää samasta: mitkä laitokset meillä huolehtivat tieteellisestä työnjärjestelystä ja montako niitä on, montako kokousta meillä on ollut tästä asiasta ja mitkä ryhmät ovat osallistuneet niihin. Onkohan jotain aineistoa Pietarissa? (Hlopljankinin⁶⁰⁴ lähettämät tiedot olivat samanlaisia kuin Nadezhda Konstantinovnan, hiukan yksityiskohtaisempia).

Pyysi täydellistä kirjaluetteloa⁶⁰⁵. Olin noin 30 minuuttia.

21. *tammikuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh ei kutsunut.

22. *tammikuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen 25 minuutiksi (klo 12—12.25). Teki korjauksia Työläis- ja talonpoikaisinspektiota koskevan kirjoituksen toiseen varianttiin; päätyi lopullisesti tähän varianttiin. Kiirehti kovin, koska aikaa oli rajoitetusti. Pyysi panemaan kirjoituksen järjestykseen, kirjoittamaan koneella puhtaaksi ja antamaan hänelle illalla. Päästäessään minut hänen luokseen Nadezhda Konstantinovna sanoi, että hän oli ottanut luvatta vielä muutamia minuutteja kirjoituksen tarkasteluun. Nadezhda Konstantinovna kertoi minulle, että sairaanhoitajatar (päivystävä) ei ollut tahtonut päästää minua Vladimir Iljitshin luokse. Poislähtöni jälkeen Nadezhda Konstantinovna käväisi sihteeristössä esittämässä Vladimir Iljitshin pyynnön: »Jättäkää tyhjät paikat niihin kohtiin, joita ette ehtinyt kirjoittaa, jos sellaisia on.» Hän sanoi, että Vladimir Iljitshistä oli tuntunut, että hänen kovan kiirehtimisensä vuoksi minun oli ollut vaikea ehtiä hänen perässään. Pyysin sanomaan hänelle, että kaikki on kirjoitettu ja jos tulee epäilyksiä, niin tehdään siten kuin hän on pyytänyt.

23. *tammikuuta* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen klo 12:n ja 1:n välillä. Lukaisi vielä kerran kirjoituksensa, josta on mainittu edellä, ja teki vähäisiä muutoksia. Pyysi siirtämään ne hänen kappaleeseensa sekä meidän kappaleeseemme ja antamaan toisen niistä Maria Iljinitshnalle »Pravdaa» varten. Kirjoitus

on korjattu ja annettu Maria Iljinitshnalle ennen kello kolmea. Vladimir Iljitsh kysyi, onko Lidija Aleksandrovna palannut ja ovatko juhlamme päättyneet.

30. tammikuuta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tammikuun 24 pnä Fotijejan ja antoi hänen tehtäväkseen pyytää Dzerzhinskiltä tai Stalinilta Gruusian kysymystä tutkivan komission aineiston sekä tutkia se yksityiskohtaisesti. Tämä tehtävä annettiin Fotijevalle, Glasserille ja Gorbunoville. Tarkoituksena selostus Vladimir Iljitshille, joka tarvitsee sitä puolueen edustajakokousta varten. Hän ei kai tiennyt, että kysymys on käsiteltävänä Poliittisessa toimikunnassa⁶⁰⁶. Hän sanoi: »Sairastumiseni edellä Dzerzhinski puhui minulle komission toiminnasta ja 'välikohtauksesta' ja se teki minuun kovin masentavan vaikutuksen.»

Torstaina tammikuun 25 pnä hän kysyi, onko aineisto saatu. Vastasin, että Dzerzhinski palaa vasta lauantaina, joten en ole voinut häneltä kysyä.

Tiedustin asiaa lauantaina Dzerzhinskiltä, hän sanoi aineiston olevan Stalinilla. Lähetin kirjeen Stalinille, osoit-tautui, ettei hän ollut Moskovassa. Eilen tammikuun 29 päivänä Stalin soitti, ettei hän voi antaa aineistoa ilman Poliittisen toimikunnan lupaa. Kyseli, olenko ehkä puhunut jotain liikaa Vladimir Iljitshille. Mistä tämä muuten olisi selvillä nykyhetken asioista? Esimerkiksi hänen TTI:tä koskeva kirjoituksensa osoittaa hänen tietävän eräitä seikkoja. Vastasin, että en ole puhunut eikä minulla ole mitään syytä luulla hänen olevan selvillä asioista. Tänään Vladimir Iljitsh kutsui saadakseen tietää vastauksen ja sanoi aikovansa taistella sen puolesta, että aineisto annetaan hänelle.

Tammikuun 26 pnä Vladimir Iljitsh käski sanoa Tsjurupalle, Sviderskille ja Avanesoville, että jos he hyväksyvät hänen kirjoituksensa, niin järjestäkööt neuvottelukokouksia ja pohtikoot ennen edustajakokousta, olisiko syytä laatia suunnitelma, oppikirjojen jäsenitys (kaiketi työn normaalistamisesta). Tuntevatko he Kerzhentsevin ja Jermanskin kirjat⁶⁰⁷. On olemassa tieteellistä työn järjestelyä koskeva suunnitelma, Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa on normaalistamis-osasto.

Tänään hän kysyi: mitä Tsjurupa vastasi, hyväksyvätkö hän, Sviderski, Avanesov, Reske⁶⁰⁸? toiset kollegion jäsenet

kirjoituksen? Sanoin, etten sitä tiedä. Kysyi, eikö Tsjurupa epäroï, eikö hän yritä vitkuttaa, puhuuko kanssani vilpittömästi. Sanoin, ettei minulla ole ollut toistaiseksi mahdollisuutta keskustella hänen kanssaan, että olen vain ilmoittanut hänelle tehtävän, ja se on otettu täytettäväksi.

Tammikuun 24 pñä Vladimir Iljitsh sanoi: »Ennen kaikkea 'salaisesta' asiastamme: minä tiedän, että Te petkutatte minua.» Vastaväitteisiini hän sanoi: »Minulla on oma mielipiteeni asiasta.»

Tänään tammikuun 30 pñä Vladimir Iljitsh sanoi, että lääkäri vastasi eilen kieltävästi hänen kysymykseensä, saako hän puhua edustajakouksessa maaliskuun 30 pñä, mutta lupasi, että siihen mennessä hän pääsee jalkeille ja saa kuukauden kuluttua lukea lehtiä. Palattuaan Gruusian komissiota koskevaan kysymykseen hän sanoi nauraen: »Nehän eivät ole sanomalehtiä, joten niitä on lupa lukea nytkin.» Mieliä näyttä melko hyvältä. Päässä ei ole käärettä.

1. helmikuuta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tänään luokseen (klo 6¹/₂). Ilmoitin, että Poliittinen toimikunta oli antanut luvan ottaa aineiston⁶⁰⁹. Antoi ohjeen, mihin on kiinnitettävä huomiota ja miten aineistoa yleensä on käytettävä⁶¹⁰. Vladimir Iljitsh sanoi: »Jos olisin vapaudessa» (sanoi näin ensin erehdyksessä, mutta toisti sitten nauraen: jos olisin vapaudessa), »tekisin helposti tämän kaiken itse.» Oletimme aineiston tutkimiseen tarvittavan noin 4 viikkoa.

Kysyi, miten Tsjurupa ja muut suhtautuvat hänen kirjoitukseensa. Vastasin Tsjurupan ja Sviderskin ohjeiden mukaisesti, että Sviderski hyväksyy sen täydellisesti. Tsjurupa kannattaa osaa, joka koskee Keskuskomitean jäsenten mukaan ottamista, mutta epäilee, tokko Työläis- ja talonpoikaisinspektio pystyy täyttämään kaikki nykyiset tehtävät, jos se supistetaan 300—400 henkilöön. Avanesovin näkökantaa en tiedä. Huomenna on koko kollegion neuvottelu.

Kysyi, onko kysymys kirjoituksesta ollut esillä Keskuskomiteassa. Vastasin, etten tiedä sitä. Vladimir Iljitsh tyytyi näihin tiedotuksiini.

2. helmikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen klo 11³/₄. Saneli kirjoitusta »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa»⁶¹¹. Lopetti klo 12¹/₂.

Pyysi Lidija Aleksandrovnaa käymään luonaan joka toinen päivä. Kysymykseen »mihin aikaan» sanoi olevansa nyt vapaa mies. Huomautti ohimennen, että vain 2—5 ei saa tulla; sanoi, että voisi tulla klo 6 tai sopia asiasta hänen sisarensa kanssa.

En ollut nähnyt häntä tammikuun 23 päivästä asti. Ulkonaisesti on tapahtunut huomattava muutos parempaan päin: näyttää virkeältä, reippaalta. Sanelee kuten aina mainiosti: pysähtelemättä, ani harvoin tapailien sanoja, hän ei oikeastaan sanele, vaan puhuu elehtien.⁶¹² Päässä ei ole käärettä.

3. helmikuuta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui klo 7 muutamaksi minuutiksi. Kysyi, onko aineisto katsottu. Vastasin, että vain päällisin puolin ja ettei sitä olekaan niin paljon kuin olimme luulleet. Kysyi, onko asia ollut esillä Poliittisessa toimikunnassa. Vastasin, ettei minulla ole oikeutta puhua siitä. Kysyi: »Onko Teitä kielletty puhumasta nimenomaan ja erityisesti tästä?» »Ei, yleensä minulla ei ole oikeutta puhua juoksevista asioista.» »Onko tämä siis juokseva asia?» Ymmärsin tehneeni kömmähdyksen. Toistin, että minulla ei ole oikeutta puhua. Hän sanoi: »Tiesin tästä asiasta jo Dzerzhinskiltä, ennen sairastumistani. Onko komissio tehnyt selostuksen Poliittisessa toimikunnassa?» »On tehnyt, Poliittinen toimikunta vahvisti yleensä komission päätöksen, mikäli muistan.» Sanoi: »No niin, luulen, että Te saatte kertomuksenne valmiiksi noin kolmessa viikossa, ja silloin lähetän kirjelmän.» Vastasin: »Ehkemme ehdi 3 viikossa.» Tuli lääkäreitä (Foerster, joka oli vastikään saapunut, Kozhevnikov ja Kramer), ja minä poistuin. Näytti iloiselta ja reippaalta, lienee hieman kiihtynyt Foersterin käynnin edellä, kun tämä ei ollut nähnyt häntä pitkään aikaan.

4. helmikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tänään kello kuuden tienoissa. Kysyi, onko minulla mitään sitä vastaan, että hän kutsuu minua pyhäpäivinäkin. (»Totta kai Tekin haluatte joskus levähtää.»)

Saneli enemmän kuin puoli tuntia jatkoa kirjoitukseen »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa». Näytti virkeältä, ääni oli reipas. Käärettä ei ollut. Lopetti sanoen: »Nyt saa riittää. Olen hieman väsynyt.» Pyysi siirtämään kurrenttiin ja soit-

tamaan, kun olen lopettanut, koska hän luultavasti jatkaa vielä artikkeliaan tänään; sanoi, että hänellä on vanha tapa pitää kirjoittaessaan käsikirjoitus edessään, ilman sitä hänen on vaikea tulla toimeen.

Nadezhda Konstantinovna kertoi minulle, että Vladimir Iljitshin luona oli käynyt saksalainen lääkäri (Foerster), joka oli puhunut hänelle koko joukon mieluisia asioita, antanut luvan voimistella, lisännyt aikaa kirjoitusten sanelua varten, ja että Vladimir Iljitsh oli hyvin tyytyväinen.

Klo 8 kutsui uudelleen. Hän ei kuitenkaan sanellut, vaan tarkasteli kirjoitettua ja teki lisäyksiä. Lopetettuaan sanoi aikovansa näyttää artikkelin ennen painoon lähettämistä Tsjurupalle ja ehkä muutamille muillekin hänen kollegionsa jäsenille, sanoi aikovansa lisätä vielä yhtä ja toista näihin ajatuksiinsa. Sanelu kävi tavallista hitaammin. Päässä oli kääre. Kasvot olivat kalpeat. Oli nähtävästi väsynyt.

5. helmikuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui tänään klo 12. Olin hänen luonaan $\frac{3}{4}$ tuntia. Saneli hitaasti. Tapaillessaan eräässä kohdassa sopivaa sanontaa hän virkkoi: »Tänään ei näy oikein luistavan, puuttuu puhtia» (korosti näitä sanoja). Pyysi kirjoituksensa »Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä TTI?». Luki 3—4 minuuttia ääneti. Jatkoj sitten hieman ja päätti lopettaa sanoen kutsuvansa tänään klo 4, 5 tai ehkä 6.

5. helmikuuta, ilta (M. I. Glasserin muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh pyysi klo 7 (10 minuuttia vailla) Lidija Aleksandrovnaa, mutta koska tämä ei ollut terve, kutsui minut.

Kysyi, olimmeko me jo alkaneet selvitellä Gruusian komission aineistoa ja milloin luulemme saavamme loppuun tämän työn. Vastasin, että olimme jakaneet aineiston ja alkaneet sitä lukea, mitä taas määrääikaan tulee, niin aiomme käyttää sen ajan, minkä hän on antanut meille, t.s. kolme viikkoa. Hän kysyi, miten aiomme sen lukea. Sanoin meidän tulleen johtopäätökseen, että jokaisen meistä on luettava kaikki. »Onko se Teidän yksimielinen päätöksenne?» »On.» Vladimir Iljitsh alkoi laskea, paljonko jää aikaa edustajakokouksen alkuun. Kun sanoin, että siihen on vielä kuukausi ja 25 päivää, hän sanoi, että aikaa lienee riittävästi, paitsi jos tarvitaan lisätietoja, silloin se saattaa käydä vähäksi,

varsinkin jos otetaan huomioon se seikka, että Kaukasiaan matkustamiseen menee vielä enemmän. Kysyi, paljonko kukin meistä tekee työtä, ja sanoi, että tarvittaessa voimme käyttää tässä työssä Voloditshevaa ja Shushanika Manutsharjantsia. Sitten hän kysyi, oliko se virallinen päätöksemme, että jokainen lukee kaikki. Vastasin, ettei meillä ole siitä mitään kirjallista päätöstä, ja kysyin, onko hänellä mitään sitä vastaan. Hän sanoi toivovansa tietenkin, että jokainen meistä lukisi kaiken, mutta komissiomme tehtäväthän ovat kovin epämääräiset. Toisaalta hän ei haluaisi vaivata meitä ylettömästi, mutta toisaalta on pidettävä mielessä, että työn kulussa saattaa käydä välttämättömäksi laajentaa näitä tehtäviä. Joudutaan kenties hankkimaan lisäaineistoa. Kysyi, missä aineistoa säilytetään, miten me sitä käytämme, laadimme koko aineistosta lyhyen konseptin ja kirjoitamme sen koneella (»eikö se tuota hankaluutta?»). Vihdoin Vladimir Iljitsh päätti, että ratkaisemme lähiviikon kuluessa, paljonko me tarvitsemme aikaa ja missä muodossa käsittelemme tämän aineiston ja että sitä käsitellessämme pidämme ohjeenamme, että on välttämättömästi laadittava kaikki tiedot sisältävä yleiskatsaus komission suunnittelemista kysymyksistä sekä niistäkin kysymyksistä, joita hän tulee esittämään meille työn kulussa.

Sitten Vladimir Iljitsh antoi tehtäväkseni kysyä Popovilta, missä pisteessä on Tilastollisen Keskushallinnon Pietarissa, Moskovassa ja Harkovissa toimittaman laskennan (jos viimeksi mainitussa laskenta toimitettiin) aineiston muokaus, missä ajassa hän aikoo muokata sen ja julkaistaanko se.⁶¹³ Vladimir Iljitsh haluaisi nähdä aineiston lehdistössä ennen puolueen edustajakokousta; hän on sitä mieltä, että tämän laskennan erikoisen tärkeyden vuoksi aineisto on julkaistava, vaikkei aikaisemmista laskennoista olekaan julkaistu tietoja, kun taas Popov on lähettänyt Vladimir Iljitshille pelkkiä taulukkoja. Sen vuoksi Popovia pitää hoputtaa erikoisesti, lähettää hänelle virallinen kysely asiasta, kun on ensin puhuttu suullisesti.

Olin hänen luonaan kaikkiaan 20 minuuttia. Näin Vladimir Iljitshin ensimmäisen kerran hänen sairautensa aikana. Minusta hän näytti hyvävointiselta ja reippaalta, vain hieman kalpeammalta kuin ennen. Puhui hitaasti, viittoillen vasemmalla kädellään ja liikutellen oikean käden sormia. Pää ei ollut kääreessä.

6. helmikuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui kello 7:n ja 9:n välillä. Olin hänen luonaan noin 1½ tuntia. Hän alkoi lukea uudelleen artikkeliaan »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa». Vladimir Iljitshin saattoivat hilpeälle tuulelle punaisella musteella tehdyt korjaukset (eivät varsinaisesti sisältönsä puolesta, vaan tekotapansa vuoksi). Hänen pyyntönsä mukaisesti artikkeliä ei ollut kirjoitettu puhtaaksi, vaan korrenttiin siirrettyyn alkuperäiskappaleeseen oli vain lisätty korjaukset, jotka Vladimir Iljitsh oli tehnyt lukiessaan. Mutta koska korjauksia ei ollut tehty oikolukijan tavoin, vaan tavalliseen sihteerin tapaan, se tuntui uudelleen luettaessa Vladimir Iljitshistä epämukavalta. Hän pyysi kirjoittamaan vastedes kaikki uudelleen. Silmäillessään artikkeliä Vladimir Iljitsh poikkesi asiasta, puhui vanhasta tavastaan kirjoittaa eikä sanella; että nyt hän ymmärtää, miksei hän ole tyytyväinen (sanoi: »ollut tyytyväinen») pikakirjoittajiin; että hän oli tottunut näkemään käsikirjoituksensa edessään, pyhätelemään ja mietiskelemään vaikeissa tapauksissa kohtaa, johon »oli juuttunut», kävelemään huoneessa, vieläpä suorastaan karkaamaan jonnekin kävelyille; että nytkin häntä usein haluttaa tarttua kynään ja kirjoittaa tai tehdä korjaukset itse.

Muisteli, kuinka hän oli yrittänyt sanella artikkeliaan Trotskin pikakirjoittajalle jo vuonna 18, kuinka hän aina silloin, kun oli tuntenut »juuttuvansa», »oli kiitänyt» hämmennyksissään yhä eteenpäin »uskomattoman» nopeasti ja kuinka tämä oli johtanut siihen, että hänen oli pitänyt polttaa koko käsikirjoitus, minkä jälkeen hän oli istunut kirjoittamaan itse ja kirjoittanut »Luopio Kautskyn»⁶¹⁴, johon oli tyytyväinen.

Vladimir Iljitsh puhui tästä kaikesta hyvin iloisesti, nauran tarttuvaa nauruaan. En ole aikaisemmin nähnyt häntä sellaisessa mielentilassa. Saneli osan samaa artikkelia edelleen. Sanelua kesti 15—20 minuuttia. Lopetti sanelun itse.

7. helmikuuta (L. A. Fotijejan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen. Puhui 3 kysymyksestä:

1) Laskennan tuloksista (antoi tehtävän: pyysi näyttämään hänelle laskentaa koskevan kokoelman oikaisuvedokset. Sanoi, että siihen pitää olla Stalinin lupa).

2) Gruusian komissiosta. Kyseli missä pisteessä työ on, milloin lopetamme lukemisen, milloin kokoonnumme y.m.s.

3) Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta. Aikooko kollegio tehdä nyt jonkinlaisen päätöksen, »ottaa tärkeydeltään valtiollisen askelen», vai lykkääkö se asian edustajakokoukseen asti. Sanoi kirjoittavansa artikkelia, joka ei ota luonnistuaakseen, mutta jonka aikoo kuitenkin saada vielä valmiiksi ja antaa Tsjurupan luettavaksi ennen painoon lähettämistä. Käski kysyä Tsjurupalta, onko hänen pidettävä kiirettä tämän artikkelin suhteen vai ei.

Kozhevnikov sanoi tänään, että Vladimir Iljitshin terveydentila on parantunut suuresti. Hän liikuttaa jo kättään ja alkaa uskoa, että voi tulevaisuudessa käyttää sitä.

7. helmikuuta, aamu (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Kävin Vladimir Iljitshin luona noin 12.30. Sanoi aikovan saanella kaikenlaisista aiheista, mutta määräävänsä niiden järjestyksen tulevaisuudessa. Saneli siitä 1) kuinka voidaan yhdistää puolue-elimää neuvostovirastoihin ja 2) onko sopivaa yhdistää opiskelutoiminta virkatoimintaan.

Keskeytti sanoihin »ja mitä jyrkempi tämä vallankumous on...», toisti ne usean kerran — nähtävästi hänen oli vaikea jatkaa —, pyysi auttamaan lukemalla edellisen tekstin, purskahti nauramaan ja virkkoi: »Taisin juuttua tähän lopullisesti, kirjoittakaakin niin: juuttui juuri tähän kohtaan!»

Sanoihini, että minä olen hänen välttämätön pahansa vain lyhyen ajan, koska hän kykenee pian itse kirjoittamaan, hän vastasi: »No milloinkahan sekini tapahtuneet!» Äänessä oli väsymyksen, sairaalloisuuden sävy.

7. helmikuuta, ilta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui klo 7:n ja 9:n välillä. Olin noin 1½ tuntia. Lopetti lauseen, johon oli keskeyttänyt sanelun eilen. Sanoi: »Nyt koetan kehittää seuraavaa teemaa.» Kysyi heti teemoja, jotka oli suunnitellut aikaisemmin⁶¹⁵; kun teemat oli luettu, totesi unohtaneensa yhden niistä (Ammattiopetuksen päähallinnon ja yleisen kansansivistystyön keskinäisistä suhteista). Saneli artikkelinsa »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa» yleisen osan. Hän saneli nopeasti ja sujuvasti, hankaluuksitta, elehtien.

Lopetettuaan sanoi, että myöhemmin koettaa yhdistää tämän osan koko artikkeliin. Väsyi. Sain illalla Nadezhda

Konstantinovnalta tietää, että huomenna Vladimir Iljitsh ei sanele; hän aikoo lukea.

9. *helmikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui aamulla. Toisti asettavansa Työläis- ja Talonpoikaisinspektiota koskevan kysymyksen edustajakokouksen käsiteltäväksi. Mitä laskentaan tulee, häntä huolestuttaa, julkaistaanko taulukot sellaisessa muodossa kuin pitää. Suostui ehdotukseeni, että Kamenevin tai Tsjurupan välityksellä annetaan jonkun tehtäväksi tarkastaa ne. Tehtävä annetaan Krzhizhanovskille ja Sviderskille. Mieliälä ja ulkonäkö ovat erinomaiset. Sanoi, että Foerster on taipuvainen sallimaan hänelle tapaamiset ennen sanomalehtiä. Huomautettuani, että lääkärin kannalta se taitaa olla todella parempi, hän mietti hetken ja vastasi hyvin vakavasti, että hänen mielestään juuri lääkärin kannalta se olisi pahempi, koska painetun aineiston lukee ja siinä kaikki, mutta tapaminen aiheuttaa mielipiteiden vaihtoa.

9. *helmikuuta, aamu* (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen vähän yli 12. Sanoi, että uudestaan kirjoitettu tyydytti häntä enemmän. Luki eilen sanelemansa osan artikkelia, ei tehnyt juuri mitään korjauksia. Lopetettuaan sanoi: »Tästä taisi tulla melko asiallinen.» Minusta vaikutti siltä, että hän oli hyvin tyytyväinen artikkelinsa tähän osaan. Pyysi kirjoittamaan lopun: »Tällä tavalla sidon...» j.n.e. Olin hänen luonaan tunnin verran.

9. *helmikuuta, ilta*.

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen Lidija Aleksandrovnan. Nadezhda Konstantinovna pyysi artikkelin yleisen osan, koska Vladimir Iljitsh oli kehottanut häntä lukemaan sen.

10. *helmikuuta* (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Kutsui kellon käydessä seitsemättä. Käski antamaan artikkelin »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa» Tsjurupalle, jotta tämä lukisi sen mikäli mahdollista kahdessa päivässä.

Kysyi luetteloon merkittyjä kirjoja⁶¹⁶. Näytti väsyneeltä, puhui kovin vaivalloisesti, unohtaen ajatuksen ja sotkien sanoja. Päässä oli kääre.

12. helmikuuta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitshin vointi on huonontunut. Ankara päänsärky. Kutsui minut luokseen muutamaksi minuutiksi. Maria Iljinitshnan kertoman mukaan lääkärit hermostuttivat Vladimir Iljitshin niin, että hänen huulensa vapisivat. Foerster sanoi eilen, että häneltä on ehdottomasti kielletty sanomalehdet, tapaamiset ja poliittinen informaatio. Kysymyksen, mitä viimeksi mainitulla tarkoitetaan, Foerster vastasi: »Esimerkiksi kun Teitä kiinnostaa kysymys neuvosto-toimihenkilöiden laskennasta». Nähtävästi tämä lääkärien tietoisuus asioista hermostutti Vladimir Iljitshiä. Sitä paitsi Vladimir Iljitsh sai kaiketi sellaisen käsityksen, etteivät lääkärit anna ohjeita Keskuskomitealle, vaan Keskuskomitea on antanut ohjeet lääkäreille.

Puhui kanssani taas samoista 3 teemasta, valitti päänsärkyä. Sanoin leikilläni, että alan parantaa häntä suggeroimalla ja että kahden päivän kuluttua päänsärky lakkaa.

14. helmikuuta (L. A. Fotijevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui minut luokseen vähän yli 12. Päättä ei kivistänyt. Sanoi olevansa aivan terve. Sanoi, että hänen tautinsa johtuu hermoista ja on sellainen, että toisinaan hän on aivan terve, t.s. pää on aivan selkeä, mutta toisinaan hän voi huonommin. Sen vuoksi meidän pitää kiirehtiä hänen antamiensa tehtävien täyttöö, koska hän haluaa välttämättä viedä läpi jotakin edustajakokoukseen mennessä ja uskoo voivansa sen tehdä. Mutta jos me vitkutamme ja siten turmelemme asian, niin hän tulee olemaan kovin, kovin tyytymätön. Tuli lääkäreitä, joten täytyi keskeyttää.

14. helmikuuta, ilta.

Kutsui uudelleen luokseen. Puhui vaivalloisesti, oli nähtävästi väsynyt. Puhui taas antamiensa tehtävien kolmesta pykälästä. Erikoisen yksityiskohtaisesti siitä, mikä huolestuttaa häntä eniten, t.s. Gruusian kysymyksestä. Pyysi kiirehtimään. Antoi muutamia ohjeita⁶¹⁷.

5. maaliskuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Vladimir Iljitsh kutsui luokseen noin klo 12. Pyysi kirjoittamaan sanelun mukaan kaksi kirjettä: toisen Trotskil-le⁶¹⁸, toisen Stalinille⁶¹⁹; lukemaan edellisen henkilökohtaisesti puhelimitse Trotskille sekä tiedottamaan hänelle vas-

tauksen mahdollisimman pian. Jälkimmäisen hän pyysi jättämään toistaiseksi lähettämättä, sanoi, että kaikki luonnistuu tänään häneltä jotenkin huonosti. Tunki voivansa huonosti.

6. maaliskuuta (M. A. Voloditshevan muistiinpanot).

Kysyi vastausta edelliseen kirjeeseensä (puhelimitse saatu vastaus on pikakirjoitettu). Luki jälkimmäisen (Stalinille) ja pyysi antamaan henkilökohtaisesti sekä saamaan vastauksen kädestä käteen. Saneli kirjeen Mdivanin ryhmälle⁶²⁰. Tunki voivansa huonosti. Nadezhda Konstantinovna pyysi, etten lähettäisi kirjettä Stalinille, enkä lähettänytkään sitä 6. päivänä. Mutta 7. päivänä sanoin, että minun on täytettävä Vladimir Iljitshin määräys. Nadezhda Konstantinovna keskusteli Kamenevin kanssa, ja kirje annettiin Stalinille ja Kameneville ja sitten myös Zinovjevälle, kun tämä oli palannut Pietarista. Vastaus Stalinilta saatiin kohta sen jälkeen, kun hän oli saanut Vladimir Iljitshin kirjeen (annoin kirjeen henkilökohtaisesti Stalinille ja minulle saneltiin hänen vastauksensa Vladimir Iljitshille). Kirjettä ei ole vielä annettu Vladimir Iljitshille, sillä hän sairastui.⁶²¹

*Julkaistu ensi kerran 1963
»Voprosy istorii KPSS» alkakausleht-
den 2. n:ossa*

*Julkaistaan sihteerin
muistiinpanojen mukaan*

HUOMAUTUKSIA

¹ Lenin tarkoittaa Rautatieläisten ammattiliiton yleisvenäläistä toimeenpanevaa komiteaa (Vikzhel). Vikzhel muodostettiin rautatieläisten I yleisvenäläisessä perustavassa kokouksessa, joka pidettiin Moskovassa heinä- ja elokuun vaihteessa 1917. Vikzhelin johdossa olivat menshevikit ja eserrät. Pietarin voittoisan Lokakuun aseellisen kapinan jälkeen Vikzhel oli vastavallankumouksen tukinojia. Pyrkien salaamaan todelliset tarkoituksensa Vikzhel julisti olevansa puolueeton ja kehotti lopettamaan kansalaissodan, mutta samalla esti vallankumouksellisten joukko-osastojen lähettämistä Pietarista Moskovaan, jossa käytiin yhä aseellista taistelua neuvostovallan pystyttämiseksi, ja uhkasi keskeyttää rautatieliikenteen. Vikzhel hyväksyi lokakuun 29 (marraskuun 11) pnä 1917 päätöslauselman kehottaen siinä muodostamaan uuden, n.s. »yhtäläisen sosialistisen hallituksen», johon olisi pitänyt tulla edustajia kaikista puolueista »bolshevikeista aina kansansosialisteja myöten». Vikzhelin vastavallankumouksellinen politiikka ja toiminta herättivät syvää tyytymättömyyttä rautatieläisten keskuudessa. Vikzhel hajotettiin tammikuussa 1918 rautatieläisten ylimääräisessä yleisvenäläisessä edustajakokouksessa. Edustajakokouksen valitsemaan rautatieläisten ammattiliiton keskuselimeen (Vikzhedor) tuli pääasiallisesti bolshevikkeja. — 1.

² »Asetusehdotus talvivarusteiden pakko-otosta rintamasotilaille» käsiteltiin ja hyväksyttiin Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston istunnossa marraskuun 8 (21) pnä 1917. Leninin tekemät talvivarusteiden pakko-ottoa koskevat lisäykset saivat ilmauksensa asetuksen lopullisessa sanamuodossa (ks. »Pravdan» 184. numeroa, marraskuun 22 (9) pnä 1917). Mitä tuli »rikkaiden asuntojen pakko-ottoon köyhien hädän lieventämiseksi», niin Leninin ehdotuksia vastaavasti laadittiin »Asetusehdotus puna-armeijalaisten ja työttömien työläisten perheiden sijoittamisesta porvareiden asuntoihin ja asuinhuoneistojen normituksesta», joka hyväksyttiin Pietarin Neuvoston istunnossa maaliskuun 1 pnä 1918 (ks. »Izvestijan» 38. numeroa, maaliskuun 2 pnä 1918). — 2.

³ Tarkoitetaan 12. (25.)—14. (27.) marraskuuta 1917 Pietarin (pääkaupungin) vaalipiirissä toimitettuja perustavan kokouksen vaaleja-

Vaaleissa, joiden ennakkotulokset saatettiin julkisuuteen marraskuun 15 (28) pnä ja lopulliset seuraavana päivänä, bolshevikkipuolue sai 424 000 ääntä ja 6 perustavan kokouksen edustajanpaikkaa (kahdestatoista Pietarille myönnetystä); kadetit saivat 247 000 ääntä (4 paikkaa), eserrät 152 000 ääntä (2 paikkaa, joista toisen saivat vasemmisto-eserrät). — 2.

- ⁴ Vuoden 1917 touko- ja kesäkuun vaihteessa toimitetuissa Pietarin piiriduumien vaaleissa bolshevikkien ehdokaslistoja äänesti 20% valitsijoista. Pietarin kaupunginduman vaaleissa elokuun 20 (syyskuun 2) pnä bolshevikit saivat 33% kaikista äänistä. Puhuessaan syyskuun vaaleista Lenin tarkoittaa todennäköisesti syyskuun 24 (lokakuun 7) pnä 1917 toimitettuja Moskovon piiriduumien vaaleja, joissa bolshevikit saivat 51% kaikista äänistä. Lenin sanoi, että tämä äänestys oli »yleensä eräs hämmästyttävempiä oireita koko kansan mielialan mitä syvällisimmästä muutoksesta» (Teokset, 26. osa, s. 62 ja Valitut teokset neljässä osassa, 3. osa, s. 238). — 2.
- ⁵ *Kadettipuolue* (Perustuslaillis-demokraattinen puolue) — suurporvariston johtava puolue Venäjällä, perustettiin lokakuussa 1905. — 3.
- ⁶ *Eserrät* (sosialistivallankumoukselliset) — pikkuporvarillinen puolue Venäjällä, muodostui vuosien 1901 ja 1902 vaihteessa. Vuoden 1917 helmikuun porvarillisen-demokraattisen vallankumouksen voitettua eserrät olivat yhdessä menshevikkien ja kadettien kanssa porvarillisen väliaikaisen hallituksen tärkein tukinaja. Marraskuun lopulla 1917 eserrien vasen siipi muodosti itsenäisen *vasemmistoeserrien* puolueen. Vasemmistoeserrät tunnustivat muodollisesti neuvostovallan ja tekivät sopimuksen bolshevikkien kanssa. Myöhemmin he ryhtyivät kuitenkin taistelemaan neuvostovaltaa vastaan. — 3.
- ⁷ Kyseinen ehdotus on kirjoitettu KKN:n istunnossa marraskuun 18 (joulukuun 1) pnä 1917 kansankomissaarien palkkakysymystä käsiteltäessä; ehdotus hyväksyttiin vähäisin muutoksin ja julkaistiin KKN:n päätöksensä »Kansankomissaarien sekä ylimpien toimihenkilöiden ja virkamiesten palkoista» marraskuun 23 (joulukuun 6) pnä 1917 »Gazeta Vremennogo Rabotshego i Krestjanskogo Pravitelstva» lehden 16. numerossa. Puolue ja neuvostohallitus käsittelevät myöhemmin uudestaan spesialistien palkkakysymyksen. Tammikuun 2 (15) pnä 1918 tehdyssä KKN:n päätöksessä »Ylimpien toimenhaltijain palkkanormista» (ks. tätä osaa, s. 17) huomautettiin, että kansankomissaarien palkkojen rajoittaminen ei merkitse sitä, ettei spesialisteille saisi maksaa korotettuja palkkoja. Huhtikuun 29 pnä 1918 hyväksytyssä YTpKK:n päätöksessä katsottiin välttämättömäksi toimittaa kyseinen muutos yleisessä palkkajärjestelmässä. — 3.
- ⁸ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa marraskuun 19 (joulukuun 2) pnä 1917. — 4.
- ⁹ Kenraali Manikovskin pidättämisen jälkeen sotalaitoksen yleisen johdon ottivat huolekseen sota-asiaain kansankomissaari N. I. Pod-

- voiski ja Sotakomissaariaatin kollegion jäsenet B. V. Legran, K. A. Mehonoshin ja E. M. Skljanski.
- Marraskuun 30 (joulukuun 13) pnä KKN teki päätöksen Manikovskin ja Marushevskin vapauttamisesta takausta vastaan. — 4.
- ¹⁰ Marraskuun 25 (joulukuun 8) pnä 1917 Valkasta lähetettiin Pietariin latvialaisten tarkka-ampujien 6. Tukumin rykmentti ja jo marraskuun 28 (joulukuun 11) pnä se ryhtyi suorittamaan varuskuntapalvelusta Smolnan ja Taurian palatsin alueella. — 4.
- ¹¹ Lenin kirjoitti teesinsä sen yhteydessä, että Kansankomissaarien Neuvosto valmisteli asetusehdotusta kaupunkikiinteistöjen kansallistamisesta. Ehdotus hyväksyttiin KKN:n istunnossa marraskuun 23 (joulukuun 6) pnä 1917 ja julkaistiin marraskuun 25 (joulukuun 8) pnä »Gazeta Vremennogo Rabotshego i Krestjanskogo Pravitelstva» lehden 18. numerossa otsikkonaan »Ehdotus asetukseksi kaupunkikiinteistön yksityisomistusoikeuden lakkauttamisesta (hyväksytty Kansankomissaarien Neuvostossa)». Elokuun 20 pnä 1918 asetus vahvistettiin YTpKK:n istunnossa ja elokuun 24 pnä julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 182. numerossa. — 5.
- ¹² Lenin kirjoitti kyseisen päätösehdotuksensa sen yhteydessä, että Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin marraskuun 27 (joulukuun 10) pnä 1917 hänen ehdotuksensa erikoisen komission asettamisesta huolehtimaan »sosialistisen politiikan harjoittamisesta finanssi- ja talouselämän alalla». Ehdotus hyväksyttiin sanamuodoltaan hieman korjailtuna. — 5.
- ¹³ Maanpuolustusasioita käsittelevä erikoisneuvottelukunta muodostettiin elokuun 17 (30) pnä 1915; sen tuli »käsitellä ja yhdistää valtion puolustustoimenpiteitä ja turvata armeijan ja laivaston huoltaminen taisteluvälineillä ja muilla tarvikkeilla» («Особые совещания и комитеты военного времени». Пр., 1917, стр. 7 («Sotatajan erikoisneuvottelukunnat ja -komiteat», Pietari 1917, s. 7)). Kansankomissaarien Neuvoston joulukuun 11 (24) pnä 1917 tekemän päätöksen mukaan Maanpuolustusasioita käsittelevän erikoisneuvottelukunnan tehtäväksi annettiin »likvidoida maanpuolustustilaukset tai supistaa niitä normaaliin rauhanajan vaatimaan määrään ja demobilisoida sen yhteydessä tehtaat sekä siirtää ne valmistamaan rauhanajan tuotteita» («Декреты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 214 («Neuvostovallan asetukset», I osa, Moskova 1957, s. 214)). — 5.
- ¹⁴ Leninin tekemät »*Mielenosoitustunnuksia*» koskevat merkinnöt ovat lisäys Pietarin Neuvoston vetoomukseen »Pietarin työläisille ja talonpojille», joka julkaistiin marraskuun 28 (joulukuun 11) pnä 1917 »Pravda» ja »Izvestija TsIK» lehdissä. Kadetit olivat määränneet tuoksi päiväksi mielenosoituksen aikojen avata ilmoitusjärjestyksessä perustavan kokouksen ja panna toimeen vastavallankumouksellisen vallankaappauksen.
- Vastavallankumouksellisen porvariston hanke anastaa valta kadettien johdolla tehtiin tyhjäksi Kansankomissaarien Neuvoston ja Pietarin Neuvoston toimenpiteiden ansiosta. — 6.

- ¹⁵ *Tshernov, V. M.* (1876—1952) — eserräpuolueen johtomiehiä. Porvarillisen väliaikaisen hallituksen maatalousministeri 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen yksi neuvostovastaisten kapinoiden järjestäjistä. — 6.
- ¹⁶ Lenin kirjoitti ehdotuksensa KKN:n päätökseksi edesvastuusta perustelemattomista syytöksistä sen yhteydessä, että joku oli nimeään ilmoittamatta syyttänyt J. S. Hanekia siitä, että hän oli muka saksalaisen kauppaliikkeen palveluksessa. Tätä asiaa koskevaa VSDTP(b):n KKN:lle osoitettua Leninin kirjettä ks. *Сочинения*, 5. изд., том 50, стр. 14—16 (Teokset, 5. painos, 50. osa, ss. 14—16). — 7.
- ¹⁷ Aleksandrovin-Grushevlin vuoriteollisuuspiirin kysymystä käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa joulukuun 9 (22) pnä 1917. — 9.
- ¹⁸ *Polttoainemonopolin* — Donetsin polttoaineen myyntimonopolia koskevia asioita hoitavan neuvoston muodosti väliaikainen hallitus vuonna 1917. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen Polttoainemonopoli harjoitti sabotointipolitiikkaa Neuvosto-Venäjäjän kulkulaitoksen ja keskuksen tuotantolaitosten polttoainevarus-telun alalla. — 10.
- ¹⁹ Lenin kirjoitti ehdotuksensa sen yhteydessä, että Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin joulukuun 13 (26) pnä 1917 selvittelyvaliokunnan toimintaselostus. KKN oli asettanut mainitun valiokunnan joulukuun 11 (24) pnä tarkastamaan hallitusvirastojen toimihenkilöiden palkkatariffit; Leninin ehdotus hyväksyttiin sanamuodoltaan hieman korjailtuna. Kaikille kansankomissaariaateille lähetettiin hyväksytyyn päätöksen perusteella Kansankomissaarien Neuvoston päiväkäsä, jossa vuoden 1917 marraskuun 1 (14) päivästä lähtien säädettiin uudet, korotetut palkanormit valtionvirastoissa työskenteleviä varten; kansankomissaarit velvoitettiin tekemään viipymättä välttämättömät muutokset vuoden 1918 palkkakustannusarvioihin. — 10.
- ²⁰ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin Leninin esityksestä KKN:n istunnossa joulukuun 15 (28) pnä 1917 käsiteltäessä kysymystä töiden keskeytymisestä Putilovin tehtaassa; ehdotus julkaistiin KKN:n päätöksenä »Praktikkovaliokunnan muodostamisesta» joulukuun 17 (30) pnä 1917 »Gazeta Vremennogo Rabotshego i Krestjanskogo Pravitelstva» lehden 35. numerossa. — 10.
- ²¹ Järjestystä, jota Lenin ehdotti noudatettavaksi otettaessa asioita Kansankomissaarien Neuvoston istuntojen käsittelylistalle, käsiteltiin KKN:n istunnossa joulukuun 18 (31) pnä 1917; istunnossa tehtiin seuraava päätös: »Vahvistetaan Leninin ohje ja Gorbunovin ehdotus, joiden mukaan käsittelylistaan on lupa tehdä viimeiset lisäykset puoli tuntia ennen istunnon (etukäteen määrätyn) alkamista, ja velvoitetaan kansankomissaarit täyttämään tämä ja antamaan kirjallinen sitoumus» (NKP:n KKN:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto). — 11.

- ²² Lenin kirjoitti tämän ehdotuksensa sen yhteydessä, että Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin joulukuun 19 p:nä 1917 (tammikuun 1 p:nä 1918) YEK:n puheenjohtajan F. E. Dzerzhinskin kirjallinen protesti vasemmistoeserrien — oikeusasiain kansankomissaarin I. Z. Steinbergin ja Oikeusasiain kansankomissaariaatin kollegion jäsenen V. A. Karelinin — menettelyä vastaan.
- Asianlaita oli seuraava. Edellisenä päivänä illalla Leninille ilmoitettiin KKN:n istunnon aikana, että YEK oli pidättänyt Vapaan talousseuran huoneistossa joukon vastavallankumouksellisen »Perustavan kokouksen puolustusliiton» jäseniä, jotka olivat yrittäneet omavaltaisesti, vastoin Kansankomissaarien Neuvoston asetusta avata perustavan kokouksen »istunnon»; Kansankomissaarien Neuvosto päätti olla vapauttamatta pidätettyjä niin kauan kunnes heidät oli tunnistettu. Steinberg ja Karelin lähtivät tapahtumapaikalle; sen sijaan, että olisivat täyttäneet KKN:n päätöksen, he vapauttivat kaikki pidätetyt eivätkä ilmoittaneet siitä edes YEK:lle. Heidän menettelynsä oli ristiriidassa bolshevikkien KK:n ja vasemmistoeserrien KK:n tekemän sopimuksen kanssa yhteisen linjan ajamisesta Kansankomissaarien Neuvostossa, ja täten vasemmistoeserrit rikkoivat Kansankomissaarien Neuvostoon menessään ottamansa sitoumuksen neuvostopolitiikan noudattamisesta.

KKN hyväksyi Leninin kirjoittaman päätösehdotuksen. — 12.

- ²³ Tarkoitetaan Vastavallankumousta ja sabotaasia vastustavaa yleisvenäläistä erikoiskomissiota (YEK:ta), Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston tutkintakomissiota, Sotalaivaston tutkintakomissiota ja Viinikellarien ryöväystä vastaan taistelevaa komiteaa. — 12.
- ²⁴ *Kerenski, A. F.* (s. 1881) — eserrä; vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen porvarillisen väliaikaisen hallituksen ministeri ja myöhemmin pääministeri, ylipäällikkö. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen kävi taistelua neuvostovaltaa vastaan. Pakeni ulkomaille 1918. — 14.
- ²⁵ *Kornilov, L. G.* (1870—1918) — tsaarin armeijan kenraaleja. Heinä- ja elokuussa 1917 ylipäällikkö. Johti elokuussa 1917 vastavallankumouksellista kapinaa, jonka tarkoituksena oli monarkian ennallistaminen. Donin »vapaaehtoisen» valkokaartilaisarmeijan järjestäjä ja sittemmin komentaja. — 14.
- ²⁶ *Avksentjev, N. D.* (1878—1943) — eserräpuolueen johtomiehiä. Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen Kerenskin hallituksen sisäministeri ja sittemmin vastavallankumouksellisen »Venäjän tasavallan väliaikaisen neuvoston» (Esiparlamentin) puheenjohtaja. — 14.
- ²⁷ *Lieberdanit* — pilkkanimi, jota alettiin käyttää yleisesti menshevikkijohtajista Lieberistä ja Danista sekä heidän kannattajistaan sen jälkeen, kun runoilija ja satiirikko D. Bednyi kirjoitti 1917 pakinan »Lieberdan». — 14.

- ²⁸ *Savinkov, B. V.* (1879—1925) — eserrä, vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen apulaissotaministeri, sittemmin Pietarin sotilaskenraalikuvernööri. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen useiden vastavallankumouksellisten kapinoiden järjestäjä. — 14.
- ²⁹ »*Novaja Zhizn*» («Uusi Elämä») — päivälehti; ilmestyi Pietarissa huhtikuun 18 (toukokuun 1) päivästä 1917 vuoden 1918 heinäkuuhun. Lehden perustajia olivat internationalisti-menshevikit ja »*Letopis*»-nimisen aikakauslehden ympärille ryhmittyneet kirjailijat. Lokakuun sosialistiseen vallankumoukseen ja neuvostovallan pystyttämiseen lehti suhtautui vihamielisesti. Vuoden 1918 kesäkuun 1 päivästä se ilmestyi kahtena painoksena: Pietarissa ja Moskovassa. Kumpikin lakkautettiin heinäkuussa 1918. — 15.
- ³⁰ Tarkoitetaan YAKN:n senaikaisen sihteerin S. A. Lozovskin lausuntoa TrKK:n bolshevikkiryhmälle. Lausunto julkaistiin »*Novaja Zhizn*» lehden 172. numerossa marraskuun 4 (17) pnä 1917. Joulukuussa 1917 Lozovski erotettiin bolshevikkipuolueen riveistä ja hyväksyttiin uudelleen VKP(b):n riveihin joulukuussa 1919. — 15.
- ³¹ Lenin tarkoittaa S. A. Lozovskin artikkeleita «*К Всероссийскому съезду профессиональных союзов*», «*Профессиональные союзы и Советская власть*» («Yleisvenäläisestä ammattiliittojen edustajakokouksesta» ja »*Ammattiliitot ja neuvostovalta*»), jotka julkaistiin »*Professionalnyi Vestnik*» aikakauslehden 7. ja 8. numerossa vuonna 1917.
- »*Professionalnyi Vestnik*» («Ammattiliittojen Tiedonantaja») — aikakauslehti, Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston äänenkannattaja; ilmestyi Pietarissa vuoden 1917 syyskuusta vuoden 1918 maaliskuuhun. — 15.
- ³² *Kaledin, A. M.* (1861—1918) — tsaarin armeijan kenraaleja, Donin kasakka-atamaani. Osallistui aktiivisesti Kornilovin kapinaan elokuussa 1917. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen Donin kasakoiden vastavallankumouksen johtajia. — 16.
- ³³ *Antonov-Ousejkenko, V. A.* (1884—1939) — kaledinilaisia ja Keskusraada vastaan taistelleiden neuvostojoukkojen komentaja vuoden 1917 lopulla ja vuoden 1918 alussa. — 16.
- ³⁴ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin Leninin esityksestä KKN:n istunnossa tammikuun 2 (15) pnä 1918 käsiteltäessä työasiain kansankomissaarin A. G. Shljapnikovin kyselyä tehdashallintojen ylimpien toimenhaltijain palkkanormeista. — 17.
- ³⁵ Lenin tarkoittaa KKN:n marraskuun 18 (joulukuun 1) pnä 1917 tekemää päätöstä »*Kansankomissaarien sekä ylimpien toimihenkilöiden ja virkamiesten palkoista*». Päätösehdotus oli Leninin kirjoittama (ks. tämä osa, ss. 3—4). — 17.
- ³⁶ Päätösehdotus »*Elintarviketilanteen parantamistoimenpiteistä*» hyväksyttiin KKN:n istunnossa tammikuun 14 (27) pnä 1918.

Tällä päätöksellä pyrittiin saamaan yhteistyöhön neuvostoval-
lan kanssa Yleisvenäläinen elintarvikeneuvosto, joka oli aset-
tunut vastustamaan Elintarvikeasiain kansankomissariaattia ja
sabotoi neuvostovalan toimenpiteitä. Tammikuun 14 (27) pnä
Pietarissa pidetty ensimmäinen neuvostolainen elintarvikealan työn-
tekijäin edustajakokous, johon ottivat osaa myös neuvostojen III
yleisvenäläisen kokouksen edustajat, lakkautti Elintarvikeneuvos-
ton sekä muut elintarvikeasioita hoitaneet järjestöt ja keskitti
elintarvikeasiain johdon neuvostovalan elinten käsiin. — 17.

- ³⁷ Oikeusasiain kansankomissaarin I. Z. Steinbergin ehdotuksesta
Kansankomissaarien Neuvosto määräsi tammikuun 11 (24) pnä
1918 suoritettavaksi tutkimuksen Pietarin Neuvoston Tutkintako-
mission toiminnasta ja pidätti kaikki komission jäsenet virantoimi-
tuksesta tutkimuksen tulosten selvittämiseen asti. Tammikuun 14
(27) pnä Kansankomissaarien Neuvosto, käsiteltyään Tutkintako-
mission puheenjohtajien M. J. Kozlovskin ja P. A. Krasikovin
KKN:lle jättämän pyynnön päätöksen tarkistamisesta, kehotti
muodostamaansa tarkastuskomissiota esittämään tutkimuksen tu-
lokset 48 tunnin kuluessa ja päätti lähettää vasemmistoeserrien
puolueen KK:lle kyselyn vasemmistoeserrien Pietarin komitean
päättökseen johdosta, jonka mukaan vasemmistoeserret olivat kiel-
täytyneet nimittämistä edustajiaan Tutkintakomissioon. Lenin
kirjoitti puheena olevan kyselyn tämän päätöksen johdosta.

Tutkintakomission toimintaa tarkastaneen komission selostus
käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa. Tammikuun
21 (helmikuun 3) pnä Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti Leni-
nin kirjoittaman päätösehdotuksen (ks. tätä osaa, ss. 20—21); hel-
mikuun 26 pnä Kansankomissaarien Neuvosto totesi, että »kaikki
Tutkintakomission vastuunalaisia johtohenkilöitä vastaan esitetyt
syytökset lahjusten ostopista ja muista rikoksista tahi sopimat-
tomista teoista ovat aivan perusteettomia», ja päätti katsoa Tutkin-
takomission toiminnan tutkimuksen päättyneeksi ja palauttaa toi-
meensa sen johtohenkilöt: Krasikovin, Kozlovskin, Lindemanin,
Mitsgendlerin ja Rozinin («Декреты Советской власти», т. I, М.,
1957, срр. 499 («Neuvostovalan asetukset», I osa, Moskova 1957,
s. 499); ks. myös tämä osa, s. 27). — 18.

- ³⁸ Kyseisen ehdotuksensa Lenin kirjoitti tammikuun 15 (28) pnä
1918 ja se vahvistettiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa
samana päivänä. — 19.

- ³⁹ Tarkoitetaan Korkeimman merikollegion päiväkäskyllä tammikuun
8 (21) pnä 1918 vahvistetun »Laivaston demokratisointisäännök-
sen» 51. §:n huomautusta; siinä sanottiin, että »niin merilaitoksen
kuin yleisvaltiollistenkin keskustelinten kaikki määräykset sekä
myös erinäisten komiteain päätökset... on pantava täytäntöön
laivastossa tai eri merien laivastoissa vain siinä tapauksessa, että
kyseisen meren laivaston keskuskomitea on vahvistanut ne...»
(NKP:n KK:n marxisin-leninisin instituutin keskuspuoluear-
kisto). — 19.

- ⁴⁰ Posti- ja lennätinlaitosten toimihenkilöiden palkkakysymystä käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa tammikuun 16 (29) pnä 1918. Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi Leninin kirjoittaman päätösehdotuksen. — 19.
- ⁴¹ Lenin kirjoitti kyseiset ehdotuksensa tammikuun 16 (29) pnä 1918, kun Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin ensimmäisen neuvostolaisen yleisvenäläisen elintarvikejärjestöjen kokouksen (avattiin Pietarissa tammikuun 14 (27) pnä) puhemiehistön selostusta yhtenäisen elintarvikekeskuksen muodostamisesta. Kokouksen päätöslauselma oli todiste siitä, että oli päästy merkittävään tuloksiin elintarvikejärjestöjen työntekijäin ryhmittämisessä neuvostovallan ympärille. Samalla Kansankomissaarien Neuvostolle tiedotettiin erimielisyyksistä toisaalta elintarvikekomissaarin A. G. Schlichterin ja toisaalta elintarvikejärjestöjen kokouksen puhemiehistön, Yleisvenäläisen elintarvikeneuvoston (valittiin marraskuussa 1917 Moskovassa elintarvikejärjestöjen kokouksessa) ja KKT:n elintarvikeosaston välillä, minkä johdosta Lenin kirjoitti toisen päätösehdotuksensa.
- Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi ensimmäisen ehdotuksen, toista ei liitetty istunnon pöytäkirjaan (ks. myös tämä osa, ss. 17—18). — 20.
- ⁴² Asiakirjassa on Leninin merkintö: »Hyväksytty yksimielisesti.» Kansankomissaarien Neuvoston päätös julkaistiin sanamuodoltaan hiukan korjailtuna tammikuun 23 (helmikuun 5) pnä 1918 »Izvestija» lehden 17. numerossa. — 21.
- ⁴³ Luonnoksen »*Peruslainsäädännön maan sosialisoinnista*» laati Maatalouden kansankomissariaatin collegio, minkä jälkeen se annettiin Työläisten, Sotilaiden ja Talonpoikien Edustajien Neuvostojen III yleisvenäläisen edustajakokouksen valiokunnan toimitettavaksi. Lenin teki valiokunnan jäsenenä suuren työn luonnoksen toimittamisessa. Hänen kirjoittamansa lisäys liitettiin sanamuodoltaan hieman korjailtuna lakiin 26. kohtana, joka käsitti V luvun: »Maankäyttönormin säätäminen myönnettäessä maata rakennustoimintaa, maataloudellisten elinkeinojen harjoittamista, kulttuuri- ja valistustarkeituksia y.m.s. varten» (ks. «Декреты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 414 (»Neuvostovallan asetukset», I osa, Moskova 1957, s. 414)). — 21.
- ⁴⁴ Lenin kirjoitti tämän lisäyksen sen yhteydessä, että Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin tammikuun 30 (helmikuun 12) pnä 1918 asetusehdotusta teiden vartiointista huolehtivan hallinnonhaarojen yhteisen erikoiskomission perustamisesta »väestön varustamiseksi suunnitelmallisesti elintarvikkeilla ja välttämättömyystavaroilla»; Leninin kirjoittama lisäys liitettiin KKT:n vahvistamaan asetukseen 5. §:ksi (ks. «Декреты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 453—454 (»Neuvostovallan asetukset», I osa, Moskova 1957, ss. 453—454)).
- Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi mainitun komission selostuksen johdosta myös päätöksen, johon liitettiin tuonnempana julkaistut Leninin ehdotukset (ks. tämä osa, ss. 22—23). — 22.

- 45 Päätös »*Sabotoijien työhönottojärjestyksestä*» hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa tammikuun 31 (helmikuun 13) pnä 1918 J. M. Sverdlovin tekemän entisten virkamiesten sabotaasin likvidointia koskevan selostuksen johdosta. — 23.
- 46 Puhelinsanoma on julkaistu Leninin käsikirjoituksen mukaan, jonka NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluarkisto sai huostaansa vuonna 1948. — 24.
- 47 Kansankomissaarien Neuvoston päätöksestä tiedotettiin Berliiniin Saksan hallitukselle helmikuun 24 pnä klo 7 aamulla. Siitä huolimatta Saksan sotilaspäällystö, vastaten neuvostojoukkojen ylipäällikön N. V. Krylenkon radiosanomaan, jossa tämä kehotti katsomaan aikaisemmin solmitun välirauhan päteväksi, ilmoitti sopimuksen menettäneen voimansa. Saksalaiset joukot jatkoivat hyökkäystä aina maaliskuun 3:nteen, rauhansopimuksen allekirjoittamispäivään saakka. — 25.
- 48 Suomessa alkoi tammikuun 14 (27) pnä 1918 vallankumous, valta siirtyi proletariaatin käsiin. Suomen työvänehallituksen — Kansanvaltuuskunnan — ehdotuksesta alettiin helmikuussa neuvottelut sopimuksesta Venäjän ja Suomen sosialististen tasavaltojen kesken. Venäläis-suomalaisen selvittelykomitean laatimaa sopimusehdotusta käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnoissa helmikuun 25, 27 ja 28 pnä. Sopimuspuolien valtuutetut allekirjoittivat sopimuksen maaliskuun 1 pnä.
- Lenin osallistui välittömästi sopimuksen laadintaan, keskusteli Suomen työvänehallituksen edustajien kanssa, jotka oli valtuutettu allekirjoittamaan sopimus, ja suoritti sopimusehdotuksen toimitustyön (ks. Ленинский сборник XXI, стр. 241—243 (XXI Leninkokoelma, ss. 241—243)).
- Tämä oli historiassa ensimmäinen kahden sosialistisen tasavallan välinen sopimus, näyte uudentyyppisistä kansainvälisistä suhteista, ystävällisistä veljessuhteista tasa-arvoisten suvereenien valtioiden kesken, joissa valtaan oli noussut työväenluokka. — 25.
- 49 Leninin ehdotus vahvistettiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa helmikuun 25 pnä 1918. — 25.
- 50 Helmikuun 27 pnä 1918 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi istunnossaan Leninin kirjoittaman päätösehdotuksen.
- Venäjän ja Suomen sosialististen tasavaltojen välisen sopimuksen 13. §:ssä sanottiin: »Venäjän Federatiivinen Neuvostotasavalta myöntää kaikki Venäjän kansalaisille kuuluvat valtiolliset oikeudet Suomen kansalaisille Venäjällä, jotka kuuluvat työväenluokkaan tai talonpoikaissäväkeen, joka ei käytä vierasta työvoimaa, mikäli he ansiotyössä ollen asuvat Venäjän alueella.
- Suomen Sosialistinen Työväentasavalta puolestaan sitoutuu myöntämään Venäjän Federatiivisen Neuvostotasavallan kansalaisille Suomessa mahdollisimman helpot ehdot täysien valtiollisten oikeuksien saamiseen, erityisesti huomioon ottaen vakinaista asuinpaikkaa vaille olevan työtätekevän väestön edut» («Декре-

- ты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 508 («Neuvostovallan asetukset», I osa, Moskova 1957, s. 508) tai »Kommunisti», n:o 3 (128), Leningrad 1934). — 26.
- ⁵¹ Tämä Leninin kirjoittama ehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa helmikuun 26 pnä 1918 lisäyksenä KKN:n päätökseen tutkimuksen suorittamisesta Pietarin Neuvoston Tutkintakomission toiminnasta. — 27.
- ⁵² Leninin puheenvuorot julkaistaan Kansankomissaarien Neuvoston istunnon pikakirjoitteen mukaan, joka on säilytettävänä NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkistossa. Pikakirjoite on siirretty kurrenttiin vuonna 1962 V. I. Leninin Teosten 5. venäjänkielistä painosta varten. — 27.
- ⁵³ Tarkoitetaan vesiliikenteen työntekijäin ammattiliiton keskuskomitean edustajain ehdotusta vesiliikenteen johdon keskittämisestä ammattiliiton käsiin.
- Maaliskuun 4 pnä 1918 pidetyssä Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin kysymys vesiliikennelaitoksen johtavan kollegion muodostamisesta. KKN:n päätöstä vastaavasti vesiliikennelaitoksen johto annettiin KKTN:n huoleksi; tämän yhteyteen perustettiin vesiliikenneosasto, jonka kollegioon tuli kuulua KKTN:n, KKN:n, vesiliikenteen työntekijäin ammattiliiton ja alueiden kansantalousneuvostojen edustajia.
- KKN torjui vesiliikenteen työntekijäin anarkosyndikalistiset vaatimukset. Leninin ehdotuksesta KKN päätti muodostaa viipymättä kollegion KKN:n helmikuun 27 pnä tekemän päätöksen 3. §:n perusteella, lisätä tilapäisesti ammattiliittojen edustajien määrää kollegiossa ja ryhtyä toimenpiteisiin varojen lähettämiseksi Volgalla ja Marian kanavalla talvehtivien alusten työläisten palkan maksua varten. KKN:n päätöksen peruskohdat kirjoitti Lenin (ks. tämä osa, ss. 30–31). — 27.
- ⁵⁴ Tarkoitetaan KKN:n asetusta »Kauppalaivaston kansallistamisesta», joka hyväksyttiin tammikuun 23 (helmikuun 5) pnä 1918. Asetus julkaistiin tammikuun 26 (helmikuun 8) pnä »Gazeta Vremennogo Rabotshego i Krestjanskogo Pravitelstva» lehden 18. numerossa. — 27.
- ⁵⁵ Tämä Leninin kirjoittama ehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 4 pnä 1918 käsiteltäessä kysymystä vesiliikennelaitoksen johtavan kollegion muodostamisesta. (Leninin puheenvuoroja KKN:n istunnossa ks. tästä osasta, ss. 27–30.) — 30.
- ⁵⁶ Tarkoitetaan Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa helmikuun 27 pnä 1918 hyväksytyyn »Meri- ja jokikauppalaivaston sekä vesiliikennelaitoksen johtoa koskevan päätöksen» 3. §:ää (ks. «Декреты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 501–502 («Neuvostovallan asetukset», I osa, Moskova 1957, ss. 501–502)). — 30.

- ⁵⁷ Tarkoitetaan varojen myöntämistä alusten korjaustöihin Volgan ja Marian kanavan talvehtimispaikoilla. — 31.
- ⁵⁸ Koneella kirjoitettu haastatteluteksti ja Leninin omakätinen lisäys (sekä englanninkielinen käännös) julkaistiin valokuvajäljennöksenä vuonna 1932 kirjassa: R. H. Bruce Lockhart, »Memoirs of a British Agent» (»Englantilaisen asiamiehen muistelmia»). Koneella kirjoitetun haastattelutekstin jäljennöksessä on seuraava Leninin merkintö: »23/III annettu *Ransomelle*» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto).
»Daily News» (»Päivän Uutiset») — vuosina 1846—1928 Lontoossa ilmestynyt porvarillinen lehti. — 31.
- ⁵⁹ Lenin tarkoittaa Ison-Britannian ulkoministerin A. Balfourin alahuoneessa maaliskuun 14 p:nä 1918 pitämää puhetta, jossa tämä pyrkien salaamaan Japanin intervention todellisen tarkoituksen vakuutti vilpillisesti, että miehittämällä liittoutuneiden suostuksesta Siperian ja valtaamalla Siperian radan Japani estää Saksaa hyökkäämästä pohjois-Aasian alueelle. — 31.
- ⁶⁰ Kaikki vakuutusmuodot käsittävän valtionvalvonnan järjestämistä koskevan asetuksen luonnosta käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 23 p:nä 1918. Asetus hyväksyttiin lisäyksin ja korjauksin. Tässä julkaistut Leninin ehdotukset otettiin asetuksen V kohdan pohjaksi. Lenin täsmensi sitä paitsi asetuksen nimeä seuraavasti: »Asetus kaikki vakuutusmuodot, *paitsi sosiaali- (t.s. pakollista valtiollista) vakuutusta*, käsittävän valtionvalvonnan järjestämisestä» (kursiivilla painetut sanat ovat Leninin lisämiä). Asetus julkaistiin huhtikuun 2 p:nä 1918 »Izvestija VTsIK» lehdessä (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 5—11 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 5—11)). — 32.
- ⁶¹ »Artikkelin 'Neuvostovallan lähimmät tehtävät' alkuperäisen variantin» Lenin saneli pikakirjoittajalle vuonna 1918 maaliskuun 23 ja 28 päivän välisenä aikana. Hän ryhtyi sanelemaan artikkeliaan todennäköisesti sen yhteydessä, että VKP(b):n Keskuskomiteassa aiottiin käsitellä sosialistisen rakennustyön kehityssuunnitelma. KK:n kokous pidettiin huhtikuun 7 p:nä. Lenin korosti kokouksessa pitämässään avauspuheessa, että vallankumous on astunut »uuteen vaiheeseen»; Keskuskomitea antoi Leninin tehtäväksi »laatia kyseistä ajankohtaa koskevat teesit ja esittää ne KK:lle». Lenin kirjoitti tätä päätöstä vastaavasti »Teesit Neuvostovallan tehtävistä nykyhetkellä» (tämä oli Leninin »Neuvostovallan lähimmät tehtävät» artikkelin otsikkona käsikirjoituksessa; ks. Teokset, 27. osa, ss. 223—265 ja Valitut teokset neljässä osassa, 3. osa, ss. 431—466).
X lukua (loppua), XI, XII ja XIII lukua ks. Teosten 27. osasta, ss. 189—205. Artikkelin »Neuvostovallan lähimmät tehtävät» alkuperäisen variantin IV luvun loppu sekä V, VI, VII, VIII ja IX luku ja X luvun alku julkaistiin ensi kerran V. I. Leninin Koottujen teosten 36. osassa. I, II ja III lukua sekä IV luvun alkua ei ole toistaiseksi löydetty. — 32.

- ⁶² Lenin esitti päätösehdotuksensa Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi maaliskuun 26 p:nä 1918 pidetyssä istunnossa, jossa kuultiin A. G. Shljapnikovin selostus 14.—26. helmikuuta Moskovaan pidetystä vesiliikenteen työntekijäin yleisvenäläisestä edustajakokouksesta ja käsiteltiin J. Larinin esittämä Volgan vesiliikenteen johtoa koskeva asetusehdotus. Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi Leninin ehdottaman päätöksen.
- Laivaliikennealan virkailijoiden ja työläisten Nizhni Novgorodin edustajakokous, josta päätöksessä puhutaan, oli koolla maaliskuun 25 päivästä huhtikuun 10 päivään 1918. — 48.
- ⁶³ *Kavomar* — Kaspien-Volgan-Marian kanavan hallinto — perustettiin »Volgan vesiliikenteen johtoa koskevalla asetuksella» kansallistetun laivaston ja kaiken rahti- ja matkustajaliikenteen johtamista varten. Kavomar lakkautettiin Kansankomissaarien Neuvoston toukokuun 18 p:nä 1918 tekemällä vesiliikennelaitoksen hallintoelinten uudelleenjärjestelyä koskevalla päätöksellä; hallinnon tehtävät siirrettiin Vesiliikenteen päähallinnolle. — 49.
- ⁶⁴ Kyseisen ehdotuksensa Lenin esitti Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 26 p:nä 1918 käsiteltäessä kysymystä »Varojen käytön valvonnasta Korkeimman Kansantalousneuvoston kaikissa osastoissa». Leninin ehdotus hyväksyttiin. — 49.
- ⁶⁵ Sisäasiain kansankomissariaatin esittämä asetusehdotus järjestyksestä, jota eri komissariaattien tuli noudattaa lähettäessään komissaarejaan ja asiamiehiään maaseudulle, käsiteltiin KKN:n istunnossa huhtikuun 1 p:nä 1918. Kansankomissaarien Neuvosto kehotti kaikkia komissariaatteja käsittelemään ehdotuksen ja tekemään huomautuksensa sen johdosta. Asetus vahvistettiin Leninin tekemin lisäyksiin huhtikuun 5 p:nä ja julkaistiin huhtikuun 11 p:nä 1918 »Izvestija VTsIK» lehdessä (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 58—59 («Neuvostovalan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 58—59)). — 51.
- ⁶⁶ »Pankkipolitiikan teesit» Lenin kirjoitti vuoden 1918 maaliskuun vaihteessa eräessä Finanssiasiain kansankomissariaatin ja Valtionpankin johtavien työntekijöiden neuvottelukokouksessa. — 51.
- ⁶⁷ Joulukuun 14 (27) p:nä 1917 Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea vahvisti asetukset »Pankkien kansallistamisesta» ja »Pankkien teräskaappien tarkastuksesta» (ks. «Декреты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 225—231 («Neuvostovalan asetukset», I osa, Moskova 1957, ss. 225—231)). — 52.
- ⁶⁸ YAKN:n, Metallityöläisten liiton keskuskomitean ja KKTN:n edustajien yhteinen istunto oli kutsuttu koolle käsittelemään »Kansallinen yhtiö» -nimisen trustin perustamisedotusta, jonka oli esittänyt ryhmä kapitalisteja »Sormovo-Kolomna» teollisuusyhtiön toimitusjohtaja A. P. Meshtsherski kärke miehenään. KKTN:n puhemiehistö teki huhtikuun 14 p:nä 1918 päätöksen neuvottelujen lopettamisesta Meshtsherskin kanssa; huhtikuun 18 p:nä Kansan-

komissaarien Neuvosto torjui Meshtsherskin ehdotuksen ja päätti kansallistaa tehtaat. Kansallistamista kannatti myös 12.—18. toukokuuta 1918 pidetty koneenrakennustehtaiden edustajien konferenssi (ks. Teokset, 27. osa, ss. 378—379). — 53.

- ⁶⁹ *Donin Neuvostotasavallan neuvostojen I edustajakokous*, joka julistautui ylimmäksi neuvostovallaksi Donilla, pidettiin 9.—12. huhtikuuta 1918. Siihen osallistui 750 edustajaa. Lenin valittiin edustajakokouksen kunniapuheenjohtajaksi. Hänen mainitsemansa päätöslauselma hyväksyttiin huhtikuun 12 pnä suurella äänten enemmistöllä; menshevikkien päätöslauselmaehdotus sai vain 2 ääntä. Edustajakokous antoi hyväksymyksensä neuvostohallituksen rauhanpolitiikalle ja korosti päätöslauselmassaan, että se pitää Donin tasavaltaa VSFNT:n osana ja katsoo perustehtäväksi kansantalouden jälleenrakentamisen ja Punaisen Armeijan muodostamisen. Edustajakokous ilmoitti työtätekevän kasakkaväen olevan valmis puolustamaan neuvostovaltaa. — 54.
- ⁷⁰ Kyseinen lisäys liitettiin »Osakkeiden, obligaatioiden ja muiden korkoa kasvavien arvopapereiden rekisteröintiä koskevaan asetukseen». Asetuksen luonnoksen oli toimittanut, täydentänyt ja otsikoinut Lenin. Kansankomissaarien Neuvosto käsitteli ja hyväksyi sen huhtikuun 18 pnä; asetus julkaistiin huhtikuun 20 pnä »Izvestija VTsIK» lehden 78. numerossa (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 130—138 (»Neuvostovaltan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 130—138)). — 54.
- ⁷¹ Kysymyksen varojen myöntämisestä sokerijuurikaskylvöjen rahoittamiseen asetti Sokeriteollisuuden pääkomitea; tätä pyyntöä kannatti sokeriteollisuustyöläisten edustajakokous, johon osallistui myös maakomiteoiden edustajia. Käsiteltyään huhtikuun 17 pnä 1918 KKT:n pyynnön 20 milj. ruplan myöntämisestä Sokeriteollisuuden pääkomitealle Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen. — 55.
- ⁷² Kyseinen teksti liitettiin vain hieman muutettuna »Asetukseen Yleisvenäläisen evakuointikomission muodostamisesta», jonka Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi huhtikuun 19 pnä 1918. Asetus julkaistiin »Znamja Truda» ja »Izvestija VTsIK» lehdissä huhtikuun 23 ja 24 pnä 1918 (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 140—142 (»Neuvostovaltan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 140—142)). — 55.
- ⁷³ Asetusehdotus oli liitetty Kansankomissaarien Neuvoston vuoden 1918 huhtikuun 22 päivän istunnon käsittelylistaan, mutta se siirrettiin seuraavaan istuntoon. Tutustuttuaan ehdotukseen Lenin teki kyseisen lisäyksen. Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi asetuksen Leninin tekemin lisäyksiin huhtikuun 23 pnä ja seuraavana päivänä vahvisti sen lopullisesti eräin korjauksin (lisättiin uusi pykälä). Sen vuoksi huhtikuun 27 pnä 1918 »Izvestija VTsIK» lehden 84. numerossa julkaistussa tekstissä »Asetus työvälineiden ja metallien toimituksista maatalouden tarpeeksi» tämä Leninin

- tekemä lisäys kuuluu 7. kohtaan (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 169—172 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 169—172)). — 56.
- ⁷⁴ Asetusehdotus käsiteltiin KKN:n komission istunnossa huhtikuun 25 p:nä 1918. Komissio hyväksyi asetuksen toukokuun 2 p:nä 1918, Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti sen samana päivänä Leninin ehdottamin lisäyksin ja toukokuun 10 p:nä se julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 91. numerossa (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 212—216 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 212—216)). — 56.
- ⁷⁵ Kyseisen asiakirjan Lenin kirjoitti sen johdosta, että vasemmisto-eserrien johtohenkilöt M. A. Spiridonova ja V. A. Karelin olivat asettaneet kysymyksen Maatalouden kansankomissariaatin johdon luovuttamisesta kokonaan vasemmistoeserille, siten että bolshevi-keilla olisi ollut vain poliittinen edustus. Ks. myös tätä kysymystä koskevaa VKP(b):n KK:lle osoitettua Leninin kirjettä (Сочинения, 5 изд., том 50, документ 133 (Teokset, 5. painos, 50. osa, 133. asiakirja)).
VKP(b):n Keskuskomitea torjui toukokuun 3 p:nä 1918 vasemmistoeserrien vaatimuksen. — 56.
- ⁷⁶ Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi päätösehdotuksen toukokuun 9 p:nä 1918 käsitellessään asetusta erikoisvaltuuksien myöntämisestä elintarvikeasiain kansankomissaarille. — 57.
- ⁷⁷ Polttoainekysymystä käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa toukokuun 24 p:nä 1918; KKTN:n polttoaineosaston valtuuttamana alustajana oli N. I. Solovjov ja Moskovan polttoainehallinnon alustajana S. S. Dikanski. — 58.
- ⁷⁸ Kyseinen Leninin ehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa toukokuun 25 p:nä 1918 käsiteltäessä kysymystä autokannan siirtämisestä Korkeimman Kansantalouselvoston kululaitososaston autojaoston alaiseksi. — 58.
- ⁷⁹ Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi kyseisen ehdotuksen toukokuun 29 p:nä 1918 ja se liitettiin sellaisenaan KKN:n päätökseen itsenäisistä elintarvikehankinnoista; päätös julkaistiin kesäkuun 1 p:nä »Izvestija VTsIK» lehden 110. numerossa (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 344—348 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 344—348)). — 59.
- ⁸⁰ »Kansallistettujen tuotantolaitosten johtamista koskevien säännösten» luonnosta, joka oli KKTN:n laatima, käsiteltiin toukokuun 28 ja 30 p:nä 1918 kansantalouselvostojen I yleisvenäläisen edustajakokouksen tuotannonjärjestämisjaoston istunnossa. Yksityiskoh- taisen käsittelyn jälkeen jaosto hyväksyi »vasemmistokommunis- tien» painostuksesta »säännökset», jotka olivat ristiriidassa puolueen ja hallituksen politiikan kanssa. Kun Lenin sai tiedon »vasem- mistokommunistien» esiintymisestä kansallistettujen tuotantolai-

tosten johtamiskysymyksessä (ks. Сочинения, 5 изд., том 50, стр. 84 (Teokset, 5. painos, 50. osa, s. 84)) ja tutustui jaoston laatimiin »säännöksiin», hän kehotti käsittelemään ne kesäkuun 2 p:nä varta vasten muodostetussa selvittelykomissiossa; komissioon tulivat Kansankomissaarien Neuvoston puolesta V. I. Lenin ja KKTN:n puolesta A. I. Rykov ja G. D. Veinberg. Selvittelykomissio muokkasi »Säännökset» uudestaan ottaen pohjaksi kyseiset Leninin huomautukset. »Vasemmistokommunistien» vastustuksesta huolimatta edustajakokous vahvisti äänten enemmistöllä selvittelykomission ehdotuksen. — 60.

⁸¹ Kyseinen päätösehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa kesäkuun 7 p:nä 1918.

Kirjastoimen järjestämistä käsittelevät Leninin kirjeet, puheet, artikkelit ja merkinnöt sekä hänen kirjoittamansa ehdotukset Kansankomissaarien Neuvoston päätöksiksi y.m. asiakirjat on julkaistu kirjassa: Н. К. Крупская, «Что писал и говорил Ленин о библиотеках», М., 1956 (N. K. Krupskaja, »Mitä Lenin kirjoitti ja puhui kirjastoista», Moskova 1956). — 61.

⁸² Kyseiset muutosehdotuksensa maalaisköyhälistön järjestämistä ja huoltoa koskevaan asetusehdotukseen Lenin kirjoitti nähtävästi Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa kesäkuun 8 p:nä 1918 tätä ehdotusta käsiteltäessä. Asetusehdotus hyväksyttiin huomattavin muutoksin. УТрКК vahvisti asetuksen kesäkuun 11 p:nä, ja kesäkuun 16 p:nä 1918 se julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 412—419 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 412—419)). Tällä asetuksella perustettiin köyhälistökomiteat. Lenin antoi arvion köyhälistökomiteoiden toiminnasta puheessaan, jonka hän piti maasastojen, köyhälistökomiteoiden ja kommuunien I yleisvenäläisessä edustajakokouksessa joulukuun 11 p:nä 1918 (ks. Teokset, 28. osa, ss. 330—331). — 61.

⁸³ Tämä Leninin esittämä sanamuoto koskee asetusehdotuksen 2. §:ää. Leninin ehdotusta vastaavasti asetuksen 2. § muotoiltiin seuraavalla tavalla: »Volostien ja kylien köyhälistökomiteoiden vaaleihin voivat osallistua ja komiteoihin voivat tulla valituksi ilman mitään rajoituksia niin kaikki paikalliset kuin muualtakin saapuneet kylien asukkaat paitsi ilmeisiä kulakkeja ja pohattoja, talollisia, joilla on vilja- tai muita elintarvikeylijäämiä tahi kauppa- ja teollisuusyrityksiä ja jotka käyttävät batrakkien tai palkkalaisten työvoimaa y.m.

Huomautus. Köyhälistökomiteoiden vaaleihin voivat osallistua ja komiteoihin voivat tulla valituksi henkilöt, jotka käyttävät palkkatyövoimaa vain toimeentulominimin turvaavan talouden hoitoon» (ks. «Декреты Советской власти», т. II, М., 1959, стр. 416—417 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 416—417)). — 62.

⁸⁴ Kesäkuun 10 p:nä 1918 Kansankomissaarien Neuvostossa kuultiin M. P. Pavlovitshin ja A. I. Rykovin selostukset KKTN:n valtion rakennuskomitean (perustettu KKN:n toukokuun 9 p:nä 1918 vah-

- vistamalla asetuksella) jäsenistön vahvistamisesta Korkeimman Kansantalousneuvoston puhemiehistössä. Kyseinen teksti liitettiin tätä kysymystä koskevaan Kansankomissaarien Neuvoston päätökseen toiseksi pykäläksi. — 62.
- ⁸⁵ Ehdotus hyväksyttiin KKN:n istunnossa kesäkuun 14 p:nä 1918 kulkulaitoksen apulaiskansankomissaarin V. I. Nevskin selostuksen johdosta. Kesäkuun 18 p:nä KKN vahvisti 9-henkisen kollegion; 4 heistä oli bolshevikkia, 2 internationalistimenshevikkia ja 3 vasemmistoieserrää. — 62.
- ⁸⁶ Lenin tarkoittaa YТрКК:n kesäkuun 8 p:nä 1918 vahvistamia »Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan rautatieliikenteen johtamista koskevia perussäädöksiä», jotka julkaistiin kesäkuun 16 p:nä »Izvestija VTsIK» lehden 122. numerossa (ks. «Декреты Советской власти», т II, М., 1959, стр. 365—367 (»Neuvostovallan asetukset», II osa, Moskova 1959, ss. 365—367)). — 63.
- ⁸⁷ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin KKN:n istunnossa kesäkuun 15 p:nä 1918 päätökseksi luoton myöntämisestä KKTN:n Tekstiiliteollisuuden keskuskomitealle pellavan ostoon (ks. myös tätä osaa, s. 82). — 63.
- ⁸⁸ Leninin ehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvostossa kesäkuun 15 p:nä 1918 päätökseksi varojen myöntämisestä Korkeimmalle Kansantalousneuvostolle Nahkateollisuuden pääkomiteaa varten raaka-aineen ostoon. — 64.
- ⁸⁹ Leninin haastattelu välitettiin samana päivänä »Folkets Dagblad Politikenin» toimitukselle erikoissähkeellä, mutta teknisistä syistä se saatiin myöhästyneenä ja julkaistiin heinäkuun 4 p:nä 1918. Sen jälkeen haastattelu julkaistiin heinäkuun 6 p:nä »Leipziger Volkszeitungin» 155. numerossa.
- »Folkets Dagblad Politiken» (»Kansan Poliittinen Päivälehti») — Ruotsin vasemmistososialidemokraattien lehti; sitä julkaistiin Tukholmassa vuoden 1916 huhtikuusta (vuoden 1917 marraskuuhun lehden nimenä oli »Politiken»). Vuodesta 1921 lehti oli Ruotsin Kommunistisen Puolueen äänenkannattaja; lokakuussa 1929 puolueessa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen lehti siirtyi puolueen oikeisto-osien haltuun. Sen julkaiseminen lopetettiin toukokuussa 1945. — 65.
- ⁹⁰ Tarkoitetaan anarkistien aseistariisuntaa, jonka YEK toimitti Moskovassa huhtikuun 12 päivän vastaisena yönä 1918. Tämä toimienpide aiheutui siitä, että kaikenlaisten anarkistiryhmien kilven suojassa piili ilmeisiä vastavallankumouksellisia aineksia ja rikoksentekijöitä, jotka päällekkäyksillään ja toimeenpanemillaan ryöstöillä terrorisoivat väestöä ja löysivät pakopaikan anarkistien valtaamista rakennuksista. Pietarin anarkistit, jotka eivät olleet täytäneet aseidenluovutusvaatimusta, riisuttiin aseista huhtikuun 23 p:nä 1918.

»Anarhija» (»Anarkia») — yhteiskunnallinen ja kirjallinen anarkistilehti; ilmestyi Moskovassa vuoden 1917 syyskuusta vuoden 1918 heinäkuuhun; lakkautettiin YEK:n päätöksellä huhtikuun 13 pnä; lehteä ryhdyttiin julkaisemaan uudelleen huhtikuun 21 pnä 1918. — 66.

- ⁹¹ Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi kyseisen päätösehdotuksen heinäkuun 2 pnä 1918 kuultuaan »tov. Leninin erikoisen ilmoituksen maatalouskoneiden puutteesta olevien talonpoikien auttamisesta» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto). — 67.
- ⁹² Tarkoitetaan neuvostojen V yleisvenäläistä edustajakokousta (pidettiin Moskovassa 4.—10. heinäkuuta 1918). — 67.
- ⁹³ Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi kyseisen päätösehdotuksen heinäkuun 8 pnä 1918 »Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan kyselyn johdosta, jonka hän on tehnyt tov. Lunatsharskille ja tov. Malinovskille syistä, joiden vuoksi he ovat jättäneet täyttämättä Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen, mikä on ilmaistu 'Asetuksessa tsaarien ja heidän palvelijoidensa kunniaksi pystytettyjen muistomerkkien poistamisesta ja Venäjän sosialistisen vallankumouksen muistomerkkien luonnosten laatimisesta» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto).
Tästä kysymyksestä ks. myös Teokset, 35. osa, s. 324 ja Сочинения, 5 изд., том 50, документы 131, 140, 189 (Teokset, 5. painos, 50. osa, 131., 140. ja 189. asiakirja). — 67.
- ⁹⁴ Kyseinen luonnos otettiin neuvostojen V yleisvenäläisessä edustajakokouksessa heinäkuun 10 pnä hyväksytyyn VSFNT:n perustuslain toisen luvun 20. kohdan pohjaksi. — 68.
- ⁹⁵ Lenin piti puheensa joukkokokouksessa illalla heinäkuun 26 pnä 1918 Ratsastusseuran suuressa salissa Hodynkalla. Sali oli täpötäynnä työläisiä ja puna-armeijalaisia. Reservijoukkojen 1. tykistöprikaatin nimissä puhunut puna-armeijalainen sanoi prikaatin tervehtivän Leninin persoonassa Kansankomissaarien Neuvostoa ja nousevan Kansankomissaarien Neuvoston ensimmäisestä kutsusta puolustamaan työläisten ja talonpoikien valtaa. Leninin puheen jälkeen esitetty päätöslauselma hyväksyttiin yksimielisesti yhden pidättyessä. Selostuksen pitänyt Znamenski tutustutti lopuksi kuulijakunnan lyhyesti Leninin elämänvaiheisiin. — 68.
- ⁹⁶ Kyseinen päätösehdotus hyväksyttiin pienin muutoksin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa elokuun 22 pnä 1918. — 70.
- ⁹⁷ Kansankomissaarien Neuvoston tämän päätöksen 1. pykälä julkaittiin elokuun 23 pnä 1918 »Izvestija VTsIK» lehdessä. — 71.
- ⁹⁸ Ei ole saatu selville, mihin asiakirjaan kyseinen ehdotus kuuluu. — 71.

⁹⁹ Lenin asetti kysymyksen luontoisveron voimaan saattamisesta elokuun 2 pnä 1918 kirjoittamissaan »Teeseissä elintarvikekysymyksestä» (ks. Teokset, 28. osa, ss. 29—31). Talollisten luontoisverotusasetuksen luonnosta käsiteltiin KKN:n istunnossa ensimmäisen kerran syyskuun 4 pnä. Uudelleen sitä käsiteltiin KKN:n istunnossa syyskuun 21 pnä. Tässä istunnossa Lenin nähtävästi hahmotteleikin »Asetuksen peruskohdat» ja kirjoitti huomautuksensa asetusehdotuksen johdosta. (Kyseisessä ja muissa KKN:n istunnoissa suoritettuun asetuksen valmistelutyöhön liittyviä Leninin kirjoittamia aineistoja — kirjelappuja, laskelmia, Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa pidetyn puheen jäsenystä — ks. myös Ленинский сборник XVIII, стр. 148—150 (XVIII Lenin-kokoelma, ss. 148—150)). Asetuksen lopullinen sanamuoto hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvostossa lokakuun 26 pnä, vahvistettiin YТрКК:ssa lokakuun 30 pnä ja julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä marraskuun 14 pnä 1918. Luontoisveron voimaan saattamisen esti ulkomaisen sotilaallisen intervention ja kansalaissodan jatkuva laajeneminen.

Leninin vuonna 1918 esittämiä luontoisuurituksina maksettavan tuloveron periaatteita kehiteltiin kaikinpuolisesti ja ne toteutettiin käytännöllisesti keväällä 1921 säätämällä elintarvikevero, mikä merkitsi siirtymistä sodanjälkeiseen rauhanomaiseen taloudelliseen rakennustyöhön uuden talouspolitiikan perusteella. Lenin puhui lokakuussa 1918 hyväksytystä luontoisverotusasetuksesta puolueen X edustajakokoukselle esittämässään KК:n poliittisessa toimintaselostuksessa valaistessaan kysymystä luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverolla (ks. Teokset, 32. osa, ss. 175—176). — 71.

¹⁰⁰ Neuvostojen III yleisvenäläisessä edustajakokouksessa tammi-kuun 18 (31) pnä 1918 vahvistetun ja YТрКК:n istunnossa tammi-kuun 27 (helmikuun 9) pnä hyväksytyyn maan sosialisointiperuslain 12. pykälä oli seuraava: »Maanjako työtätekevien kesken on toimitettava tasasuhtaisuus- ja työperiaatteen mukaan siten, ettei kulutukseen ja omaan työhön perustuva normi, jota sovelletaan kyseisellä alueella historiallisesti muodostuneeseen maankäyttöjärjestelmään, ylittäisi kunkin erillisen talouden käytettävissä olevan työvoiman työkykyä ja että se samalla turvaisi maanviljelijän perheen puutteettoman toimeentulon.» Lain 17. pykälässä sanottiin: »Ylimääräinen tulo, joka saadaan parhaiden maapalstojen luonnollisen hedelmällisyyden samoin kuin sen ansiosta, että palstat sijaitsevat lähempänä menekkimarkkinoita, siirretään neuvostovallan elimille yhteiskunnan tarpeisiin käytettäväksi» (ks. «Декреты Советской власти», т. I, М., 1957, стр. 408—409 («Neuvostovallan asetukset, I osa, Moskova 1957, ss. 408—409)). — 71.

¹⁰¹ Elintarvikeasiain komissariaatti esitti lokakuun 15 pnä 1918 pidetyssä Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltäväksi ehdotuksen 40 milj. ruplan myöntämisestä köyhälistökomiteoiden ylläpitoon todennäköisesti 6 kuukaudeksi laskien 6 $\frac{1}{2}$ milj. ruplaa kuukautta kohden. Ottaen huomioon sen, että köyhälistökomiteat aiottiin jonkin ajan kuluttua yhdistää neuvostoihin, Lenin nähtävästi kehotti

myöntämään mainitut varat 2 kuukaudeksi ($2 \times 6^{1/2} = 13$). Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi Leninin ehdotuksen 13 milj. ruplan myöntämisestä köyhälistökomiteoiden ylläpitoon; Leninin muutkin ehdotukset liitettiin KKN:n päätökseen (ks. «Декреты Советской власти», т. III, М., 1964, стр. 593—595 (ks. «Neuvostovallan asetukset», III osa, Moskova 1964, ss. 593—595)). — 73.

- ¹⁰² Lenin kirjoitti huomautuksensa lokakuun 15 pnä 1918, jolloin Kansankomissaarien Neuvosto käsitteli KKTN:n metsänhakuasiain »Kolmoskollegion» selostuksen. Kaikki Leninin ehdotukset liitettiin KKN:n tästä kysymyksestä tekemään päätökseen. Kansankomissaarien Neuvosto myönsi metsänhakuuseen 100 milj. ruplaa, vaati tilitystä näiden varojen käytöstä viikon kuluttua ja kehotti »Kolmoskollegiota» esittämään samoin viikon kuluttua yksityiskohtaisemmat tiedot Leninin asettamista kysymyksistä. — 73.
- ¹⁰³ Marraskuun 8 pnä 1918 neuvostojen VI ylimääräinen yleisvenäläinen edustajakokous teki oikeusasiain kansankomissaarin D. I Kurskin selostuksen johdosta päätöksen vallankumouksellisesta laillisuudesta; päätöksen pohjaksi oli otettu puolueen Keskuskomitean vahvistamat Leninin teesit. Päätös julkaistiin »Pravda» lehdessä marraskuun 10 pnä. — 74.
- ¹⁰⁴ »Izvestija VTsIK» lehdessä julkaistiin kesäkuun 5 pnä 1918 KKN:n asetus kaikkien kansankomissariaattien oppi- ja sivistyslaitosten siirtämisestä Valistusasiain kansankomissariaatin hallintaan. Sosiaalihuollon kansankomissariaatti esitti marraskuun 19 pnä 1918 KKN:n käsiteltäväksi asetusehdotuksen (esittelijänä oli A. I. Uljanova-Jelizarova) lastenkotien jättämisestä Sosiaalihuollon komissariaatin hallintaan. Lenin kirjoitti tätä kysymystä käsiteltäessä tässä julkaistun päätösehdotuksensa, joka hyväksyttiin vähäisin muutoksin. — 74.
- ¹⁰⁵ Kansankomissaarien Neuvoston kesäkuun 5 pnä 1918 hyväksymän asetuksen 3. §:ssä Valistuskomissariaatti veloitettiin muodostamaan asianosaisten laitosten ja Valistuskomissariaatin edustajain erikoisvaliokuntia, joiden tuli määrätä oppi- ja sivistyslaitosten, m.m. tarhaikäisten lasten kasvatuksesta huolehtivien laitosten, siirtämisjärjestystä ja -aika. — 75.
- ¹⁰⁶ Väestön elintarvikehuollon järjestämistä koskevaa asetusehdotusta käsiteltiin KKN:n istunnossa marraskuun 12 pnä 1918, ja Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti sen lopullisesti marraskuun 21 pnä. Leninin ehdottama lisäys liitettiin asetuksen tekstiin. Hyväksytty asetus julkaistiin marraskuun 24 pnä »Izvestija VTsIK» lehdessä.
- Osa elintarviketyöntekijöistä käsitti väärin kysymyksen osuusliikkeiden osuudesta väestön elintarvikehuollon järjestämisessä, josta asetusehdotuksen kyseisessä kohdassa ja sitä koskevassa Leninin lisäyksessä puhutaan. Samaa ongelmaa Lenin selitti puheessaan marraskuun 26 pnä 1918 Moskovan työväen keskusosuuskunnan valtuutettujen kokouksessa, Moskovan puoluetyöntekijäin kokouksessa

marraskuun 27 pnä tekemässään alustuksessa proletariaatin suhteesta pikkuporvarillisiin kansankerroksiin sekä keskustelun johdosta esittämässään loppulausunnossa (ks. Teokset, 28. osa, ss. 184—188, 202—206 ja 211—215).

Ks. myös Teokset, 35. osa, s. 340 ja Сочинения, 5 изд., том 50, документ 378 (Teokset, 5. painos, 50. osa, 378. asiakirja). — 75.

- ¹⁰⁷ *Puolustusneuvosto (Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvosto)* — Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean marraskuun 30 pnä 1918 perustama neuvostovaltion erikoiselin, jolle myönnettiin täydet valtuudet maan voima- ja materiaalivarojen mobilisointiin maanpuolustuksen hyväksi. Puolustusneuvoston puheenjohtajaksi nimitettiin Lenin.

Lenin kirjoitti kyseiset merkintönsä Puolustusneuvoston ensimmäisessä istunnossa joulukuun 1 pnä 1918. Aluksi hän hahmotteli Neuvoston lähimmät tehtävät ja ensimmäisen istunnon päiväjärjestyksen (1. asiakirja). Sen jälkeen hän luonnosteli useita ehdotuksia kehitellen niissä kyseisiä ongelmia ja muotoillen yksityiskohtaisemmin ehdotuksensa elintarvikekysymyksestä (2. ja 3. asiakirja). Leninin ehdotukset saivat ilmauksensa Puolustusneuvoston mainituksa istunnossa hyväksytyissä päätöksissä (ks. Ленинский сборник XVIII, стр. 243—245 (XVIII Lenin-kokoelma, ss. 243—245)). — 76.

- ¹⁰⁸ L. B. Krasin velvoitettiin laatimaan päiväjärjestyksen neljännen kysymyksen (»Sivistyneistön mobilisointi») johdosta päätösehdotus teknisten voimien mobilisoinnista ja L. B. Krasin, V. I. Nevski ja N. P. Gorbunov lomaketta koskevan säännöksen luonnos Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi. — 77.

- ¹⁰⁹ Puolustusneuvosto päätti antaa polttoainekysymyksen erikoisen komission käsiteltäväksi; komissioon nimitettiin V. I. Lenin, A. I. Rykov, I. I. Radtshenko, A. F. Volkovski ja V. I. Nevski; komission koollekutsuminen annettiin Leninin tehtäväksi. Komission istunto pidettiin joulukuun 2 pnä 1918 (ks. seuraavaa asiakirjaa). — 77.

- ¹¹⁰ Lenin kirjoitti kyseisen ehdotuksensa nähtävästi Puolustusneuvoston asettaman polttoainekomission istunnossa (ks. edellistä huomautusta). Siinä on otettu huomioon komission jäsenten puheenvuorot. Komissio hyväksyi Leninin ehdotuksen, ja ehdotus liitettiin istunnon pöytäkirjaan. Polttoainekomission pöytäkirjassa »1, 2, 3, 4» kohta on erotettu erityisen otsikon alle: »Komission päätökset, joilla on Puolustusneuvoston päätösten voima.» Leninin kirjoittaman ehdotuksen ovat allekirjoittaneet jo vahvistettuna päätöksenä myös Puolustusneuvoston jäsenet J. V. Stalin ja V. I. Nevski. — 77.

- ¹¹¹ Valtionpankki oli viivytttänyt varojen antoa Metsätalouden pääkomitealle myönnetystä erikoisrahastosta. — 77.

- ¹¹² Joulukuun 1 pnä 1918 pidetyssä Puolustusneuvoston istunnossa asetettiin kulkulaitoksen työtä käsiteltäessä komissio tutkimaan YEK:n toimintaa kulkulaitoksessa. Komission ensimmäinen istunto pidettiin joulukuun 3 pnä Leninin johdolla. Lenin kirjoitti kysei-

- set ehdotuksensa YEK:n toiminnasta nähtävästi juuri tuossa istunnossa. Myöhemmin hän yliviivasi kaikki ehdotuksensa, paitsi kahta viimeistä. Hänen ehdotuksensa otettiin komission päätösten pohjaksi. — 78.
- 113 Tarkoitetaan kuvernementtien ja rautateiden erikoiskomissioiden kollegioiden johtoa. — 78.
- 114 Leninin ehdotuksesta komissio päätti velvoittaa Kulkulaitoskomissariaatin muokkaamaan uudelleen yhdessä YEK:n edustajan kanssa YEK:n kulkulaitososton ohjesäännön siltä kannalta, ettei YEK puuttuisi Kulkulaitoskomissariaatin toimivaltaan kuuluviin teknisiin asioihin. YEK:n, EK:n kulkulaitososton ja Kulkulaitoskomissariaatin keskinäisiä suhteita koskevasta kysymyksestä ks. myös ehdotusta Puolustusneuvoston päätökseksi (tämä osa, ss. 91—92). — 78.
- 115 Oikeus osallistua tutkinnan suorittamiseen valtuutettujensa kautta myönnettiin komission päätöksen mukaan kansankomissariaateille ja VKP(b):n puoluekomiteoille. — 78.
- 116 Lenin kirjoitti kyseiset ehdotuksensa Puolustusneuvoston istunnossa joulukuun 4 p:nä 1918 käsiteltäessä N. P. Brjuhanovin selostusta elintarvikehankintojen jouduttamisesta ja lisäämisestä. Leninin ehdotukset saivat ilmauksensa Puolustusneuvoston päätöksessä mainitusta kysymyksestä (ks. Ленинский сборник XVIII, стр. 246—247 (XVIII Lenin-kokoelma, ss. 246—247)). — 79.
- 117 Joulukuun 5 p:nä 1918 pidetyssä Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin N. P. Brjuhanovin ehdottama »Säännösluonnos työväen elintarvikeinspektion järjestämisestä». Hahmotelmansa KKN:n päätökseksi »Säännösluonnoksen johdosta» ja huomautuksensa »Säännösluonnoksesta» Lenin kirjoitti nähtävästi tätä kysymystä käsiteltäessä. Sittemmin hän yliviivasi kummankin hahmotelmansa, mutta istunnossa hyväksytyt ja säännösluonnokseen tehdyt korjaukset käyvä yhteen hänen hahmotelmiensa perusajatusten kanssa. — 79.
- 118 Käsitellessään joulukuun 4 p:nä 1918 kysymystä kolmannen työvuoron järjestämisestä Tulan patruuna- ja asetehdaisissa Puolustusneuvosto katsoi välttämättömäksi käsitellä tämän kysymyksen erikoisessa komissiossa. Joulukuun 5 p:nä pidettyyn patruunakomission istuntoon osallistuivat V. I. Lenin, Punaisen Armeijan erikoisen huoltokomission puheenjohtaja L. B. Krasin, Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston varapuheenjohtaja E. M. Skljanski, ylipäällikkö I. I. Vatsseti sekä Ylimmän tykistöhallinnon, Tulan patruunatehtaan y.m. edustajia, kaikkiaan 17 henkeä. Komission päätöksillä oli Puolustusneuvoston päätösten voima; niissä saivat ilmauksensa toimenpiteet, jotka Lenin oli hahmotellut merkinnössään (ks. Ленинский сборник XXXIV, стр. 55—57 (XXXIV Lenin-kokoelma, ss. 55—57)). — 80.
- 119 Tarkoitetaan tasapuolisten toimikuntien muodostamista, joiden

tuli kutsua koolle pankkivirkailijain edustajakokous; kokouksen piti perustaa kahden ammattiyhdistyksen — luottolaitoksen työntekijäin yleisvenäläisen ammattiyhdistyksen ja VSFNT:n kansankoninkin työntekijäin yhdistyksen — asemesta yhtenäinen pankkivirkailijain liitto. Pankkivirkailijain kahden ammattiyhdistyksen keskinäisiä suhteita ja kokouksen koollekutsumiskysymystä käsiteltiin erikoisessa neuvottelukokouksessa Leninin puheenjohtamalla. Pankkivirkailijain edustajakokous pidettiin tammikuun alussa 1919. — 81.

120 Lenin kirjoitti kyseisen asiakirjan KKN:n istunnossa joulukuun 14 p:nä 1918 käsiteltävässä V. P. Miljutinin alustusta KKTN:n tekstiiliteollisuuden keskuskomitean rahoittamisesta. Leninin ehdotukset saivat ilmauksensa Kansankomissaarien Neuvoston tästä kysymyksestä tekemässä päätöksessä. — 82.

121 Lenin on yliviivannut 1. ja 3. kohdan tekstin. Hänen ehdotustensa vertaaminen pöytäkirjaan merkittyy päätöksen tekstiin antaa aihetta olettaa, että hän on jättänyt tekstissä yliviivaamatta Kansankomissaarien Neuvoston hyväksymät kohdat. — 82.

122 V. I. Lenin kirjoitti G. V. Tshitsherinille osoittamansa kirjeen Kominternin ensimmäisen kongressin valmistelun kaudella.

Jo ensimmäisen maailmansodan alussa, jolloin II Internationaali kärsi vararikon sen seurauksena, että Lännen sosialistipuolueiden johtomiesten valtaosa siirtyi sosialishovinismin kannalle, Lenin asetti kysymyksen uuden, tosivallankumouksellisen Internationaalin perustamisesta ja ryhtyi taistelemaan kansainvälisen työväenliikkeen vasemmistososialististen voimien yhdistämiseksi. Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voitto ja tämän vallankumouksen vaikutuksesta tapahtunut kansainvälisen vallankumouksellisen liikkeen kasvu sekä kommunististen puolueiden ja ryhmien muodostuminen useissa kapitalistimaissa tekivät Internationaalin perustamisen vieläkin tarpeellisemmaksi ja loivat sille suotuisat edellytykset.

Kommunistien yhteenliittymisen teki ehdottoman välttämättömäksi vielä sekin, että opportunisti-, sosialishovinistijohtajat pyrkivät herättämään henkiin II Internationaalin. Englannin labourpuolueen johto kääntyi kaikkien maiden sosialistien puoleen ehdotuksin, että Lausanneen kutsuttaisiin koolle tammikuun 6 p:nä 1919 kansainvälinen sosialistikongressi tarkoituksena perustaa uudelleen II Internationaali. Vastaukseksi tuohon vetoamukseen VKP(b):n KK lähetti joulukuun 24 p:nä 1918 radiosähkeen, jossa kehotti kaikkia vallankumouksellisia internationalistiaineksia kieltäytymään osallistumasta »sosialismia naamarinaan käyttävien työväenluokan vihollisten konferensseihin» («Pravdan» 281. numero, joulukuun 25 p:nä 1918). Samalla Lenin, kuten tässä osassa julkaistusta Tshitsherinille osoitetusta kirjeestä näkyy, asetti kysymyksen kommunistien ja vasemmistososialidemokraattien kansainvälisen konferenssin hetiköhtäisestä koollekutsumisesta III Internationaalin perustamiseksi. — 83.

- ¹²³ Tarkoitetaan »Spartakus-liiton» Keskusneuvoston jäsentä E. Fuchsia. Hän saapui joulukuun lopulla 1918 Berliinistä Moskovaan tutustuttaakseen Leninin Saksan tilanteeseen. — 83.
- ¹²⁴ Leniniä varten laadittiin joulukuun 31 p:nä lyhyt kirjallinen karakteristiikka hänen luettelemistaan puolueista ja järjestöistä. Karakteristiikassa mainittiin Leninin osoittamien järjestöjen lisäksi vielä kahdeksan järjestöä. Konferenssiin aiottiin pyytää kutsuvieraiksi myös Kiinan, Korean ja Persian vallankumouksellisia työläisiä. Samana päivänä Lenin sai myös hänen toimeksiannostaan ja hänen ehdotuksiaan vastaavasti laaditun »Kommunistisen Internationaalien ensimmäiselle edustajakokoukselle» -nimisen vetoamuksen luonnoksen. Lenin teki siihen useita periaatteellisia korjauksia ja lisäyksiä.
- Tammikuussa 1919 Lenin esitti »Kommunistisen Internationaalien ensimmäiselle edustajakokoukselle» vetoamuksen luonnoksen useiden kommunisti- ja sosialistipuolueiden ja -järjestöjen edustajien neuvottelukokoukselle. Neuvottelukokous käsittelee ja hyväksyi sen. Vetoamus julkaistiin lehdissä tammikuun 24 p:nä 1919.
- Kommunistisen Internationaalien ensimmäinen kongressi oli koolla 2.—6. maaliskuuta 1919 (ks. V. I. Lenin, Teokset, 28. osa, ss. 447—470 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 101—115). — 85.
- ¹²⁵ Muistiinpanot liittyvät ajallisesti kauteen, jolloin Harkovissa pystytettiin jälleen neuvostovalta.
- Neuvostojoukot vapauttivat Harkovin petljuralaisten vallasta tammikuun 3 p:nä 1919. — 86.
- ¹²⁶ Kysymystä työntekijäin lähettämisestä Harkoviin käsiteltiin Puolustusneuvoston istunnoissa tammikuun 17 ja 27 p:nä 1919. — 86.
- ¹²⁷ Ehdotuksen KKN:n päätökseksi osuustoiminnasta esitti Lenin ja se hyväksyttiin pienin muutoksin KKN:n istunnossa tammikuun 28 p:nä 1919.
- Kulutuskommuuneja koskeva asetusehdotus, josta mainitaan IV kohdassa, vahvistettiin Kansankomissaarien Neuvostossa maaliskuun 16 p:nä ja julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 60. numerossa maaliskuun 20 p:nä.
- Lisäyksensä ensimmäiseen kohtaan Lenin on kirjoittanut marginaalille kyseisen kohdan viereen nähtävästi sen jälkeen, kun on kirjoittanut päätösehdotuksen kokonaisuudessaan. KKN:n tammikuun 28 p:nä hyväksymässä päätöksessä ensimmäisen kohdan alku on sanamuodoltaan seuraava: »KKTN:n osuustoimintaosaston ja Elintarvikekomissariaatin tehtäväksi annetaan koota yhdessä TKH:n kanssa mahdollisimman lyhyessä ajassa tiedot siitä, miten osuuskunnat ovat tosiasiallisesti toteuttaneet elämässä neuvostopolitiikan peruslinjaa.» — 86.
- ¹²⁸ Leninin kirjoittama päätösehdotus hyväksyttiin KKN:n istunnossa tammikuun 30 p:nä 1919 ja julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 23. numerossa helmikuun 1 p:nä. — 87.

¹²⁹ Kysymystä toimitiluvan myöntämisestä Suuren pohjoisen pääradan rakentamiseen käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa helmikuun 4 p:nä 1919. Leninin ehdottama päätös hyväksyttiin erinäisin lisäyksin.

Toimitilupahankkeen aloitteentekijäin suunnitelman mukaan uuden radan olisi tullut yhdistää Ob Kotlaksen kautta Pietarin ja Murmanskin kanssa. Toimitilupaa pohjoisen radan rakentamiseen ei myönnetty. — 87.

¹³⁰ Kyseinen asiakirja liitettiin miltei täydellisesti helmikuun 19 p:nä 1919 hyväksytyyn VKP(b):n KK:n päätökseen.

Maaliskuun 11 p:nä 1919 KK hyväksyi uuden, yksityiskohtaisen päätöksen Ukrainassa noudatettavasta elintarvikepolitiikasta. Marxisin-leninisin instituutin keskuspuoluearkistossa on säilytettyään koneella kirjoitettu VKP(b):n KK:n päätöksen teksti, jonka eräälle liuskalle Lenin on kirjoittanut: »Vahvistettu 11. III VKP:n KK:n toimikunnassa ohjeeksi Ukrainan VKP:lle ja Ukrainan neuvostohallitukselle. 11. III 1919. Lenin.» — 89.

¹³¹ Keskeneneräiseksi jäänyt Leninin artikkeli »Saksan riippumattomien vetoomuksen johdosta» on kirjoitettu helmikuun jälkipuoliskolla 1919. Lenin on arvioinut Saksan »riippumattomien» vetoomusta porvarillista demokratiaa ja proletariaatin diktatuuria koskevien teesiensä 21. §:ssä (ks. Teokset, 28. osa, s. 461 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, s. 109). — 89.

¹³² Lenin tarkoittaa Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan (Internationale Sozialistische Kommission) laajennettua neuvottelukokousta, joka pidettiin Bernissä 5.—9. helmikuuta 1916. Neuvottelukokoukseen otti osaa 22 internationalistien edustajaa seuraavista maista: Saksasta, Venäjältä, Italiasta, Norjasta, Itävallasta, Puolasta, Sveitsistä, Bulgariasta ja Romaniasta. Lenin osallistui aktiivisesti neuvottelukokouksen työhön. Kokouksessa hyväksyttiin vetoomus »Kaikille jäsenpuolueille ja -ryhmille»; siinä tuomittiin sosialistien osallistuminen porvarillisiin hallituksiin, tunnus, joka edellytti »isänmaan puolustamista» imperialistisessa sodassa, ja sotamäärärahojen äänestämisen; siinä osoitettiin, että on välttämätöntä tukea työväenliikettä ja valmentaa kansanjoukkoja imperialistista totua vastaan fähdyttyyn vallankumoukselliseen taisteluun. Vetoomus oli kuitenkin epäjohdonmukainen, sillä siinä ei vaadittu sanoutumaan irti sosialishovinismista ja opportunistista. Zimmerwaldin vasemmiston edustajat äänestivät neuvottelukokouksessa vetoomusta ilmoittaen samalla, että vaikka he eivät pidäkään vetoomuksen kaikkia johtajatuksia tyydyttävänä, he äänestävät sitä nähdessään edistysaskelen ensimmäisen kansainvälisen Zimmerwaldin sosialistikonferenssin päätöksiin verrattuna. Neuvottelukokous määräsi toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin koollekutsumisajan. — 90.

¹³³ Tarkoitetaan K. Kautskyn artikkelia »Fraktion und Partei», joka julkaistiin »Die Neue Zeit» aikakauslehden 9. numerossa marraskuun 26 p:nä 1915. — 90.

- ¹³¹ Kysymyksessä on kirje, jonka kurssien osanottajat lähettivät opiskelun päätyttyä Leninille pyytäen häntä pitämään kurseilla puheen. Kirjeensä lopussa he lupasivat astua Punaiseen Armeijaan lähteneiden miestensä, veljiensä ja poikiensa tilalle. — 92.
- ¹³⁵ Lenin kirjoitti kyseisen hahmotelmansa Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 15 pnä 1919 käsiteltäessä KKT:n kirjapaino-osaston kysymystä. KKT:n päätöksen pohjaksi otettiin Leninin ehdotukset. Hyväksytyn päätöksen tekstiä ks. Ленинский сборник XXIV, стр. 24 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 24). — 93.
- ¹³⁶ Siitä, että työläisten joukosta on lähetettävä parhaita työntekijöitä työhön elintarvikealalle ja kulkulaitokseen, Lenin mainitsi jo puheessaan YTK:n, Moskovan Neuvoston ja ammattiliittojen yleisvenäläisen edustajakokouksen yhteisessä istunnossa tammikuun 17 pnä 1919 (ks. Teokset, 28. osa, ss. 396—397).
VKP(b):n KK hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen; sen ovat allekirjoittaneet myös KK:n jäsenet L. B. Kamenev, G. J. Zinovjev, J. V. Stalin, J. D. Stasova, N. N. Krestinski, M. F. Vladimirski, N. I. Buharin, V. V. Schmidt ja F. E. Dzerzhinski. — 94.
- ¹³⁷ Moskovan Työläisten ja Puna-armeijalaisten Edustajien Neuvoston ylimääräinen vuoden 1919 huhtikuun 3 päivän istunto pidettiin yhdessä piirineuvostojen, tehdaskomiteoiden ja ammattiyhdistysten hallintojen edustajien kanssa sen vuoksi, että elintarviketilanne Moskovassa oli kärjistynyt ja menshevikit sekä eserrät olivat sen perusteella ryhtyneet harjoittamaan agitaatiota rautatieläisten keskuudessa. Menshevikit ja eserrät kehittivät rautatieläisiä ryhtymään lakkoon ja harjoittamaan sabotaasia konepajoissa. Tämä vastavallankumouksellinen agitaatio johti lakkoon Aleksanterin rautatien konepajoissa, minkä seurauksena keskuskonepajat suljettiin maaliskuun 31 pnä Kulkulaitoksen kansankomissariaatin päätöksellä; niissä alettiin työt uudelleen vasta huhtikuun 3 pnä, kulakkiaiden erottamisen jälkeen.
Lenin teki istunnossa alustuksen Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta; alustuksen rautatielaitoksen tilasta teki Krasin ja elintarvikepolitiikasta Sviderski. Keskusteluun osallistuneet tuomitsivat menshevikkien ja eserrien vastavallankumouksellisen agitaatiotoiminnan. Lunatsharski teki yhteenvedon keskustelusta ja esitti hyväksyttäväksi Leninin laatiman päätöslauselman Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta. Tässä osassa on julkaistu alkuperäinen päätöslauselmaehdotus. Moskovan Neuvoston istunto hyväksyi sitä paitsi päätöslauselman, jossa tuomitsi vastavallankumouksellisen agitaation ja antoi hyväksymyksensä toimenpiteille, joihin Kulkulaitoksen kansankomissariaatti oli ryhtynyt Aleksanterin radan konepajojen suhteen. — 95.
- ¹³⁸ Neuvostohallitus teki tammikuussa 1919 kahdesti (12 ja 17 pnä) rauhantarjouksen. Helmikuun 4 pnä se ilmoitti radioitse Ison Britannian, Ranskan, Italian, Japanin ja USA:n hallituksille ole-

vansa valmis osallistumaan suunniteltuun Prinssisaarten rauhankonferenssiin. — 96.

- ¹³⁹ »Vsegda Vperjod!» («Ain' Eteenpäin!») — menshevikkien lehti; ilmestyi Moskovassa; vuonna 1918 julkaistiin yksi numero ja vuonna 1919 lehti ilmestyi tammikuun 22 päivästä helmikuun 25 päivään. — 96.
- ¹⁴⁰ »Delo Naroda» («Kansan Asia») — eserräpuolueen äänenkannattaja; lehteä julkaistiin Pietarissa, sittemmin väliajoin Samarassa ja Moskovassa monella eri nimellä vuoden 1917 maaliskuusta vuoden 1919 maaliskuuhun. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen lehti otti vihamielisen asenteen neuvostovallan suhteen; se lakkautettiin vastavallankumouksellisen toimintansa vuoksi. — 96.
- ¹⁴¹ Lenin on kirjoittanut tämän ehdotuksensa VKP(b):n KK:n päätösehdotukseen. Päätösehdotuksessa on hänen korjauksensa. Ehdotuksen ovat allekirjoittaneet Lenin, Krestinski ja Stalin. Päätöksessä sanottiin: »Sodankäynti edellyttää välttämättömänä menestyksen ehtona täydellistä toiminnan yhtenäisyyttä kaikilla rintamilla, mikä vuorostaan vaatii Punaisen Armeijan yhtenäistä johtoa kaikilla rintamilla, Punaisen Armeijan yhtenäistä huoltoa kaikilla rintamilla sekä koko rautatietlaitoksen yhtenäistä johtoa, koska kulkuyhteydet ovat tärkeimpiä sodankäynnin ehtoja.» Päätöksessä korostettiin, että on annettava erittäin tiukka ohje neuvostotasavaltojen sota- ja meriasiaain komissariaateille sekä huoltoelimille »pitäen silmällä sitä, että nämä itsenäiset komissariaatit toimisivat poikkeuksellisen hyvin ja ehdottomasti VSFNT:n vastaavien komissariaattien ohjeiden mukaan, koska vain sillä tavalla voidaan saada aikaan välttämätön yhtenäisyys kaikkien määräysten täytössä ja kaikessa toiminnassa».

Päätöksessä tähdennettiin edelleen, että »pakottavimpana tehtävänä Ukrainassa on polttoaineen, metallin, tehtaiden ja työpaikkojen sekä elintarvikevarojen maksimaalinen hyväksikäyttö». Todeten, että Ukrainan teollisuus on keskittynyt tasavallan itäosaan ja että kansantalousneuvoston siirtäminen Harkovista Kijeviin oli vaikuttanut kielteisesti Ukrainan kulkulaitoksen sekä vuori- ja jalostusteollisuuden kunnostamiseen, VKP(b):n KK katsoi välttämättömäksi, että Ukrainan kansantalousneuvoston sekä elintarvikehuollon erikoiskomitean tulisi sijaita Harkovissa tai niillä pitäisi olla Harkovissa vaikutusvaltaiset edustustonsa ja näillä oikeus välittömään kanssakäymiseen Moskovon kanssa ja määrärahojen saamiseen välittömästi Moskovasta. Puolueen KK korosti, että »Ukrainan rautatiet ovat Venäjän rautatieverkoston erottamaton osa ja niitä johtaa Kulkulaitoksen kansankomissariaatti Moskovasta». Päätöksessä sanottiin sitä paitsi, että »VSFNT:n Valtionvalvonnan kansankomissariaatin on ulotettava toimintansa kaikkiin Ukrainan Neuvostotasavallan laitoksiin» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskukspuoluearkisto).

Tällä VKP(b):n KK:n päätöksellä oli tärkeä merkitys neuvostotasavaltojen sotilaallisen yhtenäisyyden lujittamisen kannalta. Huhtikuun 24 p:nä 1919, ylipäällikkö Vatsetisin esitettyä

- VSFNT:n sotilaallista tilaa selostavan raporttinsa, jossa hän todisti perustellusti välttämättömäksi neuvostotasavaltojen aseellisten voimien yhdistämisen ja niiden alistamisen yhtenäisen johdon alaiseksi, Lenin kirjoitti Skljanskille, että on kiireesti laadittava KK:n nimissä kaikille 'kansallisille' osoitetun sotilaallista *yhtenäisyyttä* (yhdistymistä) koskevan ohjeen *teksti* (Сочинения, 5 изд., том 50, документ 528 (Teokset, 5. painos, 50. osa, 528. asiakirja)). »Luonnosta Keskuskomitean ohjeeksi sotilaallisesta yhtenäisyydestä» ks. Teoksista, 29. osa, ss. 383—384. Neuvostotasavaltojen sotilaallinen liitto vahvistettiin virallisesti kesäkuun 1 p:nä 1919 YTpKK:n asetuksella »Venäjän, Ukrainan, Latvian, Liettuan ja Valko-Venäjän Neuvostotasavallan yhdistymisestä käymään taistelua maailman imperialismia vastaan». — 97.
- ¹⁴² Lenin teki Puolustusneuvoston istunnossa huhtikuun 21 p:nä 1919 alustuksen »Työn tehostamisesta sotilaallisen puolustuksen alalla». Tässä julkaistu lisäys on nähtävästi tuota kysymystä koskevan päätöksen loppuosan luonnos. — 98.
- ¹⁴³ Jälkikirjoitus on liitetty vetoituksen loppuun; vetoituksen oli kirjoittanut Béla Kun Unkarin neuvostohallituksen nimissä Punaisessa Armeijassa palveleville unkarilaisille sotilaille. Siinä sanottiin: »Te Venäjän maalla Koltshakin joukkioita ja vastavallankumousta vastaan taistelevat unkarilaiset internationalistit taistelte nyt myös Unkarin Neuvostotasavallan puolesta samoin kuin Unkarissakin, sillä Unkari ja Venäjä ovat nyt yhtenäinen kokonaisuus.» Vetoimus julkaistiin huhtikuussa 1919 unkarin kielellä ja sitä levitettiin kansalaissodan rintamalla.
- NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä kyseisen jälkikirjoituksen venäjänkielinen L. M. Karahanin käsiälällä kirjoitettu teksti: »Yhdyn täydellisesti madjaaritovereiden vetoomukseen. Toivon että kansainvälisen asian edut tulevat olemaan madjaaritovereilla ensi sijalla. Meidän on kestettävä vielä muutamia kuukausia ja voittomme on taattu. Lenin.» — 98.
- ¹⁴⁴ Lenin kirjoitti kyseisen ehdotuksensa Kansankomissaarien Neuvoston talousvaliokunnan toisessa istunnossa toukokuun 2 p:nä 1919 käsiteltäessä toimenpiteitä työläisten aseman parantamiseksi. — 99.
- ¹⁴⁵ Puolustusneuvosto käsitteli toukokuun 31 p:nä 1919 mobilisatiokysymyksiä. Se vahvisti Leninin kirjoittaman asetusehdotuksen (ks. tätä osaa, s. 101) ja hyväksyi päätökset, joista toinen velvoitti Elintarvikekomissariaatin myöntämään elintarvikkeita mobilisoituja varten ja toinen velvoitti suorittamaan kaikkien laitosten ja virastojen työntekijäin tarkastuksen siltä kannalta, ovatko asevelvollisia, ja luovuttamaan viipymättä sotilaspäällystön käytettäväksi henkilöt, jotka ovat kutsunnan alaisia ja joiden tilalle voidaan asian suuresti kärsimättä panna kutsunnasta vapautettuja miehiä tai naisia. — 100.

- ¹⁴⁶ Puolustusneuvosto hyväksyi toukokuun 24 p:nä 1919 päätöksen, jonka mukaan rikkaille viljaseuduilla toimivien rintamajoukkojen puna-armeijalaisille annettiin lupa lähettää nälänhätää kärsivillä seuduilla oleville perheilleen elintarvikepaketteja. Puolustusneuvosto velvoitti Elintarvikearmeijan keskuskomitean laatimaan ja esittämään käsiteltäväksi viimeistään kesäkuun 1 päivään mennessä yksityiskohtaisen ohjeen kyseisen päätöksen täytäntöönpanosta. Puolustusneuvosto vahvisti ohjelunnonksen heinäkuun 23 p:nä 1919. — 101.
- ¹⁴⁷ Denikin lähetti Mamontovin ratsuväkiarmeijakunnan Etelärintamalle, jossa sen tuli tehdä hyökkäys neuvostojoukkojen selustaan. Elokuun 10 p:nä 1919 Mamontovin ratsuväki murtautui rintaman läpi Novohoperskin seudulla ja teki hyökkäyksiä moniin asutuskeskuksiin ja kaupunkeihin. Mamontovin ratsuväen hävitysretki merkitsi suurta uhkaa neuvostojoukoille, vaikeutti hyökkäysoperaation suorittamista ja aiheutti monin paikoin häiriöitä joukkojen johtamisessa ja huollossa. Puolue ja hallitus ryhtyivät poikkeustoimenpiteisiin Mamontovin ratsuväen vastustamiseksi. Elokuun 23 p:nä Puolustusneuvosto julisti sotatilaan Rjazanin, Tulan, Orelin, Voronezhin, Tambovin ja Penzan kuvernementin ja keskitti kaiken vallan niiden alueella vallankumouskomiteoiden käsiin. Vallankumouskomiteoille sälytettiin vastuu puolustuksen järjestämisestä valkokaartilaiden hyökkäyksiä vastaan ja vastavallankumouksellisten liikehtimisten tukahduttamisesta. Lenin antoi suuren merkityksen Mamontovin armeijakunnan murskaamisen järjestämiselle Mamontovin ratsuväkiarmeijakunta lyötiin lokamarraskuussa 1919. — 104.
- ¹⁴⁸ Lenin vaati monta kertaa Trotskin johdon alaista Tasavallan vallankumouksellista sotaneuvostoa ryhtymään päättäväisiin toimenpiteisiin taistelun käymiseksi Mamontovin joukkoja vastaan. Syyskuun 16 p:nä 1919 hän kirjoitti: »Mamontovin kohdalla poljetaan paikallaan. Ilmeisesti myöhästymistä myöhästymisen jälkeen. Pohjoisesta Voronezhiiin lähetetyt joukot myöhästyi. 21. divisioonan siirrosta etelään myöhästettiin. Panssariautojen kanssa myöhästettiin. Viestiyhteyksien järjestämisessä myöhästettiin... Nähtävästi meidän TVSN 'johtaa' välittämättä tai osaamatta valvoa toimieenpanoa. Vaikka se onkin meidän yleinen syntimme, niin sota-asioissa se on kerrassaan turmiollista» (Teokset, 35. osa, ss. 383—384). — 104.
- ¹⁴⁹ Päätösehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa syyskuun 4 p:nä 1919. — 105.
- ¹⁵⁰ Alempana julkaistu VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätös hyväksyttiin Tshitsherinin syyskuun 26 p:nä 1919 Leninille lähettämän kirjeen johdosta. Tshitsherin pyysi antamaan ohjeet seuraavista kysymyksistä: 1) saako myös ilman VKP(b):n KK:n päätöstä kääntyä ententevaltojen työläisten puoleen kehotuksen painostaa hallituksiaan, etteivät nämä häiritsisi neuvostovaltion neuvottelujä Baltian maiden kanssa rauhansopimusten solmimi-

sesta? 2) pitäisikö ententevalloille tehdä neuvostohallituksen nimissä uusi rauhantarjous? »Se tulkitaan heikkouden merkiksi... Sen sijaan intervention vastustajat, varsinkin trade unionit, saavat verukkeen», kirjoitti Tshitsherin; 3) saako Litvinovin suunniteltua matkaa puolueettomaan maahan käyttää neuvotteluun Englannin edustajien kanssa sotavankien vaihdosta silmälläpitäen sitä, että Litvinov samalla »vatvoisi rauhankysymystä»?; 4) jos Litvinov epäonnistuu tehtävässään, niin pitäisiköhän A. M. Gorkin, joka on aikonut julkaista rauhanvetoomuksen, kirjeessään »mainitsaan meidän olevan aina valmiit rauhantekoon, huomauttaa ententevaltojen hallituksille taistelun kehittymisestä tuhoamiseksi?»

(alleviivaus Leninin). »Katsoisimme kuitenkin paljoa paremmaksi virallisen rauhantarjouksen...» kirjoitti Tshitsherin (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto). Tästä kysymyksestä ks. myös Сочинения, 5 изд., том 51, документ 85 (Teokset, 5. painos, 51. osa, 85. asiakirja). — 106.

- ¹⁵¹ Selkkauksen alkusyynä oli Valtionvalvonnan kansankomissariaatin määräys KKTN:n 9 juridisen osaston hajottamisesta. KKTN teki tämän määräyksen johdosta valituksen Pienelle Kansankomissaarien Neuvostolle Valtionvalvontaa vastaan. Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti Pienen KKN:n päätöksen KKTN:n valituksen johdosta ja hyväksyi syyskuun 30 p:nä 1919 Leninin esittämän ehdotuksen tehden siihen eräitä muutoksia: 3. kohtaan liitettiin lisäys: »Samaa on vaadittava kaikilta komiteoilta kahden viikon kuluessa», ja Leninin ehdotuksen 3. kohta vahvistettiin päätöksen 4. kohdaksi sanamuodoltaan seuraavana: »Oikeuskomissariaatti veloitetaan toimittamaan tutkimus pannakseen syytteeseen KKTN:n juridisten osastojen jäsenet virastokankeudesta. Selostus on esitettävä Pienen Neuvoston käsiteltäväksi viikon kuluttua» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto). — 106.
- ¹⁵² *Pieni Neuvosto, Pieni Kansankomissaarien Neuvosto*, perustettiin joulukuussa 1917 KKN:n vapauttamiseksi pikkukysymysten käsitteystä; toimi KKN:n komission oikeuksin. Kaikki Pienen KKN:n yksimielisesti hyväksymät päätökset allekirjoitti V. I. Lenin, minkä jälkeen ne katsottiin Kansankomissaarien Neuvoston päätöksiksi; mikäli syntyi erimielisyyttä, kysymys siirrettiin KKN:n käsiteltäväksi. — 107.
- ¹⁵³ »*Toivomuksia osuustoiminnan suhteen*» on kirjoitettu Kulutus-osuuskuntien keskusliiton puolueryhmän ja Elintarvikekomissariaatin neuvottelukokouksen yhteydessä; kokouksen kutsui koolle Kansankomissaarien Neuvosto, ja se pidettiin Leninin puheenjohdolla lokakuun 9 p:nä 1919. — 107.
- ¹⁵⁴ »*Bednota*» (»Köyhälistö») — talonpojille tarkoitettu päivälehti; ilmestyi Moskovassa maaliskuun 27 päivästä 1918 tammikuun 31 päivään 1931. Lehti perustettiin VKP(b):n KK:n päätöksellä »Derevenskaja Bednota», »Derevenskaja Pravda» ja »Soldatskaja Prav-

da» lehtien tilalle. Lehti toimi aktiivisesti työväenluokan ja talonpoikaiston liiton lujittamiseksi sekä maalaisköyhälistön ja keskivarakkaan talonpoikaiston järjestämiseksi ja ryhmittämiseksi kommunistisen puolueen ja neuvostovallan ympärille. »Bednota» esitti tärkeää osaa talonpoikaiston työtätekevien kerrostien poliittisessa valistamisessa ja sivistystason kohottamisessa, aktiivisten yhteiskuntaihmisten kasvattamisessa maalaisköyhälistön ja keskivarakkaiden talonpoikien keskuudesta, lukuisan maaseutukirjeenvaihtajien armeijan koulutuksessa. Helmikuun 1 p:nä 1931 »Bednota» yhdistettiin »Sotsialistitsheskoje Zemledelije» lehden kanssa. — 107.

155 Tarkoitetaan Kansankomissaarien Neuvoston maaliskuun 16 p:nä 1919 vahvistamaa asetusta »Kulutuskommuuneista». — 107.

156 Mohammed Wali-kaanin johtama Afganistanin erikoislähetystö saapui Moskovaan lokakuun 10 p:nä 1919. Lokakuun 12 p:nä Afganistanin erikoislähettiläs Mohammed Wali-kaani kävi Afganistanin armeijan ylituomarin mowlewi Saifurrahman-kaanin ja lähetystösihteerin saattamana ulkoasiain kansankomissaarin luona. Hänet otti vastaan kansankomissariaatin collegio täydessä kokoonpanossaan. Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtaja V. I. Lenin otti vastaan Afganistanin lähetystön lokakuun 14 p:nä Ulkoasiain kansankomissariaatin edustajien läsnäollessa. Lähettiläs ja Lenin keskustelivat yli puolen tunnin ajan. — 107.

157 Vastaukset emiiri Amanullah-kaanin kirjeessä asetettuihin kysymyksiin annettiin 27. marraskuuta 1919 päivätyssä KKN:n Puheenjohtajan V. I. Leninin allekirjoittamassa kirjeessä. — 108.

158 Lenin piti puheensa Liittojen talossa lokakuun 24 p:nä 1919 rintamalle mobilisoiduille Ivanovo-Voznesenskin kommunistityöläisille, jotka olivat kauttakulumatkalla Moskovassa. Lokakuun 3 p:nä pidettiin Ivanovo-Voznesenskissa yleiskaupunkilainen puoluekokous, joka vaati kaikkia puolueen jäseniä uhraamaan voimansa Denikinin armeijan murskaamisen asialle ja velvoitti puoluejärjestöt aloittamaan kommunistien mobilisoinnin rintamalle. Ivanovo-Voznesenskin kuvernementtikomitean toimikunta teki lokakuun 9 p:nä päätöksen puolueen jäsenten yleisen mobilisaation julistamisesta. Lyhyessä ajassa mobilisoitiin n. 350 miestä. Ensimmäinen joukko mobilisoituja saatettiin rintamalle lokakuun 22 p:nä, ja lokakuun 24 p:nä nämä mobilisoidut kommunistit saapuivat Moskovaan. Etelärintaman Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle osoittamassaan kirjeessä Lenin kirjoitti: »Suosittelen hartaasti kirjeen tuojaa, bolshevikkia tov. Stepan Nazarovia, jonka olen henkilökohtaisesti tuntenut jo kauan.

Yhdessä muiden ivanovovoznesenskilaisten tovereiden kanssa he ovat muodostaneet *ajatellen järjestetyn* (300—500-miehisen) ryhmän kokonaisen armeijan kaikinpuolista palvelua ja tervehdyttämistä varten.

Suosittelen tovereita mitä lämpimimmin ja pyydän hartaasti huolehtimaan siitä, ettei heitä kadotettaisi näköpiiristä, vaan heidät sijoitettaisiin oikein ja pidettäisiin huoli heistä» (Сочинения,

- 5 изд., том 51, документ 121 (Teokset, 5. painos, 51. osa, 121. asiakirja). — 108.
- 159 Tarkoitetaan lokakuussa 1919 alkanutta kansalliskokouksen vaalikamppailua. — 109.
- 160 Marraskuun 11 p:nä 1919 pidetyssä Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa oli käsiteltävänä yhtenäistä metsätalouselintä koskeva asetusehdotus. KKN hylkäsi asetusehdotuksen ja muodosti Metsätalouden pääkomitean, Maatalouskomissariaatin ja Sisäkomissariaatin edustajista valiokunnan, jonka tehtäväksi annettiin muokata asetus Leninin ehdotuksia vastaavasti. Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti asetuksen marraskuun 21 p:nä 1919 ja marraskuun 29 p:nä 1919 se julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä. — 110.
- 161 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi kyseisen päätösehdotuksen marraskuun 18 p:nä 1919. — 110.
- 162 Kansankomissaarien Neuvosto käsittelee samanaikaisesti sekä Elin-
tarvikekomissariaatin että KKT:n ehdotuksen tästä kysymyksestä. KKT:n ehdotuksen 4. kohdassa sanottiin: »Tärkkelys- ja siirappitehtaille myönnetään lupa solmia talonpoikien kanssa sopimuksia perunanhankinnoista pitäen perustara sitä, että jokaista jalostettua puutaa kohti voidaan antaa 1 naula tärkkelys- ja siirappituotteita» (Ленинский сборник XXIV, стр. 140 (XXIV Lenin-koelma, s. 140)). — 110.
- 163 KKN vahvisti valiokunnan laatiman asetusehdotuksen perunan-
hankinnoista lauantaina, marraskuun 22 p:nä 1919 istunnossaan tehdyin korjauksin. — 111.
- 164 *Idän kansojen kommunististen järjestöjen 11 yleisvenäläinen edustajakokous*, jonka kutsui koolle VKP(b):n KK:n Idän kansojen kommunististen järjestöjen keskuustoimikunta, pidettiin Moskovassa vuonna 1919 marraskuun 22 ja joulukuun 3 päivän välisenä aikana. Edustajakokouksen aattopäivänä, 21. marraskuuta, pidettiin Leninin puhejohtolla alustava neuvottelukokous, johon osallistuivat VKP(b):n KK:n jäsenet ja ryhmä kokousedustajia. Edustajakokouksessa oli läsnä 71 päätösvaltaista ja 11 neuvottelevaa edustajaa. Lenin teki ensimmäisenä kokouspäivänä tilanneselostuksen. Hänen selostuksensa johdosta hyväksytty päätöslauselma jätettiin puhemiehistölle, jonka piti se »konkretisoida ja laatia perusteet, mitkä tuli ottaa toiminnan pohjaksi Idässä». Edustajakokous käsittelee Idän kansojen kommunististen järjestöjen keskuustoimikunnan toimintaselostuksen sekä paikallisjärjestöjen, sotasiain muhamettilaisen keskuskollegion y.m. selostukset. Kokous viitoitti puolueen ja neuvostojen tehtävät Idässä ja valitsi VKP(b):n KK:n Idän kansojen kommunististen järjestöjen keskuustoimikunnan uuden jäsenistön. — 111.
- 165 G. V. Tshitsherinin selostus kansainvälisestä tilanteesta käsiteltiin VKP(b):n VIII yleisvenäläisessä konferenssissa. Konferenssissa hyväksyttiin Leninin kirjoittama päätöslauselmaehdotus kan-

- sainvälisestä tilanteesta. Selostuksessaan, jonka Lenin teki YTpKK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston toiminnasta Neuvostojen VII yleisvenäläisessä edustajakokouksessa, hän ehdotti tätä päätöslauselmaa myös edustajakokouksen päätökseksi (ks. Teokset, 30. osa, ss. 217–218). Edustajakokous hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti rauhantarjoukseksi ententevalloille. — 112.
- 166 VKP(b):n KK:n kokous hyväksyi kyseisen asiakirjan pohjalla marraskuun 29 pnä 1919 päätöksen neuvostojen VII yleisvenäläisessä edustajakokouksessa valittavan YTpKK:n kokoonpanosta. — 112.
- 167 Lenin tarkoittaa VKP(b):n VIII edustajakokouksen päätöstä organisaatiokysymyksestä. Neuvostorakennustyötä koskevassa päätöksen osassa sanottiin, että YTpKK:n kokoonpanoa on muutettava ja valittava YTpKK:n jäseniksi pääasiallisesti työntekijöitä, jotka toimivat vakinaisesti eri paikkakunnilla talonpoikien ja työläisten keskuudessa (ks. «Восьмой съезд РКП(б). Март 1919 года. Протоколы», М., 1959, стр. 427 («VKP(b):n kahdeksas edustajakokous. Maaliskuu 1919. Pöytäkirjat», Moskova 1959, s. 427)). — 112.
- 168 Joulukuun 2 pnä 1919 pidetyssä KKN:n istunnossa käsiteltiin asetu ehdotusta »Rautatieliikenteen parantamisesta sotilaskuljetusten yhteydessä». Lenin esitti asiaa käsiteltäessä kyseisen ehdotuksen, ja se liitettiin asetuksen 10. §:ään. KKN hyväksyi asetuksen mainittuine lisäyksineen ja muine korjauksineen ja osa siitä julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 281. numerossa joulukuun 14 pnä 1919. — 113.
- 169 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta otti Leninin huomautukset päätöksensä pohjaksi käsitellessään istunnossaan joulukuun 27 pnä 1919 YAKN:ssä olevan VKP(b):n ryhmän toimikuntaa koskevaa säännösehdotusta. — 113.
- 170 »Säännösten» ensimmäisessä pykälässä sanottiin, että Venäjän koko ammattiyhdistysliikkeen johtavana puoluejärjestönä on YAKN:ssä oleva VKP(b):n ryhmä. — 113.
- 171 Säännösehdotuksessa 3.§ oli sanamuodoltaan seuraava: »Pitäen silmällä kaikkien yleisvenäläisten tuotannollisten yhtymien toiminnan yhtenäistämistä ja kommunistisen puolueen yhtenäisen linjan menestyksellisempää ja järjestyneempää läpiviemistä ammattiyhdistysliikkeessä kaikki yleisvenäläisten tuotannollisten yhtymien olemassaolevat ja vasta muodostuvat puolueyhymät alistetaan välittömästi YAKN:n puolueyrymän alaisiksi.» — 113.
- 172 Kysymystä Moskovan elintarvikehuollosta käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa joulukuun 6 pnä 1919. KKN otti päätöksensä pohjaksi tässä julkaistun Leninin hahmottelem an ehdotuksen. — 115.

- 173 Tarkoitetaan Kulkulaitos- ja Elintarvikekomissariaatin välistä sopimusta viljan kuljetuksesta viljaa tuottavilta alueilta kulutusalueille. KKN:n päätöksessä sanottiin: »Sopimuksen on turvattava sellaisen viljamäärän säännöllinen toimittaminen Moskovaan, joka on välttämätön eri luokkia varten säädettyjen leipäannosten jakoon» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto). — 115.
- 174 Tarkoitetaan päivittäisiä ilmoituksia Kansankomissaarien Neuvostolle Moskovan varustamisesta viljalla ja Moskovalle tarkoitettujen perunalähetysten kuljetuksesta. — 115.
- 175 Lenin kirjoitti tämän ehdotuksensa sen yhteydessä, että KKN:n istunnossa joulukuun 23 p:nä 1919 käsiteltiin syitä, joiden vuoksi Kazanin, Simbirskin ja Samaran kuvernementin elintarvikekomissaarit eivät olleet täyttäneet Elintarvikekomissariaatin määräystä viljajunien lähettämisestä Moskovaan. Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti päätösehdotuksen hiukan korjailtuna. — 115.
- 176 Selostajien ilmoituksista kävi selville, että eräänä pääsyynä määräyksen täyttämättä jättämiseen oli ollut se, ettei Elintarvikekomissariaatti ollut saanut ajoissa Posti- ja lennätinlaitosten komissariaatilta suoraa yhteyttä kuvernementteihin. Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi päätöksen kyseisen kohdan sanamuodoltaan seuraavanlaisena: »Kaikissa niissä tapauksissa, jolloin ei saada suoraa yhteyttä, syylliseksi katsotaan se komissariaatti, joka ei tee viipymättä valitusta KKN:n Puheenjohtajalle niissä tapauksissa, jolloin se ei saa tunnin kuluessa yhteyttä tärkeän tehtävän suorittamiseksi.» (Ленинский сборник XXIV, стр. 147 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 147)). — 115.
- 177 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi tämän kohdan sanamuodoltaan seuraavanlaisena: »Oikeusasiain komissariaatti veloitetaan toimittamaan tutkimus sen selvittämiseksi, missä määrin kuvernementtien elintarvikekomissaarit y.m. viranomaiset ovat syyssä siihen, ettei Elintarvikekomissariaatin määräystä viljajunien lähettämisestä Moskovaan ole täytetty tai että on osoitettu järjestykkyvyttömyyttä sen täytössä» (Ленинский сборник XXIV, стр. 147 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 147)). — 116.
- 178 Lenin käytti TKH:n lähettämiä tietoja VKP(b):n IX edustajakokouksessa tekemässään Keskuskomitean selostuksessa (ks. Teokset, 30. osa, s. 448). — 116.
- 179 Pieni Kansankomissaarien Neuvosto käsitteli joulukuun 23 p:nä 1919 kysymyksen työläisten huoltamisesta vaatteilla ja jalkineilla. Pieni Neuvosto päätti käyttää tähän tarkoitukseen osan Punaista Armeijaa varten varatuista vaatteista ja jalkineista, kuitenkin aiheuttamatta vahinkoa armeijalle. Ylimmän sotilaallisen taloushallinnon tuli antaa armeijan varastoista Elintarvikekomissariaatille 30 000 paria nahkajalkineita, ja KKTN veloitettiin luovuttamaan Elintarvikekomissariaatille kerran kahdessa viikossa 20% kaikista maassa valmistetuista saappaista.

KKTN:n puhemiestistö asettui nähtävästi vastustamaan tätä Pienen KKN:n päätöstä, minkä vuoksi Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi joulukuun 30 p:nä uuden päätöksen, jonka pohjaksi otettiin tässä julkaistu Leninin ehdotus. — 118.

- 180 Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti kyseisen ehdotuksen sanamuodoltaan seuraavanlaisena: »Tov. Rykov velvoitetaan antamaan valtuutetulleen täsmällinen mandaatti kaikkiin työvaatetusksymyistä käsitteviin istuntoihin ja valtuuttamaan vain hänet.»

Pieni KKN käsittelee mainitun kysymyksen uudelleen tammikuun 3 p:nä 1920, tällä kertaa KKTN:n puheenjohtajan A. I. Rykovin läsnäollessa, ja velvoitti hänet luovuttamaan Elintarvikekomissariaatille joka kuukausi vuoden 1920 tammikuun 1 päivästä lähtien vähintään 40 000 paria miesten työjalkineita ottamatta lukuun puukenkiä, huopajalkineita ja virsuja. — 118.

- 181 Raaka-ainehankintaohjeita koskevaa ehdotusta käsiteltiin KKN:n istunnossa joulukuun 30 p:nä 1919. KKN hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen. — 118.

- 182 Tarkoitetaan neuvostojen VII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöstä neuvostorakennustyöstä, m.m. päätöksen kohtaa, joka koskee komissariaattien oikeutta jäävätä toimeenpaneuvien komiteoiden vastaavien osastojen johtajia. — 118.

- 183 Neuvostojen VII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen mukaan KKTN:n piti laatia ohjesäännöt, jotka määrittelivät KKTN:n keskus- ja paikallisvirastojen oikeudet ja velvollisuudet ensiarvoisen tärkeiden valtiontehtäiden, trusteeiksi yhdistettyjen tuotantolaitosten y.m. suhteen. — 118.

- 184 Leninin esittämä päätösehdotus vahvistettiin Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvoston istunnossa tammikuun 16 p:nä 1920 käsiteltäessä selostusta »Erkomin (Erikoisen sotatilaan rautateillä ylläpitävän komitean) ja Yleisvenäläisen erikoiskomission kulkulaitososaston uudelleenjärjestelystä». — 119.

- 185 Neuvostohallitus kääntyi tammikuun 2 p:nä 1920 Azerbaidžhanin mussavattistihallituksen puoleen ehdottaen sille sopimuksen solmimista yhteisistä sotatoimista Denikiniä vastaan. Viimeksi mainittu hallitus kuitenkin torjui ehdotuksen.

Tammikuun 17 ja 18 p:nä 1920 pidetyssä VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa käsiteltiin ulkoasiain kansankomissaarin G. V. Tshitsherinin alustus rauhanneuvottelujen mahdollisuuksista Azerbaidžhanin kohdalta. Poliittinen toimikunta hyväksyi tästä kysymyksestä Leninin esittämän päätösehdotuksen. — 119.

- 186 Kyseinen päätösehdotus hyväksyttiin tammikuun 17 ja 18 p:nä 1920 pidetyssä VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnos-

sa; päätös koski ylipäällikön vastalausesta Turkestanin rintaman komentajalle M. V. Frunzelle ja 4. armeijan komentajalle G. K. Voskanoville tammikuun 17 p:nä 1920 annetun Tasavallan Valvankumouksellisen Sotaneuvoston puheenjohtajan L. D. Trotskin sähkösen johdosta, jossa oli V. I. Leninin jälkikirjoitus. Sähkeessä sanottiin, että on ryhdyttävä tarmokkaiisiin toimenpiteisiin Emban rautatien rakentamiseksi ja Krasnyi Kutin – Aleksandrov Gain radan raideleveyden suurentamiseksi (ks. Сочинения, 5 изд., том 51, документ 207 (Teokset, 5. painos, 51. osa, 207. asiakirja)). — 120.

187 Kysymys Valtionvalvonnan uudelleenjärjestelystä Työläis- ja Talonpoikaisinspektioksi asetettiin vuoden 1919 lopulla ja sitä käsiteltiin neuvostojen VII yleisvenäläisessä edustajakokouksessa. YTpKK muodosti valiokunnan, jonka tehtäväksi annettiin laatia Työläis- ja Talonpoikaisinspektiötä koskeva säännösehdotus. Valiokuntaan tuli Valtionvalvonnan, YAKN:n ja YTpKK:n edustajia. Valiokunta ei kuitenkaan päässyt yksimielisyyteen, minkä vuoksi kysymys siirrettiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan käsiteltäväksi; tammikuun 23 p:nä 1920 hyväksymässään päätöslauselmassa toimikunta antoi kyseisen, Leninin ehdottaman ohjeen. — 121.

188 *Agitaatio- ja neuvontajunien ja -laivojen toimintaa koskevat ohjeensa* Lenin kirjoitti tammikuun 2 p:nä 1920 J. I. Burovin selostuksen johdosta, jossa tehtiin yhteenvedot YTpKK:n agitaatio- ja neuvontajunien työstä.

YTpKK:n agitaatio- ja neuvontajunien ja -laivojen osasto ilmoitti helmikuun 3 p:nä 1920 ottaneensa annettuja ohjeita vastaavasti yhteyden elokuvakomiteaan ja asettaneensa valiokunnan valmistelemaan säännösehdotusta YTpKK:n junissa ja laivoissa suoritettavista agitaatiomatkoista. — 121.

189 Lenin kirjoitti kyseisen ehdotuksensa Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa tammikuun 27 p:nä 1920 käsiteltäessä Moskovan sotilaspiirin ja Moskovan varuskunnan päällikön A. A. Burdukovin selostusta perunalastien purkamisesta Moskovan rautatiesolmussa sekä Moskovan katujen ja ratapihojen puhdistamisesta lumesta. KKN vahvisti Leninin esittämän ehdotuksen. — 123.

190 KKN:n istunnossa hyväksyttiin tammikuun 31 p:nä 1920 seuraava päätös: »Uuden perunakampanjan toimeenpanoa lykätään kevääseen ehdolla, että Elintarvikekomissariaatti sitoutuu siemenkampanjan ohella turvaamaan huhti- ja toukokuussa 1920 Moskovan kaupungin tarpeet ruokaperunan osalta, 560 000 puutaa» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto). — 123.

191 Kansankomissaarien Neuvosto käsittelee istunnossaan tammikuun 31 p:nä 1920 selostuksen toimenpiteistä, joihin Sisäasiain komissariaatti oli ryhtynyt lumityövelvollisuuden toteuttamiseksi. KKN:n päätöksellä muodostettiin komissio, jolle säilytettiin vastuu

tämän asian hoidosta; komission puheenjohtajaksi nimitettiin F. E. Dzerzhinski. — 123.

- ¹⁹² Työläisten ja toimihenkilöiden palkitsemista koskevan säännösehdotuksen 4. pykälä, joka oli Leninin mielestä kyseenalainen, muotoiltiin seuraavasti: »§ 4. Työnormeja säädettäessä on otettava perustaksi teknisesti mahdollinen suoritus parhaiden teknisten tuotantoehtojen vallitessa, jollaisiksi ne katsotaan silloin, kun tuotanto- ja työvälineet ovat normaalissa kunnossa. Teollisuuden nykyisestä tilasta aiheutuvien yleisten ehtojen vuoksi tätä teknisesti mahdollista normia on alennettava, mutta ei missään tapauksessa enempää kuin 50%, minkä jälkeen määritelläänkin faktillinen suoritusnormi, joka saattaa olla erilainen eri tuotantoalojen, tehtaiden ja tehdasryhmien kohdalla.»

Pieni Kansankomissaarien Neuvosto päätti istunnonsaan helmikuun 1 pnä 1920: »Palkitsemista koskeva päätösehdotus palautetaan Työasiain kansankomissariaatille korjattavaksi tov. Leninin ohjeita vastaavasti.»

Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi kesäkuun 8 pnä päätöksen »Palkitsemisehdotusten vahvistamisjärjestyksestä»; päätös julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä kesäkuun 10 pnä 1920. — 124.

- ¹⁹³ Tarkoitetaan *YTpKK:n seitsemännen kokouksen ensimmäistä istuntokautta*; istunnot pidettiin Moskovassa 2.—7. helmikuuta 1920. Lenin teki helmikuun 2 päivän istunnossa selostuksen YTpKK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston työstä (ks. Teokset, 30. osa, ss. 303—324). — 124.

- ¹⁹⁴ Kyseinen ehdotus Puolustusneuvoston päätöksiksi liitettiin kokonaisuudessaan Puolustusneuvoston helmikuun 2 pnä 1920 hyväksymiin päätöksiin, jotka lähetettiin helmikuun 3 pnä kaikille laitoksille Leninin allekirjoittamina ja hänen jälkikirjoituksellaan (ks. tätä osaa, s. 126) varustettuina. Puolustusneuvoston päätökset on julkaistu kokoelmassa Ленинский сборник XXIV, стр. 64—67 (XXIV Lenin-kokoelma, ss. 64—67). — 125.

- ¹⁹⁵ Lenin esitti päätösehdotuksensa Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa helmikuun 5 pnä 1920 käsiteltäessä Krasinin selostusta etuisuuksien myöntämisestä vetureita korjaaville ja rautateiden tarvitsemia varaosia valmistaville työläisille.

Selostuksen johdosta hyväksyttiin seuraava päätöslauselma: »KKTN, Elintarvikekomissariaatti ja Kululaitoskomissariaatti velvoitetaan käsittelemään yksityiskohtaisesti kaikki ne etuisuudet, jotka ulotetaan koskemaan vetureita korjaavia ja rautateiden tarvitsemia varaosia valmistavia työläisiä, sekä esittämään tehtaiden luettelo KKN:lle.» — 126.

- ¹⁹⁶ Kysymystä »parhaiden konepajojen käytöstä korjaustöissä täydet 24 tuntia vuorokaudessa» käsiteltiin KKN:n istunnossa maaliskuun 16 pnä 1920. Syynä siihen, että Lenin asetti kysymyksen veturien voimaperäisestä ja keskeytyksettömästä korjauksesta, oli rautatieliikenteen katastrofaalinen tila, mikä pakotti Kansanko-

missaarien Neuvoston käsittelemään samassa istunnossaan useita muitakin kysymyksiä, kuten rautatiekaluston korjaukseen tarvittavien varaosien ja vetureiden mahdollista tilaamista ulkomailta sekä viljajunien vaunuja ja vetureita korjaavien tehtaiden tarkastusta. — 127.

¹⁰⁷ *Puheensa kuvernementtien erikoiskomissioiden neljännessä konferenssissa* Lenin piti helmikuun 6 p:nä 1920 aamuistunnossa. Konferenssi oli kutsuttu koolle aikana, jolloin Neuvostomaa oli Koltshakin, Denikinin ja Judenitshin joukot murskattuun hankkinut joksikin aikaa hengähdysketken ja saattoi käydä käsiksi taloudelliseen rakennustyöhön.

Konferenssiin saapui 69 päätösvaltaista ja 7 neuvottelevaa edustajaa. Kaikki edustajat olivat kommunisteja ja sitä paitsi suurin osa 69:stä päätösvaltaisesta edustajasta oli kuulunut puolueeseen jo aikoja ennen Lokakuun vallankumousta. Valtaosa edustajista oli yhteiskunnalliselta asemaltaan työläisiä. — 127.

¹⁰⁸ *Borotbalaiset* — pikkuporvarillisen, nationalistisen puolueen jäseniä; puolue perustettiin toukokuussa 1918 Ukrainan Sosialistivallankumouksellisten Puolueessa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen. Puolue sai nimensä pää-äänenkannattajansa, »Borotba» lehden mukaan. Maaliskuussa 1919 se otti nimekseen Ukrainan Sosialistivallankumouksellisten Borotbalaiskommunistien Puolue ja elokuussa Ukrainan Borotbalaisten Kommunistinen Puolue. Borotbalaisten puolueen johdossa olivat V. Blakitnyi, G. Grinko, A. Shumski y. m. Puolueen riveissä oli runsaasti vastavallankumouksellisia petljuralaisia aineksia, jotka tosiasiallisesti vastustivat proletariaatin diktatuuria ja ajoivat Ukrainan ja Venäjän työntekevien vallankumouksellisen yhteisrintaman hajottamisen linjaa, vaikka he todelliset kasvonsa salatakseen puhuivat vallankumouksesta ja ilmoittivat tunnustavansa kommunistien toimintaohjelman. Ks. borotbalaisten puoluetta koskevaa Leninin arviota tämän osan 141. sivulta.

Borotbalaiset kääntyivät kahdesti Kommunistisen Internationaalien Toimeenpanevan Komitean puoleen pyytäen hyväksymään heidät Kominternin jäseneksi ja tunnustamaan puolueensa kommunistiseksi peruspuolueeksi Ukrainassa. Komintern hyväksyi helmikuun 26 p:nä 1920 tästä kysymyksestä erikoisen päätöksen, jossa borotbalaisia kehoitettiin laskemaan puolueensa hajalle ja yhtymään Ukrainan Kommunistiseen (bolshevikkien) Puolueeseen. Päätöslauselmassa sanottiin, ettei Kommunistisen Internationaalien Toimeenpaneva Komitea voi katsoa Ukrainan toisen, rinnakkaisen puolueen perustamiseen tähtäävää pyrkimystä muuksi kuin työntekevien rivien hajottamisyriytykseksi.

Bolshevikkien vaikutuksen lisääntyminen talonpoikaisjoukkojen keskuudessa ja neuvostovallan saavutukset Ukrainassa pakottivat borotbalaiset tekemään päätöksen puolueensa hajallelaskusta.

UKP(b):n IV konferenssi, joka pidettiin 17.—23. maaliskuuta 1920, kannatti borotbalaisten hyväksymistä Ukrainan Kommunistisen Puolueen riveihin, jota paitsi kaikki uudet jäsenet rekisteröitiin uudestaan. Useat borotbalaiset harjoittivat silti myö-

- hemminkin neuvostovastaista toimintaa ja johtivat vastavallankumouksellisten, porvarillisten nationalistiaineiden taistelua Ukrainassa. — 135.
- ¹⁹⁹ Edelleen käsikirjoituksessa on Leninin seuraava merkintö: »On annettava Trotskin ja Rakovskin tehtäväksi muotoilla viimeistään huomenna tämä päätöslauselma tarkemmin ja lähetettävä se heti huomispäivänä salamerkkisähkeenä Ukrainan vallankumouskomitealle.» — 135.
- ²⁰⁰ Lenin keskusteli amerikkalaisen porvarillisen »The World» lehden kirjeenvaihtajan Lincoln Eyren kanssa helmikuun puolivälissä 1920. Se oli aikaa, jolloin rauhallisen hengähdystauon hankkineella Neuvosto-Venäjällä laadittiin kansantalouden jälleen- ja uudestirakentamistöiden suunnitelmia ja neuvostohallitus esitti ohjelmanaan laajojen diplomaattisten ja kauppasuhteiden solmimisen kapitalistisiin maihin. Lincoln Eyre oli lähetetty Venäjälle haastattelemaan henkilökohtaisesti Leniniä. Lenin otti hänet vastaan yhdessä filmaaja Victor Kubesin kanssa. Keskustelua käytiin englannin kielellä aluksi Leninin työhuoneessa ja sitten hänen asunnossaan Kremliissä. Keskustelu kesti tunnin ja sen kulussa kosketeltiin ajankohtaisia kysymyksiä. Leninin haastattelulausunnot julkaistiin »The World» lehdessä helmikuun 21 p:nä 1920 ja sen jälkeen monissa muissa Länsi-Euroopan ja Amerikan lehdissä. — 135.
- ²⁰¹ VSFNT:n ja Liettuan välinen rauhansopimus solmittiin heinäkuun 12 p:nä 1920 Moskovassa. VSFNT:n ja Latvian välinen rauhansopimus solmittiin elokuun 11 p:nä 1920 Riiaassa. — 139.
- ²⁰² Puhuessaan ukrainalaisista spilkalaisista opettajista Lenin tarkoittaa Ukrainan opettajien liittoa, jonka johdossa olivat petljuralaiset ainekset.
YOL — Yleisvenäläinen opettajien liitto. — 141.
- ²⁰³ Kyseinen Leninin ehdotus hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 2 p:nä 1920 käsiteltäessä Krasinin selostusta ulkomaankauppakysymyksestä. Ehdotus liittyi ulkomaankauppaa koskevien teesien 17. kohtaan, jossa sanottiin: »Asetetaan komissio ottamaan selvää Tasavallan tavaravaroista ja muodostamaan koskematon varanto ulkomaankauppaa varten; komission nimitetään edustajat Ulkomaankauppakomissariaatista, Valtionvalvonnasta ja YEK:sta» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto). — 141.
- ²⁰⁴ L. D. Trotskin teesiluonnoksessa ensimmäisen pykälän otsikkona oli »Трудалуста» (ks. «Девятый съезд РКП(б). Март — апрель 1920 года. Протоколы». М., 1960, стр. 533 (»VKP(b):n yhdeksäs edustajakokous. Maalis- — huhtikuu 1920. Pöytäkirjat», Moskova 1960, s. 533)). — 142.
- ²⁰⁵ Valistuskomissariaatin esittämä asetusehdotus alaikäisten tuomitsemisesta käsiteltiin ja hyväksyttiin Leninin ehdottamin korjauk-

- sin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 4 pnä 1920. Asetus julkaistiin maaliskuun 6 pnä »Izvestija VTsIK» lehden 51. numerossa otsikkonaan: »Yhteiskunnalle vaarallisista teoista syytettyjen alaikäisten oikeusjutuista.» — 143.
- 206 Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa käsiteltiin maaliskuun 9 pnä 1920 kysymys neuvostotiloista. Lenin esitti sitä käsitellessä kyseisen päätösehdotuksen. KKN antoi maatalouden kansankomissaarin S. P. Seredan tehtäväksi »esittää kaikkien tästä kysymyksestä tehtyjen päätösten tarkat tekstit ja sen johdosta laadittu päätösehdotus». Maatalouskomissariaatin laatima »ehdotus päätökseksi neuvostotilojen järjestämistoimenpiteistä» vahvistettiin KKN:ssä huhtikuun 15 pnä 1920. — 143.
- 207 VKP(b):n KK:n sihteeri N. N. Krestinski ilmoitti maaliskuun 15 pnä 1920 YAKN:n ja Moskovan ammattiliittoneuvoston puolueryhmien yhteisessä istunnossa, että koska YAKN:n puolueryhmän ja sen vastuullisten johtohenkilöiden näkökanta kollegista ja yksilöllistä johtovaltaa koskevassa kysymyksessä eroaa jyrkästi VKP(b):n KK:n kannasta, hän kehottaa puolueen KK:n nimissä kaikkia YAKN:n puolueryhmän jäseniä kieltäytymään tekemästä ammattiliittojen edustajakokouksissa selostuksia kollegisen johtovallan puolustamisen tarkoituksessa.
- YAKN:n puolueryhmän toimikunnan jäsenet esittivät suljettussa istunnossaan jyrkän protestin tuollaista puoluekurin tulkittaa ja sen läpiviemismenetelmää vastaan ja kääntyivät VKP(b):n KK:n puoleen pyytään siltä lupaa saada selittää ammattiliittojen edustajakokouksissa YAKN:n puolueryhmän päätöslauselmaa. Pyyntö käsiteltiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa ja hyväksyttiin tässä osassa julkaistut Leninin kirjoittamat päätösehdotukset. — 144.
- 208 Esipuhe jäi Leniniltä keskeneräiseksi. Englanninkielinen kirjanen »The Proletarian Revolution and Kautsky the Renegade. By V. I. Ulianov (N. Lenin)» ilmestyi maaliskuun lopulla 1920 ilman esipuhetta. — 146.
- 209 Saksankielinen kirjanen »N. Lenin. Die Diktatur des Proletariats und der Renegat Karl Kautsky» ilmestyi joulukuun lopulla 1919. — 146.
- 210 Lenin sai R. MacDonaldin kirjan myöhemmin. Se on säilynyt Leninin kotikirjastossa merkintöineen, jotka Lenin on tehnyt marginaaleihin. Hän on tehnyt merkintöjä varsinkin kirjan niihin kohtiin, joissa MacDonald pyrkii hämäämään kapitalistisen yhteiskunnan luokkaristiriitoja. Merkinnöt, jotka Lenin on tehnyt MacDonaldin kirjaan, on julkaistu kokoelmassa Ленинский сборник XXIV, стр. 253—285 (XXIV Lenin-kokoelma, ss. 253—285). — 146.
- 211 »Talkootöitä koskevan säännösehdotuksen» laati VKP(b):n Keskuskomitean koneiston työntekijä A. N. Sokolov. Säännösehdotusta

valmisteltiin todennäköisesti ensimmäisten talkoiden vuosipäiväksi (toukokuun 10 päiväksi 1920). — 147.

- ²¹² Kyseinen kirjelappu on kirjoitettu 12.—19. huhtikuuta 1920 pidetyn Bundin XII konferenssin päätösten johdosta. NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkistossa on säilyttävänä tämän konferenssin päätökset, joissa on Leninin tekemiä merkintöjä. »Ajankohtaa ja puolueemme tehtäviä» koskevassa päätöslauselmassa Lenin on merkinnyt viivalla seuraavan kohdan: »14. Tehden yhteenvedon viimeksi kuluneen vuoden kokemuksesta Bundin XII konferenssi toteaa: 1) että Bund asettui jo XI konferenssin ajoista lähtien periaatteessa kommunismin ohjelman kannalle, 2) että kommunistisen puolueen ohjelma, joka on samalla neuvostovallan ohjelma, vastaa 'Bundin' periaatekantaa, 3) että 'sosialistinen yhteisrintama' neuvostovallan periaateellisten vihollisten kanssa, jotka asettavat proletariaatin ja sen vallan vastakkain, on mahdoton, 4) että on koittanut aika, jolloin 'Bund' voi luopua virallisesta oppositioasenteestaan ja ottaa kannettavakseen vastuun neuvostovallan politiikasta.»

Organisaatiokysymyksistä tehdyssä päätöslauselmassa sanottiin kuitenkin, että »'Bundin' ottaman poliittisen asenteen loogisena seurauksena on 'Bundin' yhtyminen VKP:hen samoin perustein kuin se kuului VSDTP:hen» (alleviivaus Leninin). Konferenssi kehotti Bundin KK:ta turvaamaan ehdottomasti sen, että Bund säilyttäisi VKP:ssä asemansa »juutalaisen proletariaatin itsenäisenä järjestönä» (Lenin on merkinnyt tämän kohdan viivalla).

Käsiteltyään toukokuun 6 p:nä 1920 kysymyksen »Bundin VKP:hen hyväksymisen ehdoista» VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta päätti: »Kamenev, Stalin ja Preobrazhenski velvoitetaan ottamaan vastaan Bundin edustajat ja kuulemaan heidän ehdotuksensa» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto).

Vuonna 1921 pitämässään XIII konferenssissa Bund päätti laskea järjestönsä hajalle. Osa bundilaisista hyväksyttiin yleisin perustein VKP(b):hen. — 148.

- ²¹³ Asetus »Työhön perustuvan elintarvikeannoksen voimaan saattamisesta» hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvostossa huhtikuun 30 p:nä 1920 ja julkaistiin toukokuun 4 p:nä »Izvestija VTsIK» lehden 94. numerossa. — 148.
- ²¹⁴ Tarkoitetaan pommiräjähdyistä, jonka vasemmistoieserrät järjestivät syyskuun 25 p:nä 1919 Leontjevski-kujalla sijainneessa puolueen Moskovan komitean rakennuksessa. — 151.
- ²¹⁵ Päätösehdotus hyväksyttiin KKN:n istunnossa toukokuun 25 p:nä 1920. — 151.
- ²¹⁶ Asetus hyväksyttiin Leninin huomautuksia vastaavasti korjailtuna KKN:n istunnossa toukokuun 25 p:nä 1920 ja julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä kesäkuun 4 p:nä 1920. — 152.

²¹⁷ Ehdotukset, jotka Lenin on tehnyt kyseisessä hahmotelmassa, liitettiin Kansankomissaarien Neuvoston 27. toukokuuta 1920 hyväksymään päätökseen. — 152.

²¹⁸ V. I. Lenin keskusteli japanilaisen kirjeenvaihtajan R. Nakahiran, »Osaka Asahi» lehden edustajan kanssa kesäkuun 3 p:nä 1920 Krem-lissä, työhuoneessaan. Moskovasta lähettämässään kirjeessä Naka-hira tiedotti: »Vastoin odotuksiani työhuoneen sisustus osoittautui yksinkertaiseksi ja vaatimattomaksi, ja se hämmästytti minua kovasti... Lenin otti meidät vastaan luonnollisesti ja sydämellisesti kuin vanhat ystävänsä. Vaikka hän on Venäjällä korkeimmassa virassa, hänen tavoissaan ja käytöksessään ei ollut merkkiäkään siitä, että hän pyrki korostamaan korkeaa asemaansa» (»Osaka Asahi» lehden 13814. numero, kesäkuun 13 p:nä 1920). Seuraavana päivänä, kuten Nakahira muisteli myöhemmin, hän toi kirjoitta-mansa haastattelutekstin Leninille, joka luki sen huolellisesti läpi ja teki muutamia korjauksia.

Tuonnempana julkaistaan V. I. Leninin keskustelu toisen japa-nilaisen kirjeenvaihtajan K. Fussen, »Osaka Mainichi» ja »Tokio Nichi-Nichi» lehtien edustajan kanssa. Lenin keskusteli Fussen kanssa joko kesäkuun 3 tai 4 p:nä. Mahdollisesti Lenin otti molem-mat lehtimiehet vastaan samalla kertaa. Füsse tiedottaa keskustelun kestäneen n. kaksikymmentä minuuttia. Keskustelutilaisuudessa oli läsnä Ulkoasiain kansankommissariaatin itämaiden osaston johtaja A. N. Voznesenski.

Selostus Leninin ja Fussen välisestä keskustelusta julkaistiin kesäkuun 26 p:nä 1920 Vladivostokissa ilmestyneessä eserrien »Volja» lehdessä. Tässä osassa julkaistut Leninin ja Fussen keskustelun muistiinpanot julkaistiin ensimmäisen kerran venäjän kielellä vuon-na 1924 kokoelmassa «Ленин и Восток» (»Lenin ja Itä») ja sitten V. I. Leninin Teosten I. painoksessa (XX osa, II nide). V. I. Le-ninin Teosten 2., 3. ja 4. painokseen näitä muistiinpanoja ei lii-tetty. — 153.

²¹⁹ Tarkoitetaan huhtikuussa 1920 perustettua *Kaukoidän tasavaltaa*, joka käsitti Takabaikalin, Amurin, Primorjen ja Kamtshatkan alueen sekä Pohjois-Sahalinin. Kaukoidän tasavallan — muodoltaan porvarillis-demokraattisen, mutta tosiasiallisesti neuvostopoliitik-kaa harjoittavan valtion — perustaminen oli Neuvosto-Venäjän etujen mukaista, koska Neuvosto-Venäjä pyrki turvaamaan itselleen pitempiäaikaisen hengähdystauon itärintamalla ja välttämään sotaa Japanin kanssa. »Puskuri»-valtion muodostaminen Kaukoidässä oli samalla kuitenkin pakkotoimenpide. Kuten Lenin sanoi, »asian-haarat ovat pakottaneet perustamaan puskurivaltion — Kaukoidän tasavallan, koska tiedämme erittäin hyvin, kuinka uskomatto-man suuria onnettomuuksia Japanin imperialismi aiheuttaa Siperian talonpojille ja kuinka ennen kuulumattoman petomai-sesti japanilaiset ovat menetelleet Siperiassa» (Teokset, 31. osa, s. 453).

Sen jälkeen kun Kaukoidän alue (Pohjois-Sahalinia lukuun ottamatta) oli puhdistettu maahanhyökkääjistä ja valkokaartilai-

sista, Kaukoidän tasavallan kansankokous hyväksyi marraskuun 14 pnä 1922 päätöksen VSFNT:hen yhtymisestä. — 153.

220 Tarkoitetaan *Ranskan Sosialistista Puoluetta*.

Imperialistisen maailmansodan alkaessa puolueen reformistinen johto siirtyi sosialishovinismin kannalle, asettui avoimesti kannattamaan imperialistista sotaa ja porvarilliseen hallitukseen osallistumista. Puolueessa oli J. Longuetin johtama keskustavirtaus, joka oli kannanotoiltaan sosialipasifistinen ja harjoitti sovittelu-politiikkaa sosialishovinistien suhteen. Ranskan Sosialistisessa Puolueessa oli myös vasemmistolainen, vallankumouksellinen siipi, joka oli internationalismin kannalla ja jota edustivat pääasiallisesti puolueen rivijäsenet.

Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen puolueessa alkoi ankara taistelu toisaalta avointen reformistien ja keskustalaisten ja toisaalta vasemmistolaisen, vallankumouksellisen siiven välillä, joka oli lujittunut sen ansiosta, että puolueeseen oli tullut joukoittain rivityöläisiä. Vallankumouksellinen siipi sai enemmistön joulukuussa 1920 pidetyssä puolueen Toursin edustajakokouksessa. Edustajakokouksessa tehtiin päätös puolueen yhtymisestä Kommunistiseen Internationaaliin ja perustettiin Ranskan Kommunistinen Puolue. Reformistinen ja keskustalainen enemmistö erkani puolueesta ja perusti itsenäisen puolueen säilyttäen sen vanhan nimen: Ranskan Sosialistinen Puolue. — 158.

221 Leninin esittämä päätösehdotus hyväksyttiin vähäisin muutoksin kesäkuun 22 pnä 1920 VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa, jossa käsiteltiin Turkestanin tasavaltaa koskevia teesejä ja erikoisen valiokunnan laatimaa päätöslauselmaehdotusta. Valiokunnan ehdotusta ja Leninin huomautuksia sen johdosta ks. Сочинения, 5 изд., том 41, стр. 433—436 (Teokset, 5. painos, 41. osa, ss. 433—436). — 159.

222 *Turkestanin komissio* — Turkestanin asioita hoitava YTpKK:n ja VSFNT:n KKN:n komissio — muodostettiin YTpKK:n ja KKN:n päätöksellä lokakuun 8 pnä 1919; komissioon nimitettiin G. I. Boki, Sh. Z. Eliava, M. V. Frunze, F. I. Goloshtshokin, V. V. Kuibyshev ja J. E. Rudzutak. Turkestanin komissiolle myönnettiin valtio- ja puolue-elimen valtuudet ja se lähetettiin Turkestantiin auttamaan kaikinpuolisesti aluepiirin kommunisteja ja kaikkia työtätekeviä poliittisen, taloudellisen ja kulttuurillisen takapajuisuuden poistamisessa, neuvostovallan vahvistamisessa sekä Turkestanin ja Neuvosto-Venäjän kansojen välisen liiton lujittamisessa; komission eräänä tehtävänä oli oikaista Turkestanissa kansallisuuspolitiikan alalla tehdyt virheet.

Turkestanin komissio ryhtyi moniin toimenpiteisiin puolueen paikallisjärjestöjen lujittamiseksi ja taistelun käymiseksi suurvaltaista shovinismia ja paikallista nationalismia vastaan. Tärkeimpiä kysymyksiä, joiden ympärille taistelu keskittyi, olivat Turkestanin autonomian periaatteet, Turkestanin ja liittovaltion elinten keskinäiset suhteet sekä puoluerakennustyön muodot ja menetelmät. — 159.

223 *Komunistisen Internationaalin toinen kongressi*, joka määritteli Kominternin ohjelmalliset, taktilliset ja järjestöperiaatteet, oli koolla Neuvosto-Venäjällä heinäkuun 19 päivästä elokuun 7 päivään 1920. Kongressi avattiin Pietarissa; seuraavat istunnot heinäkuun 23 päivästä lähtien pidettiin Moskovassa. Kongressissa oli läsnä 169 päätösvaltaista ja 49 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 37 maan 67 työväenjärjestöä. Asiain käsittelyyn kongressissa osallistui rinnan kommunististen puolueiden ja järjestöjen (31 maasta) edustajien kanssa Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen, Italian ja Ranskan Sosialististen Puolueiden, Maailman Teollisuustyöläiset -järjestön (Australia, Englanti, Irlanti), Espanjan Kansallisen Ammatillisen Keskusjärjestön y.m. edustajia. VKP(b):tä edusti kongressissa 64 henkilöä.

Lenin johti kaikkia II kongressin koollekutsumiseen liittyviä valmistelutöitä, sillä hän antoi tälle kommunististen ja työväenjärjestöjen kansainväliselle kokoukselle suuren merkityksen. Tärkeää osaa Kominternin tehtävien ja poliittisen linjan määrittelyssä esitti Leninin kirja »'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa», jonka hän kirjoitti II kongressin avajaispäiväksi. Lenin kirjoitti myös »Kansallisuus- ja siirtomaakysymystä koskevan teesialustelman (Kommunistisen Internationaalin toista edustajakokousta varten)», »Agraarikysymystä koskevan teesialustelman (Kommunistisen Internationaalin toista edustajakokousta varten)», »Teesit Kommunistisen Internationaalin toisen kongressin perustehtävistä» ja »Kommunistiseen Internationaaliin hyväksymisen ehdot» (ks. Teokset, 31. osa, ss. 128—135, 136—148, 168—185 ja 191—197).

Kongressi hyväksyi seuraavan päiväjärjestyksen: 1) Kansainvälinen tilanne ja Kommunistisen Internationaalin perustehtävät; 2) Kommunististen puolueiden osuus ja rakenne ennen proletariaatin valtaannousua ja sen jälkeen; 3) Ammattiliitot ja tehdaskomiteat; 4) Parlamentarismi; 5) Kansallisuus- ja siirtomaakysymys; 6) Agraarikysymys; 7) Suhtautuminen uusiin »keskusta»-virtauksiin ja Kommunistiseen Internationaaliin liittymisen ehdot; 8) Kommunistisen Internationaalin säännöt; 9) Järjestökysymykset (julkiset ja maanalaiset järjestöt, naisten järjestöt y.m.); 10) Kommunistinen nuorisoliike; 11) Vaalit; 12) Juoksevat asiat.

Lenin teki kongressin ensimmäisessä istunnossa selostuksen kansainvälisestä tilanteesta ja Kommunistisen Internationaalin perustehtävistä (ks. Teokset, 31. osa, ss. 201—220 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 271—286).

Lenin osallistui toimeliaasti kongressin useimpien, m.m. kansallisuus- ja siirtomaakysymystä, agraarikysymystä, Kommunistiseen Internationaaliin hyväksymisen ehtoja, kansainvälistä tilannetta ja Kominternin tehtäviä käsittelevien valiokuntien työhön.

Lenin piti kongressissa myös puheen kommunististen puolueen merkityksestä, teki kansallisuus- ja siirtomaakysymystä käsitelleen valiokunnan selostuksen, piti puheen Kommunistiseen Internationaaliin hyväksymisen ehdoista, parlamentarismista ja Britannian Työväenpuolueeseen liittymisestä (ks. Teokset, 31. osa, ss. 221—249 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 287—291).

Kongressi vahvisti Leninin kirjoittamat teesit päätöslauselmiksi,

hyväksyi päätöslauselman »Kommunistisen puolueen merkityksestä proletaarissa vallankumouksessa», jonka laatimiseen Lenin oli välittömästi osallistunut, sekä muita päätöslauselmia, »Kommunistiseen Internationaaliin hyväksymisen ehdot» ja Kominternin säännöt. Kongressi hyväksyi myös »Kommunistisen Internationaalin II kongressin manifestin» ja julkaisi useita vetoomuksia: »Kolmas Internationaali kaikkien maiden ammattiliitoille», »Pietarin työläisille», »VSFNT:n Punaiselle Armeijalle ja Punaiselle Laivastolle», »Unkarin pyöveleitä vastaan», »Kaikkien maiden työmiehille ja työläisnaisille» y.m.

Kominternin II kongressi esitti hyvin suurta osaa kansainvälisen kommunistisen liikkeen kehityksessä. Lenin sanoi, että kongressin jälkeen »kommunismista on tullut koko työväenliikkeen keskeisin kysymys» (Teokset, 32. osa, s. 168). — 159.

224 »*Proletariaatin diktatuuri*» -käsitteen sisältöä ja tämän tunnuksen vääristely-»villityksen» vastustamista koskevan päätöslauselman jäsenyyden» on Leninin kirjoittamien »Kommunistisen Internationaalin toisen kongressin perustehtäviä koskevien teesi» alustavia hahmotelmia. — 159.

225 »*L'Humanité*» (»Ihmiskunta») — päivälehti; J. Jaurès perusti sen v. 1904 Ranskan Sosialistisen Puolueen äänenkannattajaksi. Ensimmäisen maailmansodan vuosina lehti oli Ranskan Sosialistisen Puolueen äärioikeistolaisen siiven käsissä.

Vuoden 1920 joulukuusta lähtien, s.o. Ranskan Sosialistisessa Puolueessa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen, lehti on ollut Ranskan Kommunistisen Puolueen pää-äänenkannattaja. — 160.

228 »*Le Populaire*» (»Kansan Lehti») — Ranskan keskustalaisten perustama lehti; sitä julkaistiin vuodesta 1916 Limogesissa ja heinäkuusta 1917 Pariisissa. Vuodesta 1921 lähtien lehdestä tuli Ranskan Sosialistisen Puolueen äänenkannattaja. Nykyään se on oikeistososialistien käsissä. — 161.

227 »*Die Freiheit*» (»Vapaus») — päivälehti, Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja; ilmestyi Berliinissä marraskuun 15 päivästä 1918 syyskuun 30 päivään 1922. — 161.

228 *British Socialist Party* (B. S. P.) (Britannian Sosialistinen Puolue) perustettiin vuonna 1911 Manchesterissa sosialidemokraattisen puolueen ja muiden sosialistien ryhmien yhdistymisen tuloksena. Puolue oli kuitenkin hiukan lahkokuntainen, mikä johtui jäsenistön vähälukuisuudesta ja puolueen heikoista yhteyksistä joukkoihin. Imperialistisen maailmansodan kaudella puolueessa alkoi kärkevä taistelu internationalistisen virtauksen (W. Gallacher, A. Inkpin, J. Maclean, Th. Rothstein y.m.) ja Hyndmanin johtaman sosialistivirtauksen välillä. Internationalistisessa virtauksessa oli epäjohdonmukaisia aineksia, jotka olivat useissa kysymyksissä keskustalaisella kannalla. Ryhmä BSP:n toimihenkilöitä perusti helmikuussa 1916 »The Call» lehden, joka esitti tärkeää osaa inter-

nationalistien yhtenäisyyden lujittamisessa. Huhtikuussa 1916 Salfordissa pidetty BSP:n vuosikokous tuomitsi Hyndmanin ja hänen kannattajiensa sosialishovinistisen asenteen, ja nämä erosivat puolueesta.

Britannian Sosialistinen Puolue tervehti Lokakuun suurta sosialistista vallankumousta. BSP:n jäsenet esittivät merkittävää osaa liikkeessä, jonka Englannin työtätekevät järjestivät Neuvosto-Venäjän puolustamiseksi ulkomaiden interventiota vastaan. Valta-enemmistö puolueen järjestöistä (98 neljää vastaan) ilmoitti vuonna 1919 kannattavansa Kommunistiseen Internationaaliin liittymistä. Britannian Sosialistinen Puolue oli yhdessä kommunistisen yhtenäisyysryhmän kanssa Ison-Britannian Kommunistisen Puolueen pääasiallisia perustajia. Vuonna 1920 pidetyssä ensimmäisessä, yhdistävässä edustajakokouksessa suurin osa BSP:n paikallisjärjestöistä liittyi kommunistiseen puolueeseen. — 161.

- 229 *Amerikan Sosialistinen Puolue* muodostui heinäkuussa 1901 Indianapolisissa pidetyssä edustajakokouksessa USA:n Sosialistisesta Työväenpuolueesta ja Sosialidemokraattisesta Puolueesta erkaantuneiden ryhmien yhdistymisen tuloksena. Uuden puolueen perustajia oli myös E. Debs, USA:n työväenliikkeen tunnettu toimihenkilö, joka oli aikoinaan ollut sosialidemokraattisen puolueen perustajajäseniä. Yhteiskunnalliselta kokoomukseltaan sosialistinen puolue oli kirjava: siihen kuului amerikkalaisia ja muualta tulleita työläisiä, pikkufarmareita ja pikkuporvariston edustajia. Puolueen keskustalainen ja oikeisto-oppportunistinen johto (V. Berger, M. Hillquit y.m.) kiisti proletariaatin diktatuurin välttämättömyyden, kieltäytyi käyttämästä vallankumouksellisia toimintamenetelmiä rajoittaen puolueen toiminnan pääasiallisesti vaalikamppailuihin osallistumiseen. Ensimmäisen maailmansodan vuosina (1914—1918) sosialistisessa puolueessa muodostui kolme virtausta: sosialishovinistit, jotka kannattivat hallituksen imperialistista politiikkaa; keskustalaiset, jotka vastustivat imperialistista sotaa vain näennäisesti; vallankumouksellinen vähemmistö, joka kannanotoissaan oli internationalistinen ja taisteli sotaa vastaan.

Ch. Ruthenbergin, W. Fosterin, W. Haywoodin y.m. johtama sosialistisen puolueen vasemmistosiipi kävi proletaariaineksiin tukeutuen taistelua puolueen opportunistista johtoa vastaan tarkoituksenaan proletariaatin itsenäinen poliittinen toiminta sekä luokkataisteluperiaatteisiin pohjautuvien tuotannollisten ammattiyhdistysten perustaminen. Vuonna 1919 sosialistisessa puolueessa tapahtui hajaannus. Siitä erkaantuneesta vasemmistosiivestä tuli USA:n Kommunistisen Puolueen perustaja ja kantajoukko. Nykyään sosialistinen puolue on harvalukuinen lahkolaisjärjestö. — 162.

- 230 *Sveitsin Sosialistinen Puolue* (Sveitsin Sosialidemokraattinen Puolue) perustettiin XIX vuosisadan 70-luvulla; se kuului I Internationaaliin. Puolue muodostettiin uudelleen vuonna 1888. Puolueessa oli suuri vaikutusvalta opportunisteilla, joista imperialistisen maailmansodan kaudella tuli sosialishovinisteja. Syksyllä 1916 oikeistolaiset erkanivat puolueesta ja perustivat oman järjestönsä. R. Grimmin johtama puolueen enemmistö asettui keskustalaiselle, sociali-

- pasifistiselle kannalle. Puolueen vasemmistosiipi oli kannanotoiltaan internationalistinen. Venäjän Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen vaikutuksesta Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen vasemmistosiipi voimistui. Joulukuussa 1920 vasemmistolaiset erosivat puolueesta ja yhtyivät vuonna 1921 Sveitsin Kommunistiseen Puolueeseen. — 162.
- 231 Lenin eritteli J. Tannerin puheita yksityiskohtaisesti kommunistisen puolueen merkityksestä pitämässään puheessa (ks. Teokset, 31. osa, ss. 221—225). — 163.
- 232 Shop Stewards eli Shop Stewards Committees (luottamusmiehet eli luottamusmiesten komiteat) — valinnallisia työväenjärjestöjä, joita oli Englannissa useilla teollisuudenaloilla ja jotka olivat laajalle levinneitä ensimmäisen maailmansodan vuosina.
Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voituttua Venäjällä luottamusmiesten komiteat esiintyivät aktiivisina neuvototasavaljan kannattajina vastustaen ulkomaiden sotilaallista interventiota. — 163.
- 233 Lenin on kirjoittanut huomautuksensa A. Sultan Zaden alustuksen konekirjoitustekstiin (saksankieliseen), jonka alustaja oli todennäköisesti laatinut kansallisuus- ja siirtomaakysymystä käsitellyttä valiokuntaa varten. Heinäkuun 28 p:nä 1920 Sultan Zade teki Kommunistisen Internationaalin II kongressin istunnossa alustuksen Idän yhteiskunnallisen vallankumouksen näköaloista. — 163.
- 234 Pietarin yhtenäisen kulutuskommuunin ja Pietarin Neuvoston välisen selkkauksen olemus oli seuraava. Ryhmä G. J. Zinovjevin johtamia Pietarin Neuvoston toimeenpanevan komitean ja Pietarin ammattiliittoneuvoston johtohenkilöitä asetti kesällä 1920 kysymyksen työhön perustuvan leipäannoksen myöntämisestä työläisille paitsi työpäivistä myös juhla- ja ei-työpäivistä. Pietarin kommuunin johto (A. J. Badajev y.m.) vastusti ehdotusta katsoen, että sellainen ylimääräisen leipäannoksen myöntäminen on ristiriidassa periaatteen kanssa, joka edellyttää annoksen myöntämistä työn mukaan, ja ettei sitä paitsi ole olemassa siihen välttämätöntä määrää viljaa; mainittu toimenpide olisi saattanut häiritä yleensä työhön perustuvan leipäannoksen säännöllistä jakoa ja horjuttaa työläisten luottamusta elintarvikelineistoon. Pietarin Neuvosto ei ottanut kuitenkaan huomioon Pietarin kommuunin mielipidettä, vaan ilmoitti, että leipäannos jaetaan myös juhlapäivistä. Badajev kieltäytyi täyttämästä määräystä ja ilmoitti, ettei Pietarin kommuunin hallinto voi toimia sellaisissa olosuhteissa. Heinäkuun 5 p:nä 1920 VKP(b):n Pietarin kuvernementtikomitea, käsiteltynään tov. Badajevin menettelyn, »joka ei ole täyttänyt Suuren puhemiehistön k.v. kesäkuun 23 p:nä tekemää päätöstä leipäannoksen suurentamisesta, 5 naulan antamisesta ennakkona velaksi ja annoksen myöntämisestä työläisille loma-aikana», teki seuraavan päätöksen: »1. Kaikkia Pietarin kommuunin piiritoimikuntia ja sen kaikkia vastuunalaisia työntekijöitä kehoitetaan jäämään toimeensa ja täyttämään virkavelvollisuutensa ilman vähäisintäkään keskeytystä

niin kauan, kunnes Pietarin komitea ja toimeenpaneva komitea antavat erikoismääräyksen. 2. Katsotaan välttämättömäksi muuttaa perinpohjaisesti Pietarin kommuunin hallinnon jäsenkuntaa ja velvoittaa kuvernementtikomitean toimikunta nimittämään yhdessä toimeenpanevan komitean puhemiehistön kanssa väliaikaisesti, tehdaskomiteoiden ja liittojen yleiskaupunkilaisen konferenssin koollekutsumiseen asti, uudet toverit vieden heidät läpi Pietarin kommuunin valvontaneuvoston kautta ja sopien asiasta Moskovan kanssa» (NKP:n Leningradin aluekomitean Puolueen historian instituutin puoluearkisto). — 164.

- 235 Pietarin kommuunin ja Pietarin Neuvoston välistä selkkausta käsiteltiin heinäkuun 16 p:nä 1920 pidetyssä VKP(b):n KK:n kokouksessa, minkä yhteydessä Lenin kirjoitti kyseisen päätösehdotuksensa. Leninin ehdotukset hyväksyttiin. Ottaen huomioon, että Pietarin kommuunin ja Pietarin Neuvoston johtavien työntekijöiden silloiset keskinäissuhteet saattoivat tarjota maaperän uusille selkkauksille, KK päätti siirtää A. J. Badajevin ja useita muita Pietarin kommuunin työntekijöitä Moskovaan. Badajev vahvistettiin Moskovan kulutusosuuskunnan puheenjohtajaksi. — 164.
- 236 Lenin kirjoitti vastauksensa Kaukoidän tasavallan ulkoministerin ja VKP(b):n KK:n Kaukoidän toimikunnan jäsenen A. M. Krasnoshtshokovin heinäkuun 17 p:nä 1920 lähettämään sähköeseen, jossa tiedotettiin, että heinäkuun 15 p:nä oli allekirjoitettu välirauhan-sopimus Japanin kanssa. Erikoisessa, samoin Kaukoidän tasavallan ja Japanin edustajien allekirjoittamassa pöytäkirjassa sanottiin, että paras keino rauhan pystyttämiseen Kaukoidässä olisi demokraattismin periaatteille rakentuvan »puskuri»-valtion perustaminen, jolla olisi aluepiirin kaikkien alueiden edustajien konferenssissa muodostettu yhteinen hallitus. Sen vuoksi Krasnoshtshokov pyysi Leniniä vastaamaan pikaisesti sähköessä asettamiinsa kysymyksiin. — 165.
- 237 *Nelikanta* — lyhenne, joka tarkoittaa neljä vaatimusta — yleisen, yhtäläisen ja välittömän äänioikeuden ja salaisen äänestyksen — käsittävää vaalijärjestelmää. — 165.
- 238 Tässä tarkoitetaan luultavasti sitä, että demokraattisissa valtionlaitoksissa on taattava enemmisyys kommunisteille. — 165.
- 239 Lenin piti puheensa monituhantisessa kansankokouksessa Uritskin torilla (Palatsitorilla) illalla heinäkuun 19 p:nä Kommunistisen Internationaalin II kongressin ensimmäisen istunnon päätyttyä. — 165.
- 240 Tarkoitetaan »Kommunistitsheski Internatsional» aikakauslehden vuoden 1920 12. numeron johtavana artikkelina julkaistua A. M. Gorkin kirjoitusta »Vladimir Iljitsh Lenin» ja samassa numerossa julkaistua H. Wellsille osoitettua Gorkin kirjettä.
Gorkin artikkeli ja samoin kirje, joista huokui vilpittön rakkaus Leniniä kohtaan ja hänen toimintansa ihailu, perustuivat virheel-

liseen yksilönpalvontaan ja niissä oli useita poliittisesti vahingollisia kannanottoja. Gorki esitti niissä äärimmäisen subjektiivisia, itse asiassa idealistisia arvioita Leninin ja Venäjän kansan osuudesta sekä Venäjän vallankumouksen luonteesta. Hän ei ottanut huomioon kommunistien puolueen johtavaa sekä Venäjän työväenluokan ja työtätekevän talonpoikaiston ratkaisevaa merkitystä vallankumouksessa.

VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi heinäkuun 31 p:nä 1920 tässä julkaistun Leninin ehdotuksen.

»*Kommunistitsheski Internatsional*» (»Kommunistinen Internationaali») — aikakauslehti, Kommunististen Internationaalin Toimeenpanevan Komitean äänenkannattaja; aikakauslehteä julkaistiin venäjän, saksan, ranskan, englannin, espanjan ja kiinan kielellä. Ensimmäinen numero ilmestyi toukokuun 1 p:nä 1919. Aikakauslehdessä julkaistiin teoreettisia artikkeleja, Kominternin asiakirjoja sekä useita Leninin artikkeleja (»Kolmas Internationaali ja sen paikka historiassa», »III Internationaalin tehtävistä (Ramsay MacDonald III Internationaalista)», »Tervehdys Italian, Ranskan ja Saksan kommunisteille», »Perustavan kokouksen vaalit ja proletariaatin diktatuuri», »Publisistien kirjoituksia» y.m.). Aikakauslehdessä toimituskuntaan kuului edustaja jokaisesta Kominternin jäsenpuolueesta. Aikakauslehti käsitteli marxilais-leniniläisen teorian peruskysymyksiä pitäen silmällä kansainvälisen työväenliikkeen ja kommunistisen liikkeen ongelmia, valaisi Neuvostoliitossa hankittua sosialistisen rakennustyön kokemusta ja kävi taistelua erilaisia leninisminvastaisia virtauksia vastaan. Aikakauslehteä lakattiin julkaisemasta kesäkuussa 1943, sitten kun Kominternin Toimeenpanevan Komitean Puhemiesistö oli tehnyt toukokuun 15 p:nä 1943 päätöksen Kommunistisen Internationaalin hajallelaskemisesta. — 166.

- ²⁴¹ VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa elokuun 19 p:nä 1920 käsiteltiin tilannetta Puolan ja Wrangelin rintamalla. Todeten Wrangelin-vastaisen rintaman olevan päärintama Poliittinen toimikunta suunnitteli joukon toimenpiteitä sen lujittamiseksi, päätti m.m. siirtää Ensimmäisen ratsuväkiarmeijan 6. divisioonan sanotulle rintamalle.

Ylipäällikkö kirjoitti elokuun 20 p:nä 1920 Tasavallan Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle raportin, jossa vastusti 6. divisioonan siirtämistä sen perusteella, että 6. divisioona oli Ensimmäisen ratsuväkiarmeijan runko ja laadullisesti kaikkien kolmen muun divisioonan veroinen. Raportissa on J. V. Stalinin tekemä merkintö: »Nämä tiedot ovat väärinä: kolmessa muussa divisioonassa on yhteensä vähintään 10 000 sapelia, jota paitsi ratsuväkiarmeijaan jäävä 4. Kaukasian divisioona on vanhempi kuin kuudes.»

Luettuaan kyseisen raportin Lenin kirjoitti ehdotuksensa.

Lenin teki nähtävästi ehdotuksia käsiteltäessä ensimmäisen ja toisen kohdan alle merkinnön: »Krestinski vastustaa», neljännen kohdan alle: »Krestinski pidättyi» ja viidennen kohdan alle: »Krestinski kannattaa».

Kohtien numerointi on sama kuin käsikirjoituksessa. — 166.

- 242 Tarkoitetaan Länsirintaman Vallankumouksellisen Sotaneuvoston elokuun 20 p:nä 1920 antamaa päiväkäskyä n:o 1847, jossa sanottiin, että Puolan rauhanvaltuuskuntaan kuuluu yksinomaisesti vakoilijoita ja vastavakoiluosaston miehiä ja että rauha voidaan solmia vain »valkoisen Puolan raunioilla». — 167.
- 243 Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto kumosi elokuun 23 p:nä 1920 Länsirintaman Vallankumouksellisen Sotaneuvoston päiväkäskyn antaen sille samalla muistutuksen väärästä menettelystä. Puolan kanssa neuvotteluja käyvän neuvostovaltuuskunnan puheenjohtaja K. H. Danishevski veloitettiin samanaikaisesti tutustutamaan Puolan valtuuskunta Länsirintaman Vallankumouksellisen Sotaneuvoston päiväkäskyn kumoamista koskevaan Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston päätökseen, ellei valtuuskunta katso kyllin tyydyttäväksi selitystä, joka on jo annettu valtuuskuntien istunnossa. — 167.
- 244 *VKP(b):n yhdeksäs yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin Moskovassa 22.—25. syyskuuta 1920. Siihen osallistui 241 (116 päätösvaltaista ja 125 neuvottelevaa) edustajaa, jotka edustivat 700 000 puolueen jäsentä. Konferenssiin saapui VSFNT:n ja Ukrainan kuvernementtijärjestöjen sekä Azerbaidžhanin ja Armenian Kommunistisen Puolueen KK:n edustajia. Punaista Armeijaa edusti 34 henkilöä. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) Puolan kommunistien edustajan selostus; 2) Selostus KK:n poliittisesta toiminnasta; 3) Selostus KK:n organisatorisesta toiminnasta; 4) Puoluerakennustyön lähimmät tehtävät; 5) Puoluehistorian tutkimusvaliokunnan selostus; 6) Selostus Kominternin II kongressista.
- Lenin teki konferenssin ensimmäisessä istunnossa selostuksen Keskuskomitean poliittisesta toiminnasta (ks. Teokset, 31. osa, ss. 261—265). Keskuskomitean poliittisen toimintaselostuksen peruskysymyksiä olivat rauhan solmiminen Puolan kanssa ja Wrangelin valkokaartilaisarmeijan murskaamisen valmistelu.
- Leninin selostuksen johdosta käytiin kiihkeää keskustelua. Erittäin kiivaasti väiteltiin neuvostojoukkojen Varsovan edustalla kärsimän tappion syistä. Tehdessään yhteenvedon KK:n poliittisen toimintaselostuksen johdosta käydystä väittelystä Lenin sanoi edustajien puheenvuorojen tarjoavan varsin runsaasti aineistoa, joka on otettava varteen ja josta on tehtävä tarpeelliset johtopäätökset. Konferenssissa hyväksyttiin yksimielisesti päätöslauselma Puolan kanssa solmittavan rauhan ehdoista. Siellä hyväksyttiin niin ikään Puolan kanssa solmittavan rauhan konkreettisia ehtoja koskeva YTpKK:n ilmoitus, jonka laatimista Lenin oli ohjannut välittömästi ja jonka hän oli myös toimittanut (ks. Ленинский сборник XXXVI, стр. 123—126 (XXXVI Lenin-kokoelma, ss. 123—126)).
- Tärkeän sijan IX konferenssissa sai puoluerakennustyön lähimpään tehtävien käsittely. Niitä käsiteltäessä konferenssissa esiintyi puolueenvastainen »demokraattisen sentralismin» ryhmä, jonka nimissä T. V. Sapronov teki apuselostuksen. »Demokraattiset sentralistit» asettuivat vastustamaan puoluekuria sekä kommunistisen puolueen johtavaa osuutta neuvostoissa ja ammattiliitoissa. Puo-

luekonferenssi antoi samoin kuin VKP(b):n IX edustajakokous päätävällisen vastaiskun »demokraattisen sentralismin» ryhmälle.

Konferenssi hyväksyi päätöslauselman »Puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä»; päätösehdotuksen oli kirjoittanut Lenin (ks. tätä osaa, ss. 173—174). Tuolloin hän kirjoitti myös »Ehdotuksensa puoluerakennustyön lähimpiä tehtäviä koskevaan päätöslauselmaan» (ks. tätä osaa, s. 174). Konferenssissa korostettiin, että on saatava puolueen rivijäsenet osallistumaan aktiivisesti VKP(b):n kuvernementtikonferensseihin ja kuvernementtikomiteoiden kokouksiin. Siellä määriteltiin myös toimenpiteet neuvosto- ja talouselinten toiminnassa esiintyvän virkavaltaisuuden jälkien hävittämiseksi. Konferenssi katsoi välttämättömäksi muodostaa Kontrollikomission ja kuvernementtien yhteyteen erikoiset puoluekomissiot, joiden tehtävänä oli taistella erilaisia väärinkäytöksiä vastaan ja käsitellä kommunisteilta saadut valitukset.

Päätöslauselmassa, jonka IX konferenssi hyväksyi KK:n organisaattorista toimintaa koskevan selostuksen johdosta, KK:n Sihteeristöä kehoitettiin perehtymään laajemmin toimintaan paikkakunnilla, ottamaan huomioon siellä saatu kokemus sekä kiinnittämään suurempaa huomiota agitaatio- ja propagandaosaston työhön; päätöslauselmassa korostettiin myös sitä, että KK:n oli parannettava Punaisen Armeijan ja Laivaston puoluejärjestöjen organisaatio- ja toiminnan välitöntä johtoa ja etteivät nuo järjestöt saaneet toiminnassaan irtautua yhteiskuntaelämästä. — 167.

²⁴⁵ Lenin tarkoittaa A. M. Kollontain sanoja. Kollontai sanoi puheessaan demagogisesti, että arvostelun vuoksi vainotaan ja että niitä jotka ovat arvostelleet, on hänen sanojensa mukaan toisinaan kehoitettu lähtemään »hyville, kuumille seuduille syömään persikoita». — 170.

²⁴⁶ Kontrollikomission kokoonpanoa koskevat Leninin ehdotukset liitettiin sanamuodoltaan hiukan muutettuina VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselmaan »Puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä» (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 506—512 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmien ja päätöksien», I osa, 1954, ss. 506—512)).

Lenin on yliviivannut tekstin alkanen sanoista: »Siirtoja koskevaan kohtaan lisättävä:» aina kappaleen loppuun; tätä tekstiä ei ole liitetty päätöslauselmaan. — 174.

²⁴⁷ PPS — Puolan Sosialistinen Puolue (Polska Partia Socjalistyczna) — vuonna 1892 perustettu reformistinen nationalistipuolue. PPS:ssä syntyi jatkuvasti sen historian kuluksa rivityöläisten vaikutuksesta vasemmistoryhmiä. Eräät näistä yhtyivät sittemmin Puolan työväenliikkeen vallankumoukselliseen siipeen.

Vuonna 1906 PPS jakautui PPS-»levitsaan» (vasemmistoon) ja oikeistolaiseen, shovinistiseen, n.s. PPS-»pravitsaan» (»vallankumoukselliseen ryhmään»). Bolshevikkien puolueen sekä Puolan Kuningaskunnan ja Liettuun Sosialidemokraattisen Puolueen vai-

lutuksesta PPS-»levitsa» otti vähitellen johdonmukaisen vallankumouksellisen kannan.

Imperialistisen maailmansodan vuosina PPS-»levitsa» oli suurelta osalta kannanotoiltaan internationalistista; joulukuussa 1918 se yhtyi Puolan ja Liettuan Sosialidemokraattiseen Puolueeseen. Yhdistyneet puolueet perustivat Puolan Kommunistisen Työväenpuolueen (tämä oli Puolan Kommunistisen Puolueen nimenä vuoteen 1925).

Oikeisto-PPS harjoitti imperialistisen maailmansodan aikana edelleenkin nationalistista shovinismipolitiikkaa; se muodosti Galitsian alueella puolalaisia legioonia, jotka taistelivat sitten itävaltalais-saksalaisen imperialismiin puolella. Puolan porvarillisen valtion perustamisen jälkeen oikeisto-PPS yhtyi vuonna 1919 Saksan ja Itävallan aikaisemmin valtaamalla Puolan alueella toimivien PPS:n osien kanssa ja otti jälleen nimekseen PPS. Päästyään hallituksen johtoon se auttoi Puolan porvaristoa saamaan vallan käsiinsä, harjoitti järjestelmällisesti kommunisminvastaista propagandaa ja tuki Neuvostomaata vastaan tähdättyä aggressiivista politiikkaa sekä Länsi-Ukrainaan ja Länsi-Valkovenäjään kohdistuvaa valtausta ja sortopolitiikkaa. Erinäiset PPS:n ryhmät, jotka eivät hyväksyneet tuota politiikkaa, yhtyivät Puolan Kommunistiseen Puolueeseen.

Pilsudskin toimeenpaneman fasistisen vallankaappauksen (toukokuu 1926) jälkeen PPS oli parlamentissa muodollisesti oppositiossa, mutta tosiasiasa se ei taistellut aktiivisesti fasistijärjestelmää vastaan, vaan harjoitti edelleenkin kommunisminvastaista ja neuvostovastaista propagandaa. PPS:n vasemmistoainekset olivat noina vuosina yhteistoiminnassa Puolan kommunistien kanssa ja kannattivat monissa kampanjoissa yhteisrintamataktiikkaa.

Toisen maailmansodan aikana PPS:ssä tapahtui jälleen hajaanus. Puolueen taantumuksellinen, shovinistinen osa, joka otti nimekseen »Wolność, Równość, Niepodległość» («Vapaus, Tasa-arvoisuus, Riippumattomuus»), osallistui Puolan emigranttien taantumukselliseen Lontoon »hallitukseen». PPS:n toinen, vasemmistolainen osa, joka nimitti itsensä Puolan Sosialistien Työväenpuolueeksi (PSTP), yhtyi vuonna 1942 perustetun Puolan Työväenpuolueen (PTP) vaikutuksesta hitleriläismiehitäjiä vastustavaan kansanrintamaan, taisteli Puolan vapauttamiseksi fasistien harjoittamalta orjuutukselta ja asettui kannattamaan ystävyysuhteiden solmimista Neuvostoliittoon.

Vuonna 1944, sitten kun Puolan itäosa oli vapautettu saksalais miehityksestä ja oli muodostettu Puolan Kansallisen Vapautuksen Komitea, PSTP otti taas nimekseen PPS ja osallistui yhdessä PTP:n kanssa kansandemokraattisen Puolan rakentamiseen. Joulukuussa 1948 PTP ja PSTP yhdistyivät ja perustivat Puolan Yhdistyneen Työväenpuolueen. — 175.

248 »Proletaarista kulttuuria koskevan päätöslauselman hahmotelman» Lenin kirjoitti lokakuun 9 pnä 1920 Poliittisen toimikunnan istunnossa käsiteltäessä Proletkult-järjestön edustajakokousta varten tarkoitetun päätöslauselman laatimista. Kyseisessä hahmotelmassa Lenin toistaa edellisenä päivänä, 8. lokakuuta, kirjoittamansa

proletaarista kulttuuria koskevan päätöslauselmaehdotuksen (ks. Teokset, 31. osa, ss. 303—304) tärkeimmät johtoajatukset.

Proletkult (Proletaarinen kulttuuri) — kulttuuri- ja valistusjärjestö. Tämä jo syyskuussa 1917 perustettu riippumaton omatoiminen työväenjärjestö ryhtyi myös Lokakuun vallankumouksen jälkeän puoltamaan »riippumattomuuttaan» asettuen siten vastustamaan proletaarista valtiota. Proletkult ei sallinut kommunistisen puolueen johtaa toimintaansa ja vaati tunnustamaan itsensä riippumattomaksi neuvostovallan elimistä, m. m. Valistuskomissariaatista. Proletkult-järjestön jäsenet kiistivät tosiasiallisesti menneisyyden kulttuuriperinnön merkityksen, pyrkivät vetäytymään syrjään kulttuuri- ja valistustoiminnasta joukkojen keskuudessa ja luomaan elämästä irrallaan »laboratoriomenetelmin» erityistä »proletaarista kulttuuria». Proletkultin pääideologi A. A. Bogdanov tunnusti muodollisesti marxilaisuuden, mutta propagoi tosiasiallisesti subjektiivista idealismia, machilaista filosofiaa. Proletkult oli kirjava järjestö. Rinnan porvarillisten intellektuellien kanssa, jotka olivat päällä päsmäreinä useissa Proletkult-järjestöissä, näihin järjestöihin kuului myös työläisnuorisoa, joka pyrki vilpittömästi auttamaan neuvostovaltiota kulttuurin kehittämässä.

Puolue vastusti päättäväisesti Proletkultin separatistisia pyrkimyksiä. Lenin asetti lokakuussa 1920 VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan käsiteltäväksi kysymyksen Proletkultista. Pitäen lähtökohtanaan Leninin kirjoittaman ehdotuksen pohjalla hyväksyttyä Poliittisen toimikunnan päätöstä Poliittisen Valistustyön Pääkomitea laati Proletkultin ja Valistuskomissariaatin keskinäisiä suhteita koskevat ohjesäännöt, jotka KK vahvisti kokouksessaan marraskuun 10 pnä 1920.

Proletkult-järjestö lakkautti toimintansa vuonna 1932. — 177.

²⁴⁹ Leninin kirjoittama ehdotus ja siihen tehdyt lisäykset hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa lokakuun 14 pnä 1920. — 178.

²⁵⁰ *Idän kansojen Bakun edustajakokous* (Idän kansojen ensimmäinen edustajakokous) pidettiin 1.—7. syyskuuta 1920. Siihen saapui 1891 henkilöä, jotka edustivat 37 kansallisuutta (Kaukasian, Keski-Aasian, Afganistanin, Egyptin, Intian, Iranin, Kiinan, Korean, Syyrian, Turkin, Japanin y. m. maiden kansallisuuksia). Kaksi kolmannelta kokousedustajista (1273 henk.) oli kommunisteja.

Edustajakokouksessa käsiteltiin seuraavat kysymykset: 1) Kansainvälinen tilanne ja Idän kansojen työtätekevien tehtävät; 2) Kansallisuus- ja siirtomaakysymys; 3) Agraarikysymys; 4) Neuvostot Idässä; 5) Organisaatiokysymys y. m. Edustajakokouksessa muodostettiin neljä jaostoa antaen niiden tehtäväksi valmistella aineisto agraarikysymyksestä, kansallisuus- ja siirtomaakysymyksestä, neuvostorakennustyön kysymyksestä ja organisaatiokysymyksestä.

Idän kansojen edustajakokous asettui kannattamaan Kommunistisen Internationaalien II kongressin päätöksiä ja laati niihin pohjautuen useita päätöslauselmia. Edustajakokous muodosti Kominternin Toimeenpanevan Komitean yhteyteen vakinaisen elimen,

Idän kansojen propaganda- ja toimintaneuvoston; tämän tehtävänä oli huolehtia hyväksytyjen päätösten täytäntönnpanosta.

Puhuessaan Kominternin toisesta kongressista ja Idän kansojen ensimmäisestä edustajakokouksesta Lenin sanoi: »Ne olivat kansainvälisiä edustajakokouksia, jotka liittivät kommunistit yhteen ja osoittivat, että kaikissa sivistysmaissa ja kaikissa Idän takapajuisissa maissa bolshevismin lippu, bolshevismin ohjelma, bolshevikien menettelytapa on kaikkien sivistysmaiden työläisten ja kaikkien takapajuisten siirtomaiden talonpoikien pelastuksen lippu, taistelulippu ja että todellisuudessa näiden kolmen vuoden aikana Neuvosto-Venäjä ei ole ainoastaan lyönyt takaisin niitä, jotka ovat rynnänneet sitä kuristamaan, vaan myös voittanut puolelleen koko maailman työtätekevien myötätunnon...» (Teokset, 31. osa, s. 317). — 178.

- ²⁵¹ Leninin esittämä päätösehdotus Itämeren laivaston jälleenrakentamiskysymyksestä hyväksyttiin Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa lokakuun 23 p:nä 1920. — 180.
- ²⁵² Neuvostovirkailijain työhön perustuvaa elintarvikeannosta koskevaa kysymystä käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa lokakuun 23 p:nä 1920. Leninin kaikki ehdotukset liitettiin tästä kysymyksestä tehtyyn päätökseen. Kansankomissaarien Neuvosto velvoitti asettamansa komission esittämään selostuksen asiasta lokakuun 26 p:nä 1920. — 180.
- ²⁵³ Ehdotus lisäyksineen hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa lokakuun 26 p:nä 1920 päätökseksi »Mielialoista puolueessa». — 181.
- ²⁵⁴ Kirjallinen tiedonanto VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin päätöksen perusteella muodostetusta Kontrollikomissiosta julkaistiin lokakuun 28 p:nä 1920 »Pravda» lehden etusivulla. — 181.
- ²⁵⁵ Kyseinen asiakirja on osa päätöksestä, jonka KKN hyväksyi lokakuun 26 p:nä 1920 käsitellessään kysymystä talouselämää johtavien kansankomissariaattien välisen yhteyden järjestämisestä.
- Mainittua kysymystä käsiteltiin huhtikuussa 1920 VKP(b):n IX edustajakokouksessa. Siitä hyväksytyssä päätöslauselmassa sanottiin: »Edustajakokous velvoittaa KK:n määrittelemään lähiaikoina niiden järjestöllisten yhteyksien järjestelmän, joita KKTN:n ja muiden, talouselämää välittömässä yhteydessä olevien komissariaattien (Elintarvike-, Kulkulaitos- ja Maatalouskomissariaatin) tulee noudattaa jokapäiväisessä toiminnassaan täydellisen yhtenäisyyden turvaamiseksi puolueen edustajakokouksen vahvistamaa taloussuunnitelmaa toteutettaessa» («КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 490 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 490)). Edustajakokouksen päätöstä vastaavasti Lenin teki lokakuun 26 p:nä 1920 KKN:n istunnossa selostuksen »Talouselämää johtavien komissariaattien työn yhdistämisestä yhtenäistä taloussuunnitelmaa laadittaessa» ja esitti kyseisen päätösehdotuksensa. — 182.

- ²⁵⁶ Kansankomissaarien Neuvosto nimitti tämän kolmikon lokakuun 26 p:nä 1920 velvoittaen sen kokoamaan laitostenvälisiä komissioita koskevat tiedot. — 182.
- ²⁵⁷ Leninin ehdotus liitettiin kokonaisuudessaan päätökseen, jonka VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi istunnossaan lokakuun 28 p:nä 1920 Tasavallan Poliittisen Valistustyön Pääkomiteasta.
- Poliittisen Valistustyön Pääkomitea* perustettiin Valistuskomissariaatin yhteyteen Kansankomissaarien Neuvoston asetuksella, jonka Lenin allekirjoitti marraskuun 12 p:nä 1920. Pääkomitea kuului Valistuskomissariaatin koneistoon ja oli hallinnollisessa ja järjestöllisessä suhteessa sen alainen, mutta toimintansa aatteellista sisältöä koskevissa kysymyksissä se oli välittömästi VKP(b):n KK:n alainen. Poliittisen Valistustyön Pääkomitea johti kaikkea poliittista valistustyötä, agitaatio- ja propagandatoimintaa, aikuisten kommunistista valistustyötä (lukutaidottomuuden poistaminen, koulut, kerhotilat, kirjastot, lukutuvat) sekä puoluekoulutusta (kommunistiset yliopistot, puoluekoulut). Poliittisen Valistustyön Pääkomitean johdossa oli N. K. Krupskaja aina siihen asti, kunnes komitea muutettiin (kesäkuussa 1930) Valistuskomissariaatin joukkotyön jaostoksi. — 183.
- ²⁵⁸ Tarkoitetaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean päätöstä »Valistusasiain kansankomissariaatin toiminnan tehostamiskeinoista». Päätös julkaistiin lokakuun 10 p:nä 1920 »Izvestija VtSIK» lehden 226. numerossa. — 183.
- ²⁵⁹ Marraskuun 9 p:nä 1920 pidetyssä VKP(b):n KK:n kokouksessa G. M. Krzhizhanovski valtuutettiin valmistamaan Neuvostojen VIII yleisvenäläiselle edustajakokoukselle selostus »Venäjän sähköistämisestä». Neuvostojen edustajakokouksessa, joka pidettiin Moskovassa 22.—29. joulukuuta 1920, tämä selostus liitettiin kokouksen päiväjärjestykseen puhemiesistön ehdotuksesta. — 184.
- ²⁶⁰ Leninin ehdotus KK:n kokouksen päätökseksi hyväksyttiin miltei sellaisenaan marraskuun 10 p:nä 1920. — 186.
- ²⁶¹ Ks. 257. huomautusta. — 186.
- ²⁶² VKP(b):n KK:n kokous hyväksyi iltatunnossaan marraskuun 10 p:nä 1920 tämän ehdotuksen päätökseksi tov. Artjomon (F. A. Sergejevin) selostuksen johdosta, joka koski legieniläisten liittojen saamista mukaan valvomaan Neuvosto-Venäjän tilausten täyttämistä. — 186.
- ²⁶³ Pitäen silmällä kansantalouden mahdollisimman nopeaa jälleerakentamista ja rauhanomaisten liikesuhteiden solmimista kapitalistivaltioiden kanssa neuvostohallitus katsoi mahdolliseksi myöntää ulkomaisille yhtiöille toimilupia. KKN asetti lokakuun 30 p:nä 1920 erikoisen toimikunnan laatimaan asetusta toimituvista. Marraskuun 12 p:nä V. I. Lenin ilmoitti M. I. Kalininille kirjallisesti

- huomautuksensa hänelle lähetetyn asetusehdotuksen suhteen (ks. Сочинения, 5 изд., том 52, документ 11 (Teokset, 5. painos, 52. osa, 11. asiakirja)). Toimikunnan esittämä toimilupa-asetusehdotus käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa marraskuun 16 pnä. Tuolloin Lenin kirjoitti myös kyseisen ehdotuksensa, ja KKN hyväksyi sen päätökseksi. — 187.
- ²⁶⁴ KKN vahvisti toimilupia koskevan asetuksen marraskuun 23 pnä 1920. Kohta sen jälkeen julkaistiin kirjanen «О концессиях. Декрет Совета Народных Комиссаров от 23 ноября 1920 г. Текст декрета. Объекты концессий. Карты» («Toimiluvista. Marraskuun 23 pnä 1920 vahvistettu Kansankomissaarien Neuvoston asetus. Asetuksen teksti. Toimilupakohteet. Kartat»). Asetus, toimilupa-alueiden kartat sekä useita tätä asiaa käsitteleviä johtavien neuvostotyöntekijöiden artikkeleita julkaistiin vuonna 1921 saksan kielellä aikakauslehden »Russische Korrespondenz» 1.—2. numerossa.
Toimiluvista ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 31. osa, ss. 427—447 ja 451—473. — 187.
- ²⁶⁵ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi vähäisin lisäyksin Poliittisen toimikunnan istunnossa marraskuun 27 pnä 1920. — 187.
- ²⁶⁶ Tarkoitetaan Työ- ja Puolustusneuvostoa.
Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvosto järjestettiin uudelleen huhtikuun alussa 1920 ja nimitettiin Työ- ja Puolustusneuvostoksi. Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuussa 1920 tekemän päätöksen perusteella Työ- ja Puolustusneuvosto alkoi toimia Kansankomissaarien Neuvoston komission oikeuksin ja sen perustehtävänä oli koordinoida kaikkien laitosten toimintaa taloudellisen rakennustyön alalla; se toimi vuoteen 1937. — 188.
- ²⁶⁷ Azerbaidžhanin maaseudulla perustettiin köyhälistökomiteita sen jälkeen, kun Azerbaidžhan oli julistettu sosialistiseksi neuvostotasavallaksi Azerbaidžhanin KP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta teki päätöksen komiteoiden perustamisesta elokuussa 1920. — 188.
- ²⁶⁸ YKN — Ylin kuljetusneuvosto. — 188.
- ²⁶⁹ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta käsiteli marraskuun 27 pnä 1920 G. J. Zinovjevin selostuksen teesit: »Neuvostojen keskus- ja paikalliselinten toiminnan parantamisesta ja byrokratian hävittämisestä»; selostus oli tarkoitettu tehtäväksi neuvostojen VIII yleisvenäläisessä edustajakokouksessa. Poliittinen toimikunta vahvisti Leninin esittämän ehdotuksen ja asetti komission tekemään teeseihin korjaukset. Teesit julkaistiin lopullisessa muodossaan joulukuun 14 pnä 1920 »Pravda» ja »Izvestija VTsIK» lehdissä. — 188.
- ²⁷⁰ L. B. Krasin johti neuvostovaltuuskuntaa Englannin hallituksen kanssa käydyissä kauppasopimusneuvotteluissa. — 189.

- ²⁷¹ *Toimintakomiteat (Toimintaneuvostot)* – komiteoita, joita Englannin työläiset perustivat elokuussa 1920 vastustaakseen Englannin yhtymistä sotaan Neuvosto-Venäjää vastaan. Suurta osaa Toimintakomiteoiden perustamisessa esitti Ison-Britannian Kommunistinen Puolue. Komiteat agitoivat sen puolesta, että Englanti olisi tunnustanut Neuvosto-Venäjän ja solminut sen kanssa normaalit suhteet.
VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen.
Ks. myös tämä osa, ss. 191–192. – 189.
- ²⁷² Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi Leninin kirjoittaman ehdotuksen marraskuun 30 pnä 1920. – 189.
- ²⁷³ *Talousvaliokunta* – marraskuun 26 pnä 1920 muodostettu Leninin puheenjohtolla toiminut valiokunta, jonka tehtävänä oli kaikkien talouselämää johtavien kansankomissariaattien välisen yhteyden järjestäminen. Valiokunta laati ehdotuksen Työ- ja Puolustusneuvoston uudelleenjärjestelystä pitäen silmällä neuvoston toiminnan painopisteen siirtämistä taloudelliseen rakennustyöhön.
Kyseinen ehdotus otettiin pohjaksi laadittaessa Työ- ja Puolustusneuvostoa koskevaa päätöstä, joka esitettiin YТрКК:n ja KKN:n nimissä neuvostojen VIII edustajakokouksen käsiteltäväksi ja jonka edustajakokous vahvisti joulukuun 29 pnä 1920. – 190.
- ²⁷⁴ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin päätökseksi VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa joulukuun 4 pnä 1920. Tästä kysymyksestä ks. myös В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 52, документ 22 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 52. osa, 22. asiakirja). – 191.
- ²⁷⁵ Tarkoitetaan memorandumia, jonka neuvostohallitus lähetti Englannin hallitukselle kesäkuun 29 pnä 1920 (ks. «Документы внешней политики СССР», т. II, М., 1958, стр. 593–598 («Neuvostoliiton ulkopoliittiset asiakirjat», II osa, Moskova 1958, ss. 593–598)). – 192.
- ²⁷⁶ Käsikirjoituksessa viimeinen lause on viivattu yli.
Englannin kanssa käydyistä kauppasopimusneuvotteluista ks. V. I. Lenin, Teokset, 31. osa, ss. 479–480. – 192.
- ²⁷⁷ Lenin tarkoittaa kirjasta «О концессиях. Декрет Совета Народных Комиссаров от 23 ноября 1920 г. Текст декрета. Объекты концессий. Карты». М., 1920 («Toimiluvista. Marraskuun 23 pnä 1920 vahvistettu Kansankomissaarien Neuvoston asetus. Asetuksen teksti. Toimilupakohteet. Kartat», Moskova 1920). – 192.
- ²⁷⁸ Lenin asetti kysymyksen Valistuskomissariaatin työn uudelleenjärjestelystä marraskuussa 1920 (ks. Сочинения, 5 изд., том 42, документ 376 (Teokset, 5. painos, 42. osa, s. 376)). Valistuskomissariaatin uudelleenjärjestely kävi välttämättömäksi, koska sen toiminta ja rakenne eivät vastanneet niitä uusia tehtäviä, joita kansan-

valistuksen alalla oli ratkaistava rauhanomaiseen sosialistiseen rakennustyöhön ryhdyttäessä. Alustavasti Lenin esitti mielipiteensä Valistuskomissariaatin uudelleenjärjestelystä A. V. Lunatsharskille marraskuun 29 p:nä 1920 lähettämässään kirjeessä (ks. Сочинения, 5 изд., том 52, документ 37 (Teokset, 5. painos, 52. osa, 37. asiakirja)). VKP(b):n KK:n kokous hyväksyi joulukuun 8 p:nä 1920 Leninin esittämän päätösehdotuksen Valistuskomissariaatin uudelleenjärjestelystä lisäksi siihen 2. kohdan.

Toinen kohta kuului seuraavasti: »Kansankomissaari johtaa ainoastaan apulaisensa kautta Valistuskomissariaatin toimintaa järjestelytyön ja hallinnollisten määräysten alalla laajassa, koko Venäjän mitassa sekä itse Valistuskomissariaatin koneistossa.» — 196.

- 279 VKP(b):n KK:n kokous asetti tammikuun 26 p:nä 1921 valiokunnan laatimaan Leninin johdolla ehdotusta Valistuskomissariaatin yleisestä uudelleenjärjestelystä. Valistuskomissariaatin kollegion jäsenille osoitetussa 28. tammikuuta päivätyssä kirjeessä Lenin pyysi lähettämään hänelle kiireisesti tiedot erityyppisistä kouluista sekä niitä koskevat voimassa olevat lait (ks. Сочинения, 5 изд., том 52, документ 99 (Teokset, 5. painos, 52. osa, 99. asiakirja)). Leninin ehdotuksesta KK:n Poliittinen toimikunta myönsi helmikuun 2 p:nä valiokunnalle oikeuden antaa Valistuskomissariaatin kollegiolle ohjeita puolueen KK:n nimissä. »Pravdan» 25. numerossa julkaistiin helmikuun 5 p:nä Leninin kirjoittamat »Keskuskomitean ohjeet Valistusasiain kansankomissariaatissa työskenteleville kommunisteille» (ks. Teokset, 32. osa, ss. 106—107).

Helmikuun 11 p:nä Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti valiokunnan jäsenten laatiman ja Leninin toimittaman »Säännöksen Valistuskomissariaatista». Se julkaistiin helmikuun 15 p:nä »Izvestija VTsIK» lehden 33. numerossa, ja Valistuskomissariaatti järjestettiin uudelleen sen perusteella vuoden 1921 kuluessa. — 197.

- 280 Kyseinen lisäys liitettiin ensimmäiseksi kohdaksi päätöslauselmaan »Tuotantopropagandasta», jonka VKP(b):n KK:n kokous hyväksyi joulukuun 8 p:nä 1920.

Ks. myös Leninin kirjoittamia »Teesejä tuotantopropagandasta» (Teokset, 31. osa, ss. 392—394). — 197.

- 281 Kyseiset Leninin lisäykset liitettiin VKP(b):n KK:n kokouksen joulukuun 20 p:nä 1920 hyväksymään päätökseen, joka koski erikoisen tuotannollisia kysymyksiä valaisevan lehden perustamista. — 198.

- 282 *Työläisten, Talonpoikien, Puna-armeijalaisten ja Kasakkojen Edustajien Neuvostojen VIII yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa 22.—29. joulukuuta 1920. Se oli lukuisampi kuin mikään aikaisemmista neuvostojen edustajakokouksista: siihen osallistui 2537 edustajaa, joista päätösvaltaisia 1728 ja neuvottelevia 809. Puoluekannaltaan 91,7% edustajista oli kommunisteja, 2,7% kommunisteihin myötämielisesti suhtautuvia, 3,9% puolueettomia, 0,3% menshevikkejä, 0,3% bundilaisia, 0,15% vasemmistoeserriä,

0,15% anarkisteja ja 0,8% muiden puolueiden jäseniä. Päiväjärjestys oli seuraava: selostus Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston toiminnasta, Venäjän sähköistäminen, teollisuuden ja kulkulaitoksen kuntoonpano, maataloustuotannon kehittäminen ja talonpoikaistalouden auttaminen, neuvostoelinten toiminnan parantaminen ja byrokratian hävittäminen. Päiväjärjestyksen peruskysymykset käsiteltiin alustavasti VKP(b):n ryhmän istunnoissa. Turvataksaan kysymysten kaikenpuolisen ja syvällisen käsittelyn edustajakokous muodosti kolme jaostoa: teollisuus-, maatalous- ja neuvostorakennustyöjaoston.

Lenin teki joulukuun 22 p:nä edustajakokouksen istunnossa selostuksen YTpKK:n ja KKN:n toiminnasta ja joulukuun 23 p:nä yhteenvedon selostuksen johdosta käydystä keskustelusta. Sen lisäksi hän esiintyi kuusi kertaa edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnoissa (joulukuun 21, 22, 24 ja 27 p:nä) käsiteltäessä toimilupakysymystä sekä talonpoikaistalouden lujittamis- ja kehittämistoimenpiteitä koskevaa lakiehdotusta. Ks. myös Teokset, 31. osa, ss. 449–521. — 198.

- 283 VKP(b):n KK:n kokouksen joulukuun 8 p:nä 1920 tekemän päätöksen mukaan puolueen X edustajakokous oli määrätty helmikuuksi 1921. Paikallisjärjestöjen pyynnöstä KK päätti tammikuussa lykätä edustajakokouksen maaliskuuhun. — 200.
- 284 *Suharevka* — kauppatori Moskovassa. Ulkomaiden sotilaallisen interventio ja kansalaissodan vuosina Suharevka muodostui keinotellun keskukseksi ja synonyymiksi. Suljettiin v. 1932. — 207.
- 285 Lenin tarkoittaa marraskuun 23 p:nä 1920 annettua Kansankomissaarien Neuvoston toimilupa-asetusta. Asetus julkaistiin marraskuun 25 p:nä 1920 »Izvestija VTsIK» lehdin 265. (1112.) numerossa. — 208.
- 286 *Curzonin nootin* olivat aiheuttaneet Punaisen Armeijan voitot: kesällä 1920 Punainen Armeija karkotti valkopuolalaiset valloittajat Ukrainasta ja Valko-Venäjältä. Pyrkien estämään Punaisen Armeijan etenemisen sekä ehkäisemään paanien Puolan mahdollisen romahduksen ja Wrangelin murskaamisen Englannin hallitus lähetti heinäkuun 11 p:nä 1920 Neuvosto-Venäjälle ulkoministeri Curzonin allekirjoittaman nootin. Nootissa vaadittiin kategorisesti keskeyttämään Punaisen Armeijan hyökkäys, solmimaan välirauha Puolan kanssa ja lopettamaan sota Wrangelia vastaan. Englannin hallitus tarjoutui toimimaan välittäjänä ja uhkasi Ententen Pääneuvoston nimissä auttaa Puolaa »kaikin käytettävissään olevin keinoin», ellei uhkavaatimusta täydetä.
- Leninin ehdotusten pohjalla laatimassaan vastausnootissa neuvostohallitus kieltäytyi jyrkästi Curzonin välityksestä ja vaati välittömiä neuvotteluja Puolan kanssa. Neuvostohallitus esitti Englannille vastalauseen sen johdosta, että tämä pyrki annektoimaan Krimin, ja suostui takaamaan Wrangelin henkilökohtaisen ja hänen joukkojensa turvallisuuden vain sillä ehdolla, että ne antautuvat viipymättä ja täydellisesti. — 209.

- 287 Tarkoitetaan S. I. Gusevin kirjasta «Единый хозяйственный план и единый хозяйственный аппарат» («Yhtenäinen taloussuunnitelma ja yhtenäinen talouskoneisto»); kirjanen julkaistiin vuonna 1920 ennen neuvostojen VIII edustajakokousta. — 210.
- 288 Tarkoitetaan toimihenkilöiden määrää kaikissa Moskovan Neuvoston tuohon aikaan johtamissa hallinto-, talous- ja kulttuurilaitoksissa. — 210.
- 289 Lenin tarkoittaa vuonna 1920 julkaistua S. I. Gusjevin kirjasta «Очередные вопросы хозяйственного строительства. (О тезисах ЦК РКП.) Материалы к 9-му съезду РКП» («Vuorossa olevat taloudellisen rakennustyön kysymykset. (VKP:n KK:n teesien johdosta.) Aineistoa VKP:n 9. edustajakokousta varten»). — 211.
- 290 Tarkoitetaan Kaukoidän Tasavaltaa. Ks. 219. selitystä.
Washington Vanderlip, suuren amerikkalaisen »Vanderlipin syndikaatin» edustaja, kävi syksyllä 1920 Moskovassa neuvotteluja toimiluvan myöntämisestä kalastamoiden käyttöön sekä vuoriöljyn ja hiilen etsintään ja hankintaan Kamtshatkalla sekä Itä-Siperian muussa 160. meridiaanin itäpuolella sijaitsevassa osassa. Lokakuun lopulla laadittiin sopimusluonnos, jonka mukaan syndikaatille olisi myönnetty toimilupa 60 vuodeksi. 35 vuoden kuluttua neuvostohallituksella olisi ollut oikeus lunastaa kaikki tuotantolaitokset ennen sopimusajan päättymistä ja sopimusajan kuluttua umpeen tuotantolaitokset kalustoineen olisivat siirtyneet toimivina VSFNT:n omaisuudeksi ilman mitään korvausta. USA:n hallitus ja vaikutusvaltaiset finanssipiirit eivät kuitenkaan antaneet tukeaan »Vanderlipin syndikaatille», minkä vuoksi sopimusluonnosta ei allekirjoitettu. — 215.
- 291 Lenin tarkoittaa todennäköisesti Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) ohjelman seuraavaa kohtaa: »Kaikessa maaseututyössään VKP nojaa edelleenkin maaseudun proletaariin ja puoliproletaariin kerroksiin, järjestää ennen kaikkea ne itsenäiseksi voimaksi perustamalla maaseudulla puoluesoluja, köyhälistöjärjestöjä, erikoistyyppisiä maaseudun proletaarien ja puoliproletaarien ammattiliittoja j.n.e., lähentämällä heitä kaikin keinoin kaupunkien proletariaattiin ja irrottamalla heidät maalaisporvariston sekä pienomistuksellisten intressien vaikutuspiiristä» («КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 425 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 425)). — 215.
- 292 Tarkoitetaan Yleisvenäläistä maatalous- ja metsätyöläisten ammattiliittoa. — 215.
- 293 Lenin tarkoittaa Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) ohjelman seuraavaa kohtaa: »Ammattiyhdistysten osallistuminen talouden hoitoon ja niiden toiminta laajojen joukkojen saamiseksi osallistumaan siihen on samalla myös tärkein neuvostovallan ta-

- louskoneiston byrokraatisoitumista ehkäisevä keino ja suo mahdollisuuden saattaa tuotannon tulokset todella kansan valvontaan» («КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 422 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 422)). — 216.
- ²⁹⁴ Käsitellessään ehdotusta neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöslauselmaksi »Toimenpiteistä talonpoikain harjoittaman maatalouden lujittamiseksi ja kehittämiseksi» edustajakokouksen kommunistiryhmä vaati poistamaan siitä yksityisten talollisten henkilökohtaista palkitsemista koskevat kohdat. Käsitellessään tätä kysymystä joulukuun 27 pnä 1920 KK:n kokous totesi edustajakokouksen kommunistiryhmän tehneen virheellisen päätöksen ja kehotti ryhmää tarkistamaan sen. Kokous hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen, jossa oli määritelty yksityisten talollisten palkitsemisehdot ja -periaatteet (ks. tätä osaa, s. 226). KK:n kokous valtuutti Leninin selostamaan kysymystä edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa. Leninin pidettyä puheensa ryhmä peruutti aikaisemman päätöksensä. — 217.
- ²⁹⁵ *Työn Punaisen Lipun kunniamerkki* säädettiin neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksellä taloudellisten tehtävien suorituksessa erikoista uhrautuvaisuutta, aloitteisuutta, uutteruutta ja järjestyneisyyttä osoittaneiden työtätekevien ryhmien ja yksityisten kansalaisten palkitsemiseksi. — 220.
- ²⁹⁶ Tarkoitetaan neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen osanottajaa Jerjomina. — 221.
- ²⁹⁷ Leninin pidettyä puheensa (ks. tätä osaa, ss. 216—221) neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän istunnossa alkoi keskustelu. Siihen osallistunut Punaisessa Armeijassa palveleva keskivarakas talonpoika Jerjomina yritti todistaa, että kulakit osaavat kuitenkin ottaa pois köyhälistöltä maatalousvälineet ja hevoset. Hän esitti seuraavan esimerkin: Tambovin kuvernementin Kozlovin ujestissa nälkää näkevien köyhien talonpoikien oli pakko myydä kulakeille hevosensa 5 puudasta viljaa. — 222.
- ²⁹⁸ Ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 468 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 468). — 225.
- ²⁹⁹ Yksityisten talollisten palkitsemista koskevat kohdat hyväksyttiin KK:n kokouksessa marraskuun 27 pnä 1920 ja ne liitettiin neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöslauselmaan »Talonpoikaistalouden lujittamis- ja kehittämistoimenpiteistä». — 226.
- ³⁰⁰ Tarkoitetaan n.s. liittokomissiota. Tämä L. B. Kamenevin johtama komissio käsitteli alustavasti neuvostotasavaltojen valtiollisia keskinäisuuhteita koskevia kysymyksiä. — 226.

301 Kyseiset ehdotukset on kirjoitettu 30. joulukuuta 1920 päivättyyn VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle osoitettuun G. V. Tshitsherinin kirjeeseen. Tshitsherin tiedotti Valko-Venäjän KKN:n puheenjohtajan A. G. Tshervjakovin pitävän äärimmäisen epänormaalina sitä tilannetta, ettei ole järjestetty Valko-Venäjän ja VSFNT:n valtiollisia suhteita, mikä vaikeuttaa kummankin tasavallan yhteistoimintaa, ja ilmoitti kannattavansa sopimuksen solmimista Valko-Venäjän kanssa samoin perustein kuin Ukrainankin kanssa.

Valko-Venäjän puolue- ja neuvostoelimet asettivat kysymyksen Neuvosto-Valkovenäjän ja VSFNT:n välisen liittosopimuksen solmimisesta syksyllä 1920. Vuoden 1920 joulukuun ja vuoden 1921 tammikuun vaihteessa käydyt neuvottelut päättyivät VSFNT:n ja Valko-Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan välisen työläisten ja talonpoikien liittosopimuksen allekirjoittamiseen tammikuun 16 pnä. Valko-Venäjän TpKK vahvisti sopimuksen istunnossaan tammikuun 21 pnä 1921. — 227.

302 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen tammikuun 4 pnä 1921. — 227.

303 YTpKK:n VIII kokoonpanon 11 istunnossa ei käsitelty kysymystä Maatalouden kansankomissariaatista, vaan päiväjärjestyksessä olivat kansankomissariaatteja koskevat ohjesäännöt. Tästä kysymyksestä tehdyssä päätöksessä säädettiin lopullinen määräaika, johon mennessä kansankomissariaatteja ja niiden elimiä koskevat ohjesäännöt oli esitettävä YTpKK:n vahvistettaviksi. — 227.

304 Gruusian kysymystä käsiteltiin VKP(b):n KK:n kokouksessa tammikuun 26 pnä 1921 (käsitelylistalla se oli 3. kysymyksenä, minkä vuoksi Lenin kirjoitti: »3. kohtaan»). Se otettiin käsiteltäväksi siitä syystä, että Gruusian menshevikkihallitus oli ryhtynyt vihamielisiin toimiin Neuvostotasavaltaa vastaan. Rikkoen toukokuun 7 pnä 1920 VSFNT:n kanssa solmimansa sopimuksen Gruusia kielsi kuljettamasta alueensa läpi VSFNT:stä lähetettyjä lasteja, m.m. nälkää näkeväille Armenian väestölle tarkoitettuja elintarvikkeita; kieltäytyi palauttamasta VSFNT:lle arvokkaimmat niistä Venäjän laivoista, jotka olivat olleet aikaisemmin Wrangelin hallussa, mutta tulleet Gruusian satamiin sen jälkeen, kun Wrangel oli lyöty; ryhtyi repressiivisiin toimenpiteisiin neuvostolähetystön henkilökuntaa vastaan ja häpäisi VSFNT:n valtionlippua; provosoi ja tuki Pohjois-Kaukasiassa neuvostovallanvastaisia vastavallankumouksellisia esiintymisiä. VSFNT:n edustajat esittivät monta kertaa virallisen protestin näiden sopimuksen rikkomistapausten johdosta. Gruusian hallitus jätti kuitenkin kaikki protestit vaille vastausta. — 227.

305 Leninin ehdotus liitettiin sellaisenaan KK:n kokouksen päätökseen »a»-kohdaksi. Kohdassa »b» sanottiin: »Kaukasian rintamaa kehoitetaan harkitsemaan, mitä reaalisia takeita (valvontakomissiot y.m.) voisimme vaatia diplomaattista tietä Gruusian hallitukselta varjellaksemme itseämme siltä, ettei Gruusia auta Dagestanin ja Tshetshnin kapinallisia» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto). — 228.

- ³⁰⁶ Kolmetoista Tsektranin jäsentä jätti tammikuun 26 p:nä 1921 VKP(b):n KK:lle anomuksen pyytäen vapauttamaan heidät Tsektranin jäsenyydestä. He perustelivat eroanomustaan m.m. sillä, että ammattiliittoväittelyn aikainen Tsektranin toimintamenetelmien arvostelu synnyttää muka rautatieläisten ja vesiliikennetyöläisten keskuudessa sen vaikutelman, että puolueen KK tuomitsee Tsektranin kaiken aikaisemman sekä kyseisen kauden toiminnan. Anomuksen kirjoittajat luonnehtivat Tsektranin toiminnan arvostelun vainoksi, jota vesiliikenteen erinäiset työntekijäryhmät sekä puolueen KK:n ja YAKN:n puhemiehistön yksityiset jäsenet harjoittavat.
- VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen Tsektranin työntekijäin anomuksen johdosta tammikuun 31 p:nä. — 228.
- ³⁰⁷ Tarkoitetaan neuvotteluja, joita käytiin Royal Dutch -yhtymän alankomaisen öljy-yhtiön kanssa oikeuden myöntämisestä Bakun ja Groznyin öljytuotteiden maastavientiin.
- Kansankomissaarien Neuvosto teki päätöksen öljytoimiluvista helmikuun 1 p:nä 1921. Päätöksen kahden ensimmäisen kohdan pohjaksi otettiin Leninin ehdotukset: »a) Periaatteessa hyväksytään toimilupien myöntäminen öljyn tuotantoon Groznyissa, Bakussa ja muilla toimivilla öljylähteillä sekä aloitetaan neuvottelut ja käydään niitä pikaisessa järjestyksessä. b) KKTN velvoitetaan lähettämään Bakuun ja Groznyihin erittäin pätevät ensiluokkaisista öljyteollisuuden asiantuntijoista muodostettu komissio tutkimaan öljyntuotantomahdollisuuksia sekä syitä, jotka saattavat öljylähteiden nykyisessä käytössä johtaa katastrofiin. KKTN velvoitetaan esittämään komission jäsenluettelo KKN:n vahvistettavaksi» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto).
- Öljytoimiluvista ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, ss. 120—122; tämä osa, ss. 236—239; Сочинения, 5 изд., том 52, документы 83 и 90 (Teokset, 5. painos, 52. osa, 83. ja 90. asiakirja). — 229.
- ³⁰⁸ Kyseinen ehdotus hyväksyttiin KKN:n istunnossa helmikuun 1 p:nä 1921. — 229.
- ³⁰⁹ TPN käsitteli helmikuun 9 p:nä 1921 V. A. Avanesovin selostuksen polttoainetilanteesta ja nimitti toimikunnan (F. E. Dzerzhinski, A. A. Andrejev, D. I. Kurski, A. I. Rykov ja V. V. Fomin) velvoittamaan sen esittämään TPN:n seuraavaan istuntoon mennessä päätösehdotuksen. Dzerzhinski esitti helmikuun 11 p:nä TPN:lle päätösehdotuksen, joka sitten vahvistettiin Leninin tekemine korjauksineen ja lisäyksineen. Väliaikaiseen komissioon, josta asiakirjassa mainitaan, tulivat Avanesov, Berhaus, Krylenko, Lomov ja Messing. — 229.
- ³¹⁰ Leninin kirjoittama ehdotus liitettiin kokonaisuudessaan päätökseen, jonka Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi istunnossaan helmikuun 15 p:nä 1921 tuontikauppa-suunnitelman tarkistuskomission selostuksen johdosta (kohdat »2» ja »3»). — 230.

³¹¹ Trotskilaiset ja muut oppositioryhmien jäsenet vastustivat GOELRO:n muuttamista yleiseksi suunnittelukomissioksi. Työ- ja Puolustusneuvoston helmikuun 18 päivän istunnossa ei tehty päätöstä yleisen suunnittelukomission muodostamisesta. Istunnosta ei pidetty pikakirjoituspöytäkirjaa. On säilynyt ainoastaan Leninin lyhyitä muistiinpanoja puheenvuoroista ja merkintöjä loppulausuntoa varten (ks. Ленинский сборник XX, стр. 20–22 (XX Lenin-kokoelma, ss. 20–22)). Näiden merkintöjen ja »Yhtenäisestä taloussuunnitelmasta» artikkelin (ks. Teokset, 32. osa, ss. 123–132) perusteella voidaan päätellä, että yleisen suunnittelukomissiuu muodostamista vastustivat J. Larin, V. P. Miljutin, N. Osinski ja A. I. Rykov. Kysymys siirrettiin Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi.

Tämä Leninin kirjoittama ehdotus liitettiin kokonaisuudessaan »Säädökseen valtion yleisestä suunnittelukomissiosta», jonka Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti helmikuun 22 p:nä 1921 yhdessä Leninin ehdottamien komission jäsenten luettelon kanssa (ks. Ленинский сборник XX, стр. 24 (XX Lenin-kokoelma, s. 24)). Valtion yleinen suunnittelukomissio muodostettiin GOELRO:n jäsenistä. Sen työtä johti G. M. Krzhizhanovski. — 230.

³¹² Helmikuun 24 p:nä 1921 pidetyn Moskovan puolueaktiivien kokouksen kutsui koolle VKP(b):n Moskovan komitea erittäin raskaana kautena, jolloin maan talouselämän rappiotila oli kehittynyt pahimmilleen.

Kokouksen koollekutsumisen tarkoituksena oli selostaa puolueaktiiville Moskovan työväestön elintarvikehuollon parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Puolueaktiivien kokous päätti asettaa Moskovan Neuvoston kokouksen päiväjärjestykseen selostuksen Neuvosto-Venäjän kansainvälisestä ja sisäpoliittisesta tilanteesta. — 231.

³¹³ Tarkoitetaan helmikuun 13 p:nä 1921 Armeniassa puhjennutta dashnakien vastavallankumouksellista kapinaa. Imperialistiset Englannin, USA:n, Ranskan, menshevistisen Gruusian ja Turkin hallitukset auttoivat dashnackeja antaen heille aseita ja varoja. Dashnakit pystyttivät valtaamallaan alueilla terroria ja mielivaltaa harjoittavan komennon, polttivat ja hävittivät kyliä ja muita asutuksia. Bolshevikkipuolueen johtamina Armenian työtätekevät löivät dashnakit neuvostojoukkojen 11. armeijan joukko-osastoihin tukeutuen. Armenian pääkaupunki Jerevan vapautettiin huhtikuun 4 p:nä 1921 ja dashnakit karkotettiin. — 232.

³¹⁴ Lenin puhuu Siperian vallankumouskomitean puheenjohtajasta I. N. Smirnovista. — 233.

³¹⁵ Tarkoitetaan VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin hyväksymän »Puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä» päätöslauselman yhdeksättä kohtaa (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 509 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 509)). — 233.

316 Ks. Teokset, 31. osa, ss. 396—415. — 233.

317 Maan raaka-ainevarojen mobilisointi oli Neuvostotasavallan talouspolitiikan perustehtäviä teollisuuden jälleenrakennussuunnitelman kannalta. Kysymystä käsiteltiin helmikuun 18 pnä 1921 KKN:n talousvaliokunnan istunnossa Leninin toimiessa puheenjohtajana. Valiokunta asetti erikoisen neuvottelukunnan käsittelemään yksityiskohtaisesti raaka-aineiden hankintakysymystä. Lenin teki kyseiset merkintönsä nähtävästi raaka-ainekomission istunnossa helmikuun 26 pnä 1921.

Raaka-ainekysymystä käsiteltiin sen jälkeen Kansankomissaarien Neuvostossa maaliskuun 1 pnä 1921 sekä KKTN:n ja Elin-tarvikekomissariaatin erikoisen, tasapuolisen edustuksen pohjalla muodostetun komission istunnossa. Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti raaka-ainehankintoja koskevan päätösehdotuksen huhtikuun 7 pnä 1921. — 234.

318 Työ- ja Puolustusneuvoston päätös työläisten huollon parantamisesta julkaistiin maaliskuun 1 pnä 1921 »Pravdan» 45. numerossa. — 236.

319 Kyseinen asiakirja on valtaosaltaan (sanoista: »Eivät halua tehdä työtä...» aina loppuun asti) merkintöjä, jotka Lenin on mahdollisesti tehnyt VKP(b):n KK:n kokouksessa helmikuun 24 pnä 1921 öljytoimilupakysymystä käsiteltäessä. Sittemmin Lenin ryhmitteli merkintönsä, numeroi ne (3—14) ja vedettyään niiden yläpuolelle viivan kirjoitti liuskan yläosaan kirjeen jäsenyyksen (kohdat 1.—14.). NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkistossa ei ole tämän jäsenyyksen mukaan kirjoitettua Leninin kirjeitä. Jäsenyykseen merkitsemiään peruskysymyksiä Lenin on käsitellyt 2. huhtikuuta 1921 päivätyssä kirjeessään, jonka hän lähetti Bakuun Azerbaidžhanin öljykomitean puheenjohtajalle A. P. Serebrovskille (ks. Сочинения, 5 изд., том 52, документ 219 (Teokset, 5. painos, 52. osa, 219. asiakirja)).

Jäsenyyksessä mainitaan alempana KKN:n helmikuun 1 pnä 1921 tekemästä öljytoimilupia koskevasta päätöksestä. Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti Leninin ehdottaman päätöksen hyväksyen periaatteessa toimilupien myöntämisen Bakun ja Groznyin erinäisten öljyalueiden y.m. öljylähteiden käyttöön. Öljytoimiluvista ks. myös В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 42, стр. 334—336; том 52, документы 143 и 205 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 42. osa, ss. 334—336; 52. osa, 143. ja 205. asiakirja). — 236.

320 Lenin käyttää tässä Krylovin tarinasta »Musiikkimiehiä» lainaamaan sanoja. Tarinassa kerrotaan tilanherrasta, joka kehui naapurilleen maaorjista muodostamaansa kuoroa. Laulajilla ei ollut enempää korvakuuloa kuin ääniainekstakaan, mutta tilanherra ei antanut sille suurta merkitystä, koska piti ihmisten parhaimpina ominaisuuksina ennen muuta raittiutta ja siveyttä. Tarina päättyy seuraaviin sanoihin: »Jotka hieman raapiskelevat, mutta eivät sen sijaan ryyppiskele.» — 237.

- 321 KKN teki nämä lisäykset maaliskuun 4 p:nä 1921 hyväksymäänsä päätökseen »Kaikissa VSFNT:n korkeakouluissa opetettavien teollisten tietojen ehdottoman yleisen opintominimin säätämistä». — 240.
- 322 VKP(b):n X edustajakokous pidettiin Moskovassa 8.—16. maaliskuuta 1921. Kokoukseen osallistui valtakirjojen tarkastusvaliokunnan ilmoituksen mukaan 694 päätösvaltaista ja 296 neuvottelevaa edustajaa, jotka edustivat 732 521 puolueenjäsentä. Edustajakokouksen päiväjärjestys oli seuraava: 1) Keskuskomitean toimintaselostus; 2) Kontrollikomission toimintaselostus; 3) Ammattiliitot ja niiden merkitys maan talouselämässä; 4) Sosialistinen tasavalta kapitalististen valtojen ympäröimänä, ulkomaankauppa, toimiluvat y.m.; 5) Elintarvikehankinnat, elintarvikeyli jäämien luovutusvelvollisuus ja luontoisverotus, polttoainepula; 6) Puoluerakennustyön ongelmat; 7) Puolueen lähimmät tehtävät kansallisuuskysymyksen alalla; 8) Armeijan uudelleenjärjestely ja kysymys miliisistä; 9) Poliittisen Valistustyön Pääkomitea ja puolueen agitaatio- ja propagandatoiminta; 10) VKP:n Kominternin-edustajien selostus ja heidän lähimmät tehtävät; 11) Kansainvälisessä Ammattiliitonuuvostossa toimivien VKP:n jäsenten selostus; 12) Keskuskomitean, Kontrollikomission ja Tarkastusvaliokunnan vaalit.
- Edustajakokous teki päätökset maan poliittisen ja talouselämän tärkeimmistä kysymyksistä. Kokouksen työtä johti Lenin. Hän piti edustajakokouksessa avajais- ja päättäjaispuheen sekä teki selostukset KK:n poliittisesta toiminnasta, elintarvikeyli jäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella, puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta, ammattiliitoista ja polttoainekysymyksestä. Lenin laati edustajakokouksen tärkeimpien päätösten ehdotukset. Ks. myös Teokset, 32. osa, ss. 153—262. — 241.
- 323 Asiakirja liittyy johonkin »kymmenen ohjelmaa» kannattavien neuvottelukokoukseen, joka pidettiin nähtävästi ennen puolueen X edustajakokouksen alkamista tai ensimmäisinä kokouspäivinä, maaliskuun 8 tai 9 p:nä 1921. — 241.
- 324 Lenin esitti täydellisemmin tämän kohdan laatimassaan ja VKP(b):n X edustajakokouksen hyväksymässä päätöslauselmaehdotuksessa puolueen yhtenäisyydestä, sen 7. pykälässä (ks. Teokset, 32. osa, ss. 231—234 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 378—381). — 241.
- 325 Korjauksessa, jonka Rafael (R. B. Farbman) ehdotti tehtäväksi puolueen yhtenäisyyttä koskevan päätöslauselman neljänteen kohtaan (ks. Teokset, 32. osa, s. 233), vaadittiin lisäämään, että kiistakysymykset on käsiteltävä »yleisissä kokouksissa ja lehdistössä». Ehdotusta ei hyväksytty. — 242.
- 326 A. S. Kiseljov vastusti puolueen X edustajakokouksessa puolueen yhtenäisyyttä koskevan päätöslauselman seitsemättä kohtaa, jonka mukaan Keskuskomitealle myönnettiin oikeus käyttää KK:n jäsenten suhteen äärimmäisenä toimenpiteenä puolueesta erottamista

ryhmäkuntatoiminnan vuoksi. Kiseljov sanoi puheenvuorossaan Leninin käyttäneen päätöslauselman tämän kohdan merkitystä selittäessään sanontaa: »panna konekiväärin aseisiin». — 242.

327 K. I. Martshenkon korjausehdotus koski päätöslauselman »Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme» kuudetta kohtaa (ks. Teokset, 32. osa, s. 238). Martshenko kehotti sanomaan päätöslauselmassa, että väittelyartikkelikokoelmia saa julkaista vain VKP(b):n KK tai KK:n aluetoimikunta. Ehdotusta ei hyväksytty. — 242.

328 Leninin ehdotus hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa maaliskuun 16 pnä 1921. — 243.

329 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta vahvisti tämän päätösehdotuksen maaliskuun 19 pnä 1921. — 243.

330 YAKN:n kommunistiryhmän istunnossa, joka pidettiin huhtikuun 11 pnä 1921, käsiteltiin toimilupakysymystä ja työläisten asemaa toimilupayrityksissä.

Kysymys otettiin käsiteltäväksi siitä syystä, että osa ammattiyhdistysmiehistä oli horjuvalla kannalla ja A. G. Shljapnikov ja D. B. Rjazanov agitoivat demagogisesti toimilupia vastaan.

Lenin teki ryhmän kokouksessa alustuksen toimiluvista (ks. Teokset, 32. osa, ss. 294—310), käytti keskustelun aikana puheenvuoron, jossa vastusti Shljapnikovin ja Rjazanovin lausuntoja, ja teki puheenvuoroista lyhyitä muistiinpanoja, joita käytti sitten loppupuheenvuorossaan. — 244.

331 Kysymyksessä on päätös, jonka KKN hyväksyi maaliskuun 29 pnä 1921 »Toimilupasopimusten johtavista periaatteista» Leninin kirjoittaman ehdotuksen perusteella. Lenin luki tämän päätöksen alustaessaan toimilupakysymystä YAKN:n kommunistiryhmän istunnossa (ks. Teokset, 32. osa, ss. 296—308). Sanoessaan Kansankomissaarien Neuvoston tehneen päätöksensä »vastoin kahden varsin tunnetun ammattiyhdistysmiehen ehdotusta» Lenin tarkoitti nähtävästi Tomsia ja Holtzmannia. — 245.

332 Kysymyksessä on ruotsalaiselle teollisuusyhtiölle kuuluvien Göteborgin kuulalaakeritehtaiden (SKF) kanssa solmitun toimilupasopimuksen luonnos. Sopimus SKF:n kanssa allekirjoitettiin huhtikuussa 1923. — 246.

333 Tarkoitetaan sopimusta, jonka Gruusian vallankumouskomitean ja Gruusian menshevikkihallituksen edustajat solmivat keskenään Kutaisissa maaliskuun 17 ja 18 pnä 1921 käymiensä neuvottelujen tuloksena. — 247.

334 Lenin tarkoittaa maaliskuun 16 pnä 1921 allekirjoitettua Neuvostovenäjän ja Englannin kauppasopimusta. — 248.

335 Tarkoitetaan Amsterdamin ammattiyhdistysinternationaalin — reformististen ammattiyhdistysten kansainvälisen yhtymän keskuks-

- sen — toimihenkilöitä. (Internationaali perustettiin Amsterdamin kongressissa heinäkuussa 1919, ja se toimi vuoden 1945 joulukuuhun saakka.) — 249.
- 336 »*Vperjod*» (»Eteenpäin») — menshevikkien päivälehti; ilmestyi vuoden 1917 maaliskuusta Moskovassa menshevikkien Moskovan järjestön ja sittemmin VSDTP:n (menshevikkien) Moskovan järjestön komitean ja Keskisen alueen komitean äänenkannattajana. Vuoden 1918 huhtikuun 2 päivästä lähtien lehdestä tuli menshevikkien Keskuskomitean äänenkannattaja. Lehti lakkautettiin YEK:n päätöksellä toukokuun 10 pnä 1918 vastavallankumouksellisen toimintansa vuoksi ja sen johtohenkilöt pantiin syytteeseen. Lehteä ryhdyttiin julkaisemaan uudelleen toukokuun 14 pnä »*Vsegda Vperjod!*» nimisenä. Lehti lakkautettiin lopullisesti helmikuussa 1919 YTpKK:n päätöksellä. — 249.
- 337 Lenin tarkoittaa Kansainvälistä Ammattiliittoneuvostoa, joka perustettiin heinäkuussa 1920 Kominternin TpK:n ja YAKN:n aloitteesta maailman vallankumouksellisen ammattiyhdistysliikkeen keskuksiksi. Heinäkuussa 1921 pidetyssä ammattiyhdistysten ensimmäisessä kansainvälisessä kongressissa järjestö otti nimekseen Punainen Ammattiyhdistysinternationaali (Profintern). — 252.
- 338 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi kyseisen *päätösehdotuksen tilausilmoituksista ulkomaankauppaa varten* sanamuodoltaan hiukan korjailtuna huhtikuun 12 pnä 1921. Valtion suunnittelukomisio veloitettiin käsittelemään kysymys yksityiskohtaisesti; Lenin lähetti sen johdosta kaksi kirjettä G. M. Krzhizhanovskille (ks. Teokset, 35. osa, ss. 447—448). — 255.
- 339 »*Algemba*» — lyhennys, jota käytettiin merkitsemään Aleksandrov-Gain — Emban haararadan ja Emban öljylähteiltä Uralille ja Saratoviin tulevan öljyjohdon rakennustyömaita. TPN vahvisti tämän päätösehdotuksen huhtikuun 15 pnä 1921. Huhtikuun 29 pnä TPN päätti keskeyttää öljyjohdon rakennustyöt sen vuoksi, että materiaalien, kaluston ja elintarvikkeiden kuljetus niin kauas vaati suuria kulunkeja, ja toukokuun 6 pnä se päätti siirtää Aleksandrov-Gain — Emban radan rakentamisen kiireellisten töiden joukosta tavallisten joukkoon. — 256.
- 340 Maatalouskoneiden jakelua koskevaa päätösehdotusta käsiteltiin huhtikuun 26 pnä KKN:n istunnossa ja sen jälkeen, kun siihen oli tehty useita lisäyksiä, se siirrettiin Pienen Kansankomissaarien Neuvoston viimeisteltäväksi. Samassa KKN:n istunnossa hyväksyttiin pohjaksi myös tässä julkaistu asiakirja, jota Lenin oli ehdottanut päätösehdotuksen viidenneksi kohdaksi. KKN vahvisti maatalouskoneiden jakelua koskevan päätöksen lopullisesti toukokuun 17 pnä 1921. — 257.
- 341 Lenin on kirjoittanut luonnoksen viimeistään huhtikuun 27 pnä 1921. Se otettiin pohjaksi laadittaessa 1. toukokuuta päivättyä luonnosta VKP(b):n KK:n kirjeeksi »Suhtautumisesta puolueeseen kuulumattomiin työläisiin», johon Lenin teki useita korjauksia

ja lisäyksen (ks. Сочинения, 5 изд., том 43, стр. 390—392 (Teokset, 5. painos, 43. osa, ss. 390—392)).

VKP(b):n KK vahvisti kirjeen luonnoksen Leninin tekemine korjauksineen ja lisäyksineen toukokuun 4 pnä, ja toukokuun 7 pnä se julkaistiin »Pravdan» 97. numerossa kaikille kuvernementti- ja ujestikomiteoille, kommunistiryhmille ja ammattiyhdistyksille osoitettuna kiertokirjeenä. — 257.

- 342 Lenin on lisännyt käsikirjoituksen loppuun lyijykynämerkinnön: »(kirjanen sosialistivallankumouksellisista ja menshevikeistä. Oikeudet, jotka kuuluvat...)» Viimeinen sana on kirjoitettu epäselvästi. Lenin on nähtävästi tarkoittanut yleisten kokouksien oikeuksia. — 258.
- 343 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi toukokuun 10 pnä 1921 kyseisen päätösehdotuksen »Ohjeiksi gruusialaisille tovereille». — 259.
- 344 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi kyseisen päätösehdotuksen vähäisin lisäyksin toukokuun 11 pnä 1921. — 260.
- 345 Ammattiliittojen IV yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunto, jossa käsiteltiin YAKN:n toimintaa, pidettiin toukokuun 18 pnä 1921. Edustajakokousta johtamaan asetettu VKP(b):n KK:n komissio laati YAKN:n toimintaa koskevan päätöslauselmaehdotuksen, joka tuli ottaa ammattiliittojen edusta jakokouksen päätöslauselman pohjaksi, ja valtuutti jäsenensä, YAKN:n puheenjohtajan M. P. Tomskin esittämään ehdotuksen kommunistiryhmän käsiteltäväksi. Tomski ei kuitenkaan tehnyt sitä. Ryhmän istunnossa hyväksyttiin D. B. Rjazanovin ehdottama päätöslauselma, joka oli ristiriidassa puolueen ja ammattiliittojen keskinäisiä suhteita koskevien puolueen päätösten kanssa. VKP(b):n KK:n kokous tuomitsi toukokuun 18 pnä Rjazanovin päätöslauselmaehdotuksen, päätti erottaa Tomskin komission jäsenyydestä, vapauttaa hänet tehtävistään YAKN:ssä ja syrjäyttää Rjazanovin ammattiyhdistystoiminnasta.
- Lenin piti VKP(b):n KK:n toimeksiannosta ryhmän kokouksessa puheen selittäen siinä Rjazanovin ehdottaman päätöslauselman anarkosyndikalistista luonnetta. Ryhmä hylkäsi suurella äänen enemmistöllä Rjazanovin päätöslauselmaehdotuksen ja hyväksyi KK:n ehdottaman päätöslauselman. NKP:n KK:n marxismin-leninismien instituutin keskuspuoluearkistossa ei ole Leninin puheen pikakirjoitetta. — 261.
- 346 Ensimmäisen maailmansodan ja kansalaissodan aiheuttaman teollisen lamatilan ja sekasortoisuuden vuosina tietty osa teollisuustyöläisistä deklassoitui (rappeutui). Noista henkilöistä sanottiin, etteivät he tee tehtaassa työtä, vaan tekevät »savukkeensyöttimiä», t.s. käyttäen hyväkseen työkurin höllentymistä valmistivat erilaisia käyttöesineitä myydäkseen ne sitten »mustassa pörssissä». — 261.
- 347 Lenin kirjoitti ehdotuksensa toukokuun 18 pnä 1921 VKP(b):n KK:n kokouksessa käsiteltävässä kysymystä puolueen ohjelman 13.

pykälän toteuttamisesta. Mainittu pykälä koski toimenpiteitä uskonnollisten suhteiden alalla.

Kokous hyväksyi Leninin ehdotukset. — 261.

- 348 KK:n kokouksen alkuperäisen päätöslauselmaehdotuksen 7. pykälässä vaadittiin seuraavaa: kysymys puolueen suhteesta uskontoon on asetettava »kaikkien puoluesolujen ja -komiteoiden käsiteltäväksi. Agitaatio- ja propagandaosaston on laadittava etukäteen selostuksen teesit ja lähetettävä ne järjestöille. Paikkakunnilta on ehdottomasti koottava kokousten pöytäkirjat sekä yleensä kaikki tätä kysymystä koskevat aineistot, lähetettävä ne KK:lle ja eriteltävä VKP:n XI edustajakokouksessa tehtävää selostusta varten» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkisto). — 261.
- 349 Alkuperäisen päätöslauselmaehdotuksen 10. pykälässä sanottiin, että puolueen on vastustettava päättäväisesti »yksityisten pappismiesten yrityksiä luoda uusi kirkkolaitos» mukauttaen sen valtiojärjestelmää vastaavaksi. — 262.
- 350 »*Ekonomitsheskaja Zhizn*» («Talouselämä») — päivälehti; ilmestyi vuoden 1918 marraskuusta Korkeimman Kansantalousneuvoston ja talouselämää johtavien kansankomissariaattien äänenkannattajana. Lehteä julkaistiin vuoden 1937 marraskuuhun saakka; viimeisinä aikoina se oli Neuvostoliiton Finanssikomissariaatin, Valtionpankin sekä Neuvostoliiton muiden finanssilaitosten ja pankkityöntekijäin liiton keskuskomitean äänenkannattaja. — 263.
- 351 Lenin kirjoitti ehdotuksensa VKP(b):n KK:n päätökseksi ammattiliittojen IV edustajakokouksen VKP:n ryhmän päätösten johdosta sen vuoksi, että ryhmä oli hyväksynyt tariffikysymyksestä KK:n ohjeiden kanssa ristiriidassa olevat A. Z. Holtzmannin teesit. KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi tämän päätösehdotuksen toukokuun 22 p:nä 1921. Ammattiliittojen edustajakokouksen kommunistiryhmä tarkisti päätöksensä useiden tuotannollisten (metalli-, kutoma- ja vuoriteollisuustyöläisten) liittojen sekä tärkeimpien proletaaristen keskusten (Moskovan, Pietarin ja Ivanovo-Voznesenskin) valtuuskuntien ehdotuksesta ja hyväksyi äänen enemmistöllä pohjaksi KK:n hyväksymyksen saaneet V. J. Tshubarin teesit. Ammattiliittojen IV edustajakokous vahvisti ryhmän hyväksymät teesit toukokuun 24 p:nä. — 264.
- 352 KK:n kyseisen päätöksen luonnoksen oli kirjoittanut Lenin (ks. Ленинский сборник XXIII, стр. 142 (XXIII Lenin-kokoelma, s. 142)). — 264.
- 353 Leninin huomautukset koskivat X yleisvenäläiselle puoluekonferenssille esitettäväksi tarkoitetun VKP(b):n KK:n toimintasuunnitelman kuudetta ja seitsemättä kohtaa. Konferenssi vahvisti KK:n toimintasuunnitelman toukokuun 28 p:nä 1921 (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 576–577 («NKP edustajakokousten, konfe-

rensien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 576–577)). — 265.

- 354 Lenin tarkoittaa kuvernementtikomiteoiden järjestöasiain ja toiminnanohjausosastojen johtajien yleisvenäläistä neuvottelukokousta, joka oli aiottu kutsua koolle toukokuussa 1921 käsittelemään puolueen järjestötoiminnan lähimpiä tehtäviä. Neuvottelukokousta ei pidetty. — 265.
- 355 Lenin laati jäsenyyksen puhettaan varten, jonka hän aikoi pitää 17.–25. toukokuuta 1921 koolla olleessa ammattiliittojen IV yleisvenäläisessä edustajakokouksessa. NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutilla ei kuitenkaan ole tietoja Leninin esiintymisestä edustajakokouksessa. — 266.
- 356 »*Narodnaja volja*» (»Kansan vapaus») — elokuussa 1879 perustettu terroristinarodnikkien poliittinen salajärjestö. Narodnajokolalaiset pysyivät narodnikkilaisen utopistisen sosialismin kannalla, mutta lähtivät poliittisen taistelun tielle katsoen tärkeimmäksi tehtäväksi itsevaltiuden kukistamisen ja poliittisen vapauden saavuttamisen. He uskoivat pystyvänsä muuttamaan yhteiskuntajärjestelmän ilman kansan osanottoa, yksilöterrorin avulla. Lenin kirjoitti heistä seuraavaa: »Narodnajokolalaiset ottivat askelen eteenpäin siirtymällä poliittiseen taisteluun, mutta heidän ei onnistunut yhdistää sitä sosialismin kanssa» (Teokset, 8. osa, s. 58). Tsaarihallitus hävitti heidän järjestönsä sen jälkeen, kun Aleksanteri II oli murhattu maaliskuun 1 p:nä 1881. — 266.
- 357 *Versaillesin rauhansopimus* laadittiin Pariisin konferenssissa vuonna 1919, kun vuosien 1914–1918 imperialistinen maailmansota toisaalta Saksan ja toisaalta sen vastustajien: USA:n, Brittiläisen imperiumin, Ranskan, Italian, Japanin ja näiden kanssa liittoutuneiden valtojen välillä oli päättynyt. Antaessaan arvion Versaillesin rauhansopimuksesta Lenin sanoi lokakuun 15 p:nä 1920: »Se on ennen kuulumaton ryöstörauha, joka saattaa orjan asemaan kymmeniä miljoonia ihmisiä, m.m. kaikkein sivistyneimpiäkin» (Teokset, 31. osa, s. 313). Versaillesin rauhansopimuksen tarkoituksena oli vahvistaa kapitalistisen maailman uudelleenjako voittajavaltojen eduksi sekä järjestää maiden väliset suhteet sellaisiksi, että ne olisivat tähdänneet Neuvosto-Venäjän kuristamiseen ja vallankumouksellisen liikkeen tukahduttamiseen koko maailmassa. — 266.
- 358 *Kirjeensä Petrovskin yhtymän vuorityöläisille* Lenin kirjoitti keskustellessaan I. I. Mezhlaukin, Petrovskin metallurgisen kombinaatin senaikaisen johtajan kanssa. Kirje luettiin kombinaatin työläisten kokouksessa. Se kohotti erittäin suuresti Donbassin vuorityöläisten työntuntoa. — 267.
- 359 *VKP(b):n X yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin Moskovassa 26.–28. toukokuuta 1921. Konferenssiin osallistui 239 puolueja neuvostojärjestöjen edustajaa. Konferenssi oli ylimääräinen.

Sen päiväjärjestys oli seuraava: 1) talouspolitiikka: a) elintarvikevero, b) osuustoiminta, c) finanssitaloudellinen reformi, d) pientuotanto; 2) eserrät ja menshevikit kuluvalle kaudella; 3) Kominternin III kongressi; 4) tiedotus ammattiliittojen IV edustajakokouksen työstä; 5) järjestökysymys.

Konferenssin pääasiallisen huomion kohteena oli uuden talouspolitiikan käytännöllinen toteuttaminen, sillä paikkakunnilla sitä ei ollut vielä selitetty kylliksi.

Lenin johti konferenssin työtä välittömästi. Hän piti konferenssissa avajaispuheen, käytti puheenvuoron päiväjärjestystä käsiteltäessä, alusti elintarvikeverokysymyksen, teki yhteenvedon alustuksen johdosta käydystä keskustelusta ja käytti useita puheenvuoroja talouspolitiikkaa koskevaa päätöslauselmaa käsiteltäessä. Paitsi varsinaista selostusta ammattiliittojen IV edustajakokouksen työstä konferenssi kuuli lisäksi Leninin ilmoituksen samasta asiasta. Lenin piti myös konferenssin päättäjaispuheen. Ks. myös Teokset, 32. osa, ss. 397—435. — 268.

- ³⁶⁰ Lenin tarkoittaa päätöslauselmaehdotuksen ensimmäiseen kohtaan (ks. Teokset, 32. osa, s. 431) esitettyä korjausta. Korjauksen ehdottaja kehotti lisäämään sanat: »mikäli maailmanvallankumouksen edellytykset eivät muutu.» Ehdotus hylättiin äänten enemmistöllä. — 268.
- ³⁶¹ Lenin käytti kyseisen puheenvuoron korjauksen johdosta, joka oli esitetty tehtäväksi päätöslauselmaehdotuksen kolmanteen kohtaan. Mainitun kohdan lopussa sanottiin: »Taistelu anarkistista (t.s. kokonaan valtion valvonnan ja tarkkailun ulkopuolella tapahtuvaa) tavaravaihtoa vastaan keskittämällä se etupäässä osuuskuntien käsiin, asettamatta mitään esteitä oikeassa järjestyksessä tapahtuvalle vapaalle kaupalle.» Korjausehdotuksen tekijä kehotti korvaamaan lauseen lopun »asettamatta»-sanasta alkaen sanoilla: »ehkäisemällä täydellisesti tämän tavaravaihdon kaikkinaisen hallinnollisen määräilyn.» Korjausta ei hyväksytty. — 269.
- ³⁶² Lenin käytti tämän puheenvuoron päätöslauselman viidennen kohtaan ehdotetun korjauksen johdosta. Kyseinen kohta edellytti jokaisen suuren tuotantolaitoksen itsenäisyyden ja aloitevapauden laajentamista raha- ja materiaalivarojen käytössä. Korjausehdotuksen tekijä kehotti ulottamaan tämän kohdan myös neuvostotiloihin. Ehdotusta ei hyväksytty. — 270.
- ³⁶³ Tarkoitetaan yhdeksänteen kohtaan ehdotettua korjausta. Siihen kehoitettiin lisäämään »ja kiinnittää erikoisesti huomiota paikalliselintien tosiasialliseen aloitevapauteen ja itsenäisyyteen aineellisten varojen käytössä». Korjausehdotusta ei hyväksytty. — 270.
- ³⁶⁴ Tarkoitetaan Työ- ja Puolustusneuvoston toukokuun 20 p:nä 1921 muodostamaa komissiota, jonka tuli laatia paikallisille neuvostolaitoksille tarkoitettun TPN:n evästyksen luonnos. — 271.
- ³⁶⁵ Viidennen puheenvuoron Lenin käytti päätöslauselmaehdotuksen kymmenenteen kohtaan esitetyn korjauksen johdosta. Tässä koh-

- dassa sanottiin: »On säädettävä, että keskusvirastot joutuvat erikokoisesti vastaamaan paikallisen oma-aloitteisuuden jarrutuksesta ja riittämättömästä tukemisesta» (ks. Teokset, 32. osa, s. 433). Korjausehdotuksen tekijä kehotti lisäämään »sekä kovennettava rangaistusta epätaloudellisuudesta ja valtion omaisuuden kavalluksesta sekä työvoiman haaskauksesta». Tämä lisäys tehtiin päätöslauselman kuudenteen pykälään. — 271.
- 366 Päätöslauselman kuudes pykälä koski työläisten palkan maksun säännöstelyä. — 271.
- 367 Tämän puheenvuoron Lenin käytti sen johdosta, että Kiseljov vaati lisäämään päätöslauselmaan kohdan, jonka mukaan valtion omaisuutta hoitavilla henkilöillä piti olla ehdottomasti kollektiivinen (enintään 3 henkilön antama) suositus ja jossa osoitettiin, millaisen vastuun suositteleva kantaa puolestaan. Ehdotus hylättiin äänen enemmistöllä. — 271.
- 368 Lenin käytti tämän puheenvuoron päätöslauselman toiseen kohtaan (ks. Teokset, 32. osa, s. 431) tehdyn korjausehdotuksen johdosta. Ehdotuksen tekijä kehotti osoittamaan päätöslauselmassa, että ensi tilalle taloudellisessa rakennustyössä asetetaan elintarvikeverotus. Ehdotus hylättiin. — 271.
- 369 Leninin ehdotukset hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa kesäkuun 21 p:nä 1921 puoluepuhdistuslautakunnalle tarkoitetuiksi ohjeiksi. Ne liitettiin sanamuodoltaan hiukan korjattuina päätökseen, jonka KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi kesäkuun 25 p:nä puolueen rivien tarkastuksesta ja puhdistuksesta. Kyseistä päätöstä laadittaessa Lenin teki merkintöjä puolueeseen hyväksymisen ehdoista (ks. Сочинения, 5 изд., том 43, стр. 362 (Teokset, 5. painos, 43. osa, s. 362)). KK:n hyväksymässä päätöksessä on otettu myös huomioon Leninin tekemät huomautukset. — 274.
- 370 *Kommunistisen Internationaalin III kongressi* oli koolla Moskovassa kesäkuun 22 päivästä heinäkuun 12 päivään 1921. Kongressiin osallistui 605 (291 päätösvaltaista ja 314 neuvottelevaa) edustajaa, jotka edustivat 52 maan 103 järjestöä: 48 kommunistista ja 8 sosialistista puoluetta, 28 nuorisoliittoa, 4 syndikalistista järjestöä, 2 oppositiossa olevaa kommunistista puoluetta (Saksan Kommunistista Työväenpuoluetta ja Espanjan Kommunistista Työväenpuoluetta) sekä 13 muuta järjestöä. Venäjän Kommunistista (bolševikkien) Puoluetta edusti kongressissa 72-henkinen valtuuskunta; sitä johti Lenin.
- Kongressi käsitteli seuraavat kysymykset: maailman talouspula ja Kommunistisen Internationaalin uudet tehtävät; Kominternin TPK:n toimintaselostus; Saksan Kommunistinen Työväenpuolue; Italian kysymys; Kommunistisen Internationaalin taktiikka; Punaisen Kansainvälisen Ammattiliittoneuvoston suhde Kommunistiseen Internationaaliin; taistelu Amsterdamin Internationaalia vastaan; VKP(b):n taktiikka; Kommunistinen Internatio-

naali ja kommunistinen nuorisoliike; naisasialiike; Saksan Yhdistynyt Kommunistinen Puolue y.m.

Lenin ohjasi kaikkea kongressin valmistelua ja sen työtä. Hän kirjoitti VKP:n taktiikkaa koskevan alustuksen teesit, jotka kongressi sitten hyväksyi, piti puheen Italian kysymyksestä sekä Kommunistisen Internationaalin taktiikan puolustukseksi, teki alustuksen VKP(b):n taktiikasta, ohjasi kongressin kaikkien tärkeimpien päätöslauselmaehdotusten laadintaa ja piti puheita valtiokuntien kokouksissa, Kominternin TrK:n laajennetuissa istunnoissa ja kongressiedustajien neuvottelukokouksissa. Ks. V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, ss. 449—495 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 387—405.

O. W. Kuusinen laati Kominternin III kongressia varten kommunististen puolueiden järjestörakennetta, toimintamenetelmiä ja toiminnan sisältöä koskevien teesien luonnoksen. Kesäkuun 6 pnä 1921 hän lähetti Leninille osan järjestökysymyksestä kirjoittamastaan artikkelista ja artikkelin pohjaksi ottamat teesinsä. Sitten Kuusinen muokkasi teesinsä Leninin huomautusten perusteella ja lähetti ne uudelleen (ilman puoluelehdistöä koskevia pykäläiä 25—29) Leninille kesäkuun 14 pnä; teesien puuttuvan osan (pykälät 25—29) hän lähetti kesäkuun 21 pnä. Lenin luki nähtävästi teesien tämänkin variantin. Kesäkuun 27 pnä Kuusinen lähetti Leninille järjestökysymyksestä laatimiensa teesien kolmannen, Leninin ohjeiden mukaan korjailemansa variantin. Teesien viimeistelytyöhön osallistui myös saksalainen kommunisti W. Koenen. Lenin hyväksyi teesit heinäkuun 9 pnä ja teki viimeiset huomautuksensa ja lisäykset (ks. tätä osaa, s. 277). Kun teesit oli käsitelty valiokunnassa, Kominternin III kongressi hyväksyi ne pienin muutoksin heinäkuun 12 pnä (ks. «Коммунистический Интернационал в документах. Решения, тезисы и воззвания конгрессов Коминтерна и пленумов ИККИ. 1919—1932», М., 1933, стр. 201—225 («Kommunistinen Internationaali asiakirjoina. Kominternin kongressien ja Kominternin TrK:n kokousten päätökset, teesit ja julistukset. 1919—1932», Moskova 1933, ss. 201—225)). — 275.

³⁷¹ Järjestökysymyksestä laaditun selostuksen esitti Kominternin III kongressissa heinäkuun 10 pnä 1921 saksalainen kommunisti W. Koenen. — 275.

³⁷² Tästä asiasta ks. myös edellistä asiakirjaa. — 277.

³⁷³ O. W. Kuusinen ja W. Koenen ottivat varteen Leninin huomautukset (ks. «Коммунистический Интернационал в документах. Решения, тезисы и воззвания конгрессов Коминтерна и пленумов ИККИ. 1919—1932», М., 1933, стр. 221 и 223—224 («Kommunistinen Internationaali asiakirjoina. Kominternin kongressien ja Kominternin TrK:n kokousten päätökset, teesit ja julistukset. 1919—1932», Moskova 1933, ss. 221 ja 223—224)). — 277.

³⁷⁴ Tämä asiakirja on kirjoitettu aikana, jolloin Kommunistisen Internationaalin III kongressia varten laadittiin teesejä taktiikasta. Niiden laatiminen oli annettu Venäjän kongressivaltuuskunnan tehtäväksi.

Radek lähetti kesäkuun 1 p:nä 1921 Leninille taktiikkaa koskevien teesien luonnoksen, johon oli tehty A. Thalheimerin ja B. Kunin ehdottamat korjaukset, sekä heidän laatimansa teesiluonnoksen. Lenin merkitsi alustavat huomautuksensa taktiikka-teesiluonnoksesta kirjekuoreen, jossa oli saanut luonnokset (ks. Сочинения, 5 изд., том 44, стр. 435 (Teokset, 5. painos, 44. osa, s. 435)), ja sittemmin kirjoitti tässä julkaistut yksityiskohtaiset huomautuksensa.

Kominternin taktiikkaa käsittelevien teesien luonnosta korjattiin Leninin ohjeiden perusteella, käsiteltiin alustavasti useiden valtuuskuntien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja esitettiin Venäjän valtuuskunnan nimissä III kongressin käsiteltäväksi. Heinäkuun 1 p:nä Lenin piti kongressissa puheen Kominternin taktiikan puolustukseksi (ks. Teokset, 32. osa, ss. 466–476 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 397–405). Heinäkuun 12 p:nä kongressi hyväksyi teesit yksimielisesti (ks. «Коммунистический Интернационал в документах. Решения, тезисы и воззвания конгрессов Коминтерна и пленумов ИККИ. 1919–1932». М., 1933, стр. 180–201 (»Kommunistinen Internationaali asiakirjoina. Kominternin kongressien ja Kominternin Tpk:n kokousten päätökset, teesit ja julistukset. 1919–1932», Moskova 1933, ss. 180–201)). — 278.

- 375 Kysymys on Saksan Sosialistiselle Puolueelle, Saksan Riippumattomalle Sosialidemokraattiselle Puolueelle, Saksan Kommunistiselle Työväenpuolueelle ja kaikille ammatillisille järjestöille osoitetusta Saksan Yhdistyneen Kommunistisen Puolueen Keskuskomitean »Avoimesta kirjeestä» (»Offener Brief»), joka julkaistiin tammikuun 8 p:nä 1921 »Die Rote Fahne» lehdessä. SYKP:n KK kehotti kyseisessä kirjeessä kaikkia työläisiä, ammatillisia ja sosialistisia järjestöjä taistelemaan yhdessä voimistuvaa taantumusta ja työtätekevien elintärkeisiin oikeuksiin kohdistuvaa pääoman hyökkäystä vastaan. Kommunistien esittämässä yhteistoimintaohjelmassa vaadittiin sotainvalidien eläkkeen kohottamista, työttömyyden poistamista, maan rahataloudellisen tilan tervehdyttämistä monopolien kustannuksella, kaikkien olemassaolevien ravinto-, raaka- ja polttoainevarojen saattamista tehdaskomiteoiden valvontaan, kaikkien pysähdyksissä olevien tuotantolaitosten käynnistämistä, kylvöjen samoin kuin kaikkien maataloustuotteiden hankinnan ja myynnin saattamista talonpoikaisneuvostojen ja maatyöläisjärjestöjen yhteiseen valvontaan, kaikkien porvarillisten sotilaallistettujen järjestöjen viivyttämätöntä asestariisuntaa ja lakkauttamista, työväen itsepuolustuksen järjestämistä, kaikkien poliittisten vankien armahtamista, viivyttämätöntä kauppasuhteiden ja diplomaattisten suhteiden solmimista Neuvosto-Venäjään. Järjestöissä, joille »Avoin kirje» oli osoitettu, oikeistojohto torjui ehdotuksen kieltäytyen toimimasta yhdessä kommunistien kanssa, vaikka työläiset vaativat proletariaatin yhteisrintamaa. — 279.

- 376 KAPD:in (Kommunistische Arbeiter Partei Deutschlands) — Saksan Kommunistisen Työväenpuolueen perustivat huhtikuussa

1920 »vasemmisto»-kommunistit, jotka oli erotettu Saksan Kommunistisesta Puolueesta vuonna 1919 Heidelbergin edustajakokouksessa. Marraskuussa 1920 KAPD hyväksyttiin väliaikaisesti Kominterniin kannattajajäsenen oikeuksin tarkoituksessa helpottaa Saksan kaikkien kommunististen voimien yhdistymistä ja tukea KAPD:n parhaita proletaarisia aineksia. Kominternin Toimeenpaneva Komitea piti kuitenkin ainoana täysivaltaisena osastonaan Saksan Yhdistynyttä Kommunistista Puoluetta (VKPD). Kominterniin hyväksyttäessä KAPD:n edustajille asetettiin ehto: puolueen oli yhdistyttävä Saksan Yhdistyneeseen Kommunistiseen Puolueeseen ja tuettava sen kaikkea toimintaa. Pyrkien saamaan puolelleen työläiset, jotka kulkivat yhä KAPD:n mukana, Kominternin III kongressi päätti myöntää KAPD:lle 2–3 kuukautta edustajakokouksen koollekutsumiseen ja yhdistymiskysymyksen ratkaisemiseen. Toimeenpaneva Komitea julkaisi III kongressin nimissä vetoamuksen »Saksan Kommunistisen Työväenpuolueen jäsenille», jossa esitti kongressin päätöksen ja osoitti välttämättömäksi sen, että KAPD luopuu lahkolaisuudesta ja yhtyy VKPD:hen. KAPD:n johto ei pannut täytäntöön III kongressin päätöstä, vaan jatkoi hajotustoimintaansa. Kominternin TPK:n oli pakko katkaista suhteensa siihen. KAPD jäi Kominternin ulkopuolelle. Myöhemmin KAPD rappeutui mitättömän vähäiseksi Saksan työväenluokalle vihamieliseksi lahkokunnaksi, jolla ei ollut mitään tukinojaa työväenluokan keskuudessa. — 280.

⁸⁷⁷ *Italian kysymys* asetettiin Kominternin III kongressin käsiteltäväksi sen vuoksi, että Italian Sosialistinen Puolue oli esittänyt protestin Kominternin Toimeenpanevan Komitean päätöstä vastaan, jonka perusteella tämä puolue erotettiin Kominternista ja Italian Kommunistinen Puolue tunnustettiin Kominternin ainoaksi osastoksi Italiassa.

Kominternin III kongressi hyväksyi kesäkuun 29 p:nä 1921 seuraavan päätöksen Italian Sosialistisesta Puolueesta: »Italian Sosialistinen Puolue ei voi kuulua Kommunistiseen Internationaaliin ennen kuin on erottanut riveistään reformistien Reggio nell'Emilian konferenssin osanottajat ja heidän kannattajansa.

Ellei tätä kategorista ennakkovaatimusta täytetä, III Maailmankongressi valtuuttaa Toimeenpanevan Komitean ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin reformisti- ja keskustalaisaineksista puhdistetun Italian Sosialistisen Puolueen yhdistämiseksi Italian Kommunistisen Puolueen kanssa ja niiden muuttamiseksi Kommunistisen Internationaalin yhtenäiseksi osastoksi» («Коммунистический Интернационал в документах. Решения, тезисы и воззвания конгрессов Коминтерна и пленумов ИККИ. 1919—1932». М., 1933, стр. 164 («Kommunistinen Internationaali asiakirjoina. Kominternin kongressin ja Kominternin TPK:n kokousten päätökset, teesit ja julistukset. 1919—1932», Moskova 1933, s. 164)). Italian Sosialistinen Puolue ei kuitenkaan täyttänyt tätä Kominternin III kongressin päätöstä.

Italian Sosialistisen Puolueen riveissä muodostui keväällä 1923 vasemmistoryhmä, »kolmasinternationaalilaiset» (G. M. Serrati, F. Maffi y.m.), joka kannatti Italian Kommunistiseen Puolueeseen

yhtymistä. »Kolmasinternationaalilaiset» yhtyivät Italian Kommunistiseen Puolueeseen elokuussa 1924. — 280.

- 378 Lenin tarkoittaa nähtävästi Radekin ehdottaman Kommunistisen Internationaalin taktiikkaa koskevan alkuperäisen teesiluonnoksen seuraavaa kohtaa: »Nähdessään Kommunistisen Internationaalin pyrkivän perustamaan vain todella vallankumouksellisia joukko-puolueita ne» (Radekin sanonnan mukaan keskustalaiset ryhmät useiden maiden kommunistisissa puolueissa. — *Toim.*) »nostivat kovan metelin syyttään Kominternia lahkolaisuudesta. Siten toimivat Levin ryhmä Saksassa, Šmeralin ryhmä Tshekkoslovakiassa y.m. On aivan selvää, millaisia nämä ryhmät ovat luonteeltaan. Ne ovat keskustalaisia ryhmiä, jotka käyttävät kommunistisia fraaseja ja teorioita vallankumouksen passiiviseen odotteluun tähtäävän politiikan naamiointiin. Šmeralin ryhmä viivytti Tshekkoslovakian kommunistisen puolueen perustamista jo silloin, kun Tshekkoslovakian työläisten valtaosa oli kommunismin kannalla» (NKP:n KK:n marxismin-leninismien instituutin keskuspuoluearkisto). — 282.
- 379 Tshekkoslovakian Kommunistisen Puolueen perustavassa kokouksessa kuultu B. Šmeralin selostus julkaistiin vain osittaisesti »Vorwärts» lehdessä, jonka ympärille olivat ryhmittyneet K. Kreibichin johtamat Tshekkoslovakian »vasemmistolaiset».
- Taktiikkakysymyksiä käsittelevä valiokunta hyväksyi Leninin ehdotukset. Tshekkoslovakian Kommunistista Puoluetta koskeva taktiikkateesien kohta toimitettiin uudelleen hänen ehdotuksiaan vastaavasti. — 283.
- 380 Berliinin kunnallislaitosten työläiset ja toimihenkilöt päättivät heinäkuun alussa 1921 julistaa lakon vaatiakseen palkankorotusta. Työläisten valtaosa (n. 80 000) oli lakon kannalla. Reformistien onnistui kuitenkin ehkäistä lakko: työläisten ja toimihenkilöiden palkkoja korotettiin hiukan neuvottelujen tuloksena, joita heidän edustajansa kävivät Berliinin maistraatin kanssa, mihin kuului sosialidemokraatteja. — 285.
- 381 Lillen (Ranska) puuvillatehtaiden työläiset julistivat lakon heinäkuun alussa 1921 tehtailijoiden alennettua palkkoja. Lakko laajeni moniin departementteihin. Ranskan pohjoisosan työläiset julistivat syyskuun alkupuoliskolla yleislakon. Vaikka työläiset taistelivat kaksi kuukautta horjumattomasti, lakko päättyi tappioon, sillä ammattiyhdistysjohtajat harjoittivat reformistista taktiikkaa ja taloudelliset olosuhteet olivat epäsuotuisat. — 285.
- 382 Yksityiskohtainen tiedotus heinäkuun 8 p:nä 1921 pidetystä Rooman työläisten joukkokokouksesta julkaistiin heinäkuun 10 p:nä 1921 »Pravdan» 149. numerossa. — 285.
- 383 Päätoisehdotusta kollektiivisesta palkan maksusta neuvostovirastojen toimihenkilöille käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvostossa kesäkuun 14, 21, 24 ja 28 sekä heinäkuun 8 p:nä 1921. Kollektiiv-

visen huoltojärjestelmän olemuksena oli henkilökohtaisten korttiannosten, luetteloiden perusteella jaettavien elintarvikeannosten sekä luonnontuotteina annettavien palkintojen lakkauttaminen. Työläisten ja toimihenkilöiden tuli saada elintarvikkeita yksinomaan työpalkkana ja sen suuruus piti osoittaa jokaisen tuotantolaitoksen kohdalta erikseen, t.s. laitoksen kaikille työläisille ja toimihenkilöille yhteisesti. KKN päätti kesäkuun 24 pnä saattaa voimaan Moskovan ja Pietarin neuvostovirastojen toimihenkilöiden kollektiivisen palkan maksun heinäkuun 1 päivästä ja tasavallan muilla alueilla aikaisintaan syyskuun 1 päivästä sekä asetti valioikunnan korjailemaan lopullisesti »ehdotuksen, niin että voitaisiin määritellä tarkasti vaikkapa niukkojen likimääräisten tietojen pohjalla, kuinka paljon neuvostovirkailijoita on oleva supistuksen jälkeen ja kuinka suuri on heidän raha- ja luontoispalkkansa». KKN hyväksyi kesäkuun 28 pnä 1921 A. B. Halatovin ja L. I. Ginsburgin selostuksen johdosta päätöksen neuvostovirastojen toimihenkilöiden kollektiivisesta palkan maksusta tehden »A»-kohtaan Leninin ehdottamat korjaukset ja muotoillen »D»-kohdan hänen ehdottamallaan tavalla. KKN hyväksyi päätöksen lopullisen tekstin heinäkuun 8 pnä 1921. — 287.

384 Lenin kirjoitti ehdotuksensa tuotantolaitosten palkitsemisesta sen jälkeen, kun VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta oli heinäkuun 7 pnä 1921 tehnyt päätöksen A. S. Kiseljovin selostuksen johdosta, joka koski tuotantolaitosten ja virastojen tappiottomaan taloudenhoitoon siirtymisen jouduttamista. Poliittisen toimikunnan päätöksessä sanottiin: »Neuvostovirastot velvoitetaan ryhtymään tarkokkaampiin toimenpiteisiin erillisten tuotantolaitosten samoin kuin neuvostovirastojenkin siirtämiseksi tappiottomaan taloudenhoitojärjestelmään.» — 288.

385 Sen johdosta, että Volgan varrella ja etelä-Ukrainassa puhkesi vuonna 1921 nälänhätä, VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta päätti heinäkuun 9 pnä 1921 lähettää mahdollisimman paljon kommunisteja työhön elintarvikealalle.

»*Muistiinpanoja nälänhädän torjuntakeinoista ja taloudellisen työn tehostamisesta*» Lenin on kirjoittanut nähtävästi valmisteltaessa kysymystä Poliittisen toimikunnan käsiteltäväksi. — 288.

386 Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kysymystä käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa heinäkuun 15 pnä 1921. Istunnossa käsiteltiin L. M. Hintshukin selostus »Tavaravaihdon järjestelystä ja tällä alalla tehtävän työn tehostamisen ja jouduttamisen välttämättömyydestä» ja N. P. Brjuhanovin selostus »Kulutusosuuskuntien Keskusliiton valvonnasta Kansankomissaarien Neuvoston kesäkuun 14 pnä 1921 tekemää päätöstä vastaavasti mahdollisimman suuren viljämäärän hankkimiseksi tavaravaihdon kautta». Selostusten johdosta hyväksyttiin yhteinen päätöslauselma, johon liitettiin Leninin kirjoittamat ehdotukset. — 290.

387 *Ehdotus VKP(b):n Keskuskomitealle* on kirjoitettu teesien johdosta, jotka VKP(b):n KK:n Siperian toimikunta ja Siperian vallankumousskomitea olivat laatineet »Siperian neuvostovirastojen ja Sipe-

rian puoluejärjestöjen organisaatiomuodoista». Teeseissä todisteltiin, että Siperiassa piti välttämättömästi olla neuvostoelin vastaavine talous- ja sotilasosastoineen, YEK:n edustusto sekä puolueen alue-elin. Kumpikin keskuselin oli Siperian toimikunnan ja Siperian vallankumoukskomitean mielipiteen mukaan muodostettava nimittämisperiaatetta noudattaen.

Teesien ohien liitettyssä selityksessä ilmoitettiin, että kysymystä tullaan käsittelemään Siperian puoluejärjestön seuraavassa, IV aluekonferenssissa, jossa todennäköisesti esiintyvät kahden virtauksen edustajat: toinen virtauksista ei katso välttämättömäksi Siperian alueen keskuselinten muodostamista, toinen taas pitää välttämättömänä niiden muodostamista valinnallisuusperiaatteen pohjalla. VKP(b):n KK:n Organisaatiotoimikunta hyväksyi Siperian toimikunnan teesit pääosaltaan heinäkuun 29 p:nä 1921.

Lenin on ylliviivannut käsikirjoituksessa 4. ja 5. kohdan. — 291.

- 388 Käsiteltyään elokuun 8 p:nä 1921 kulkulaitoksen tilaa koskevan kysymyksen VKP(b):n KK:n kokous vahvisti Dzerzhinkin johtopäätökset tehden niihin Leninin ehdottamat korjaukset.

Johtopäätösten ensimmäisessä kohdassa puhuttiin siitä, että kaikkien puolue- ja neuvostoelinten piti etsiä keinoja, joiden avulla olisi voitu parantaa ja auttaa kulkulaitosta.

Johtopäätösten 2.—4. kohdassa puhuttiin Kulkulaitoskomissariaatin komissaarikoneiston vahvistamisesta vastuunalaisilla työntekijöillä, kaikille VKP(b):n kuvernementtikomiteoille osoitetun kulkulaitoksen tilaa valaisevan kiertokirjeen julkaisemisesta sekä kulkulaitososaston muodostamisesta VKP(b):n KK:n järjestötyön ja toiminnanohjausosaston yhteyteen puolueen ohjaamista varten kulkulaitoksessa.

Johtopäätösten 5. kohta edellytti kulkulaitokselle välttämättömien tuotantolaitosten siirtämistä Kulkulaitoskomissariaatin alaisuuteen. — 291.

- 389 Kansainvälistä työväenliikettä koskevien tietojen kokoamisesta huolehtivan informaatiotoimiston perustamista ulkomailla käsiteltiin Kominternin Toimeenpanevan Komitean Puhemieshistössä elokuun 17 p:nä 1921. Leninin ehdotus hyväksyttiin.

Kohta sen jälkeen Varga lähetti Leninille luonnoksensa: »Informoinnin järjestäminen Kominternin Toimeenpanevassa Komiteassa.» Luonnos edellytti Informaatioinstituutin perustamista, jonka tuli hankkia Kominternin TPK:lle sen tarvitsemää aineistoa. Luonnoksessa esitettiin ajatuksia instituutin toimintamenetelmistä ja hahmoteltiin ohjeet, joita tuli noudattaa taloudellisia ja sosiaalisia selosteita sekä poliittisia tiedotuksia laadittaessa.

Elokuun 31 p:nä 1921 Lenin lähetti Vargalle kyseisen luonnoksen johdosta kirjoittamansa huomautukset: »Korjaus- eli teesiehdotukset tov. J. Vargan laatimaan Informaatioinstituutin perustamissuunnitelmaan» (ks. tätä osaa, ss. 295—297).

1. syyskuuta 1921 päivätty Leninin kirje (ks. tätä osaa, ss. 298) on vastaus Vargalle, joka Informaatioinstituutin perustamista käsittelevien teesien johdosta kirjoittamassaan 31. elokuuta 1921 päivättyssä kirjeessä oli tiedottanut Leninille, että on olemassa »syväl-

lekäyvää periaatteellista erimielisyyttä tämän instituutin *tarkoituksesta*.» Trotski, Zinovjev ja Radek ovat sitä mieltä, kirjoitti Varga, että instituutin tulee hoitaa ennen kaikkea Kominternin TPK:n sisäistä tiedotustoimintaa. »Teidän teeseissänne taas *painopiste on näköjään pantu työväenliikkeen* — Keski-Euroopan — *lehdistön informointiin* ja Kominternin TPK:n informointi jää takalalle. Tästä tarkoituserän muutoksesta riippuvat kaikki muut muutokset (julkisuus, täydellinen riippumattomuus Kominternista).» »Olisi siis päätettävä periaatteessa: pitäisikö instituutin tarkoituksena olla a) informoida Kominternin TPK:ta? b) vaikuttaa työväenlehdistöön julkaisemalla aineistojaan? c) yhdistää kumpikin tehtävä? Kaikki järjestelykysymykset riippuvat mielestäni tämän kysymyksen ratkaisusta» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto). Informaatioinstituutin perustamissuunnitelmaa ei toteutettu. — 294.

- ³⁹⁰ Kyseinen ehdotus on kirjoitettu VKP(b):n KK:lle osoitettuun YEK:n varapuheenjohtajan J. S. Unschlichtin kirjeeseen, jossa sanottiin: »YTPKK:n viimeksi pidetyssä istunnossa päätettiin käsitellä syyskuun istunnossa Ulkomaankauppakomissariaatin toimintaa tarkastavan komission selostus. Pyydän ohjeitanne:

1. Toimittaako yleensä tehdä sellaista selostusta? Jos se tehdään, niin minkä suuntainen sen tulee olla?» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto).

Leninin ehdotus hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa elokuun 25 pnä 1921. — 295.

- ³⁹¹ VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle osoitettu ehdotus on kirjoitettu Siperian vallankumouskomitean puheenjohtajan I. N. Smirnovin elokuun 26 pnä 1921 lähettämän sähkeen johdosta, jossa tiedotettiin paroni Ungernin vangitsemisesta.

Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen.

Paroni Ungernin juttu käsiteltiin oikeudessa syyskuun 15 pnä. Oikeusistunnossa paljastettiin useita Ungernin ja hänen apulaisensa ilkitekoja: vallattuaan Urgan (nyk. Ulan-Bator) hän käski ampua kaikki Kulutusosuuskuntien Keskusliiton ja kaupunginhallituksen toimihenkilöt; hänen määräyksestään rosvottiin ja murhattiin rauhallista väestöä ja poltettiin kaupunki. Oikeusistunnossa tuli ilmi, että paroni Ungern oli ollut yhteydessä Kiinan militaristeihin (Tshang Tso-liniin) ja japanilaisiin maahanhyökkääjiin. Paroni Ungern tuomittiin ammuttavaksi. — 295.

- ³⁹² J. S. Vargan laatimaan luonnokseen »Informoinnin järjestäminen Kominternin TPK:ssa» kuului kaksiliittettä »Liite A — Taloudellisten ja sosiaalisten selosteiden laatimisohteet» ja »Liite B — Maan sisäpoliittista tilannetta koskevien selosteiden laatimisohteet. »Ensin mainituissa ohjeissa pidettiin silmällä seuraavaa:

1. Selosteiden tarkoitus — antaa dynaaminen kuva vallankumouksellisen liikkeen kehityksestä maassa ja analysoida se.

2. Neljä tekijää, jotka määräävät vallankumouksellisen kehityksen:

a) kommunistipuolue — vallankumouksellisen liikkeen liikkeelle paneva voima;

- b) proletariaatti — vallankumouksellinen massa;
 c) hallitsevat luokat — vastustaja;
 d) pikkuporvarilliset keskikerrokset.

Selosteen on kuvastettava voimien sijoittelua.

3. On lähdeittävä proletariaatin ja keskikerrosten taloudellisen ja yhteiskunnallisen aseman selittämisestä.

4. Selosteen tulee käsittää lyhyt katsaus (5—10 sivua) ja yksityiskohtainen liite.

Jälkimmäisissä ohjeissa oli seuraavat jaksot (osat): I) kommunistiset puolueet; II) ei-kommunistiset proletaariset puolueet; III) porvarilliset puolueet; IV) aseellisten voimien järjestäminen.

Leninin alempana mainitsemissa Vargan kirjoittamien ohjeiden (Liite B) I osan 3. ja 4. pykälässä puhuttiin julkisista ja maanalaista puoluesoluista, puoluekirjallisuuden levittämisestä, julistuksista, kirjasista ja kirjoista sekä illegaalisen puoluekirjallisuuden julkaisemisesta. — 297.

393 Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin kirjoittaman päätöksen syyskuun 2 p:nä 1921. Seuraavana päivänä, 3. syyskuuta, Lenin lähetti Kominternin Toimeenpanevan Komitean sihteerille kirjeen pyytäen siinä järjestämään tietojen keruun Euroopan työläisten lahjoituksista Venäjän nälkäänäkevän väestön auttamiseksi (ks. Сочинения, 5 изд., том 53, документ 270 (Teokset, 5. painos, 53. osa, 270 asiakirja)). Sitä, miten neuvostolehdistössä valaistiin kansainvälisen proletariaatin rahankeräysten yhteenveitoja, ks. sama, 345. asiakirja. — 298.

394 Venäjän nälkäänäkevän väestön auttamisen varjolla imperialistit muodostivat »kansainvälisen komission» nimittäen sen johtoon Noulensin, Ranskan entisen Venäjän-lähettilään, joka oli Neuvostomaata vastaan tähdättyjen vastavallankumouksellisten salaliittojen ja sotilaallisen intervention tunnetuimpia järjestäjiä. Komissioon kuului entisiä ranskalaisia, englantilaisia ja belgialaisia diplomaatteja sekä Venäjällä kansallistettujen suuryritysten ulkomaalaisia omistajia. Noulensin komissio lähetti 4. syyskuuta 1921 Ulkokomissariaatille sähkeen, jossa vaati päästämään Neuvosto-Venäjälle 30 asiantuntijaa suorittamaan paikan päällä tutkimuksia erikoissuunnitelman mukaan vakoiluluontoisten tietojen kokoamiseksi.

VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi syyskuun 6 p:nä Noulensille osoitetun Leninin ehdotuksia vastaavasti laaditun nootin luonnoksen tehden siihen erinäisiä korjauksia. Ulkokomissariaatin vastausnootissa, joka julkaistiin syyskuun 8 p:nä »Izvestija VTsIK» lehdessä, sanottiin, että »nälkäänäkevien auttamisen asemesta herra Noulensin komissio aikoo kerätä tietoja Neuvosto-Venäjän sisäisestä tilasta... ja tämä aiotaan tehdä niiden henkilöiden johdolla, jotka ovat jo tutkineet tätä asiaa ilmeisessä tarkoituksessa järjestää kapinoita ja helpottaa ulkomaisten armeijoiden etenemistä Neuvostotasavallan alueella» («Документы внешней политики СССР», т. IV, М., 1960, стр. 309—310) («Neuvostoliiton ulkopolitiiset asiakirjat», IV osa, Moskova 1960, ss. 309—310)). Neuvostohallitus kieltäytyi jyrkästi päästämästä Noulensin komissiota Neuvosto-Venäjälle. — 300.

³⁹⁵ Ottaen huomioon elintarvikevaikeudet, huonon sadon ja pakottavan tarpeen auttaa nälkäänäkeviä VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi syyskuun 6 p:nä 1921 Leninin ehdottamin lisäyksin päätöksen, jossa annettiin ohjeet Elintarvikekomissariaatille. Ohjeet edellyttivät, että vuoden 1921 lokakuusta supistetaan valtion elintarvikehuollossa olevien henkilöiden määrää ja muodostetaan viljavaranto. — 300.

³⁹⁶ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi päätösehdotuksen kultavarannon käytöstä syyskuun 14 p:nä 1921. — 300.

³⁹⁷ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin päätösehdotuksen syyskuun 13 p:nä 1921. Lenin on ylivlivannut 4. kohdan, eikä sitä ole liitetty Poliittisen toimikunnan päätökseen.

Kirjojen myyntikysymystä käsiteltiin toistamiseen Poliittisen toimikunnan istunnossa lokakuun 15 p:nä. Vahvistaen voimassa olevaksi syyskuun 13 p:nä tekemänsä päätöksen Poliittinen toimikunta määritteli konkreettiset toimenpiteet sen toteuttamiseksi; erityistä huomiota kiinnitettiin kaikenkarvaisen neuvostovastaisen kirjallisuuden myynnin ehkäisemiseen. — 301.

³⁹⁸ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi ehdotuksen syyskuun 14 p:nä 1921. — 302.

³⁹⁹ Puolueen rivien puhdistus pantiin toimeen VKP(b):n X edustajakokouksen puoluerakennustyön kysymyksistä hyväksymää päätöslausemaa vastaavasti.

Ennen puhdistuksen toimeenpanoa suoritettiin kauan huolellista valmistelutyötä. Keskuskomitea ja Keskuskontrollikomissio hyväksyivät kesäkuun 21 p:nä 1921 päätöksen puolueen rivien tarkastuksesta ja puhdistuksesta (ks. vuoden 1921 kesäkuun 30 päivän »Pravdaa», n:o 146). Tässä päätöksessä määriteltiin puhdistuksen suorittamisajat (elokuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään 1921), säädettiin puhdistuksen välttämättömäksi ehdoksi se, että tarkastuksenalaisten puolueenjäsenten suhteen oli kysyttävä työtätekevien, sekä kommunistien että puolueeseen kuulumattomien, mielipidettä, ja osoitettiin paikallisten tarkastuslautakuntien muodostamisjärjestys. Puolueeseen ei otettu puhdistuksen aikana uusia jäseniä, lukuun ottamatta työläisiä ja talonpoikia, jotka eivät riistäneet vierasta työvoimaa. Heinäkuun 7 p:nä Poliittinen toimikunta vahvisti puolueen jäsenistön keskustarkastuslautakunnan, eri paikkakunnilla muodostettiin paikalliset tarkastuslautakunnat. Puolueen KK julkaisi kirjeen »Kaikille puoluejärjestöille. Puolueen puhdistuksesta» (ks. vuoden 1921 heinäkuun 27 päivän »Pravdaa», n:o 163), jossa selitti tehtävät ja puhdistusmenetelmät. KK kehotti pitämään ohjeena seuraavaa: työläisiin pitää suhtautua suopeammin, mikäli on kysymyksessä asiapapereiden, karakteristiikkojen y.m.s. esittäminen. Talonpoikien kohdalta on erotettava selvästi toisistaan kulakki-, yksityisomistaja-ainekset ja rehelliset työtätekevät talonpojat. Ankarammoin suhtauduttava liikaa komentelemaan alkaneisiin henkilöihin, joitain etuoikeuksia suoneissa viroissa olleisiin henkilöihin. Erityisen tarkastuksen alaisiksi on saatettava porvarillisen

sivistyneistön keskuudesta nousseet entiset virkamiehet. Kaikkein perusteellisimman tarkastuksen ja puhdistuksen kohteiksi on otettava aikaisemmin muihin puolueisiin kuuluneet, varsinkin menshevikit ja eserrät. Puhdistuksen alkamispäivää lykättiin elokuun 15 päivään.

Puolueen puhdistus kesti VKP(b):n XI edustajakokoukseen asti. Puolueesta erotettiin puhdistuksen tuloksena n. 25% jäsenistöä. Puhdistus paransi puolueen sosiaalista kokoomusta, lujitti kuria, kohotti puolueen arvovaltaa puolueettomien työläis- ja talonpoikaisjoukkojen keskuudessa ja vapautti puolueen sen mainetta tahravista aineksista. Puolueen aatteellinen ja järjestöyhtenäisyys lujittuivat. — 302.

- 400 Tämä Leninin ohje otettiin huomioon KK:n päätöksessä. VKP:n Keskuskomitean selostuksessa vuoden 1921 syyskuun ajalta sanotaan KK:n hyväksyneen kaksi päätöstä järjestyksestä, jota VKP:n jäsenten tulee noudattaa antaessaan tarkastuksen aikana suosituksia. Ensimmäisessä sanottiin: »Suositusoikeus on ainoastaan niillä tovereilla, jotka ovat tunteneet suositeltavan vähintään vuoden ja toimineet hänen kanssaan yhdessä tai seuranneet hänen toimintaansa jossain puoluejärjestössä.» Toisessa päätöksessä puhuttiin suosittelijain vastuusta suosittelemistaan (ks. »Izvestija TsK RKP(b)» lehteä n:o 35, joulukuun 1 pnä 1921). — 302.

- 401 Neuvosto-Venäjän teknisen avustamisen seuran kuuluneet erinäiset amerikkalaisten työläisten ryhmät ilmoittivat vuonna 1921 haluvansa tulla Neuvosto-Venäjälle ja ottaa osaa taloudelliseen rakennustyöhön. Huomattava osa näistä työläisistä oli venäläisiä maanpakolaisia, jotka olivat muuttaneet Amerikkaan ennen Lokakuun vallankumousta.

Käsiteltyään kesäkuun 22 pnä 1921 Amerikan teollisen siirtolaisväen hyväksikäyttökysymystä Työ- ja Puolustusneuvosto katsoi toivottavaksi »erillisten teollisuuslaitosten tai laitiosryhmien kehittämisen luovuttaen ne amerikkalaisten työläisryhmien ja teollisesti kehittyneiden talonpoikien käyttöön sovitulla ehdoilla, jotka takaavat heille tietyn taloudellisen itsenäisyyden» (Ленинский сборник XX, стр. 202 (XX Lenin-kokoelma, s. 202)). TPN katsoi niin ikään välttämättömäksi säännellä ulkomaiden teollisuustyöläisten maahan muuttoa. Neuvosto-Venäjän teknisen avustamisen seuralle lähetettiin elokuun 11 pnä 1921 Leninin allekirjoittama sähke, jossa sanottiin: »on otettava huomioon ne vaikeudet, joita Venäjällä on ja jotka pitää voittaa, elintarvike- ja muut vaikeudet. Venäjälle lähtevien henkilöiden täytyy olla valmiita siihen... Parasta on lähettää ensin valtuutetut tänne katsomaan paikanpäällä maa-alueita asutuksia varten sekä metsäpalstoja, kaivoksia, tehtaita y. m. vuokralle ottoa varten» («Документы внешней политики СССР», т. IV, М., 1960, стр. 261 («Neuvostoliiton ulkopoliittiset asiakirjat», IV osa, Moskova 1960, s. 261)).

Ryhmä amerikkalaisia työläisiä johtajinaan hollantilainen insinööri kommunisti S. Rutgers, tunnettu Amerikan työväenliikkeen mies W. D. Haywood ja amerikkalainen työmies H. S. Calvert kävi vuoden 1921 jälkipuoliskolla neuvotteluja neuvostohallituksen

kanssa Siperiassa sijaitsevan Kuznetskin kivihiililaakion tietyn osan luovuttamisesta sanotun ryhmän käyttöön ja teollisuustyöläisten siirtokunnan perustamisesta sinne. Lenin otti vastaan amerikkalaisen työläissiirtolan edustajat syyskuun 19 pnä ja keskusteli heidän kanssaan. Muistiinpanot, jotka Lenin teki tästä keskustelusta, ovat säilyneet (ks. Ленинский сборник XXIII, стр. 39 (XXIII Lenin-kokoelma, s. 39)). Lenin kirjoitti »Sitoumuksen luonnoksen» tämän keskustelun jälkeen. Sopimuksen solmimisesta amerikkalaisten työläisten järjestelyryhmän (Rutgersin ryhmän) kanssa ks. tämä osa, ss. 306–308. — 302.

- 402 VSFNT:n ulkoasiain kansankomissaari G. V. Tshitsherin tiedotti VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle lokakuun 7 pnä 1921 lähettämässään kirjeessä, että Kaukoidän tasavallan hallitus pyytää ilmoittamaan Poliittisen toimikunnan mielipiteen seuraavista kysymyksistä: 1) onko suotavaa, että Japani ja Amerikka tunnustavat Kaukoidän tasavallan tunnustamatta samanaikaisesti VSFNT:tä; 2) onko hyväksyttävä ulkomaalaisten Kaukoidän tasavallalle tekemät valtionlainatarjoukset; 3) onko Kaukoidän tasavalta itsenäinen ja VSFNT:stä riippumaton muodollisesti vai myös tosiasiallisesti. Ulkokomissariaatin mielestä näihin kysymyksiin tulisi vastata seuraavasti: 1) Kaukoidän tasavallan tunnustaminen on suotavaa, mutta ilman että sopimuksessa määrätään Kaukoidän tasavallan rakenne; 2) ulkomaiset lainat ovat hyödyllisiä ehdolla, että Kaukoidän tasavalta säilyttää suvereenit oikeutensa; 3) Kaukoidän tasavaltaa on pidettävä vain muodollisesti VSFNT:stä riippumattomana.

Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen lokakuun 8 pnä 1921.

VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta vahvisti Tshitsherinin ehdottamat ohjeet Kaukoidän tasavallalle lokakuun 10 pnä 1921. — 304.

- 403 Leninin tämä ehdotus liitettiin päätöslauselmaan, jonka VKP(b):n KK:n kokous teki lokakuun 8 pnä 1921 käsiteltään V. M. Molotovin selostuksen vastuunalaisten työntekijöiden luetteloinnista ja sijoittamisjärjestyksestä. — 304.
- 404 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdottamat ohjeet lokakuun 10 pnä 1921 käsiteltään H. G. Rakovskin, V. J. Tshubarin ja G. I. Petrovskin alustuksen. KK:n selostuksessa vuoden 1921 loka- ja marraskuun ajalta sanotaan: »Tässä kysymyksessä viitotettiin yleinen suunta siinä mielessä, että on suhtauduttava äärimmäisen hellävaraisesti ja huomaavaisesti talonpoikain tarpeisiin sekä heidän saamiseen mukaan auttamaan valtiota» (»Izvestija TsK RKP(b)» n:o 36, joulukuun 15 pnä 1921). — 304.
- 405 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi tämän päätösehdotuksen lokakuun 10 pnä 1921. Marraskuun 15 pnä Kansankomissaarien Neuvosto vahvisti asetuksen »Palkkatyöntekijäin sosiaalivakuutuksesta» (ks. »Izvestija VTSIK» lehteä n:o 263, marraskuun 23 pnä 1921). — 305.

- 406 Lenin on tehnyt muistiinpanonsa lokakuun 11 pnä 1921 ilmestyneen »Juzhnyi Metallurg lehdessä» (Jenakijevon kaupunki) 1. numeron marginaaleihin. Lehden vasemmassa yläkulmassa on Leninin merkin-
tö: »Osa Juzovskille ja osa Debal'tsevskille.» — 305.
- 407 Päättöehdotus on kirjoitettu sen yhteydessä, että VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan käsiteltäväksi valmisteltiin kysymystä sopimuksen solmimisesta Venäjälle saapuneen, S. Rutgersin johtaman amerikkalaisen työläis- ja insinööriryhmän kanssa (ks. 401. selitystä).
Käsiteltyään syyskuun 23 pnä 1921 Rutgersin ryhmän ehdotuksen Nadezhdinskin tehtaan ja useiden Kuznetskin kivihiililaakion tuotantolaitosten luovuttamisesta ryhmän käyttöön Työ- ja Puolustusneuvosto totesi sopimuksen solmimisen toivottavaksi ja antoi sopimusehtojen lopullisen määrittelyn KKTN:n, Työkomissariaatin ja Maatalouskomissariaatin edustajista muodostetun komission tehtäväksi. Lenin osallistui Rutgersin ryhmän kanssa käytyihin neuvotteluihin ja teki lukuisia ehdotuksia sopimusehtoja käsiteltäessä (ks. tätä osaa, ss. 306—308, 310—311 ja Сочинения, 5 изд., том 53, стр. 260—261, 302—303 (Teokset, 5. painos, 53. osa, ss. 260—261, 302—303)).
Työ- ja Puolustusneuvosto vahvisti lokakuun 21 ja Kansankomis-
saarien Neuvosto lokakuun 25 pnä amerikkalaisten työläisten järjes-
telyryhmän (Rutgersin ryhmän) kanssa lokakuun 20 pnä allekirjoi-
tetun sopimuksen. Neuvostohallitus teki sopimuksen tämän ryhmän
kanssa marraskuussa. Amerikkalaisten työläisten piti sopimuksen
mukaan tuoda tullessaan tietty määrä tuotantokalustoa, tarveaineita
ja elintarvikkeita ja neuvostohallitus puolestaan myönsi 300 000
dollaria koneiden ja kaluston ostoon ulkomailta. Kuznetskin kivi-
hiililaakion alueelle muodostettiin tämän sopimuksen perusteella
»Autonominen teollinen 'Kuzbass' siirtola», joka oli välittömästi
TPN:n alainen. — 306.
- 408 Leninin ehdotukset olivat pohjana lokakuun 15 pnä 1921 hyväksytylle
VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökselle S. Rutgersin
ehdotusten johdosta sekä lokakuun 17 pnä tehdylle Työ- ja
Puolustusneuvoston päätökselle »Rutgersin ryhmän kanssa tehtävän
sopimuksen ehdoista». — 308.
- 409 Leninin kirjoittama päätösehdotus Shljapnikovin lähettamisestä
työhön elintarvikealalle hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen
toimikunnan istunnossa lokakuun 14 pnä 1921. Kuultuaan Keskus-
kontrollikomission ja Keskustarkastuslautakunnan lausunnon Shljap-
nikovin lähettamisestä työhön elintarvikealalle Poliittinen toimi-
kunta päätti lokakuun 27 pnä: »Tov. Shljapnikov lähetetään työhön
elintarvikealalle 2 kuukaudeksi lähtöpäivästä laskien» (NKP:n
KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto).

Keskustarkastuslautakunta, 5-henkinen lautakunta, perustettiin
puoluepuhdistuksen ajaksi paikallisten tarkastuslautakuntien toi-
minnan johtamista varten (ks. vuoden 1921 kesäkuun 30 päivän
»Pravdaa», n:o 146). — 308.

⁴¹⁰ Bakun puoluejärjestön johtohenkilöiden ja Azerbaidzhanin keskusjärjestöjen välillä oli syntynyt tiettyä erimielisyyttä kansallisuuspolitiikan noudattamisessa, minkä vuoksi VKP(b):n KK neuvoi Azerbaidzhanin puolue työntekijöitä suhtautumaan äärimmäisen hellävaraisesti muhamettilaisen väestön erikoislaatuisiin elämäntapoihin ja uskonnollisiin katsomuksiin, kehotti kaikkia Azerbaidzhanin Kommunistisen Puolueen työntekijöitä ottamaan tämän huomioon kaikessa toiminnassaan, pyrkimään sopuisaan yhteistyöhön ja ehkäisemään kerta kaikkiaan ryhmäkuntien muodostamisen puoluejärjestössä. Leninin ehdotukset liitettiin 15 lokakuuta 1921 hyväksytyyn VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseen.

Alempana mainitut Stalinin laadittaviksi annetut ohjeet kommunistisen puolueen kansallisuuspolitiikan noudattamisesta Azerbaidzhanissa hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisessa toimikunnassa lokakuun 17 pnä.

Kuudennessa kohdassa tarkoitetaan VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan lokakuun 3 pnä 1921 tekemää päätöstä, jossa bakulaisia työntekijöitä varoitettiin rikkomasta neuvostohallituksen politiikkaa Persian (Iranin) suhteen. — 309.

⁴¹¹ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin laatiman päätösehdotuksen lokakuun 17 pnä 1921. — 310.

⁴¹² VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin kirjoittaman päätösehdotuksen lokakuun 20 pnä 1921. Leninin ehdotukset liitettiin Rutgersin ryhmän kanssa tehtyyn sopimukseen. — 310.

⁴¹³ *ARA (American Relief Administration)* — Amerikkalainen avustushallinto — perustettiin vuonna 1919 tarkoituksessa auttaa ensimmäisen maailmansodan seurauksena kärsimään joutunutta väestöä. ARA:n puheenjohtajana toimi H. Hoover, suurkapitalisti, jolla oli ennen vuotta 1917 ollut läheiset yhteydet Venäjän pääomaan. Osa ARA:n jäsenistä harjoitti vilpittömästi ja tunnollisesti hyväntekeväisyystoimintaa. Mutta ARA kokonaisuudessaan oli välikappale, jonka avulla Amerikan imperialismi laajensi vaikutustaan ja varastoissa pilaantuneiden tavaroiden myyntiä.

VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenille lähetettiin lokakuun 18 pnä 1921 äänestettäväksi ehdotus sopimuksen solmimisesta ARA:n kanssa; sopimus koski elintarvikelähetysten toimittamista Venäjälle. Lähetekirjeessä on Poliittisen toimikunnan jäsenen allekirjoitukset ja Stalinin ehdotus, että perittäisiin maksu lähetysten kuljettamisesta rajalta jakeluvastoihin ja varastojen käytöstä, koska kysymyksessä on hänen mielestään kauppa eikä hyväntekeväisyys. Sulkeissa oleva Leninin huomautus koskee tätä ehdotusta. Poliittinen toimikunta vahvisti ARA:n kanssa tehtävän sopimuksen luonnoksen lokakuun 19 pnä 1921.

Neuvostohallitus otti vastaan ARA:n tarjoaman avun, koska Volgalla ja etelä-Ukrainassa raivosi vuonna 1921 nälänhätä, mutta ehkäisi sen pyrkimykset puuttua Neuvostotasavallan sisäisiin asioihin ja saattoi ARA:n toiminnan valvontansa alaiseksi. Kuten myös häisemmät tapahtumat osoittivat, ARA:n henkilökunta, johon kuului pääasiallisesti Amerikan armeijan upseereita, harjoitti va-

koilutoimintaa ja tuki vastavallankumouksellisia aineksia. ARA:n toiminta Neuvostoliitossa lakkautettiin kesäkuussa 1923. — 311.

- 414 Lenin kirjoitti tämän päätösehdotuksen VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa lokakuun 20 pnä 1921 käsiteltävässä Finanssikomissariaatin pyyntöä tämän komissariaatin edustajien ottamisesta TPN:n sekä alueiden ja kuvernementtien taloudellisten neuvottelukuntien päätösvaltaisiksi jäseniksi. Poliittinen toimikunta hylkäsi Finanssikomissariaatin pyynnön ja hyväksyi Leninin ehdotuksen. Käsikirjoituksessa on viimeinen lause viivattu yli, ja se on jätetty pois päätöslauselmasta.

VKP(b):n KK:n ja Kansankomissaarien Neuvoston finanssi-valiokunta muodostettiin melkein heti puolueen X edustajakokouksen jälkeen ja sen tehtävänä oli käsitellä finanssipoliittikan kysymyksiä uuteen talouspolitiikkaan siirryttäessä. — 313.

- 415 Työ- ja Puolustusneuvosto käsittelee useita kertoja kysymystä Fowlermerkkisten moottoriaurojen tuotannosta. KKTN:n metalliosaston kollegio, jonka hoidettavaksi näiden aurojen tuotanto annettiin toukokuussa 1920, laati tuotantosuunnitelman ottamatta etukäteen selvää olemassa olevista metalli- ja polttoainevaroista. Aurojen tuotantoa yhdistämään asetettu erikoiskolmikko ei kuitenkaan tiedottanut TPN:lle ja KKN:lle todellisesta asiantilasta aurojen tuotannossa.

Kyseinen päätösehdotus hyväksyttiin TPN:n istunnossa lokakuun 21 pnä 1921. Viivytykseen syyllistyneiden juttu jätettiin Moskovan sotaioikeuden käsiteltäväksi, joka tammikuun alussa 1922 katsoi todistetuiksi ne useita KKTN:n ja Maatalouskomissariaatin työntekijöitä vastaan esitetyt syytökset, että he eivät olleet suhtautuneet kyllin vakavasti velvollisuuksiensa täyttöön. Ottaen huomioon näiden tovereiden ansiot talouden jälleenrakennuksessa oikeus päätti olla tuomitsematta heitä rangaistukseen. Moskovan sotaioikeuden kehotuksesta TPN antoi KKTN:n puhemiehistölle ja Maatalouskomissariaatin kollegiolle muistutuksen siitä, että ne eivät olleet suhtautuneet kyllin vakavasti Fowlermerkkisten aurojen tuotantoon. Ks. myös Bogdanoville osoitettua Leninin 23. joulukuuta 1921 päivättyä kirjettä (Teokset, 36. osa, ss. 539–541). — 314.

- 416 Sen jälkeen kun YTpKK:n Puhemiehistö oli kesäkuun 30 pnä 1921 vahvistanut »TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästyksen paikallisille neuvostolaitoksille» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, ss. 371–396), Lenin lähetti »Izvestija», »Pravda», »Ekonomitsheskaja Zhizn» y.m. lehtien toimituksille kirjeen, jossa sanoi, että on »selitettävä yksityiskohtaisesti, mikä periaatteellinen merkitys paikallisilla taloudellisilla neuvottelukunnilla ja yleiseen tietoon saatetuilla selostuksilla on sekä uuden talouspolitiikan toteuttamisen että oikean taloudellisen rakennustyön kannalta» (Сочинения, 5 изд., том 53, стр. 52 (Teokset, 5. painos, 53. osa, s. 52)).

Sen jälkeen kun paikkakunnilta alkoi tulla selostuksia, Lenin asetti kysymyksen niiden tutkimisesta ja hyväksikäytöstä. Lokakuun 21 pnä 1921 hän teki Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa alustuksen selostusten ja diagrammien laatimisesta TPN:ää varten ja esitti tässä julkaistun päätösehdotuksensa. — 314.

- ⁴¹⁷ **Komission työ viivästy, muistelee V. A. Smoljaninov.** »Vladimir Iljitshiä kiinnostivat suuresti komissiomme työn tulokset. Hänen kehotuksestaan ja ehdotuksestaan laadittiin päätösehdotus, jonka Työ- ja Puolustusneuvosto sitten vahvistikin marraskuun 21 pnä 1921. Päätöksessä saivat heijastuksensa kaikki Vladimir Iljitshin ohjeet, jota paitsi hän antoi aivan erikoisen merkityksen sille, että komissariaateissa ja muissa laitoksissa olisi nostettu esiin henkilöitä, joita todella kiinnosti paikallisten selostusten tutkiminen ja jotka käsittivät sen merkityksen» («Воспоминания о Владимире Ильиче Ленине», ч. 3, М., 1961, стр. 367 »Muistelmia Vladimir Iljitsh Leninistä», 3. osa, Moskova 1961, s. 367)). Leninin kotikirjastossa on useita kymmeniä kuvernementtien taloudellisten neuvottelukuntien selostuksia. — 314.
- ⁴¹⁸ **Poliittisen toimikunnan istunnossa käsiteltiin lokakuun 27 pnä 1921 puuvillateollisuuden johtoa koskevaa säännösehdotusta** (kysymyksen alustivat P. A. Bogdanov, N. I. Lebedev, G. N. Melnitshanski ja I. I. Kutuzov). Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen. Sen jälkeen kun säännös puuvillateollisuuden johtamisesta oli saatettu lopulliseen kuntoon, se vahvistettiin Poliittisen toimikunnan istunnossa marraskuun 3 pnä. — 315.
- ⁴¹⁹ **Tämän niminen artikkeli jäi kirjoittamatta.** — 315.
- ⁴²⁰ **Vuodeksi 1922 laadittua finanssisuunnitelma- ja emissiosuunnitelma- luonnosta käsiteltiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa marraskuun 5 pnä 1921.** KKN otti tästä kysymyksestä tekemänsä päätöksen pohjaksi Leninin ehdotukset. Kohdat 2, 4, 5 ja 6 on käsitelty kirjoituksessa viivattu yli eikä niitä ole otettu päätökseen. — 317.
- ⁴²¹ **Leninin kirjoittama ehdotus liitettiin tästä kysymyksestä marraskuun 18 pnä 1921 hyväksytyyn Kansankomissaarien Neuvoston päätökseen.** Kansankomissaarien Neuvosto vahvasti »ehdollisesti finanssivaliokunnan esityksen menoarvioon otettavien määrärahojen jaottelusta kansankomissariaattien kesken», mutta kehotti samalla kansankomissariaatteja »jouduttamaan tulo- ja menoarvioiden laatimista, niin että ne olisivat ehdottomasti valmiit joulukuun 1 päivään mennessä». Finanssivaliokunta ja Valtion suunnittelukomissio velvoitettiin »suorittamaan viikon kuluessa loppuun laskelmat niin rahatulosten kuin aineellistenkin tulojen osalta» (NKP:n KK:n marxismileninisin instituutin keskuspuoluearkisto). — 317.
- ⁴²² **Mongolian Kansantasavallan valtuuskunta saapui Moskovaan marraskuun 2 pnä 1921.** Siihen kuuluivat Danzan, valtuuskunnan johtaja, finanssiministeri ja Mongolian kansan vallankumouspuolueen KK:n puheenjohtaja; Sukhe-Bator, vallankumouksellisen kansannarmeijan ylipäällikkö ja sotaministeri; B. Tserendorzh, ulkoasiain apulaisministeri; Tshon Van Shirnin Dandin, uskonnollisten piirien edustaja, valtuuskunnan epävirallinen jäsen; Batuhan, neuvonantaja ja vastuunalainen tulkki. Neuvottelujen tarkoituksena oli solmia sopimus VSFNT:n hallituksen ja Mongolian kansanhallituksen kesken. Pieni KKN käsitteli ja hyväksyi sopimusluonnoksen

marraskuun 3 p:nä 1921 (ks. Сочинения, 5 изд., том 53, стр. 324 (Teokset, 5. painos, 53. osa, s. 324)). VSFNT:n ja Mongolian Kansantasavallan välillä allekirjoitettiin marraskuun 5 p:nä 1921 sopimus, jonka mukaan kumpikin osapuoli antoi sitoumuksen, ettei se salli toiselle osapuolelle vihamielisten ryhmien oleskelua ja muodostamista alueellaan, sekä sopi diplomaatti- ja konsuliedustajien nimittämisyjärjestyksestä ja valtionrajan määrittämisestä; säädettiin myös tullipolitiikan johtavat periaatteet. Neuvostohallitus luovutti Mongolian Kansantasavallan hallitukselle Mongoliassa sijaitsevat VSFNT:lle kuuluvat lennätinlaitokset.

Lenin keskusteli Mongolian Kansantasavallan valtuuskunnan kanssa Kremlissä 5. marraskuuta 1921. Keskustelusta tehdyt muistiinpanot julkaistiin ensi kerran Mongolian kansan vallankumouspuolueen IX edustajakokouksen (28. syyskuuta—5. lokakuuta 1934) pöytäkirjoissa. Ne laitettiin julkaisukuntoon B. Shumjatskin ja B. Tserendorzhin muistelmien perusteella. Tserendorzh kirjoitti muistelmissaan: »Lenin keskusteli kauan valtuuskunnan jäsenten kanssa. Hän kuunteli tarkkaavaisesti puheitamme, osoitti vilkasta mielenkiintoa kansan-Mongolian elämän mitä erilaisimpia puolia kohtaan ja antoi hyödyllisiä neuvoja. Vladimir Iljitsh kiinnitti huomiotamme m.m. Mongolian kansan sivistys- ja kulttuuritason kohottamiseen ja tähdensi samalla sitä, että on kehitettävä kaikki keinoin omaa taloutta kansan kaikkien tarpeiden tyydyttämiseksi» («О Ленине. Воспоминания зарубежных современников». М., 1960, стр. 461 («Leninistä. Ulkomaisten aikalaisten muistelmia», Moskova 1960, s. 461)). — 318.

- ⁴²³ *Ammattiliittojen kulttuuri- ja valistustyötä käsitellyt I yleisvenäläinen konferenssi* oli koolla Moskovassa syyskuun 26 päivästä loka-kuun 1 päivään 1921. Siihen osallistui 173 edustajaa (näistä 122 päättösvältaista ja 51 neuvottelevaa). Edustajien joukossa oli 119 kommunistia, 51 puolueeseen kuulumatonta, 1 menshevikki, 1 eserrä ja 1 puolueiden välillä oleva sosialisti. Konferenssin päiväjärjestyksessä oli 13 kysymystä, m.m. YAKN:n kulttuuriosaston, Valistuskomissariaatin ja sen päähallintojen sekä Proletkult-järjestön selostukset; paikkakuntien (Donbassin, Pietarin ja Bakun) selostukset; uusi talouspolitiikka ja valistustoiminta; ammattiliittojen poliittinen valistustyö; kulttuuritoiminta nuorison keskuudessa y.m. Konferenssi osoitti ammattiliittojen poliittisen valistustyön parantamiskeinot sekä uudesta talouspolitiikasta aiheutuvat uudet toimintamuodot ja -menetelmät (kulttuuritoiminta yksityis- ja vuokralle annetuissa yrityksissä y.m.).

Konferenssi otti virheellisen kannan ammattiliittojen ja Poliittisen Valistustyön Pääkomitean keskinäisiä suhteita koskevassa kysymyksessä. Sen päätöslauselmassa («Ammattiliittojen kulttuurityön merkitys ja tehtävät») vaadittiin vapauttamaan ammattiliittojen kulttuurityö Poliittisen Valistustyön Pääkomitean vaikutuksen alaisuudesta. Tämä linja oli ristiriidassa VKP(b):n X edustajakokouksen hyväksymän Poliittisen Valistustyön Pääkomiteaa ja puolueen agitaatio- ja propagandatehtäviä koskevan päätöslauselman kanssa (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. 1, 1954, стр. 550 («НКР edustajakokousten,

konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 550)). — 319.

- 424 Lenin tarkoittaa poliittisen valistustyön tekijäin II yleisvenäläisen edustajakokouksen (se oli koolla lokakuun 17 päivästä 22 päivään 1921) päätöslauselmaa Poliittisen Valistustyön Pääkomitean selostusten johdosta. Päätöslauselmassa määriteltiin poliittisen valistustyön laitosten ja ammattiliittojen kulttuuriostojen keskinäiset suhteet keskuksessa ja paikkakunnilla. Siinä sanottiin: »Ammattiliitot hairahtuvat tavan takaa sille kerrassaan virheelliselle kannalle, että kaiken muotoisen valistustyön tulee olla ammattiliittojen asiana, että ammattiliitot pystyvät hoitamaan valistusasiat paremmin kuin Valistuskomissariaatin elimet.
- Tämä näkökanta on virheellinen ja sen lähtökohtana on väärä käsitys ammattiliittojen tehtävistä. Jos asiaa tarkastellaan tältä näkökannalta, niin olisi tehtävä johtopäätös, että kaikki valtion tehtävät, kaikkien kansankomissariaattien tehtävät on siirrettävä ammattiliitoille» («2-й Всероссийский съезд политпросветов. Бюллетень съезда» № 7, 24 октября 1921 (»Poliittisen valistustyön tekijäin 2. yleisvenäläinen edustajakokous. Edustajakokouksen bullettiini» n:o 7, lokakuun 24 pnä 1921)).
- Poliittisen valistustyön tekijäin edustajakokouksen päätöslauselmassa määriteltiin konkreettiset toimenpiteet Poliittisen Valistustyön Pääkomitean ja YAKN:n kulttuuriostojen aatteellisesti poliittisen sekä kulttuuri- ja valistustyön yhdistämiseksi. — 319
- 425 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta päätti marraskuun 8 pnä 1921 ottaa päätöslauselmansa pohjaksi Leninin esittämän ehdotuksen. Tätä päätöstä vastaavasti laadittiin ohjesääntö YAKN:n kulttuuriostojen ja Poliittisen Valistustyön Pääkomitean poliittisen valistustyön yhdistämisestä. — 320.
- 426 Tämä lähete on kirjoitettu VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle osoitettuun G. V. Tshitsherinin kirjeeseen, jossa tämä tiedotti, että Baltian talouskonferenssissa (pidettiin Riassa 28.—31-lokakuuta 1921) oli asetettu kysymys Neuvosto-Venäjän ulkomaankaupan kansallistamisen peruuttamisesta. Konferenssin VSFNT:n valtuuskunnan puheenjohtaja V. P. Miljutin esitti tästä asiasta selityksen, joka lähetettiin Poliittiselle toimikunnalle. Miljutinin suunnitelma edellytti ulkomaankauppanomonopolin lakkauttamista. Leninin kehotuksesta Poliittinen toimikunta hylkäsi marraskuun 10 pnä Miljutinin ehdotuksen (ks. myös Сочинения, 5 изд., том 44, стр. 427—430 (Teokset, 5. painos, 44. osa, ss. 427—430); Teokset, 33. osa, ss. 362—365 ja 444—448). — 320.
- 427 Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän ehdotuksen VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi Ukrainassa suoritettavista elintarvikehankinnoista marraskuun 10 pnä 1921. — 320.
- 428 Ehdotukset on kirjoitettu laadittaessa KKN:n asetusta »Rangaisutukset vääristä ilmiannoista». Lenin allekirjoitti asetuksen marras-

- kuun 24 p:nä ja joulukuun 1 p:nä 1921 se julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä. Asetukseen tehtiin Leninin ehdottamat lisäykset (ks. «Собрание Указаний и Распоряжений Рабоче-Крестьянского Правительства», 1921, № 77, стр. 787 («Työläisten ja Talonpoikien Hallituksen Asetus- ja Säädöskokoelma», 1921, n:o 77, s. 787)). — 321.
- 429 KKN hyväksyi asetuksen »Sanomalehtimaksujen voimaansaattamisesta» marraskuun 28 p:nä 1921. Asetus edellytti maksun perimistä lehdistä sekä yksityisiltä henkilöiltä, yhteiskunnallisilta laitoksilta ja järjestöiltä että myös poikkeuksetta kaikilta valtionvirastoilta ja tuotantolaitoksilta. Leninin ehdotus otettiin asetuksen 8. kohdan pohjaksi, jonka perusteella Valistusasiain kansankomisariaatti velvoitettiin kahden viikon kuluessa laatimaan ja julkaisemaan ohjeet valvonnan ulottamisesta lehtien säännölliseen jakoon valituslaitosten verkossa ja työväenjoukkojen lehtihuoltoon (ks. »Izvestija VTsIK» n:o 275, joulukuun 7 p:nä 1921). — 321.
- 430 Lenin tarkoittaa ehdotustaan, jonka hän teki VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa Donbassin johtavien työntekijöiden välisiä erimielisyyksiä käsiteltäessä. — 322.
- 431 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi marraskuun 27 p:nä 1921 Leninin ehdotukset ensimmäisestä ja toisesta kysymyksestä. — 322.
- 432 Tämä osa kirjeestä oli ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi. Leninin selostuksen johdosta joulukuun 1 p:nä 1921 hyväksytyssä Poliittisen toimikunnan päätöksessä sanottiin: »Tov. Tsjurupa vapautetaan elintarvikekomissaarin toimesta ja nimitetään TPN:n toiseksi varapuheenjohtajaksi myöntäen hänelle päätösvallan TPN:ssä ja KKN:ssä sekä alistaen hänen virkaannimityksensä YTpKK:n vahvistettavaksi» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto). Sanamuodoltaan samanaikaisena hyväksyttiin myös joulukuun 2 p:nä YTpKK:n päätös A. D. Tsjurupan nimittämisestä TPN:n toiseksi varapuheenjohtajaksi (ks. »Izvestija VTsIK» n:o 272, joulukuun 3 p:nä 1921). — 323.
- 433 *Moskovan kuvernementin maataloustyöntekijäin I edustajakokous* pidettiin Moskovassa (Liittojen talon pylvässäalissa) 28.–30. marraskuuta 1921. Kokouksen osallistui yli 300 talonpoikien edustajaa ja maatalouselinten työntekijää.
- Edustajakokous käsittelee maatalouden apulaiskansankomissaarin N. Osinskin (V. V. Obolenskin) selostuksen uuden talouspolitiikan toteuttamisesta maatalouden alalla sekä P. A. Mesjatsevin selostuksen uuden talouspolitiikan aikaisista maankäyttömuodoista. Selostusten johdosta käytiin vilkasta keskustelua.
- Puhe, jonka Lenin piti edustajakokouksessa, julkaistiin Teosten 4. painoksen 33. osassa »Pravdan» 270. numerossa marraskuun 30 p:nä 1921 olleen lyhyen lehtiselostuksen mukaan. Käsillä olevassa osassa Leninin puhe julkaistaan pikakirjoitteen mukaan, joka on paljon laajempi kuin lehtiselostus. — 324.

434 Maan siirtymässä rauhanomaiseen taloudelliseen rakennustyöhön Lenin kehotti järjestämään YEK:n uudelleen. VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta valtuutti komission — L. B. Kamenev, D. I. Kurski ja F. E. Dzerzhinski — käsittelemään kysymyksen viiden päivän kuluessa sitä silmälläpitäen, että »a) rajoitetaan YEK:n toimivaltaa; b) rajoitetaan vangitsemisoikeutta; c) velvoitetaan käsittelemään asiat yleensä kuukauden kuluessa; d) lujitetaan tuomioistuimia; e) harkitaan nimenmuuttokysymystä; f) laaditaan ja vahvistetaan yleinen säädös oleellisia lievennyksiä edellyttävistä muutoksista ja viedään se läpi YTpKK:ssa» (NKП:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto).

Leninin esittämät ajatukset saivat heijastuksensa myös Neuvostojen IX yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 27 p:nä 1921 hyväksymässä YEK:ta koskevassa päätöksessä. Edustajakokous velvoitti YTpKK:n Puhemiehistön »tarkistamaan YEK:sta ja sen elimistä annetun säännöksen pitäen silmällä niiden uudestijärjestelyä ja toimivallan rajoittamista sekä vallankumouksellisen laillisuuden periaatteiden lujittamista» («Девятый Всероссийский съезд Советов. Стенографический отчет», 1922, стр. 300 »Neuvostojen yhdeksäs yleisvenäläinen edustajakokous. Pikakirjoite», 1922, s. 300)). Käsiteltyään tammikuun 23 p:nä 1922 kysymyksen YEK:n muuttamisesta Sisäasiain kansankomissariaatin Valtion poliittiseksi hallinnoksi VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta määritteli myös tämän hallinnon perustehtävät ja toimivaltuudet. YTpKK:n Puhemiehistö teki helmikuun 6 p:nä päätöksen YEK:n uudestijärjestelystä (ks. »Izvestija VTsIK» n:o 30, helmikuun 8 p:nä 1922).

Ehdotusten kolmannessa kohdassa tarkoitetaan asiain käsitteilyyn myönnettävää määräaikaa. — 327.

435 Ehdotus on kirjoitettu joulukuun 1 p:nä 1921, jolloin VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta käsittelee työväen yhteisrintamataktiikkaa koskevaa kysymystä. Leninin ehdotukset hyväksyttiin. Kominternin Toimeenpaneva Komitea otti ne pohjaksi laatiesaan teesit »Työväen yhteisrintamasta ja suhtautumisesta II, II^{1/2} ja Amsterdamin Internationaaliin kuuluviin työläisiin sekä anarkosyndikalistisia järjestöjä tukeviin työläisiin». Samaten se otti varteen Leninin huomautukset yhteisrintamaa koskevien teesien johdosta (ks. tätä osaa, s. 329). Teesit julkaistiin vuonna 1921 »Kommunistitsheski Internatsional» aikakauslehden 20. numerossa. VKP(b):n XI yleisvenäläinen konferenssi (19.—21. joulukuuta 1921) yhtyi kannattamaan niitä. Teesit käsiteltiin ja vahvistettiin Kominternin Toimeenpanevan Komitean ensimmäisessä laajennetussa kokouksessa (21. helmikuuta — 4. maaliskuuta 1922) ja Kominternin IV kongressissa.

Buharin velvoitettiin kirjoittamaan artikkeli VKP(b):n hankkimasta kokemuksesta, minkä vuoksi Lenin kirjoitti »Huomautuksen VKP:n historiasta» (ks. Teokset, 36. osa, ss. 535—537). — 328.

436 Tarkoitetaan Valtion suunnittelukomission laatimaa ehdotusta TPN:n päätökseksi TPN:n alaisen ainevarojen käyttöä suunnittelevan komission lakkauttamisesta.

Valtion suunnittelukomission ehdotuksen 2. ja 3. pykälässä

- sanottiin, että valtion teollisuuslaitosten valmistamien tuotteiden sekä elintarvikkeiden jaon suunnittelu annetaan vastaavasti KKTN:n ja Elintarvikekomissariaatin suunnittelukomissioiden tehtäväksi ja Valtion suunnittelukomissio veloitetaan laatimaan mainittujen suunnitelmien perusteella yleinen ainevarojen jakosuunnitelma ja esittämään se TPN:n käsiteltäväksi. Viidennessä pykälässä osoitettiin ainevarojen käyttöä suunnittelevan komission lakkauttamisaika ja -järjestys.
- TPN hyväksyi Leninin ehdotuksen istunnossaan joulukuun 2 p:nä 1921. Joulukuun 16 p:nä TPN vahvisti Valtion suunnittelukomission korjaileman päätösehdotuksen ainevarojen käyttöä suunnittelevasta komissiosta. — 328.
- 437 Lenin kirjoitti ehdotuksensa joulukuun 5 p:nä 1921, jolloin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa käsiteltiin KKTN:n valitus TPN:n päätöksen johdosta, joka koski myllyjen siirtämistä KKTN:ltä Elintarvikekomissariaatille. Poliittinen toimikunta vahvisti TPN:n päätöksen ja kehotti Pientä KKN:ää tekemään Leninin ehdottaman lisäpäätöksen. — 328.
- 438 Ks. 435. huomautusta. — 329.
- 439 *Idän kansojen propaganda- ja toimintaneuvosto* valittiin Idän kansojen ensimmäisessä edustajakokouksessa, joka pidettiin Bakussa syyskuussa 1920. Neuvosto asetti tavoitteekseen Idän kansojen vapausliikkeen tukemisen ja yhdistämisen. — 329.
- 440 Päätöslauselmavaliokunta otti varteen kyseiset huomautukset, jotka Lenin teki puoluepuhdistusta koskevan VKP(b):n XI konferenssin päätöslauselmaehdotuksen johdosta.
- Käsiteltyään puoluepuhdistuksen yhteenvedot konferenssi hyväksyi päätöslauselman »Puolueen lujittamisesta sen jäsenistön tarkastuksen antaman kokemuksen huomioon ottaen»; päätöslauselma muotoiltiin sitten lopullisesti VKP:n aluekomiteoiden, aluetoimikuntien ja kuvernementtikomiteoiden neuvottelukokouksessa ja sen vahvistivat Keskuskomitea ja puolueen XI edustajakokous (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 597—598 («NKР edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 597—598)). — 330.
- 441 *Neuvostojen IX yleisvenäläinen edustajakokous* oli koolla Moskovassa 23.—28. joulukuuta 1921. Siihen osallistui 1993 edustajaa, joista 1631 oli päätösvaltaista ja 362 neuvottelevaa. Edustajien keskuudessa oli 1850 kommunistia, 139 puolueeseen kuulumatonta sekä neuvottelevina yksi eserrien, yksi universalistiarkestien, yksi juutalaisten sosialidemokraattisen Poalei Siion työväenpuolueen ja yksi molokaanien seurojen edustaja.
- Käsiteltyään selostukset edustajakokous hyväksyi 1) päätöksen tasavallan ulko- ja sisäpolitiikkaa koskevan УТрКК:n ja KKN:n selostuksen johdosta; 2) julkilausuman VSFNT:n ulkopoliittisesta

tilanteesta; 3) päätöksen Punaisen Armeijan ja Laivaston järjestelystä; 4) päätöksen nälänhätää kärsivien auttamisesta; 5) vetoumuksen elintarvikkeiden perimisestä; 6) taloustoiminnan kysymyksiä koskevan evästyksen; 7) päätöksen uuden talouspolitiikan alustavista yhteenvedoista ja Tasavallan teollisuudesta; 8) päätöksen maatalouden lujittamista ja kehittämistä edistävästä toimenpiteistä; 9) päätöksen maataloudellisesta osuustoiminnasta; 10) päätöksen raha-asioista sekä tulo- ja menoarviosta; 11) vahvisti KKN:n päätöksen sähköistämistä; 12) teki päätöksen neuvostojen työn parantamisesta; 13) päätöksen YEK:sta.

Lenin teki suuren työn neuvostojen IX edustajakokouksen valmistelun kaudella ja ohjasi sitten kokouksen kulkua (ks. V. I. Lenin, Teokset, 33. osa, ss. 123–165).

Puolueeseen kuulumattomien edustajien neuvottelukokouksessa, joka pidettiin illalla joulukuun 26 pnä 1921, käsiteltiin kaksi kysymystä: hevospuljetusrasitus (kysymyksen alusti Työasiain komissariaatin edustaja Lemberg) ja maakysymys. Neuvottelukokousta johti M. I. Kalinin.

Lenin piti kaksi ensimmäistä puhettaan hevospuljetusrasitusta käsiteltäessä, jota paitsi jälkimmäisen niistä hän piti sanoakseen erään kokousedustajan pyynnöstä muutaman sanan »neuvostovirastojen toiminnasta».

Kolmannen puheensa Lenin piti maakysymystä käsiteltäessä sen jälkeen kun Kalinin oli puhunut. Lenin teki neuvottelukokouksissa lyhyet muistiinpanot puheenvuoroista (ks. Ленинский сборник XXIII, стр. 292–294, 297–298 (XXIII Lenin-kokoelma, ss. 292–294 ja 297–298)). — 331.

⁴⁴² *Zheleskomit* — rautateiden metsänhankintakomiteat — johtivat teollisuus- ja rautatielaitoksen tarvitsemien polttopuiden hankintaa ja kuljetusta rautatieasemille. — 332.

⁴⁴³ Mainittuaan, että ТрКК:hon valitaan nyt viiden puolueeseen kuulumattoman talonpojan asemesta 20, Kalinin lisäsi: »Eräät toverit sanovat meidän valitsevan parran perusteella. Suokaa anteeksi, toverit, mutta parta on tärkeä tekijä, kun kysymyksessä on talonpoika. Partasuu talonpoika olennoi talonpoikaiston elämäntapaa ja ajatuksia. Ja hyvin kuvaavana esimerkkinä voidaan pitää sitä, että vieressäni istuu talonpoika Petrushkin. Jos toveri Lenin sanoo, että hänpä ottaa ja polttaa kaikki rukouskirjat, niin minä, saadakseni tietää puolueeseen kuulumattoman henkilön mielipiteen, kysyn Petrushkinilta, mitä talonpojat arvelevat siitä, jos otan ja poltan rukouskirjat. Hän sanoo: 'Viis niistä, polttakaa.' Hän on nuori, mutta jos kysyn partasuulta, niin tämä sanoo, että pitää odottaa. Meidän kannalta sillä on suuri merkitys» («Istoritsheski Arhiv» n:o 2, 1962, s. 76). — 334.

⁴⁴⁴ Lenin ryhtyi laatimaan teesejä »*Ammattiyhdistysten merkitys ja tehtävät uuden talouspolitiikan aikana*» heti joulukuun 28 pnä 1921 pidetyn VKP(b):n KK:n kokouksen jälkeen. Teesien luonnoksen käsittelivät valiokunnan jäsenet (A. A. Andrejev ja J. E. Rudzutak) sekä Poliittisen toimikunnan jäsenet; käsittelyssä siihen

tehtiin muutoksia ja lisäyksiä. VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta käsitteli teesiluonnoksen istunnossaan tammikuun 12 p:nä 1922 ja teki seuraavan päätöksen: »Tov. Leninin ehdottama teesien sanamuoto otetaan pohjaksi... Teesit kaikkine korjauksineen jätetään toimitusvaliokunnalle (toverit Lenin, Zinovjev, Andrejev ja Buharin), jonka tulee vahvistaa ne lopullisesti ja julkaista KK:n nimissä osoittaen samalla, että YAKN:n puolueyhjän toimikunta kannattaa niitä» (NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluarkisto).

Teesien lopullinen teksti julkaistiin tammikuun 17 p:nä 1922 »Pravdassa» VKP(b):n KK:n päätöksenä; päätös oli samalla puolueen XI edustajakokousta varten tarkoitettu KK:n ehdotus teeseiksi ammattiliittokysymyksestä. VKP(b):n XI edustajakokous otti KK:n ehdottamat teesit pohjaksi; valiokunnassa niihin tehtiin erinäisiä muutoksia (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 603—612 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmia ja päätöksiä», I osa, 1954, ss. 603—612)).

Teosten 33. osassa on julkaistu lopullisessa sanamuodossaan VKP(b):n KK:n päätös »Ammattiyhdistysten merkitys ja tehtävät uuden talouspolitiikan aikana». Esillä olevassa osassa on julkaistu Leninin laatima teesiluonnos. — 334.

- 445 »Pravdan» uutisosastossa julkaistiin tammikuun 3 p:nä 1922 lyhyt seloste insinööri Oldenborgerin itsemurhasta. Siinä sanottiin: »Moskovan Neuvosto asetti VKP:n Moskovan komitean kanssa neuvotteluaan erityisen komission tutkimaan Moskovan vesijohtolaitoksen yli-insinöörin V. V. Oldenborgerin itsemurhan syyt. Komissio on päättänyt vakaumukseen, että vainaja ei ollut ainoastaan pätevä ammattimies, vaan oli myös tehnyt äärimmäisen tunnollisesti työnsä. Syyinä itsemurhaan olivat raskaat olosuhteet, jotka häiritsivät Oldenborgerin jokapäiväistä työtä. Osa vesijohtolaitoksen erikoiskolmikon jäsenistä sen sijaan, että olisi auttanut parantamaan asiaintilaa Moskovan vesijohtolaitoksessa, vaikeutti ja mutkisti tavattomasti laitoksen jokapäiväistä työtä; TTI:n kansankomissariaatin vanhin tarkastaja, mainitun kolmikon jäsen, insinööri Semjonov käyttäytyi Oldenborgeria kohtaan tylästi, kohtuuttoman vaativaisesti ja virkavaltaisesti; saman komissariaatin vanhin tarkastaja, vesijohtolaitoksen entinen konttoristi Makarov-Zemljanski vainosi Oldenborgeria alituisen, ja Aleksejevskin pumppuaseman työläiset Jelagin ja Merkulov syyttivät Oldenborgeria perusteettomasti vesijohdon saattamisesta teknisesti epäkuuntoon ja sanoivat hänen olleen syissä siihen, että toimihenkilöt suhtautuvat huonosti kommunistisoluun. Tuo kaikki ei voinut olla vaikuttamatta vainajan henkiseen tilaan. Komissio on sitä mieltä, ettei Työläis- ja talonpoikaisinspektion eikä yleensä neuvostovirastojen palveluksessa voida pitää Makarov-Zemljanskia, neuvostovallan kannattajaksi tekeytynyttä vehkeilijää ja vesijohtolaitoksen toimihenkilöiden ja työläisten keskuudessa epärehellisen miehen maineessa olevaa henkilöä. Komissio on sitä mieltä, ettei myöskään Työläis- ja talonpoikaisinspektion vanhempi insinööri Semjonov voi jäädä vastedes TTI:n palvelukseen eikä yleensä olla tekemisissä Moskovan vesijohto-

laitoksen kanssa, sekä katsoo välttämättömäksi erottaa Jelagin ja Merkulovin vesijohtolaitoksen palveluksesta ja siirtää toiseen laitokseen.»

Edellä sanotusta ks. myös tämä osa, ss. 345 — 346. — 343.

- 446 Lenin kehotti asettamaan komission tarkastamaan ammattiyhdistysten johtavaa työntekijäkuntaa ja huolehtimaan sen uusimisesta toisaalta sen vuoksi, että näiden yhdistysten johtohenkilöiden keskuudessa oli paljon entisiä menshevikkejä ja eserriä, ja toisaalta siitä syystä, että ammattiyhdistysjohtajiksi piti saada puolueessa kauan olleita henkilöitä sitä päätöstä vastaavasti, jonka VKP(b):n XI yleisvenäläinen konferenssi oli tehnyt »Puolueen lujittamisesta sen jäsenistön tarkastuksen antaman kokemuksen huomioon ottaen» (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 596 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 596)).

VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen; tammikuun 20 p:nä 1922 muodostettiin komissio, johon tulivat M. P. Tomski, A. A. Andrejev ja S. I. Syrtsov. Komissio teki selostuksen työnsä tuloksista VKP(b):n XI edustajakokoukselle (ks. «Одиннадцатый съезд РКП(б). Стенографический отчет», 1961, стр. 246—252 (»VKP(b):n yhdestoista edustajakokous. Pika- kirjoite», 1961, ss. 246—252)). — 345.

- 447 Leninin kirjoittamat päätösehdotukset hyväksyttiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa tammikuun 5 p:nä 1922. YTPKK:n ylin tuomioistuin käsitteli V. V. Oldenborgerin itsemurhajutun 8.—14. maaliskuuta 1922. Syyllisille langetettiin vastaavat tuomiot. — 346.

- 448 Kysymystä radiotekniikan kehittämiseen tarkoitettujen määrärahojen lisäämisestä käsiteltiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa tammikuun 20 p:nä 1922. Poliittinen toimikunta kannatti Leninin ehdotusta ja hyväksyi Finanssikomissariaatin lausunnon tästä kysymyksestä. — 347.

- 449 Tämä asiakirja lähetettiin KKN:n kanslian nimissä tammikuun 27 p:nä 1922 Valistuskomissariaatille. Siinä sanottiin: »Lähetän Teille viitteeksi elokuva-alaa koskevat Vladimir Iljitshin ohjeet.» Valistuskomissariaatti velvoitettiin: »1) Laatimaan näiden ohjeiden perusteella toimintaohjelma ja lähettämään se viipymättä Kansankomissaarien Neuvoston kansliaan Vladimir Iljitshia varten. 2) Jättämään kuukauden kuluttua Kansankomissaarien Neuvoston kansliaan selostus siitä, mitä todellisuudessa on tehty näiden ohjeiden täyttämiseksi ja mitä tuloksia on saavutettu. 3) Tiedottamaan viipymättä, mitkä tehtävät on jätetty Valistuskomissariaatin toimivaltaan TPN:n viimeksi hyväksymän elokuva-alaa koskevan päätöksen julkaisemisen jälkeen ja kenen on välittömästi ohjattava näiden tehtävien täyttöä» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto).

Keskustellessaan helmikuussa 1922 Lunatsharskin kanssa Lenin

- »korosti vielä kerran, että ajanviette- ja tieteellisiin elokuvaan nähdän on säädettävä tietty määräsuhde». Lenin sanoi, kirjoittaa Lunatsharski muistelmissaan, että uusien, kommunististen aatteiden läpituokemien, Neuvostomaan elämää kuvaavien elokuvien tuotanto on aloitettava uutiselokuvista, mutta arveli, ettei vielä ollut ehkä tullut aika valmistaa niitä. »Jos teillä tulee olemaan hyviä uutisfilmejä, vakavasisältöisiä ja valistusfilmejä, niin ei merkitse mitään, vaikka siinä ohessa esitetään yleisön elokuvaan saamiseksi jokin hyödytönkin, melko tavanomainen filmi. Sensurointi on siitä huolimatta tietenkin tarpeen. Vastavallankumoukselliset ja epäsiiveilliset filmit on kieltävä». Edelleen Lenin sanoi: »Sitä mukaa kuin pääsette jaloillenne hoitamalla asioita oikein ja ehkä saatte maan yleisen tilanteen parantuessa tietyn lainankin tämän alan kehittämiseksi teidän pitää laajentaa filmituotantoa ja huolehtia erikoisesti kunnollisten elokuvien esittämisestä kaupunkilais- ja varsinkin maalaisväestölle... Teidän pitää painaa lujasti mieleenne, että elokuvataide on meille taiteista tärkein» (»Sovetskoje Kino» n:o 1—2, 1933, s. 10). — 348.
- 450 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen Kalininin Ukrainan-matkasta tammikuun 28 p:nä. Kalinin suoritti kiertomatkan 7.—18. helmikuuta ja 5.—18. maaliskuuta 1922 »Lokakuun vallankumous» nimisen agitaatiojunan mukana käyden Poltavassa, Mirgorodissa, Kijevissä, Belaja Tserkovissa, Kremenshugissa, Odessassa, Zhmerinkassa, Kamenets Podolskissa, Vinnitsassa, Berditsheivissa ja Zhitomirissa. — 348.
- 451 Tarkoitetaan artikkeliä »Neuvostojen IX edustajakokous ja talonpoikaisto»; se julkaistiin »Pravdassa» tammikuun 27 p:nä 1922 nimimerkillä »Bespartiiinyi». Artikkelin kirjoittaja kehotti selittämään talonpoikaistolle järjestelmällisesti neuvostojen IX yleisvenäläisen edustajakokouksen talonpoikauskysymyksistä hyväksymiä päätöksiä. VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin tekemän ehdotuksen tammikuun 28 p:nä 1922. — 348.
- 452 Kansainvälinen konferenssi, jonka tuli käsitellä kaikki rauhan pystyttämistä, Euroopan maiden taloudellista yhteistyötä ja m.m. Venäjän velkoja koskevat kysymykset, kutsuttiin koolle neuvostohallituksen aloitteesta; neuvostohallitus antoi lokakuun 28 p:nä 1921 tästä kysymyksestä nootin Englannille, Italialle, USA:lle, Ranskalle ja Japanille (ks. Социализм, 5 изд., том 44, стр. 185—188 (Teokset, 5. painos, 44. osa, ss. 185—188)). Ententevaltojen Pääneuvosto teki tammikuun 6 p:nä 1922 Cannesissa (Ranska) pitämässään konferenssissa päätöksen kansainvälisen talous- ja finanssikonferenssin koollekutsumisesta. Päättyessään kutsua konferenssiin Neuvosto-Venäjän liittolaisvallat olivat siinä toivossa, että niiden onnistuu pakottaa neuvostohallitus useisiin poliittisiin ja taloudellisiin myönnytyksiin ja samalla järjestää taloudellisia yhteyksiä Neuvosto-Venäjään.
- Genovan konferenssin neuvostovaltuuskunta valittiin YтpKK:n ylimääräisessä istunnossa tammikuun 27 p:nä. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi nimettiin V. I. Lenin ja varapuheenjohtajaksi

G. V. Tshitsherin »myöntäen hänelle kaikki puheenjohtajan oikeudet siinä tapauksessa, että asianhaarat estävät тов. Leniniä lähtemästä konferenssiin». Valtuuskuntaan kuuluivat L. B. Krasin, M. M. Litvinov, N. N. Narimanov, V. V. Vorovski, J. E. Rudzutak y.m. Neuvostotasavaltojen työtätekevät käsittelivät laajalti kysymystä, tuliko Leninin lähteä Genovan konferenssiin. Lukuisissa kirjeissään he ilmoittivat olevansa huolissaan Leninin turvallisuudesta ja elämästä ja vastustivat hänen matkaansa. VKP(b):n KK teki asiasta erityisen päätöksen, ja sitä vastaavasti Lenin luovutti valtuuskunnan puheenjohtajan valtuudet Tshitsherinille.

Lenin ohjasi valtuuskunnan työtä, laati neuvostovaltuuskunnalle tarkoitetut puolueen KKN:n ohjeet ja muita tärkeitä asiakirjoja, jotka liittyivät Neuvosto-Venäjän osallistumiseen Genovan konferenssiin (ks. tätä osaa, ss. 353—354, 355—357, 360—362 ja 368—369; Сочинения, 5 изд., тома 44, 45 (Teokset, 5. painos, 44. ja 45. osa)).

Genovan konferenssi oli koolla huhtikuun 10 päivästä toukuuun 19 päivään 1922. Siinä oli edustettuna 29 maata. Leninin hyväksymässä ja KKN:n vahvistamassa neuvostovaltuuskunnan julkilausumassa sanottiin: »Pysyen kommunismin periaatteiden kannalla Venäjän valtuuskunta myöntää, että kahta omistusjärjestelmää edustavien valtioiden taloudellinen yhteistoiminta on yleisen taloudellisen jälleenrakennuksen kannalta pakottavan välttämätöntä nykuisenä historian kautena, joka mahdollistaa vanhan ja uuden, parhaillaan syntyvän yhteiskuntajärjestelmän rinnakkainolon» («Материалы Генуэзской конференции. Полный стенографический отчет», М., 1922, стр. 78 (»Genovan konferenssin aineistot. Täydellinen pikakirjoite», Moskova 1922, s. 78)).

Genovan konferenssi ei ratkaissut sille asetettuja tehtäviä. Neuvostovaltuuskunta antoi päättäväisen vastauksen imperialistisille valloille, jotka pyrkivät pystyttämään Neuvostomaassa siirtomaajärjestelmän (alistamaan valvontaansa Neuvosto-Venäjän rahatalouden j.n.e.). Neuvostovaltuuskunta ehdotti konferenssin osanottajille, että otettaisiin käsiteltäväksi yleistä aseistuksen supistamista ja äärimmäisen epäinhimillisten taisteluvälineiden (myrkkykaasujen, sotilaslentokoneiden) kieltoa koskeva kysymys, osoittaen siten koko maailmalle, että Neuvostotasavallan leniniläinen ulkopoliittikka on rauhantahtoista politiikkaa. — 349.

⁴⁵⁸ Lenin tarkoittaa Lloyd Georgen johtaman Englannin hallituksen 20-luvun alussa harjoittamaa politiikkaa, jonka tarkoituksena oli tiettyjä myönnytyksiä tekemällä tukahduttaa Irlannin ja Egyptin vallankumouksellinen kansallinen vapausliike.

Englannin ja Irlannin välinen sopimus solmittiin joulukuun 6 p:nä 1920 Irlannin kansan pitkällisen ja sitkeän kansallisen itsenäisyystaistelun tuloksena. Sopimus edellytti Irlannin muuttamista Brittiläiseen imperiumiin kuuluvaksi dominioksi, »Irlannin vapaa-valtioksi». Kuusi Irlannin koillisosassa sijaitsevaa teollisesti kehittyneintä kreivikuntaa (Ulster) erotettiin Irlannin yhteydestä ja katsottiin edelleenkin Isoon-Britanniaan kuuluviksi.

Vaikka Englannin hallitus onnistuikin joulukuussa 1921 kukistamaan Englannin herruutta vastaan suunnatun Egyptin kansan kapinan, sen oli pakko helmikuussa 1922 lopettaa Egyptiä sitova

protektoraattisuhde ja julistaa Egypti »itsenäiseksi kuningaskunnaksi». Egyptin »itsenäisyys» osoittautui kuitenkin muodolliseksi, sillä Egyptin englantilaismiehitys jatkui, Suezin kanava-alue jäi Englannin valvontaan, Anglo-egyptiläinen Sudan pysyi Englannin hallinnassa j.n.e. — 351.

⁴⁶⁴ Tarkoitetaan kolmen (II, II^{1/2} ja III, Kommunistisen) Internationaalin konferenssia. Kommunistisen Internationaalin aktiivinen toiminta työläisten yhteisrintaman järjestämiseksi porvariston hyökkäystä vastaan ja työläisjoukkojen pyrkimys yhteistoimintaan pakottivat II^{1/2} Internationaalin johdon ehdottamaan tammikuun 19 p:nä 1922 Kominternin Toimeenpanevalle Komitealle kutsuttavaksi koolle keväällä 1922 kansainvälinen konferenssi käsittelemään Euroopan talousongelmia ja työväenluokan toimintaa taantumuksen hyökkäyksen vastustamiseksi. — 352.

⁴⁵⁵ »Smena Veh» («Tienviittojen Vaihdos») — viikkojulkaisu; aikakauslehteä julkaisi ryhmä valkokaartilaisiin emigranttipiireihin kuuluvia sivistyneistön edustajia vuoden 1921 lokakuusta vuoden 1922 maaliskuuhun. Sama ryhmä julkaisi Prahassa heinäkuussa 1921 »Smena Veh» -nimisen kokoelman. Kokoelman ja aikakauslehden ympärille ryhmittyi yhteiskuntapoliittinen virtaus, joka sai nimekseen smenavehiläisyys (sen ideologeja olivat N. V Ustrjalov, J. V. Kljutshnikov, S. S. Lukjanov, A. V. Bobrishtshev-Pushkin, S. S. Tshahotin, J. N. Potehin y.m.). Smenavehiläisyyden yhteiskunnallisena pohjana oli kapitalististen aineiden osittainen elpyminen Neuvostotasavallassa uuden talouspolitiikan voimaansaattamisen seurauksena. Smenavehiläiset käsittivät uuteen talouspolitiikkaan siirtymisen osoitukseksi neuvostovalian kehittämisestä kapitalismin jälleenpystyttämisen suuntaan. He kannattivat yhteistoimintaa neuvostovalian kanssa perustaen laskelmansa siihen, että neuvostovaltio taantuu porvarilliseksi valtioksi. Osa smenavehiläisistä ilmoitti olevansa valmis toimimaan rehellisesti yhdessä neuvostovalian kanssa ja edistämään maan taloudellista uudestirakentamista. VKP(b):n XII yleisvenäläinen konferenssi (4.—7. elokuuta 1922) osoitti neuvostovastaisia puolueita ja virtauksia koskevassa päätöslauselmassaan, että »n.s. smenavehiläisyyden virtaus on esittänyt tähän saakka ja saattaa vastedeskin esittää objektiivisesti edistyksellistä osaa. Se on liittänyt ja liittää yhteen niitä venäläisiä emigrantti- ja sivistyneistöryhmiä, jotka ovat 'tehneet sovinnon' neuvostovalian kanssa ja ovat valmiit toimimaan yhdessä sen kanssa maan uudestirakentamisen nimessä. Siinä suhteessa smenavehiläinen suuntaus on ansainnut ja ansaitsee sen, että siihen suhtaudutaan myönteisesti. Samalla on kuitenkin alituisen muistettava, että porvariston vallan jälleenpystyttämiseen tähtäävät pyrkimykset ovat voimakkaita smenavehiläisissäkin virtauksessa ja että smenavehiläiset toivovat samoin kuin menshevikit ja eserätkin, että taloudellisia myönnytyksiä seuraavat poliittiset myönnytykset porvarillisen demokratian suuntaan y.m.» («КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 671 («НКР edustajakokousten, konferenssien ja КК:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 671)).

Suurin osa smenavehiläisistä asettui myöhemmin avoimesti vastavallankumoukselliselle kannalle. Lenin esitti arvostelevan lausuntonsa smenavehiläisyydestä VKP(b):n XI edustajakokouksessa tekemässään toimintaselostuksessa (ks. Teokset, 33. osa, ss. 271–273). — 353.

- ⁴⁵⁶ Lenin kirjoitti kirjeensä VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle sen johdosta, että »Izvestija VTsIK» lehdessä oli helmikuun 2 pnä 1922 julkaistu Varsovasta saatu Parvuksen «Дорога к хозяйственному спасению» («Taloudelliseen pelastukseen johtava tie») -nimisen kirjasen sisältöä esittelevä sähkö. Parvus puolusteli kirjasessaan Itään suuntautuvia Saksan imperialismin valloitus suunnitelmia, Neuvosto-Venäjän kansojen kolonialistisen orjuutuksen suunnitelmia. Siellä, Euroopan itäosassa, kirjoitti Parvus, »on avoinna tie Saksan laajentumiseen, Saksan mahtin kasvuun ja saksalaiseen laskelmointiin».

Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen helmikuun 8 pnä. Tutkimusten päätyttyä Poliittinen toimikunta teki maaliskuun 11 pnä 1922 päätöksen tästä asiasta (ks. seuraavaa asiakirjaa). — 354.

- ⁴⁵⁷ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi helmikuun 8 pnä 1922 kyseisessä asiakirjassa ehdotetut lisäykset Genovan konferenssin valtuuskunnalle tarkoitettuihin KK:n ohjeisiin. — 355.

- ⁴⁵⁸ »Кооперативное Дело» («Osuustoiminta») — jökäpäiväinen yhteiskuntataloudellinen, osuustoiminta- ja kauppalehti; Kulutusosuoskuntien Keskusliiton äänenkannattaja. Lehden päätoimittajana oli N. L. Meshtsherjakov. »Кооперативное Дело» ryhdyttiin julkaisemaan helmikuun 1 pnä 1922.

Leninin ehdotus (ks. seuraavaa asiakirjaa) käsiteltiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa helmikuun 15 pnä 1922. Hyväksytyssä päätöksessä sanottiin: »'Кооперативное Дело' lehden toimitus velvoitetaan esittämään Poliittiselle toimikunnalle kolmen päivän kuluessa kirjalliset selitykset 'Кооперативное Дело' lehden julkaisemisesta, luonteesta sekä toimitus- ja avustajakunnasta» (NKP:n KK:n marxismi-leninismien instituutin keskuspuoluarkisto). Kysymys käsiteltiin toistamiseen helmikuun 22 pnä, jolloin lehden lakkautusta päätettiin lykätä kahdella viikolla. Asia ratkaistiin lopullisesti toukokuussa: »Кооперативное Дело» lehti muutettiin viikkolehdeksi. — 357.

- ⁴⁵⁹ Kommunistisen Internationaalien Toimeenpanevan Komitean ensimmäinen laajennettu kokous pidettiin Moskovassa 21. helmikuuta — 4. maaliskuuta 1922. Siihen osallistui 105 edustajaa 36 maasta. Päiväjärjestyksen keskeisimpänä kysymyksenä oli yhteisrintamataktiikka. Kokouksessa käsiteltiin sitä paitsi selostus asiaintilasta Kominternin osastoissa y.m. ja hyväksyttiin teesit taistelusta sotaa ja sodanvaaraa vastaan, teesit uudesta talouspolitiikasta, päätös yhteisrintamataktiikasta, päätöslauselma Kominternin osallistumisesta suunniteltuun kolmen Internationaalien konferenssiin ja useita muita asiakirjoja.

Lenin ei ollut kokouksessa, sillä hän oli sairaana. Hän otti kuitenkin aktiivisesti osaa sen valmisteluun ja määritteli taktiikan, jota Kominternin valtuuskunnan tuli noudattaa kolmen Internationaalien konferenssissa (ks. tätä osaa, ss. 352—353, 365—366 y.m.).

VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi helmikuun 23 pnä 1922 tässä julkaistut korjaukset, jotka Lenin kehotti tekemään kolmen Internationaalien konferenssiin osallistumista koskevaan päätöslauselmaehdotukseen.

Päätöslauselman kolmen Internationaalien konferenssiin osallistumisesta Kominternin Toimeenpanevan Komitean ensimmäinen laajennettu kokous hyväksyi maaliskuun 4 pnä 1922. — 359.

- 460 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen helmikuun 28 pnä 1922 seuraavin Stalinin ehdottamin lisäyksin: »1. Kysymystä *neuvostovallan tunnustamisesta* ei pidä asettaa konferenssin alussa, vaan lopussa (sen jälkeen kun on yritetty saada aikaan taloudellisia sopimuksia) eikä sitä saa asettaa uhkavaatimuksen hengessä; 2. Konferenssissa ei saa esittää Venäjää edustaviksi subjekteiksi (sopimuspuoliksi) *Kulutusosuuskuntien Keskusliittoa, maatalousosuuskuntia* y.m.s. (kuten Krasin tekee), vaan tulee pitää silmällä vain yhtä subjektia, Venäjän valtiota» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto). — 362.
- 461 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen samana päivänä, ja Tshitsherin lähetti Italian ulkoministerille Genovaan konferenssin koollekutsumisaikaa koskevan sähkeen (ks. »Izvestija VTsIK» n:o 47, helmikuun 28 pnä 1922). — 363.
- 462 Pientä KKN:ää koskeva uusi johtosääntö vahvistettiin KKN:n istunnossa lokakuun 31 pnä 1922. — 363.
- 463 Neuvosto-Venäjän edustajat olivat käyneet vuoden 1921 syksystä saakka neuvotteluja Ruotsin hallituksen ja liikemiespiirin kanssa lainan myöntämisestä. Lenin kirjoitti kyseisen ehdotuksensa tutustuttuaan lainaehdointiin sekä Ulkomaankauppakomissariaatin ja finanssiasiaain kansankomissaarin Krestinskin mielipiteeseen asiasta. — 364.
- 464 Kyseinen kirje on kirjoitettu aikana, jolloin Kominternin TPK laati ohjeita kolmen Internationaalien konferenssiin lähtevää Kominternin valtuuskuntaa varten. Lenin esittää kirjeessä huomautuksensa Zinovjevin laatimien ohjeiden johdosta, jotka tämä lähetti hänelle maaliskuun 14 pnä 1922 pyytäen häntä lausumaan mielipiteensä niistä ennen kuin ne jätetään Kominternin Toimeenpanevan Komitean käsiteltäviksi.
- Poliittinen toimikunta hyväksyi ohjeet sen jälkeen, kun niihin oli tehty korjaukset ja lisäykset Leninin huomautuksia ja ehdotuksia vastaavasti. Kominternin Toimeenpaneva Komitea vahvisti ohjeet yksimielisesti maaliskuun 17 pnä. — 365.
- 465 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotaman ohjeen maaliskuun 18 pnä 1922. — 366.

466 Lenin kirjoitti kirjeensä seuraavien asianhaarojen vuoksi. Moskovan Neuvoston asutusasiain keskusosastoa vastaan oli tehty lukuisia ilmoituksia väärinkäytöksistä ja osastossa oli sen vuoksi toimitettu tarkastus. Koska ilmoituksia oli tullut Leninillekin, tarkastukseen osallistui välittömästi myös KKN:n kanslia (A. A. Divilkovski). Tarkastuksen tuloksena todettiin useiden keskusosaston vastuullisten työntekijäin käyttäneen väärin virka-asemaansa ja Moskovan kunnallisosaston johtajan Sovetnikovin, puolueen jäsenen, myötävaikuttaneen siihen. Maaliskuun 14 päivän istunnossaan, johon osallistuivat Moskovan Neuvoston puhemiehistön jäsenet, VKP(b):n Moskovan toimikunta totesi tarkastajain tekemät johtopäätökset perustelemattomiksi ja päätti antaa asian uuden, puolueen nimittämän komission tarkastettavaksi. 15. maaliskuuta päivätyssä Gorbunoville osoitetussa kirjeessään, joka lähetettiin kaikille VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenille, Divilkovski osoitti mainitun päätöksen olevan ristiriidassa Leninin ohjeiden kanssa, että on vainottava armottomasti »virkaavallan harjoittamaa rosvoista, varsinkin kun sitä harjoittavat puolueeseen soluttautuneet epäilyttävät ainekset»; hän pyysi kumoamaan päätöksen ja panemaan syylliset syytteeseen (NKP:n KK:n marxismileninismin instituutin keskuspuoluearkisto).

Lähettäessään kirjeensä V. M. Molotoville Poliittisen toimikunnan jäseniä varten Lenin kirjoitti siihen: »Gorbunoville, lähetettävä heti, kun Tsjurupa ja Rykov ovat tutustuneet.» — 367.

467 Kirjelappu on kirjoitettu vastaukseksi 17. maaliskuuta 1922 päivätyyn L. M. Hintshukin kirjeeseen, jossa tämä kysyi Leninin mielipidettä siitä, pitikö Kulutusosuuskuntien Keskusliiton valtuutettujen neuvoston lähimmässä, 5. istunnossa ottaa käsiteltäväksi osuuskuntien avointa jäsenyyttä koskeva kysymys. VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta liitti Leninin ehdotukset päätökseensä, jonka se teki toukokuun 12 p:nä 1922 »Kulutusosuuskuntien pakollisesta jäsenyydestä, jäsenmaksujen vapaaehtoisuudesta ja yhtenäisyydestä». — 368.

468 Kaikki nämä korjaukset ja huomautukset, jotka Lenin teki Tshitsherinin esittämään Genovan konferenssin neuvostovaltuuskunnan julkilausuman luonnokseen, otettiin huomioon. Tshitsherin luki neuvostovaltuuskunnan julkilausuman Genovan konferenssin ensimmäisessä istunnossa huhtikuun 10 p:nä 1922. — 368.

469 Lenin tarkoittaa Tshitsherinin puheen konseptin seuraavaa kohtaa: »Me katsomme erittäin tärkeäksi Cannesin päätöslauselman ensimmäisen kohdan, jossa puhutaan nykyajan maailman kummankin leirin poliittisen ja taloudellisen järjestelmän tunnustamisesta» (NKP:n KK:n marxismileninismin instituutin keskuspuoluearkisto). Lenin veti Tshitsherinin puheen konseptiin marginaalille tämän lauseen kohdalle viivan. Sanat, joista Lenin puhuu 2., 3. ja 4. huomautuksessaan, hän on alleviivannut Tshitsherinin konseptissa. — 368.

470 VKP(b):n XI edustajakokous oli koolla Moskovassa maaliskuun 27 päivästä huhtikuun 2 päivään 1922. Siinä oli läsnä 522 päätösvaltaista ja 164 neuvottelevaa edustajaa.

Edustajakokouksen päiväjärjestys oli seuraava: 1) Keskuskomitean poliittinen toimintaselustus; 2) Keskuskomitean selustus järjestötyöstä; 3) Tarkastusvaliokunnan selustus; 4) Keskuskontrollikomission selustus; 5) VKP(b):n Kominternin-valtuuskunnan toimintakertomus; 6) Ammattiliitot; 7) Punaisesta Armeijasta; 8) Finanssipolitiikka; 9) Puoluepuhdistuksen tulokset ja puolueen rivien lujittaminen; apuselostukset nuorisotyöstä, lehdistöstä ja propagandasta; 10) Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomission vaalit. Edustajakokous muodosti sitä paitsi valiokunnan, jonka tuli valmistaa edustajakokouksen agraarijaoiston käsiteltäväksi kysymys puolueen maaseututyöstä ja laatia päätöslauselmaehdotus.

Puolueen KK suoritti Leninin johdolla suuren työn ennen edustajakokouksen koollekutsumista. Lenin itse laati osan edustajakokouksen tärkeimmistä asiakirjoista ja osallistui kaikkien muidenkin laadintaan. Hän piti edustajakokouksen avajaispuheen, teki VKP(b):n KK:n poliittisen toimintaselostuksen ja yhteenvedon sen johdosta käydystä keskustelusta, piti puheen ilmoitusten julkaisemisesta »Pravdassa» ja kokouksen päättäjäispuheen.

Ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 33. osa, ss. 245—311. — 369.

471 Leninin ehdottama sanamuoto liitettiin kokonaisuudessaan päätöslauselmaan, jonka VKP(b):n XI edustajakokous hyväksyi huhtikuun 2 p:nä 1922 »VKP(b):n Kominternin-valtuuskunnan toimintakertomuksen johdosta» (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 601—603 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 601—603)). — 370.

472 Kun VKP(b):n XI edustajakokouksessa käsiteltiin päätöslauselmaa »Lehdistöstä ja propagandasta», D. B. Rjazanov kehotti osoittamaan siinä lisäksi, että ilmoitusten julkaiseminen puoluelehdissä kielletään. Edustajakokous hyväksyi hänen ehdotuksensa korjauksin, että kielletään ilmoitusten julkaiseminen »Pravdassa», mutta ei puoluelehdissä yleensä. Lenin ei ollut tuolloin istunnossa. Kuultuaan edustajakokouksen päätöksestä hän kirjoitti istunnon puheenjohtajana toimineelle Kameneville seuraavan kirjelapun: »tov. Kamenev! Edustajakokous on kuulemma kieltänyt julkaisemasta ilmoituksia 'Pravdassa'. Eikö asiaa voitaisi korjata, sillä kysymyksessä on ilmeinen virhe?» (Ленинский сборник XIII, 1930, стр. 29 (XIII Lenin-kokoelma, 1930, s. 29)). Kamenevin mielestä tehtyä päätöstä oli mahdoton kumota, ja sen vuoksi hän kehotti harkitsemaan muita keinoja »Pravdan» kannattamiseksi. Lenin käytti kuitenkin puheenvuoron sen jälkeen, kun oli jo luettu edustajakokouksen valitsemien Keskuskomitean ja Keskuskontrollikomission jäsenten luettelo, ja kehotti kumoamaan päätöksen perustellen ehdotustaan sillä, että uutta talouspolitiikkaa harjoitettaessa on erheellistä luottaa siihen, että lehdistölle voidaan myöntää varoja kultavarannosta tai verotuloista. Hänen ehdotuksensa hyväksyttiin.

Leninin puhe stenografoitiin vain osittain ja epätydyttävästi, minkä vuoksi se julkaistaan tässä osassa osittaisesti. — 370.

473 VKP(b):n KK hyväksyi tämän ehdotuksen kokouksessaan huhtikuun 3 p:nä 1922 seuraavin lisäyksin: »...silmälläpitäen sitä että tov. Stalin voitaisiin vapauttaa kuukaudeksi kaikista Työläis- ja talonpoikaisinspektion töistä.» Koska Stalin nimitettiin KK:n kokouksen päätöksellä VKP(b):n KK:n pääsihteeriksi, KKN vapautti hänet huhtikuun 25 p:nä 1922 tekemällään päätöksellä TTI:n kansankomissaarin toimesta. — 372.

474 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin ehdotuksen huhtikuun 12 p:nä 1922. — 373.

475 *Kolmen Internationaalinen konferenssi* oli koolla Berliinissä 2.—5. huhtikuuta 1922.

Konferenssissa käytiin ankaraa taistelua toisaalta II ja II^{1/2} Internationaalien ja toisaalta Kommunistisen Internationaalien edustajien välillä. Kominternin valtuuskunta kehotti kutsumaan koolle maailmankongressin ja käsittelemään siinä yhdessä ammattiliittojen ja muiden työväenjärjestöjen kanssa sellaiset kysymykset kuin pääoman hyökkäyksen ja taantumuksen vastustaminen, uusien imperialististen sotien valmistelun ehkäiseminen, Neuvosto-Venäjän auttaminen talouselämän kuntoonpanossa, Versaillesin sopimus, jälleerakennustyöt hävitetyillä alueilla. II Internationaalien edustajat yrittivät II^{1/2} Internationaalien valtuuskunnan tosiasiallisesti tukiesä heitä pakottaa Kominternin valtuuskunnan hyväksymään suorastaan mahdottomat ehdot, jotka edellyttivät Gruusian irrottamista neuvostovaltiosta, ja joiden mukaan olisi pitänyt kieltäytyä perustamasta kommunistisia soluja sekä työväen joukkojärjestöjä ja vapauttaa valtiorikoksista tuomitut henkilöt. Kominternin valtuuskunta (N. Buharin, K. Radek ja K. Zetkin) torjui mainitut vaatimukset suostuen kuitenkin hyväksymään sen ehdon, ettei neuvostovalta sovelle kuolemantuomiota oikeistoieserrien jutussa ja että II ja II^{1/2} Internationaalien edustajille myönnetään lupa olla läsnä oikeuden istunnossa. Artikkelissaan »Olemme maksaneet liian paljon» Lenin arvosteli ankarasti Berliinin konferenssiin osallistuneita Kominternin edustajia mainittujen myönnytysten vuoksi katsoen ne virheellisiksi (ks. Teokset, 33. osa, ss. 315—319).

Konferenssissa hyväksyttiin yhteinen julkilausuma. Siinä todettiin mahdolliseksi yhteisten neuvottelujen pito ja yhteistoiminta tietyissä konkreettisissa kysymyksissä. Julkilausuma kehotti työtätekeviä osallistumaan Genovan konferenssin aikana järjestettäviin joukkomielenosoituksiin, joiden tunnuksina olivat taistelu kahdeksan tunnin työpäivän puolesta, taistelu työttömyyttä vastaan, proletariaatin taistelu pääoman hyökkäystä vastaan, Venäjän vallankumouksen puolustaminen, Venäjän nälkäänäkevien auttaminen, kaikkien muiden valtioiden ja Neuvosto-Venäjän keskinäisten poliittisten ja taloudellisten suhteiden uudestisolmiminen sekä kaikkien maiden proletariaatin yhteisrintaman eheyttäminen kansallisessa ja kansainvälisessä mitassa. Konferenssi katsoi välttämättömäksi kutsua koolle mahdollisimman pikaisesti maailmankongressin ja

asetti 9-henkisen järjestelykomitean (kolme edustajaa kustakin Internationaalista) huolehtimaan seuraavan konferenssin ja kongressin valmistelusta.

II ja II^{1/2} Internationaalien reformistinen johto suostui hyväksymään mainitun sopimuksen laajojen työväenjoukkojen painostuksesta, mutta sabotoi ja hajotti silti työväenluokan yhteistä taistelua. Useat II ja II^{1/2} Internationaalien puolueet päättivät toukokuun 21 p:nä 1922 järjestää Haagissa maailmankongressin ilman kommunisteja. Täten reformistijohtajat tekivät mahdottomaksi työväen yhteisrintaman luomisen. Siitä syystä Kominternin valtuuskunta ilmoitti toukokuun 23 p:nä 1922 Berliinissä pidetyssä yhdeksän edustajan komitean istunnossa eroavansa komiteasta.

Tässä osassa julkaistut huomautukset ja ehdotukset koskevat seuraavaa kolmen Internationaalien Berliinin-konferenssin yhteydessä laadittua Kominternin TpK:n puhemiesistön päätösehdotusta: »1) On tehostettava menshevikki- ja eserrävastaista kampanjaa koko kansainvälisessä kommunistisessa lehdistössä. 2) On ryhdyttävä käyttämään järjestelmällisesti hyväksi Berliinin neuvottelukokouksen aineistoja iskien vastustajaa jokaiseen arkaan kohtaan. 3) Yhdeksikön on pidätyttävä toistaiseksi julkaisemasta yhteisiä vetoomuksia. 4) Huhtikuun 20 päivän mielenosoituksen aikana on harjoitettava arkailematta agitaatiota ja arvosteltava vastustajaa. 5) Kominternin eri osastojen on toimittava konkreettisia olosuhteita vastaavasti. 6) Valtuuskunnan ei pidä ryhtyä mihinkään uusiin toimenpiteisiin ennen kuin on käsitelty Berliinin aikaansaannosten ratifiointikysymys» (NKP:n KK:n marxismin-leninismien instituutin keskuspuoluearkisto).

Lähettäessään tämän päätösehdotuksen Leninille Zinovjev pyysi häntä ilmoittamaan mielipiteensä samana päivänä, ennen Kominternin TpK:n istuntoa. — 373.

476 »The New York Herald» («New Yorkin Airut») — amerikkalainen päivälehti, tasavaltalaisen puolueen äänenkannattaja; ilmestyi New Yorkissa vuodesta 1835 vuoteen 1924 saakka. — 375.

477 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta otti käsiteltäväkseen Plehanovin teosten julkaisemiskysymyksen Leninin ehdotuksesta. NKP:n KK:n marxismin-leninismien instituutin keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä huhtikuun 27 p:nä 1922 pidetyn Poliittisen toimikunnan istunnon käsitteilyistä, johon Lenin on lisännyt omakätisesti siinä lueteltujen 19 kohdan loppuun: »*Plehanovin teokset*». — 376.

478 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin esittämän päätösehdotuksen toukokuun 11 p:nä 1922.

Poliittisen toimikunnan päätöstä vastaavasti Tilastollisen Keskushallinnon, Valtion suunnittelukomission sekä Elintarvike- ja Maatalouskomissariaatin edustajien neuvottelukokouksessa vahvistettiin toukokuun 16 p:nä tiedotus vuonna 1921—1922 peritystä ja vuonna 1922—1923 todennäköisesti perittävästä elintarvikeverosta. — 376.

479 Aiheena kirjelapun kirjoittamiseen oli se, että johtavissa puoluepiireissä käsiteltiin vuosien 1921 ja 1922 vaihteessa ulkomaankauppamonopolia koskevaa ongelmaa.

Neuvostohallitus oli vahvistanut monta kertaa päätöksillään oikeaksi ulkomaankaupan monopolisoinnin sen jälkeen, kun se oli saattetu voimaan KKN:n huhtikuun 22 p:nä 1918 antamalla asetuksella. Uuteen talouspolitiikkaan siirtyminen ja ulkomaisten kauppayhteyksien laajeneminen vaativat tekemään erinäisiä lisäyksiä ulkomaankauppaa koskeviin lakeihin. »Teeseissä ulkomaankaupasta», jotka ulkomaankaupan apulaiskansankomissaari Lezhava oli kirjoittanut Leninin toimeksiannosta, tähdennettiin ulkomaankauppamonopolin lujittamisen välttämättömyyttä ja määriteltiin uusia olosuhteita vastaavat tavaroiden vienti- ja tuontiehdot. Lenin hyväksyi teesit, ja tammikuun 4 p:nä 1922 ne hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston korkeimmassa talousvaliokunnassa. G. J. Sokolnikov, N. I. Buharin ja G. L. Pjatakov vastustivat ulkomaankauppamonopolin säilyttämistä. Sokolnikov kehotti kumoamaan sen ja saattamaan voimaan sen asemesta kauppalupajärjestelmän. J. V. Stalin, G. J. Zinovjev ja L. B. Kamenev kannattivat ulkomaankauppamonopolin rajoittamista. VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta vahvisti »Teesit ulkomaankaupasta» hiukan korjailtuina maaliskuun 4 p:nä 1922. Teesien lopullinen sanamuoto vahvistettiin maaliskuun 10 p:nä. YTKK:n Puhemieshistö hyväksyi niiden perusteella maaliskuun 13 p:nä 1922 päätöksen »Ulkomaankaupasta» (päätös julkaistiin maaliskuun 15 p:nä 1922 »Izvestija VTsIK» lehden 60. numerossa).

Vaikka Poliittinen toimikunta oli tehnyt asiasta päätöksen, Sokolnikov ei muuttanut kantaansa, vaan kehotti myöntämään trusteeille, osuuskaupoille y.m. oikeuden ostaa elintarvikkeita ulkomailta; ulkomaankaupan apulaiskansankomissaari M. I. Frumkin asettui samoin kannattamaan ulkomaankauppamonopolin rajoittamista ja kehotti turvaamaan valtiolle ehdottoman monopolioikeuden vain 4–5 tavaranimikkeen osalta tukkukaupassa.

Saatuana VSFNT:n täysivaltaiselta Saksan-edustajalta N. N. Krestinskiltä asiakirjoja, jotka todistivat ulkomaankaupan monopolisoinnista käydyn puoluetistelun vaikuttavan kielteisesti kauppaneuvotteluihin ulkomaisten kapitalistien kanssa, Lenin kirjoitti 15. toukokuuta tässä osassa julkaistun päätösehdotuksen sekä Stalinille ja Frumkinille osoitetun kirjeensä, jossa hän vaati »kieltämään virallisesti kaikki ulkomaankauppamonopolin rajoittamisesta käydyt keskustelut, neuvottelut, sitä puoltavat komissiot y.m.» (Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 260 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 260). Stalin kirjoitti Leninin kirjeeseen: »En vastusta sitä, että nykyväiheessä 'kielletään virallisesti' ulkomaankauppamonopolin rajoittamiseen tähtäävät toimenpiteet. Kuitenkin ajattelen, että joudumme väistämättömästi rajoittamaan sitä» («В. И. Ленин. Биография», М., 1963, стр. 600–601) («V. I. Lenin. Elämäkerta», Moskova 1963, ss. 600–601)).

Poliittinen toimikunta hyväksyi Leninin kirjoittaman päätösehdotuksen toukokuun 22 p:nä. Ks. myös Teokset, 33. osa, ss. 444–448; Сочинения, 5 изд., том 45, стр. 338–339 (Teokset, 5. painos, 45. osa, ss. 338–339). — 377.

⁴⁸⁰ Lenin kirjoitti kyseiset asiakirjat aikana, jolloin Oikeusasiain kansankomissariaatti laati VSFNT:n rikoslakia ja УТрКК (IX kokoonpano) käsitteli sitä III istuntokaudellaan (12.—26. toukokuuta 1922). Lisäyksensä ja ensimmäisen kirjeensä Lenin on kirjoittanut »VSFNT:n rikoslain yleisen osan» luonnokseen, jonka oikeusasiain kansankomissaari D. I. Kurski oli hänelle lähettänyt. Keskusteltuaan kyseisestä asiasta Kurskin kanssa Lenin kirjoitti seuraavan kirjeensä hahmotellen siinä pykälän, jonka hän ehdotti lisättäväksi rikoslakiin. Leninin ehdotukset otettiin huomioon rikoslain »Vastavallankumoukselliset rikokset» lukua korjailtaessa.

УТрКК vahvisti VSFNT:n rikoslain III istuntokaudellaan, ja se saatettiin voimaan kesäkuun 1 päivästä 1922 (ks. «Собрание Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского правительства», М., 1922, № 15, 1 июня, стр. 153, стр. 202—239 («Työläisten ja Talonpoikien Hallituksen Asetus- ja Säädöskokoelma», Moskova 1922, n:o 15, kesäkuun 1 pnä, 153. artikla, ss. 202—239)). — 377.

⁴⁸¹ Leninin kirje on vastaus VKP(b):n КК:n Sihteeristön kyselyyn, oliko УТрКК:n (IX kokoonpano) käsiteltävä lähimmällä III istuntokaudellaan kysymys Punaisen Armeijan miesvahvuuden supistamisesta. Tasavallan Vallankumouksellinen Sotaneuvosto oli ryhtynyt laatimaan Punaisen Armeijan miesvahvuuden supistamissuunnitelmaa, koska neuvostovaltuuskunta oli asettanut Genovan konferenssissa kysymyksen mahdollisesta asevarustusten yleisestä vähentämisestä. Kysymys otettiin istuntojen päiväjärjestykseen ehdollisesti, t.s. sen käsittely riippui Genovan konferenssin tuloksista. УТрКК hyväksyi III istuntokaudellaan toukokuun 24 pnä 1922 päätöksen, jossa sanottiin: »Genovan konferenssi antaa valtuuskuntamme ajaman linjan ansiosta aihetta olettaa mahdolliseksi armeijan tuntuvan supistuksen.» Päätöksessä sanottiin edelleen: »Genovan konferenssi ei silti ratkaissut edes kiireellisimpiä neuvostovallan ja porvarillisten valtioiden keskinäisiä suhteita koskevia kysymyksiä, vaan siirsi peruskysymykset Haagin konferenssin ratkaistaviksi...» Armeijan supistamiskysymys poistettiin sen vuoksi УТрКК:n III istuntokauden päiväjärjestyksestä, mutta hallitus ja Sota-asiain kansankomissariaatti velvoitettiin esittämään vastaava ehdotuksensa sen jälkeen, kun selviävät Haagin konferenssin tulokset (ks. III сессия ВЦИК IX созыва. Бюллетень № 10, 26 мая 1922, стр. 18—19 (УТрКК:n IX kokoonpanon III istuntokausi. Bulletin n:o 10, toukokuun 26 pnä 1922, ss. 18—19)). — 378.

⁴⁸² Käsiteltyään toukokuun 26 pnä 1922 istunnossaan Leninin ehdotuksen VKP(b):n КК:n Poliittinen toimikunta päätti luovuttaa sen aineistona komissiolle, jonka КК oli asettanut ohjaamaan asiain käsittelyä УТрКК:n IX kokoonpanon III istuntokaudella. — 379.

⁴⁸³ *Taka-Kaukasian työlästekevien naisten ensimmäisen edustajakokouksen* avajaisistunto pidettiin toukokuun 26 pnä 1922 Bakussa. Edustajakokouksessa käsiteltiin seuraavat selostukset: naisliikkeen ke-

hitys Neuvosto-Venäjällä ja koko maailmassa ja kansainvälisen naissiihteeristön tehtävät; Taka-Kaukasian työtätekevä nainen ja III Internationaali; tilanneselostus y.m. Edustajakokous päättyi toukokuun 30 pnä.

Lenin kirjoitti tervehdyksensä Taka-Kaukasian työtätekevien naisten ensimmäiselle edustajakokoukselle vastaukseksi tiedotukseen, että Gruusian, Armenian ja Azerbaidzhanin työtätekevät naiset olivat valinneet hänet edustajakseen Taka-Kaukasian työtätekevien naisten kokoukseen.

Tervehdys luettiin edustajakokouksen ensimmäisessä istunnossa.
— 379.

- 484 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta velvoitti elokuun 10 pnä 1922 Organisaatiotoimikunnan muodostamaan komission ja antamaan sen tehtäväksi valmistaa puolueen Keskuskomitean seuraavan kokouksen käsiteltäväksi VSFNT:n ja riippumattomien kansallisten neuvostotasavaltojen keskinäisiä suhteita koskevan kysymyksen. Elokuun 11 pnä muodostettuun KK:n Organisaatiotoimikunnan komission kuuluivat J. V. Stalin, V. V. Kuibyshev, G. K. Ordzhonikidze, H. G. Rakovski, G. J. Sokolnikov sekä kansallisten tasavaltojen edustajat: S. A. Agamali-ogly (Azerbaidzhan), A. F. Mjasnikov (Armenia), P. G. Mdivani (Gruusia), G. I. Petrovski (Ukraina), A. G. Tshervjakov (Valko-Venäjä) y.m.

Stalin laati ehdotuksen komission päätöslauselmaksi »VSFNT:n ja riippumattomien tasavaltojen keskinäisistä suhteista». Tämä ehdotus edellytti Ukrainan, Valko-Venäjän, Azerbaidzhanin, Gruusian ja Armenian liittymistä Venäjän federaatioon autonomisten tasavaltojen oikeuksin. Stalinin laatima ehdotus lähetettiin kansallisten neuvostotasavaltojen kommunistipuolueiden Keskuskomiteoiden käsiteltäväksi. Azerbaidzhanin ja Armenian kommunistipuolueiden KK:t kannattivat sitä. Gruusian KP:n KK vastusti ehdotusta ja hyväksyi istunnossaan syyskuun 15 pnä 1922 äänen enemmistöllä seuraavan päätöksen: »Tov. Stalinin teesien edellyttämä riippumattomien tasavaltojen yhdistäminen autonomisoinnin pohjalta katsotaan ennenaikaiseksi. Katsoimme välttämättömäksi yhdistää taloudelliset ponnistukset ja yleisen politiikan säilyttäen samalla kuitenkin kaikki riippumattomuuden attribuutit.» Valko-Venäjän KP:n KK kannatti päätöksessään riippumattomien tasavaltojen välisten sopimussuhteiden säilyttämistä. Ukrainan KP:n KK ei käsitellyt ehdotusta.

Komissio piti istuntonsa syyskuun 23 ja 24 pnä 1922 Molotovin puheenjohtolla. Se hyväksyi pohjaksi (yhden — Gruusian edustajan — pidättyessä) Stalinin ehdotuksen. Komissio kumosi Gruusian KP:n KK:n päätöslauselman liittäen siitä päätökseensä erikoisen pykälän. Komissio käsitteli Stalinin ehdotuksen pykälä pykälältä ja hyväksyi ne äänen enemmistöllä erinäisin muutoksin ja lisäyksin, jotka eivät muuttaneet ehdotuksen olemusta. Muun muassa toinen pykälä, jossa sanottiin, että YTpKK:n, KKN:n sekä VSFNT:n TPN:n päätökset ovat kansallisten tasavaltojen vastavia virastoja sitovia, hyväksyttiin 8 äänellä yhden (Mdivanin) äänestäessä vastaan ja yhden (Petrovskin) pidättyessä äänestyksestä.

Komission päätöslauselman lopullinen sanamuoto, jota Lenin erittelee Poliittisen toimikunnan jäsenille osoittamassaan kirjeessä, on seuraava:

»1. Todetaan tarkoituksenmukaiseksi solmia sopimus Ukrainan, Valko-Venäjän, Azerbaidžhanin, Gruusian, Armenian ja VSFNT:n kesken ensin mainittujen virallisesta liittymisestä VSFNT:hen, jättää kysymys Buharan, Horezmin ja Kaukoidän tasavallan kohdalla avoimeksi ja rajoittua siihen, että solmitaan niiden kanssa sopimukset tulliasioista, ulkomaankaupasta, ulko- ja sotilasasioista y.m.

Huomautus: 1. §:ssä mainittujen tasavaltojen ja VSFNT:n perustuslakiin tehdään vastaavat muutokset sen jälkeen, kun neuvostolimet ovat käsitelleet kysymyksen.

2. Tätä vastaavasti VSFNT:n YTpKK:n päätökset katsotaan 1. §:ssä mainittujen tasavaltojen keskusvirastoja sitoviksi ja KKN:n sekä VSFNT:n TPN:n päätökset kyseisten tasavaltojen yhdistettyjä komissariaatteja sitoviksi.

Huomautus: VSFNT:n YTpKK:n Puhemiestistöön nimitetään mainittujen tasavaltojen edustajat.

3. 1. §:ssä mainittujen tasavaltojen ulkoasiat (Ulkoasiain, Ulkomaankaupan komissariaatit), sota-asiat, kulkulaitos (paikallisiikennettä lukuun ottamatta) sekä Posti- ja lennätinlaitosten kansankomissariaatti yhdistetään samanlaisiin VSFNT:n kansankomissariaatteihin sillä tavalla, että vastaavilla VSFNT:n kansankomissariaateilla tulee olemaan tasavalloissa valtuutettunsa ja näillä pieni koneisto.

VSFNT:n kansankomissaarit nimittävät valtuutetut sopia ehdokkaista tasavaltojen TpKK:oiden kanssa.

Katsotaan tarkoituksenmukaiseksi ottaa asianosaisten tasavaltojen edustajia Ulko- ja Ulkomaankauppakomissariaatin vastaavien ulkomaanedustustojen jäseniksi.

4. Tasavaltojen Finanssiasiaain, Elintarvikeasiaain, Työasiaain ja Kansantalouden kansankomissariaatit velvoitetaan virallisesti noudattamaan vastaavien VSFNT:n kansankomissariaattien ohjeita.

5. 1. §:ssä mainittujen tasavaltojen muut kansankomissariaatit, nimittäin Oikeusasiaain, Valistusasiaain, Sisäasiaain, Maatalouden, Työläis- ja Talonpoikaisinspektion, Terveystalouden ja Sosiaalihuollon kansankomissariaatit, katsotaan itsenäisiksi.

1. huomautus: Edellä mainittujen tasavaltojen elimet, joiden tehtävänä on vastavallankumouksen vastustaminen, velvoitetaan noudattamaan VSFNT:n Valtion poliittisen hallinnon ohjeita.

2. huomautus: Tasavaltojen TpKK:ille myönnetään armahdus-oikeus vain siviiliasioissa.

6. Tätä päätöstä, mikäli VKP:n Keskuskomitea hyväksyy sen, ei julkaista, vaan lähetetään kansallisille Keskuskomiteoille kiertokirjeenä ohjeeksi siinä tarkoituksessa, että se viedään läpi neuvostolinjaa edellä mainittujen tasavaltojen TpKK:iden tai Neuvostojen edustajakokouksien kautta ennen kuin kutsutaan koolle Neuvostojen yleisvenäläinen edustajakokous, jossa se esitetään näiden tasavaltojen toivomuksena» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto).

Komission aineistot (Stalinin ehdotus, komission istuntojen päätöslauselmat ja pöytäkirjat sekä Gruusian, Azerbaidžhanin ja Armenian kommunistipuolueiden Keskuskomiteoiden päätöslauselmat) lähetettiin syyskuun 25 pnä Leninille Gorkiin. Samanaikaisesti Keskuskomitean Sihteeristö, ennen kuin oli saanut ohjeet Leniniltä ja kysymys oli käsitelty Poliittisessa toimikunnassa, lähetti komission päätöslauselman kaikille VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenille ja varajäsenille lokakuun 5 päiväksi määrätyn KK:n kokouksen aineistona.

Tutustuttuaan komission aineistoihin Lenin kirjoitti tässä julkaistun kirjeensä Poliittisen toimikunnan jäsenille. Kirjeeseen on merkitty päivämääräksi 27. syyskuuta; se on nähtävästi virhe, sillä päiväkirjassa, johon merkittiin Leninin lähettämät kirjeet ja kirjelaput sekä hänen antamansa tehtävät, on osoitettu, että hänen kirjeensä lähetettiin Poliittisen toimikunnan jäsenille syyskuun 26 pnä; sitä paitsi Lenin keskusteli Stalinin kanssa (hän mainitsee siitä kirjeessään) syyskuun 26 pnä; tämän perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että Lenin kirjoitti kirjeensä syyskuun 26 pnä.

Poliittisen toimikunnan jäsenille lähettämässään kirjeessä Lenin vastusti Stalinin esittämää itsenäisten kansallisten neuvostotasavaltojen »autonomisoinnin» ajatusta ja ehdotti aivan toisenlaista periaateratkaisua: niiden yhdistämistä sitä tietä, että muodostetaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto (ks. myös V. I. Leninin kirjettä »Kansallisuuksia eli 'autonomisointia' koskevasta kysymyksestä», Teokset, 36. osa, ss. 583—589).

KK:n komission päätöslauselmaehdotukseen tehtiin Leninin esittämät korjaukset.

Päätöslauselman uusi sanamuoto oli seuraava:

»1. Todetaan välttämättömäksi solmia Ukrainan, Valko-Venäjän, Taka-Kaukasian Tasavaltojen Federaation ja VSFNT:n kesken sopimus niiden yhdistymisestä 'Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitoksi' säilyttäen jokaiselle niistä oikeuden erota vapaasti 'Liitosta'.

2. 'Liiton' ylimmäksi elimeksi katsotaan 'Liiton TpKK', jonka muodostavat VSFNT:n, Taka-Kaukasian Federaation, Ukrainan ja Valko-Venäjän TpKK:iden edustajat näiden TpKK:iden edustamaa väestömäärää vastaavasti.

3. 'Liiton TpKK:n' toimeenpanevaksi elimeksi katsotaan 'Liiton Kansankomissaarien Neuvosto', jonka nimittää "Liiton TpKK".

4. 'Liittoon' yhtyneiden tasavaltojen ja federaatioiden Ulkoasiain, Ulkomaankaupan, Sota-asiain, Kulkulaitoksen sekä Posti- ja lennätinlaitosten kansankomissariaatit yhdistetään 'Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton' samanlaisiin kansankomissariaatteihin sillä tavalla, että vastaavilla 'Tasavaltojen Liiton' kansankomissariaateilla tulee olemaan tasavalloissa ja federaatioissa valtuutettunsa ja näillä pieni koneisto; 'Liiton' kansankomissaarit nimittävät valtuutetut sopien ehdokkaista federaatioiden ja tasavaltojen TpKK:iden kanssa.

Huomautus: Katsotaan välttämättömäksi ottaa asianosaisten tasavaltojen edustajia Ulko- ja Ulkomaankauppakomissariaatin vastaavien ulkomaanedustustojen jäseniksi.

5. 'Tasavaltojen Liittoon' kuuluvien tasavaltojen ja federaa-

tioiden Finanssiasian, Elintarvikeasian, Kansantalouden, Työasian ja Inspektiön kansankomissariaatit samoin kuin ne keskuseliimet, joiden tehtävänä on vastavallankumouksen vastustaminen, velvoitetaan noudattamaan 'Tasavaltojen Liiton' vastaavien kansankomissariaattien ohjeita ja Kansankomissaarien Neuvoston sekä Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksiä.

6. Muut 'Tasavaltojen Liittoon' kuuluvat kansankomissariaatit, nimittäin Oikeusasian, Valistusasian, Sisäasian, Maatalouden, Terveystalouden ja Sosiaalihuollon kansankomissariaatit, katsotaan itsenäisiksi» (NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkisto).

Kuudentena lokakuuta 1922, päivänä, jona VKP(b):n KK:n kokouksessa käsiteltiin VSFNT:n ja riippumattomien tasavaltojen keskinäisiä suhteita, Lenin kirjoitti Kameneville kirjelasun, koska ei voinut itse osallistua istuntoon. Kirjelasussaan hän korosti välttämättömänä suurvaltaisen shovinismin vastustamista ja ehdotti tehtäväksi päätöslauselmaan lisäyksen, että yleisliittolaisessa TrKK:ssa toimivat puheenjohtajina vuoron perään kaikkien yhdistyneiden tasavaltojen edustajat (ks. Сочинения, 5 изд., том 45, стр. 214 (Teokset, 5. painos, 45. osa, s. 214)).

VKP(b):n KK:n kokous kannatti täydellisesti Leninin linjaa, hyväksyi hänen ehdotustensa pohjalla laaditun päätöslauselman KK:n ohjeeksi ja antoi valitsemansa uuden komission tehtäväksi laatia Neuvostojen edustajakokouksen käsiteltäväksi lakiehdotuksen Sosialististen Neuvototasavaltojen Liiton (SNTL:n) muodostamisesta. KK:n jäsenet tuomitsivat puheissaan jyrkästi suurvaltaisen shovinismin ilmaukset. Samalla kokous antoi vastaiskun Mdivanille, joka alussa vastusti SNTL:n muodostamista ja sitten vaati myöntämään Gruusialle oikeuden yhtyä SNTL:ään välittömästi eikä Taka-Kaukasian Federaation kautta.

Pitäen ohjanaan Leninin määrittelemiä periaatteita puolueen Keskuskomitea johti kaikkea myöhempääkin tasavaltojen yhdistymiseen johtavaa työtä.

Joulukuun 30 p:nä 1922 kokoontui neuvostojen I yleisliittolainen edustajakokous, jossa muodostettiin Sosialististen Neuvototasavaltojen Liitto. — 379.

⁴⁸⁵ *Tekstiilityöläisten ammattiliiton V yleisvenäläinen edustajakokous* oli koolla Moskovassa 6.—11. lokakuuta 1922. Siihen osallistui 350 päätösvaltaista ja 117 neuvottelevaa edustajaa. Edustajakokouksessa käsiteltiin ammattiliittojen keskuskomitean toimintaselostus sekä selostukset tekstiiliteollisuuden tilasta, ammattiliittojen yleisvenäläisestä edustajakokouksesta, järjestösyömyksistä, työoloista, kulttuuritoiminnasta ja tekstiilityöläisten kansainvälisestä liikkeestä.

Edustajat valitsivat kokouksen ensimmäisessä istunnossa Leninin kokouksen kunniapuheenjohtajaksi ja lähettivät hänelle tervehdyksen. Lokakuun 9 p:nä 1922 he pyysivät Leniniä saapumaan edustajakokoukseensa, ja Lenin vastasi pyyntöön myöntävästi. Hän ei kuitenkaan voinut täyttää lupaustaan, koska hänen terveydentilansa huonontui.

Leninin lähettämä tervehdys luettiin edustajakokouksen aamuis-

tunnossa lokakuun 10 pnä. Kokouksen puhemiehistö lähetti hänelle edustajien nimessä vastauskirjeen. — 381.

486 Lenin on kirjoittanut lisäyksensä VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenille osoitettuun Stalinin kirjeeseen, jossa kehoitettiin liittämään L. Urquhartin kanssa tehtävään toimilupasopimukseen lisäehtoja. — 382.

487 Poliittinen toimikunta käsittelee osuustoimintapankkikysymystä istunnossaan marraskuun 2 pnä 1922. Asian käsittelyyn osallistui myös Lenin. Poliittinen toimikunta teki seuraavan sisältöisen päätöksen: »...Alla seuraavat tov. Leninin teesit, jotka on hyväksytty pohjaksi, annetaan valiokunnan käsiteltäviksi ja se veloitetaan esittämään Poliittiselle toimikunnalle kirjallinen selostus täytäntöönpanosta.»

Kyseisessä asiakirjassa on Leninin merkintö: »Säilytetä v ä *Hintshukin* kanssa käytävää keskustelua varten» (L. M. Hintshuk — Kulutusosuuskuntien Keskusliiton hallinnon puheenjohtaja. — *Toim.*). — 382.

488 Kirje on Leninin vastaus Pietarin tekstiilityöläisille, jotka olivat lähettäneet hänelle tervehdyksen ja lahjan. Pietarin tekstiilityöläiset kirjoittivat kirjeessään:

»*Kallis, suuresti kunnioitettu Vladimir Iljitsh!*

Pietarin tekstiilitrusti lähettää vuosipäivänään Teille lämpimän tervehdyksensä ja samalla eräessä tehtaassaan valmistetun vaipan.

Pietarin tekstiilitrusti toivoo, kallis ystävä, että vaatimaton lahjamme lämmittäisi Teitä paitsi fyysisesti myös henkisesti, että tuntisitte työläisten rakastavan Teitä lämpimästi ja näkisitte, ettemme tee työtä yhtään huonommin kuin ennen sotaa, vaikka koneet ovatkin äärettömän kuluneita ja kaikki rappiutilassa, vaikka on pulaa ja puutetta kaikesta, ja että pystymme siis saavuttamaan tavoitteemme.

Ota lahjamme vastaan, kallis ystävä.» — 383.

489 VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta teki marraskuun 16 pnä 1922 päätöksen armeijan supistamisesta vuoden 1923 tammikuun kuluessa 800 000 miehestä 600 000:een. VKP(b):n KK vahvisti joulukuun 18 pnä 1922 kokouksessaan Poliittisen toimikunnan päätöksen armeijan supistamisesta 600 000 mieheen helmikuun 1 päivään mennessä. Kokouksessa osoitettiin, että armeijaa supistettaessa oli ehdottomasti parannettava sota-aseita, minkä vuoksi KKN veloitettiin löytämään sotatarviketehtaiden pikaiseen kuntoonpanoon tarvittavat varat. KK:n kokous kehotti Neuvostojen X yleisvenäläistä edustajakokousta julkaisemaan vetoamuksen kaikille kansoille korostaakseen siinä uudelleen, että VSFNT pyrkii yleiseen aseistariisuuntaan, ja kehottaakseen murtamaan vastustuksen, jota tämä Neuvostomaan ehdotus kohtaa muiden valtioiden taholta.

Neuvostojen X yleisvenäläinen edustajakokous ilmoitti virallisesti uudelleen miljoonien työätekevien nimessä, että se pyrkii rauhaan ja rauhanomaiseen rakennustyöhön.

Edustajakokouksen vetoimuksessa sanottiin: »Maailman työ-tätekevät! Kaikki jotka tahtovat tehdä rauhantöitä, yhdistäkööt ponnistuksensa Neuvosto-Venäjän ponnistuksiin turvatakseen rauhan ja pelastaakseen ihmiskunnan kauheilta hävityssodilta!..

Neuvostojen X edustajakokous vahvistaen virallisesti noudattavansa rauhanpolitiikkaa kehottaa kaikkia kannattamaan tätä linjaa. Kaikki kansat vaatikoot hallituksiaan solmimaan rauhan. Rauhanasia on kansojen omissa käsissä. Maailman kaikkien työtätekevien pitää yhdistää ponnistuksensa ehkäistäkseen uhkaavan sodanvaaran. Kiusaantuneelle ja paljon kärsineelle, kurjuuteen syöstylle ja nälkää näkeväille ihmiskunnalle on turvattava rauha hinnalla millä hyvänsä.» — 383.

- 490 *Amerikan Yhdysvaltojen venäläinen siirtokunta* käsitti 1920-luvulla likimääräisten laskelmien mukaan n. kolme miljoonaa henkilöä; suurin osa heistä oli siirtolaisia, jotka olivat muuttaneet pois Venäjältä jo ennen vallankumousta poliittisten, taloudellisten ja uskonnonliisten syiden vuoksi; porvaristoon, aatelistoon ja sivistyneistöön kuuluvat siirtolaiset, jotka olivat paenneet Venäjältä Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen, käsittivät siirtokunnan väestöstä vähäisen osan. Nämä ryhmät olivat sosiaaliselta ja taloudelliselta asemaltaan erilaisia ja suhtautuivat eri tavalla Neuvosto-Venäjään, minkä vuoksi venäläinen siirtokunta hajaantui kahdeksi toisilleen vihamieliseksi leiriksi. Toinen näistä käsitti Neuvosto-Venäjän ystävien seuran (venäläisen jaoston), Neuvosto-Venäjän teknisen avustamisen seuran, USA:n ammattiyhdistysten venäläiset jaostot, venäläisten keskinäisten avustusseurojen yhteisen konferenssin y. m. edistysmieliset työväenjärjestöt, joiden ympärille ryhmittyi valtaosa siirtolaisia. Toisen leirin muodosti liittouma, johon kuului erilaisia neuvostovastaisen »Novoje Ruskoje Slovo» lehden ympärille ryhmittyneitä venäläisiä pikkuporvarillisia ja monarkistisia järjestöjä.

Lenin osoitti kirjeensä sille osalle venäläistä siirtokuntaa, joka oli ryhmittynyt Neuvosto-Venäjään ystävällisesti suhtautuvien järjestöjen ympärille. — 384.

- 491 5. marraskuuta — 5. joulukuuta 1922 pidetyn Kominternin IV kongressin päiväjärjestyksessä oli kysymys Kommunistisen Internationaalien ohjelmasta. Kongressin käsiteltäviksi esitettiin N. I. Buharinin laatima ja hänen omissa nimissään ehdottama ohjelmaluonnos, Bulgarian ja Saksan Kommunistisen Puolueen laatimat ohjelmaluonnokset sekä »Italian Kommunistisen Puolueen toimintaohjelma». Marraskuun 13 p:nä tekemässään selostuksessa »Venäjän vallankumouksen viisivuotispäivä ja maailmanvallankumouksen näköalat» Lenin kehotti käsittelemään nämä luonnokset vain yleispiirtein, toisin sanoen alustavasti, ja julkaisemaan ne, jotta niitä olisi voitu harkita syvällisemmin ja laatia huolellisesti ohjelma (ks. Teokset, 33. osa, ss. 407—421). Vilkasta väittelyä ohjelmaluonnoksia käsiteltäessä aiheutti kysymys, oliko väliaikaiset ja osittaiset vaatimukset katsottava sellaisiksi, jotka johdattivat joukkoja sosialistiseen vallankumoukseen ja taisteluun proletariaatin diktatuurin puolesta. Buharin vastusti sitä, että Kominternin ohjel-

massa olisi perusteltu teoreettisesti yleisimmät väliaikaiset ja osittaiset vaatimukset, ja jopa syytti opportunistista niitä, jotka vaativat näiden teesien liittämistä ohjelmaan. Kongressin osanottajat arvostelivat jyrkästi tätä Buharinin kannanottoa. VKP(b):n valtuuskunta pyysi kongressin puhemiehistöä suomaan sille mahdollisuuden käsitellä ohjelmakysymyksen kokouksessaan ennen kuin kongressi tekee päätöksensä; kongressi tyydytti valtuuskunnan ryynnön (ks. «Бюллетень IV конгресса Коммунистического Интернационала», № 14—15, стр. 31 («Kommunistisen Internationaalin IV kongressin bulletiini», n:o 14—15, s. 31)).

Marraskuun 20 pnä 1922 pidettiin VKP(b):n valtuuskunnan byroon neuvottelukokous. Neuvottelukokouksessa muotoiltiin tässä julkaistut ehdotukset, jotka esitettiin kongressin päätöslauselmaksi. Mikäli tiedetään, ehdotusten tärkeimmät 4. ja 5. kohta ovat sanasta sanaan Leninin sanelemia. — 385.

- ⁴⁹² Marraskuun 20 pnä 1922 pidetyssä VKP(b):n valtuuskunnan byroon neuvottelukokouksessa laadittiin niin ikään seuraava »Venäjän valtuuskunnan julkilausuma»: »Koska väittely siitä, miten on määriteltävä siirtymävaiheen vaatimukset ja mihin ohjelman osaan ne on liitettävä, pyritään aivan aiheettomasti selittämään periaatteelliseksi erimielisyyksiksi, Venäjän valtuuskunta toteaa yksimielisesti, ettei siirtymävaiheen vaatimusten esittämistä kansallisissa ohjelmissa eikä niiden yleistä määrittelyä ja teoreettista perustelua Kominternin ohjelman yleisessä osassa voida katsoa opportunistiksi.» Tämä julkilausuma luettiin kongressin istunnossa marraskuun 21 pnä. Sen jälkeen kongressin puhemiehistö esitti edustajien käsiteltäviksi VKP(b):n valtuuskunnan byroon laatimat ehdotukset; niihin tehtiin vähäisiä toimitusluontoisia korjauksia. Kongressi hyväksyi ehdotukset kongressin päätöslauselmaksi (ks. «Бюллетень IV конгресса Коммунистического Интернационала» № 18, стр. 7—8 («Kommunistisen Internationaalin IV kongressin bulletiini», n:o 18, ss. 7—8)). — 386.

- ⁴⁹³ Ks. myös Teokset, 33. osa, ss. 233—234 ja 320—328; tämä osa, ss. 388—391.

Alempana tarkoitetaan luetteloa, joka on esitetty ehdotuksessa »Päätöslauselma varapuheenjohtajien (Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtajien) työstä» (ks. Teokset, 33. osa, ss. 327—328). — 386.

- ⁴⁹⁴ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta liitti Leninin ehdotuksen päätökseensä, jonka se hyväksyi joulukuun 7 pnä 1922 Valtion huoltokomission selostuksen johdosta. Kansankomissaarien Neuvostoa kehoitettiin myöntämään Valistuskomissariaatille 2 miljoonaa kultaruplaa laivankorjaustöissä säästetyistä varoista (ks. Сочинения, 5 изд., том 45, стр. 311—312 (Teokset, 5. painos, 45. osa, ss. 311—312)). — 387.

- ⁴⁹⁵ Aamulla joulukuun 13 pnä Leninillä oli kaksi taudinkohtausta. Lääkärit määräsivät hänet vuoteeseen. M. I. Uljanova kirjoitti myöhemmin seuraavaa: »Lääkärit saivat suurin vaivoin Vladimir

Iljitshin keskeyttämään täydellisesti työnteon ja lähtemään pois kaupungista. Vladimir Iljitshiä kehoitettiin toistaiseksi olemaan kävelemättä ja pysymään mahdollisimman paljon vuoteessa. Loppujen lopuksi Vladimir Iljitsh suostui matkustamaan ja sanoi, että 'ryhtyy jo samana päivänä lopettelemaan töitään'.

Sen jälkeen Lenin teki muutaman päivän työtä kotona: saneli kirjeitä ja antoi erinäisiä tehtäviä pyrkien saattamaan päätökseen erikoisen tärkeiksi katsomansa asiat. — 390.

- 496 Tarkoitetaan Rykovin ehdotusta, että KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajat tai VKP(b):n KK:n sihteeri seuloisivat yleensä alustavasti asiakkaat, jotka Lenin ottaa vastaan. — 390.
- 497 Kyseisessä kirjeessä puhutaan A. D. Tsjurupan, L. B. Kamenevin ja A. I. Rykovin joulukuun 12 pnä 1922 ehdottamasta KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien työnjaosta. Leninin joulukuun 4 pnä 1922 ehdottamaa KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien työnjakoa sekä hänen ehdottamaansa KKN:n varapuheenjohtajien ja puheenjohtajan työjärjestystä ks. tästä osasta, ss. 386—387 ja 388—390. — 390.
- 498 Tarkoitetaan todennäköisesti johtotoiminnan normalisointikysymyksiä käsitellyttä konferenssia, joka pidettiin Moskovassa syyskuussa 1922. — 397.
- 499 Tässä on otettava huomioon vuoden 1920 hinnat. Setelien jatkuvan liikkeellelaskun tuloksena neuvostovallan ensimmäisinä vuosina paperirahan arvo aleni nopeasti. Niinpä Neuvostoliiton Finanssiasiaien kansankomissariaatin valuuttahallinnon tietojen mukaan I kultarupla vastasi arvoltaan (jos vastikkeiksi otetaan vallankumousta edeltäneen kauden kultarahat) vuoden 1920 alkupuoliskolla 1633 paperiruplaa, mutta saman vuoden jälkipuoliskolla jo 4083 ruplaa (ks. «Наше денежное обращение. Сборник материалов по истории денежного обращения в 1914—1925 гг.». М., 1926, стр. 16 (»Rahankiertomme. Kokoelma aineistoja rahankierron historiasta vuosien 1914—1925 ajalta.» Moskova 1926, s. 16)). — 404.
- 500 Pietarin kuvernementin XIV puoluekonferenssin »kymmenen toimintaohjelman» kannattajat valitsivat Leninin VKP(b):n X edustajakokouksen päätösvaltaiseksi edustajaksi. Valtuuskunta ei kuitenkaan voinut saapua edustajakokoukseen täysilukuisena, koska Pietarissa vallitsi kireä tilanne ja Kronstadtissa alkoi vastavallankumouksellinen kapina. Lenin osoitti kyselylomakkeessa omaavansa neuvottelevan äänioikeuden kaiketi siksi, että puuttui Pietarin valtuuskuntaa koskeva vaalipöytäkirja. Hän osallistui silti kaikista päätöslauselmista toimitettuihin äänestyksiin ja hänet on merkitty puolueen X edustajakokouksen päätösvaltaisten edustajien luetteloon (ks. «X съезд РКП(б). 8—16 марта 1921 г. Стенографический отчет». М., 1963, стр. 729 (»VKP(b):n X edustajakokous. 8.—16. maaliskuuta 1921. Pikakirjoite.» Moskova 1963, s. 729)). — 408.

- ⁵⁰¹ *V. I. Leninin päivystävien sihteerien päiväkirjassa on merkintöjä Leninin antamista tehtävistä, asiakkaiden vastaanotosta y.m. asioista vuoden 1922 marraskuun 21 ja vuoden 1923 maaliskuun 6 päivän väliseltä ajalta.*
 Päivystävien sihteerien päiväkirjaan tekivät merkintöjä KKN:n ja TPN:n sihteeri L. A. Fotijeva, KKN:n ja TPN:n sihteerin apulainen M. A. Voloditsheva, sihteerit N. S. Allilujeva, M. I. Glasser, S. A. Flakserman ja Leninin kirjastonhoitaja Sh. M. Manutsharjants.
- Merkinnot tehtiin lähtevää postia varten tarkoitettuun päiväkirjaan; kirjassa oli neljä saraketta: päivämäärä, päivystäjän nimi, tehtävät, merkintä niiden täytöstä. Nimilehdelle on kirjoitettu: »Tähän Päiväkirjaan pyydetään merkitsemään kaikki tehtävät ja päivystystuntien aikaiset tapahtumat sekä tekemään merkintö tehtävien täytöstä. 21/XI-22.» — 421.
- ⁵⁰² *Gorbunov, I. P.* — Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikkö. — 423.
- ⁵⁰³ Tarkoitetaan KKN:n istuntoa, jossa Lenin toimi puheenjohtajana. — 423.
- ⁵⁰⁴ VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenten äänestettäväksi asetettiin marraskuun 21 p:nä ulkoasiain kansankomissaarin G. V. Tshitsherinin ehdotus VSFNT:n täysivaltaisen Italian-edustajan V. V. Vorovskin nimittämisestä Lausannen konferenssin valtuuskunnan jäseneksi. — 423.
- ⁵⁰⁵ *Haskell, W.* — eversti, ARA:n valtuutettu. — 423.
- ⁵⁰⁶ *Zaks, B. G.* — KKN:n kansliapäällikön apulainen. — 423.
- ⁵⁰⁷ *Nazaretjan, A. M.* — VKP(b):n KK:n sihteerin apulainen. — 424.
- ⁵⁰⁸ *Burakova, M. N.* — VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan toimistosiihteerin. — 424.
- ⁵⁰⁹ Ks. Teokset, 33. osa, s. 433. — 424.
- ⁵¹⁰ VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa käsiteltiin 21 kysymystä, jotka koskivat VSFNT:n, Puolan, Eestin, Suomen, Latvian ja Liettuan Moskovan-konferenssia, aseistuksen supistamista, trusteja, sekatyyppeistä platinanmyyntiyhtiötä, maatalousluottoa, Valistusasiain kansankomissariaatin toimintaa y.m. — 424.
- ⁵¹¹ *Skljanski, E. M.* — Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston varapuheenjohtaja. — 424.
- ⁵¹² *Sokolnikov, G. J.* — finanssiasiain apulaiskansankomissaari. — 424.
- ⁵¹³ Leninille lähetettiin J. Vargan laatima Kominternin IV kongressin päätöslauselmaksi tarkoitettu ehdotus »Maataloudellisen toi-

- mintaohjelman luonnos» sekä Kominternin ТрК:n pyyntö, että Lenin ilmoittaisi mielipiteensä ehdotuksesta. Lenin lähetti huomautuksensa marraskuun 25 p:nä aamulla. — 424.
- 514 Leninin ja Stalinin kirjeenvaihtoa laivankorjausohjelman johdosta ks. Сочинения, 5 изд., том 45, стр. 311—313 (Teokset, 5. painos, 45. osa, ss. 311—313). — 425.
- 515 *Earsman ja Garden* — Kominternin IV kongressiin osallistuneet Australian Kommunistisen Puolueen edustajat. — 425.
- 516 VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenten äänestettäväksi asetettiin Tshitsherinin ehdotus, että neuvostohallitus lähettäisi Lausannen konferenssin järjestäjille nootin neuvostovaltuuskunnan osallistumisesta konferenssiin ja Neuvosto-Venäjän edustajien osallistumisesta salmikysymystä käsittelevän valiokunnan työhön. — 425.
- 517 Leninin puheenjohtolla pidetyssä Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa käsiteltiin 13 kysymystä: ehdotus asetukseksi kotimaan-kauppakomiteasta, TPN:n komission selostus aineistojen valmistamisesta neuvostojen X yleisvenäläistä edustajakokousta varten, viljan viennistä Turkestaniin puuvillateollisuuden tukemiseksi y.m. — 425.
- 518 Äänestettäväksi oli asetettu VKP(b):n KK:n Sihteeristön marraskuun 24 p:nä tekemä päätös F. E. Dzerzhinkin (puheenjohtaja), D. Z. Manuilskin ja V. S. Mitskevitch-Kapsukasin nimittämisestä komissioon, jonka tehtäväksi annettiin tarkastaa pikaisesti loka-kuun 24 p:nä eroanomuksen jättäneiden Gruusian KP:n KK:n jäsenten ilmoitus ja ehdottaa toimenpiteet, joihin oli ryhdyttävä kestävänsä sovun aikaansaamiseksi Gruusian KP:n KK:ssa. Lenin pidättyi äänestyksestä. — 425.
- 519 Kyseisenä päivänä lääkärit määräsivät Leninille viikon ehdottoman levon. — 425.
- 520 Lenin saneli kirjeen Stalinille laivankorjausohjelmasta (ks. Сочинения, 5 изд., том 45, стр. 311—312 (Teokset, 5. painos, 45. osa, ss. 311—312)); kirjeen Trotskille (jäljennös Zinovjevälle, Buharinille, Radekille, Stalinille ja Kameneville), joka koski Kominternin IV kongressin Italian-edustajille osoitettua kirjettä ja Trotskin teesejä uudesta talouspolitiikasta (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 314 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 314)); kirjeen Trotskille, Zinovjevälle, Buharinille ja Radekille arvostelun siinä »Maataloudellisen toimintaohjelman luonnosta» (ks. sama, s. 313). Samana päivänä Lenin käski lähettää hänen nimisään tervehdyksen valistustyöntekijäin ammattiliiton IV yleisvenäläiselle edustajakokoukselle (ks. Teokset, 33. osa, s. 434). — 425.
- 521 Tarkoitetaan todennäköisesti Kominternin ТрК:n kirjettä, jossa Leniniä pyydettiin ottamaan vastaan muutamia Kominternin

- IV kongressin valtuuskuntia, ja Stalinin kirjettä, jossa puhuttiin laittoman platinanoston ehkäisemisestä. Lenin antoi samana päivänä Gorbunovin tehtäväksi lähettää kaikille Poliittisen toimikunnan jäsenille päätösehdotuksen laittoman platinanoston ehkäisemisestä. Tästä kysymyksestä ks. myös haastattelua, jonka Lenin myönsi »The Observer» ja »The Manchester Guardian» lehtien kirjeenvaihtajalle Farbmanille (Teokset, 33. osa, s. 378). — 425.
- 523 Lenin kehotti apulaistaan, KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajaa Tsjurupaa osallistumaan trusteja koskevaa säännösehdotusta laativan VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan komission työhön. Poliittinen toimikunta nimitti Tsjurupan komission jäseneksi marraskuun 27 p:nä. — 426.
- 523 Tarkoitetaan ilmeisesti artikkeleja, jotka julkaistiin »Pravdassa» helmikuun 2 p:nä 1923 neuvostohallituksen kieltäytyttyä solmimasta toimilupasopimusta englantilaisen teollisuusmiehen L. Urquhartin kanssa. — 426.
- 524 KKTN:n varapuheenjohtajan Miljutinin selostus kauppa-, finanssi- ja teollisuusasioista oli lähetetty Leninille aineistoksi Neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa tehtävää selostusta varten. — 426.
- 525 *Münzenberg, W.* — nälkää näkeväälle Neuvosto-Venäjän väestölle kansainvälistä työväenapua järjestäneen ulkomaisen komitean pääsihteeri. — 427.
- 526 *Kramer, V. V.* — Leniniä hoitanut hermolääkäri, professori. — 427.
- 527 Lisäkorttiin on kirjoitettu: »Vaati ulkomaankauppamonopolia koskevien asiakirjojen lisäksi Lezhavan y.m. puheenjohtajalla pidetyn neuvottelukokouksen pöytäkirjan, automaattien numeroluettelon. Kaikki on toimitettu hänen asuntoonsa. Käski Lidija Aleksandrovnan ilmoittaa Frumkinille, Lezhavalle ja Tsjurupalle, mitä piti tehdä ulkomaankauppamonopolia koskevien materiaalien suhteen. Keskusteli puhelimitse Frumkinin, Gorbunovin ja muiden kanssa. Tarkasti TPN:n esittelylistan.» Samana päivänä Leninille toimitettiin TPN:n kotimaankauppakomission lokakuun 13 päivän istunnon pöytäkirja. — 427.
- 528 M. Sorokinin kirjoitus «Наш промышленный комсостав» («Teollisuuspäällikkökuntamme») («Экономитшеская Жизнь», marraskuun 26 p:nä 1922). Muistiinpanoissa on osoitettu virheellisesti päivämääräksi 27. marraskuuta. — 427.
- 529 Leniniä kiinnostivat nähtävästi KKN:n alaisen VSFNT:n ulkomaisten kauppavaltuuskuntien tarkastuskomission johtopäätökset ja ehdotukset. Mainitun komission varapuheenjohtaja Avanesov lähetti kyseiset aineistot Leninille joulukuun 3 p:nä (ks. joulukuun 3 p:nä, illalla, tehtyä merkintöä). — 427.

- ⁵³⁰ *Bogdanov, P. A.* — KKTN:n puheenjohtaja. — 427.
- ⁵³¹ *Fomin, V. V.* — kulkulaitoksen apulaiskansankomissaari. — 427.
- ⁵³² Ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 314—315 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 314—315). — 427.
- ⁵³³ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta käsitteli istunnossaan marraskuun 30 pnä KK:n kokouksen nimittämän komission selostuksen »Tasavaltojen liitosta» ja hyväksyi Neuvostoliiton perustuslain perussäännökset. — 428.
- ⁵³⁴ Ks. Сочинения, 5 изд., том 45, стр. 312—313 (Teokset, 5. painos, 45. osa, ss. 312—313). — 428.
- ⁵³⁵ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta vahvisti marraskuun 30 pnä KK:n Organisaatiotoimikunnan marraskuun 20 pnä tekemän päätöksen Keskuskomitean kokouksen koollekutsumisesta joulukuun 15 päivänä. — 428.
- ⁵³⁶ Tarkoitetaan artikkelia «Беседа с А. В. Пешехоновым» («Keskustelu A. V. Peshehonovin kanssa»). — 428.
- ⁵³⁷ *Adoratski, V. V.* — huomattu marxilaisuuden propagoija, tiedemies. Leninin toimeksiannosta hän laittoi painokuntoon kokoelman K. Marxin ja F. Engelsin valittuja kirjeitä. — 429.
- ⁵³⁸ Ф. Энгельс. Политическое завещание (Из неопубликованных писем). М., 1923 (F. Engels, Poliittinen testamentti (Poimintoja julkaisemattomista kirjeistä), Moskova 1923). NKП:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkistossa on säilytetävänä Leninille kuulunut kappale tätä kirjateosta ja sen mukana on kirjastonhoitajalle osoitettu kirjelappu: »Pidettävä hyllyllä. 30/XI 1922. Lenin» (ks. «Библиотека В. И. Ленина в Кремле», М., 1961, стр. 56 («V. I. Leninin Kremlin-kirjasto», Moskova 1961, s. 56)). — 429.
- ⁵³⁹ *Syrtsov, S. I.* — VKP(b):n KK:n työntekijöitä. — 429.
- ⁵⁴⁰ *Книповитш, N. M.* — professori, johti Asovan tutkimusretkikuntaa, jonka perustehtävänä oli Asovan — Mustan meren vesistön yleispiirteittäinen tutkiminen kalatalouden kuntoonpanemiseksi. — 429.
- ⁵⁴¹ Lenin tarkoittaa todennäköisesti F. Kinin (Frumkinin) kirjoitusta ««Спец» (Опыт статистического обследования)» («'Asiantuntijat' (Tilastotutkimuksia)»), joka julkaistiin syyskuun 3 pnä 1922 »Pravdan» 197. numerossa. — 430.
- ⁵⁴² Ks. Teokset, 35. osa, ss. 513—514. — 430.
- ⁵⁴³ Lenin allekirjoitti Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomisariaatin kollegion jäsenelle Sviderskille osoitetun kirjeen joulukuun 5 pnä. — 430.

- ⁵⁴⁴ *Belenki, A. J.* — Valtion poliittisen hallinnon työntekijöitä. — 430.
- ⁵⁴⁵ Kaupan ja teollisuuden apulaiskansankomissaari Frumkin laati Leninin toimeksiannosta selostuksen »Suppeita tietoja ulkomaankaupan tilasta» ja lähetti sen Leninille joulukuun 4 pnä. — 431.
- ⁵⁴⁶ Tarkoitetaan maan finanssi- ja taloudellista tilaa selittelevää A. G. Mihailovskin kirjelmää ja finanssiasiain apulaiskansankomissaarin A. M. Krasnoshtshokovin teesejä teollisuuden rahoittamisesta. — 431.
- ⁵⁴⁷ Avanesov oli lähettänyt Leninille valtion ulkomaankauppamonopolia koskevat KKN:n valiokunnan johtopäätökset. Lenin luki ne huolellisesti ja teki niihin oikaisuja, merkintöjä ja viivauksia. — 431.
- ⁵⁴⁸ Gorbunov on kirjoittanut joulukuun 4 pnä muistioonsa: oltava perillä Kyshtymin tehtaan asioista, koottava rauta- ja terästeollisuuden rahoittamista koskevat perustiedot, sama Donbassin ja Azneftin osalta, tutustuttava laskenta-aineiston (kysymyksessä on todennäköisesti vuoden 1922 loka- — marraskuussa toimitettu Moskovan ja Pietarin neuvostovirkailijain laskenta. — *Toim.*) käsittelyjärjestelmään (ks. »Istoritsheski arhiv», 1961, n:o 5, s. 61).
Palattuaan työhuoneeseensa Lenin saneli kirjeen I. I. Hodorovskille pyytäen lähettämään hänelle tiedot siitä, miten VKP(b):n kaupunkilaissolut auttavat maaseutusoluja ja maaseutusolut kaupunkilaissoluja (ks. *Сочинения*, 5 изд., том 54, стр. 315—316 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 315—316)). Lenin aikoi puhua siitä selostuksessaan neuvostojen X yleisvenäläisessä edustajakokouksessa (ks. Teokset, 36. osa, s. 567). Hän käsitteli tätä kysymystä artikkelissaan »Päiväkirjan sivuja» (ks. sama, 33. osa, ss. 453—455). — 432.
- ⁵⁴⁹ Kolegajev kävi selostamassa Leninille, miten täytettiin KKN:n marraskuun 16 pnä 1922 tekemää päätöstä apurahojen myöntämisestä valtioneutereille. — 432.
- ⁵⁵⁰ *Zhukov, I. P.* — voimatalousinsinööri. — 432.
- ⁵⁵¹ Ks. Teokset, 33. osa, s. 435; *Сочинения*, 5 изд., том 54, стр. 316 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 316). — 432.
- ⁵⁵² *Holtzmann, A. Z.* — KKTN:n Voimatalouskomitean johtaja. *Laurentjev, P. F.* — hänen apulaisensa. — 432.
- ⁵⁵³ C. Reyes, »Nuevas y viejas rutas» (»Uudet ja vanhat tiet»), Buenos Aires 1922. Kirja lähetettiin Leninille Kominternin Toimeenpanevan Komitean sihteeristöstä. Joulukuun 7 pnä se palautettiin sihteeristöön venäjännettäväksi (ks. «Библиотека В. И. Ленина в Кремле», М., 1961, стр. 665 (»V. I. Leninin Kremlin-kirjasto», Moskova 1961, s. 665)). — 432.

- 554 Ks. Teokset, 33. osa, ss. 436—440. — 432.
- 555 Luettelon mukaan valtuuskuntaan kuuluivat J. Hans — Tshekkoslovakian ammattiyhdistysliiton puheenjohtaja, Hamosta — kunnallislaitosten työntekijäin ammattiliiton puheenjohtaja, Fráněk — rakennustyöläisten ammattiliiton jäsen, Richtér — kuljetustyöntekijäin ammattiliiton jäsen ja Chapéra — kaasu- ja sähköteollisuustyöläisten ammattiliiton edustaja. Valtuuskunta luovutti Leninille Tshekkoslovakian työläisten tervehdyskirjeen. — 433.
- 556 *Popov, P. I.* — Tilastollisen Keskushallinnon johtaja. — 433.
- 557 *Antselovitsh, N. M.* — YAKN:n johtavia työntekijöitä. — 433.
- 558 L. A. Fotijeva lähetti Valistusasiain kansankomissariaatin kollegion jäsenelle V. N. Jakovlevalle ja L. B. Kameneville kirjeen, jossa vaadittiin turvaamaan kaikkien koulujen oppilaat ja opettajat leivällä; samalla hän lähetti Leninin apulaisille seuraavan sisältöisen kirjeen: »Kameneville ja Tsjurupalle. Vladimir Iljitsh pyytää Teitä tutustumaan maanantaihin (joulukuun 9 päivään. — *Toim.*) mennessä kaikkiin 'Vishnevskin, Popovin' kysymystä koskeviin aineistoihin, jotta maanantaina voisitte neuvotella yhdessä Vladimir Iljitshin ja Rykovin kanssa ja päättää, mitä politiikkaa tulemme noudattamaan Tilastollisen Keskushallinnon suhteen.» — 433.
- 559 *Eiduk, A. V.* — maatalous- ja teollisuusväestön maahanmuuttoasioita hoitavan komission puheenjohtaja. *Dovgalevski, V. S.* — posti- ja lennätinlaitosten kansankomissaari. — 433.
- 560 Lenin aikoi puhua Valistusasiain kansankomissariaatin kollegion jäsenen Meshtsherjakovin kanssa asunnon hankkimisesta silmälääkärinä professori Averbachia varten. — 433.
- 561 Ks. Teokset, 33. osa, ss. 441—442. — 433.
- 562 VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa käsiteltiin 18 kysymystä, jotka koskivat noottia salmikysymyksestä, Moskovan aseistariisuntakonferenssia, Valtionhuoltovaliokunnan selostusta, viljanvientiä, maatalousluottoa, vuoden 1922 joulukuun palkkarahastoa, neuvostojen X yleisvenäläisen edustajakokouksen selostuksia, menshevikkipuolueen KK:n jäsentä N. A. Rozhkovia y.m. asioita. — 434.
- 563 L. A. Fotejeva lähetti A. M. Nazaretjanille seuraavan sisältöisen kirjelapun: »Vladimir Iljitsh kehottaa hyväksymään Unschlichtin neljä ehdotusta valtakirjojen myöntämisestä ulkomaille lähteville.» Valtion poliittisen hallinnon varapuheenjohtaja Unschlicht ehdotti, että kansankomissariaatteja kiellettäisiin antamasta valtakirjoja henkilöille, jotka karkotetaan hallinnollista tietä ulkomaille. — 434.
- 564 V. I. Lenin pyysi V. N. Jakovlevaa tiedottamaan hänelle, miten

- edistivät työt valiokunnassa, jonka Poliittinen toimikunta asetti joulukuun 7 päivän aamuna Leninin ehdotuksesta laskemaan alustavasti, miten paljon viljaa tarvitaan kaikkien koulujen oppilaiden ja opettajien leiväntarpeen täydelliseen tyydyttämiseen (ks. tätä osaa, s. 387). — 434.
- 565 Ennen Gorkiin lähtöään Lenin jätti N. P. Gorbunoville ja L. A. Fotijevalle myös kirjallisen määräyksen selittäen siinä, millä tavalla hänelle oli tiedotettava VKP(b):n KK:sta saapuvista asiapapereista (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 318 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 318)). Lenin velvoitti sihteeri lähettämään Tsjurupalle ja Rykoville ehdotukset, jotka hän oli joulukuun 4 p:nä kirjoittanut työnjaosta KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien kesken (ks. tätä osaa, ss. 386—387). — 434.
- 566 Poliittisen toimikunnan joulukuun 7 päivän istunnon pöytäkirja lähetettiin Leninille sen jälkeen, kun hän oli keskustellut Fotijevan kanssa ja tämä oli selostanut, mitä päätöksiä Poliittinen toimikunta oli tehnyt Leninin poissaollessa. — 434.
- 567 Lenin saneli Voloditshevalle kirjeen Stalinille ilmoittaen siinä, että hän protestoi N. A. Rozhkovista tehtyä Poliittisen toimikunnan päätöstä vastaan ja kehottaa siirtämään kysymyksen VKP(b):n KK:n kokouksen käsiteltäväksi; kirjeessä puhutaan myös S. A. Lozovskin työstä Profinternissä (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 320—321 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 320—321)). — 434.
- 568 Neuvostovaltuuskunta pyysi sähköessä lupaa ilmoittaa Lausannen konferenssissa neuvostohallituksen suostuvan siihen, että kutsutaan koolle Mustan meren valtioiden konferenssi käsittelemään kysymystä laivaliikenteen turvallisuuden takaamisesta Mustalla merellä. — 434.
- 569 Ks. Teokset, 33. osa, s. 443. — 434.
- 570 Ks. tämä osa, ss. 387—388. — 434.
- 571 VKP(b):n KK:n kokous siirrettiin joulukuun 15 päivästä 17 päivään. — 434.
- 572 Tarkoitetaan todennäköisesti Leninin ehdotuksia työnjaosta KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien kesken (ks. tätä osaa, ss. 388—390) ja KKN:n varapuheenjohtajien ja puheenjohtajan työjärjestystä käsittelevää kirjettä (sama, ss. 388—390). — 434.
- 573 Tarkoitetaan kirjettä, jonka Lenin kirjoitti C. Lazzarille (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 322—323 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 322—323)). *Souvarine, B.* — Kominternin IV kongressin edustaja; Lenin käytti häntä tässä tapauksessa kääntäjänä. — 435.
- 574 Ks. Teokset, 33. osa, ss. 320—328. — 435.

- 575 Äänestettävänä oli Poliittisen toimikunnan (joulukuun 7 pnä saadun sähköisen johdosta tehty) päätös tuomion langettamisesta eserrien Bakun oikeusjutussa. Lenin äänesti »puolesta». Poliittinen toimikunta teki joulukuun 14 pnä päätöksen: ei vastusteta. — 435.
- 576 Frumkin lähetti KKN:n alaisen VSFNT:n ulkomaisten kauppavaltuuskuntien tarkastuskomission teesejä koskevan lausuntonsa joulukuun 11 pnä ja joulukuun 13 pnä se saatettiin Leninin tietoon. — 435.
- 577 Kanslian päiväkirjaan on merkitty n:o 8605 kohdalle Leninin kirje Frumkinille; n:o 8606 kohdalle Gorbunoville annettu tehtävä: hankkia tiistaihin (joulukuun 12 päivään) mennessä Leniniä varten korjausvedokset kokoelmasta «На новых путях. Итоги новой экономической политики 1921—1922 гг. Труды под редакцией комиссии СТО», М., изд. СТО, 1923 (вып. II. Финансы, вып. III. Промышленность) (»Uusilla teillä. Uuden talouspolitiikan yhteenvetoja vuosilta 1921—1922. TPN:n komission toimittamat tutkimukset.» Moskova, TPN:n julkaisu, 1923 (II vihko. Raha-asiat, III vihko. Teollisuus)). — 435.
- 578 Dzerzhinski teki Leninille selkoa Taka-Kaukasian aluepiirikomitean ja Mdivanin ryhmän välistä selkkausta selvittämään lähetetyn Poliittisen toimikunnan komission Gruusian-matkan tuloksista. Lenin mainitsi tästä keskustelusta tammikuun 24 pnä 1923 (ks. tätä osaa, s. 442). — 436.
- 579 *Stomonjakov, B. S.* — VSFNT:n kauppaedustaja Saksassa. — 436.
- 580 Ks. tämä osa, 495. huomautus. — 436.
- 581 Lenin protestoi kirjeessään toistamiseen Poliittisen toimikunnan joulukuun 7 pnä tekemää päätöstä vastaan, jolla menshevikki Rozhkoville annettiin lupa asua Moskovassa. Ks. myös tämä osa, 587. huomautus. — 436.
- 582 Lenin ilmoitti kirjeissään, ettei hän voi osallistua KK:n lähimpään kokoukseen, selitti, kuinka kokouksessa oli puolustettava hänen kantaansa ulkomaankauppamonopolia koskevassa kysymyksessä ja osoitti kerrassaan tuomittavaksi kaikkinaisen horjunnan tässä kysymyksessä. — 436.
- 583 Ks. tämä osa, ss. 390—391. — 436.
- 584 Ks. Teokset, 33. osa, ss. 444—448. — 436.
- 585 *Jaroslavski, J. M.* — KKN:n alaisen VSFNT:n ulkomaisten kauppavaltuuskuntien tarkastuskomission puheenjohtaja. — 437.
- 586 Lenin pyysi Avanesovia tutustumaan VKP(b):n KK:n kokoukselle osoittamaansa ulkomaankauppamonopolia käsittelevään kirjeeseen ja tiedottamaan hänelle ehdotuksensa (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 325 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 325)). — 437.

- 587 Poliittinen toimikunta kumosi joulukuun 14 p:n päätöksensä, jonka oli tehnyt joulukuun 7 p:n, ja päätti karkottaa Rozhkovin Pskoviin varoittaen samalla, että heti ensimmäisen neuvostovastaisen esiintymisen jälkeen hänet karkotetaan Neuvosto-Venäjältä. — 437.
- 588 Tarkoitetaan kirjettä, jonka Lenin kirjoitti VKP(b):n KK:n kokoukselle ulkomaankauppamonopolista (ks. Teokset, 33. osa, ss. 444—448). — 437.
- 589 Kirjeessään Lenin sanoi uskovansa, että KK:n kokouksessa menee läpi ulkomaankauppamonopolin koskemattomuutta puoltava päätös, sillä osa niistä, jotka lokakuun kokouksessa äänestivät monopolisointia vastaan, oli ottanut oikean kannan (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 325—326 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 325—326)). — 438.
- 590 Ks. Teokset, 33. osa, s. 449. — 438.
- 591 Lenin vaati kirjeessään käsittelemään KK:n kokouksessa ehdottomasti kysymyksen ulkomaankauppamonopolista ja asettamaan sen myös puolueen seuraavan edustajakokouksen käsiteltäväksi (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 325—326 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 325—326)). — 438.
- 592 Joulukuun 16 päivän vastaisena yönä Leninin terveydentilassa tapahtui jyrkkä muutos, hänen oikea kädensä ja jalkansa halvautuivat; sittemmin käden ja jalan liikuntakyky alkoi vähitellen palautua.
Kozhevnikov, A. M. — Leniniä hoitanut hermolääkäri. — 438.
- 593 Lenin esitti mainitussa kirjeessä ajatuksensa toimivaltuuksien jaosta KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien kesken, osoitti välttämättömäksi tehdä lyhyet muistiinpanot asiakkaiden vastaanotosta sekä kehotti varapuheenjohtajia käsittelemään neuvottelukokouksessa ilman häntä Tilastollisen Keskushallinnon kysymyksen (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 327 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 327)). — 438.
- 594 *Pakaln, P. P.* — Leninin Gorkin-henkivartioston päällikkö. — 438.
- 595 *Foerster, O. R.* — saksalainen professori, Leniniä hoitaneita lääkäreitä konsultoinut hermolääkäri. — 438.
- 596 VKP(b):n KK kannatti joulukuun 18 p:n pitämässään kokouksessa Leninin ehdotuksia ja vahvasti ulkomaankauppamonopolin koskemattomuuden. Kokous teki erikoisen päätöksen päätöslauselmiensa ja kokouksen kulkua selostavan tiedotuksen toimittamisesta Leninille, mikäli lääkärit antavat luvan. — 439.
- 597 Joulukuun 23 päivän vastaisena yönä Leniniltä halvautui oikea käsi ja jalka. — 439.

- ⁶⁹⁸ Lenin saneli kirjeensä edustajakokoukselle joulukuun 23, 24, 25, 26 ja 29 p:nä 1922 ja tammikuun 4 p:nä 1923 (ks. Teokset, 36. osa, ss. 571–575 ja 581–582). Sihteerinvirasto lähetti joulukuun 23 p:nä sanellun kirjeen samana päivänä Stalinille. — 439.
- ⁶⁹⁹ Tuohon aikaan oli koolla neuvostojen X yleisvenäläinen edustajakokous (23.–27. joulukuuta 1922). — 439.
- ⁶⁰⁰ M. A. Voloditsheva kirjoitti myöhemmin, vuonna 1929: »Kaikki artikkelit ja asiakirjat, jotka V. I. Lenin saneli vuoden 1922 joulukuusta (20 päivän jälkeen) vuoden 1923 maaliskuun alkuun mennessä, kirjoitettiin V. I. Leninin tahdosta puhtaaksi viitenä kappaleena, joista hän pyysi jättämään yhden itselleen, antamaan kolme kappaletta Nadezhda Konstantinovnalle ja yhden sihteerinvirastolleen (ehdottoman salaisena). Lenin tarkasti 'Pravdaan' lähetettävän kappaleen sitten, kun siihen oli tehty kaikki lopulliset korjaukset ja muutokset ja se oli lyöty puhtaaksi, sen jälkeen kirjoitus annettiin Maria Iljinitshnalle. Korjaukset tehtiin myös niihin kolmeen kappaleeseen, jotka sai Nadezhda Konstantinovna. Minä poltin alkuperäiskappaleet. Lenin pyysi merkitsemään lakkasinetillä suljettuihin kirjekuoriin, joissa asiakirjajäljennöksiä hänen tahdostaan säilytettiin, että ne saa avata vain V. I. Lenin ja hänen kuoltuaan Nadezhda Konstantinovna. En kirjoittanut kirjekuoriin sanoja: 'hänen kuoltuaan'. V. I. Leniniä varten tarkoitettut kappaleet pantiin kansiin ja sidottiin kiinni nauhalla, että niitä olisi ollut mukavampi käyttää.» — 439.
- ⁶⁰¹ B. V. Titlinovin kirja Новая церковь. Пр. — М., 1923 (Uusi kirkko, Pietari — Moskova 1923). Kirjastonhoitaja Sh. M. Manutsharjants on kirjoittanut päiväkirjaan Titlinovin teoksesta tekemänsä merkinnön jälkeen: »Nadezhda Konstantinovna on pyytänyt tammikuussa Vladimir Iljitshiä varten osuustoimintaa käsittelevää kirjallisuutta. Hintshuk on lähettänyt seuraavat: 1) Meshtsherjakovin kirjan Кооперация и социализм (Osuustoiminta ja sosialismi). 2) Staudingerin Марксизм и потребкооперация (Marxilaisuus ja kulutusosuuskunnat). 3) Sassenin Развитие теории кооперации в эпоху капитализма (Osuustoimintateorian kehitys kapitalismin kaudella). 4) Staudingerin От Шульце-Делича к Крейцнаху (Schulze-Delitzschistä Kreiznachiin). 5) Tshajanovin Основные идеи и формы организации крестьянской кооперации (Taloproikaisväestön osuustoiminnan perusaatteet ja järjestömuodot). 6) Tugan-Baranovskin Социальные основы кооперации (Osuustoiminnan sosiaalinen pohja). 7) Prokorovitshin Кооперативное движение в России, его теория и практика (Venäjän osuustoimintaliike, sen teoria ja käytäntö).» — 440.
- ⁶⁰² Tarkoitetaan artikkelia »Vallankumouksestamme (N. Suhanovin kirjoitelmien johdosta)» (ks. Teokset, 33. osa, ss. 465–470). — 440.
- ⁶⁰³ Ks. Teokset, 33. osa, ss. 471–476. Ensimmäistä varianttia ks. tästä osasta, ss. 391–398. — 440.
- ⁶⁰⁴ *Hlopljankin, M. I.* — Työasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen. — 441.

- ⁶⁰⁵ Seuraavana päivänä (21. tammikuuta) Voloditsheva pyysi lähettämään Leniniä varten aikakauslehdet: »Sotsialistitsheski Vestnik», n:o 1, »Sovremennyje Zapiski», XIII nide ja »Zarja», n:ot 9. — 10. — 441.
- ⁶⁰⁶ Dzerzhinskin komission selostus käsiteltiin VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan istunnossa tammikuun 25 pnä 1923; komission ehdotukset hyväksyttiin. — 442.
- ⁶⁰⁷ Lenin tarkoittaa P. M. Kerzhentsevin kirjaa «Принципы организации», Пр., 1922 («Järjestelyperiaatteet», Pietari 1922) ja O. A. Jermanskin kirjaa «Научная организация труда и система Тейлора», М., 1922 («Työn tieteellinen järjestely ja Taylorin järjestelmä», Moskova 1922). Lenin mainitsee näistä kirjoista artikkelissaan »Mieluummin vähemmän, mutta parempaa» (ks. Teokset, 33. osa, ss. 477—492 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 484—497). Jermanskin kirjan johdosta ks. myös Leninin kirjoittamaa keskeneräiseksi jäänyttä arvostelua »Lusikallinen tervaa hunajatynnyrissä» (Teokset, 33. osa, ss. 355—356). — 442.
- ⁶⁰⁸ Reske, N. A. — Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin kollegion jäsen. — 442.
- ⁶⁰⁹ VKP(b):n KK:n Poliittinen toimikunta myönsi helmikuun 1 pnä luvan antaa Gruusian kysymystä koskevat Dzerzhinskin komission asiakirjat. — 443.
- ⁶¹⁰ Fotijeva on merkinnyt muistiin Leninin seuraavat ajatukset: »1) Mistä syystä Gruusian KP:n entistä KK:ta syytettiin puolueen linjalta poikkeamisesta. 2) Missä suhteessa heidän katsottiin rikkoneen puoluekuria. 3) Millä perusteella Taka-Kaukasian aluepiirikomiteaa syytetään Gruusian KP:n KK:n painostamisesta. 4) Väkivallan käyttö ('biomekaniikka'). 5) KK:n (VKP(b):n. — Toim.) linja Vladimir Iljitshin poissaollessa ja hänen aikanaan. 6) Komission suhde asiaan. Tutkiko se ainoastaan Gruusian KP:n KK:ta vastaan vai myös Taka-Kaukasian aluepiirikomiteaa vastaan esitetyt syytökset? Tutkiko se 'biomekaniikka'-tapaukset? 7) Nykytilanne (vaalikamppailu, menshevikit, painostus, kansallinen eripuraisuus)» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin keskuspuoluearkisto). — 443.
- ⁶¹¹ Ks. Teokset, 33. osa, ss. 477—492 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 484—497. — 443.
- ⁶¹² Lenin pyysi helmikuun 1 pnä hankkimaan hänelle N. K. Krupskajan kautta M. P. Pavlovitshilta seuraavat kirjat: A. E. Ходоров, «Мировой империализм и Китай (Опыт полит.-эконом. исследования)», Шанхай 1922 (A. J. Hodorov, »Maailman imperialismi ja Kiina (Taloustieteellinen tutkielma)», Shanghai 1922) ja М. П. Павлович, «Советская Россия и империалистическая Япония» (M. P. Pavlovitsh, »Neuvosto-Venäjä ja imperialistinen Japani»). Mainitut kirjat

- toimitettiin hänelle illalla samalla kuin A. M. Hintshukin kirja «Петросоюз в условиях новой экономической политики», М., 1922 («Kulutusosuuskuntien keskusliitto uuden talouspolitiikan kaudella», Moskova 1922). — 444.
- ⁶¹³ Tarkoitetaan loka- — marraskuussa 1922 Moskovassa ja Pietarissa toimitettua neuvostovirkailijain laskentaa. — 446.
- ⁶¹⁴ Tarkoitetaan teosta »Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky». — 447.
- ⁶¹⁵ Lenin saneli nähtävästi joulukuun 27 tai 28 päivänä teemat, joista alkoi kirjoittaa. Merkintö on seuraavanlainen:
 »Muistettavaa:
 Keskuskomitean jäsenmäärän lisäämistä koskevassa kirjeessä on sivuutettu kysymys laajennetun Keskuskomitean jäsenten ja Työläis- ja Talonpoikaisinspektion välisistä suhteista.
 Teemat:
 1. Kulutusosuuskuntien Keskusliitto ja sen merkitys uuden talouspolitiikan kannalta.
 2. Ammattiopetuksen Päähallinnon ja kansansivistystyön keskinäinen suhde.
 3. Kansallisuuskysymys ja internationalismi (Gruusian puolueessa viimeksi tapahtuneen selkkauksen valossa).
 4. Uusi, vuonna 1922 ilmestynyt kansanopetustilastoa erittelevä kirja.» — 448.
- ⁶¹⁶ Lenin pyysi lähettämään hänelle seuraavat kirjat: В. С. Рожицын, «Новая наука и марксизм», Харьков, 1922 (V. S. Rozhitsyn, »Uusi tiede ja marxilaisuus», Harkov 1922); С. Ю. Семковский, «Марксизм как предмет преподавания. Доклад на Всеукр. педагог. конференции (июль 1922 г.)», Харьков, 1922 (S. J. Semkovski, »Marxilaisuus oppiaineena. Ukrainan opettajien konferenssissa tehty selostus (heinäkuu 1922)», Harkov 1922); М. Альский, «Наши финансы за время гражданской войны и нэпа», М., 1923 (M. Alski, »Rahavaramme kansalaissodan ja uuden talouspolitiikan aikana», Moskova 1923); С. Н. Фалькнер, «Перелом в развитии мирового промышленного кризиса», М., 1922 (S. N. Falkner, »Käännepkohta maailman teollisuuspuolan kehityksessä», Moskova 1922); Г. Цыперович, «Мы сами! (Итоги хоз. строительства за 5 лет)», Пр., 1922 (G. Tsyperovitsh, »Me itsel! (Taloudellisen rakennustyön yhteenvetoja 5 vuoden ajalta)», Pietari 1922); Л. Аксельрод (Ортодокс), «Против идеализма. Критика некоторых идеалистич. течений философ. мысли. Сборник статей», М.—Пр., 1922 (L. Axelrod (Ortodoks), »Idealismia vastaan. Eräiden filosofisen ajattelun idealististen virtausten arvostelua. Artikkelikokoelma», Moskova — Pietari 1922); А. Древш, «Миф о Христе», М., 1923 (A. Drevs, »Kristus-myytti», Moskova 1923); П. Г. Курлов, «Конец русского царизма. Воспоминания быв. командира корпуса жандармов», М.—Пр., 1920 (P. G. Kurlov, »Venäjän tsarismin loppu. Entisen santarmipäällikön muistelmia», Moskova — Pietari 1920); С. И. Канатчиков, «На темы дня (Страницы проле-

тарской идеологии)», Пр., 1923 (S. I. Kanattshikov, »Päivän aiheita (Proletaarisen ideologian vaiheita)», Pietari 1923); И. А. Модзалевский, «Пролетарское мифотворчество (Об идеологических уклонах современной пролетарской поэзии)», Семипалатинск, 1922 (I. A. Modzalevski, »Proletaarista myyttien keksintää (Nykyajan proletaarisen runouden aatevirtauksista)», Semipalatinsk 1922) y. m. — 449.

- ⁶¹⁷ Fotijeva on tehnyt seuraavan merkinnön: »Vladimir Iljitsh pyysi vihjaamaan Soltsille (A. A. Solts — VKP(b):n Keskuskontrollikommision puhemiehistön jäsen. — *Toim.*), että hän (V. I. Lenin. — *Toim.*) on loukatun kannalla. On annettava jonkun loukatuista ymmärtää, että hän on heidän kannallaan.

3 seikkaa: 1. Ei saa torailla. 2. On tehtävä myönnytyksiä.

3. Ei saa rinnastaa suurta ja pientä valtiota toisiinsa.

Tiesikö Stalin? Miksi ei reagoinut?

Se että shovinismin ja menshevismin kannalle poikkeavia nimitetään 'uklonisteiksi'*, todistaa suurvaltaisten shovinistien poikkeavan samaan.

Koottava Vladimir Mjitshiä varten julkaistut aineistot.»

Päiväkirjassa ei ole merkintöjä helmikuun 15 ja maaliskuun 4 päivän väliseltä ajalta. — 450.

- ⁶¹⁸ Lenin pyysi Trotskia ottamaan tehtäväkseen puolustaa »Gruusian asiaa» puolueen KK:n kokouksessa. Trotski vastasi, ettei hän voi ottaa vastuulleen sellaista tehtävää vedoten siihen, että hän oli sairas (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 329 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 329). — 450.

- ⁶¹⁹ Tarkoitetaan J. V. Stalinille osoitettua kirjettä, jäljennökset L. B. Kameneville ja G. J. Zinovjeville (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 329—330 (Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 329—330)). — 450.

- ⁶²⁰ Lenin tiedotti kirjeessään, että hän valmistaa kirjelmää ja puhetta Gruusian kysymyksestä (ks. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 330 (Teokset, 5. painos, 54. osa, s. 330)). — 451.

- ⁶²¹ Muistiinpanot päättyvät tähän.

Teksti alkaen sanoista: »Nadezhda Konstantinovna pyysi...» on merkitty Päiväkirjaan pikakirjoituksella; M. A. Voloditsheva siirsi tämän merkinnän kurrentiin heinäkuun 14 pnä 1956. — 451.

* *Uklonstit* — puolueen jäseniä, jotka mielipiteissään ja politiikassa ajoivat puolueen oikeasta yleislinjasta eriyvää suuntaa; nimitys johtuu venäläisestä sanasta »uklon» (poikkeama). *Suom.*

NIMIHAKEMISTO

A

- Ahundov, R. A. — 309.
 Aleksinski, G. A. — 249.
 Algasov, V. A. — 20.
 Alski, A. O. — 301.
 Andrejev, A. A. — 260, 334.
 Antonov-Ovsejenko, V. A. — 16.
 Aprelev, A. P. — 30.
 Artjom (Sergejev*, F. A.) — 10.
 Arzhanov, M. M. — 125.
 Avanesov, V. A. — 100, 111, 121,
 180, 182, 314.
 Avilov, N. P. (Glebov, N.) — 144.
 Avsentsjev, N. D. — 14.

B

- Badajev, A. J. — 164.
 Balfour, Arthur James — 31.
 Bauer, Otto — 374.
 Bebel, August — 90, 252.
 Belenki, A. J. — 157.
 Beljakov, A. A. — 91.
 Bogajevski, M. P. — 33.
 Bogdanov, P. A. — 302, 308, 309,
 310, 315, 322.
 Bogdatjan, M. S. — 237.
 Bogolepov, D. P. — 49.
 Bontsh-Brujevitsh, V. D. — 114.
 Brandler, Heinrich — 281.
 Briand, Aristide — 351.
 Britshkina, S. B. — 167.

- Bubnov, A. S. — 168.
 Budjonnyi, S. M. — 166.
 Buharin, N. I. — 6, 66, 83, 84,
 144, 145, 162, 176, 181, 183,
 184, 200, 201, 261, 279, 327,
 328, 352—353, 373, 385—386.
 Bullitt, William Christian — 156.
 Burdukov, A. A. — 123.
 Burian, Edmund — 287.
 Burov, J. I. — 122.

C

- Cadoul, Jack — 162.
 Calvert, H. S. — 308, 310.
 Churchill, Winston — 136, 139,
 189.
 Clausewitz, Karl — 285.
 Clemenceau, Georges Benjamin —
 136.
 Curzon, George Nathaniel — 189,
 209.

D

- Dąbal, Tomasz — 313.
 Danishevski, K. H. — 167.
 Daszynski, Ignacy — 313.
 Debs, Eugene Victor — 85, 90.
 Denikin, A. I. — 109, 119, 124,
 127, 129, 130, 133, 136, 156,
 168, 170, 177.
 Deslinières, Lucien — 162.

* Sulkeissa osoitetaan puolilihavalla henkilöiden todelliset sukunimet.

Divilkovski, A. A. — 367.
 Dovgalevski, V. S. — 346.
 Duhonin, N. N. — 4.
 Dzerzhinski, F. E. — 12, 91, 92,
 123, 128, 181, 213, 214, 291—
 292.

E

Engels, Friedrich — 84.
 Eyre, Lincoln — 135—141.

F

Fedotov, F. — 193.
 Fin, J. I. — 180.
 Foch, Ferdinand — 136, 139.
 Frumkin, M. I. — 188.
 Frunze, M. V. — 166.
 Fuchs, Eduard — 83.
 Fusse, K. — 155—157.

G

Gabalin, R. M. — 157.
 Gindin (Ginsburg), J. I. — 180.
 Gittis, V. M. — 166, 259.
 Glebov, N. — ks. Avilov, N. P.
 Golubev, I. M. — 103.
 Gorbunov, N. P. — 77, 314, 368.
 Gorki, Maksim (Peshkov, A. M.)
 — 106, 166.
 Gubkin, I. M. — 229.
 Guilbeaux, Henri — 162.
 Gukovski, I. E. — 8, 52.
 Guseinov, M. D. — 309.
 Gusev, S. I. (Drabkin, J. D.) —
 209, 210, 211.

H

Halatov, A. B. — 180.
 Hanecki (Fürstenberg), J. S. —
 52.
 Harding, Warren — 248.
 Harlov, V. N. — 67.
 Haywood, William D. — 308, 310.
 Henderson, Arthur — 369.
 Holtzmann, A. Z. — 180, 245,
 260, 264—265.

I

Ignatov, J. N. — 208, 209.
 Ishtshenko, A. G. — 144.
 Isuv, I. A. — 249.
 Ivanovitch, St. — ks. Portugeis,
 S. I.
 Ivanytshev, I. I. — 157.

J

Jakovenko, V. G. — 349.
 Jakovleva, V. N. — 114, 387.
 Jakobov, A. S. — 22.
 Jaroslavski, J. M. — 261.
 Jarros, G. M. — 2—3.
 Jenukidze, A. S. — 247, 379.
 Jerjomin — 221.
 Joffe, A. A. — 252, 255, 351,
 360, 363.
 Judenitsh, N. N. — 109, 124, 127,
 130, 133, 156.

K

Kaledin, A. M. — 16.
 Kalinin, M. I. — 95, 168, 212,
 334, 348, 379.
 Kamenev (Rosenfeld), L. B. —
 94, 111, 114, 123, 211, 226,
 251, 252, 292—294, 315, 365—
 366, 376, 379—381, 387, 390—
 391.
 Karelin, V. A. — 12, 56.
 Kautsky, Karl — 90, 146.
 Kerenski, A. F. — 14, 32.
 Keynes, John Maynard — 350,
 361, 369.
 Kiseljov, A. S. — 242.
 Kljutshnikov, J. V. — 353.
 Koenen, Wilhelm — 277.
 Koltshak, A. V. — 109, 125, 127,
 130, 133, 136, 156, 168, 170,
 177.
 Kopp, W. L. — 186.
 Kornilov, L. G. — 14.
 Korzinov, G. I. — 207, 208, 209.
 Kozlovski, M. J. — 18, 19.
 Kozmin, P. A. — 5, 67.

Krasin, L. B. — 77, 100, 189, 192, 230, 237, 246, 360, 363.
 Krasnoshtshokov, A. M. — 165.
 Kreibich, Karel — 286.
 Krestinski, N. N. — 87, 144, 145, 213, 226—227.
 Krug, K. A. — 185.
 Krumin, G. I. — 314.
 Krzhizhanovski, G.M. — 184, 185, 231, 357.
 Kubjak, N. A. — 260.
 Kulbyshev, V.V. — 302—303, 310.
 Kun, Béla — 278, 279, 294.
 Kurski, D. I. — 123, 187, 300, 306, 341, 377—378.
 Kutuzov, I. I. — 169, 381.
 Kuusinen, O. W. — 275—277.

L

Lander, K. I. — 63.
 Lansing, Robert — 350.
 Larin, J. (Lurje, M. A.) — 182, 264.
 Lashevitch, M. M. — 104, 105.
 Lauckant, Gustav — 90.
 Lazzari, Constantino — 285.
 Legien, Karl — 187.
 Lenin, V. I. (Uljanov, V. I.) — 1, 23, 24, 52, 53, 56, 65, 66, 68, 69, 77, 89—90, 92, 100, 107—109, 120, 121, 122, 124, 135—136, 139, 140, 141, 144, 145, 146, 150—151, 153—157, 158, 185—186, 187, 192, 198—207, 208, 209, 210, 213—214, 221, 225, 226, 230—231, 233, 249, 251—252, 258—259, 272, 280, 283—285, 292—294, 318—319, 331—332, 335, 372—373, 384—386, 401—421.
 Levi, Paul — 278, 280—281.
 Lezhava, A. M. — 187, 199, 213.
 Liebknecht, Karl — 165, 352.
 Linde, F. F. — 284.
 Litkens, J. A. — 197.
 Litvin-Sedoi, Z. J. — 371.
 Litvinov, M. M. — 106, 121, 349—350, 351, 354, 360, 363.
 Lloyd George, David — 136, 351.

Lomov, A. (Oppokov, G. I.) — 192.
 Loriot, Ferdinand — 85.
 Lozovski (Dridzo), S. A. — 14—16, 162, 252, 253.
 Ludendorff, Erich — 251.
 Lunatsharski, A. V. — 19.
 Lutovinov, J. H. — 144, 168, 334.
 Luxemburg, Rosa — 165, 352.

M

MacDonald, James Ramsay — 146—147.
 Maharadze, F. I. — 259.
 Mahno, N. I. — 177.
 Maksimov, K. G. — 307.
 Maksimovski, V. N. — 211.
 Mamontov, K. K. — 104—105.
 Manikovski, A. A. — 4.
 Manuilski, D. Z. — 6.
 Markov, S. D. — 111.
 Marshev, M. L. — 249, 253.
 Martens, L. K. — 307, 314.
 Martshenko, K. I. — 242—243.
 Marushevski, V. V. — 4.
 Marx, Karl — 84, 150.
 Mdivani, P. G. — 380, 381.
 Medvedev, S. P. — 168, 260.
 Meshtsherjakov, N. L. — 56.
 Meshtsherjakov, V. N. — 205, 358.
 Mesjatsev, P. A. — 326.
 Mezhlauk, I. I. — 267.
 Mihailov, V. M. — 310—311, 320—321.
 Miljukov, P. N. — 284.
 Miljutin, V. P. — 30, 103, 187, 269, 320.
 Millerand, Alexandre — 136.
 Minkin, A. J. — 213.
 Mitsgendler — 27.
 Mohammed Wali-kaani — 107—108.
 Molotov (Skrjabin), V. M. — 299—300, 301, 302, 306—307, 322, 345—346, 348—349, 353—354, 357, 358, 359—360, 363, 366, 367, 368—369, 372.

N

- Nakahira, R. — 153—155.
 Nevski, V. I. — 62, 77, 92.
 Nielsen, Marie Sophie — 85.
 Nogin, V. P. — 180.
 Noulens, Joseph — 299—300.

O

- Oldenborgen, V. V. — 343, 345.
 Orlov, N. A. — 114.
 Osinski, N. (Obolenski, V. V.) —
 227, 271, 272, 326.

P

- Parvus (Helphand, A. L.) — 354.
 Pjatakov, G. L. — 6, 322.
 Plehanov, G. V. — 12—14, 376.
 Popov, P. I. — 116—117, 182,
 210.
 Portugais, S. I. (Ivanovitsh, St.)
 — 372, 374.
 Preobrazhenski, J. A. — 170, 181,
 183, 226.
 Proshjan, P. P. — 19.

R

- Radek, K. B. — 66, 278—279,
 280, 282, 292—294, 327, 366,
 373, 385—386.
 Radtshenko, I. I. — 77.
 Rafail (Farbman, R. B.) — 242.
 Raichel — 384.
 Rakovski, H. G. — 360.
 Ransome, Arthur — 31.
 Raskolnikov, F. F. — 7, 8, 180.
 Rjabushinski, P. P. — 199.
 Rjazanov (Goldendach), D. B. —
 208, 211, 214, 244, 245, 246,
 248, 250, 261, 370.
 Rudzutak, J. E. — 291, 334, 345,
 349.
 Ruhimovitsh, M. L. — 322.

- Rutgers, Sebald J. — 303, 306—
 308, 310—311.
 Rykov, A. I. — 62, 77, 111, 118,
 184, 210, 231, 322, 368, 381,
 390—391.

S

- Sadoul — ks. Cadoul, Jack.
 Saprnov, T. V. — 103.
 Savinkov, B. V. — 14, 372, 373.
 Scheinmann, A. L. — 111.
 Schmidt, V. V. — 111, 114.
 Schreider, A. A. — 27.
 Sedoi — ks. Litvin-Sedoi, Z. J.
 Seger, Johann Friedrich — 90.
 Serebrjakov, L. P. — 213.
 Sereda, S. P. — 56, 67, 103, 187,
 217.
 Serrati, Giacinto Menotti — 162,
 280.
 Shljapnikov, A. G. — 6, 17, 29,
 30, 244, 250, 251, 260, 308—
 309, 334.
 Shorov — 383.
 Skljanski, E. M. — 91, 167.
 Skvortsov-Stepanov, I. I. — 193.
 Šmeral, Bohumir — 282 — 283,
 286, 287.
 Smilga, I. T. — 120, 167, 322.
 Smirnov, I. N. — 233, 307.
 Smoljaninov, V. A. — 314.
 Sokolnikov (Briljantti), G. J. —
 322, 380, 389.
 Solts, A. A. — 107.
 Sosnovski, L. S. — 114, 366.
 Spargo, John — 249.
 Spiridonova, M. A. — 56.
 Spunde, A. P. — 31, 52.
 Stalin (Dzhugashvili), J. V. —
 94, 188, 227, 259, 292—294,
 309, 365—366, 372, 373, 377,
 378—379, 380, 381, 383.
 Steinberg, I. Z. — 12.
 Steklov, J. M. — 294.
 Stjunkt, B. E. — 185, 303.
 Strasser, Josef — 282.
 Sudakov, P. I. — 180.
 Sultan Zade, A. — 163.

Svanidze, A. S. — 259.
Sverdlov, J. M. — 20.

T

Tanner, Jack — 163.
Tartakovski, L. M. — 253.
Taylor, Frederick Winslow — 43
—44, 50.
Teodorovitsh, I. A. — 349.
Ter-Vaganjan, V. A. — 376.
Terracini, Umberto — 287.
Thalheimer, August — 278, 279.
Tihvinski, M. M. — 229.
Tomski, M. P. — 113, 144, 145,
170, 245, 261.
Trotski (Bronstein), L. D. — 104,
105, 120, 142, 177, 184, 200,
210, 214, 227, 251, 292—294,
309, 330, 372, 383, 384—386.
Trutovski, V. J. — 27.
Tshernov, V. M. — 232.
Tshervjakov, A. G. — 227.
Tshitsherin, G. V. — 83—85, 106,
112, 167, 189, 191, 227, 299,
304, 349—350, 351, 354, 360,
363, 368.
Tshubar, V. J. — 264—265.
Tsjurupa, A. D. — 103, 322—
324, 350, 368, 387, 390—391.
Tsyperovitsh, G. V. — 309.
Tuhatshevski, M. N. — 166, 167.
Turati, Filippo — 280.
Turkestanov, I. N. — 64.

U

Ungern-Sternberg, Roman von —
295.
Unschlicht, J. S. — 295.
Urquhart, Leslie — 361, 382.

V

Vanderlip, Washington, B. — 194,
206, 208—209, 215, 248.
Varga, J. S. — 295—298.
Vever, E. J. — 157—158.
Vilhelm II (Hohenzollern) — 90.
Vladimirski, M. F. — 103.
Volkovski, A. F. — 77.
Volodarski, V. (Goldstein, M. M.)
— 65.
Vorovski, V. V. — 360.
Wrangel, P. N. — 175, 177, 179,
192.

Z

Zagorski (Lubotski), V. M. —
150—151.
Zalutski, P. A. — 330.
Zelenski, I. A. — 367.
Zinovjev (Radomyslski), G. J. —
94, 170, 176, 180, 186, 241,
275, 278—282, 292—294, 327,
329, 352—353, 359, 365—366,
373—375, 380, 385—386.

LYHENNELUETTELO

EK = Erikoiskomissio
(ven. ЧК = Чрезвычайная комиссия)

GOELRO = Valtion Venäjän-sähköistämiskomissio
(ГОЭЛРО = Государственная комиссия по электрификации России)

KKN = Kansankomissaarien Neuvosto
(СНК = Совет Народных Комиссаров)

KKTN = Korkein Kansantalousneuvosto
(ВСНХ = Высший Совет Народного Хозяйства)

Rosta = Venäjän Tietotoimisto
(Роста = Российское телеграфное агенство)

TKN = Tilastollinen Keskushallinto
(ЦСУ = Центральное статистическое управление)

TrKK = Toimeenpaneva Keskuskomitea
(ЦИК = Центральный Исполнительный Комитет)

TPN = Työ- ja Puolustusneuvosto
(СТО = Совет Труда и Обороны)

Tsektran = Rautatie- ja Vesiliikennetyöntekijäin Ammattiliiton Kes-
kuskomitea
(Цектран = Центральный Комитет работников железнодорожного и
водного транспорта)

Tsentropetshat = Yleisvenäläisen TrKK:n Painotuotteiden Keskusle-
vitystoimisto
(Центропечать = Центральное агенство ВЦИК по снабжению и рас-
пространению произведений печати)

TTI = Työläis- ja Talonpoikaisinspektio
(РКИ = Рабоче-крестьянская инспекция)

VSN = Vallankumouksellinen Sotaneuvosto
(РВС = Революционный Военный Совет)

YAKN = Yleisvenäläinen Ammattiliittojen Keskusneuvosto
(ВЦСПС = Всероссийский Центральный Совет Профессиональных Союзов)

YEK = Yleisvenäläinen erikoiskomissio vastavallankumouksen, sabotaasin ja keinottelun torjumiseksi
(ВЧК = Всероссийская чрезвычайная комиссия по борьбе с контрреволюцией, саботажем и спекуляцией)

YTrKK = Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea
(ВЦИК = Всероссийский Центральный Исполнительный Комитет)

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
Lokakuu 1917—heinäkuu 1918	
PUHEENVUORO KKN:n ISTUNNOSSA marraskuun 3 (16) pnä 1917	1
LISÄYKSIÄ ASETUSEHDOTUKSEEN TALVIVARUSTEIDEN PAKKO-OTOSTA RINTAMASOTILAILLE	1—2
»ASSOCIATED PRESS» UUTISTOIMISTON KIRJEENVAIHTAJALLE G. JARROSILLE MYÖNNETTY HAASTATTELU. Marraskuun 15 (28) pnä 1917	2—3
YLIMPIEN TOIMIHENKILÖIDEN JA VIRKAMIESTEN PALKOISTA. Ehdotus KKN:n päätökseksi	3—4
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI SOTAMINISTERIÖSTÄ	4
VUOKRATALOJEN KONFISKAATIOTA KOSKEVAN LAIN TEE- SIT	5
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI SOSIALISTISEN POLITIIKAN HARJOITTAMISESTA TALOUSELÄMÄN ALALLA	5—6
TALOUDELLISTEN TOIMENPITEIDEN OHJELMAN HAHMOTELMA	6
MIELENOSOITUSTUNNUKSISTA	6—7
EDESVASTUU PERUSTELEMATTOMISTA SYYTÖKSISTÄ. Ehdotus VSDTP(b):n KK:n päätökseksi	7
SOTATARVIKETEHTÄIDEN SIIRTÄMISESTÄ TALOUDELLISESTI HYÖDYLLISIIN TÖIHIN. Kansankomissaarien Neuvoston päätös	7—8
TEESIT PUOLUEEN TEHTÄVISTÄ+AJANKOHTA	8—9

VASTAUKSET ALEKSANDROVIN-GRUSHEVIN PIIRIN TYÖLÄISTEN VALTUUSKUNNAN ESITTÄMIIN KYSYMYKSIIN	9—10
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VALTIONVIRASTOJEN TOIMIHENKILÖIDEN PALKKAUKSESTA	10
PRAKTIKKOVALIOKUNNAN MUODOSTAMISESTA. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	10—11
OHJE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON ISTUNTOJEN KÄSITTELYLISTALLE OTETTAVIEN ASIOIDEN ESITTÄMISJÄRJESTYKSESTÄ	11
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI OIKEUSASIAIN KANSANKOMISSAARIN I. Z. STEINBERGIN JA OIKEUSASIAIN KOMISSARIAATIN KOLLEGION JÄSENEEN V. A. KARELININ VÄÄRÄSTÄ MENETTELYSTÄ	12
PLEHANOV TERRORISTA	12—14
EHDOTUS VSDTP(b):n KK:n PÄÄTÖSLAUSELMAKSI S. A. LOZOVSKIN EROTTAMISESTA PUOLUEESTA	14—16
KKN:n PÄÄTÖS TAISTELUSTA KALEDINIA VASTAAN	16
1. KKN:n päätös	16
2. Lisäys KKN:n päätökseen	16
YLIMPIEN TOIMENHALTIJAIN PALKKANORMISTA. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	17
ELINTARVIKETILANTEEN PARANTAMISTOIMENPITEISTÄ. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	17—18
KKN:n KYSELY VASEMMISTOESERRIEN PUOLUEEN KK:lle	18—19
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI ITÄMEREN JA MUSTAN MEREN LAIVASTON ALISTUSJÄRJESTYKSESTÄ	19
TYÖPALKOISTA. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	19—20
EHDOTUKSET KK:n PÄÄTÖKSIKSI ELINTARVIKEASIAIN JÄRJESTELYSTÄ	20
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PIETARIN NEUVOSTON TUTKINTAKOMISSIION TOIMINNASTA	20—21
SOTATARVIKETEHTAIDEN SIIRTÄMISESTÄ TALOUDELLISESTI HYÖDYLLISIIN TÖIHIN. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	21
LISÄYS LUONNOKSEEN »PERUSLAKI MAAN SOSIALISOINNISTA»	21
LISÄYS ASETUSEHDOTUKSEEN TEIDEN VARTIOINNISTA	

HUOLEHTIVAN YLEISVENÄLÄISEN HALLINNONHAAROJEN YHTEISEN ERIKOISKOMISSIION PERUSTAMISESTA	22
PIETARIN ELINTARVIKETILANTEEN PARANTAMISEKSI EHDOTETUT TOIMENPITEET	22—23
KKN:n PÄÄTÖS SABOTOIJIEN TYÖHÖNOTTOJÄRJESTYKSESTÄ	23
PUHE YTpKK:n BOLSHEVIKKIRYHMÄN JA VASEMMISTOESERRIEN RYHMÄN YHTEISESSÄ ISTUNNOSSA HELMIKUUN 19 p:nä 1918. <i>Lyhyt sanomalehtiselostus</i>	23
PUHE LATVIALAISILLE TARKKA-AMPUJILLE HELMIKUUN 20 p:nä 1918. <i>Lyhyt sanomalehtiselostus</i>	24
PUHELINSANOMA BOLSHEVIKKIPUOLUEEN PIETARIN KOMITEAN TYÖVALIOKUNNALLE JA KAIKILLE PIIRIKOMITEOILLE	24
KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS SAKSAN RAUHANEHTOJEN HYVÄKSYMISESTÄ	25
SOPIMUKSESTA SUOMEN SOSIALISTISEN TYÖVÄENTASAVALLAN KANSSA	25—26
1. Ehdotus KKN:n päätökseksi	25
2. KKN:n ohje Venäläis-Suomalaiselle selvittelykomitealle	26
3. Ehdotus KKN:n päätökseksi	26
LISÄYS EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PIETARIN NEUVOSTON TUTKINTAKOMISSIION TOIMINNASTA	27
PUHEENVUOROT KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON ISTUNNOSSA <i>maaliskuun 4 p:nä 1918</i>	27—30
1	27
2	28
3	29
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VESILIIKENNELAITOKSEN JOHTAVAN KOLLEGIION MUODOSTAMISESTA	30—31
»DAILY NEWS» LEHDEN KIRJEENVAIHTAJALLE A. RANSOMELLE MYÖNNETTY HAASTATTELU	31
KAIKKI VAKUUTUSMUODOT KÄSITTÄVÄN VALTIONVALVONNAN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAN ASETUKSEN LUONNOKSESTA	32
ARTIKKELIN »NEUVOSTOVALLAN LÄHIMMÄT TEHTÄVÄT» ALKUPERÄINEN VARIANTTI	32—48

<i>IV luku</i>	32
<i>V luku</i>	35
<i>VI luku</i>	36
<i>VII luku</i>	36
<i>VIII luku</i>	40
<i>IX luku</i>	44
<i>X luku</i>	46
VESILIIKENTEEEN TILASTA. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	48—49
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VAROJEN KÄYTÖN VAL- VONNASTA KKTN:ssä	49—50
PUHEENVUORO KKTN:n PUHEMIEHISTÖN ISTUNNOSSA. <i>Huhtikuun 1 pnä 1918</i>	50—51
LISÄYKSIÄ ASETUSEHDOTUKSEEN KOMISSAARIEN MAA- SEUDULLE LÄHETTÄMISJÄRJESTYKSESTÄ	51
PANKKIPOLITIIKAN TEESIT	51—53
PUHEENVUORO YAKN:n, METALLITYÖLÄISTEN LIITON KESKUSKOMITEAN JA KKTN:n EDUSTAJIEN YHTEISESSÄ ISTUNNOSSA HUHTIKUUN 11 pnä 1918. <i>Sanomalehtiselos- tuksesta</i>	53
DONIN TASAVALLAN NEUVOSTOJEN ENSIMMÄISEN EDUS- TAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE	54
LISÄYS OSAKKEIDEN, OBLIGAATIOIDEN JA MUIDEN KOR- KOA KASVAVIEN ARVOPAPEREIDEN REKISTERÖINTIÄ KOSKESVAAN ASETUSEHDOTUKSEEN	54
KK:n PÄÄTÖS SOKERIJUURIKASKYLVÖJEN RAHOITTAMI- SESTA	55
EHDOTUS ASETUKSEKSI YLEISVENÄLÄISEN EVAKUOIN- TIKOMISSION MUODOSTAMISESTA	55
LISÄYS KKN:n ASETUSEHDOTUKSEEN TYÖVÄLINEIDEN JA METALLIEN TOIMITUKSISTA MAATALOUDEN TAR- PEEKSI	56
LISÄYS KKN:n ASETUSEHDOTUKSEEN KYLVÖALOJEN JÄRJESTELYOSASTOSTA	56
EHDOTUS MAATALOUSKOMISSARIAATIN JOHTAMISKYSY- MYSTÄ ALUSTAVASTI KÄSITELLEEN NEUVOTTELUN PÄÄ- TÖKSEKSI	56—57
LISÄYS ASETUKSEEN DIKTATUURIVALLASTA ELINTARVI- KEALALLA	57

TYÖLÄISTEN MOBILISOINNISTA NÄLÄNHÄDÄN TORJUN- TAAN. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	57
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI POLTTOAINEKYSYMYK- SESTÄ	58
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI AUTOLIIKENTEESTÄ	58
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI ITSENÄISISTÄ ELINTAR- VIKEHANKINNOISTA	59
TOIMENPITEISTÄ NÄLÄNHÄDÄN TORJUMISEKSI	59
KKTN:n SEKÄ KAUPPA- JA TEOLLISUUSKOMISSARIAATIN KANSKA TEHTÄVÄN SOPIMUKSEN HAHMOTELMA KAUPUN- GIN JA MAASEUDUN VÄLISEN TAVARANVAIHDON EHD- DOISTA	60
HUOMAUTUKSIA KANSALLISTETTUIJEN TUOTANTOLAITOS- TEN JOHTAMISTA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN LUONNOK- SESTA	60—61
KIRJASTOTOIMEN JÄRJESTÄMISESTÄ. <i>Ehdotus KKN:n pätökseksi</i>	61
MAALAIKÖYHÄLISTÖN JÄRJESTÄMISTÄ JA HUOLTOA KOSKEVASTA ASETUSEHDOTUKSESTA	61—62
VALTION RAKENNUSKOMITEAN JÄSENISTÖÄ KOSKEVAS- TA KKN:n PÄÄTÖSEHDOTUKSESTA	62
RAUTATIELAITOKSEN TERVEHDYTTÄMISESTÄ. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	62—63
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI LUOTON MYÖNTÄMISESTÄ TEKSTIILIKOMITEALLE	63
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI NAHKATEOLLISUUDEN PÄÄKOMITEAN RAHOITTAMISESTA	64
NEUVOSTOVALLAN DEMOKRAATTISUUDESTA JA SOSIALIS- TISESTA LUONTEESTA	64—65
«FOLKETS DAGBLAD POLITIKEN» LEHDEN KIRJEENVAIH- TAJALLE MYÖNNETTY HAASTATTELU. <i>Heinäkuun 1 pñä 1918</i>	65—67
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI MAATALOUSKONEIDEN TOIMITTAMISESTA TALONPOJILLE	67
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI »TASAVALLAN MUISTO- MERKEISTÄ ANNETUN ASETUKSEN» TÄYTTÄMÄTTÄ JÄTTÄMISESTÄ	67—68
VSFNT:n PERUSTUSLAIN TOISEN LUVUN 20. KOHDAN LUONNOS	68

PUHE JOUKKOKOKOUKSESSA PRESNJAN KAUPUNGINOSAS- SA heinäkuun 26 pñä 1918	68—69
--	-------

E l o k u u 1918—l o k a k u u 1920

EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PERUNAN HINNOISTA KÖYHÄLISTÖKOMITEAIN TOIMITTAMASTA KULAKKIEN SIEMENVILJAN TAKAVARIKOIMISESTA	70—71 71
TALOLLISTEN LUONTOISVEROTUSASETUKSESTA	71—72
1. Asetuksen peruskohdat	71
2. Huomautuksia asetusehdotuksen johdosta	72
KKN:n PÄÄTÖKSEEN VAROJEN MYÖNTÄMISESTÄ KÖYHÄ- LISTÖKOMITEAIN YLLÄPITOON	72—73
KKN:n PÄÄTÖKSEEN METSÄNHAKKUISTA	73
LAKIEN TIUKKAA NOUDATTAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖK- SEN TEESILUONNOS	73—74
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI LASTENKODEISTA	74—75
LISÄYS ASETUSEHDOTUKSEEN VÄESTÖN ELINTARVIKE- HUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ	75
PUOLUSTUSNEUVOSTON TEHTÄVISTÄ JA TYÖN JÄRJES- TELYSTÄ	76—77
1	76
2	76
3	77
EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON POLTTOAINEKOMISSION PÄÄTÖKSEKSI	77—78
YEK:n TOIMINTAA KOSKEVAT EHDOTUKSET	78—79
EHDOTUKSIA ELINTARVIKEHANKINTOJEN Jouduttami- sesta ja lisäämisestä	79
TYÖVÄEN ELINTARVIKEINSPEKTION JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAN SÄÄNNÖSLUONNOKSEN JOHDOSTA	79—80
1. Luonnos KKN:n päätökseksi	79
2. Huomautuksia säännösluonnoksen johdosta	80
PATRUUNAKOMISSIION ISTUNNOSSA TEHTYJÄ MERKINTÖJÄ	80—81
VKP(b):n KK:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN YLEISVENÄLÄISEN PANKKIVIRKAILIJAIN KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMI- SESTA	81—82

TEKSTIILIKOMITEAN RAHOITUSTA KOSKEVAT EHDOTUKSET	82
G. V. TSHITSHERINILLE	83—85
OHJEKIRJELMÄ TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKIEN LUKE- MISTON LAATIMISESTA	85—86
MUISTIINPANOJA HARKOVIN AUTTAMISESTA	86
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI OSUUSTOIMINNASTA . . .	86—87
KIRJASTOTOIMEN TILASTA. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	87
TOIMILUVAN MYÖNTÄMISESTÄ SUUREN POHJOISEN PÄÄ- RADAN RAKENTAMISEEN. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i> . .	87—88
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI MAATILOJEN LUOVUTTA- MISESTA TEOLLISUUSLAITOKSILLE	88
VKP(b):n KK:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN ELINTARVIKKEI- DEN LUOVUTUSVELVOLLISUUDESTA UKRAINASSA	89
SAKSAN RIIPPUMATTOMIEN VETOOMUKSEN JOHDOSTA	89—90
EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI YEK:n, YEK:n KULKULAITOSASTON JA KULKULAITOSKOMISSA- RIAATIN KESKINÄISTEN SUHTEIDEN SÄÄNNÖSTELYSTÄ JA KIRJE PUOLUSTUSNEUVOSTON JÄSENILLE	91—92
PUHE SOSIAALIHUOLTOKOMISSARIAATIN ÄITIYS- JA LAS- TENSUOJELUOSASTON AGITAATTORIKURSSEILLA <i>maalis- kuun 8 pnä 1919</i>	92
KKTN:n KIRJAPAINO-OSASTOA KOSKEVAN KKN:n PÄÄ- TÖKSEN HAHMOTELMA	92—93
MUISTIINPANOJA OSUUSTOIMINNASTA	93
EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI TYÖLÄISRYHMIEN LÄHETTÄMISESTÄ TYÖHÖN ELINTARVIKEALALLE JA KUL- KULAITOKSEEN	94
EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI VILJAN JAKAMISESTA RAUTATIELÄISILLE	94
SUHTEISTA KESKIVARAKKAASEEN TALONPOIKAISTOON	94—95
EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA PUNA-ARMEIJALAISTEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON YLI- MÄÄRÄISESSÄ KOKOUKSESSA NEUVOSTOTASAVALLAN UL- KO- JA SISÄPOLIITTISESTA TILANTEESTA TEHDYN SELOS- TUKSEN JOHDOSTA <i>huhtikuun 3 pnä 1919</i>	95—97
EHDOTUS UKRAINAN KP(b):n KK:lle ANNETTAVAT OHJEET SISÄLTÄVÄN VKP(b):n KK:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEN VAH- VISTAMISESTA	97—98

PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEEN TYÖN TEHOSTAMISESTA SOTILAALLISEN PUOLUSTUKSEN ALALLA	98
MERKINTÖ UNKARIN INTERNATIONALISTEILLE OSOITET- TUUN VETOOMUKSEEN	98
EHDOTUS KKN:n TALOUSVALIOKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TYÖLÄISTEN ASEMAN PARANTAMISESTA	99
SPECIALISTIEN PALKOISTA. <i>Päätösehdotus</i>	99—100
EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI NEUVOS- TOVIRASTOJEN TOIMIHENKILÖIDEN MOBILISOINNISTA	100—101
TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKIEN PUOLUSTUSNEUVOSTON ASETUS KAUPAN, TEOLLISUUDEN JA KULKULAITOKSEN ALALLA TOIMIVIEN TYÖLÄISTEN JA TOIMIHENKILÖIDEN KUTSUMISESTA ASEPALVELUKSEEN	101
MÄÄRÄYS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SIHTEE- RISTÖLLE	101—102
MÄÄRÄYS MAATALOUSKOMISSARIAATILLE OHJEIDEN MUUTTAMISESTA	102—103
EHDOTUKSET KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖK- SIKSI TOIMENPITEISTÄ MAMONTOVIA VASTAAN	104—105
1	104
2	104
3	105
YHDEN HENKILÖN JOHTOVALLAN VOIMAAN SAATTAMI- SESTA TEKSTIILIKOMITEASSA KOLLEGISEN JOHDON ASE- MESTA. <i>Ehdotus Kansankomissaarien Neuvoston päätökseksi</i>	105—106
KIRJELAPPU G. V. TSHITSHERINILLE JA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖS SUHTEISTA ENTEN- TEVALTOIHIN	106
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KKTN:n JA VALTIONVAL- VONNAN KOMISSARIAATIN VÄLISESTÄ SELKKAUKSESTA	106—107
TOIVOMUKSIA OSUUSTOIMINNAN SUHTEEN	107
KESKUSTELU AFGANISTANIN ERIKOISLÄHETTILÄÄN MO- HAMMED WALI-KAANIN KANSSA LOKAKUUN 14 p:nä 1919. <i>Sanomalehtiselostus</i>	107—108
PUHE RINTAMALLE LÄHTEVILLE IVANOVO-VOZNESENSKIN KOMMUNISTITYÖLÄISILLE LOKAKUUN 24 p:nä 1919. <i>Leh- tiutinen</i>	108
PUHE RINTAMALLE LÄHTEVILLE VAPAAN KANSANSIVIS-	

TYSTYÖN KURSSIEN OPISKELIJOILLE <i>lokakuun 28 pnä 1919</i>	109—110
YHTENÄISTÄ METSÄTALOUSELINTÄ KOSKEVAT EHDOTUKSET	110
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PERUNAN HANKINNOISTA	110—111
IDÄN KANSOJEN KOMMUNISTISTEN JÄRJESTÖJEN II YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJIEN NEUVOTTELUSSA TEHDYT MUISTIINPANOT	111
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI . .	112
VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN YTpKK:n KOKOONPANOSTA	112
RAUTATIELAITOKSEN JOHTOTYÖN PARANTAMISESTA. <i>Ehdotus Kansankomissaarien Neuvoston päätökseksi</i>	113
HUOMAUTUKSET YAKN:ssä OLEVAN VKP(b):n RYHMÄN SÄÄNNÖSEHDOTUKSEN JOHDOSTA	113
ELINTARVIKEHANKINTAELINTEN KONEISTON TOIMINNASTA. <i>Päätöslause lmaehdotus</i>	114
MOSKOVAN ELINTARVIKEHUOLTOA KOSKEVAN KKN:n PÄÄTÖSEHDOTUKSEN HAHMOTELMA	115
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VILJAJUNIEN LÄHETTÄMISESTÄ MOSKOVAAN	115—116
KIRJE P. I. POPOVILLE (<i>VSFNT:n väestön kulutuksesta ennen Lokakuun vallankumousta ja sen jälkeen</i>)	116—117
1	116
2	116—117
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TYÖLÄISTEN HUOLTAMISESTA VAATTEILLA JA JALKINEILLA	118
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI RAAKA-AINEHANKINTAOHJEISTA	118
YEK:n KULKULAITOSOSASTOSTA. <i>Ehdotus Puolustusneuvoston päätökseksi</i>	119
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	119
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖS ENTENTEN YRITYKSESTÄ RYHTYÄ KAUPPASUHTEISIIN VENÄJÄN KANSSA VENÄLÄISTEN OSUUSTOIMINTAJÄRJESTÖJEN VÄLITYKSELLÄ	120
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI YLIPÄÄLLIKÖN VASTALAUSEESTA TURKESTA-	

NIN RINTAMAN KOMENTAJALLE ANNETUN KÄSKYN JOHDOSTA	120
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN OHJE TYÖLÄISINSPEKTIOSTA	121
AGITAATIO- JA NEUVONTAJUNIEN JA LAIVOJEN TOIMINTAA KOSKEVIA OHJEITA	121—122
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI PERUNALASTIEN PURKAMISESTA SEKÄ MOSKOVAN KATUJEN JA RATAPIHOJEN PUHDISTAMISESTA LUMESTA	123
HUOMAUTUKSIA TYÖLÄISTEN JA TOIMIHENKILÖIDEN PALKITSEMISTA KOSKEVAN SÄÄNNÖSEHDOTUKSEN JOHDOSTA	123—124
PUHE KUVERNEMENTTIEN JA UJESTIEN TOIMEENPANEVIEN KOMITEOIDEN PUHEENJOHTAJIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA. <i>Helmikuun 1 pnä 1920</i>	124—125
EHDOTUS PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSIKSI KULKULAITOKSEN TILASTA	125—126
MERKINTÖ KULKULAITOKSEN TILAA KOSKEVIIN PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSIIN	126
ETUISUUKSIEN MYÖNTÄMISESTÄ VETUREITA KORJAAVILLE TYÖLÄISILLE. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	126—127
PUHE KUVERNEMENTTIEN ERIKOISKOMISSIOIDEN IV KONFERENSSISSA. <i>Helmikuun 6 pnä 1920</i>	127—134
EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI UKRAINAN BOROTBALAISTEN PUOLUEESTA	135
KESKUSTELU AMERIKKALAISEN »THE WORLD» LEHDEN KIRJEENVAIHTAJAN LINCOLN EYREN KANSSA	135—141
⁴ Liittoutuneet »pelaavat shakkia»	135
Yhdysvalloissa vainotaan sosialisteja	137
Eurooppa on riippuvainen Venäjältä	138
Maailma tarvitsee venäläisiä tavaroita	138
Sisäpoliittisen tilanteen näköalät ovat hyvät	139
Sosialistijohtajien jyrkkää arvostelua	140
HUOMAUTUKSIA BOROTBALAISIA KOSKEVAN KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN TOIMEENPANEVAN KOMITEAN PÄÄTÖSLAUSELMAN JOHDOSTA	141
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TAVARAVARANNOSTA	141

HUOMAUTUKSIA TROTSKIN TEESILUONNOKSEEN »TALOUDELLISEN RAKENNUSTYÖN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ»	142
ALAIKÄISTEN TUOMITSEMISESTA. <i>Huomautuksia ja korjauksia asetusehdotukseen</i>	143
TOIMENPITEISTÄ NEUVOSTOTILOJEN ORGANISAATION PARANTAMISEKSI. <i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	143—144
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSET YAKN:n PUOLUERYHMÄN JÄSENTEN SUORITAMAN PUOLUEKURIN RIKKOMUKSEN JOHDOSTA	144—145
»PROLETAARINEN VALLANKUMOUS JA LUOPIO KAUTSKY» KIRJASEN ENGLANNINKIELISEN LAITOKSEN ESIPUHE	146—147
LISÄYKSIÄ TALKOOTÖITÄ KOSKEVAAN SÄÄNNÖSEHDOTUKSEEN	147—148
I. Talkootöiden tavoitteet ja tarkoitus	147
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE HUOMAUTUKSIA ELINTARVIKEANNOSTA KOSKEVAN ASETUKSEN JOHDOSTA	148—149
1	148
2	149
PUHE K. MARXIN MUISTOPATSAAN PERUSKIVEN LASKEMISTILAISUUDESSA TOUKOKUUN 1 p:nä 1920. <i>Lehtiselostus</i>	150
PUHE ZAGORSKILLE NIMETYN TYÖVÄENPALATSIN AVAJAISISSA TOUKOKUUN 1 p:nä 1920 <i>Lehtiselostus</i>	150—151
PUHE MOSKOVAN ENSIMMÄISTEN KONEKIVÄÄRIKURSIEN PUNAPÄÄLLIKÖIDEN XI PÄÄSTÖTILAISUUDESSA TOUKOKUUN 12 p:nä 1920. <i>Lehtiuutinen</i>	151
EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI RAAKA-AINEENHANKINNOISTA	151—152
HUOMAUTUKSIA ASETUSEHDOTUKSEEN TOIMENPITEISTÄ OIKEAN ASUNTOJENJAON TURVAAMISEKSI TYÖTÄTEKEVÄN VÄESTÖN KESKUUDESSA	152
KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS VILJAROISTA. HAHMOTELMA	152—153
KESKUSTELU JAPANILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN R. NAKAHIRAN, »OSAKA ASAHI» LEHDEN EDUSTAJAN KANSSA	153—155
KESKUSTELU JAPANILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN K. FUSSEN, »OSAKA MAINICHI» JA »TOKIO NICHI-NICHI» LEHTIEN EDUSTAJAN KANSSA	155—157

PÄÄTÖS »GORKI»-PARANTOLAN JOHTAJAN E. J. VEVERIN RANKAISEMISESTA	157—158
PUHE KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN TOIMEEN- PANEVAN KOMITEAN KOKOUKSESSA KESÄKUUN 19 p:nä 1920. <i>Lehtiselostus</i>	158
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI VKP(b):n TEHTÄVISTÄ TURKESTANISSA	159
<i>AINEISTOA KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN II KON- GRESSIA VARTEN</i>	159—164
1. »PROLETARIAATIN DIKTATUURI» -KÄSITTEEN SISÄLTÖÄ JA TÄMÄN TUNNUKSEN VÄÄRISTELY-»VILLITYKSEN» VASTUSTAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN JÄSENNYS	159
2. J. TANNERIN KOMINTERNIN II KONGRESSISSA PITÄMÄN PUHEEN JOHDOSTA	163
3. HUOMAUTUKSIA A. SULTAN ZADEN ALUSTUK- SEEN IDÄN YHTEISKUNNALLISEN VALLANKU- MOUKSEN NÄKÖALOISTA	163
4. KANSALLISUUS- JA SIIRTOMAAKYSYMYKSIÄ KÄ- SITTELEVÄLLE VALIOKUNNALLE TARKOITET- TUJA HUOMAUTUKSIA	164
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI PIE- TARIN KOMMUUNIN JA PIETARIN NEUVOSTON VÄLISESTÄ SELKKAUKSESTA	164
VASTAUKSET KAUKOIDÄN TASAVALLAN ULKOMINISTE- RIN A. M. KRASNOSHTSHOKOVIN KYSYMYKSIIN	165
PUHE K. LIEBKNECHTIN JA R. LUXEMBURGIN MUISTO- PATSAAN PERUSKIVEN LASKEMISELLE OMISTETUSSA JOUKKOKOKOUKSESSA PIETARISSA HEINÄKUUN 19 p:nä 1920. <i>Lehtiselostus</i>	165
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI »KOMMUNISTITSHESKI INTERNATSIONAL» AIKAKAUSLEHDESSÄ JULKAISTUJEN A. M. GORKIN AR- TIKKELIEN JOHDOSTA	166
EHDOTUKSIA SOTILAALLISISTA KYSYMYKSISTÄ	166
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSET LÄNSIRINTAMAN VALLANKUMOUKSELLISEN SOTANEU- VOSTON PÄIVÄKÄSKYN JOHDOSTA	167
VKP(b):n IX YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI 22.—25.	

<i>syyskuuta 1920</i>	167—174
1. PUHE PUOLUERAKENNUSTYÖN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ <i>syyskuun 24 pnä</i>	167
2. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS PUOLUERAKENNUSTYÖN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ	173
3. EHDOTUKSIA PUOLUERAKENNUSTYÖN LÄHIMPIÄ TEHTÄVIÄ KOSKEVAAN PÄÄTÖSLAUSELMAAN	174
SELOSTUS TASAVALLAN SISÄ- JA ULKOPOLIITTISESTA TILANTEESTA VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN AKTIIVIJÄSENTEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA <i>lokakuun 9 pnä 1920</i>	175—177
PROLETAARISTA KULTTUURIA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN HAHMOTELMA	177—178
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI VKP(b):n TEHTÄVISTÄ ITÄMAISTEN KANSOJEN ASUMA-ALUEILLA	178—179
MUISTIINPANOJA PUOLUEEN LÄHIMMISTÄ TEHTÄVISTÄ	179
EHDOTUS TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI ITÄMEREN LAIVASTON JÄLLEENRAKENTAMISKYSYMYKSESTÄ	180
EHDOTUS KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI NEUVOSTOVIRKAILIJAIN ELINTARVIKEANNOSTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ	180—181
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	181

Marraskuu 1920—maaliskuu 1923

YHTEYDEN JÄRJESTÄMISESTÄ TALOUSELÄMÄÄ JOHTAVIEN KOMISSARIAATTIEN VÄLILLE	182—183
1. Ehdotus Kansankomissaarien Neuvoston päätökseksi	182
2. Ehdotusten hahmotelma	182
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI POLIITTISEN VALISTUSTYÖN PÄÄKOMITEASTA	183—184
KIRJE VKP(b):n KK:n JÄSENILLE	184—185
PUHE SOKOLNIKIN TYÖLÄISTEN JA SOTILAIEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON JÄSENTEN SEKÄ MOSKOVAN TUOTANTO-	

LAITOSTEN TEHDASKOMITEOIDEN JA JOHTOKUNTIEN EDUSTAJIEN YHTEISESSÄ JUHLAISTUNNOSSA <i>marraskuun 7 pnä 1920</i>	185—186
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI PROLETKULTISTA	186
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI	186—187
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ	187
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	187—188
NEUVOSTOJEN VIII YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA NEUVOSTOELINTEN TOIMINNAN PARANTAMISESTA JA BYROKRATIAN HÄVITTÄMISESTÄ TEHTÄVÄN SELOSTUKSEN TEESEISTÄ	188—189
EHDOTUS POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI (<i>Krasinin väli aikaista poiskutsumista koskevan Tshitsherin ehdotuksen ja Krasinin päinvastaisen mielipiteen johdosta</i>)	189
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI VÄLITTÖMISTÄ VEROISTA	189—190
EHDOTUS KKN:n TALOUSVALIOKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TALONPOIKAISTALouden LUJITTAMIS- JA KEHITTÄMISTOIMENPITEITÄ KOSKEVAN ASETUSLUONNOKSEN LAATIMISESTA. <i>Ohjeita valiokunnan jäsenille</i>	190—191
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI KAUPPASOPIMUKSESTA ENGLANNIN KANSSA LOPPULAUSUNTO VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN AKTIIVIN KOKOUKSESSA TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ TEHDYN SELOSTUKSEN JOHDOSTA <i>joulukuun 6 pnä 1920</i>	191—192
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI VALISTUSKOMISSARIAATIN UUELLEENJÄRJESTELYSTÄ	192—196
VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN TUOTANTOPROPAGANDASTA	196—197
LISÄYKSIÄ VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN ERIKOISEN TUOTANNOLLISIA KYSYMYKSIÄ VALAISEVAN LEHDEN PERUSTAMISESTA	197
NEUVOSTOJEN VIII YLEISVENÄLÄINEN EDUSTAJAKOKOUS 22. — 29. joulukuuta 1920	198
1. LOPPULAUSUNTO NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n RYHMÄN KOKOUKSESSA TOIMILUPAKYSYMYKSESTÄ TEHDYN SELOS-	198—226

TUKSEN JOHDOSTA <i>joulukuun 21 pnä</i>	198
2. PUHE NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n RYHMÄN KOKOUKSESSA KÄSITELTÄESSÄ YLEISVENÄLÄISEN TOIMEENPANEVAN KESKUSKOMITEAN JA KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON SELOSTUSTA ULKO- JA SISÄPOLIITTIKASTA <i>joulukuun 22 pnä</i>	207
3. PUHE NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n RYHMÄN KOKOUKSESSA LISÄYKSISTÄ KKN:n LAKIEHDOTUKSEEN »TALONPOIKAISTALouden LUJITTAMIS- JA KEHITTÄMISTOIMENPITEISTÄ» <i>joulukuun 27 pnä</i>	216
4. VASTAUKSET KYSYMYKSIIN NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEN VKP(b):n RYHMÄN KOKOUKSESSA <i>joulukuun 27 pnä</i>	221
5. LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN MAAKYSYMYKSESTÄ	226
N. N. KRESTINSKILLE VKP(b):n KK:n POLIITTISTA TOIMIKUNTAAVARTEN	226—227
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI MAATALouden KANSANKOMISSARIAATISTA	227
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI GRUUSIASTA	227—228
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TSEKTRANIN TYÖNTEKIJÄIN ANOMUKSEN JOHDOSTA	228
HAHMOTELMA ÖLJYTOIMILUPIA KOSKEVAA KKN:n PÄÄTÖSTÄ VARTEN	228—229
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TPN:n JA KKN:n KANSANKOMISSARIAATEILLE ANTAMIEN TEHTÄVIEN JA PÄÄTÖSTEN TÄYTÖN TARKASTUKSESTA	229
KORJAUKSIA JA LISÄYKSIÄ TPN:n PÄÄTÖKSEEN POLTTOAINEPULAN TORJUNNASTA	229—230
EHDOTUS KKN:n PÄÄTÖKSEKSI TUONTIKAUPPASUUNNITELMASTA	230
YLEISTÄ SUUNNITTELUKOMISSIOTA KOSKEVAN TPN:n PÄÄTÖKSEN PERUSKOHDAN LUONNOS	230—231
PUHE MOSKOVAN KAUPUNGIN PUOLUEAKTIIVIN KOKOUKSESSA <i>helmikuun 24 pnä 1921</i>	231—234

MUISTIINPANOJA RAAKA-AINEVAROJEN MOBILISOIN- NISTA	234—236
TPN:n PÄÄTÖS TYÖLÄISTEN HUOLLON PARANTAMISESTA BAKULAISILLE TOVEREILLE OSOITETUN KIRJEEN JÄ- SENNYKSEN	236—239
MUISTIINPANOJA SÄHKÖISTÄMISESTÄ	239—240
1	239
2	240
LISÄYS EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KORKEA- KOULUJEN PAKOLLISESTA OPINTOMINIMISTÄ	240
VKP(b) <i>in</i> X EDUSTA JAKOKOUS 8.—16. maaliskuuta 1921	241—243
1. »KYMMENEN OHJELMA» KANNATTAVIEN NEU- VOTTELUKOKOUKSESSA PIDETYN PUHEEN JÄ- SENNYKSEN	241
2. HUOMAUTUS RAFAELIN (R. B. FARBMANIN) ESITTÄMÄSTÄ PUOLUEEN YHTENÄISYYTTÄ KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN, KORJausehdo- TUKSESTA <i>maaliskuun 16 pnä</i>	242
3. HUOMAUTUS KISELJOVIN PUOLUEEN YHTENÄI- SYSPÄÄTÖSLAUSELMASTA KÄYTTÄMÄN PU- HEENVUORON JOHDOSTA <i>maaliskuun 16 pnä</i>	242
4. HUOMAUTUS MARTSHENKON ESITTÄMÄSTÄ ANARKISTISTA JA SYNDIKALISTISTA POIKKEA- MAA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN KORJA- USEHDOTUKSESTA <i>maaliskuun 16 pnä</i>	242
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE RAHAVEROJEN LAKKAUTTAMISTA KOSKEVASTA YTPKK:n PÄÄTÖSLUONNOKSESTA	243
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI HANKINTOJEN SUORITTAMISESTA TAMBOVIN KVERNEMENTISSA	243
YAKN:n KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNTO <i>huhtikuun 11 pnä 1921</i>	244—255
1. VÄLIHUOMAUTUS Keskustelun aikana	244
2. Loppupuheenvuoro toimilupia koskevas- ta selostuksesta Käydyn keskustelun johtosta	244
TILAUSILMOITUKSISTA ULKOMAANKAUPPAA VARTEN.	

<i>Ehdotus KKN:n päätökseksi</i>	255—256
EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI »ALGEMBASTA»	256
LISÄYS EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI »MAATALOUSKONEIDEN JAKELUSTA»	257
VKP(b):n KK:n KIRJE SUHTAUTUMISESTA PUOLUEESEEN KUULUMATTOMIIN TYÖLÄISIIN (<i>Luonnos</i>)	257—258
PUHEENVUORO KREMLIN PIIRIN KOMMUNISTIEN JA VKP(b):n JÄSENKANDIDAATTIEN KOKOUKSESSA TOUKOKUUN 9 p:nä 1921 (<i>Pöytäkirjamerkintö</i>)	258—259
EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI	259—260
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TUOTANNON KESKITTÄMISEEN TÄHTÄÄVISTÄ TOIMENPITEISTÄ	260
AMMATTILIITTOJEN IV YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN KOMMUNISTIRYHMÄN ISTUNNOSSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS	261
EHDOTUKSIA PUOLUEEN OHJELMAN 13. PYKÄLÄÄ KOSKEVASTA VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSLUONNOKSESTA	261—262
EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI PAIKALLISISTA TALOUDELLISISTA NEUVOTTELUKUNNISTA, SELONTEOSTA JA TPN:n EVÄSTYKSEN NOUDATTAMISESTA	262—263
EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI	264—265
HUOMAUTUKSIA VKP(b):n KK:n TOIMINTASUUNNITELMAN JOHDOSTA	265—266
AMMATTILIITTOJEN EDUSTAJAKOKOUKSESSA PIDETTÄVÄN PUHEEN JÄSENNYS	266—267
TOVERILLE PETROVSKIN YHTYMÄN VUORITYÖLÄISILLE	267
<i>VKP(b):n X YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI 26.—28. toukokuuta 1921</i>	268—271
1. PUHEENVUORO KONFERENSSIN PÄIVÄJÄRJESTYKSESTÄ <i>toukokuun 26 p:nä</i>	268
2. PUHEENVUOROT UUTTA TALOUSPOLITIikkaa KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOSTA KÄSITELTÄESSÄ <i>toukokuun 28 p:nä</i>	268
1	268
2	269

3	270
4	270
5	271
6	271
7	271
KAIKILLE KANSANKOMISSAAREILLE JA TILASTOLLISEN KESKUSHALLINNON JOHTAJALLE	272—273
KUUKAUSITTAISISTA LYHYISTÄ SELOSTUSPOIMINNOISTA	273—274
VKP(b):n JÄSENISTÖN TARKASTUSTA JA PUHDISTUSTA KOSKEVIA EHDOTUKSIA	274—275
KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN III KONGRESSI 22. kesäkuuta—12. heinäkuuta 1921	275—287
1. KIRJE O. W. KUUSISELLE JA HUOMAUTUKSIA »KOM- MUNISTISTEN PUOLUEIDEN JÄRJESTÖRAKENNET- TÄ, TYÖMETODEJA JA TOIMINNAN SISÄLTÖÄ KOS- KEVIEN TEESIEN» LUONNOKSEEN	275
2. KIRJE O. W. KUUSISELLE JA W. KOENENILLE . .	277
3. HUOMAUTUKSIA KOMMUNISTISEN INTERNATIONAA- LIN III KONGRESSIA VARTEN LAADITUIHIN TAK- TIKKAA KOSKEVIIN TEESILUONNOKSIIN. <i>Kirje G. J. Zinovjevile</i>	278
4. EHDOTUKSIA LUONNOKSEEN »TAKTIKKAKY- MYSTÄ KOSKEVAT TEESIT»	282
5. PUHEET SAKSALAISEN, PUOLALAISEN, TSHEKKO- SLOVAKIALAISEN, UNKARILAISEN JA ITALIALAISEN VALTUUSKUNNAN JÄSENTEN NEUVOTTELUKO- KOUKSESSA <i>heinäkuun 11 pnä</i>	283
1	283
2	286
3	287
LISÄYKSIÄ EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KOL- LEKTIIVISESTA PALKAN MAKSUSTA NEUVOSTOVIRAS- TOJENTOIMIHENKILÖILLE	287—288
»A» kohta	287
»D» kohta	287
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE TUOTANTOLAITOSTEN PALKITSEMISESTA	288
MUISTIINPANOJA NÄLÄNHÄDÄN TORJUNTAKEINOISTA JA	

TALOUDELLISEN TYÖN TEHOSTAMISESTA	288—290
EHDOTUKSEEN KKN:n PÄÄTÖKSEKSI KULUTUSOSUUS- KUNTIEN KESKUSLIITON TAVARANVAIHDON JÄRJESTE- LYSTÄ	290—291
EHDOTUS VKP(b):n KESKUSKOMITEALLE	291
KULKULAITOKSEN TILAA KOSKEVIIN F. E. DZERZHINS- KIN JOHTOPÄÄTÖKSIIN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA	291—292
KIRJE G. J. ZINOVJEVILLE JA TEHTÄVÄ SIHTEERILLE . .	292—294
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI ULKOMAANKAUPAN KANSANKOMISSARIAATIN TARKASTUKSESTA	295
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE UNGERNIN PANEMISESTA SYYTTEESEEN	295
KIRJELAPPU J. S. VARGALLE JA TEESIT KANSAINVÄLIS- TÄ TYÖVÄENLIIKETTÄ TUTKIVAN INFORMAATIOINSTI- TUUTIN PERUSTAMISESTA	295—297
J. S. VARGALLE	298
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖS EU- ROOPAN TYÖLÄISTEN TEKEMIEN LAHJOITUSTEN LUET- TELOINNIN JÄRJESTÄMISESTÄ <i>syyskuun 2 p:nä 1921</i> . . .	298—299
KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE JA EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI NOU- LENSILLE LÄHETETTÄVÄSTÄ NOOTISTA	299—300
LISÄYS EHDOTUKSEEN VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOI- MIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI ELINTARVIKEKOMISSARIAA- TILLE ANNETTAVISTA OHJEISTA	300
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI KULTAVARANNON KÄYTÖSTÄ	300—301
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI MOSKOVAN VARASTOISSA OLEVIEN KIRJOJEN VAPAASTA MYYNISTÄ	301
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI	302
KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE. EHDOTUKSEN TEKEMI- SESTÄ VKP(b):n KK:lle	302
KIRJE V. V. KUIBYSHEVILLE JA AMERIKASTA VENÄJÄLLE MATKUSTAVIEN TYÖLÄISTEN SITOUKSEN LUONNOS	302—303
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN	

PÄÄTÖKSEKSI KAUKOIDÄN TASAVALTAAN KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ	304
VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN . . .	304
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN OHJEIKSI MAIDEN KÄYTTÄMISESTÄ SOKERIJUURIKKAAN VIJELYYN UKRAINASSA	304—305
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI SOSIAALIVAKUUTUKSESTA	305
MUISTIINPANOJA JUGOSTALISTA	305—306
KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI RUTGERSIN RYHMÄN KANSSA TEHTÄVÄSTÄ SOPIMUKSESTA	306—307
KIRJE POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n JA TPN:n PÄÄTÖKSIKSI S. RUTGERSIN EHDOTUKSIA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ	308
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI A. G. SHLJAPNIKOVIN LÄHETTÄMISESTÄ TYÖHÖN ELINTARVIKEALALLE	308—309
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	309
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI YHTENÄISEN TOIMILUPAKOMISSION MUODOSTAMISESTA	309—310
KIRJELAPPU V. M. MIHAILOVILLE EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI RUTGERSIN RYHMÄN KANSSA TEHTÄVÄSTÄ SOPIMUKSESTA	310—311
EHDOTUKSIA ARA:n KANSSA SOLMITTAVAN SOPIMUKSEN TEKSTIN LUONNOKSEEN ELINTARVIKELÄHETYSTEN JÄRJESTÄMISESTÄ VENÄJÄLLE	311
KIRJE PUOLAN KOMMUNISTEILLE	311—313
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	313
EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI »FOWLERIN» AUROISTA TPN:n PÄÄTÖS TPN:lle ESITETTÄVISTÄ SELOSTUKSISTA JA DIAGRAMMEISTA <i>lokakuun 21 pnä 1921</i>	314
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI PUUVILLATEOLLISUUDEN JOHTAMISESTA . .	315

ARTIKKELIN »KAUPALLINEN ASIAIN JÄRJESTELY» JÄSEN- SENNYS	315—316
EHDOTUKSIA KKN:n PÄÄTÖKSIKSI VUODEN 1922 FINANS- SISUUNNITELMASTA JA EMISSIOSUUNNITELMASTA . . .	316—317
1	316
2	317
KESKUSTELU MONGOLIAN KANSANTASAVALLAN VAL- TUUSKUNNAN KANSSA <i>marraskuun 5 pnä 1921</i>	318—319
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI	319—320
KIRJELAPPU V. M. MIHAILOVILLE EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI . . .	320
KIRJELAPPU V. M. MIHAILOVILLE EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI ELIN- TARVIKEHANKINNOISTA UKRAINASSA	320—321
ASETUSLUONNOKSEEN »RANGAISTUKSET VÄÄRISTÄ IL- MIANNOISTA»	321
HUOMAUTUKSIA ASETUSLUONNOKSEEN »SANOMALEHTI- MAKSUJEN VOIMAANSAATTAMISESTA»	321
KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE EHDOTUKSISTA VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE	322
KIRJE A. D. TSJURUPALLE EHDOTUKSESTA YTpKK:n PÄÄTÖKSEKSI JA KIRJELAPPU VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE	322—324
PUHE MOSKOVAN KUVERNEMENTIN MAATALOUSTYÖNTE- KIJÄIN I EDUSTAJAKOKOUKSESSA <i>marraskuun 29 pnä 1921</i>	324—327
EHDOTUSHAHMOTELMA YEK:ta KOSKEVAA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖSTÄ VARTEN	327
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI YHTEISRINTAMATAKTIIKASTA	327—328
EHDOTUS TPN:n PÄÄTÖKSEKSI AINEVAROJEN KÄYTTÖÄ SUUNNITTELEVASTA KOMISSIOSTA	328
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI TARKOITETTUUN EHDOTUKSEEN	328
HUOMAUTUKSIA YHTEISRINTAMAA KOSKEVIIN TEESEI- HIN	329
KIRJE IDÄN KANSOJEN PROPAGANDA- JA TOIMINTANEU- VOSTOLLE	329

HUOMAUTUKSIA PUOLUEPUHDISTUSTA KOSKEVAAN VKP(b):n XI KONFERENSSIN PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOK- SEEN	330
PUHEENVUOROJA NEUVOSTOJEN IX YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUOLUEESEENKUULUMATTOMIEN OSANOTTAJIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA. <i>Joulukuun 26 pnä 1921</i>	331—334
1	331
2	331
3	334
AMMATTIYHDISTYSTEN MERKITYS JA TEHTÄVÄT UUDEN TALOUSPOLITIIKAN AIKANA (<i>Teesiluonnos</i>)	334—345
1. Uusi talouspolitiikka ja ammattiyhdistykset . . .	335
2. Valtiokapitalismi proletaarisessa valtiossa ja am- mattiyhdistykset	335
3. Valtion tuotantolaitokset, jotka siirretään niin sa- notun itsekannattavuuden pohjalle, ja ammattiyh- distykset	336
4. Luokkataistelu, jota proletariaatti käy valtiossa, missä tunnustetaan maan, tehtaiden y.m. yksi- tyisomistus ja poliittinen valta on kapitalistiluo- kan käsissä, eroaa oleellisesti siitä luokkatais- telusta, jota proletariaatti käy valtiossa, missä ei tunnusteta maan eikä suurtuotantolaitosten valta- osan yksityisomistusta ja poliittinen valta on proletariaatin käsissä	336
5. Paluu vapaaehtoiseen jäsenyyteen ammattiyhdis- tyksissä	337
6. Ammattiyhdistykset ja tuotantolaitosten johtami- nen	338
7. Ammattiyhdistysten osuus ja osallistuminen pro- letaarisen valtion talous- ja valtioelinten toimin- taan	339
8. Yhteys joukkoihin on ammattiyhdistysten kaiken toiminnan perusehto	341
9. Ammattiyhdistysten aseman ristiriitaisuus pro- letariaatin diktatuurin aikana	342
10. Ammattiyhdistykset ja spesialistit	343

11. Ammattiyhdistykset ja pikkuporvariston vaikutus työväenluokkaan	344
KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE PÄÄTÖSEHDOTUKSISTA VKP(b):n KK:n POLIITTISTA TOIMIKUNTAA VARTEN . . .	345—346
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE VAROJEN MYÖNTÄMISESTÄ NIZHNI NOVGORODIN RADIO-LABORATORIOILLE	346—347
ELOKUVA-ALAA KOSKEVIA OHJEITA	347—348
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE M. I. KALINININ MATKUSTAMISESTA UKRAINAAN . . .	348
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE GENOVAN VALTUUSKUNNAN VARAJOHTAJALLE JA KAIKILLE JÄSENILLE ANNETTAVIEN TOIMINTAOHJEIDEN LUONNOS	348—349
KIRJE N. I. BUHARINILLE JA G. J. ZINOVJEVILLE . . .	349—351
GENOVAN KONFERENSSIA KOSKEVA EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	352—353
PARVUKSEN KIRJASEN SISÄLTÖÄ ESITTELEVÄN SÄHKKEEN JULKAISEMISESTA	353—354
1.	354
2. VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätös. <i>Maaliskuun 11 pnä 1922</i>	355
GENOVAN KONFERENSSIIN LÄHTEVÄLLE NEUVOSTOVALTUUSKUNNALLE ANNETTAVIEN VKP(b):n KK:n OHJEIDEN LUONNOS	355—357
KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE EHDOTUKSISTA VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE	357
N. L. MESHTSHERJAKOVIN KIRJEeseen TEHDYT MERKINNÖT JA EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI	358
KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE HUOMAUTUKSISTA EHDOTUKSEEN KOMINTERNIN ТрК:n ENSIMMÄISEN LAAJENNETUN KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI KOLMEN INTERNATIONAALIN KONFERENSSIIN OSALLISTUMISESTA	359—360
EHDOTUS VKP(b):n KK:n PÄÄTÖKSEKSI NEUVOSTOVALTUUSKUNNAN TEHTÄVISTÄ GENOVASSA	360—362

KIRJELAPPU V. M. MOLOTOVILLE VKP(b):n KK:n POLIIT- TISEN TOIMIKUNNAN JÄSENIÄ VARTEN JA ITALIALLE AN- NETTAVAA NOOTTIA KOSKEVA PÄÄTÖSEHDOTUS	363
KORJAUKSIA JA HUOMAUTUKSIA PIENEN KKN:n JOHTO- SÄÄNTÖLUONNOKSEEN	363—364
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI RUOTSIN LAINASTA	364
KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENI- LE EHDOTUKSISTA KOLMEN INTERNATIONAALIN KONFE- RENSSIIN LÄHTEVÄLLE KOMINTERNIN VALTUUSKUNNALL- LE TARKOITETTujen KOMINTERNIN TPK:n OHJEIDEN LUONNOKSEEN	365—366
KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE EH- DOTUKSESTA OHJEEKSI ULKOMAILLE MATKUSTAVILLE TOVEREILLE	366
KIRJE VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE	367
KIRJELAPPU N. P. GORBUNOVILLE. EHDOTUKSIA OSUUS- TOIMINTAKYSYMYKSESTÄ	368
KORJAUKSIA JA HUOMAUTUKSIA GENOVAN KONFERENS- SIIN LÄHTEVÄN NEUVOSTOVALTUUSKUNNAN JULKILAU- SUMAN LUONNOKSEEN	368—369
VKP(b):n XI EDUSTAJAKOKOUS 27. maaliskuuta—2. huh- tikuuta 1922	369—371
1. EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMALUONNOKSEEN VKP(b):n KOMINTERNIN-VALTUUSKUNNAN TOIMINTAKER- TOMUKSEN JOHDOSTA	369
2. PUHE ILMOITUSTEN JULKAISEMISESTA »PRAVDAS- SA» huhtikuun 2 pnä	370
3. MUISTIINPANOJA EDUSTAJAKOKOUKSEN ISTUN- NOSTA huhtikuun 2 pnä	371
EHDOTUS VKP(b):n KK:n KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEKSI SIH- TEERISTÖN TYÖN JÄRJESTÄMISESTÄ	371—372
PÄÄTÖSEHDOTUKSIA SISÄLTÄVIÄ KIRJELAPPUJA VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE	372—373
1	372
2	373
KOLMEN INTERNATIONAALIN KONFERENSSIN PÄÄTTYMI- SEN JOHDOSTA EHDOTETTUUN KOMINTERNIN TPK:n PÄÄ-	

TÖKSEEN LIITTYVIÄ HUOMAUTUKSIA JA EHDOTUKSIA.	
<i>Kirjeitä G. J. Zinovieville</i>	373—375
1	373
2	375
«THE NEW YORK HERALD» LEHDEN KIRJEENVAIHTAJAL- LE MYÖNNETTY HAASTATTELU	375—376
VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖS G. V. PLEHANOVIN TEOSTEN JULKAISEMISESTA <i>huhtikuun 27</i> <i>pnä 1922</i>	376
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄ- TÖKSEKSI LUONTOISVEROA KOSKEVAN TIIVISTELMÄN ESITTÄMISESTÄ KK:lle	376
KIRJELAPPU J. V. STALINILLE EHDOTUKSESTA VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖKSEKSI ULKO- MAANKAUPPAMONOPOLISTA	377
LISÄYS VSFNT:n RIKOSLAIN YLEISEN OSAN LUONNOKSEEN JA KIRJE D. I. KURSKILLE	377—378
KIRJE VKP(b):n KK:n SIHTEERISTÖLLE PUNAISEN ARMEI- JAN SUPISTAMISESTA	378
KIRJE J. V. STALINILLE VKP(b):n KK:n POLIITTISTA TOI- MIKUNTAAN VARTEN JA YTpKK:n KOKOONPANOJA KOSKEVA PÄÄTÖSEHDOTUS	378—379
TAKA-KAUKASIAN TYÖTÄTEKEVIEN NAISTEN ENSIMMÄI- SELLE EDUSTAJAKOKOUKSELLE	379
SNTL:n MUODOSTAMISESTA. <i>Kirje L. B. Kameneville</i> <i>VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäseniä varten</i> . .	379—381
TEKSTIILITYÖLÄISTEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE	381—382
LISÄYKSIÄ L. URQUHARTIN KANSSA SOLMITTAVAN SOPI- MUKSEN EHTOIHIN	382
OSUUSTOIMINTAPANKKIA KOSKEVAT TEESIT	382—383
PIETARIN TEKSTIILITYÖLÄISILLE	383
EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE ARMEIJAN SUPISTAMISESTA	383
POHJOIS-AMERIKAN VENÄLÄISELLE SIIRTOKUNNALLE . .	384—385
EHDOTUS KOMINTERNIN IV KONGRESSIN PÄÄTÖSLAUSEL- MAKSI KOMMUNISTISEN INTERNATIONAALIN OHJEL- MASTA	385—386
EHDOTUKSIA KKN:n JA TPN:n VARAPUHEENJOHTAJIEN KESKEISESTÄ TYÖNJAOSTA	386—387

VALTION HUOLTOKOMISSIION SELOSTUSTA KOSKEVAAN VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUKSEEN	387
POLIITTISEN TOIMIKUNNAN TYÖJÄRJESTYSTÄ KOSKEVA EHDOTUS	387—388
EHDOTUKSIA KKN:n PUHEENJOHTAJAN JA VARAPUHEENJOHTAJIEN TYÖJÄRJESTYKSESTÄ	388—390
KIRJE L. B. KAMENEVILLE, A. I. RYKOVILLE JA A. D. TSJURUPALLE KKN:n JA TPN:n VARAPUHEENJOHTAJIEN TYÖNJAOSTA	390—391
AINEISTOA ARTIKKELIIN »MITEN MEIDÄN OLISI UUDELLEENJÄRJESTETTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTIO»	391—398
1. »MITEN MEIDÄN OLISI MENETELTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION SUHTEEN?» ARTIKKELIN JÄSENNYS	391
2. MITEN MEIDÄN OLISI MENETELTÄVÄ TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISINSPEKTION SUHTEEN?	392
Miten meidän olisi meneteltävä Työläis- ja Talonpoikaisinspektion suhteen? (<i>jatko</i>)	395
Miten meidän olisi meneteltävä Työläis- ja Talonpoikaisinspektion suhteen? (<i>jatko</i>)	396

LIITTEITÄ

KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) IX EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE	401—402
KYSELYLOMAKE VKP(b):n MOSKOVAN JÄRJESTÖN JÄSENTEN UUSINTAREKISTERÖINTIÄ VARTEN	403—406
KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) IX YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN OSANOTTAJILLE	407
KYSELYLOMAKE VKP:n X YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE	408—412
KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) XI YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN OSANOTTAJILLE	413—414
KYSELYLOMAKE YLEISVENÄLÄISTÄ VKP(b):n JÄSENTEN LUETTELOINTIA VARTEN	415—419
KYSELYLOMAKE VKP:n (BOLSHEVIKKIEN) XI EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJILLE	420

V. I. LENININ PÄIVYSTÄVIEN SIHTEERIEEN PÄIVÄKIRJA

<i>21. marraskuuta 1922—6. maaliskuuta 1923</i>	421—451
<i>Huomautuksia</i>	455—581
<i>Nimihakemisto</i>	582—586
<i>Lyhenneluettelo</i>	587—588

LUKIJALLE

Kustannusliike Edistys pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.

Osoitteemme:

*Zubovski bulvar, 21
Moskova, Neuvostoliitto*